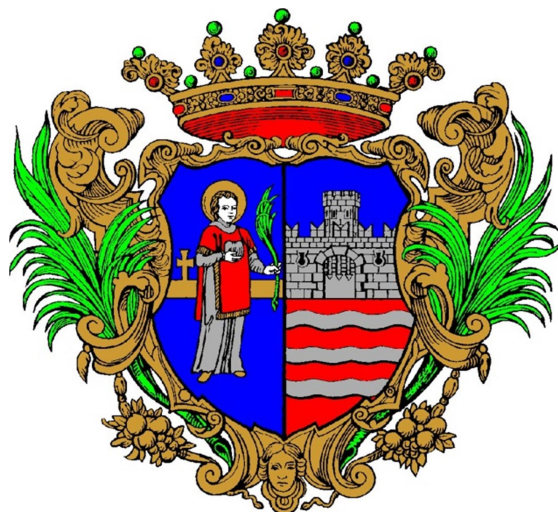

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

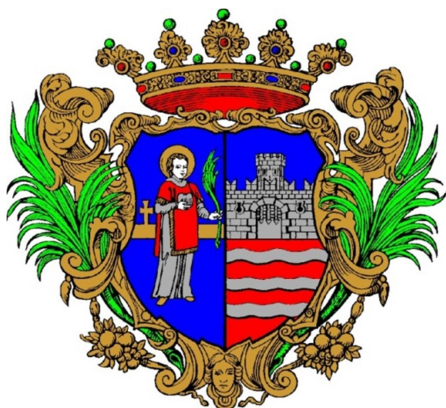
2021 - 2027

Készítette:

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
a Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ
közreműködésével

Győr, 2024. március

**Győr Megyei Jogú Város
Önkormányzata**

Cím: 9021, Győr, Városház tér 1.

Tel.: +36-96-500-100

E-mail: gyor@gyor-ph.hu

Honlap: www.gyor.hu

HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ

Cím: 1051, Budapest, Október 6. utca 19.

Tel.: +36-30-902-7448

E-mail: info@hetfa.hu

Honlap: www.hetfa.hu

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	1
0. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	10
1. A PARTNERSÉGI FOLYAMATOK A TERVEZÉSI FÁZISBAN	14
1.1 PARTNEREK DEFINIÁLÁSA	14
1.2 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÉS AZOK TARTALMA	14
1.3 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÜTEMEZÉSE A TERVEZÉSI FOLYAMATBAN	15
2. MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ: HELYZETFELTÁRÁS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS	16
2.1 HELYZETFELTÁRÁS	16
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	16
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	19
2.1.3 Rendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	21
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	25
2.1.5 A település társadalma.....	30
2.1.6 A település humán infrastruktúrája	64
2.1.7 A település gazdasága.....	99
2.1.8 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	127

2.1.9 Településüzemeltetési szolgáltatások, okosváros települési szolgáltatások.....	146
2.1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	150
2.1.11 Közlekedés.....	157
2.1.12 Közművesítés.....	178
2.1.13 Környezetvédelem és településüzemeltetés.....	194
2.1.14 Városi klíma.....	213
2.2 TERÜLETI LEHATÁROLÁS	215
2.2.1. A város lehatárolása, bemutatása	215
2.3 HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS	218
2.3.1. Prosperáló város.....	218
2.3.2. Zöldülő város.....	221
2.3.3. Digitális város.....	223
2.3.4. Megtartó város	226
2.3.5. Kiszolgáló város.....	228
2.4 A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE.....	233
2.4.1. Irányítási modell.....	233
2.4.2. Működési modell.....	236
2.4.3. Városterzési koordináció.....	239
2.5 KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE.....	241
2.5.1. Prosperáló város.....	241
2.5.2. Zöldülő város.....	243
2.5.3. Digitális város.....	245
2.5.4. Megtartó város	248
2.5.5. Kiszolgáló város.....	250
STRATÉGIAI MUNKARÉSZ	252
3.1 FORGATÓKÖNYV-ELEMZÉS	252
3.1.1 Trendek és előrejelzések.....	252
3.1.2 Standard és adaptív forgatókönyvek	256
3.2 JÖVŐKÉP	260
3.3 A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE.....	266
S1. Társadalom.....	269
S2. Gazdaság.....	269
S3. Épített környezet	270
S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés.....	271
S5. Természeti környezet és városi élhetőség	271
3.4 A REZILIENS VÁROS A STRATÉGIAI CÉLRENDSZERBEN	272
3.5 A STRATÉGIA ÖSSZHANGJA MÁS STRATÉGIÁKKAL	278

3.5.1 Kapcsolódás az Európai Unió célkitűzéseivel	278
3.5.2 Kapcsolódás más területfejlesztési dokumentumokhoz	278
3.5.3 Az ITS és az FVS összevetése	282
3.5.4 Kapcsolódás a VÁRmegyei tervekhez, ágazati programokhoz és stratégiákhoz	282
MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK	283
4.1 AZ FVS MONITORINGRENDSZERE, NYOMON KÖVETÉS A TERVEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS SORÁN	283
4.2. AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA	284
4.3 A BEAVATKOZÁSOKRA VONATKOZÓ ADATOK GYŰJTÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK HELYI MÓDSZERTANA	290
AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL.....	290
5.1. A VÁROSIRÁNYÍTÁSI MODELL INDOKOLT MÓDOSÍTÁSAI	290
5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai	290
5.1.2. A térségi koordináció mechanizmusainak változásai	291
5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában	291
5.2. A VÁROSI MŰKÖDÉSI MODELLT ÉRINTŐ TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK	291
• CSELEKVÉSI TERV	293
6.1 PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK RENDSZERE	293
Intézkedések és beavatkozások rendszere	293
6.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELELÉSE, A KIJELELÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	295
6.2.1 Győr FVS beavatkozások összefoglaló táblázata	295
6.2.2 AZ Akcióterületek bemutatása	302
6.3 VÁROSI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE	312
6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások	312
6.3.3. Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)	329
6.3.1. Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások	368
6.4. STRATÉGIA EGYÜTTMŰKÖDÉSI MENETRENDEK	371
6.4.1. Zöld átállás menetrend	371
6.4.2. Digitális átállás menetrend	390
• FINANSZÍROZÁSI TERV	397
7.1. ELÉRHETŐ ÉS BEVONHATÓ FORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE	397
7.1.1. Aktorok, meghatározó szereplők	398
7.1.2. Kitekintés	398
7.1.3. Egyéb kötöttségek és lehetőségek	398

7.2. AZ ÜZLETI MODELL BEMUTATÁSA.....	399
7.2.1. Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve.....	399
7.2.2. A finanszírozási terv összefoglalója.....	402
7.3. FENNTARTHATÓ ÜZEMELTETÉS	403
7.4. PROJEKTCSATORNA FEJLESZTÉS INTÉZMÉNYESÍTÉSE	404
• MELLÉKLETEK	405
8.1. ANTISZEGREGÁCIÓS TERV	405
8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés	405
8.1.2. 2014-2020. programozási időszakban megvalósult szociális város-rehabilitáció témájú projektek	412
8.1.3. 2021-2027. évi programozási időszakban tervezett a szociális város-rehabilitációs projektek	413
8.2. KÉRDŐÍV MINTÁK	414
8.3. FINANSZÍROZÁSI TERVTÁBLA BEAVATKOZÁSONKÉNT.....	427
8.4. MŰKÖDÉSI TÉRKÉP	428
• MELLÉKLETEK	429
9.1 MELLÉKLET: AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA...	429

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra Győr helye az ország térszerkezetében, Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési koncepció és Országos Területfejlesztési koncepció	17
2. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH Magyarország településhálózata (2014).....	19
3. ábra Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési koncepció célrendszere, Forrás: Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési koncepció.....	20
4. ábra Az ország szerkezeti tervének Győrt ábrázoló részlete, Forrás: Országos Területrendezési Terv	22
5. ábra Győrt érintő övezetek, Forrás: Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terv (Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzatának 7/2022 számú rendelete)	24
6. ábra Győrrel szomszédos települések, Forrás: Térport	25
7. ábra Az állandó- és a lakónépesség változása Győrben (2010-2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatási adatbázis alapján.....	30
8. ábra Élveszületések és halálozások száma Győrben, 2010-2020, Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatási adatbázis alapján.....	31
9. ábra A teljes vándorlási egyenleg/különbség alakulása az egyes területegységekben, 2010-2020, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép	32
10. ábra Öregedési index - Állandó népességből a 100 fő 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma, fő, 2010-2020, Forrás: TEIR	33
11. ábra Házassági mozgalom adatainak alakulása Győrben, fő és %, 2014-2020, Forrás: TEIR.....	34
12. ábra A foglalkoztatási ráta alakulása, %, 2022. április-június, Forrás: KSH Heti Monitor – Munkaerőpiac, 2022. június	36
13. ábra A nyilvántartott állás keresők száma Győr városában, fő, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis.....	37
14. ábra Tartós munkanélküliek aránya - 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek az összes munkanélküli százalékában, %, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis	37
15. ábra Pályakezdő munkanélküliek aránya - A pályakezdő állás keresők aránya a nyilvántartott állás keresők között, %, 2010-2020, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép	38

16. ábra Adófizetők aránya - SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma, %, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép.....	39
17. ábra Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem - SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege, Ft, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép.....	40
18. ábra Magas-illetve alacsony jövedelműek aránya - Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve, Fő, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép	40
19. ábra Az épített lakások számának és átlagos alapterületének változása Győrben, 2011-2021, Forrás: KSH T-Star.....	42
20. ábra A lakásállomány szerkezet a lakások szobaszáma alapján Győrben, %, 2021, Forrás: KSH T-Star	43
21. ábra Az 50 év feletti győri népesség korosztályonként és nemenként (lakónépességből számolt adatok), 2012 és 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 27. o.	44
22. ábra Az általános egészségi állapot megítélése az egyes korcsoportokban, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 46. o.	45
23. ábra Szabadidős fizikai és otthon végzett tevékenységek gyakorisága a győri 50 év fölötti korosztályok körében, %, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 72.....	46
24. ábra A legmagasabb iskolai végzettség megoszlása Győrben és Magyarországon, illetve a diplomások aránya különböző területi egységekben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó Vizsgálat, 2014: 54.	50
25. ábra Győr társadalmi rétegződésének komplex, nyolc elemű modellje, 2014, Forrás: Csizmadia-Tóth, 2014: 25. o. (Jelmagyarázat: 1. Leszakadtak, 2. Leecsúszók, 3. Munkások, 4. Szakmunkások, kisvállalkozók, 5. Középosztály, 6. Feltörekvő fiatalok, 7. Vállalkozók, 8. Felső középosztály).....	52
26. ábra Foglalkozási alapú intergenerációs mobilitás – foglalkozás megoszlása a szülők foglalkozása szerint, %, 2013, Forrás: Róbert 2014: 42.....	53
27. ábra Győr belső és külső agglomerációs övezetének foglalkozási alapú társadalmi rétegződése, 2013, Forrás: Csizmadia-Páthy-Tóth 2015: 113.....	56
28. ábra A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya Győr városrészeiben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó vizsgálat... 2014: 59.	57
29. ábra Az egyes foglalkozási-funkcionális társadalmi csoportok aránya Győrben lakóövezetenként, %, 2013, Forrás: Csizmadia-Páthy-Tóth 2015: 110.....	58
30. ábra Az óvodai férőhelyek és az óvodába beírtak számának alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés	65
31. ábra Középidolási feladatellátási helyek számának alakulása 2009-2019 (db), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021.....	66
32. ábra Középfokú képzésbe járó tanulók száma 2009-2019 (fő), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021	67
33. ábra Más településről bejáró diákok aránya 2009-2019 (%), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021	68
34. ábra A győri felsőoktatási intézmények hallgatói és oktatói számának alakulása, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés.....	69
35. ábra A házi- és gyermekorvosi ellátásban történő látogatások száma, 2000 – 2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján	70
36. ábra A háziorvosi ellátás során rendelőben megjelentek száma (2000-2020), Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés	71
37. ábra A heti igazolt COVID-halálesetek népességre vetített száma Magyarországon és Győrben. 2021. február 1. és 2022. január 31. között, Forrás: NNK alapján saját szerkesztés	73
38. ábra A bölcsődei férőhelyek, a bölcsődébe beírtak száma és a kihasználtság alakulása, 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés	75
39. ábra A szociális alapszolgáltatások alapvető adatai, 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés.....	77
40. ábra A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezkedést nyújtó intézmények főbb adatai, 2009-2020, Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés.....	80
41. ábra Községi művelődési intézmények összesített mutatói 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis	83

42. ábra Győr és a többi vármegyeszékhely-város becsült Települési Gazdasági Ereje abszolút értékben (milliárd Ft) és egy főre vetítve (ezer Ft), Forrás: Saját becsült értékek alapján történt szerkesztés	100
43. ábra Győr iparüzési és egyéb helyi adó bevétele, 2010-2022 (milliárd Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés.....	102
44. ábra Egy főre jutó helyi iparüzési adó bevétel a vármegyeszékhelyeken, 2017-2022 (ezer Ft/fő), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés.....	102
45. ábra Szakmai, tudományos tevékenységben működő vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül, 2020 (%), Forrás: KSH Tematikus térképek	104
46. ábra Kiskereskedelmi üzletek száma tízezer lakosra vetítve, Győr-Moson-Sopron vármegye városaiban, 2021 (db), Forrás: KSH Tematikus térképek	106
47. ábra A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma, 2010-2021 = 100%, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis.....	108
48. ábra Győr idegenforgalmi adó bevétele, 2010-2022 (millió Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés.....	109
49. ábra A teljes GINOP támogatási összegének megoszlása az egyes prioritási tengelyek között,	112
50. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya végzettség szerint a fővárosban és a megyei jogú városokban, 2020 (%), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés	115
51. ábra Tudástranszfer projektek kutatási területei, Forrás: NKFIH.....	117
52. ábra A 2017 és 2021 között épült lakások tízezer lakosra jutó száma, Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2021	120
53. ábra Az értékesített új és használt lakások tízezer lakosra jutó száma, 2019-2021, Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2021	121
54. ábra A lakóingatlanok négyzetméterárának alakulása Győrben és a megyei jogú városokban, 2010-2021 (Ft/m ²), Forrás: https://www.ingatlanet.hu alapján saját szerkesztés.....	122
55. ábra A lakóingatlanok négyzetméterára Győr-Moson-Sopron vármegyében, 2022. május (Ft/m ²), Forrás: https://www.ingatlanet.hu	123
56. ábra A települési önkormányzatok összes költségvetési bevételeinek változása (2014=100%), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés.....	128
57. ábra A települési Önkormányzatok összes költségvetési kiadás változása (2014=100%), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés.....	129
58. ábra Győr Megyei Jogú Város Iparüzési adóbevételeinek alakulása 2014-2021 között (e Ft), Forrás: Győr Megyei Jogú Város Zárszámadásai (* költségvetési terv) alapján saját szerkesztés	137
59. ábra Győr felszínborítottsága CORINE-ban, Forrás: European Environmental Agency – Corine Land Cover, Database, 2018.....	151
60. ábra Győr főúthálózata, Forrás: https://kira.kozut.hu	157
61. ábra Győri lakosok utazásainak városon belüli közlekedési mód szerinti megoszlása, Forrás: Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása, 2013	160
62. ábra A kérdőív kitöltők közlekedési szokásainak megoszlása, Forrás: saját szerkesztés	160
63. ábra Az 1. sz. főút belvárosi szakaszának forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020. közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.....	163
64. ábra Az M19 autópályát forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020. közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.	163
65. ábra A motorizáció alakulása Győr városában, 2010-2020, Forrás: TEIR/KSH	164
66. ábra Győr díjfizető parkolási térképe, Forrás: https://gyorszol.hu (2020).....	165
67. ábra Az Árpád parkolóház, Forrás: https://gyor.hu/kereparos-es-parkolasi-infrastruktura-fejlesztese-gyorben/	166
68. ábra Szállított utasok száma és teljesítmény Győr helyi közforgalmú közlekedésében, 1998-2020, Forrás: TEIR/KSH.....	168
69. ábra A kerékpáros infrastruktúra hossza Győrben az infrastruktúra típusa szerint (km), 2022, Forrás: Győr Útkezelő, 2022.....	174
70. ábra Meglévő kerékpározható utak Győrben, 2021, Forrás: ITS, 2021.....	175
72. ábra Győr Megyei Jogú Város környezeti infrastruktúrába bevont lakásainak és háztartásainak száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	178

73. ábra A közüzemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakásainak száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	181
74. ábra Az összesen szolgáltatott vízmennyiség megoszlása (háztartási, nem háztartási) Győr Megyei Jogú Város területén (1000 m ³), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	181
75. ábra A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	182
76. ábra Az elvezetett szennyvíz mennyiségének eredet szerinti megoszlása (1000 m ³), 2011-2020 között, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	183
77. ábra Az elválasztott és egyesített rendszerű szennyvízcsatorna hossza, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	184
78. ábra Az összesített villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	186
79. ábra A szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	186
80. ábra A háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	187
81. ábra A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	187
82. ábra A szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m ³), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	188
85. ábra A távfűtésbe és a melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés.....	190
86. ábra Az internet-előfizetések számának alakulása (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés	193
87. ábra Győr környékére jellemző genetikus talajtípusok, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO (https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/).....	194
88. ábra A Győr környéki talajok szervesanyagkészlete és talajértékszám, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO (https://www.elkh-taki.hu/hu/keptar/agrotopo).....	195
89. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség éves napi átlag értéke (ug/m ³), Forrás: OMSZ	199
90. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás – CO ₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ.....	199
91. ábra Győr, Ifjúság körúti mérőállomás - légszennyezettség évi napi átlag értéke (ug/m ³), Forrás: OMSZ..	200
92. ábra Győr, Ifjúság körúti mérőállomás – CO ₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ	200
93. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség változás 2011 – 2019, Forrás: OMSZ	200
94. ábra Győr, Ifjúság körúti légszennyezettség változása 2011 – 2019, Forrás: OMSZ.....	201
95. ábra Győr Megyei Jogú Város Stratégiai Zajtérképe közutakra (Lden), Forrás: www.zajterkepek.hu	202
96. ábra Győr fényszennyezettsége műholdas adatok alapján 2012-ben és 2020-ban, Forrás: https://www.lightpollutionmap.info/	209
97. ábra Magyarország árvízzel veszélyeztetett területein a lehetséges elöntés vízmélysége, Forrás: OVF	210
98. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH, Magyarország településhálózata 1.).....	216
99. ábra A Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése	236
100. ábra Győr Megyei Jogú Város klímaérzékenységgel kapcsolatos aggregált problématerképe, Forrás: Győr MJV Klímastratégiája	373
101. ábra Győri szegregációs térkép a 2011-es népszámlálás alapján, Forrás: KSH Népjelölti Főosztály, Népszámlálás 2011	408

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. Táblázat Az egyes korcsoportok méretének és arányának változása Győrben 2010 és 2020 között, fő és %, Forrás: KSH Tájékoztatói adatbázis	33
---	----

2. Táblázat Az álláskereső jellemzői Győrben, %, 2010, 2019 és 2020, Forrás: KSH	38
3. Táblázat A társadalmi környezet és kapcsolatok megítélése az 50 évesnél idősebb lakosság körében, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 92.	47
4. táblázat A fiatal- és középkorú lakosság egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1116 fő, 2020, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Sportkoncepciójának (2021-2026) online lakossági kérdőíves felmérése, 2020. május. N=1116 fő (a 60 év alatti korosztály felülreprezentált, főként a fiatal- és középkorosztály véleményét képezi le).	48
5. táblázat Az idősebb és idős korú lakosság (50+évesek) egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1433 fő, 2019, Forrás: Idősbarát Győr: Városi állapotfelmérés az idősök helyzetéről - Idősök egészségképe (2019) – személyes lekérdezéses reprezentatív lakossági kérdőíves felmérés, 2019. augusztus. N=1433 (a minta az 50 év feletti győri népességet reprezentálja).	48
6. Táblázat Győr város normatív-funkcionalista osztálykategóriáinak megoszlása, 2013-2015, Forrás: Csizmadia–Páthy–Tóth 2015: 100.	51
7. Táblázat A győri agglomerációhoz tartozó települések iskolázottsági adatai, 2011	55
8. táblázat Az idősök helyzetével, esélyegyenlőségével kapcsolatos főbb problémák és fejlesztési lehetőségek, Forrás: GYMJV HEP 2018:160.	96
9. táblázat A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége, Forrás: GYMJV GYMJV HEP 2023-27	97
10. Táblázat Győrben működő vállalkozások száma nemzetgazdasági ág szerint, 2011-2022, Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis.	103
11. Táblázat Szálláshelyek száma Győrben, 2024, Forrás: Hello Győr és a Booking.com alapján saját szerkesztés	108
12. Táblázat Regisztrált és működő gazdasági szervezetek száma Győrben gazdálkodási forma szerint, 2011-2022, Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis	110
13. Táblázat Egyéni vállalkozók, valamint a működő vállalkozások száma létszám kategóriák szerint, 2022, Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis	111
14. Táblázat Ezer lakosra jutó nyilvántartott álláskereső és közfoglalkoztatottak száma a fővárosban és a megyei jogú városokban, 2020 (fő), Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis.	114
A 2014-2020 időszakban a kutatás-fejlesztésre több, Európai Unió pályázati forrás rendelkezésre állt. A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) keretében kiírt kutatás-fejlesztési prioritási tengelyen 29,2 milliárd forintot ítélt meg összesen 109 projektre. A legnagyobb támogatási összegeket a már korábban ismertetett Széchenyi István Egyetem által megpályázott beruházások kapták. Jelentős fejlesztések történtek emellett a prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés területén, illetve a K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések terén is.	
15. Táblázat Győr kutatási pályázatainak adatai, 2014-2020, Forrás: www.palyazat.gov.hu	118
16. Táblázat Átlagos lakásméret és ingatlanárak Győrben, városrészenként, 2022 május, Forrás: az https://www.ingatlanet.hu alapján saját szerkesztés	124
17. Táblázat a 10 legnagyobb iparüzési adóbevétellel rendelkező város 2022-ban (a főváros kivételével), Forrás: KSH Tájékoztató adatbázis	130
18. Táblázat Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit, Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés	142
19. Táblázat Corine felszínborítottsági adatok Győrben, 2012-2018, Forrás: TEIR EEA alapján	150
20. Táblázat Győr területének megoszlása művelési ágak szerint, 2021, Forrás: Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Ingatlan-nyilvántartási Osztály (2021-től)	153
21. Táblázat Önkormányzati tulajdonú zöldterületek méretének alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH és a Győr-Szol Zrt. adatai alapján, 2022	154
22. Táblázat Közlekedési létesítmények statisztikája, 2022, Forrás: http://www.utkezelogyor.hu/	161
23. Táblázat Győr területén lévő vízfolyások állapotértékelése, 2015, Forrás: Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve	196
24. Táblázat Győri vízbázisok, Forrás: Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv	197
25. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index, Győr, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről az automata mérőhálózat adatai alapján	201
26. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index – szálló por és PAH, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről	201

27. Táblázat Győr város közigazgatási területén belüli vasútvonalak, Forrás: Győr Megyei Jogú Város 2017-es stratégiai zajtérkép megújítása	203
28. Táblázat Zajterhelés tekintetében fontos üzemek, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe.....	203
29. Táblázat Állandó ipari zajterhelés mértéke, helye és időszaka, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe.....	205
30. Táblázat Radiológiai Távmérő Hálózat adatai 2011–2019, Forrás: OKSER – adott évben az első adatcsoport HU0305 mérési pont, második adatcsoport HU0407 mérési pont.....	206
31. táblázat Győr város legnagyobb elsődleges és másodlagos hulladéktermelői 2019-ben, Forrás: EHIR	207
32. táblázat Az elszállított összes települési hulladék, azon belül a lakosságtól elszállított összes, és elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége Győrben, 2011-2020, Forrás: KSH-Statinfo	207
33. Táblázat A várostérség lehatárolás szempontjai	217
34. Táblázat Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020, p. 40.	238
35. Táblázat Győr városának kitettségi mátrixa	256
36. táblázat Győr városának felkészültségi mátrixa	258
37. táblázat A stratégiai célok és az 5 FVS tervezési dimenzió összevetése (Jelmagyarázat: + meglévő kapcsolat; ++ erős kapcsolat; +++ nagyon erős kapcsolat)	261
38. táblázat A városrészi célok megjelenítése (Jelmagyarázat: + meglévő kapcsolat; ++ erős kapcsolat; +++ nagyon erős kapcsolat)	262
39. Táblázat Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiójához való illeszkedés	283
40. Táblázat Védett természeti területek és értékek Győr közigazgatási területén belül, Forrás: www.termeszetvedelem.hu	376

0. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 2021-27-es költségvetési ciklus fenntartható városfejlesztési forrásai felhasználásának Európai Unió által meghatározott alapfeltétele integrált területi, városi stratégiák készítése. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata ezen elvárásnak megfelelően készítette el 2021-2027 évekre szóló Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáját (továbbiakban esetenként: FVS).

A stratégiai dokumentum teljes tervezéssel készült: nem korlátozódik csupán a TOP Plusz forrásainak a felhasználására, hanem felöleli az elkövetkező években tervezett városfejlesztési elképzelések teljes körét, ezáltal elősegítve a fenntarthatóság, különösképpen a pénzügyi fenntarthatóság és forráskombináció megvalósítását, továbbá egy reziliens, zöld és digitális átmenetet szolgáló, várostérségben gondolkozó városfejlesztési gyakorlat kialakítását. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megalapozza Győr város további, jövőben elkészítendő stratégiai dokumentumait.

Győr város reziliens, rugalmas alkalmazkodóképessége az elkövetkező évtizedben kiemelt fontosságú lesz. A stratégiai tervezési megközelítés, a helyzetértékelés, a stratégiai célrendszer meghatározása és a cselekvési terv kidolgozása ennek megfelelően az alábbi dimenziók szerint történt:

- (1) reziliens, alkalmazkodóképes város,
- (2) helyi gazdaságfejlesztési célok, befektetés ösztönzés, innováció,
- (3) zöld átállásra való felkészülés a klímasemlegesség irányába történő elmozdulás érdekében,
- (4) digitális átállás megvalósítása a városi társadalom bevonásával,
- (5) társadalmi befogadás és közösségfejlesztés – népességmegtartás,
- (6) kiszolgáló város: épített és művi környezet, fenntartható területhasználat.

Partnerségi folyamatok

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata (röviden Önkormányzat) a jelen tervezési fázisban, tehát a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (továbbiakban: TVP) elkészítése során a minél szélesebb körű partnerségre helyezte a hangsúlyt. Ennek keretében számos partnerségi akció valósult meg: többek között a több mint 3000 győri lakos elérését megvalósító, illetve az önkormányzati intézmények körében lefolytatott online kérdőíves felmérések, a települési fejlesztési elképzelések, igények feltérképezését célzó öt tematikus workshop szakértők, intézményvezetők és érdekképviselők bevonásával, valamint további érintetteket bevonó, különböző eszközök alkalmazása.

Megalapozó munkarész

A megalapozó munkarész helyzetfeltáró fejezeteiben Győr városa különböző mutatók alapján került elemzésre. A város egyik jelentős előnye az elhelyezkedése, valamint a térségben betöltött szerepe. A Bécs-Budapest-Pozsony háromszögében elhelyezkedő település körül az utóbbi évtizedekben agglomerációs gyűrű alakult, amely számos pozitív hatást gyakorol a területre, de kihívás elé is állítja a településfejlesztést. Ennek függvényében a város társadalmi-gazdasági helyzete országos viszonylatban is kiemelkedő a kedvező munkaerőpiaci lehetőségek miatt. A város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető, de feltörekvően van az építőipar és a szakmai tudományos tevékenység is. Győr környezeti állapota összességében véve megfelelőnek mondható, ahol a továbbiakban a kék infrastruktúra-fejlesztés és a környezetbarát technológiák alkalmazása a kiemelkedő célkitűzés.

A helyzetértékelésben a várostérség lehatárolása és a térségi kapcsolatok szerepe került kifejtésre, majd a szintézis során a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia öt fő tervezési dimenzió mentén igyekszik összefoglalást nyújtani a város működéséről, kiemelten a külső és belső folyamatokra, összefüggésekre, kockázatokra, melyek az FVS stratégiájának kialakítását meghatározzák és alátámasztják.

Stratégiai munkarész

A stratégia öt átfogó célja és az ezekre építkező tizenhárom rész cél, valamint a hat horizontális célkitűzés főként Győr erősségeire épít, míg néhány további cél globális kényszerekre is reagál. A célokat átfogja a napjainkra kiemelkedő fontosságúvá vált digitalizáció és fenntartható fejlődés, így azok mind az öt átfogó célban szerepelnek. Emellett megjelent a stratégiai célrendszerben a reziliencia, amely a 3.4. fejezetben három tényező (abszorpciós képesség, transzformációs képesség és adaptációs képesség) mentén mutatja be az illeszkedést.

Monitoring, kontrolling, indikátorok

Az FVS és a TVP elkészítését követően kiemelkedően fontos egy jól működő utánkövetési – monitoring - rendszer működtetése, amely az előzetesen megfogalmazott elvárások (indikátorok) alakulása fényében képes a szükséges beavatkozások megtételére, melynek működtetéséért GYMJV Önkormányzata a felelős. A 4. fejezetben minden stratégiai célhoz és rész célhoz indikátor került meghatározásra, amelyek alakulása képes megmutatni a megfogalmazott célok teljesülésében történt előrehaladást.

Irányítási és működési modell

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a múltban sok sikeres pályázatot valósított meg, így gyökeres változás az irányítás és a működés terén nem tűnik indokoltnak. Tovább erősíti ezt, hogy a következő

fejlesztési időszak (Széchenyi Terv Plusz) nagyban épít a 2014-2020-as időszak tapasztalataira, melynek során az Önkormányzat minden tervezett és vállalt kötelezettségének (pl. eredményindikátorok, forrásfelhasználás mértéke, üteme) eleget tett,

Cselekvési terv

A cselekvési terv a város által megfogalmazott prioritások, intézkedések és beavatkozások keretrendszerében mutatja be a fejlesztési szándékokat. Ez több mint 200 különböző programot, projektet, fejlesztési ötletet takar a nagy volumenű, jövőbe tekintő elképzelésektől az egészen kis léptékű tevékenységekig. A cselekvési terv az akcióterületeket több városrész csoportosítása alapján definiálja, amelyet kiegészítenek a hálózatos jellegű beavatkozások. A 6. fejezetben megtalálható a város zöld és a digitális átállás menetrendje is, amelyek akciótervekké történő továbbfejlesztése az elkövetkező időszak egyik fontos feladata lesz.

Bár ez a TVP tematikájába tartozik, fontos kiemelni itt is, hogy a város a fenntartható városoknak járó forráskeret Győr számára allokkált összeg egészére tudott projekteket megfogalmazni. Az alábbi táblázatban áttekinthető, hogy TOP Plusz FVS keretei kapcsán miként tervez Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata:

TOP Plusz 1. prioritás: gazdaságfejlesztés, közúti közlekedés, vízgazdálkodás, zöldinfrastruktúra, közlekedés, hulladékkezelés, belterületi utak	TOP Plusz 1. prioritás FVS Győr kerete	8 683 412 074 Ft
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	8 683 412 074
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	26 515 000 000
TOP Plusz 2. prioritás: energetika	TOP Plusz 2. prioritás FVS Győr kerete	1 599 960 297
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	1 599 960 297
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	2 812 750 000
TOP Plusz 3. prioritás ESZA: foglalkoztatási együttműködések, szociális célú város-rehabilitáció ESZA, helyi humán fejlesztések	TOP Plusz 3. prioritás ESZA FVS Győr kerete	794 746 913
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	794 746 913
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	200 000 000
TOP Plusz 3. prioritás ERFA: köznevelési intézmények, egészségügyi és szociális infrastruktúra	TOP Plusz 3. prioritás ERFA FVS Győr kerete	3 103 579 049
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	3 103 579 049
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	4 394 540 000

TOP Plusz 6. prioritás: helyi, térségi gazdaságfejlesztési infrastruktúra, turizmusfejlesztés, aktív- és ökoturisztikai beruházások támogatása,	TOP Plusz 3. prioritás ERFA FVS Győr kerete	0
	Elsődlegesen megvalósítani kívánt fejlesztések összege	0
	Jelenleg tartalékba sorolt fejlesztések összege	0

Finanszírozási terv

A városi finanszírozási terv a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján készült, így azok nem tekinthetők véglegesnek addig, amíg a 2021-2027-es ciklus végleges keretei nem ismertek. A finanszírozási terv ettől függetlenül bemutatja, hogy milyen lehetőségei és partnerei lehetnek a megvalósítás során, bemutatja a fenntartható üzemeltetés lehetőségeit, ám a pontos információk, az üzleti terv majd az FVS felülvizsgálatánál esedékes.

Fontos kiemelni, hogy jelen városfejlesztési stratégia felülvizsgálata a 2022-es népszámlálás adatainak ismeretében meg fog történni, valamint indokolt lehet a dokumentum felülvizsgálata, módosítása a 2021-2027-es uniós költségvetési időszakot övező megállapodások tükrében, azok megkötését követően is.

1. A PARTNERSÉGI FOLYAMATOK A TERVEZÉSI FÁZISBAN

1.1 PARTNEREK DEFINIÁLÁSA

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a jelen tervezési fázisban, tehát az FVS és a TVP elkészítése során a minél szélesebb körű partnerségre, a partneri kör aktív bevonására helyezte a hangsúlyt. GYMJV Önkormányzata a partnerségi kört az FVS és a TVP készítés sajátosságait szem előtt tartva minél szélesebben igyekezett definiálni. Minimális célként az alábbi partneri kör elérése volt a cél a tervezés során:

- Helyi lakosok
- Önkormányzati képviselők
- Államigazgatási szervek,
- Győr-Moson-Sopron Vármegyei Önkormányzat
- Helyi köznevelési intézmények, és felsőoktatási intézmények
- Szociális intézmények
- Kulturális intézmények
- Civil, sport és egyházi szervezetek
- Érdekképviselői szervek
- Gazdasági szektor szereplői
- Az Önkormányzat saját intézményrendszere és döntéshozói

1.2 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÉS AZOK TARTALMA

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a jelen tervezési fázisban több elérési úton, számos partnerségi akciót valósított meg. A széleskörű társadalmasítás érdekében az alábbi eszközök alkalmazására került sor:

- **Munkacsoportok működtetése:** a tervezés során a középpontban a különböző kiemelt tematikák voltak. A tematikák az alábbiak voltak: (1) társadalom, humán-infrastruktúra; (2) közművek, városüzemeltetés, klíma; (3) közlekedés; (4) gazdaság; (5) digitalizáció.

Ezen tematikák mentén egyrészt **szakértői workshopok** formájában, másrészt **egyéni interjúkkal** kerültek bevonásra az adott témában érintett (kulcs)szereplők, ezzel segítve elő, hogy a stratégiai célrendszer, a cselekvési terv és a finanszírozási terv kialakítása, valamint a TOP Plusz programtervhez kapcsolódó feladatok definiálása egy minél szélesebb partnerségre támaszkodó tervezés keretében történjen meg. A szakértői műhelyek (workshopok) és szakmai

egyeztetések mellett egy **állandó munkacsoport** felelt az FVS és a TVP elkészítéséért, amely munkába külső szakértő bevonására is sor került (HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ).

- **Online kérdőíves felmérések:** a tervezés kezdeti szakaszát nagyszabású, kérdőíves felmérés kísérte. A felmérés során a város jövőjéről és a fejlesztési elvárásokról lettek megkérdezve a partnerek. Három különálló, kérdéseiben csak részben átfedő felmérés zajlott: (1) egy lakossági felmérés, mely során 3071 egyéni kitöltő mondta el a véleményét a városról, és fejtette ki elvárásait a jövőbeli fejlesztésekről; (2) egy, az önkormányzati intézmények körében lefolytatott felmérés, ahol 25 különböző intézmény ismertette tapasztalatait az FVS központi útmutatója alapján kidolgozott kérdőívben; (3) valamint egy önkormányzati képviselői és városvezetői kérdőív, ahol egyéni választókerületi és listás képviselők és a városvezetés ismertette gondolatait.
- **Honlap és közösségi média:** a tervezés során hangsúly került a nyilvánosság tájékoztatására is, a tervezési fázis megindításáról szóló felhívás és az online kérdőíves felmérés minél szélesebb körű terjesztése ezen platformokon történt.

1.3 PARTNERSÉGI AKCIÓK ÜTEMEZÉSE A TERVEZÉSI FOLYAMATBAN

PARTNERSÉGI AKCIÓ	PARTNERSÉGI AKCIÓ ÜTEMEZÉSE
Munkacsoportok működtetése	A különböző munkacsoportok munkája végigkísérte a teljes tervezési fázist. A szakértői workshopok 2022. június hónapjától 2022. októberig folytak, míg az egyéni és csoportos interjúk, valamint a tervezési dokumentumok elkészítéséért felelős munkacsoport működése a teljes tervezési fázis alatt folyamatos volt.
Online kérdőíves felmérések	Az online kérdőíves felmérések a tervezés első szakaszában voltak, 2022 tavaszán és nyarán. A különböző lekérdezések 2022 júliusára kifutottak, az eredmények feldolgozása ezt követően kezdődött meg.
Honlap és közösségi média	A nyilvánosság tájékoztatása, a különböző tervezési szakaszokba való becsatlakozás lehetőségének ismertetése a tervezés releváns szakaszaiban történt meg, végigkísérve a tervezés teljes folyamatát.

2. MEGALAPOZÓ MUNKARÉSZ: HELYZETFELTÁRÁS ÉS HELYZETÉRTÉKELÉS

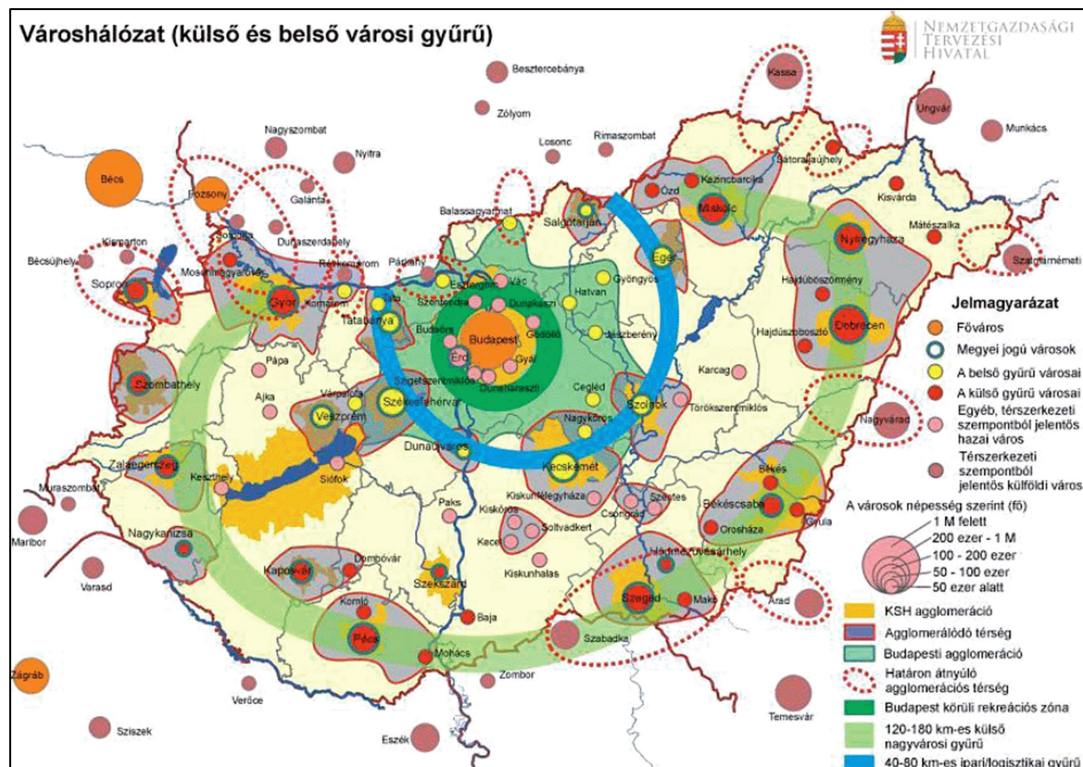
Jelen dokumentum- Győr Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának elkészítése- a vizsgálati-tervezési időszaka a 2022-es évben volt, így a stratégia több esetben akkor elérhető adatokat, információkat tartalmazza, mely több téma esetében pontosításra került a 2023. évben elérhető adatokkal. A projektekhez rendelt költségek a 2023. évben készült tervezői költségvetések, illetve költségbecslések alapján kerültek meghatározásra.

Az FVS 2022. évi KSH adatokkal való teljeskörű felülvizsgálata 2024-ben esedékes.

2.1 HELYZETFELTÁRÁS

2.1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Győr Megyei Jogú Város Magyarország hatodik legnépesebb városaként a Nyugat-Dunántúl régióban helyezkedik el, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő vármegyéjének, Győr-Moson-Sopron vármegyének a székhelye, a Győri járás központja. A település mind Budapesttől, mind Bécstől 120 kilométerre fekszik, a szlovák fővárostól, Pozsonytól pedig 80 kilométerre, melyekkel gyorsforgalmi közúti, vasúti és vízi összeköttetésben áll. A város **közlekedési kapcsolatai kiválóak**: két (IV., VII.) európai közlekedési folyosó mentén helyezkedik el. Az Északnyugat-Dunántúl gazdasági életét meghatározó közlekedési főútvonalak a városból indulnak ki, illetve érintik azt. Győr rendelkezik regionális repülőtérrel (Győr-Pér) és kikötővel (Győr-Gönyű), így komplex, több funkciós logisztikai központnak tekinthető. Az elmúlt évtized során a Győrt érintő fő közlekedési folyosók fejlesztései (M85, M86, M15, M83) még hangsúlyosabbá tették ezeknek a tengelyeknek a térstruktúrában betöltött szerepét, amely a településhálózat további alakulásában, fejlődésében is várhatóan markáns irányt jelöl ki.

1. ábra Győr helye az ország térszerkezetében, Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos

Fejlesztési Konceptió és Országos Területfejlesztési Konceptió

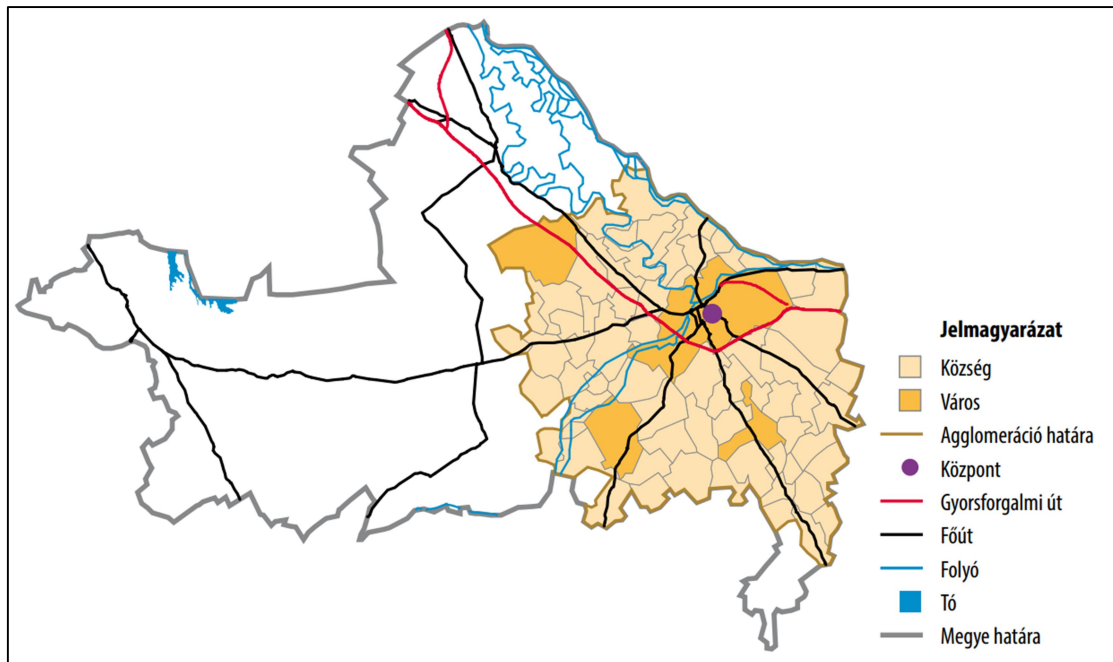
Győr a hazai nagyvárosi rendszer egyik kiemelkedő gazdasági, szolgáltató, oktatási-tudományos, kulturális alkotója, egyben vonzó életkörülményeket kínáló versenyképes centruma, amely kiemelt szerepet játszik az ország térszerkezetében: az országos centrum – Budapest – mögött, valamint Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc mellett **kiemelkedő regionális centrumnak** tekinthető. Határmenti földrajzi fekvése ellenére – kitűnő közlekedési kapcsolatainak és a határok átjárhatóságának köszönhetően – az utóbbi évtizedekben folyamatosan felértékelődött, a gazdasági bázisának megerősödésével vonzáskörzete napjainkra 60-80 kilométeres körzetre terjedt ki. Mindezek okán kijelenthető, hogy hatása átnyúlik a vármegye, sőt az országhatárokon is, társadalmi és gazdasági értelemben egyaránt. Ellátási funkcióit tekintve kihat a munkaerőpiacra, a gyarapodó szolgáltatásokra, a kereskedelmi hálózatokra, az oktatás-képzésre, valamint az egészségügyi, kulturális szolgáltatásokra, különféle üzleti és gazdasági tevékenységek kínálataira.

A **város gazdaságában** a járműipar a domináns ágazat, ami egyben része – ipari potenciálját tekintve egyik legfőbb központja – a kibontakozó közép-európai járműipari koncentrációnak. Ezen progresszív ágazat és a hozzá számos szállal és tevékenységgel kapcsolódó gazdasági bázisok és azok szervezetei, valamint oktatási, kutatási-fejlesztési-innovációs bázisok a városban és annak térségében új kapcsolatokat generálnak, de hatnak a meglévő infrastrukturális hálózatok szükségszerű fejlesztésére,

új irányok és tevékenységek kiépítésére (pl. járműipari központok kedvezőbb összeköttetése, szállítási-logisztikai bázisok kiépítése, együttműködések megteremtése).

A győri az ország második legtöbb – 68 – települést magában foglaló **agglomerációja** 1607 km²-es kiterjedéssel, mely a KSH 2021. évi adatai alapján 244 ezer főt tömörít, melyből a Győr lakónépessége ~132 ezer fő. Az agglomeráció legnagyobb része a Duna és a Rába által feltöltött medencében terül el, a vármegye területének 38%-át fedi le, és a településeinek 37%-át foglalja magában. A vonzott települések közül Lébény, Pannonhalma, Tét város, a többi község. Az agglomeráció kiterjedése túlmutat a Győri járás területén. Az agglomeráció népessége növekszik, köszönhetően a város vonzóképességéből fakadó bevándorlási többletnek; a természetes szaporodási ráta negatív, azonban az országos átlagnál így is kedvezőbb. Jelentős mértékű a szuburbanizáció: a Győrhöz közel eső, jól megközelíthető települések – Győrújbarát, Győrzámoly, Vámosszabadi – népessége különösen intenzíven növekszik.

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a Győrbe napi szinten ingázók száma meghaladja a 30 ezer főt, míg a Győrből más településre ingázók száma közel 7 ezer fő. A városba ingázók többsége az agglomeráció településein él: Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gönyű, Tét, Pér és Pannonhalma. Az ingázási adatok alapján lehatárolt **funkcionális várostérség** 93 települést foglal magába és 259 ezer fő volt a lakónépessége 2020-ban, azaz nagyobb területet fed le, mint a Győri agglomeráció, és átnyúlik Komárom-Esztergom és Veszprém vármegyékbe is. Fontos azonban kiemelni, hogy a 2011-es népszámlálás óta eltelt időszak alatt jelentős változások történtek, melyek jelentősen befolyásolták a város pozícióit, az ingázási kapcsolatokat. A 2022-es Népszámlálás adatok publikálása után feltétlenül szükséges lesz a város vonzáskörzetének új elemzése, a lezajlott változások értékelése.

2. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH Magyarország településhálózata (2014)

2.1.2 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (OFTK)

Az Országgyűlés 2013. december 17-én az 1/2014. (I. 3.) határozatával fogadta el az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepciót (OFTK), melynek elsődleges célja, hogy átfogó képet adjon a területi egyenlőtlenségekhez, hozzájáruljon az ország dinamikus fejlődéséhez, a területi tervezési és szabályozási rendszer kialakításához. Célja továbbá a hazai fejlesztéspolitika és az európai uniós támogatások közötti összhang megteremtése.

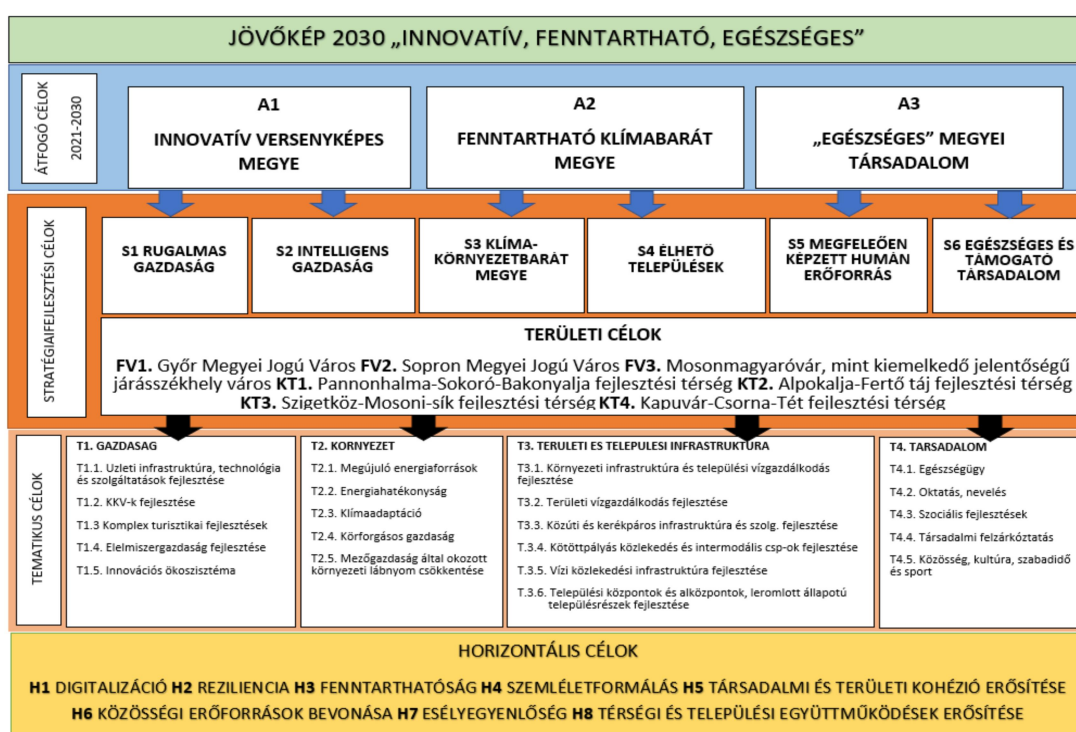
Az OFTK Győr kapcsán a várost és környezetét érintő kedvező népességszám-változást emeli ki, hangsúlyozva a város körüli növekvő népességgkoncentrációt, és annak növekedési irányait, és az országhatáron átnyúló kapcsolatait.

A városra vonatkozó további említések már településhálózati összefüggésekben jelennek meg. A koncepcióban bemutatásra kerül a külső városgyűrű (ld. az 1.1. fejezet 1. ábrája), amely a nemzetközi funkcióval rendelkező nagyvárosok hálózatát jelenti: az OFTK (számos korábbi területfejlesztési munkára alapozva) Győr, Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc városait sorolja ebbe a körbe. Az OFTK szerint Győr jövője az egészség, a kultúra és az innováció köré épül, miközben mind a hazai (Szigetköz-Rábaköz térség, Bakony, Komárom-Esztergom és Veszprém vármegye), mind a nemzetközi városhálózatban (Bécs-Pozsony, valamint Szlovákia és Mátjusföld irányában) és együttműködések

során kiemelkedő jelentőségű szereplő, egy ún. kapuváros. A város épít járműipari központi szerepére, támaszkodik az elektronikai, informatikai ipari és gépgyártási húzóágazataira. A fejlesztések tekintetében az OFTK a közlekedésfejlesztést (közút, vasút és hajózás egyaránt) emeli ki további feladatként.

Győr-Moson-Sopron vármegye területfejlesztési koncepciója

Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési Koncepciója 2021-ben készült el. A koncepció az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval (OFTK), az Országos Területrendezési Tervvel (OTrT), valamint a Győr-Moson-Sopron vármegyei Településszerkezeti és Településrendezési tervvel tartalmi összhangban készült, melyben megjelennek átfogó, stratégiai, területi, tematikus és horizontális célok.

3. ábra Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési Koncepció célrendszere, Forrás: Győr-Moson-Sopron Vármegye Területfejlesztési Koncepció

A koncepció egymásra épülő és szerteágazó vármegyei célokat fogalmaz meg: három átfogó cél mentén (A1 Innovatív versenyképes megye; A2 Fenntartható klímabarát megye; A3 „Egészséges” megyei társadalom), átfogó célonként 2-2 stratégiai fejlesztési céllal mutatja be a vármegye célrendszerét. Győr az ERFA 9. cikkely értelmében a „fenntartható városfejlesztésben” érintett városok körébe került. Győr sokoldalú igazgatási és szolgáltatási funkcióinak, valamint gazdasági erejének és munkaerő-vonzási potenciáljának köszönhetően a vármegye határain is túlmutató területi egység központjaként funkcionál. A város, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó agglomerációs övezet olyan gazdasági magterületnek tekinthető, amelynek kulcsfontosságú szerepe van a vármegye egészének

fejlődése szempontjából. A vármegyeközpont gazdaságának további diverzifikációja, a kutatás-fejlesztési és innovációs hálózatok jobb összekapcsoltsága a helyi gazdaság fenntarthatóságát, nagyobb ellenállóképességét biztosíthatja. Győr Megyei Jogú Város külön területi célként (FV1) jelenik meg a Vármegyei Területfejlesztési Konceptióban, amihez az alábbi specifikus fejlesztési irányok kapcsolódnak:

- FV1.1: A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység hálózati kapcsolatainak erősítése a tudástermelés, illetve a tudásáramlás előmozdításán keresztül. A felsőoktatási és kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének intenzívebbé tétele.
- FV1.2: A gazdasági tevékenységek által keletkezett és a lakossági hulladék mennyiségének és a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentését célzó fejlesztések, valamint az ezekhez kapcsolódó szemléletformáló tevékenység.
- FV1.3: Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése Győr gazdasági szerkezetének további diverzifikációja, új iparágak megteremtése, befektetés ösztönző környezet megteremtése érdekében történő infrastruktúra fejlesztése (pl. új ipari park létesítése), a külső válságfolyamatokkal szembeni nagyobb ellenállóképesség javítása érdekében.
- FV1.4 Barnamezős terület rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása.
- FV1.5: A Duna és a Mosoni-Duna szerepének újrapozícionálása Győr és térsége vonatkozásában a tervezett műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztésekre (Győr-Gönyű kikötő fejlesztése, véneki torkolati mű kiépítése) építve.

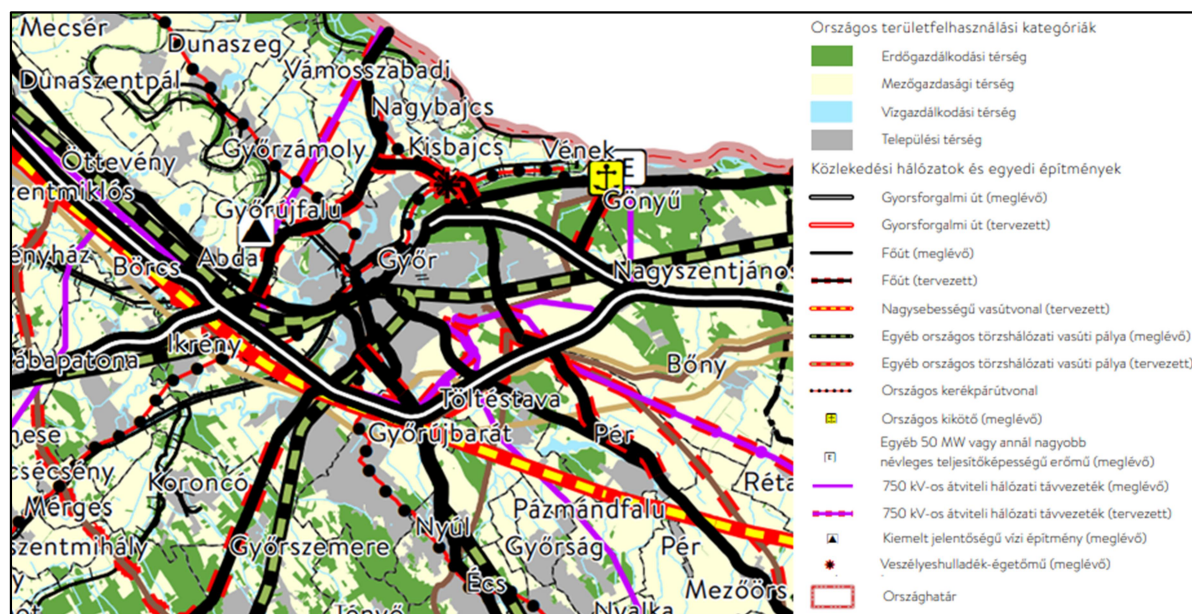
2.1.3 RENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Országos Területrendezési Terv (OTrT)

A 2018. évi CXXXIX. törvény szól Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről. E törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló,

összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal. Az OTRT-ben meghatározott térségi területfelhasználási kategóriák közül az alábbiak érintik Győr városát:

- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vízgazdálkodási térség,
- települési térség.

4. ábra Az ország szerkezeti tervének Győrt ábrázoló részlete, Forrás: Országos Területrendezési Terv

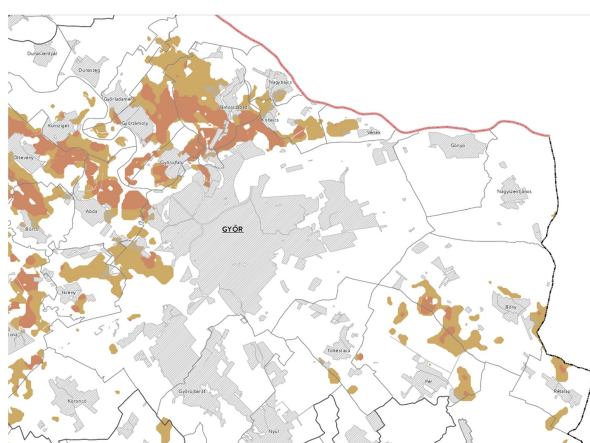
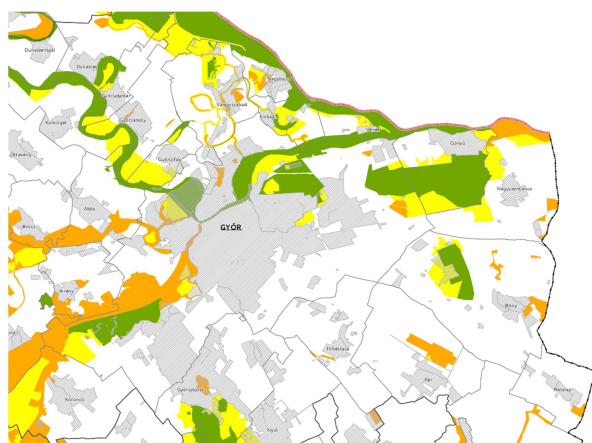
Az országos, a vármegyei és a települési rendezési tervek, a területfejlesztés környezeti, társadalmi és gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása és a térségi területhasználat szabályozása. A műszaki infrastruktúra-hálózat főbb építményei jellemzően a távlati gyorsforgalmi utak és főutak, kerékpárutak, valamint a távvezetékek, melyek Győrt is érintik. Az országos közúthálózat távlati gyorsforgalmi és főúti elemei, valamint a fővárosi térszerkezetet meghatározó főutak a 2018. évi CXXXIX. törvény mellékleteiben vannak felsorolva.

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területrendezési Terve

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területrendezési Tervről szóló 7/2022. számú rendelet célja, hogy meghatározza Győr-Moson-Sopron vármegye terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastruktúra hálózatainak és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve az erőforrások védelmére és felelős hasznosítására.

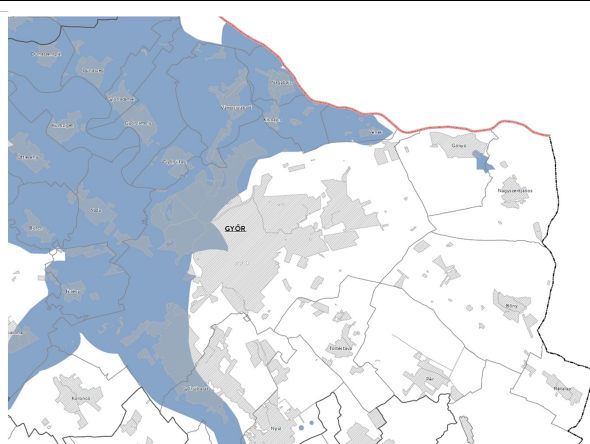
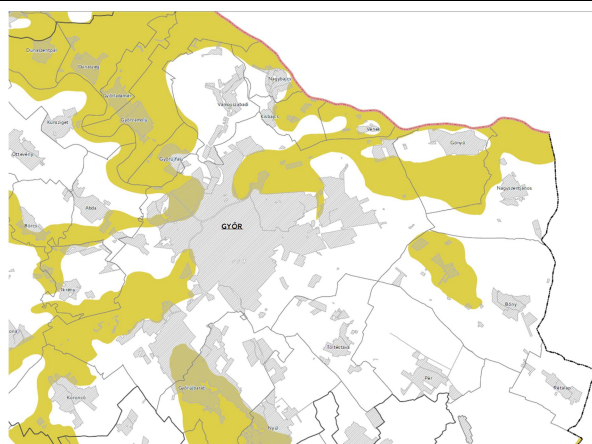
Győr-Moson-Sopron vármegye területhasználata a vármegye versenyképességét, a vármegye hosszútávú fenntartható fejlődését, valamint az egészséges vármegyei társadalom életéhez szükséges feltételek kialakítását szolgálja. A vármegye terület-felhasználási alapelvei: takarékos, összehangolt területhasználat érvényesítése, a barnamezős területek rehabilitációja, a településközpontok, történeti beépítésű területek revitalizációja; a nem vagy nehezen megújuló helyi erőforrások védelme, a megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése.

A rendelet mellékletei meghatározzák a térségi jelentőségű összekötő utakat, meglévő és tervezett mellékutakat, logisztikai központokat, vasúti fő- és mellékvonalakat, repülőtereket és kerékpárutakat, továbbá kikötőket, energiavezetékeket, vízi létesítményeket. Az említett infrastruktúra-elemek térképes formában megtalálhatók az OTrT 1. sz. mellékletben, míg a rendelet további mellékletei a különböző övezeteket definiálják, melyek közül néhány Győr városára vonatkozó kivágatát az alábbi térképen kerül szemléltetésre:

Ökológiai hálózat megterületének övezete

Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Tájképvédelmi terület övezete

Vízminőség-védelmi terület övezete

Natura 2000 területek övezete

Árvízi kockázatkezelési terület övezete

5. ábra Győrt érintő övezetek, Forrás: Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terv (Győr-Moson-

Sopron Vármegye Önkormányzatának 7/2022 számú rendelete)

A map of the Győr-Ménfőcsanak District in Hungary, showing its administrative boundaries and constituent municipalities. The district is outlined in red. Municipalities are labeled in Hungarian: Mecsér, Dunaszentpál, Dunaszeg, Gyórladamér, Vámoszsabadi, Nagybajcs, Kisbajcs, Vének, Gönyű, Nagyszentjánosi, Bony, Rétalap, Mezőörs, Nyalka, Pannónhalma, Écs, Tényő, Felpéc, Tét, Győrszemere, Győrújbarát, Koroncó, Mérges, Csény, Rábapatona, Ikrény, Abda, Börös, Győrújfalu, Győr, Töttéstava, Pér, and Győrakmány. Some areas are shaded grey, possibly indicating urban or industrial zones.

Ahogy a fenti ábra is mutatja, Győr közigazgatási területe 15 településsel határos. Ezen települések: Gönyű, Nagyszentjános, Bony, Pér, Töltéstava, Győrújbarát, Győrszemere, Koronóc, Rábapatoná, Ikrény, Abda, Győrújfalú, Vámoszabadi, Kisbajcs és Vének. Ezeknek a településeknek a népességszáma az utóbbi 20 évben jelentősen megnövekedett, és a Győri agglomeráció részeként értelmezhető. A lakóépületek számának növekedését az infrastruktúra, a közintézmények és a kereskedelem fejlődése sok esetben nem tudta lekövetni. A munkahelyek továbbra is Győrben vannak, így a szomszédos települések növekedése Győrré jelentős többletterhet hárít. Külön kiemelendő, hogy Győr

közigazgatási határa egy rövid – 1 kilométeres – Duna-szakaszon a magyar-szlovák határon fut; a határ és a folyó túloldalán Komáromfüss községe (Nyitrai kerület, Komáromi járás) található.

Általánosságban megállapítható, hogy a szomszédos települések szerkezeti terveinek egy része véget ér a település határánál, a szomszédos települések helyén üres folt található, így a kapcsolatok érdemben nem vizsgálhatók, viszont a fejlesztési területek közül különösen nagy hatással lehetnének Győr fejlődésére az autópálya-csomópontok környéki fejlesztések. Ilyenek vannak Nagyszentjánoson, Töltéstaván, Győrújbaráton és Ikrényben.

Gönyű

Gönyű község településszerkezeti terv, szabályozási terv és helyi építési szabályzat módosítását 2021 júliusában hagyta jóvá, amely elérhető a <https://www.gonyu.hu/gonyu-telepulesrendezesi-terv> linken. A Győr-Gönyű kikötő területének nagyobbik része Gönyű területére esik. A terv hivatkozik Győrré mint közlekedési, víz- és energiaellátási, hírközlési és hulladékgazdálkodási központra. Gönyű és Győr határán egyaránt megtalálható beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek. Előbbi esetében ipari gazdasági terület és kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület található, míg utóbbi esetében védelmi célú erdő terület és általános mezőgazdasági terület.

Nagyszentjános

Nagyszentjános község a tervezési területre vonatkozó hatályos településszerkezeti tervét 2010. évben önkormányzati határozattal, míg a helyi építési szabályzatát 1/2010. (II. 25.) Ök. rendelettel fogadta el. A településszerkezeti terve alapján a település Győr irányába erdőgazdálkodási területtel jellemezhető, közös kapcsolódási pontok, együttműködések, közös fejlesztési igények nem jellemzőek. A település rendelkezik hatályos helyi építési szabályzattal, melynek részét képezi szabályozási terv, szerkezeti terv még nem készült.

Bőny

Bőny Község Önkormányzata Képviselő-testülete a 2019. október 1-i ülésén elfogadta a község új településszerkezeti tervét, valamint megalkotta a település helyi építési szabályzatáról szóló rendeletét, amely elérhető a <https://bony.asp.lgov.hu/rendezesi-terv> linken. Bőny Győrrel határos területein jellemzően általános mezőgazdasági területek (szántó) és erdőterületek találhatóak.

Pér

Pér településrendezési tervei 2021-es dátummal találhatók meg a település honlapján: <https://per.hu/onkormanyzat/dokumentumtar/telepulesrendezesi-terv/>

Bár Pér és Győr határai csak egy pontban érintkeznek, de a Győr-Pér Repülőtér Pér területén fekszik, így a település jelentős szerepet játszik a város szempontjából. A szerkezeti terv tartalmazza a 81-es

útnak a repteret északról elkerülő nyomvonalváltoztatát és a 81-es út M1, M19 irányú tervezett nyomvonalát, valamint a nagysebességű vasút nyomvonalát is.

Töltéstava

A község a Győrtől 9 km-re Délre található, a város agglomerációs övezetének része, a 81-es számú Székesfehérvárra vezető főút mellett, a várost elkerülő autópálya leágazásánál. Töltéstaván a 2023-as adatok szerint 2.566 fő lakott a 2023. évi, továbbvezetett adatok szerint. A rendszerváltás környékén a falura költözési hullám miatt nőtt meg a község népességszáma. A város közelsége és a falusias „nyugodtság” kedvező irányultságként hat, így megfigyelhető egyfajta növekedési trend, mely tartósan ígérkezik, hiszen a község infrastruktúrája kiépült. A néhány helyben lévő ki- és középvállalkozó kereskedelmi munkát, a többiek mezőgazdasági és szolgáltató tevékenységet folytatnak. A lakosság többsége Győrbe ingázik dolgozni, így a közlekedés autóbuszokkal, illetve egyedi közlekedéssel, leginkább gépjárművekkel bonyolódik le. A település rendelkezik hatályos helyi építési szabályzattal, melynek részét képezi szabályozási terv, szerkezeti terv még nem készült. Egyéb dokumentumok itt találhatóak: [Közérdekű nyilvántartás \(toltestava.hu\)](https://www.kozterdeknyilvantartas.hu/toltestava).

Győrújbarát

A 7500 lakosú település, mely közvetlenül érintkezik Győr külső városrészével, Ménfőcsanakkal. A tervezett nagysebességű vasútvonal egy szakasza Győr és Győrújbarát közös határán fog haladni. A rendezési terv legfrissebb változatai az alábbi linken elérhetők: [Gyorujbarat.hu](https://gyorujbarat.hu)

Győrszemere

A település szerkezeti tervét 2021-ben fogadta el a képviselőtestület, mely a [https://www.gyorszemere.hu/images/RT-1 - Szerkezeti terv.pdf](https://www.gyorszemere.hu/images/RT-1-Szerkezeti-terv.pdf) linken elérhető.

A település és Győr kapcsolatában fontos változást hoz az elkészült R83-as út, ami egyben az átmentő forgalomtól is mentesíti a települést. A Sós ér völgyében és a Sokoró keleti lejtőin Tényő területére is átnyúlóan golf- és szabadidőközpontot terveznek, ami nyilvánvalóan térségi igényeket szolgálna.

Koroncó

A település szerkezeti tervét 2021-ben fogadta el a képviselőtestület. Koroncó Győrrel határos területein jellemzően szántó és erdőterületek találhatóak mozaikosan. A település szerkezeti terve s az alábbi linken elérhető:

[https://www.koronco.hu/images/dokumentumok/hivatal/hat teleprend eszk/szerk terv.pdf](https://www.koronco.hu/images/dokumentumok/hivatal/hat_teleprend_eszk/szerk_terv.pdf)

Rábapatona

Rábapatona és Győr közvetlenül csak a Rába mentén érintkezik egymással, közúti kapcsolata a 85. sz. főúton és az M85 autópályán keresztül kiváló. A település honlapján található szerkezeti terv 2003-ban elkészült, az M85 még nem szerepel rajta. Ezt a 2010-es módosítás vezette át. A szerkezeti terv 2015. évi módosítása a következő linken elérhető:

https://www.rabapatona.hu/dokumentumok/onkormanyzat/rendezesi_terv_modositas_2015/november/szerkterv_modositas.pdf

Ikrény

Ikrény esetében nagy mennyiségű gazdasági terület áll rendelkezésre a 85-ös út M1-es csomópontja közelében. Az Ikrényi-tó kedvelt szabadidős terület a győriek számára is. A település szerkezeti tervét 2021-ben fogadta el az önkormányzat, mely a következő linken megtalálható:

https://www.ikreny.hu/images/dokumentumok/rendezesi_terv/2021_marcus/TSZ_Telepulesszerkezeti_terv.pdf

Abda

A szerkezeti terv tartalmazza a Győr számára fontos nyugati közúti elkerülés 1-es - 85-ös úti csomóponthoz vezető szakaszát. A 2013-as szerkezeti tervet időközben részterületeket érintő fedvényekkel módosították. A szerkezeti terv az alábbi linken elérhető: https://www.abda.hu/images/stories/rendezsi_tervek/Telepulesszerkezet.pdf

Győrújfalú

Győrújfalú szerkezeti tervében több új fejlesztési terület, elsősorban „családi házas” lakóterület került kijelölésre. A 2021-es szerkezeti terv tartalmazza a Győrt nyugatról elkerülő út nyomvonalát.

A szerkezeti terv az alábbi linken elérhető:

https://www.gyorujfalu.hu/images/telep%C3%BCI%C3%A9srendez%C3%A9s/022_szerk.pdf

Vámosszabadi

Vámosszabadi sajátossága, hogy van egy Győr városrészéhez, Kisbácsához tapadó lakóterülete, mely jórészt már ki is épült. Ennek a leendő területnek még az alapfokú kiszolgálása is csak Győrből biztosítható. A győri szerkezeti terv közigazgatási területcserét javasolt ezen területet érintően.

Kisbajcs

Kisbajcs 2006-os szerkezeti terve megtalálható a

<http://www.kisbajcs.hu/files/telepulesszerkezetkisbajcs.pdf> linken.

Ehhez azóta több módosítás készült, amelyek a település honlapján rendezetten dokumentálásra kerültek. Győr szempontjából Kisbajcs elsősorban azért fontos, mert a Győr vízellátását biztosító szőgyei parti szűrűsű kutak egy része itt található. A víziközmű külső védőidomán belül is vannak

lakótelkek, még több az „A” jelű védőidomon belül és a község majd egész területe a „B” jelű védőidomon belül fekszik.

Vének

Vének szerkezeti terve 2006-ban készült, az önkormányzat honlapján az alábbi linken megtalálható:

http://www.venek.hu/images/onkormanyzat/rendezesi_terv/RT-1.pdf

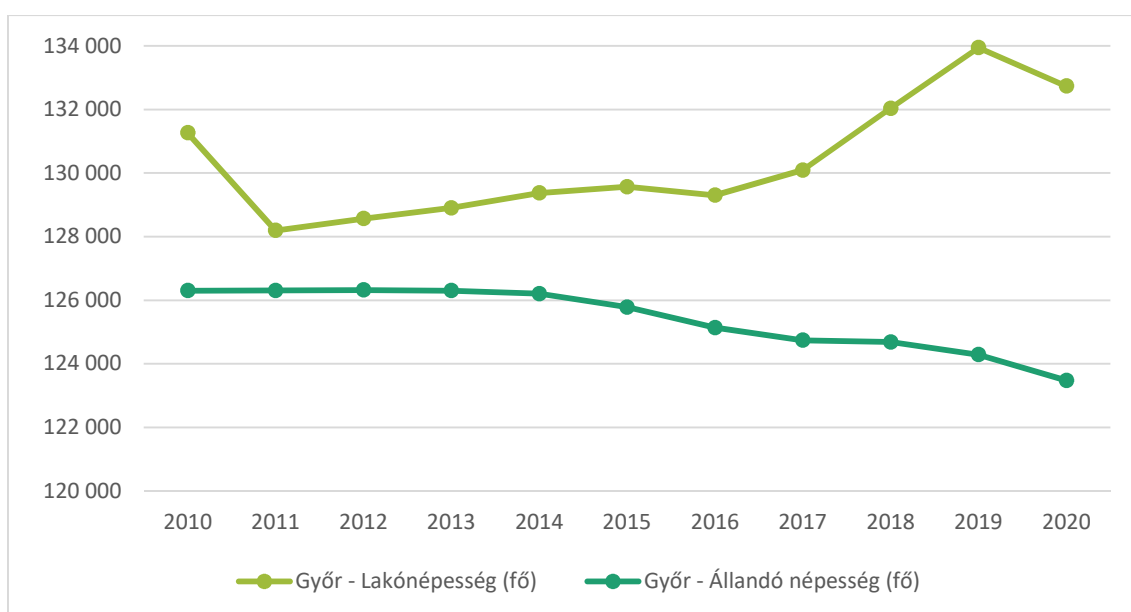
Ehhez azóta több módosítás készült, amelyek a település honlapján rendezetten dokumentálva megtalálhatóak.

2.1.5 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

Győr az alapvető társadalmi jelzőszámok tükrében

Demográfiai folyamatok

Győr állandó népessége 2020-ban 123 475 fő volt. Az állandó népességen belül a férfiak aránya 47,4 százalék, a nőké pedig 52,6 százalék. A város lakónépessége viszont közel tízezer fővel magasabb (132 735 fő). A kétfajta **népességszám** időbeli alakulására eltérő tendencia jellemző az elmúlt évtized statisztikai adatai alapján (ld. alsó ábra). A város állandó népessége a 2015-től folyamatos csökkenő tendenciát mutat, míg a lakónépesség 2016-tól jelentős növekedésnek indult, ami mindössze a 2020-as évben tört meg.

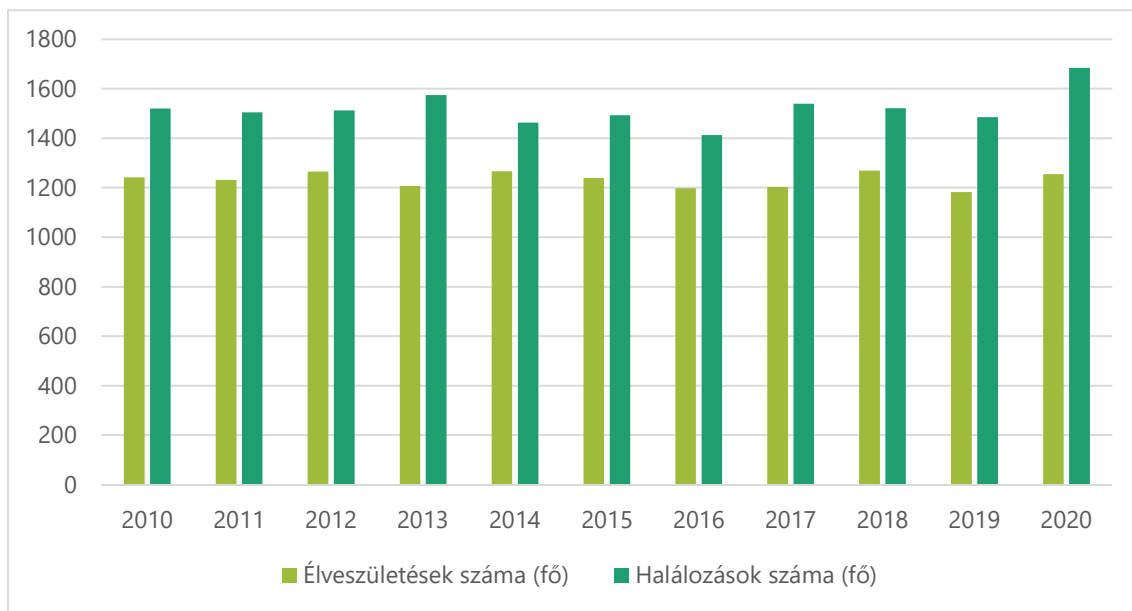

7. ábra Az állandó- és a lakónépesség változása Győrben (2010-2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatási adatbázis alapján

A Győri járás és Győr-Moson-Sopron vármegye állandó népessége ezzel szemben átlagosan 3-4 ezrelékes folyamatos éves növekedési tendenciát mutat a vizsgált időszakban. A lakónépesség növekedése a Győri járásban az évtized második felében még magasabb is volt (1-2 százalék), és a vármegye egészében is kimutatható a pozitív irányú változás.

A népességváltozás két alapvető tényező függvénye; az élveszületések és a halálozások számából kiszámítható természetes szaporodási egyenleg és a vándorlási egyenleg. Ami a **természetes szaporodást** illeti, éves ingadozásokkal ugyan, de az élveszületések száma folyamatosan alatta maradt a halálozások számának a városban. Az évtized egészében a természetes fogyás jellemezte Győr városát, a járást és a vármegyét is. 2019-ben összesen 1182 fő született, míg a halálozások száma elérte az 1485 főt. A természetes fogyás abszolút mutatója 2010 és 2019 között átlagosan 272 fő volt

évente, tehát közel 300 fővel csökken a város népessége a természetes fogyás miatt évente. Ez a népességhez viszonyítva hozzávetőleges 2-3 ezrelék évente, ami jóval az országos átlag (4-5 ezrelék), és valamivel a vármegyei átlag alattinak mondható. Ugyanakkor, ahogy a diagram is mutatja, 2020-ban megugrott a halálozások száma mintegy 200 fővel; mindennek a hátterében a COVID-19 járvány közvetlen és közvetett hatásai állhatnak. Ezen növekedés ezer főre vetített értéke (1,5) meghaladta az országos értékeket (1,1).

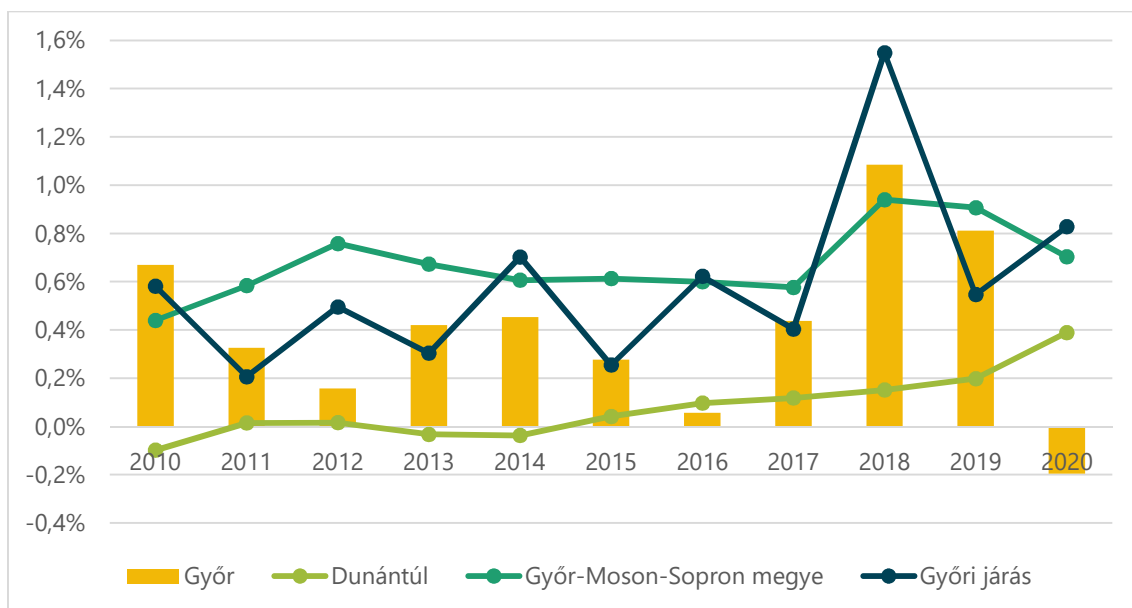

8. ábra Élveszületések és halálozások száma Győrben, 2010-2020, Forrás: saját szerkesztés a KSH

Tájékoztatási adatbázis alapján

A népességváltozás másik fontos tényezője a vándorlási egyenleg. Győr **vándorlási különbözete** a 2010 és 2019 közötti időszakban pozitív volt: átlagosan 600 fő körül alakult évente az a többlet, ami a magasabb állandó és ideiglenes odavándorlási rátából származott. Az odavándorlások és az elvándorlások nagyjából egyharmada minősül állandónak, míg a kétharmada ideiglenesnek. Győr és térsége vándorlási egyenlegének alakulása, összehasonlítva a vármegyei és régiós értékekkel jól szemlélteti a város elmúlt években dinamizálódó odavándorlási többletét. Az évtized második felében, de főként az elmúlt néhány évben növekedett Győr ideiglenes és állandó vándorlási többlete, ellensúlyozva a természetes fogyásból fakadó népességszám csökkenést. 2020-ban azonban már negatív értékkel kellett számolnia a városnak, ebben az évben többen hagyták el a várost, mint ahányan beköltöztek. Ennek oka vélhetően ugyancsak a COVID-19 járványban keresendő: a karanténkorlátozások hatására érzékelhető volt a zártabb, kevés zöldfelülettel bíró városi terekből, kisméretű lakásokból a kerttel rendelkező külvárosi, agglomerációs és vidéki ingatlanokban, üdülőkbe való kiköltözés jelensége. Erre utal az is, hogy a Győri járás és Győr-Moson-Sopron vármegye esetén

nem volt érzékelhető ilyen változás 2020-ban; továbbra is vándorlási is jelentős mértékű többlet jellemezte őket.

9. ábra A teljes vándorlási egyenleg/különbözet alakulása az egyes terület egységekben, 2010-2020, Forrás:

TEIR: Helyzet-Tér-Kép

A legfrissebb statisztikai adatok (2020) a város vonzáskörzetében is számos agglomerációs településen jeleznek kiemelkedő pozitív irányú fajlagos vándorlási egyenleget: pl. Vámoszabadi, Győrújfalú, Vének, Koroncó, Győrújbarát és Töltéstava esetében. **Győr városrészeinek lakónépessége** kapcsán nem állnak rendelkezésre frissebb adatok az újabb népszámlálás hiányában, de a korábbi időszak esetében az volt a jellemző, hogy elsősorban a lakótelepek könnyvelhettek el jelentős népességvesztést (Adyváros és Marcalváros népessége egyaránt 11%-kal csökkent a két népszámlálás között). Ezzel szemben voltak olyan városrészek, ahol a népességnövekedés megközelítette, vagy meghaladta az 50%-ot 2001 és 2011 között (Ménfőcsanak: 37%, Pinnyéd: 65%).

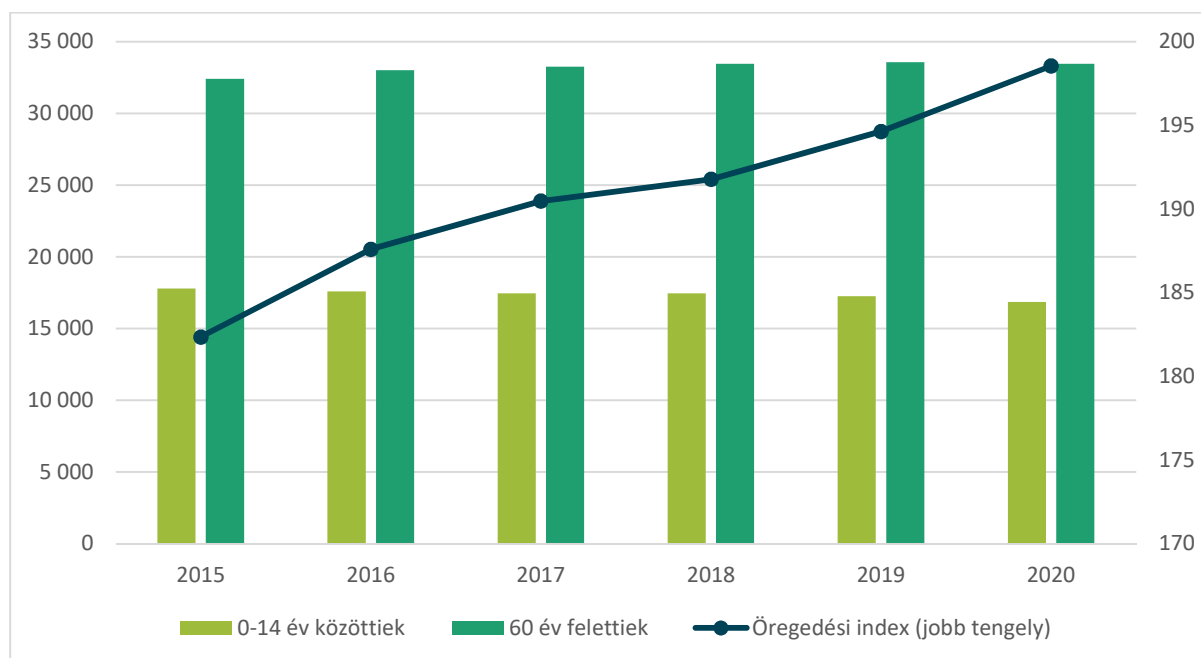
A demográfiai folyamatok legkritikusabb pontja a városi társadalom egyre erőteljesebb ütemű előregedése, **korszerkezetének** folyamatos eltolódása az idősödő, egyre inkább „őszülő” lokális korstruktúra irányába. A fiatal korosztály száma és aránya gyakorlatilag változatlan maradt az évtizedben (nagyjából 19 ezer fős csoportként a helyi társadalom 14,5 százalékát jelentik), míg az aktív korosztály száma stagnált, aránya pedig jelentősen csökkent: a népesség 68,1%-ról 65,8%-ra. Ezzel szemben a 65 év feletiek csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 2,2 százalékponttal emelkedett, 2020-ban már 26 ezer fős korcsoportként a lakosság közel egyötöde tartozott e korosztályhoz.

1. Táblázat Az egyes korcsoportok méretének és arányának változása Győrben 2010 és 2020 között, fő és %,

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Korcsoportok	Létszám (fő)		Részesedés a népességből (%)		Változás, 2010-2020	
	2010	2020	2010	2020	abszolút (fő)	relatív változás, (100% = 2010-es érték)
0-14 évesek	18 611	19 209	14.4%	14.5%	598	103.2%
15-64 évesek	87 741	87 331	68.1%	65.8%	-410	99.5%
65-x évesek	22 578	26 195	17.5%	19.7%	3617	116.0%

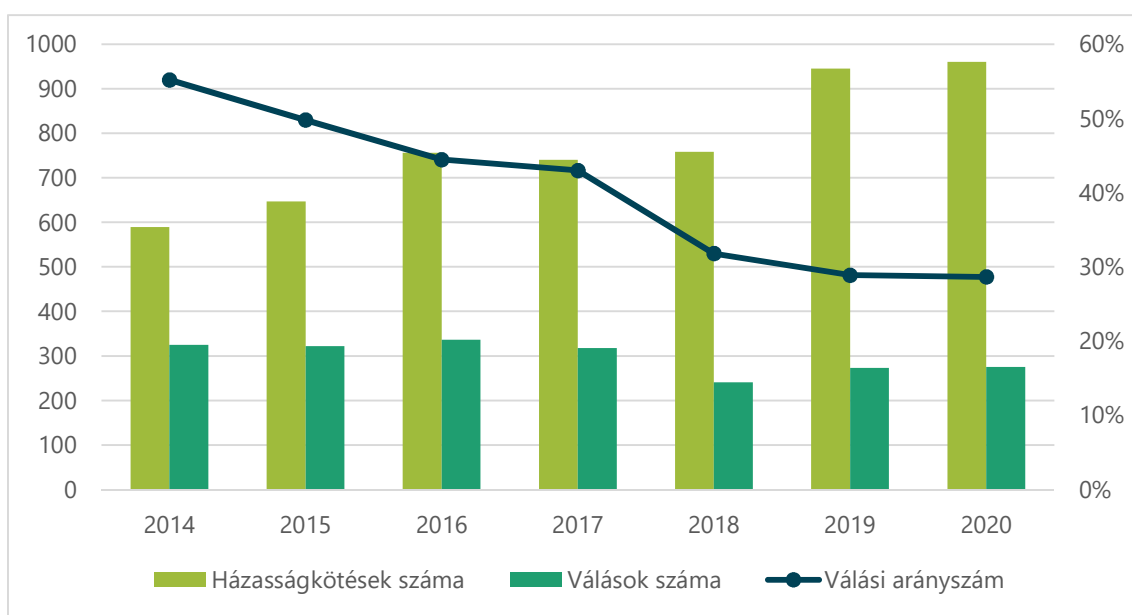
További problémát jelent, hogy az **öregedési index** idősorának adatai alapján jól láthatóan Győrben – mint nagyvárosban – jóval erőteljesebb a társadalom előregedésének folyamata, mint a Győri járásban, Győr-Moson-Sopron vármegyében vagy az ország egészében. Ez a tendencia már a 2010-es évek első felében is jelen volt, viszont az öregedési mutató emelkedése a 2010-2016 közötti ütemhez képest kissé lassuló növekedési tendenciát mutatott a 2010-es évek második felében. Ezzel szemben a város vonzáskörzeti, agglomerációs települései vonatkozásában az öregedési mutató adatai alapján bizonyos esetekben kimondottan kedvező tendenciák figyelhetők meg: pl. Győrújfalun, Győrzámolyon, Vámoszabadi, Börcs, Koroncó kapcsán csökken a mutató értéke; e települések esetén „fiatalodás” jellemző.

10. ábra Öregedési index - Állandó népességből a 100 fő 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma, fő, 2010-2020,

Forrás: TEIR

A korábbi vizsgálati időszakhoz képest a 2010-es évek második felében – a statisztikai adatok szerint – jelentős változások történtek a **házassági mozgalom** alakulásában is. A házasságkötések száma 2016-ig évente 500-600 körül szóródott, majd az évtized második felére felemelkedett 800 körüli értékre, 2020-ban pedig már 960 házasságot kötöttek a városban; mindennek háttérében részint a Magyarország Kormánya családpolitikájának intézkedései állhatnak. Ezzel szemben a válások száma az átlagos éves 300-350 körüli értékről 2020-ra lecsökkent 275-re. Ennek következtében a válási arányszám a 2010-es évek első felét jellemző 55-60 százalékos értékről szintén lecsökkent 30 százalék körüli rátára (2020-ban pl. 28,6%-ra). Azonos tendenciák figyelhetők meg a járási, vármegyei, régiós és országos adatokban is, így ez nem a győri helyi társadalom egyedi vonása, hanem a magyar társadalomra jellemző általános tendencia az elmúlt néhány év vonatkozásában

11. ábra Házassági mozgalom adatainak alakulása Győrben, fő és %, 2014-2020, Forrás: TEIR

A népesség **családi állapot** szerinti megoszlása csak a népszámlálási adatokból körvonalazható, így ebben az esetben a korábbi helyzetelemzés prognózisából lehet csak kiindulni. A házassági mozgalom tendenciái, illetve a korszerkezet átalakulása folytán a családi állapot szerinti megoszlás is jelentős elmozdulásokat mutat az előző két népszámlálás adatainak tükrében. Míg 2001-ben a 15 év feletti 52%-a élt házasságban, addig 2011-re ez az arány mindössze 44%. Szignifikáns növekedés mutatkozik a nőtlenek és hajadonok, valamint az elváltak arányában is. Az élettársi kapcsolat egyre népszerűbb együttélési formaként jelenik meg, a 15 év feletti győri népesség 9,8%-a élt 2011-ben élettársi kapcsolatban, ami a tíz évvel azt megelőző arányszámnak csaknem a duplája.

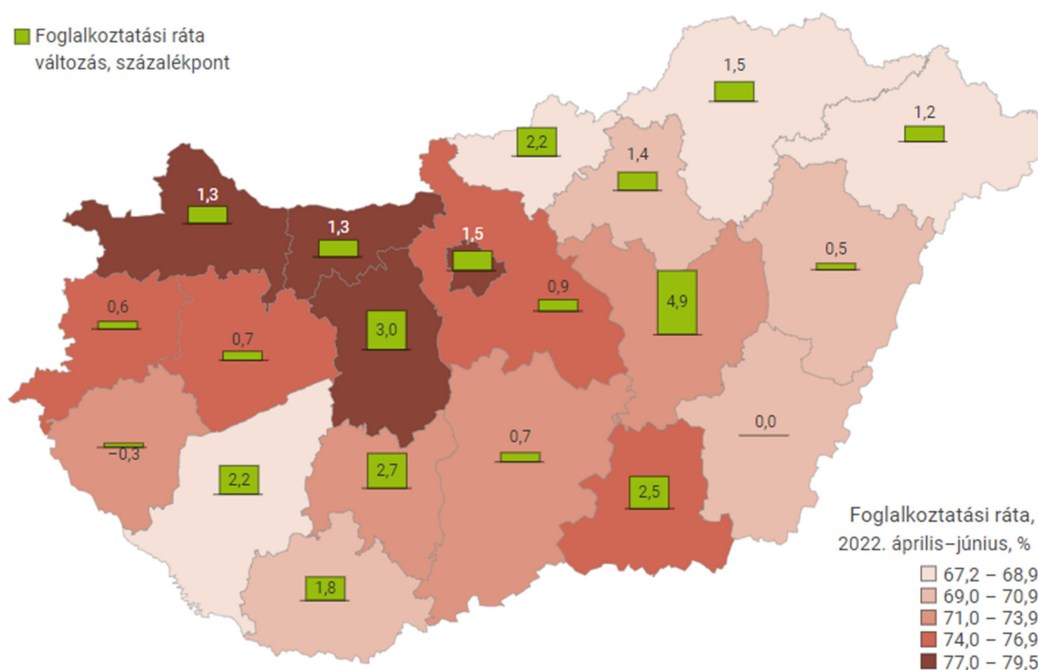
Nemzetiség és vallási összetétel

A 2011-es népszámlálás adatai alapján a győri lakosság 88,6%-a (114 736 fő) nyilatkozott **nemzetiségi hovatartozásáról**, közülük a túlnyomó többség, 95,4% magyarnak vallotta magát. A más nemzetiségekhez tartozók közül egyedül a németek aránya haladta meg az 1%-ot (1 922 fő, 1,5%), a magukat romának vallók száma 1 072 fő volt, ami a népesség 0,8%-át teszi ki. Mindkét említett nemzetiségi csoport esetében emelkedés volt tapasztalható a 2001-es népszámlálás adataihoz képest (német: 93%; roma: 47%). A nemzetiségek arányának változását a városban a 2022-es népszámlálás adatainak ismeretében lehet majd pontosabban meghatározni.

Ugyancsak a 2011-es népszámlálás adatai alapján adható meg Győr népességének **vallási összetétele**; igaz az adatok értelmezését nehezíti, hogy a lakosok közel egyharmada (31%-a) nem adott választ erre a kérdésre. A válaszadók közel kétharmada (65%-a) római katolikusnak határozta meg magát, ami jócskán meghaladja az országos átlagot (37%), ám elmarad a vármegye és a Győri járás 70% körüli értékeitől. Míg országos szinten a reformátusok aránya ötször nagyobb, mint az evangélikusoké (16% és 3%), addig Győrben és térségében az evangélikusok aránya 6% feletti, míg a reformátusoké az alatti. A nem vallásosok és ateisták összesített aránya Győrben meghaladja a népesség egyötödét; ez elmarad az országos átlagtól, ám a járás és a vármegye értékeinél magasabb. A fenti értékek igazodnak az országos trendekhez: a nyugati országrészekben az átlagosnál magasabb a katolikusok és evangélikusok részaránya, míg a nagyobb városokban általában alacsonyabb a hívők aránya, mint a kisvárosokban és falvakban.

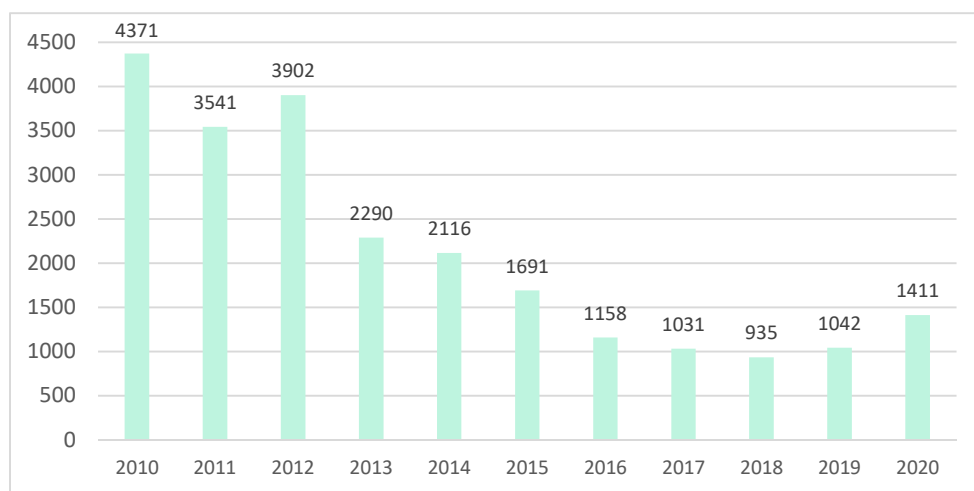
Foglalkoztatottság, munkanélküliség

A **foglalkoztatottsági arány** (foglalkoztatottak száma a 15-64 év közötti népesség számára vetítve) települési szintű adatai a népszámlálás alapján elemezhetők, így itt a korábbi alapozó vizsgálat adatai jelentik a kiindulópontot. 2011-ben 62 százalékos volt Győrben a foglalkoztatottak aránya, amelyben nem történt jelentős elmozdulás az azt megelőző népszámlálás adataihoz képest. Ezzel szemben a jelenleg elérhető legfrissebb (2022. június) vármegyei szintű KSH adatok (lakossági munkaerő-felmérés) alapján sorrendben Budapest (79,5%), Komárom-Esztergom vármegye (79,1%), Vas vármegye (78,5%) után Győr-Moson-Sopron vármegyében a negyedik legmagasabb érték jellemzi a foglalkoztatási rátát 78,4 százalékkal a 15-64 év közötti népességre vetítve. Korábbi adat szerint, 2021 decemberében a vármegye potenciális munkaerő-tartaléka az egyik legalacsonyabb volt 2,1 százalékos értékkel a 15-64 éves népességben belül.

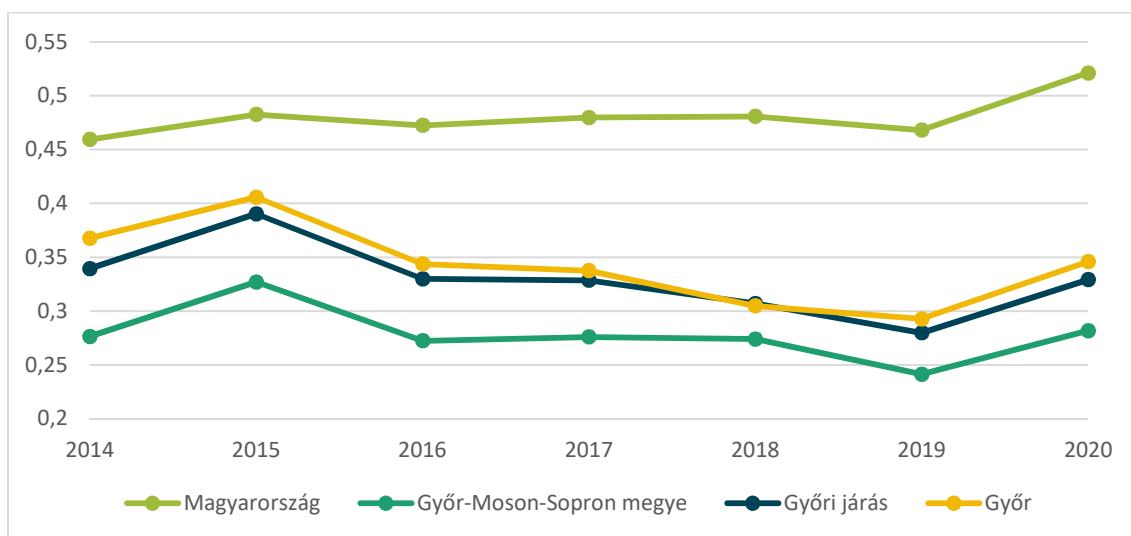
12. ábra A foglalkoztatási ráta alakulása, %, 2022. április–június, Forrás: KSH Heti Monitor – Munkaerőpiac, 2022. június

A **munkanélküliség** alakulását Győrben három különböző idősoros statisztikai adattal célszerű összefoglalni: a nyilvántartott álláskeresők száma, a tartós munkanélküliek aránya és a pályakezdő munkanélküliek rátája. Az adatokból összességében nagyon kedvező munkaerő-piaci, munkanélküliségi folyamatok rajzolódnak ki Győr és agglomerációja vonatkozásában a gazdasági világváláság évei utáni regenerálódási, gazdasági újraéledés szakaszban. Gyakorlatilag 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában - a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is - egy folyamatos csökkenési trend indult el, a 2010-es évek végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskeresők aránya. Alapvetően munkaerőhiánnyal küzd a város, a vonzáskörzete és az egész vármegye. 2020-ban viszont (véltetően a koronavírus-járvány hatására) újra emelkedett a munkanélküliség, 1411 fő volt a nyilvántartott álláskeresők száma a városban.

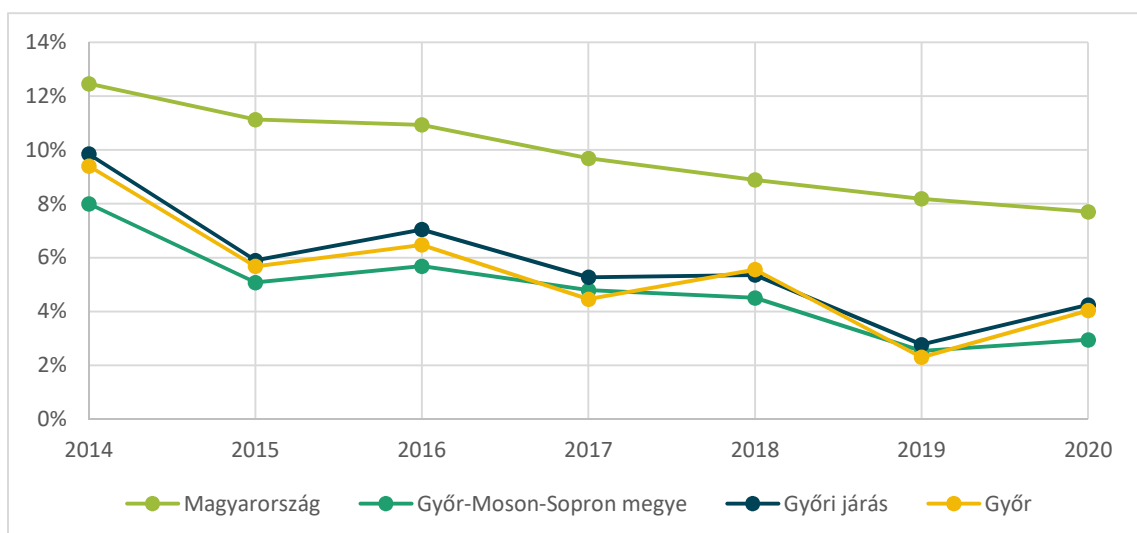

13. ábra A nyilvántartott álláskeresők száma Győr városában, fő, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis

A **tartós munkanélküliek aránya** a 2010-es évek első felében jellemző 40-45 százalékos hányadról, 2019-ig folyamatosan csökkent, 2020-ban azonban a koronavírus-válságnak köszönhetően ismét növekedésnek indult. A vizsgált években jóval az országos átlag alatt alakult a tartós munkanélküliek aránya, azonban a vármegyei és járási adatokhoz képest rendre magasabb értékkel szerepelt a város. A pályakezdő munkanélküliek aránya 2014-hez képest közel ötödére csökkent, majd a 2020-as évben újabb enyhe növekedésnek indult vélhetően a COVID-19 járvány hatására.

14. ábra Tartós munkanélküliek aránya - 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek az összes munkanélküli százalékában, %, 2010-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis

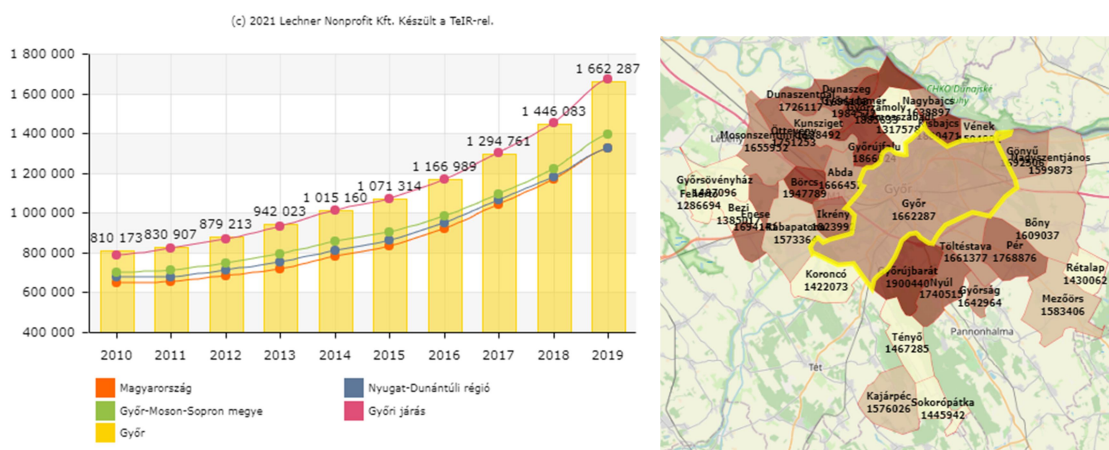

15. ábra Pályakezdő munkanélküliek aránya - A pályakezdő állás keresők aránya a nyilvántartott állás keresők között, %, 2010-2020, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

2. Táblázat Az állás keresők jellemzői Győrben, %, 2010, 2019 és 2020, Forrás: KSH

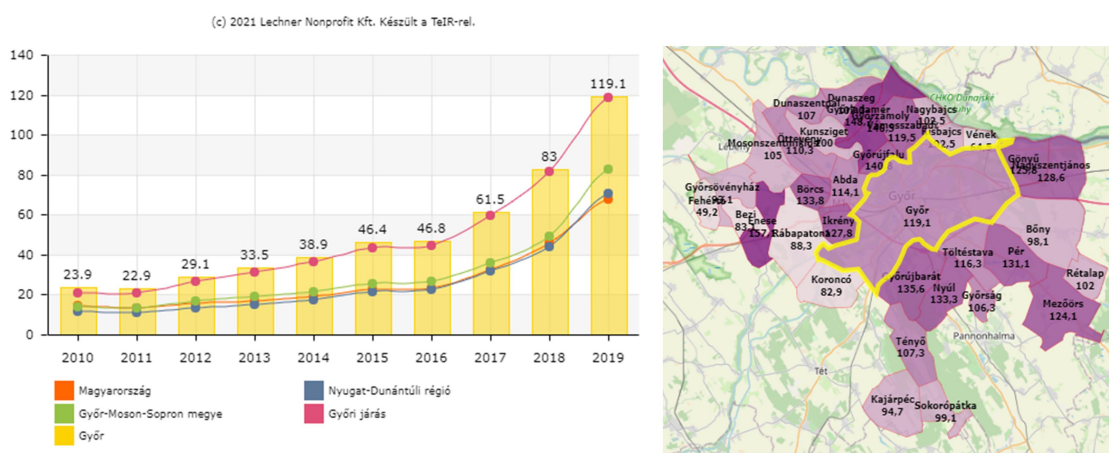
Jellemzők	2010	2019	2020
Nemi megoszlás			
Férfiak aránya	46%	47%	47%
Nők aránya	54%	53%	53%
Foglalkozási kategória szerinti megoszlás			
Szellemi foglalkozású	33%	36%	36%
Fizikai foglalkozású	67%	64%	64%
Végzettség szerinti megoszlás			
Egyetemet végzett	3%	6%	8%
Főiskolát végzett	8%	11%	11%
Érettségizett	31%	35%	36%
Szakmunkás, szakiskolai végzettségű	31%	27%	26%
8 általános, vagy kevesebb	26%	21%	19%
Életkor szerinti megoszlás			
25 évesnél fiatalabb	15%	10%	12%
50 évesnél idősebb	23%	34%	34%
60 évesnél idősebb	0,4%	18%	17%
Nyilvántartott állás kereső - Összesen			
Összesen (fő)	4371	1042	1411

Mindent összevetve kissé nőtt a férfiak, a szellemi foglalkozásúak és a magasabban kvalifikált, magasabb iskolai végzettségű személyek aránya a nyilvántartott állás keresők körében a 2010-es évek végére. Az állás keresők közel 20 százaléka már diplomával rendelkezik. Jelentős mértékben emelkedett

17. ábra Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem - SZJA alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege, Ft, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

A **magas- illetve alacsony jövedelműek arányát** jelző indikátor elviekben megmutatná a jövedelemmel rendelkezők belső struktúráját, a jövedelmek nagyságának eloszlását. A jövedelmek nagyságának dinamikus növekedése mellett viszont az azonos adósávok használata egy évtized viszonylatában már torzítja az eredményeket, ennek ellenére világosan látszik, hogy a városban és vonzáskörzetében jóval nagyobb arányban vannak jelen a magas jövedelműek az alacsony jövedelműekhez képest, mint a vármegyében, régióban és az ország egészében. Továbbá megfigyelhető, hogy tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolódott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt. 2010-ben még csak 24 fő magas (5 millió Ft feletti) adósávon adózó jutott 100 fő alacsony (1 millió Ft alatti) adósávon adózóra, míg 2019-ben már 119 fő.

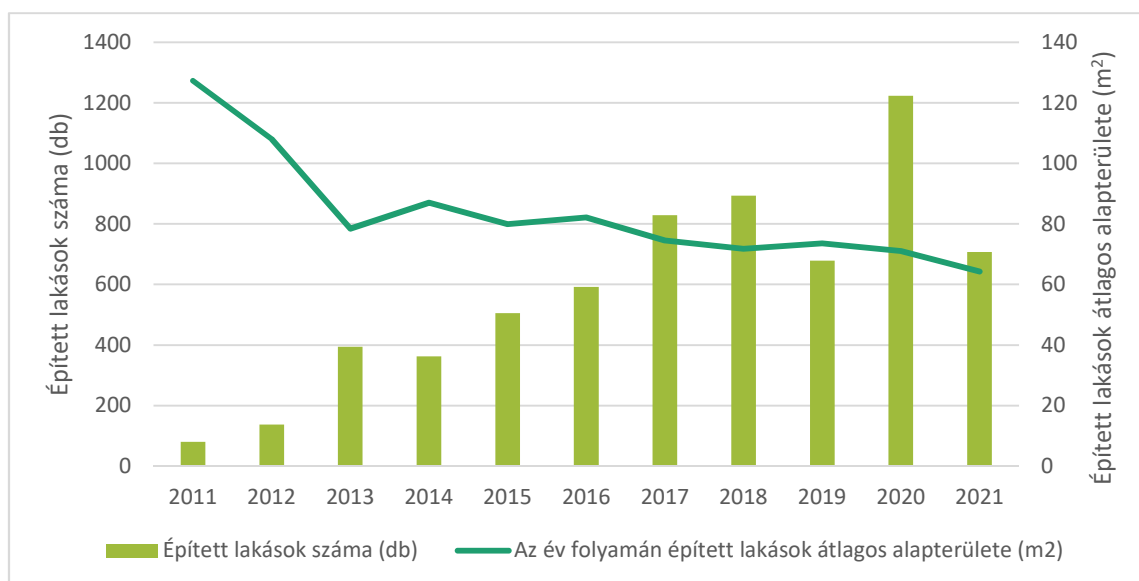
18. ábra Magas-illetve alacsony jövedelműek aránya - Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve, Fő, 2010-2019, Forrás: TEIR: Helyzet-Tér-Kép

Győrben magyar viszonyok között kifejezetten magas az **életminőség**, igaz ennek mérése nem egyszerű, hiszen az életminőség egy soktényezős és nagyon sok indikátor által vizsgálható fogalom. A HÉTFA Városi Életminőség Indexét¹ alkalmazva azt mondhatjuk, hogy Győr már 2012-ben a legjobb életminőséget nyújtó magyarországi járásszékhely-városok közé tartozott, ám 2018-ra tovább javult a város életminősége: Székesfehérvár és Szentendre mögött (velük szinte megegyező értékkel) a 3. legjobb életminőséget nyújtó járásszékhelye Magyarországnak. A megyei jogú városok közül a fent említett Székesfehérvárnak, valamint Veszprémnek voltak hasonlóan magas értékei, a többi hasonló méretű város értékei elmaradnak ettől. Győr különösen a gazdasági, jövedelmi, szociális viszonyok, az elérhető szolgáltatások köre és a városban tanuló fiatalok kompetencia-értékei alapján bír kiemelkedő értékkel.

Háztartások és lakásviszonyok

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a **háztartások száma** Győrben 55 035, ami mintegy 10%-os emelkedést mutat a 10 évvel azt megelőző adathoz (50 157) képest. A 100 háztartásra jutó személyek száma 225, amely kevéssel az országos érték (236) alatt marad. 2001-hez képest jelentős mértékben nőtt a nem családháztartások, illetve az egyszemélyes háztartások száma (a növekedés aránya mindkét esetben 33%). A pozitív vándorlási egyenleg és a később látható lakásállomány-növekedés adatai alapján a háztartások számának emelkedése is folytatódott az elmúlt évtizedben, és a háztartások szerkezete is a korábbiakhoz hasonló irányokat követve strukturálódott át.

¹ A HÉTFA Járásszékhely Monitor 2020 a magyar járásszékhely városok életminőségét vizsgálta 8 dimenzió (és összesen 50 indikátor) mentén 2012-ben és 2018-ban. A vizsgált dimenziók a 1) Stabil demográfiai helyzet; 2) Erős gazdaság; 3) Élhető és biztonságos települési környezet; 4) Szociális biztonság; 5) Egyéni jómód; 6) Erős civil társadalom; 7) Fiatalok kompetenciái; 8) Elérhető szolgáltatások voltak. A kutatás itt érhető el: http://hetfa.hu/wp-content/uploads/2020/06/HETFA_JSZHM.pdf

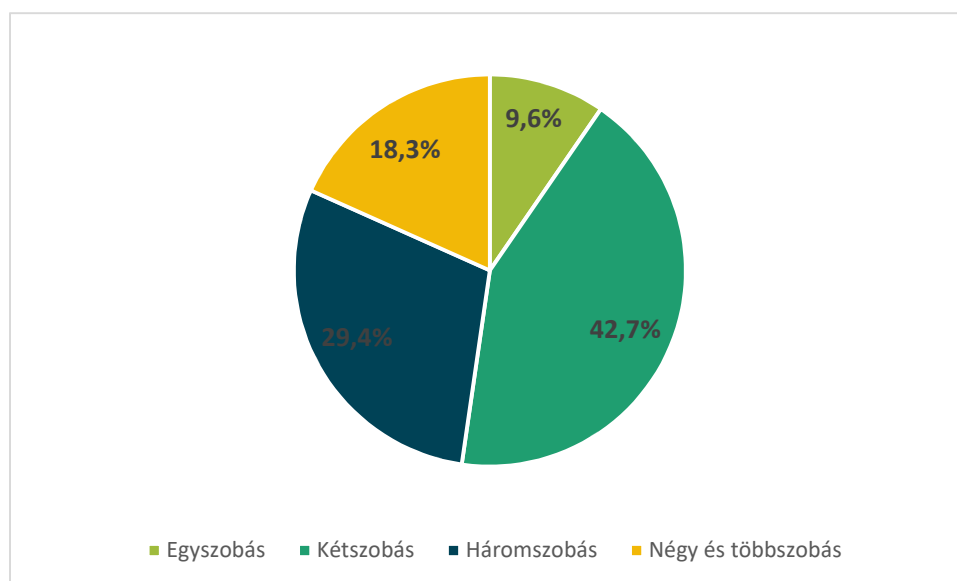

19. ábra Az épített lakások számának és átlagos alapterületének változása Győrben, 2011-2021, Forrás: KSH
T-Star

Az egy adott évben **újonnan épített lakások száma** a 2008-as gazdasági világválság hatására kialakuló mélypontról (2011-ben mindösszesen 80 új lakás épült a városban) fokozatosan kezdett újra emelkedni, 2015-ben már 592, míg 2020-ban 1.223 új lakás épült egy év alatt Győrben (ez már a teljes lakásállomány közel 2 százalékát jelenti). A 2000 óta vezetett idősor egyetlen évében sem építettek Győrben ennyi új lakóingatlan (az előző csúcsev 2002 volt 1036 darab új lakással). Az épített lakások alapterülete és egy lakásra vetített átlaga arra is felhívja a figyelmet, hogy a korábbi évtizedhez képest napjainkban kisebb méretűek (és túlnyomórészt társasházi jellegűek) az újonnan épített lakóingatlanok a városban.

A lakásépítések növekvő számának, valamint a lakásmegszűnések elhanyagolható mértékének köszönhetően Győr **lakásállománya** intenzíven bővült a 2000-es évek eleje óta: míg 2001-ben 51.124, 2011-ben pedig 57.746 lakást tartottak számon (amelyek közül több lakatlan volt, ezért a számuk nem egyezik a népszámláláskor felmért háztartások számával), 2021-re 63.597-re nőtt a számuk; ez évente átlagosan 1%-os bővülést jelent.

A **lakásállomány fontosabb jellemzői** kismértékben, de ugyancsak változtak az elmúlt közel egy évtized statisztikai alapján Győrben. A lakásállomány 43 százaléka kétszobás, 29 százaléka háromszobás, 18 százaléka négy vagy több szobás lakás, míg az egyszobás lakások aránya már nem éri el a 10 százalékot. A legnagyobb növekedés a vizsgált időintervallumban a négyszobás vagy nagyobb (17%), illetve a háromszobás (11%) lakásokban következett be.

20. ábra A lakásállomány szerkezete a lakások szobaszáma alapján Győrben, %, 2021, Forrás: KSH T-Star

A lakások **közműellátottsága** nagyjából teljesnek mondható, a lakásállomány szinte teljes hányada hálózati vízvezetékekkel ellátott és be van kapcsolva a közcsatorna-hálózatba. A lakások komfortfokozatát tekintve szintén kedvező változásokat lehet tapasztalni elsősorban az összkomfortos lakások arányának további emelkedése tekintetében.

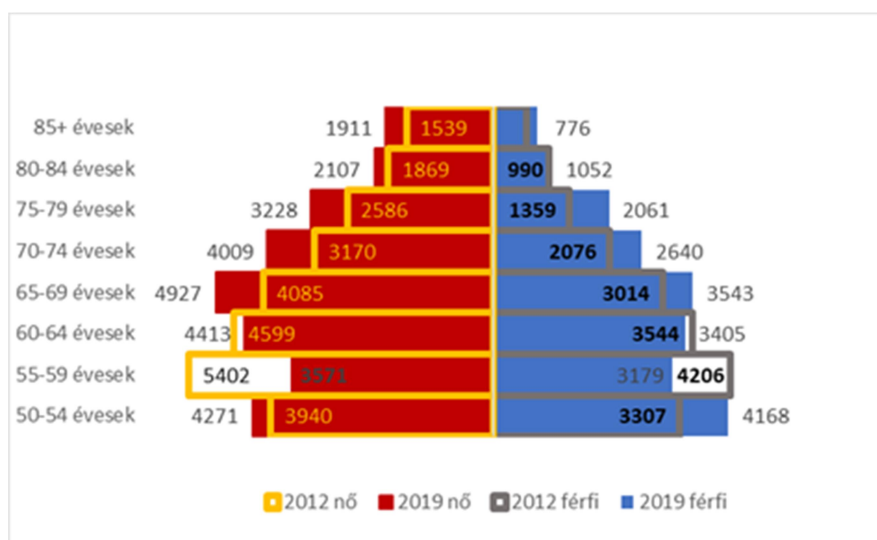
Az idősödő és idős korcsoportok helyzete Győrben

Ahogyan a korábbi fejezetből kirajzolódott, demográfiai szempontból Győr lakónépességére növekvő, míg állandó lakosságszámára csökkenő tendencia jellemző napjainkban. A város lakosságának elöregedési folyamata gyorsuló tendenciát mutat (csökkenő gyermekszám, kitolódó élettartam, szelektív szuburbanizációs folyamatok stb.). Indokolt tehát részletesebben is foglalkozni a korosztály társadalmi helyzetével a nemrégiben készült átfogó és reprezentatív lakossági kérdőíves vizsgálattal is alátámasztott városi állapotfelmérés eredményei alapján.²

Győr az ezredfordulón az országos és regionális átlagokhoz képest még „fiatalos” korszerkezettel rendelkezett, ám két évtized alatt ez a tendencia jelentősen megváltozott. A 65 éven felüliek népességen belüli aránya a 2008-as 15,6 százalékról közel 20 százalékra emelkedett egy évtized alatt, míg a 60 éves vagy idősebb népesség aránya elérte a 27 százalékot. Ez jóval a vármegyei arány (24,4%) és valamivel az országos arány feletti értéket jelent. Fél évtized alatt a város állandó népessége 1,3 százalékkal csökkent, ezzel szemben a 65 éves vagy idősebb korcsoport aránya 11,8 százalékponttal növekedett. Nagyságrendileg jelenleg 33 ezer főre tehető az érintett idős korosztály (60+ évesek)

² Idősbarát Győr - Városi állapotfelmérés az idősök helyzetéről - Idősök egészségképe (<https://gyor.hu/easy-docs/5e6b4c53441bd>)

Győrben. Az időskori függőségi ráta értéke is – folyamatos emelkedést mutatva – 0,23-ról 0,31-re növekedett 2008 óta. Napjainkban a város legnagyobb számú idős kohorsza a Ratkó gyerekek, azaz 65–69 évesek csoportja, közel 9 ezer fővel. A Ratkó-gyerekek eljutottak tehát abba a korba, amikor nyugdíjba vonulnak, ami életmódjuk, időfelhasználásuk, szabadidejük szerkezetének megváltozásán keresztül látványosan kihat majd a városra is a következő években (Idősbarát Győr, 2019: 24-43. o.).

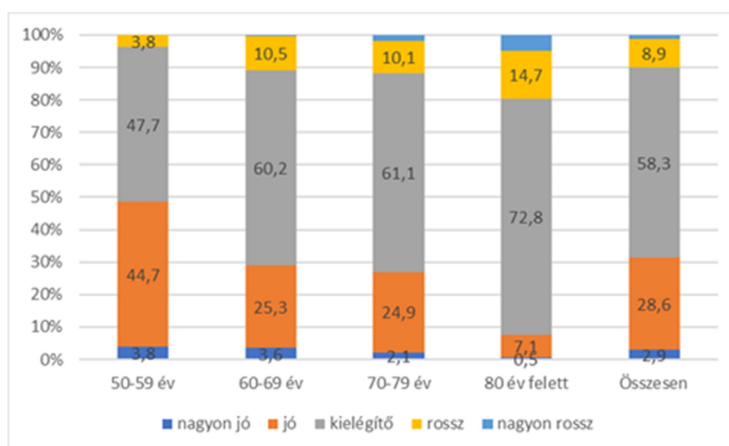

21. ábra Az 50 év feletti győri népesség korosztályonként és nemenként (lakónépességből számolt adatok), 2012 és 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 27. o.

Az **életvitel** tekintetében az 50 év feletti korcsoportokban is egyre határozottabban jelentkeznek a családi szerkezet átalakulásának új, 21. századi tendenciái: csökken a házások aránya, emelkedik az elváltak vagy egyedül élők (nem özvegyek) súlya. A lakossági felmérés mintájában például az 50–59 éves korosztály 27 százaléka elvált személy, de még a 60–69 évesek korcsoportjában is 17 százalékos az elváltak aránya. Az átlagos háztartásméret is folyamatosan csökken (jelenleg 2,13 fő), a város szignifikánsan kisebb értékeket mutat a többi megyei jogú város adataihoz képest. A vizsgált idősödő és idős korcsoportok 27 százaléka egyedül él, az életkor előre haladtával az értékek emelkednek, a 80 év felettieknek pedig már az 53 százaléka él egyedül a háztartásban.

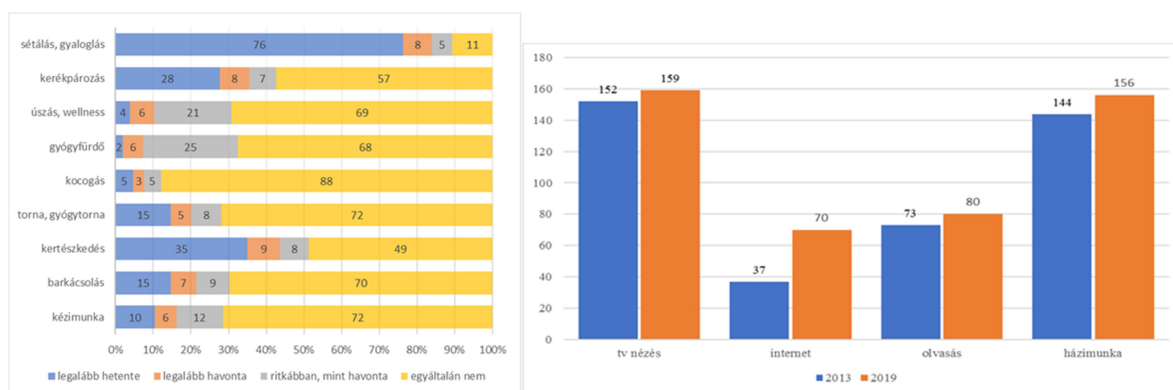
A nyugdíjból élők az összes megkérdezett lakos 68%-át teszik ki az 50 éves vagy idősebb népességen belül. A már nyugdíjban lévők 14,7%-a nyugdíj mellett kereső tevékenységet is folytat. Az egy főre jutó havi **nettó jövedelem** átlagértéke 2019 év végén az 50 év feletti korosztály körében 109.600 Ft, a medián érték 100.000 Ft, ami nem tér el jelentősen az országos átlagtól; tekintettel viszont Győr egy lakosra jutó nettó jövedelmének országos átlagot messze meghaladó értékére (ld. 1.5.1.4 fejezet), ez jelentős visszaesést jelent. Ennek oka, hogy egy főre jutó nettó jövedelmek átlagai az egyes korcsoportokban az idősebbek felé haladva folyamatosan csökkennek, a választóvonal természetesen az aktív és nyugdíjas csoportok között húzható meg. A foglalkoztatottak teljes háztartásra jutó nettó jövedelme magasabb, mint a nyugdíjasoké, a választóvonal az 50–60-as korosztály és attól idősebbek

között húzható meg az aktivitás szempontjából. A havi kiadások kétharmadát főként a rezsire és élelmiszerre fordítják a háztartások, alacsony a megtakarítók aránya, és többségükön jelen van a más családtagok anyagi-pénzügyi támogatásának a többletköltsége is (Idősbarát Győr, 2019: 64-81. o.).

22. ábra Az általános egészségi állapot megítélése az egyes korcsoportokban, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 46. o.

A felmért 50 év feletti lakosság 58 százalékának csak kielégítő, további 10 százalékának pedig rossz az **egészségi állapota** saját bevallás alapján. Ugyanakkor még a 80 év feletti válaszadóknak is a négyötöde legalább kielégítőnek minősítette a jelenlegi egészségi állapotát. A betegségek előfordulása közül a magas vérnyomás és az ízületi gyulladás, reuma a leggyakoribbak, említettségük magasan kiemeli őket a többi betegség közül. Az átlag feletti előfordulásokból kiindulva a legtöbb esetben az idősebb kor, a rossz anyagi helyzet és az alacsony iskolai végzettség a legmeghatározóbb háttérellem a betegségek észlelése esetében. A megkérdezett, 50 évnél idősebb győri lakosok 9%-a számolt be valamilyen szorongásos lelki betegségről, depresszióról, ezen csoport négyötöde szakorvos által megállapítottan mondta ki magáról, hogy ebben a betegségben szenved. A felmért korosztály háromnegyedének nincsen olyan betegsége, vagy sérülése, ami korlátozná a normál életvitelében. A megkérdezettek 86,4%-a számára a korlátozottság régóta, egy évnél hosszabb ideje fennálló állapot, átlagosan 10 éve küzdenek a problémával a válaszadók. A megkérdezettek 10 százaléka jelentette ki, hogy önmaga ellátásában kihívásokkal küszködik, vagy számára ez egyáltalán nem kivitelezhető feladat. A győri idős lakosság 3%-a egyáltalán nem képes ellátni önmagát. A 80 év felettiak között a megkérdezettek több mint egynegyede valamilyen formában segítségre szorul az önellátás során.

23. ábra Szabadidős fizikai és otthon végzett tevékenységek gyakorisága a győri 50 év fölötti korosztályok körében, %, 2019, Forrás: Idősbarát Győr 2019: 72.

Az idősebb korosztályok leggyakoribb fizikai **aktivitási** formái a gyaloglás, kertészkedés, barkácsolás és a kerékpározás. Az 50 év feletti lakosok átlagosan 2 és fél órát néznek tévét naponta, a számítógépre és az internetre átlagosan egy órát szánnak. Minél idősebb a tévénezők korosztálya, annál jobban nő a képernyő előtt töltött idő. A 80 éven felüliek csoportja átlagosan 3 és fél órát néz televíziót naponta. Az érintett korosztályok belső demográfiai változása miatt a televíziózás visszaszorulása és az internet előretörése már most is egyértelműen kimutatható (Idősbarát Győr, 2019: 45-55. o.).

Az idősebb népesség körében a **lakókörnyezettel való elégedettség** szintje általánosságban és a konkrét, specifikus jellemzők esetében is kimondottan kedvező, a legtöbb tényezőnél 70–80 százalékos az elégedettek aránya, viszont a köztisztaság és a közutak állapota kapcsán jelentősebb számban fogalmazódnak meg negatív vélemények is. A kérdőíves felmérés fontos tapasztalatának tekinthető, hogy a 65 év feletti több mint egyharmada egyedül él, közel egyötödük kimondottan nagy alapterületű ingatlant tart fent. A jelenlegi lakással, házzal kapcsolatban felmerülő problémák viszont minimális számban fordulnak csak elő, a válaszadók többségének nincsen komoly problémája azzal az ingatlannal, amelyben jelenleg tartózkodik.

Kiemelendő a társadalmi tőkének, a **személyes emberi kapcsolatoknak** a nagyon fontos szerepe a társadalmi részvételt biztosító aktivitások között, illetve a szervezeti-klub keretek között formálódó szabadidős elfoglaltságok folyamatos marginalizálódása, háttérbe szorulása.

3. Táblázat A társadalmi környezet és kapcsolatok megítélése az 50 évesnél idősebb lakosság körében, 2019,

Forrás: Idősbarát Győr 2019: 92.

	Korcsoport	
	50–64 évesek	65 éves és idősebb
A lakókörnyezetében az emberek törődnek egymással		
teljes mértékben egyetért	42,0%	47,5%
részben egyetért	39,0%	34,0%
inkább nem ért egyet	14,5%	13,6%
egyáltalán nem ért egyet	4,5%	4,9%
A társas kapcsolataival, közösségi életével való elégedettség		
teljes mértékben elégedett	20,6%	15,1%
nagyon	30,3%	20,2%
közepesen	37,0%	43,6%
kissé	6,5%	13,4%
egyáltalán nem elégedett	5,6%	7,7%
Az idők társadalmi megbecsültségével való elégedettség		
teljes mértékben elégedett	4,2%	8,2%
nagyon	11,0%	14,2%
közepesen	50,5%	41,2%
kissé	18,0%	22,7%
egyáltalán nem elégedett	16,2%	13,7%

A **társadalmi környezet megítélése** a válaszadók többségénél a törődés, odafigyelés szempontjából pozitív képet mutat, viszont az idők általános társadalmi megbecsültségét már kedvezőtlenebbnek tartják az érintettek. Az önbevallásos szubjektív válaszok alapján relatíve alacsony az elmagányosodók csoportja, és amennyiben előfordulnak még családi-rokoni kötelékek, akkor azok szinte mindenkinél aktiválhatók is. A fő probléma ezek hiányában jelentkezik, a 65 év feletti lakosság 26 százalékának nem áll rendelkezésre egyetlen támogató-segítő kapcsolat (természetes támasz) sem a közvetlen környezetében. Kedvező az infokommunikációs eszközök elterjedtsége és használata a vizsgált két korcsoport háztartásaiban. Alapvetően ma már az idők által lakott háztartások nagyobb hányadában is elérhetők a digitális és online tartalomfogyasztás bevett kellékei, eszközei. Az egyes közösségi, szociális és egészségügyi alapellátási szolgáltatásokkal való elégedettség mértéke általában „jó közepesnek” tekinthető a teljes mintán belül, a korosztályi belső vélemény-differenciálódás nem meghatározó. A további egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban erősebb kritika fogalmazódott meg: a kórházi ellátás és a járóbeteg szakrendelések elégedettségi indexei a legalacsonyabbak (Idősbarát Győr, 2019: 81-110).

Lakossági vélemények: az egyéni és közösségi elégedettség jellemzői Győrben

A legújabb népszámlálási adatok hiányában felértékelődnek a városban végzett nagyobb méretű lakossági mintán alapuló kérdőíves kutatások, különösen a Győrben élő népesség véleményének megismerése esetében. Az elmúlt években két városi koncepcióhoz (Időügyi Koncepció 2020-2024, Sportkoncepció 2021-2026) kapcsolódó helyzetelemző vizsgálat során is készült kellően nagy számú mintán alapuló kérdőíves felmérés. A felmérések – mintegy egymást kiegészítve – a város fiatal-középkorú és idősödő-idős korosztályainak az egyéni életút alakulásával és a város környezeti, szolgáltatási, ellátási adottságaival kapcsolatos **elégedettségét** is vizsgálták. Ezen eredményekre építve következtethetünk a győri lakosság gondolkodására az egyéni-társadalmi és közösségi-települési helyzet minőségével kapcsolatban.

4. táblázat A fiatal- és középkorú lakosság egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1116 fő, 2020, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Sportkoncepciójának (2021-2026) online lakossági kérdőíves felmérése, 2020. május. N=1116 fő (a 60 év alatti korosztály felülreprezentált, főként a fiatal- és középkorosztály véleményét képezi le).

Mennyire elégedett Ön a saját...?	Pontátlag (1-10)	Mennyire elégedett Ön Győr alábbi jellemzőivel...?	Pontátlag (1-4)
Átlagos elégedettség értéke	5,5	Átlagos elégedettség értéke	2,5
...foglalkozásával	7,9	...vásárlási lehetőségekkel	3,2
...egészségi állapotával	7,7	...sportolási lehetőségekkel	3,1
...élete eddigi alakulásával	7,6	...kulturális élettellel	3,1
...munkahelyével	7,2	...vendéglátás	3,0
...anyagi helyzetével	6,6	...oktatási intézményekkel	3,0
		...közbiztonság	2,9
		...helyi közösségi élet	2,9
		...szórakozási lehetőségek	2,8
		...környezet állapota	2,7
		...egészségügyi ellátás	2,6
		...köztisztaság	2,5
		...tömegközlekedés	2,4
		...közutak állapota	2,1

5. táblázat Az idősödő és idős korú lakosság (50+évesek) egyéni és közösségi elégedettségének alakulása, átlag, N=1433 fő, 2019, Forrás: Idősbarát Győr: Városi állapotfelmérés az idősek helyzetéről - Idősek egészségképe (2019) – személyes lekérdezéses reprezentatív lakossági kérdőíves felmérés, 2019. augusztus. N=1433 (a minta az 50 év feletti győri népességet reprezentálja).

Mennyire elégedett Ön...?	Pontátlag (1-5)	Mennyire elégedett Ön Győr alábbi jellemzőivel...?	Pontátlag (1-4)
Átlagos elégedettség értéke	3,0	Átlagos elégedettség értéke	2,5

...élete eddigi alakulásával	3,4	...vásárlási lehetőségekkel	2,9
...társas kapcsolataival	3,3	...parkosítottság, zöldövezetek	2,9
...anyagi helyzetével	2,7	...közbiztonság	2,9
		...sportolási lehetőségek	2,8
...házi orvosi ellátással	3,6	...egészségügyi ellátás	2,8
...városi programokkal	3,2	...kulturális élet	2,8
...városi fejlesztésekkel	3,0	...tömegközlekedés	2,8
...szociális ellátásokkal	2,8	...helyi közösségi élet	2,7
...kórházi ellátással	2,8	...közutak minősége	2,5
...szakrendelésekkel	2,7	...köztisztaság	2,4

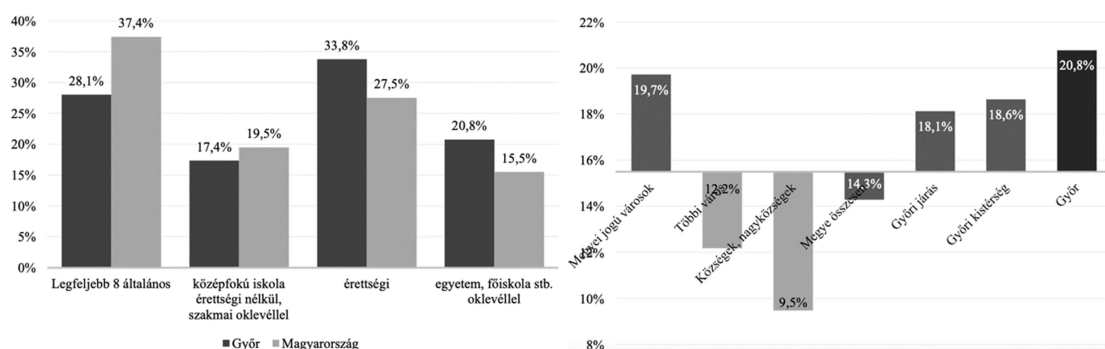
A fenti eredmények összességében arra világítanak rá, hogy a megkérdezett győri lakosok mind az egyéni élethelyzetükkel, mind a város különböző adottságaival alapvetően elégedettek, többségében az átlagos elégedettségi küszöbérték fölötti pontszámok a jellemzőek. A lakosság főként a vásárlási és sportolási lehetőségekkel, a kulturális élettél, városi programokkal a leginkább elégedett. Kedvezőtlenebb volt a megítélése az egyéni és háztartási anyagi helyzetének/életszínvonalnak, illetve a városi közösségi közlekedés, köztisztaság és a közutak állapotának. Az idősebb korosztályok kritikusabban nyilatkoztak a szociális- és egészségügyi ellátásokról is.

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A lokális, városi társadalmi rétegződést az iskolai végzettség és a foglalkozási szerkezet alapján célszerű feltérképezni. A térbeli-területi alapú rétegződési folyamatokat pedig a fenti két jelenség városrészi alapú összehasonlításával. Problémát jelent, hogy a térbeli-társadalmi rétegződési folyamatok, a városi társadalom strukturális-tagozódási mintázatainak új aspektusait a frissebb népszámlálási adatok, illetve új, átfogó, nagymintás kérdőíves kutatások hiányában nem lehet objektíven megítélni a helyzetelemzés időpontjában. Az iskolai végzettségi, illetve a foglalkozási szerkezeti rétegződési folyamatok esetében továbbra is csak a 2011-es népszámlálás adatai a mérvadó források. A népszámlálás eredményei – Győr esetében – kiegészíthetők egy 2013 végén készült több mint 3000 fős reprezentatív és tudományos igényű kérdőíves adatfelvétel eredményeivel is (Csizmadia-Tóth 2014; Csizmadia-Páthy-Tóth 2015), amelyek árnyaltabb képet adnak a 2010-es évek első feléről. Viszont az elmúlt 7-8 év változásairól ebben a témakörben nem állnak rendelkezésre megbízható statisztikai adatok és kutatási eredmények.

Iskolai végzettségen alapuló társadalmi rétegződés

A legmagasabb iskolai végzettség radikális átalakuláson ment keresztül a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben vármegyei és városi szinten. Már 2011-re is a felére csökkent a térségben a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké megduplázódott. A magasabban kvalifikált, iskolázottabb társadalmi rétegek aránya folyamatosan emelkedett a tágabb várostérségben és Győrben is.

24. ábra A legmagasabb iskolai végzettség megoszlása Győrben és Magyarországon, illetve a diplomások aránya különböző területegységekben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó Vizsgálat, 2014: 54.

Győr **iskolázottsági alapú társadalmi rétegződése** a nagyvárosi jellegből fakadóan eltér az országos arányoktól. Győrben magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya, míg az országos átlagnál jóval kisebb az alacsonyabban kvalifikáltak rétege. Már 2011-ben is a város minden ötödik lakosa diplomával rendelkezett. A felsőoktatási expanzió vélhetően a 2010-es években is éreztette a hatását, illetve a diplomások nagyvárosi zónákban megfigyelhető koncentrációja is tovább erősödött, így napjainkra vélhetően még kedvezőbb a város végzettségi-képzettségi alapú tagozódásának a mintázata.

A 2013. év végén felvett 3.038 fős reprezentatív kérdőíves kutatás során megkérdezett városi válaszadói mintában a legmagasabb iskolai végzettség adatai a következőképpen alakultak: nyolc általános vagy kevesebb 12%, szakmunkásképző 22%, szakközépiskola vagy technikum 29%, gimnázium 11%, főiskola 16%, egyetem 9%. Az akkori vizsgálat során már a városi népesség negyede volt felsőfokú végzettségűnek tekinthető.

Foglalkozási szerkezeten alapuló rétegződés

A társadalmi rétegződés pontosabb és mélyebb összefüggéseit és jellemzőit az aktív korosztály esetében a foglalkozási szerkezettel lehet megragadni. Ennél a témakörnél sem állnak rendelkezésre friss statisztikai adatok és kutatási eredmények, sőt erre a területre már a 2011-es népszámlálás sem tér ki külön.

Ugyanakkor a 2013. év végén felvett 3038 fős, reprezentatív kérdőíves kutatás során megkérdezett városi válaszadói mintában a legutolsó foglalkozás, beosztás adatai a következőképpen alakultak megoszlási sorrendben: szakmunkás 28%, diploma nélküli szellemi 21%, betanított vagy segédmunkás 15%, diplomás szellemi 14%, vezető beosztású 9%, vállalkozó 5%, sosem dolgozott 5%. Az évtized első felében a foglalkozási rétegződési struktúra gerincét tehát egy nagyjából 43 százaléknyi fizikai foglalkozású és egy további 21 százaléknyi diploma nélküli szolgáltatói szellemi csoport alkotta a városban. Az azonos empirikus adatokon alapuló normatív-funkcionalista osztályszerkezeti modellje a városnak (Csizmadia–Páthy–Tóth 2015) olyan kategóriákat használt, amelyek figyelembe vették a gazdasági aktivitás-inaktivitás dimenzióját is, és összehasonlítható a város vonzáskörzetével, a többi megyei jogú várossal és az országos adatokkal; ennek eredményét ld. az alábbi táblázatban.

6. Táblázat Győr város normatív-funkcionalista osztálykategóriáinak megoszlása, 2013-2015, Forrás:

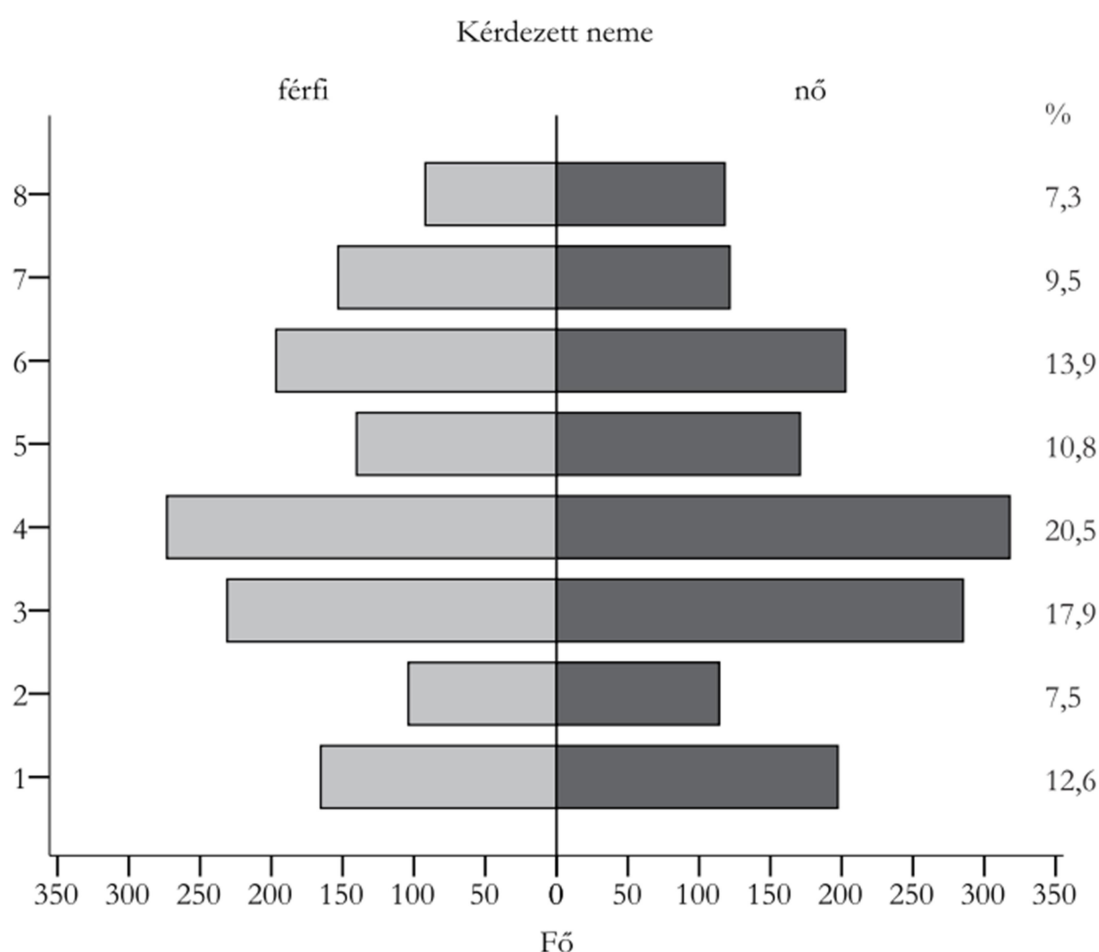
Csizmadia–Páthy–Tóth 2015: 100.

	Győr	Győr vonzáskörzete	Győr és vonzáskörzete együtt	Megyei jogú városok	Magyarország
vállalkozó	5,7	6,3	6	6,1	5,9
vezető	2,6	1,3	1,9	2,2	1,8
szakértő	9,3	6,6	8	8	6,4
egyéb szellemi	9,4	8,3	8,9	9,9	8,5
szakmunkás	16,7	18,3	17,5	12,9	12,9
betanított munkás	5,4	9,8	7,6	6,6	6,6
segédmunkás	1,5	3,5	2,5	4,3	4,3
munkanélküli	3	3,1	3,1	6,7	6,7
öregségi nyugdíjas	29,2	28	28,6	24,6	24,6
rokkantsági nyugdíjas	3,5	3,3	3,4	5	5
egyéb inaktív	5,3	5,5	5,4	8,3	8,3
gyermek, tanuló	8,4	6	7,2	8,9	8,9

Győrben a vizsgált időszakban az országos adatokhoz és a megyei jogú városokhoz képest is valamivel felülreprezentált volt a helyi társadalomban a vezetők, szakértők, szellemi foglalkozásúak, de leginkább a szakmunkások és a nyugdíjasok csoportja. Ezzel szemben alacsonyabb arányban voltak jelen a segédmunkások, munkanélküliek, rokkantsági nyugdíjasok, inaktívak és a tanulók. Az alacsonyabban kvalifikált, kékgalléros foglalkozásokkal jellemezhető osztályok általában a város vonzáskörzetében voltak jelen nagyobb arányban.

Erőforrás alapú rétegződési csoportok Győrben

Készült egy **összetett rétegződési modell** is Győr városára ebben az időszakban (Csizmadia–Tóth 2014), amely egyszerre vette figyelembe a lakosság társadalmszerkezeti elhelyezkedésének alakulásában a gazdasági, humán és kapcsolati erőforrásokat (az anyagi-vagyoni, a humán-kulturális és a társadalmi-kapcsolati tőkét). Ezen státuszalakító tényezők alapján összesen nyolc társadalmi réteg került meghatározásra a városi helyi társadalom leírása és a társadalmi rétegződés „alakjának” beazonosítása céljából.

25. ábra Győr társadalmi rétegződésének komplex, nyolcelemű modellje, 2014, Forrás: Csizmadia–Tóth, 2014: 25. o. (Jelmagyarázat: 1. Leszakadtak, 2. Lecsúszók, 3. Munkások, 4. Szakmunkások, kisvállalkozók, 5. Középosztály, 6. Feltörekvő fiatalok, 7. Vállalkozók, 8. Felső középosztály)

Alapvetően a korabeli országos osztályszerkezeti kutatások (pl. Osztálylétszám, 2014) tipikus „körte alakzatához” képest Győr társadalmi szerkezetének formája kissé eltérő volt ebben az időszakban, hiszen Győr egy országosan fejlettnak tekinthető regionális központként funkcionáló középváros

szervezeti sajátosságait hordozza magán. Összekapcsolódva az iskolázottsági és foglalkozási rétegződés eredményeivel, ennél a rétegződési modellnél az figyelhető meg, hogy a győri társadalom legmarkánsabb (legnagyobb arányú) rétegének a szakképzett munkások, kisvállalkozók, majd a képzetlen munkás rétegek tekinthetők. A társadalmi réteghelyzet alakulását nagyban befolyásolják a szociodemográfiai tényezők. A kutatások alapján elmondható, hogy a kor és az iskolai végzettség egyértelműen erős magyarázó erővel bír az egyes rétegek összetételét tekintve. A társadalmi erőforrásokra alapozott rétegződési modellben a város idősebb életkorú és alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező társadalmi csoportjai nagy arányban koncentrálnak az alsó három, de különösen a lecsúszó és leszakadó rétegek kategóriáiban. Ezzel szemben a felsőfokú végzettségű lakosság inkább a kedvezőbb státuszú rétegek kategóriáiban koncentrálnak.

Társadalmi mobilitás

A városban zajló társadalmi (intra- és intergenerációs) mobilitási folyamatokról szintén a 2013-as nagymintás lakossági kérdőíves kutatás alapján lehet néhány lényeges elemet összefoglalni (Róbert 2014). A kutatás főbb megállapításai szerint a **társadalmi mobilitás** vonatkozásában Győrött is jellemző folyamat az egyenlőtlenségek újratermelődése. Eszerint a jobb családi háttér, a diplomás szülők, a vezető beosztás jelentősen növeli a magasabb végzettség és ezáltal potenciálisan magasabb életszínvonal elérésének az esélyeit. Ezzel szemben az alacsony iskolai végzettséggel és jövedelemmel rendelkező szülői háttér sokszor predesztinálja a következő generációt is az alacsonyabb végzettség elérésére.

Szülői foglalkozás	Felsővezető	Középvezető	Diplomás szellemi	Önálló vállalkozó	Szellemi	Fizikai munkás*
Felsővezető	13,8	1,4	9,5	6,2	5,6	<u>2,0</u>
Középvezető	10,3	24,3	25,6	13,5	15,6	<u>8,1</u>
Önálló vállalkozó	6,9	2,9	3,9	3,2	6,8	5,0
Szellemi dolgozó	20,7	25,7	31,2	23,2	26,9	<u>14,7</u>
Beosztott fizikai alkalmazott	48,3	45,7	<u>29,8</u>	53,9	<u>45,1</u>	70,2
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	29	70	359	406	409	1180

Megjegyzés: Dőlttel szedve, ahol a cellagyakoriság szignifikánsan pozitívan eltér a véletlen eloszlástól; aláhúzva, ahol ugyanez az eltérés szignifikánsan negatívan van jelen. Az eltérés az adjusted residual értékeken alapszik, amely azt mutatja, hogy a táblázatban mely cella szignifikánsan felül- vagy alulreprezentált a megfigyelések véletlen eloszlásához képest. A vezetőkre vonatkozó oszlopokban a megoszlásokat az alacsony esetszámoknak megfelelően óvatosan kell kezelni.

*Itt szerepelnek a közvetlen termelésirányítók és az alsóvezetők is.

26. ábra Foglalkozási alapú intergenerációs mobilitás – foglalkozás megoszlása a szülők foglalkozása szerint, %, 2013, Forrás: Róbert 2014: 42.

A családi-társadalmi **származás a foglalkozásra** is erős hatást gyakorol. A győri társadalomban az iskolázottság és a foglalkozás viszonya kongruens, erősen összefügg egymással a helyi munkaerőpiacon is. A győri társadalomban is előnyt jelent a felsőfokú végzettség, az iskolázottság; közvetlenül, illetve közvetetten a foglalkozáson keresztül határozza meg a jövedelmeket (Róbert 2014: 47).

A foglalkozási alapú generációk közötti mobilitás adatai alapján jelentős az összefüggés a szülők és a vizsgálatban megkérdezett győri lakosok foglalkozása között, tehát **alacsony a foglalkozási mobilitás**, jelentős „újratermelődési tendenciák” figyelhetők meg a városban. A diplomás szellemi foglalkozásúak például egyértelműen olyan családokból származnak, ahol a szülők maguk is szellemi dolgozók vagy vezető beosztásúak voltak, illetve a fizikai foglalkozásúak 70 százalékának a szülei is fizikai foglalkozásúak (Róbert 2014: 41).

Térbeli-területi alapú rétegződés

Az újabb népszámlálási adatok hiányában a térbeli-területi alapú társadalmi tagozódás és egyenlőtlenség vizsgálata is kizárólag a korábbi adatok használatára, és az azóta készült nagyobb mintás kérdőíves kutatások adataira alapozható (Csizmadia–Tóth 2014; Páthy 2014; Csizmadia–Páthy–Tóth 2015). Az integrált településfejlesztési stratégia megalapozó vizsgálatának (2014) megállapításai a 2010-es évek elejére vonatkozóan az iskolai alapú társadalmi rétegződés térbeli-területi vonatkozásairól a következők voltak:

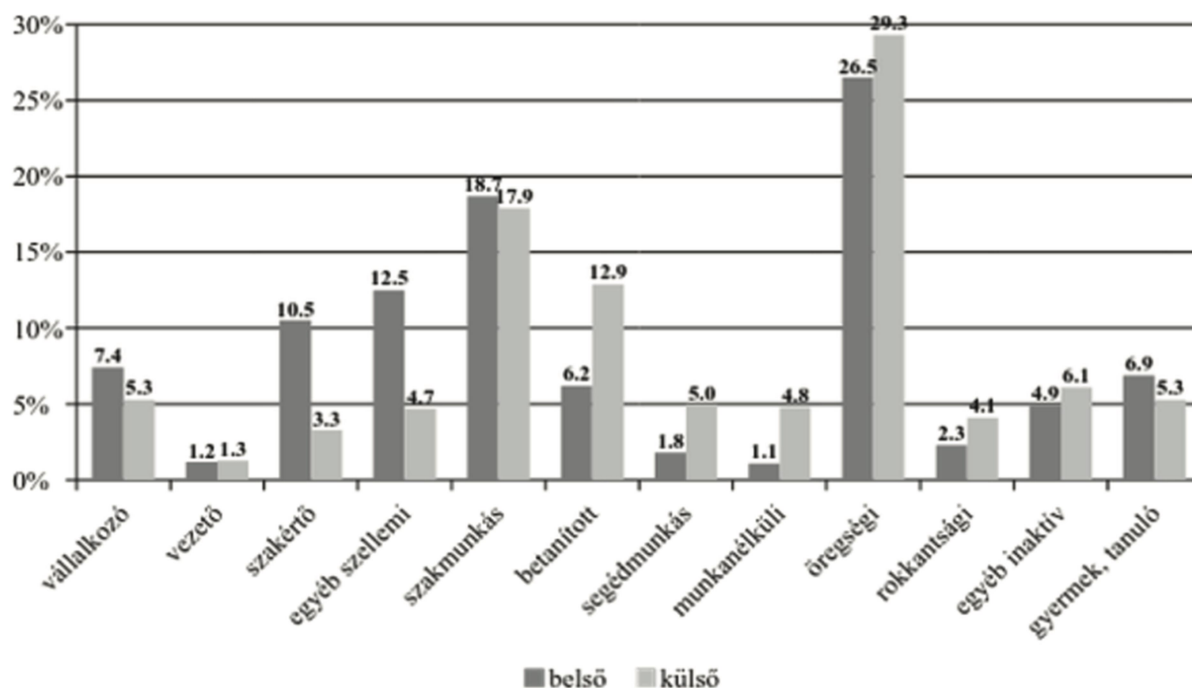
- Győr vonzáskörzetében, agglomerációjában az iskolázottság szempontjából magasan kvalifikált rétegek aránya alacsonyabb,
- csak néhány kiugró helyzetű agglomerációs település található, ahol magas a diplomások aránya (pl. Győrújbarát, Győrújfalú, Vámoszabadi), tehát a várostérség szuburbanizációs tengelyein jelent meg a magasabban képzett társadalmi rétegek koncentrációja,
- a diplomásoknak a várostól délre, dél-nyugatra elhelyezkedő agglomerációs zónában a legkisebb az aránya, néhol csak 7-8 százalékos megoszlási rátákkal (pl. Koroncó, Rábapatona).

7. Táblázat A győri agglomerációhoz tartozó települések iskolázottsági adatai, 2011

Település	Diplomások aránya	Legalább érettségizettek aránya
Győrújbarát	23,6%	51,7%
Győrújfalú	23,4%	55,1%
Győr	20,8%	54,6%
Vámosszabadi	18,7%	46,9%
Győrzámoly	17,6%	47,7%
Kisbajcs	17,0%	50,9%
Ikrény	14,9%	40,5%
Abda	14,5%	44,1%
Győrladamér	14,3%	39,9%
Nyúl	14,3%	40,6%
Dunaszeg	14,1%	40,7%
Nagybajcs	12,7%	41,0%
Écs	11,9%	37,5%
Hédervár	11,7%	34,2%
Dunaszentpál	11,3%	33,8%
Öttevény	11,1%	41,4%
Kunsziget	10,5%	36,6%
Győrság	10,5%	34,7%
Börcs	10,0%	37,2%
Mecsér	9,8%	31,9%
Enese	9,1%	30,4%
Lébény	8,9%	32,2%
Vének	8,7%	33,5%
Gönyű	8,6%	33,8%
Kóny	8,4%	36,5%
Győrszemere	8,2%	31,4%
Mosonszentmiklós	7,9%	32,0%
Rábapatona	7,7%	32,0%
Koronc	7,4%	28,3%
Agglomeráció átlaga	12,7%	39,0%
Megye összesen	14,3%	43,0%

Forrás: ITS Megalapozó vizsgálat 2014: 58.

A 2013-ban végzett 3000 fős győri lakossági szociológiai felmérés egy 1000 fős kiegészítő mintán az agglomeráció és a tágabb vonzáskörzet lakosságát is vizsgálta (Csizmadia-Tóth 2014). Ebből rekonstruálható a „belső” és a „külső” **agglomerációs zóna népességének foglalkozási alapú társadalmi rétegződése.**

27. ábra Győr belső és külső agglomerációs övezetének foglalkozási alapú társadalmi rétegződése, 2013,

Forrás: Csizmadia–Páthy–Tóth 2015: 113.

Az eredményekből jól kirajzolódik, hogy Győr mellett a belső agglomerációs zónában volt magasabb a vezető beosztásúak, a szakértők, a szellemi foglalkozásúak és a vállalkozók aránya. Tehát a Győrhoz térben közelebbi agglomerációs övezetekben koncentráltabb a magasabb státuszú népesség, míg az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozásúak és a munkanélküliek inkább a külső agglomerációs övezetekben jelentek meg magasabb arányban (Csizmadia–Páthy–Tóth 2015).

A **társadalmi rétegződés városon belüli**, városrészi társadalmi különbségei, egyenlőtlenségei esetében is az iskolai végzettség és a foglalkozás-beosztás alapján lehet vizsgálni a térbeli sajátosságokat. Ezen sajátosságok már a 2011-es népszámlálásnál is tetten érhetők. Az elmúlt 10 év változásának dinamikájáról nem rendelkezünk adatokkal, de vélhetően differenciáltan változott és különböző ütemben emelkedett az egyes városrészekben élő népesség iskolai végzettsége.

Városrész	Felsőfokú végzettségűek aránya (a 25 éves és annál idősebb népességen belül), %	Lakónépességen belül 25-x évesek száma, fő
Révfa	43,8%	5378
Városrét	42,9%	196
Pinnyéd	35,1%	653
Belváros	34,7%	7443
Bácsa	33,1%	1593
Nádorváros	29,1%	14520
Ménfőcsanak	28,3%	6796
Marcalváros II.	25,8%	4420
Szabadhegy	25,7%	9325
Győr összesen	25,4%	94640
Kisbácsa	24,9%	1999
Kismegyer	24,7%	887
Sziget	24,5%	3397
Ipari park	21,7%	549
Likócs	21,4%	682
Győrszentiván	21,3%	6081
Gyirmót	20,4%	993
Janicsfa	20,2%	981
Marcalváros I.	20,1%	7657
Újváros	19,6%	3762
Gyárváros	18,7%	4176
Adyváros	16,2%	11469
Sárás	14,5%	256
Külterület	8,3%	1294

28. ábra A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya Győr városrészeiben, 2011, Forrás: ITS Megalapozó vizsgálat... 2014: 59.

A 2013-as kérdőíves kutatásból származó adatok hasonló mintázatot mutatnak. A győri városrészek és lakóövezetek társadalmi tagozódását bemutató tanulmány (Páthy 2014) fő következtetése az volt, hogy a különböző társadalmi csoportokba tartozók lakókörnyezet, illetve városrész szerinti megoszlásában jelentős különbségek figyelhetők meg. Bizonyos városrészek homogénebbek, kimutatható a relatíve alacsony (pl. Újváros, Sziget, lakótelepek), illetve magas státuszú rétegekbe (pl. Révfa, Gyárváros, Győrszentiván) tartozók dominanciája. Több esetben viszont heterogénebb képet mutat a város területi alapú társadalmi tagozódása. A felső középosztály, a „hagyományos” középrétegek (magas iskolázottság, jobb kapcsolati és kulturális tőke) a belső lakóövezetek esetében felülreprezentáltak. Ezzel szemben a kedvező jövedelmi és vagyoni helyzetű, viszont kevésbé iskolázott, gyengébb kulturális és/vagy kapcsolati tőkével rendelkező középosztályi réteg elsődlegesen a kertes lakóövezetekben van jelen. A városrészek mellett lakóövezet típusok szerint is elemezhető az egyes társadalmi rétegek térbeli-területi megoszlása Győrben. A vállalkozói és vezető beosztású

társadalmi réteg tagjai a kertés lakóövezetekben éltek nagyobb arányban, az értelmiségi/szakértői csoport a belső lakóövezetekben volt felülreprezentált. Ezzel szemben az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozású rétegek (betanított munkás, segédmunkás, munkanélküli) az átlagosnál magasabb arányban jelentek meg a lakótelepeken, külső- és kertés lakóövezetekben. Az idősebb korosztály, a nyugdíjasok térbeli eloszlása esetében a belváros és a belső lakóövezetek a fő célterületek Győrben.

Osztályok	Győr összesen	Belváros	Belső lakó- övezet	Lakótelep	Külső lakó- övezet	Kertés lakóövezet
Vállalkozó	5,7	7,2	6,2	4,0	4,8	7,6
Vezető	2,6	2,4	1,5	1,7	2,8	4,4
Értelmiségi, szakértő	9,3	6,3	12,7	9,4	8,9	8,3
Egyéb szellemi	9,4	10,1	9,8	10,3	7,6	9,3
Szaktanulmány	16,7	15,5	15,2	19,1	14,7	16,0
Betanított munkás	5,4	5,3	4,0	7,7	4,8	3,8
Segédmunkás	1,5	0,5	0,6	0,8	3,6	2,0
Munkanélküli	3,0	2,4	2,3	3,5	4,4	2,0
Öregségi nyugdíjas	29,2	39,1	31,8	26,6	29,2	28,3
Rokkantsági nyugdíjas	3,5	1,9	3,1	4,3	3,8	3,0
Egyéb inaktív	5,3	2,9	5,0	4,3	8,0	5,5
Tanuló	8,4	6,3	7,9	8,3	7,6	10,0

29. ábra Az egyes foglalkozási-funkcionális társadalmi csoportok aránya Győrben lakóövezetenként, %, 2013, Forrás: Csizmadia-Páthy-Tóth 2015: 110.

A 2010-es évek második felében folytatódó és még a 2020-as években is tartó átalakulási mechanizmusok és tendenciák iránya és intenzitása viszont a megfelelő adatforrások hiányában még nem körvonalazható. A megfelelő teljes populációt érintő és nagymintás adatfelvételek hiányában nem lehet pontosan felvázolni az elmúlt 6-7 évben bekövetkezett társadalomszerkezeti átalakulásokat és azok térbeli, városon belüli területi elrendeződési aspektusait. Mindezekben nyújthatnak majd részleges támpontot a 2022-es népszámlálás adatai.

Települési identitás

A települési identitás fontos pillére a jól működő városi társadalomnak, amely segítségével valódi közösség formálódhat. Az identitás egyik fő alapkőve a történelmi múlt: Győr püspöki székhely, egyetemi- és iskolaváros, kulturális és szolgáltató központ egyben, amelynek vonzáskörzete túlnyúlik az ország határán. A városfejlődés a városrészek folyamatos funkcióváltásainak eredménye. A győri

polgárosodás az 1743-as szabadkirályi várossá nyilvánítás után indulhatott meg, így a város a 18-19. század fordulóján gabona és állatkereskedelmi központként funkcionált, majd fokozatosan erősödött az ipari funkció a vasút megjelenésével. A 20. századra az ipari jelleg erősödése volt a jellemző, kiváltképp a gépgyártás, textilipar, élelmiszeripar és a könnyűipar. Ennek a gyors fejlődési tendenciának köszönhetően a település lakosság száma a 20. századra megduplázódott a 19. századi 16 ezer főről.

A következő fejlődési ciklusában Győr a II. világháború utáni államosított gazdaságban tovább erősítette ipari szerepét. Gyárai és üzemei fejlődtek, és az ötvenes években kialakított új vármegyerendszerben, Győr-Sopron megye székhelye lett, mindeközben a népességszáma folyamatosan nőtt. A 20. században az iparon belül a járműipar vált meghatározóvá az új technológiákon alapuló szolgáltatások mellett. Ezek együttes fejlődése, a város földrajzi pozíciója harmonikusan kiegészítik egymást, erősítik a város arculatát. A város másfél évtizede elindított új településfejlesztési irányai, az itt elért sikerek mára érezhetők. Az így elért sportsikerek, sportdiplomáciai eredmények egyértelműen erősítik Győrhöz való kötődést, erősítik a városi identitást.

Győrben a főbb közösségi színterek a belváros, a vízparti területek, valamint a szabadon látogatható sport és rekreációs terek. A város fejlett sportinfrastruktúrával rendelkezik, viszont településszerkezetét a mozaikszerű tagoltság jellemzi, a térbeli egyenlőtlenség hozzájárul az egymástól elkülönülő, izolált közösségek létrejöttéhez. Ezt a helyzetet tovább rontja, hogy hiányoznak a különböző generációk, etnikumok és eltérő érdeklődésű csoportok találkozóhelyei, azaz kevés a multifunkcionális kulturális és szabadidős tér.³ További kihívásként jelentkezik, hogy az egyes csoportok megszólítása is nehézségekbe ütközik. A középiskolás és egyetemista korosztályhoz tartozók bármennyire is jelentős számban képviseltetik magukat a város életében, eltérő elvárásaik miatt a zenei és a sportprogramok kivételével nehezen kimozdíthatók.

A TOP keretében megjelent TOP-7.1.1-16 számú Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségfejlesztés a városi helyi stratégiákhoz kapcsolódva című felhívás keretében elkészült a Helyi Községi Fejlesztési Stratégia 2014-2020 (röviden HKFS), mely a Győri Helyi Akciócsoport (röviden: Győri HACs) működéséhez kapcsolódó stratégiai dokumentum.

A HKFS célkitűzései a lakossággal és a kulcsszereplőkkel történő egyeztetések során rajzolódtak ki, ahol alapvető szükségletként a helyi identitás erősítése jelent meg, amihez kapcsolódóan a jól működő, de izolált közösségek közti kapcsolatteremtés, a közösségeknek biztosított terek fejlesztése és a passzív lakosság közösségi életbe történő bevonása fogalmazódott meg.

A helyi identitást tovább erősíti a városban a közösségi művelődési intézményrendszer, ahol több művelődési ház, és intézmény nyújt terepet a szórakozásnak és művelődésnek egyaránt. Mindemellett

³ https://www.clld.arrabona.eu/wp-content/uploads/sites/9/2018/11/HKFS_Gyor_20160629.pdf (Helyi Községfejlesztési Stratégia 2014-2020)

jelentős a győri állatkert, amely a fajmegőrzésben, fajmentésben, és a tudományos ismeretterjesztésben játszik fontos szerepet. A művészeteken belül pedig a színház, múzeumok, kiállítótermek, zene- és táncművészet színvonala kiemelkedő. Ezek az identitást erősen befolyásoló tényezők további kifejtésre kerülnek az 1.6.1.4. közművelődés című fejezetben.

A győri sport is jelentős közösségépítő és identitásfejlesztő tényező. A sportos életvitelre történő nevelés a közoktatásban is hangsúlyosan megjelenik, valamint számos lehetőség áll rendelkezésre a közösségi sportok kedvelői számára az iskola falain kívül is. A sport és az oktatási intézmények kapcsolatában a hosszú távú cél Győr számára, hogy az Önkormányzat, a sportélet szereplői, az intézmények és a lakosság érdekei leginkább összhangba kerüljenek, annak érdekében, hogy a lehető legmagasabb sporteredményeket és a jelenleginél mentálisan és fizikálisan egészségesebb társadalmat lehessen építeni.⁴

Érdemes a jelen fejezetben ismertetni a Kreatív Győr Stratégiát is (2019-2028). A stratégia a 2015-ben elfogadott Kulturális koncepció felülvizsgálatának szükségességéből jött létre, és négy pillérre épít: polgárság, közösség, kreativitás és kisugárzás. Célkitűzései közé tartozik az önkormányzati kulturális intézmények és öntevékeny művészeti közösségek együttműködését erősítse, előadó-művészeti intézmények minőségének megtartása, köznevelési és szociális intézményekkel való szorosabb együttműködés kialakítása, közgyűjtemények interaktivitásának erősítése, civil szervezetek, alkotóművészeti közösségek szakmai és pénzügyi támogatási rendszerének további működtetése és a kulturális intézmény- és tevékenységrendszer magas mértékű önkormányzati finanszírozásának szinten tartása.

Összességében Győr jelentős városi identitásjegyekkel rendelkezik, amelyet tovább erősít a városkülönböző elemei, szimbólumai, (városi címer, szlogen, logó, és a 750 éves városi múlt), amelyek magukba sűrítik mindazt a történeti háttérrel, önmeghatározási folyamatot, amivel a város identifikálja magát saját lakossága és a külső érdeklődők számára. A győri városmárka, imázs esetében a folyók, a kultúra, a történelem, az együttműködés és a folyamatos megújulóképesség lehetőségei jelentik a hivatkozási pontokat.

Összefoglalás

A város állandó népessége a 2010-es évek közepétől folyamatos csökkenő tendenciát mutat, míg a lakónépesség az évtized második felében jelentős növekedésnek indult elérve a 133 ezer főt. A 2010-es évek egészében a **természetes fogyás** jellemezte Győr városát és a Győri járás egészét is. Évente nagyságrendileg átlagosan kb. 300 fővel haladta meg a halálozások száma a születéseket. Az országos

⁴ <https://gyor.hu/easy-docs/620e8043ccf60> Győr MVJ Sportkonceptió 2021-2026

tendenciákhoz képest viszont Győr-Moson-Sopron vármegye egészének, a Győri járásnak és Győr városának is alacsonyabbak volt a népességfogyási rátái a vizsgált évtizedben. Győr **vándorlási különbözete** a vizsgált időszak mindegyik évében **pozitív** volt. Az évtized második felében, de főként az elmúlt néhány évben növekedett Győr ideiglenes és állandó vándorlási többlete, ellensúlyozva a természetes fogyásból fakadó népességszám csökkenést. A **koronavírus-járvány** hatására ugyanakkor változások álltak be a fenti folyamatokban: 2020-ban megugrott a halálozások száma, valamint jelentős kiáramlás is megfigyelhető volt (az agglomerációba és vidéki területekre) vélhetően a COVID-19 járvány hatására. 2021-re is hasonlóan kedvezőtlen értékek várhatók, ám lehetséges, hogy hosszú távon visszaállnak az előző évtizedben jellemző trendek.

A demográfiai folyamatok legkritikusabb pontja a városi társadalom egyre erőteljesebb ütemű **előregedése**, korszerkezetének folyamatos eltolódása az idősödő, egyre inkább „őszülő” lokális korstruktúra irányába. A 65 év felettiek csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 10 év alatt összesen 23 százalékponttal emelkedett, 2020-ban már közel 33 ezer fős korcsoportként a lakosság közel 27 százaléka tartozott az idősödő és idős korosztályhoz. Győrben – mint nagyvárosi helyi társadalomban – jóval erőteljesebb az előregedési folyamat, mint a Győri járásban, Győr-Moson-Sopron vármegyében vagy az ország egészében. Jelentős változások történtek a házassági mozgalom alakulásában is a 2010-es évek második felében: a házasságkötések száma emelkedő, a válások száma csökkenő tendenciát mutat, így a **válási arányszám megfeleződött**.

Győr és vonzáskörzetének **foglalkoztatási rátája nagyon kedvező**, alacsony a térség potenciális munkaerő-tartaléka, a különböző munkanélküliségi mutatók adatai alapján pedig nagyon kedvezően alakult a 2010-es évek második felében a foglalkoztatottság. Gyakorlatilag 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában, a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is egy folyamatos csökkenési trend indult el, az évtized végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskereső aránya. A foglalkoztatási statisztikák alapján elmondható, hogy a város munkanélküliség helyett jellemzően **munkaerőhiánnyal küzd**, ami hosszútávon a fejlődés gátját jelentheti.

Győr, mint regionális gazdasági és társadalmi központ, belső- és külső vonzáskörzetével együtt az ország egyik legfejlettebb térsége a fővárosi régió mellett. Ez nem csak a fenti kedvező foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatokban nyilvánul meg, **hanem az országos átlagnál jelentősen jobb jövedelmi viszonyokban és életminőségben** is. A város népességének több mint a fele adófizető, és egy évtized leforgása alatt az egy lakosra jutó éves nettó jövedelem értéke megduplázódott a településen, elérve a közel 1,7 millió forintot. Tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolodott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt. Emellett Győr az **egyik legkedvezőbb életminőségű magyar városnak** is számít.

A pozitív vándorlási egyenleg és a lakásállomány dinamikus növekedési adatai alapján a **háztartások számának emelkedése** is folytatódott az elmúlt évtizedben. Az elmúlt két évtized alatt évi átlagban 1%-kal bővült a város lakásállománya. A lakásépítések üteme a 2010-es években emelkedett, 2020-ban már a teljes lakásállomány 2% volt új építésű; ez időszakban nagyrészt a háromszobás és annál nagyobb lakások építése dominált. A **lakások közműellátottsága nagyjából teljesnek mondható**, a lakásállomány szinte teljes hányada hálózati vízvezetékkel ellátott és be van kapcsolva a közcsatorna-hálózatba.

Az elmúlt években végzett városi lakossági kérdőíves kutatások alapján megállapítható, hogy a megkérdezett **győri lakosok mind az egyéni élethelyzetükkel, mind a város különböző adottságaival alapvetően** elégedettek, különösen a vásárlási és sportolási lehetőségekkel, a kulturális élettel és a városi programokkal. Kedvezőtlenebb volt a megítélése az egyéni és háztartási anyagi helyzetének/életszínvonalnak, illetve a városi tömegközlekedés, köztisztaság és a közutak állapotának. Az idősebb korosztályok kritikusabban nyilatkoztak a szociális- és egészségügyi ellátásokról is.

Az iskolai végzettséggel összefüggő társadalomszerkezeti átalakulási folyamatok vélhetően folytatódtak, sőt fel is erősödhetek az elmúlt évtizedben. A legmagasabb iskolai végzettségűek aránya radikális átalakuláson ment keresztül a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben vármegyei és városi szinten. Már 2011-re is a felére csökkent a térségben az általános iskolai végzettségűek aránya, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké megduplázódott. A magasabban kvalifikált iskolázottabb társadalmi rétegek aránya folyamatosan emelkedett a tágabb várostérségben és Győrben is. **Győrben magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya**, míg az országos átlagnál jóval kisebb az alacsonyabban kvalifikáltak rétege. Győrben magasabb az országos átlagnál a szellemi foglalkozásúak aránya a foglalkoztatottak körében, a foglalkozási alapú rétegmodell fővárosi-nagyvárosi jellemzőket mutatott, amelynek fő sajátossága a vezető, értelmiségi és beosztott szellemi szolgáltató munkakörök koncentrációja. A győri társadalomban ugyanakkor a **legnagyobb arányban** továbbra is a **szakképzett munkások, kisvállalkozók**, majd a képzetlen munkás rétegek jelennek meg.

Természetesen Győr sem jelent kivételt az egyenlőtlenségek újratermelődésében. A **helyi társadalom mobilitásának alakulása megfelelt az országos tendenciáknak**: a jobb családi háttér – a diplomás vagy vezető beosztású szülők – jelentősen növelik a magasabb végzettség elérésének az esélyeit, míg az alacsonyabb státuszból ritkább a felfelé irányuló mobilitás. Győr mellett a belső agglomerációs zónában volt magasabb a vezető beosztásúak, a szakértők, a szellemi foglalkozásúak és a vállalkozók aránya. Tehát a Győrhöz térben közelebbi agglomerációs övezetekben koncentrálódott a magasabb státuszú népesség, míg az alacsonyabban kvalifikált fizikai foglalkozásúak és a munkanélküliek inkább a külső agglomerációs övezetekben jelentek meg magasabb arányban. A **különböző társadalmi csoportokba tartozók lakókörnyezet, illetve városrész szerinti megoszlásában is jelentős**

különbségek figyelhetők meg. Bizonyos városrészek homogénebbek, kimutatható a relatíve alacsony (pl. Újváros, Sziget, lakótelepek), illetve magas státuszú rétegekbe (pl. Révfalu, Gyárváros, Győrszentiván) tartozók dominanciája, a többi városrész azonban jellemzően heterogén társadalmi összetétellel rendelkezik.

A város földrajzi pozíciója és a városfejlődés történeti rétegei harmonikusan kiegészítik és erősítik egymást. Együtt szilárd alapot szolgáltatnak arra, hogy a városimázs és a győri identitás pillérei legyenek. A város lakossága tisztában van és erősen kötődik ehhez a múlthoz. A városban másfél évtizede elindított új településfejlesztési irányok: sportgazdaság, idegenforgalom hatásai, az itt elért sikerek mára érezhetők. Az így elért sportsikerek, sportdiplomáciai eredmények egyértelműen erősítik Győrhöz való kötődést, erősítik a városi identitást. Tovább kell folytatni a városrészi sportinfrastruktúra fejlesztését, illetve felújítását, amivel új közösségi tereket nyerhet a város. Az egyházi központi helyzetből, a szerzetesrendek jelenlétéből és színes vallási közösségi életből nem csak spirituális szempontból profitál a város, hiszen az oktatásban, a szociális ellátásban, idegenforgalmi és kulturális szempontból is fontos szereplői a fenti szervezetek a városnak. A város civil szerveződései, illetve informális közösségei munkájukkal hatékonyan egészítik ki a város fejlesztéseit programjait. Országos összevetésben támogatottságuk erősebb, mint a magyar átlag. Az egyetem nemzetköziesítési programja révén pedig új nemzetközi kapcsolatokkal bővíthet a város a jövőben. Győr külső és belső imázsának elemei olyan szimbólumok (címer, szlogen, logó, 750 éves városi múlt), amelyek magukba sűrítik mindazt a történeti háttérrel, önmeghatározási folyamatot, amivel a város identifikálja magát saját lakossága és a külső érdeklődők számára. A győri városmárka, imázs esetében a folyók, a kultúra, a történelem, az együttműködés és a folyamatos megújulóképesség lehetőségei jelentik a hivatkozási pontokat.

2.1.6 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

Humán közszolgáltatások

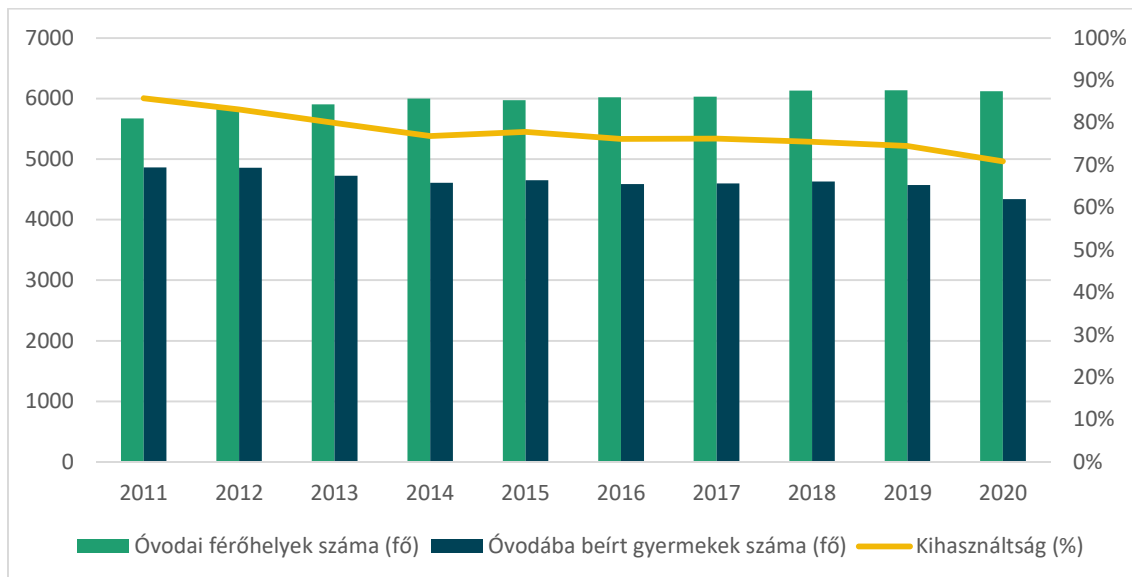
Oktatás

Győr oktatási téren fontos szerepet tölt be regionális, agglomerációs és járási szinten egyaránt. Az **iskolavárosi jelleg** az oktatási és nevelési intézmények minden típusában és pontján érzékelhető, ugyanakkor az oktatás magasabb szintjein markánsabban. Az intézmények működtetésének háttére jelentős változáson ment át 2013 óta, először az addig önkormányzati fenntartásban álló iskolák köznevelési feladatellátása, majd működtetése állami kézbe, az akkor létrehozott Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (napjainkban Klebelsberg Központ, (közismertebb nevén KLIK) került. Győr város óvodái továbbra is önkormányzati fenntartásban működnek tovább. A szakképzés rendszere is hasonlóan nagy horderejű változásokon ment keresztül, ahol az egyes intézmények fenntartóivá az adott területen működő Szakképzési Centrumok váltak, ugyanakkor találhatóak a városban az intézményfenntartók között alapítványok, egyházak, szerzetesrendek, de intézményfenntartóként jelenik meg alap- és középfokon a Széchenyi István Egyetem is. A középfokú oktatás belső rendszere is többszöri átalakításon ment át az elmúlt években, a szakképzésben 2016-ban megjelentek a szakgimnáziumok a szakközépiskolák helyett, míg a szakközépiskola elnevezés a továbbiakban a szakiskolákra használt kifejezés lett. 2021-től újabb változások következtek, a szakgimnáziumok helyét átvették a technikumok, a szakközépiskolák helyét a szakképző iskolák.

Az **óvodák** esetében bővülés tapasztalható az elmúlt egy évtizedben, ami a feladatellátási helyek számát illeti: 2010-ben 46 feladatellátási hely működött Győrben, 2023-ra ez a szám 45 volt. 2024-ben a Közoktatási Információs Rendszerben tárolt intézményi adatok vizsgálatából kiderül, hogy a 45 feladatellátási hely 20 intézményt része. Ezen 20 intézmény több mint fele, 12 önkormányzati fenntartású 35 telephellyel, 3 egyházi fenntartású, továbbá egy óvodát a Győri Tankerületi Központ működtet egy általános iskola tagintézményeként, illetve kettő alapítványi, egy egyesületi és egy magánóvoda található a fennmaradó óvodák között. A paletta tehát meglehetősen széles, ahol a klasszikus óvodai szolgáltatások mellett speciális, alternatív pedagógiákon alapuló óvodák helyei is elérhetők a város lakosai számára.

A bővülő kínálat azonban egyre szűkülő gyerektömeggel találkozik. Bár 2011 óta kötelező Magyarországon az óvodai nevelésben való részvétel minden harmadik évét betöltött gyermek számára, az előregedő települési demográfiai helyzet az óvodába beíratott gyermekek számán is lemérhető tíz éves távlatban. Az óvodába beíratott gyermekek száma 4.864 fővel 2011-ben a fent említett okok miatt tetőzött, azóta az óvodások számának lassú csökkenése tapasztalható az intézményekben. 2020-ban a 2011-es csúcshoz képest 11%-kal kevesebb gyermek járt óvodába

Győrben. Az adatokat érdemes kiegészíteni azzal a helyi folyamattal, amely Győr városa és agglomerációja között folyik. A 2014-2020-as fejlesztési időszakban Győr agglomerációjában nagymértékben megújult, bővült a gyermeknevelési intézmények infrastruktúrája, kapacitása, így a Győrben tapasztalható csökkenés ezzel a folyamattal is indokolható.

30. ábra Az óvodai férőhelyek és az óvodába beírtak számának alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH

Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

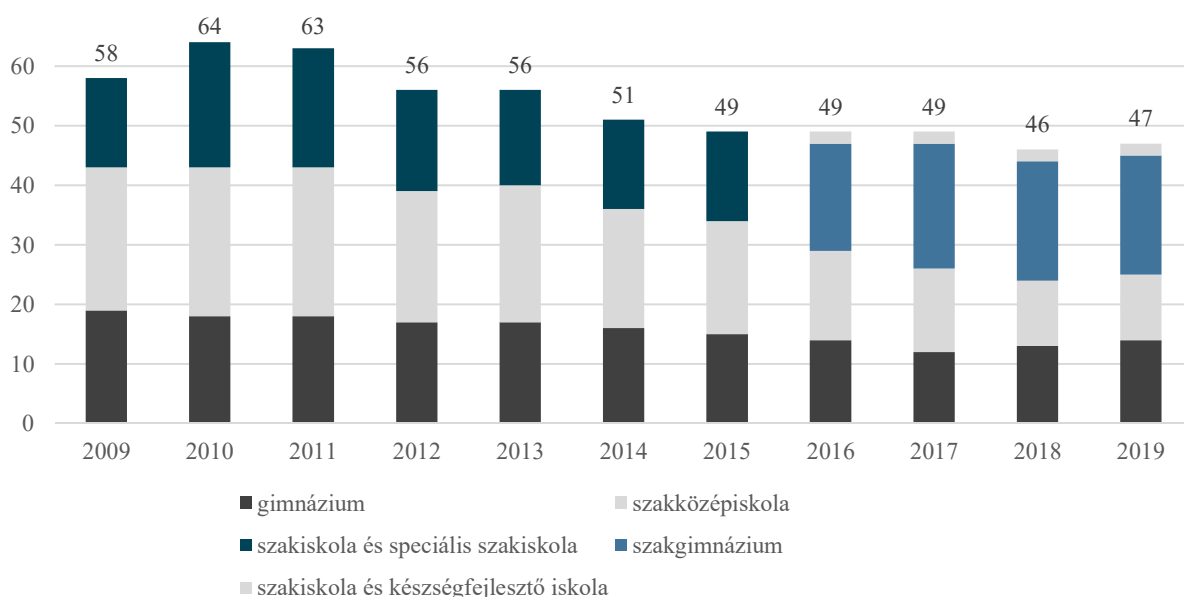
A gyerekszám csökkenése (tíz év alatt 522-vel kevesebb óvodás gyerek) és az ellátási helyek számának növekedésének a következményeként az **óvodai helyek kihasználtsága** fokozatosan csökken a városban. Míg 2011-ben az intézményi férőhelyek 85,8%-a volt betöltve, 2020-ban a kihasználtság mindössze 70,9% ami jócskán elmarad a korábbi évtizedekben mért, szinte teljes feltöltöttséget mutató 95%-os kihasználtsági adataitól. 2022-ben az Önkormányzat által fenntartott intézmények férőhelyszáma 5.146 fő volt. Az elérhető adatokból nem derül ki, hogy az óvodai nevelés szintjén mekkora hányadot képviselnek azok az óvodások, akiknek az állandó lakhelye nem Győr városában van, de naponta munkahelyükre ingázó szüleik itt veszik igénybe ezt a szolgáltatást. Az Önkormányzat tapasztalatai alapján megállapítható, hogy összességében csökkent a nem győri állandó lakóhellyel rendelkező óvodások száma a városban.

Napjainkban 28 **általános iskolai** feladatellátási hely működik. Az általános iskolák döntő többsége, 21 intézmény a Győri Tankerületi Központ fenntartásában van, emellett négy egyházi, egy egyesületi, egy alapítványi és egy egyetemi fenntartású iskola áll a szülők rendelkezésére.

Az **általános iskolások számában** enyhe felívelés után stagnálás, majd egy kisebb visszaesés volt tapasztalható a vizsgált években. 2020-ban 10.902 általános iskolai tanuló vett részt az alapfokú oktatásban, ez az érték 10%-kal magasabb, mint a 2010-es kiinduló év 9846 fős kezdő adata. Az általános iskolás tanulók száma 2017-ben volt a csúcson, ezzel megközelítve a 2000-es évek elejének

csúcsadatait. 2012-ben volt az összes iskolás között a legmagasabb a frissen beíratottak száma, míg 2017-ben a legalacsonyabb, arányuk 15% és 11,9% között mozgott a vizsgált időszakban, ami 1300-1400 új tanulót jelent. Már itt is megnyilvánul Győr iskolavárosi jellege, amit a más településről bejáró diákok számában és az összes iskolához viszonyított arányával lehet bemutatni. 2020-ban az összes általános iskolás 18,6%-a, 2.032 gyermek volt más településről bejáró. A Győri Tankerületi Központ adatai alapján 2022-ben a győri tankerülethez tartozó általános iskolások száma Győrben 7.800 fő volt, amelyből 1.100 fő más településekről jár be a győri általános iskolákba.

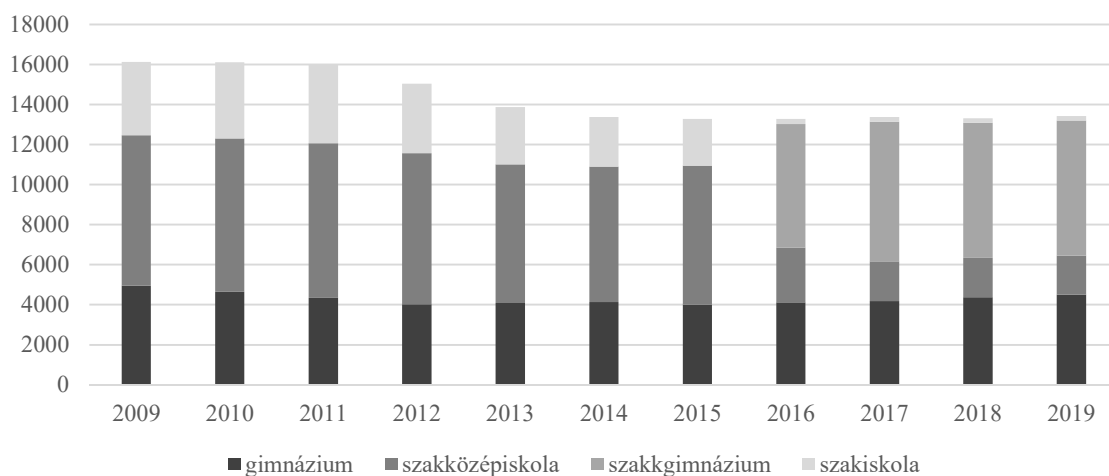
A **középfokú oktatás** helyzetének bemutatását nehezíti annak 2016-os átszervezése, a szakiskolák és a szakgimnáziumok megjelenésével, ami az egyes intézmények összevonásával, vagy szétbomlásával járt. Ezen folyamat végeredményeként a középiskolai feladatellátási helyek száma jelentősen csökkent, 2009 és 2020 között tizeneggyel kevesebb hely azonban nem az oktatási szolgáltatások szűkülésének, hanem a fentebb már említett oktatási reformok közvetlen következménye.

31. ábra Középiskolai feladatellátási helyek számának alakulása 2009-2019 (db), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

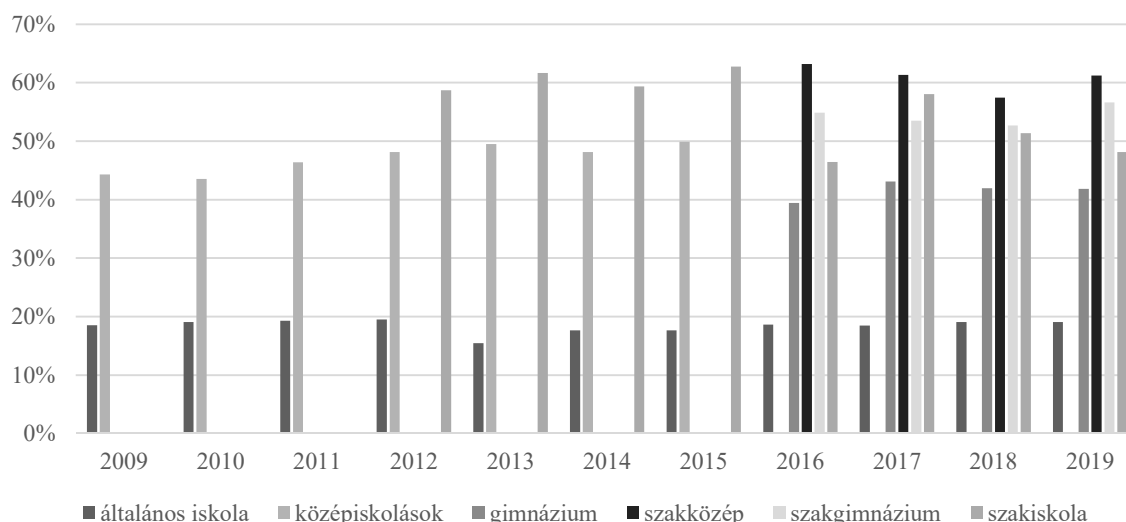
Még plasztikusabban mutatja az átalakulást az egyes iskolatípusokba járó tanulók megoszlása. A legnagyobb átrendeződés a szakiskola és a szakközépiskola tanulóinak számában történt, 2016-tól a két képzési típushoz tartozó diákok 70 százaléka szakgimnazista lett, a változás a legmarkánsabban a szakiskolásokat érintette. Emellett kimutatható az elmúlt évtizedben a **középiskolások számának** csökkenése is: 2019-ben a tanulók száma több mint egynegyedével (27%) volt kevesebb, mint 2009-ben. A legnagyobb létszámcsökkenés 2012 és 2013 között következett be. 2019-ben összesen 13 415 középiskolás járt valamelyik győri intézménybe. Legnagyobb arányban a szakgimnazisták képviseltetik magukat, az összes tanuló fele ilyen intézmény diákja. (Ehhez közeli arányban (47%) 2009-ben a

szakközépiskolások voltak jelen a városban.) További egyharmadot tesz ki a gimnazisták száma a városban, a szakiskolások és szakközépiskolások a fennmaradó 15%-ot adják.

32. ábra Középfokú képzésbe járó tanulók száma 2009-2019 (fő), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

A város iskoláinak vonzáskörzete főként az agglomerációra és a vármegyére terjed ki, a középfokú oktatásban a más településről bejáró diákok aránya jóval magasabb, mint az általános iskolákba, de az arányok között nagy különbségek figyelhetők meg. 2015-ig a gimnáziumok és szakközépiskolák bejárós adatai együttesen elérhetőek. 2009-től 2015-ig bezárólag a nem győri diákok aránya ezen a területen 44%-ról 50%-ra nőtt, majd 2019-re 47% körül stabilizálódott. Ennek megfelelően 2019-ben 6.304 fő Győrön kívülről érkezett, és bár frissebb adatok erre vonatkozóan egyelőre nem állnak rendelkezésre, a város szolgáltatásainak fejlesztésekor a tény, hogy a középiskolások közel fele ingázó, semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagyni.

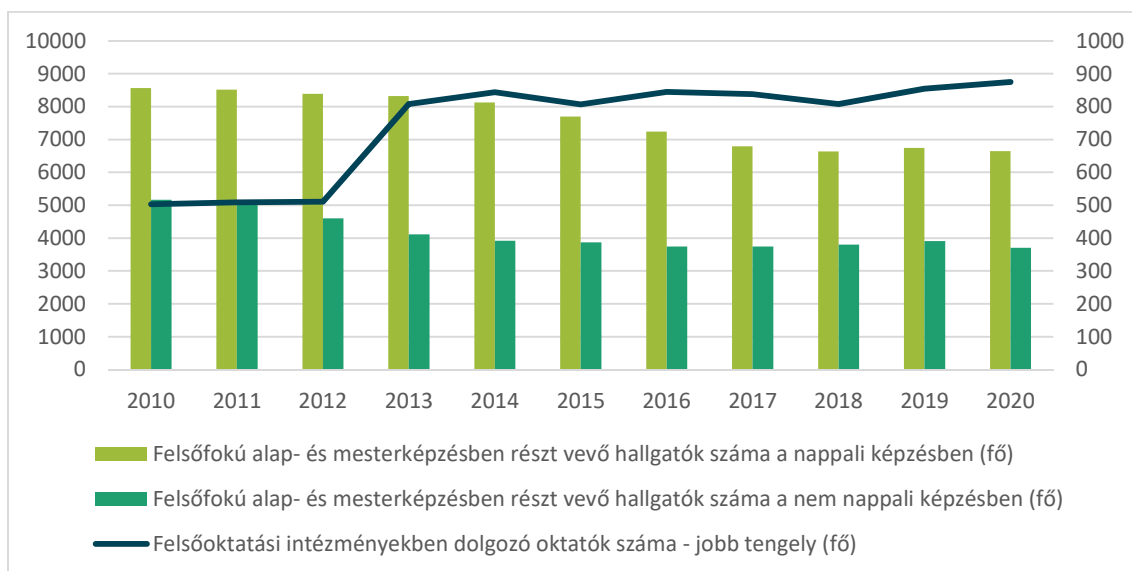
33. ábra Más településről bejáró diákok aránya 2009-2019 (%), Forrás: Győr Integrált Településfejlesztési Stratégia – Megalapozó Vizsgálat, 2021

A város közoktatása – valamint a középiskolások átlagos képességszintje – magas szintű, már ami a **kompetenciafelmérések eredményeit** illeti. Ezen eredmények hátterében egyrészt a bekerülő gyerekek alap-kompetenciái (amely erősen korrelál a családjuk társadalmi helyzetével), másrészt az iskola hozzáadott értéke is szerepet játszik.⁵ Ezen adatok alapján kijelenthető, hogy a győri iskolákba járó középiskolás diákok kompetenciái – mind a matematika, mind a szövegértés terén, mind a 6. mind a 8. osztályosok körében – országos szinten kiemelkedők. A 2016-2018-as adatokat súlyozva az látható, hogy a komplex – súlyozott – kompetenciaértékek alapján a győri diákok értékeinél csupán néhány, a budapesti agglomerációban és, Veszprémnek, illetve a közeli Pannónhalmának az értékei voltak magasabbak.

A város **felsőoktatásában** is jelentős változásokat hozott az elmúlt évtized. A városban három felsőoktatási intézmény képzési voltak elérhetőek, műszaki, gazdasági, társadalomtudományi, művészeti, egészségügyi és pedagógiai területeken. A Széchenyi István Egyetem (röviden: Egyetem) mellett a Nyugat-Magyarországi Egyetemet az Apáczai Csere János Kar képviselte a városban, illetve a városban működik a Lateráni Egyetemhez affiliációs szerződéssel kötődő Brenner János Hittudományi Főiskola is. Változás 2015-ben történt, amikor az Apáczai Csere János Kar a Széchenyi István Egyetem részévé vált. Azóta a város felsőoktatásban tanuló hallgatóinak döntő hányada ezen egyetem hallgatója. További változást hozott a Széchenyi István Egyetem modellváltása, alapítványi egyetemmé alakulása 2020-ban.

⁵ <https://osszkep.hu/2018/09/hol-mit-nyujt-az-iskola-matematikabol-terkepen-a-12-es-diakok-matektudasanak-teruleti-kulonbsegei/>

A demográfiai trendek, illetve a felsőoktatásban eszközölt reformok együttesen okozták a hallgatói szám csökkenését a városban. A levelezős hallgatók száma valamivel nagyobb mértékben, kb. 28%-kal csökkent a vizsgált időszakban, míg a nappali képzésen tanulók számában kb. 23%-os visszaesés volt tapasztalható. Az **egyetemi hallgatók száma** így összesen kb. a negyedével csökkent, ami 3.380 hallgatóval kevesebbet jelent tíz év alatt. 2022/2023. tanévben 10.561 diák vett részt felsőfokú alapképzésben és mesterképzésben a győri felsőoktatási intézményben. A hallgatói létszám csökkenésével párhuzamosan jobbra változatlan maradt a kollégiumban elhelyezett hallgatók száma, így arányuk 2020-ban megközelítette a 29%-ot, szemben a 2010-es évek első felében tapasztalt 22-23%-kal. Eközben az egyetemi fejlesztések nem álltak meg (új karok jöttek létre, új szakok indultak, megkezdődött az egyetem nemzetköziesítése, amit mi sem mutat jobban, mint az, hogy a hallgatószám csökkenése ellenére 2012-től az egyetemi oktatók száma folyamatos emelkedést mutat Győrben: 2010-hez képest 372-vel több oktató volt alkalmazásban 2020-ban, ami közel 75%-os emelkedést jelent. 2022/2023. tanévben 1034 fő oktató tanított az Egyetemen.

34. ábra A győri felsőoktatási intézmények hallgatói és oktatói számának alakulása, 2010-2020, Forrás: KSH
Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

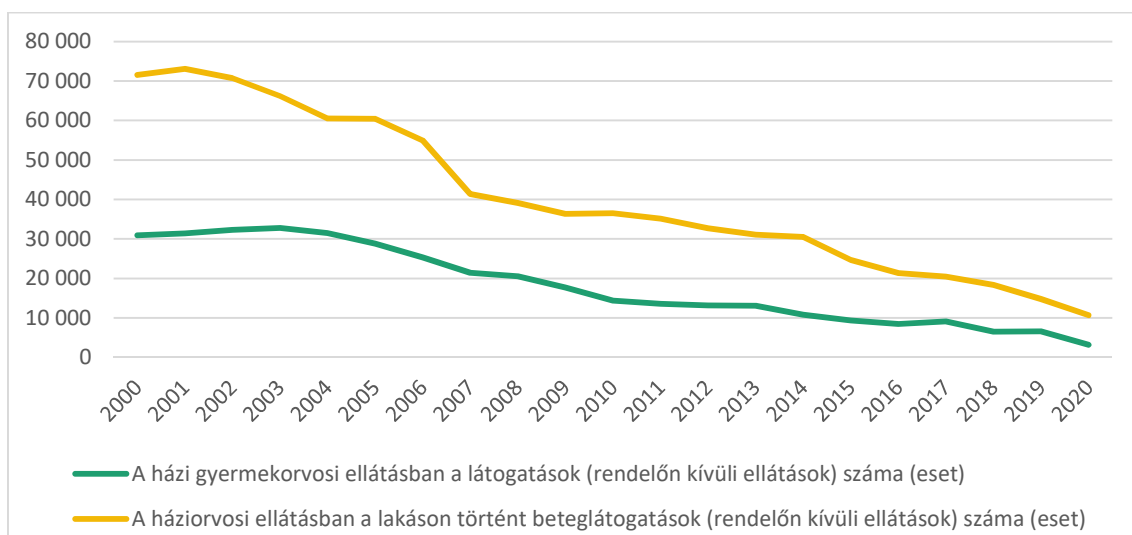
A Győr városa és az Egyetem az elmúlt évtized során több közös fejlesztési projektet hajtott végre, amiből nem csak az egyetemi polgárok, de Győr lakossága is profitált. Ezen **együttműködések** egyik példája a 2012-ben megnyitott Mobilis Interaktív Kiállítási Központ léte és működése a városban, vagy az Egyetemen befejeződött kollégiumi fejlesztések és az Egyetem által önkormányzati tulajdonban lévő épületek és sportpályák használata. A révfalusi városrész életét nagyban meghatározó Egyetem jövőbeni fejlesztései érintik Sziget városrészt, illetve Nádorvárost is.

Egészségügyi ellátás

Győr városának egészségügyi ellátása – az oktatáshoz hasonlóan – egyszerre kell, hogy kielégítse a városban lakók szükségleteit, valamint a város tágabb térségének – járásának, agglomerációjának, vármegyéjének, sőt régiójának – igényeit. Az alábbiakban e szolgáltatásokkal való ellátottság kerül bemutatásra.

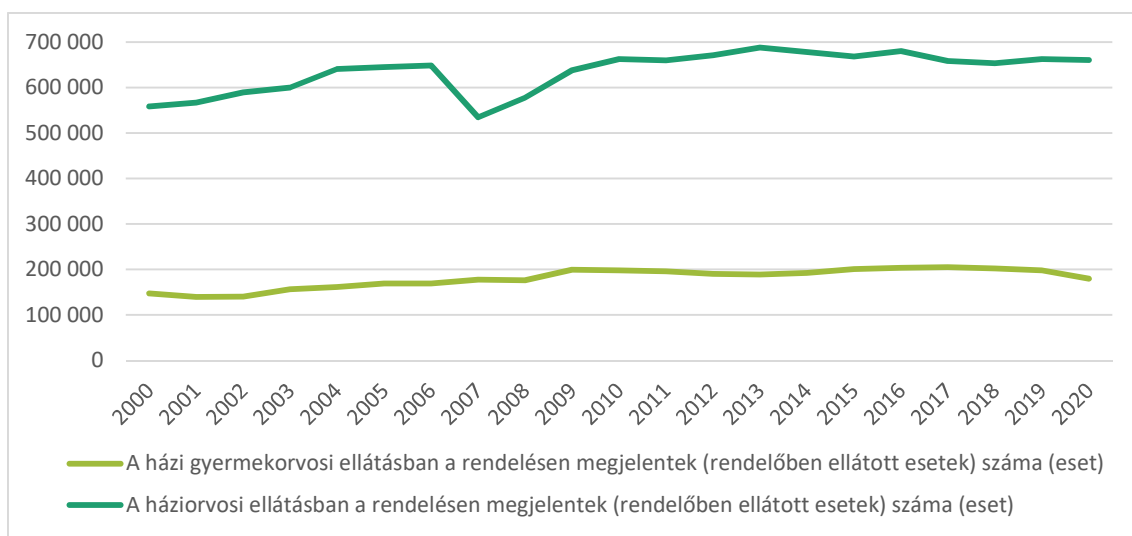
A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő legfrissebb, 2022-es összesített listája alapján elmondható, hogy Győr városában 2023-ban 3 (tartósan) betöltetlen háziorvosi praxis, emellett egy betöltetlen gyermekorvosi praxist tartottak nyilván. A praktizáló győri **házi orvosok** száma 2010 és 2020 között ennek ellenére csökkenést mutat, 61 fő volt a maximum 2010-ben, míg napjainkban 53 fő háziorvos dolgozik a városban. 2023-ban a házi gyermekorvosok száma 26 fő volt Győrben, míg a védőnői dolgozók betöltött állásainak száma 70 körül ingadozott az egész időszakban. 2023. július 1. követően a védőnői munkáltatói jogokat az önkormányzatoktól a jogszabályoknak megfelelően a vármegyei irányító kórházak vették át. Győr Egészségfejlesztési tervéhez készített, 2021-es szakértői interjúkból kiderült, hogy a háziorvosi praxisokban jellemző az előregedés, a szabad orvosválasztás miatt az egyes körzetekben ellátott betegszám nem egyenletesen oszlik meg ezzel eltérő munkaterhelést eredményezve az egyes praxisokban.

A **betegforgalmi** esetszám statisztikának tüzetesebb vizsgálatával kimutatható, hogy az elmúlt évtizedben csökkenés tapasztalható a betegforgalomban, aminek legfőbb oka a rendelőn kívüli, otthoni beteglátogatások számának a visszaesésével magyarázható mind a gyermek, mind a felnőtt ellátásban. A trendek két évtized óta egyértelműen csökkenő irányba tartanak.

35. ábra A házi- és gyermekorvosi ellátásban történő látogatások száma, 2000 – 2020), Forrás: saját szerkesztés a KSH Tájékoztatói Adatbázis alapján

A gyermekorvosi **rendelői látogatások** száma gyakorlatilag nem változott ugyanezen időszakban, kivéve 2007-ben, amikor a vizitdíj rövid bevezetése során jelentősen visszaesett a látogatások száma. Az egy orvosra jutó esetek számát tekintve a házi gyermekorvosok leterheltsége alacsonyabb, mint a háziorvosoké, sőt ez a szám csökkent is az évtized során. 2020-ban egy gyerekorvosra átlagosan 6.766 eset, míg egy háziorvosra 12.195 eset jutott. Ez utóbbi szám 7%-os emelkedést jelent a 2010-es állapothoz képest. Nincsenek pontos adataink arról, hogy a fent bemutatott háziorvosi rendszer miként tudott megküzdeni a COVID-19 járvány során megjelenő kihívásokkal, azonban már most sejthető, hogy milyen átalakítások és változtatások szükségesek ahhoz, hogy a továbbiakban a hasonló kihívásoknak meg tudjon felelni a rendszer.

36. ábra A háziorvosi ellátás során rendelőben megjelentek száma (2000-2020), Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

A **gyógyszertárak** tekintetében elmondható, hogy a gyógyszertárak liberalizációja kedvezően érintette a városban üzemelő gyógyszertárak számát. Főként a sűrűn lakott városnegyedekben és a nagy bevásárlóközpontokban megnyitott új gyógyszertárak növelték ezt a számot, aminek következtében 2010-ben már 39 gyógyszertár üzemelt Győrben. Ez a szám később valamelyest csökkent, napjainkban 35 gyógyszertár szolgálja a város lakosságát.

Az egészségügyi ellátás országos nagy reformjára 2012-ben került sor Magyarországon, aminek során a **járóbeteg ellátás** városi szinten szerveződött meg, önálló szakrendelők vagy kórházak részlegeiként működő egységekkel.

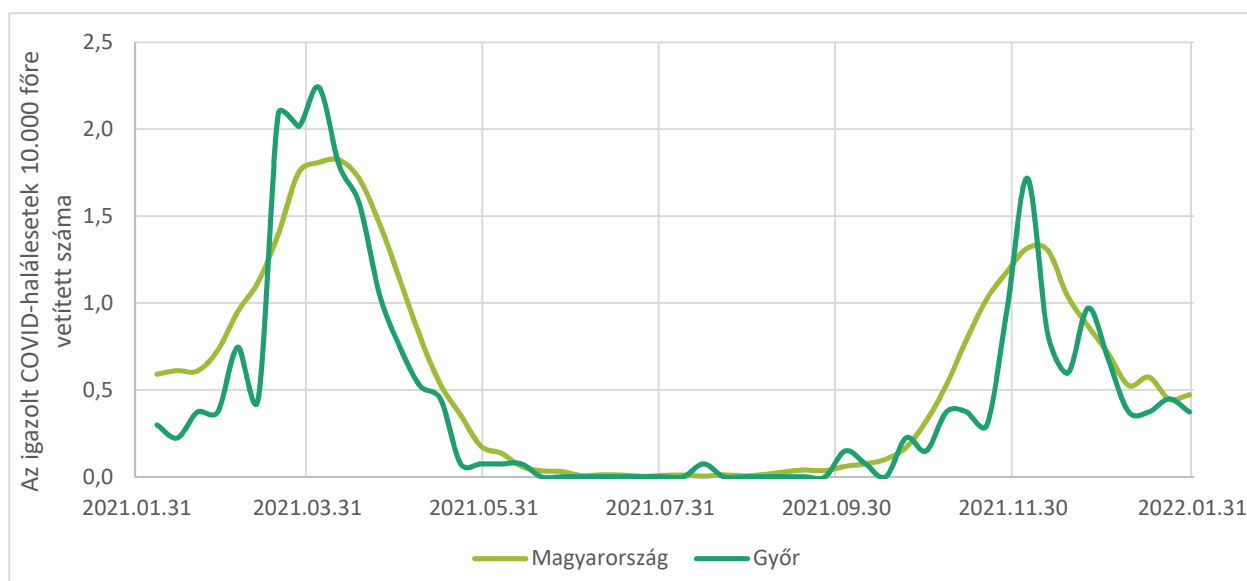
Nyugat-Dunántúl esetében a térségi központ a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház lett. Jól mutatja a győri kórház súlyát, hogy a vármegyében található aktív ágyak számának kétharmada ebben az intézményben található. Az ágyak száma 2010 és 2019 között nem változott (1121 aktív és 402 intenzív terápiás ágy volt), majd 2020-ra összesen 80 aktív ágygal bővült a

kapacitás. A kórház nem csupán győri, de vármegyei betegeket is fogad, illetve speciális esetekben más vármegyékből továbbított betegeket is felvesz. Mindez a COVID19 járvány idején is megfigyelhető volt: a járvány első éve alatt felvett koronavírusos betegeknek csak bő egyharmada volt győri lakos.⁶

További változásokra és még nagyobb fokú centralizációra a 2020. novemberben beindított újabb **egészségügyi átalakítások** alapján lehet számítani, amiknek a hatása jelenleg még nem mérhető, egyrészt az átalakítás kezdeti stádiuma miatt, másrészt a járványügyi intézkedések speciális körülményei miatt. Az átalakítás egyik fő célja az állami és a magánegészségügy rendezett körülmények között történő szétválasztása. Ezen átalakítások következtében a kórházak korábbi fenntartója, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ, helyébe 2021. január 1-vel a nagyobb jogköröket kapó Országos Kórházi Főigazgatóság lépett, ez az intézmény szervezi az általános betegellátási rendet az alapellátástól a vármegyei kórházakig. A szakellátás széles spektruma elérhető ebben a kórházban. A **járóbeteg szakellátásban** éves szinten 1.161.050 esetet regisztráltak 2019-ben. Ez az esetszám kisebb kilengésekkel, de nagyjából állandónak mondható az elmúlt időszakban, vagyis a 2012-es reform óta; előtte az esetszámok ennél rendre magasabbak voltak.

A városban működik továbbá egy magánkézben lévő intézményt is, ahol kizárólag járóbeteg ellátással kapcsolatos szolgáltatások vehetők igénybe. Emellett a **magánegészségügy** keretei között elérhetőek az elmúlt évtizedben kiépült, egészségügyi magánlabor- és diagnosztikai hálózat szolgáltatásai is. Az egyszerű laborvizsgálatok vagy a komplexebb laborvizsgálati csomagok orvosi javaslat vagy beutaló nélkül is elérhetőek itt. Győrben a különböző laborvizsgálatok mellett már CT-, MR-, mammográfiás és ultrahangvizsgálatok is igénybe vehetők magánúton. A jövőben számítani lehet a magánszolgáltatók számának és szolgáltatásaik számosságának növekedésére.

⁶ <https://www.portfolio.hu/krtk/20220720/meglepo-dolog-derult-ki-a-magyarorszagi-koronavirus-jarvanyrol-az-sem-mindegy-hogy-a-varos-melyik-reszen-elsz-556887?fbclid=IwAR0QWZBPxedQSfJAQzDigiEgPkyvrl-qP1oc5582C7JknkOBJV3wIK-KORc#>

37. ábra A heti igazolt COVID-halálos esetek népességre vetített száma Magyarországon és Győrben. 2021.

február 1. és 2022. január 31. között, Forrás: NNK alapján saját szerkesztés

A **COVID-19 járvány** komoly kihívást jelent az egészségügyi rendszerek számára; mindez Győrben sem volt másként. A járvány hatásai a járványban elhunytak számával szemléltethető, aminek forrása a Nemzeti Népegészségügyi Központ két települési szintű adatközlése volt: az első 2021. márciusig érvényes adatközlés során aggregáltan tették közzé a települési halálozási adatokat, míg a másik adatközlés a 2021. február 1. és 2022. január 31. közötti időszak települési COVID-halálozási adatait mutatta be napi bontásban. Ezek alapján Győrben 2020. március 4-e és 2022. január 31-e között (az azóta eltelt időszak adatai nem nyilvánosak) összesen 471 igazolt halálos eset történt, ami ezer főre vetítve 3,8 halálos esetnek felel meg; ez elmarad a 4,1-es országos értéktől. Ebből 146 halálos eset a járvány első két hullámának időszakában történt (2021. január 31-ig), harmadik hullám idején (2021. február-június időszakában) 204-en hunytak el, míg 2021-2022 telén újabb 120 fő hunyt el. Ahogy a fenti ábra is mutatja, a győri halálozási adatok nagyjából megegyeznek az országos értékekkel.

Ami a COVID-19 járvány településen belüli és agglomerációs különbségeit illeti, a Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház adatai alapján a KRTK és Széchenyi Egyetem munkatársai végeztek elemzést;⁷ az első, második és részben a harmadik hullám adatai alapján megállapították, hogy a kórházba kerülők közt relatíve nagy arányt képviseltek a belvárosi és lakótelepi lakosok, míg a kertvárosi és agglomerációs térségekből a népességszámuknál kisebb súlyt képviseltek a kórházba kerülők. A halálozások esetén is kimagasló volt a belvárosi és lakótelepi lakosok aránya, ezt egyrészt e városrészek előregedő

⁷ <https://www.portfolio.hu/krtk/20220720/meglepo-dolog-derult-ki-a-magyarorszag-i-koronavirus-jarvanyrol-az-sem-mindegy-hogy-a-varos-melyik-reszen-elsz-556887?fbclid=IwAR0OWZBPxedQSfJAQzDigiEgPkyvrl-qP1oc5582C7JknkOBJV3wIK-KORc#>

korszerkezete, másrészt a lakótelepeken élők átlagosan alacsonyabb társadalmi státusza magyarázhatja.

A **COVID-19 járvány** (és az azzal összefüggésben hozott átalakítások) **hosszabbtávú egészségügyi hatásairól**, az orvos-beteg kapcsolatok átalakulásáról jelen pillanatban még csak töredékes információink vannak. Egyrészt a fent idézett kutatás adatai szerint 2020. február 27. és 2021. február 22. között eltelt közel egy éves időszak alatt 1576 koronavírusos esetet kezeltek a győri Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórházban. E betegek körében 32%-os volt a halálozási arány, míg a lélegeztetőgépre kerültek (az összes eset nagyjából egytizede) halálozási aránya a 80%-ot közelítette. Ezzel párhuzamosan a járóbeteg szakellátásban megjelenők és a többnapos kórházi ellátást kapók (valamint a teljesített ápolási napok) számában is jelentős visszaesés volt megfigyelhető 2020-ban az előző évhez képest: a járóbeteg szakellátásban megjelenő esetek és beavatkozások száma egynegyedével, a kórházi elbocsátott betegek száma, valamint a teljesített ápolási napok száma 17 és 19%-kal esett vissza. Mindez jelzi, hogy a járvány hatására a nem-koronavírusos betegek egészségügyi ellátása jelentősen visszaesett. Az elmaradt szakellátásoknak és az orvos-beteg kapcsolatok gyengülésének hosszú távú hatásai még nem ismertek, de a későbbi évek halálozási számaiban is megfigyelhető tovagyűrűző hatások várhatók.

Szociális ellátás

Az Önkormányzat Győr városában magas színvonalú szociális ellátórendszert működtet, nagy hangsúlyt fektetve az alapszolgáltatásokra. A szociális ellátások két csoportra bonthatók: gyermekjóléti és szociális ellátásokra.

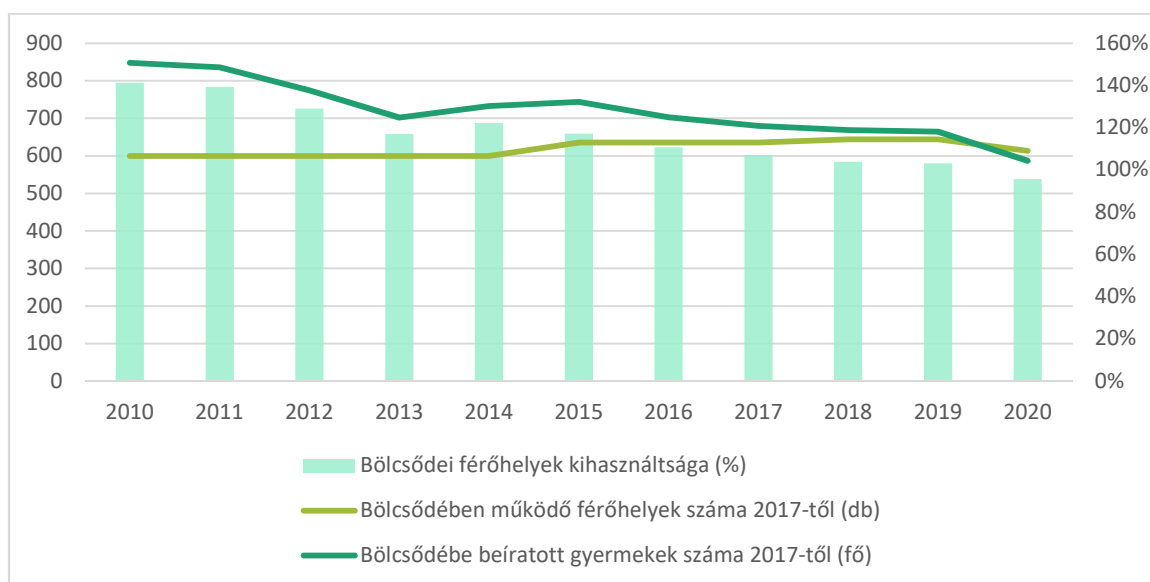
Gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások

Az alapellátások egyik fontos, gyermekes családokat érintő eleme a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosító két intézménytípus, a bölcsőde, illetve a családi napközi, vagy más néven családi bölcsőde. Győr Megyei Jogú Város területén a **bölcsődei ellátást** az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat (továbbiakban intézményhálózat) 13 bölcsődéje végzi, 699 férőhelyen 2023-ban. Az intézményhálózat Győr Megyei Jogú Város területéről és a működési engedélyben foglalt 26 további településről fogad gyermekeket, továbbá hatéves korig fogad sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekeket. A férőhelyek száma 2015-től 2019-ig növekedett, majd 2020-ra 31 férőhellyel csökkent. 2022. év közepéig 690 férőhelyből a működő 600 férőhelyen 98%-os volt a beíratott gyermekek aránya (587 fő). A bölcsődei ellátásra vonatkozó megnövekedett igények a férőhelyek számának bővítését eredményezték, így 2022 novemberétől 690 férőhelyről 699 férőhelyre emelkedett az intézményhálózat gyermekellátási kapacitásának befogadóképessége. Az intézményhálózat telítettsége 87%-os volt 2023. év végén.

A vidéki gyermekek számában emelkedés volt tapasztalható az előző évekhez viszonyítva. Míg 2020-2021. években átlagosan 50 fő ellátott vidéki gyermeket látott el évente az intézményhálózat, addig ez 2023. évben átlagosan 56-58 fő volt. Mindannak ellenére, hogy az elmúlt években több Győr környéki településen önkormányzati vagy magán bölcsődék nyíltak hazai és európai uniós támogatások segítségével.

2023. év végén fejeződött be a Szalay utcai bölcsőde építése, mellyel a Kígyó utcai bölcsőde kiváltásra került. Az új, korszerű bölcsőde 84 férőhellyel és 6 csoportszobával rendelkezik.

2020-ban további 87 férőhelyet tartottak nyilván a családi bölcsődékben is, ahol maximum 5, szakképzett felügyelő esetén 7 gyermek ellátása történhet. A családi bölcsődék többsége magánbölcsőde, az itt található engedélyezett férőhelyek száma folyamatosan emelkedik, ami a növekvő fizetőképes keresletet mutatja, illetve az igényt a kiscsoportos, családi ellátásra. Bölcsődék a város minden városrészében elérhetőek, a város jól lefedett ezen tekintetben.

38. ábra A bölcsődei férőhelyek, a bölcsődébe beírtak száma és a kihasználtság alakulása, 2009-2020,

Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

A **családsegítés** szolgáltatásai a Család- és Gyermekjóléti Központhoz (röviden Központ) tartoznak, irodáik négy különböző városrészben működnek. A Központ szakmai egységei: Alapszolgáltatási Csoport, Hatósági Csoport, Speciális Csoport, Köznevelési Csoport.

Az Alapszolgáltatási Csoport látja el a családsegítést, jelzőrendszeri feladatokat, adománykövetítést, az ellátottak adósság- és hátralékkezelési szolgáltatásait.

A Hatósági Csoport a győri járás 35 településének teljes lakosságára kiterjedően látja el a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó, a gyermekek védelmére irányuló hatósági tevékenységekhez kapcsolódó esetmenedzselési feladatokat.

A Köznevelési Csoport a gyerekek családban nevelkedésének elősegítése és veszélyeztetettségük megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek során biztosítják az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet. Az óvodai és iskolai szociális segítők feladatukat Győrben és a Győri járás területén látják el, a győri és járási köznevelési intézményekbe beiratkozott gyermekek körében.

Speciális Csoport keretében működik a Községi Kávészó, a fogyatékosügyi, jogi, pszichológiai tanácsadás, fejlesztőpedagógiai tanácsadás, mediáció, utcai, lakótelepi és kórházi szociális munka ellátása, készenléti szolgálat, kapcsolattartási ügyelet végzi. A Központ 2022. évben 32.250 fő 0-18 éves korú ügyfél számára nyújtott szolgáltatásokat.

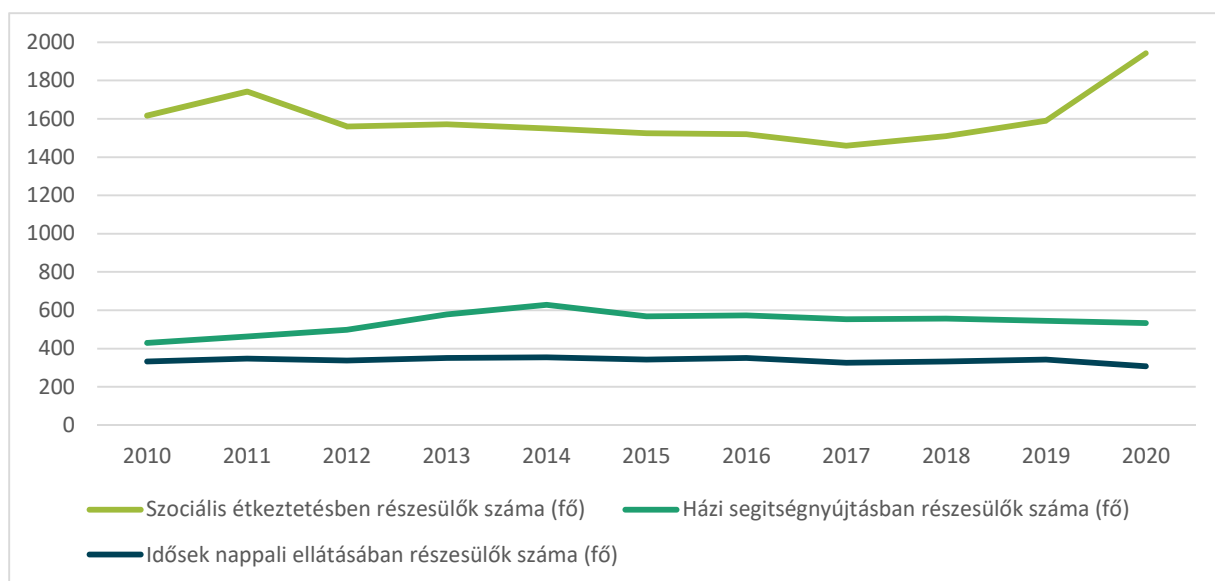
Szociális szolgáltatások és ellátások

A **hajléktalan emberek** ellátásáról a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat (röviden HSSZ) gondoskodik. A HSSZ keretében több szakmai egység működik: Nappali Centrum, Átmeneti Szálló és Éjjeli Menedékhely, Hajléktalanok Rehabilitációs Otthona, Hajléktalanok Otthona. Ezek az egységek több szolgáltatást biztosítanak a hajléktalanok számára, így az étkeztetést, nappali melegedőt, átmeneti szállást, és rehabilitációs szolgáltatásokat. A Hajléktalanok Otthona létszáma 40 fő, 2023-ban 100%-os kihasználtsággal működött. Jelenleg 28 fő férfi, 12 fő nő él az intézményben, a legfiatalabb 48 éves a legidősebb 83 éves.

A HSSZ által ellátottak életkoruk tekintetében 48 és 85 év közöttiek. A nemek közötti megoszlásban jelenleg az ellátottak egyharmada nő és kétharmada férfi, míg a korábbi években a egynegyedük volt nő és háromnegyedük férfi.

Az Önkormányzat ellátási szerződés alapján biztosítja a gyermekek és családok átmeneti ellátását, a fogyatékosok nappali ellátását, a pszichiátriai betegek nappali ellátását, a támogató szolgáltatást, az utcai szociális munkát, valamint a szenvedélybetegek nappali ellátását.

A **szociális étkeztetés** kapcsán az évtized közepén tapasztalt mérséklődést követően 2020-ban soha nem látott számban vették igénybe ezt a szolgáltatást, az ellátottak száma megközelítette a 2000 főt, míg korábban 1500 körül ingadozott, ennek okai a COVID-19 járványra vezethetők vissza.

39. ábra A szociális alapszolgáltatások alapvető adatai, 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási Adatbázis alapján saját szerkesztés

Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Győr (továbbiakban: EESZI) ellátási területén a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában biztosítja az alább felsorolt alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat, továbbá az egészségügyi alapellátást.

Alapszolgáltatások: házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek nappali ellátása, fogyatékos személyek nappali ellátása.

Szakosított ellátások: átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás (időskorúak gondozóháza), ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás (idősek otthona).

Az alapszolgáltatások keretében az EESZI három gondozási központon (Rónay utcai Gondozási Központ, Répce utcai Gondozási Központ, Lepke utcai Gondozási Központ) keresztül biztosítja a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és étkeztetés szolgáltatások szervezését, működtetését.

Nappali ellátás keretében az Intézmény 12 idősek klubját és egy Fogyatékosok Napközi Otthonát működtet. A fogyatékos személyek nappali ellátását a napközi otthon 32 fő engedélyezett férőhelyen biztosítja.

A **házi segítségnyújtásban** 2011-ben megszakítás nélküli munkarendet vezettek be, így a hét minden napján (tehát hétvégén is) napi 12 órában (7 órától 19 óráig) biztosítja az EESZI a szolgáltatást. A kapacitások teljes mértékben kihasználtak a házi segítségnyújtás tekintetében. 2022. évben házi segítségnyújtásban összesen 662 fő részesült. 2022-ben 432 fő volt az ellátottak száma, ebből 425 fő személyi gondozásban, 7 fő pedig szociális segítségben részesült. Évről évre emelkedik a magasabb gondozási szükséglettel rendelkező (rossz fizikai, egészségi és mentális állapotú) ellátottak száma,

amely nagy terhet ró a gondozási központok dolgozóira és a hozzátartozókra egyaránt. 2022. december 31. napján házi segítségnyújtásban részesülők közül 87 fő várakozott tartós bentlakásos intézményi elhelyezésre. A működési engedélyek szerint a gondozási központokban (Rónay utcai, Lepke utcai, Répce utcai Gondozási Központ) az ellátottak száma maximum 690 fő. A gondozási központokban jelentősen emelkedett a várakozók száma, várólista alakult ki az elmúlt években, A várakozók száma 2022. december 31. napján 80 fő volt. (Az *Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.*) A házi segítségnyújtás ellátásában problémát jelent a képzett szakemberek hiánya.

Az EESZI feladatkörébe tartozik a Kálóczy téri és Rónay utcai garzonházakban a gondozói ügyelet ellátása. A garzonházi ügyelet biztosítása Intézményen belül a Rónay utcai Gondozási Központhoz delegált feladat. A gondozói ügyelet célja, hogy garzonházakban lakó idősök nagyobb biztonságban éljenek. A garzonházakban a lakások nővérhívó rendszerrel vannak ellátva, amely veszély esetén azonnali segítség hívására ad lehetőséget.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a házi segítségnyújtás kiegészítő tevékenysége. A szolgáltatás célja az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása, a betegségük miatt bizonytalanságban élő személyek biztonságérzetének növelése. 2007 óta a kihelyezhető hívókészülékek száma 500 db. 2022. évben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma 648 fő. A riasztások száma 3.193 alkalom. 2022. december 31-én a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma 428 fő. A szolgáltatásra várakozók száma 2022. december 31-én 6 fő volt. (Az *Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.*)

Az EESZI a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályzásáról szóló 5/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet alapján a szociális rászorultak részére napi egyszeri meleg **étkezést** (ebédet) biztosít. Az étkeztetésnek kapacitáskorlátja nincs. Az étkeztetésben részesülők száma 2022-ben 2.447 fő volt.

Az **idősök nappali ellátásában** résztvevők száma valamelyest csökkent az évtized közepéhez képest, míg 2016-ban 351, addig 2020-ban már csak 309 fő vette igénybe a szolgáltatást. A kihasználtság azonban még így is magasnak mondható. Az EESZI Győr különböző városrészein 12 idősök klubját működtet, amelyekben mindösszesen 378 fő részére tud nappali ellátást biztosítani. Az Otthon utcai Idősök Klubjában differenciált ellátás keretében (összesen 48 fő) 28 fő demens személy befogadására alkalmas csoport működik. Az idősök klubjai saját otthonukban élő, főként egyedül élő, magányos időskorú személyek számára nyújtanak napközbeni segítséget, közösséget.

2022-ben az idősek nappali ellátásában részesülők száma 385 fő volt, 2022. december 31. napján 284 fő (az adatok a demens nappali ellátásban részesülők számát is tartalmazzák). (Az egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.)

2022. év végére megállt az ellátotti létszám előző években történt nagymértékű csökkenése, melynek oka a járványhelyzet volt, de a korábbi létszámot nem sikerült még visszaépíteni.

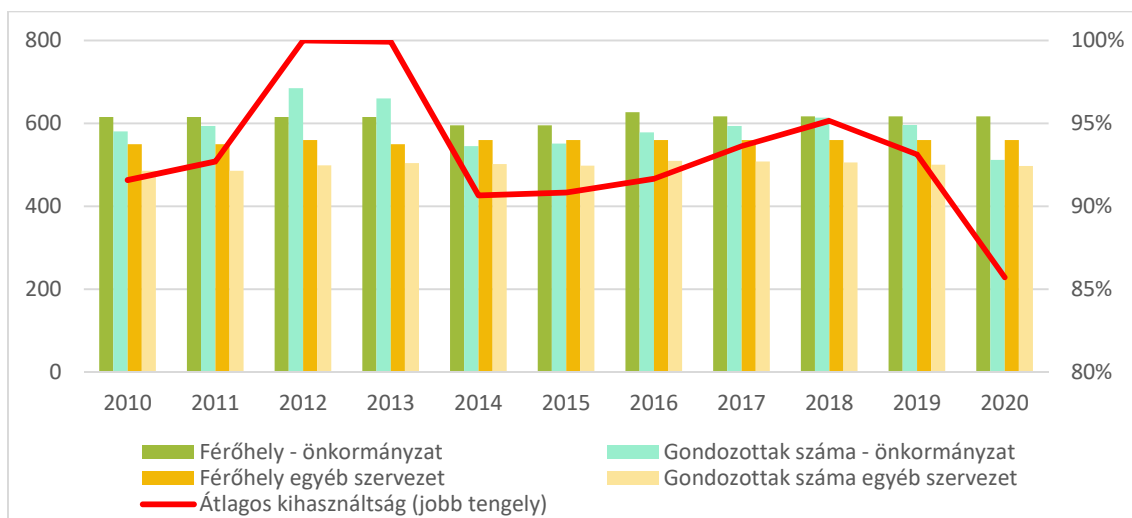
Az elmúlt évek során a klubok többségének épületei a kor igényeinek megfelelően felújításra, korszerűsítésre kerültek, az igénybe vevők kényelmét szolgáló bútorokkal berendezve.

A nappali ellátást igénybe vevők inkább az idősebb (80-89 év feletti) korosztályból kerülnek ki, amely behatárolják a programok szervezését. Az ellátottak jellemzően több éve veszik igénybe a nappali ellátást, a korban még fiatalabb, tevékeny nyugdíjasokat nehéz megszólítani. Az ellátást igénybe vevők nemek szerinti megoszlásának aránya a nők irányába tolódik el, 2022. december 31. évben 198 fő nő, és 86 fő férfi vette igénybe a szolgáltatást. (Az egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.)

A fogyatékosok nappali ellátását a Fogyatékosok Napközi Otthona, az Intézmény 9023 Győr, Török István utca 1. sz. alatti telephelyén, 32 fő engedélyezett férőhelyen biztosítja az EESZI. Az ellátásban részesülők száma így 2022-ben 254 nyitvatartási nap mellett 6143 fő volt, a napi átlaglétszám 24 fő. 2022. december 31-én 33 fő rendelkezett megállapodással, melyből nappali ellátást étkezéssel 27 fő, míg a nappali ellátást étkezés nélkül 6 fő vett igénybe. A várakozók száma 2022. december 31-én 17 fő volt, akik közül többen már korábbi években beadták a kérelmüket, de a férőhelyhiány miatt részükre az ellátást a napközi otthon nem tudta biztosítani. (Az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.) Az Önkormányzat fenntartásában működő Fogyatékosok Napközi Otthona mellett Győrben a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Dr. Piróth Endre Mentálhigiénés Otthon Fogyatékosok Átmeneti Gondozóháza és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza részesít ellátásban fogyatékos személyeket.

Szakosított ellátások keretében az EESZI 2023. év májusától négy telephelyen, összesen 232 férőhelyen **tartós bentlakásos elhelyezést** nyújtó idősek otthonát és egy telephelyen 24 fős átmeneti elhelyezést nyújtó időskorúak gondozóházát működtet. A Kálóczy téri Idősek Otthonában 135 fő, melyből 31 fő súlyos demens ellátott, a Cuha utcai Idősek Otthonában 44 fő, a Mohi utcai Idősek Otthonában 25 fő, a Lepke utcai Idősek Otthonában 28 fő. (Az egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr szakmai munkájának és gazdálkodásának értékelése 2022.) A tendencia szerint egyre növekszik az idősek, különösen a 80 év felettiiek száma Győrben, ami növeli a bentlakásos szolgáltatások iránti igényt is. Az önkormányzati költségvetésből fenntartott EESZI intézmények mellett

egyre nagyobb részt vállalnak a szociális gondoskodásból az egyházi és civil szervezetek, mivel a férőhelyek és a gondozottak közel fele az ő intézményeikhez tartozik.

40. ábra A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezkedést nyújtó intézmények főbb adatai, 2009-2020,

Forrás: KSH TEIR alapján saját szerkesztés

Az intézmények kihasználtsága mindkét fenntartói kör esetében közel 100%-os, a nem önkormányzati intézményekben általában kisebb a zsúfoltság. Az idősek otthonai és az ott igénybe vehető férőhelyek száma közel húsz éve állandónak mondható. A 11 otthonban összesen 782 férőhely található. Az otthonok kihasználtsága is állandónak mondható: 91 és 94% között ingadozik, bár a koronavírus első évében 87%-ra süllyedt.

Kultúra

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata összesen 10 kulturális intézményt tart fenn, melyek a következők:

Közművelődési intézmények: Generációk Művelődési Háza, Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ

Közgűjteményi intézmények: Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Győr Megyei Jogú Város Levéltára

Előadó-művészeti intézmények: Győri Nemzeti Színház, Győri Balett, Győri Filharmonikus Zenekar, Vaskakas Bábszínház.

Közművelődési feladatok ellátása

A **közgűjtemények** közül a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér egyes telephelyei, mint a József Attila Művelődési Ház, a Bezerédj-kastély Művelődési Ház és a Győri Szabó József Művelődési

Ház lát el közművelődési feladatokat, valamint a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum Rómer-ház telephelye lát el hasonló funkciót.

Generációk Művelődési Háza

A Generációk Háza célja az egymást, a környezetet, a kultúrát értő és szerető gyerekek, fiatalok, felnőttek és szép korúak nevelése, segítése.

Programjaik hét nagy téma köré szerveződnek: úgymint képzőművészet, kézművesség, tánc, zene, színjátszás, természet- és környezetvédelem, társadalom- és önismeret. Látogatói száma éves szinten 15-20 ezer fő. Működtetnek több állandó csoportot – alkotóköroket, klubokat – szerveznek hétfégi és szünidei programokat, kiállításokat, táborokat, vetélkedőket, tanfolyamokat, művészeti fesztiválokat, valamint rendhagyó órákat, előadássorozatokot, ismeretterjesztő koncerteket, a magyar néphagyományok ápolását szolgáló eseményeket, valamint ép és fogyatékos gyerekek integrálását segítő komplex programokat.

Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ

Az intézmény fő feladata, hogy a Szentiván és Likócs városrészek lakossága valamennyi korosztálya számára lehetőséget nyújtson az iskolán kívüli öntevékeny egyéni és közösségi művelődésre, alkotó tevékenységre, színteret biztosítson az egészséges életmódra orientáló rendezvényeknek, verseny- és szabadidős sportrendezvényeknek.

A művelődési központ őrzője a helyi kulturális hagyományoknak (Orbán-napi szőlőáldás, szüreti ünnepek, Szent Iván-nap stb.), könnyűzenei koncerteket, népzenei műsorokat és táncházakat rendez, befogadja a szabadidős sportprogramokat. Bázisa az öntevékeny művészeti csoportoknak: néptáncscsoportokat és kórust működtet, amatőr képzőművészeti kiállításokat rendez, biztosítja a helyi művészeti alkotóköroket működési feltételeit. A hazai és határon túli Szent Iván nevét viselő falvak kulturális együttműködésének részese.

Újvárosi Művelődési Ház

Székhelyén kívül szervezeti egységeként működteti a Pinnyédi Művelődési Házat is.

Szolgáltatásait folyamatosan színesedő megújulás jellemezi. Az intézmény feladatkörében a városrész lakossága számára életmódot és életvitelt orientáló, valamint közösségi és igényes művészeti élményt nyújtó programokat szervez.

Szolgáltatásaival elsődlegesen a lakóközvetben élők számára nyújt közösségi teret, klubok, amatőr művészeti csoportok működéséhez biztosít intézményi háttérrel. Kulturális eseményeket kínál az alacsony jövedelmű, szociálisan és művelődésben hátrányos helyzetű lakosság, e körben különösen a gyermekkorúak számára, törekedve arra, hogy megőrizték kulturális identitásukat, hagyományait.

Mindezekkel egyenrangú feladatának tekinti az intézmény a hagyományos nagyrendezvényeknek (Nyárbúcsúztató, Adventi illatok, Karácsonyváró), egészségmegőrző programoknak (Egészség-Piac), ismeretterjesztő sorozatoknak a gondozását is. A művelődési ház Újvárosi esték sorozatának egyedi, igényes irodalmi pódium-programjai az egész városra kiterjedő vonzerővel bírnak.

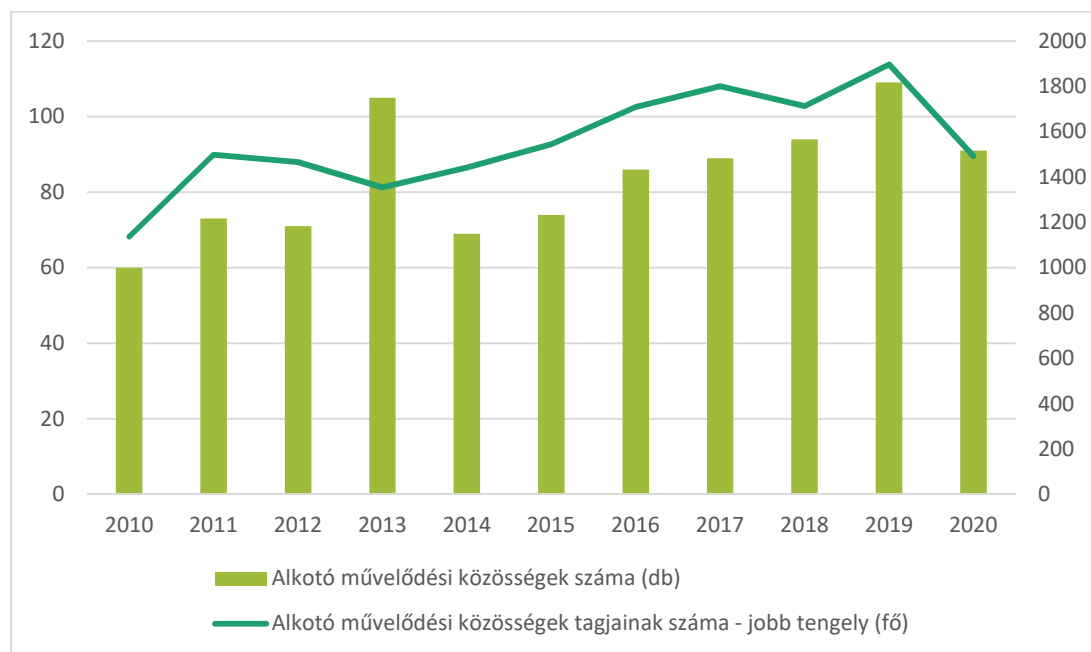
Klubokat működtet valamennyi korosztály számára, népi kismesterségeket oktat, nyári gyerektáborokat, játszóházakat szervez. A művelődési ház otthont ad kórusának, néptáncsoportoknak, valamint egyesületeknek.

9. Táblázat Győr Megyei Jogú Város közművelődési feladatokat ellátó intézményei Önkormányzati adatszolgáltatás alapján

Közművelődési intézmény székhelye	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ
Telephely	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ - Kossuth Lajos Művelődési Ház
Telephely	Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ - Likócsi Községi Ház
Közművelődési intézmény székhelye	Újvárosi Művelődési Ház
Telephely	Újvárosi Művelődési Ház - Pinnyédi Művelődési Ház
Telephely	Újvárosi Művelődési Ház - Újvárosi Községi és Kiállítótér
Közművelődési intézmény székhelye	Generációk Művelődési Háza
Közgűjteményi intézmény székhelye	Dr. Kovács Pál Könyvtár és Községi Tér
Telephely	Gyárvárosi Fiókkönyvtár és Községi Ház
Telephely	József Attila Művelődési Ház
Telephely	Bezerédj-kastély Művelődési Ház
Telephely	Győri Szabó József Művelődési Ház
Közgűjteményi intézmény székhelye	Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum
Telephely	Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, Rómer-ház

A művelődési intézmények hatékony közösség-szervező munkáját az intézményekben otthont találó formális és informális **szervezeti és lakossági csoportok** aktív munkája jellemzi a városban. A különböző öntevékeny körök, klubok száma és a bevont résztvevők száma is dinamikus bővülést mutat

a vizsgált időszakban. 2020-ben a fenti intézményekben nyilvántartott alkotó művelődés közösségek száma 91 volt, ami kicsit több mint másfélszerese a 2010-es állapotnak. A közösségek számával párhuzamosan a tagsági szám is dinamikusan növekedett, ám ez a 2020-as évben a COVID-19 járvány miatt valamelyest megtorpant.

41. ábra Közösségi művelődési intézmények összesített mutatói 2009-2020, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

További információt szolgáltat az intézmények működéséről az általuk **megszervezett programok** és a programokon megjelenő látogatók száma is. A foglalkozások számában enyhe emelkedés látható a 2013 utáni években, a 2020-as – a koronavírus által sújtott – évet azonban drasztikus visszaesés jellemezte. A 2010-es években átlagosan évi 7 ezer foglalkozást szerveztek, amelyen átlagosan 11 ezren vettek részt.

Előadó-művészeti szervezetek

Győri Filharmonikus Zenekar

A társulat székhelye a 2001-ben birtokba vett Richter Terem. Az együttes művészeti rangját nemzetközi sikerek jelzik, a hazai zenei életben betöltött szerepével kiérdemelte a „nemzeti” minősítést.

Alapfeladata a klasszikus zenei repertoár életben tartása, ősbemutatók, a magyar klasszikus és kortárs művek bemutatása, nagyzenekari hangversenyek rendezése Magyarország vidéki városaiban és a határon túli magyar lakta városokban. A zenekar közreműködik opera- és balett-előadásokon, együttműködik nemzetközileg elismert művészekkel, neves hazai előadókkal, előadó-művészeti szervezetekkel. Ösztönzi új magyar művek létrehozását és elősegíti bemutatásukat, támogatja fiatal művészek pályakezdését.

A Győri Filharmonikus Zenekart az ország egyik legjobb, legdinamikusabban fejlődő és leginnovatívabb zenekaraként tartják számon, az elmúlt évek során tartott koncertjeik a figyelem középpontjába helyezték a társulatot és általa Győr városát is.

Az együttes nemzetközi zenei életben való részvétele mellett fontosnak tartotta, hogy mind a győri, mind a régió zenebarát közönsége számára magas színvonalú művészeti élményeket nyújtson.

Az együttes a helyi kulturális és oktatási intézményekkel, zenei képző iskolákkal, civilszervezetekkel együttműködve, gyermek- és ifjúsági koncertek szervezésével járul hozzá a zenei neveléshez, melyet ifjúsági sorozatai is szolgálnak. E tematikus koncertek célközönsége az óvodás korosztálytól az érettségizőkig terjed.

A zenekar továbbá számos helyi kulturális nagyrendezvény, jeles napok, évfordulók és ünnepek kulturális programjainak rendszeres közreműködője.

A zenekar összes fellépésének száma a 2022/2023-as évadban 125 volt, melyből 119 hangverseny volt. A fizető nézők száma elérte a 40.199 főt.

Győri Balett

A magyar táncművészeti életben, a magyar tánc történetében és Győr város kultúrtörténetében egyaránt mérföldkőnek számított, amikor 1979-ben a Magyar Állami Balettintézet végzős osztálya úgy döntött: együtt maradnak és társulatot alapítanak. Ügyüknek megnyerték Markó Ivánt, aki Győrbe jött, és az együttes vezetője lett. Hosszú évekig vezette a Társulatot, majd az évek során még 2 alkalommal történt vezetőváltás a szervezet életében. A Győri Balett „nemzeti minősítésű táncművészeti intézmény”.

1991-től 2020-ig Kiss János, Kossuth-díjas, Liszt Ferenc-díjas balettművész töltötte be a Győri Balett igazgatói posztját, akinek köszönhető, hogy 1993-tól a Magyar Táncművészeti Főiskola Tanárképző Szak Kihelyezett Tagozata elindult az akkori Győri Balett Művészeti Szakközépiskolában, mai nevén a Győri Tánc- és Képzőművészeti Általános Iskola és Szakgimnáziumban.

1998 óta a Magyar Táncfesztiválok majd a Gyermek Táncfesztiválok szervezőjeként tradícióvá tette a tánc ünnepét nemcsak városi, hanem régiói szinten is. A rendezvény a magyar táncművészet legnagyobb ünnepe, ahol a műfaj széles palettája mutatkozik be a klasszikus és kortárs stílusoktól kezdve a néptánc, a társas- és élménytáncokon át, a mindenki által befogadható és követhető városi folklórig.

Mára a Győri Balett a magyar táncélet egyik meghatározó együttese. Repertoárja felöleli a táncművészet szinte valamennyi ágát a klasszikus balettől a kortárs táncig, a táncszínháztól a gyermekprodukciókig.

Évente közel 100 előadással kápráztatja el a közönséget, melynek száma a 2022/2023-as évadban több mint 25.000 fő volt.

Vaskakas Bábszínház

1991. október 1-jén a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének döntésével megalakult a Győri Városi Bábszínház. Kezdetben a Kisfaludy Színház színészeivel, majd főállású társulati tagokkal, végzett bábszínészekkel, de még társbérletben, a belvárosi Gyermekek Házában működött. 2015 óta Vaskakas Bábszínház néven az egykori Bartók Béla Művelődési Központ helyén működik.

A Bábszínház 2022/2023-as évadban közel 300 előadást tartott, több mint 30.000 fős éves nézőszámmal.

A Vaskakas Bábszínház 2023-ban szervezte meg a 16. Győrközfesztivált, mely többször elnyerte a „Kiváló Művészeti Fesztivál” minősítést. Az ország legjelentősebb, 300.000 látogatót generáló családokat megszólító összművészeti fesztiválja, a régió legjelentősebb rendezvényévé vált.

Győri Nemzeti Színház

Az ország leglátogatottabb színházainak egyike, mely művészi színvonala és működési mutatói alapján elnyerte a „nemzeti” minősítés elismerést.

A társulat alapfeladata magas művészi színvonalú színpadi alkotások létrehozása, klasszikus és kortárs magyar, valamint külföldi drámák, színművek, vígjátékok, opera és egyéb zenei műfajú darabok bemutatása. Új művek létrehozásának ösztönzése, folyamatos és élő kapcsolat fenntartása alkotó művészekkel. Ősbemutatók, magyarországi és határon túli bemutatók megtartása, befogadása. Gyermek- és ifjúsági előadások bemutatásával az ifjúság művészeti nevelését szolgálja. Kapcsolatot tart a határon túli magyar előadó-művészeti szervezetekkel, fogadja vendégelőadásukat. Rendszeresen részt vesz tájelőadásokon és fesztiválokon.

A prózai és zenés tagozatú színházat a műfaji sokszínűség jellemzi: operát, musicalt, zenés játékot, rock-operát, bohózatot, történelmi színművet és tragédiát egyaránt láthat a közönség.

A kamaradarabok színre viteléhez a közönség által kedvelt helyszínt biztosít a Kisfaludy Terem, valamint a Padlás Színház.

A színház a 2022/2023-as évadban 6.639 db bérletet értékesített, 310 előadást mutatott be, mellyel összesen 104.191 nézőt örvendeztetett meg.

Közügyűteményi intézmények

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

Szervezeti egységeként 8 állandó gyűjteményi kiállítást és 1 időszakos kiállítóhelyet, valamint 3 többfunkciós közösségi teret működtet a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum.

Vármegyei hatókörű városi múzeumként biztosítja a kulturális örökség helyi védelmének a vármegye területére kiterjedő ellátását, teljesíti a vármegye és megyei jogú városok gyűjtőterületi feladatait, mely öt muzeológiai szakterületet (képző- és iparművészet, helytörténet, régészet, irodalomtörténet, néprajz) ölel fel. Ellátja a képzőművészeti műalkotásokkal és műgyűjteményekkel kapcsolatos muzeális feladatokat és szolgáltatásokat.

Állami feladatai keretében vagyonkezelője a tevékenység ellátásához szükséges vagyonnak, gyűjtőterületén elvégzi a megelőző és mentő feltárásokat, valamint a kapcsolódó régészeti szaktevékenységeket, vezeti a régészeti lelőhelyek szakmai nyilvántartását és arról adatokat szolgáltat, a régészeti leletet vagy lelőhelyet az örökségvédelmi hatóságnak bejelenti, részt vesz a régészeti emlékek és a műemlékek vissza nem építhető vagy a helyszínen meg nem őrizhető elemei muzeális intézményben történő elhelyezésében.

Szakértőként részt vesz a régészetileg védett területek ellenőrzésében, gyűjtőkörében szakmai tanácsadást folytat, koordinálja és segíti a muzeális intézmények szakmai együttműködését, szerepet vállal a helyi szellemi kulturális örökség védelmében, muzeológiai, múzeumpedagógiai, képzési és restaurálási szakmai-módszertani központként működik. A múzeum számos műalkotást őrző, nagy értékű képzőművészeti gyűjtemény birtokosa. Főbb székhelyi alapfeladata a gyűjtemények kezelése (Radnai Béla-, Vasilescu János-, Váczy Péter-, Kovács Margit-, Borsos Miklós-, Madách-, Cziráki Lajos-, Abád-Hauser-, Petz-gyűjtemény, Fruhmann F. Antal hagyatéka, Timaffy-hagyaték és a múzeum saját gyűjteményei), azok feltárása, dokumentálása, kiállítása, valamint a helyi képzőművészeti alkotóműhelyek munkájának segítése.

Az intézmény a város kulturális intézményeivel együttműködve társművészeti programokat valósít meg. Képzőművészeti albumokat, tudományos dolgozatokat, leporellókat készít és forgalmaz, tematikus tárlatvezetéseket ismeretterjesztő előadásokat tart, gyermekmúzeumi programokat, családi múzeumlátogatásokat, nyári táborokat, művész-közönség találkozókat szervez, múzeumbarát kört működtet, mentora a győri képzőművészek alkotóközösségeinek.

Az intézmény alapfeladatai körében a vármegye területén ellátja a régészeti szakfeladatokat.

Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér

A Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér a központi könyvtáron túlmenően 7 fiókkönyvtárat és 1 közművelődési intézményegységet működtet. A vármegyei hatókörű könyvtár a vármegye területén

állami feladatként ellátja a kötelespéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokat, szervezi és szolgáltatásokkal segíti a települési könyvtárak együttműködését és a vármegye nemzetiségi lakosainak ellátását.

Szervezi a könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását, végzi az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzést, működteti a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert. A települési önkormányzatok számára – különös figyelemmel a kistelepülésekre – nyilvános könyvtári szolgáltatásokat nyújt, koordinálja könyvtárfejlesztésüket és minősítésük előkészítését, részt vesz az Országos Dokumentumellátási Rendszer (ODR) együttműködésében. 2021. január 1-jétől jogszabályi kötelezettségnek eleget téve regionális feladatellátásra is hivatott.

A győrieiket 1898-tól szolgálja városi könyvtár. A Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, mint általános gyűjtőkörű, nyilvános közkönyvtár, székhelyi feladatként mindenki számára elérhetően szolgálja a város lakosságának információs és művelődési igényeit, az általa felhalmozott és a számára elérhető dokumentumokat és információkat. Közösségi Térként kulturális programkínálatával a szabadidő hasznos eltöltésének és a közösségi életnek meghatározó helyszíne.

A könyvtár közművelődési színterei az egyes városrészekben „kultur-szigetként” szolgálják a lakókörnyezetben élők mindennapi művelődését és közösségi életét. Az ország egyik legjelentősebb könyvszakmai rendezvénye az immár másfél évtizedes Győri Könyvszalon, mely a könyvek és az olvasás barátai számára a könyvkiadók kínálatán túl számos az irodalomhoz kötődő művészeti ág jeles előadóinak műsorát is programjába illeszti és ajánlja. Az ily módon „összművészeti” váló rendezvény fő szervezője, megvalósítója és házigazdája a Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér.

Győr Megyei Jogú Város Levéltára

Az intézmény 1993-ban került megalapításra, mely a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény szerinti – nem kötelező helyi önkormányzati feladatként – levéltári tevékenységet végez. Alapfeladatként 1600-tól őrzi a város történelmi iratanyagát, mely a törökkor utáni teljes iratanyagot jelenti. Magániratok, közokiratok, városépítészeti dokumentumok, egyéb iratok alkotják az állományt. Gyűjtési körébe tartoznak a törvényekben előírt azon iratanyagok, melyekről hivatalos eljárásban felhasználható, hiteles igazolásokat, másolatot adhat ki, kötelező érvényű iratkezelési szabályzatot készít, kötelezett a keletkezett, jogszabályokban meghatározott iratanyagok átvételére, selejtezésére, megőrzésére, állományvédelmére, kutathatóvá tételére. E tekintetben a levéltár „hatósági”, közéleti, állampolgári szolgáltató, tudományos kutató, ismeretterjesztő és kiadói feladatkört lát el.

Az intézmény közművelődési tevékenységét elsődlegesen a tudományos ismeretterjesztés, a honismereti és helytörténeti kutatások segítése, eredményeinek publikálása, várostörténeti kiadványok megjelentetése alkotja.

Állandó résztvevője a Győri Könyvszalonnak, ahol saját programokkal mutatkozik be.

A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron vármegye Győri Levéltárával és a Győri Egyházmegyei Levéltárral évente közösen megrendezik a Győri Levéltári Napot. Győr múltjához kötődő események és személyek emlékére tudományos konferenciákat, emléküléseket és kiállításokat rendez, emlékkönyvet ad ki. Kiállítási anyagok kölcsönzésével segíti oktatási intézmények állami és nemzeti ünnepeinek, megemlékezéseinek megrendezését.

Az intézmény 3000 iratfolyómétert meghaladó anyagot őriz. Az egykori építészeti tervező intézetek iratai – mintegy 1500 iratfolyóméter –, a város szempontjából értékes, pótolhatatlan dokumentációt tartalmaznak.

Kulturális területen működő szolgáltató intézmény

Győri Művészeti és Fesztiválközpont

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése döntése értelmében 2009 októberében a Győri Fesztivál- és Rendezvényszervező Iroda és a Családi Intézet jogelőd szervezetek összevonásra kerültek Győri Művészeti és Fesztiválközpont néven, melynek kiemelt feladata a város kulturális életét reprezentáló, kiemelt rendezvények, rendezvénysorozatok, fesztiválok, művészeti bemutatók és kiállítások szervezése. Az intézménynek helyet adó Zichy-palota létesítményi adottságainak kihasználásával további feladatai:

- a barokk Győr kulturális örökségét őrző programok megvalósítása
- esküvőkhöz és családi eseményekhez kötődő szolgáltatások szervezése
- művészeti rendezvények, elsősorban a klasszikus hagyományokat ápoló kamarakonzertek, művésztalálkozók szervezése
- cégek, vállalkozások megrendelésére komplex találkozók, ünnepek, protokoll-rendezvények szervezése, lebonyolítása

Rendezvények

A fesztiválok megvalósítója jellemzően a Győri Művészeti és Fesztiválközpont, az egyes művészeti ágakhoz kapcsolódó, illetve azt bemutató események gazdái pedig az adott művészeti ág tekintetében kompetens művészeti intézmények.

Győr elismerve a hagyományos, populáris tematikájú és műfajú fesztiválok szabadtéri eseményeinek fontosságát is, fokozott és megkülönböztetett figyelmet kell fordítani az egyediségükkel markánsan győri, magas színvonalú, idegenforgalmilag számontartott, jelentős közönségvonzerővel bíró fesztiválok jövőjére.

Nemzetközi ismertséggel büszkélkedhet a Győri Balett szervezésében megvalósuló Győri Táncfesztivál és Gyermek Táncfesztivál, valamint a Vaskakas Bábszínház által szervezett Győrköcfesztivál.

Jelentős látogatót vonzanak a már hagyományosnak mondható, évek óta nagy sikerrel megrendezett programok, a Barokk Esküvő, Szent László Napok, Győri Bornapok és az Advent Győrben.

A Győri Könyvszalón 2001 óta a vidék legnagyobb könyves rendezvénye; többféle korosztályt, társadalmi réteget megszólítva érzékenyen reagál a könyvpiac újdonságaira, figyelemmel kíséri és bemutatja a régió irodalmi értékeit, színvonalas programokat kínálva egy teljes hétvégére a könyvek világába invitálja a közönséget. Komplex kulturális esemény, melynek középpontjában az irodalom áll.

A nagyrendezvények része a tömegeket vonzó szabadtéri élőzenés koncertek, mely jellemzően a nyári fesztiválszezont színesíti.

A fentiekben bemutatott kulturális intézmények pénzügyi-gazdasági feladatait a Kulturális Pénzügyi-Gazdasági Szolgáltató Központ látja el.

Xantus János Állatkert

A győri állatkert a Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft. fenntartása alatt működik. Az állatkertek szerepe jelentősen átalakult a rendszerváltás óta Magyarországon. A fajmegőrzés, fajmentés és a génállomány megőrzése mellett a tudományos ismeretterjesztés és a művészeti jellegű programok is megjelentek a programban a törvényi előírásoknak megfelelően. A győri állatkert az utóbbi tíz évben nagyívű fejlesztéseken esett át, ami jótékonyan hatott az országos ismertségére és a látogatottságára egyaránt.

Sportélet

Győrben a versenysport rendkívül széles palettája elérhető, több mint 40 sportágban versenyeznek sportolók. Többségében egysportágas sportszervezetek működnek a városban, a multisportágas több szakosztályos egyesületek tekintetében a város három jelentős egyesülettel bír, ezek a 2012-ben újra megalakult **Győri Atlétikai Club** és a **Széchenyi István Egyetem Sportegyesülete**, valamint a 14 szakosztállyal megalakult **RÁBA ETO Győr Sportegyesület**.

A **Győri Úszó Sportegyesület** mind a hazai, mind pedig a nemzetközi élmezőnyben bizonyított.

A **Győri Vízisport SE** a kajak-kenuban 360, a vízilabdában 200 és a szinkronúszásban 60 versenyző képzését szervezi, irányítja.

A csapatsportok győri zászlóshajója az **Győri ETO Kézilabda Club**, mintegy két évtizede a hazai és nemzetközi női kézilabdázás kiemelkedő szervezete. Eredményessége olyan „brandet” képvisel, amely mára Győr stratégiai márkáépítésének kiemelt szereplőjévé emelte nemcsak a sportban, hanem szélesebb értelmezésben a kultúra-, a településmarketing rendszerében, a városmárka építésében is. Kosárlabdában a legmagasabb osztályban szintén egy női csapat, az **Uni Győr** kosarasai játszanak.

Labdarúgásban pedig a **ETO FC Győr** és **Gyirmót FC Győr** csapatai sportolnak magas szinten a városban.

A kulturális rendezvények mellett számos magasrangú sportrendezvénynek adott otthont a város. 2017-ben Győrben került megrendezésre a XIV. nyári Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál, az EYOF. Az EYOF lebonyolításához megépített Olimpiai Sportparkban került megrendezésre Judo Európa Kupa, U18 Atlétikai Európa Bajnokság, U23 Tornász Világbajnokság, az Audi Aréna Győr adott helyet a Kézilabda Európa Bajnokságnak 2014-ben, és a Kosárlabda Európa Bajnokságnak 2015-ben. Az Önkormányzat szervezésében többek között úszás, futás, birkózás, judo, atlétika sportágakban számos ifjúsági Európa és világbajnokság is megrendezésre került.

Összefoglalás

Győr városának **oktatási kínálata nagyon széles**, iskolavárosi jellege és a város határain túlról érkező beiskolázottak aránya, az erős agglomerációs kapcsolatok miatt már az alapfokú oktatásban is magas. **A középfokú oktatásban tanulók közel fele Győrön kívüli településekről jár be**, és az agglomerációs folyamatokat figyelembe véve ez a jövőben még tovább emelkedhet. Az egyetemi fejlesztések Győr Révfalu mellett további városrészek arculatát és működését is befolyásolják a jövőben.

A **házi orvosok előregedése** problémát jelenthet a praxisok jövőbeni betöltését tekintve. Ami a járóbeteg ellátást és **a kórházi ellátást illeti, Győr szerepe kiemelkedő**; nem csak a város, hanem bizonyos esetekben a város tágabb térségének, sőt régiójának ellátása is itt történik. A győri Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház (valamint magánszolgáltatók) megfelelő színvonal és állandónak mondható kapacitások mellett látják el e feladatokat, ugyanakkor a koronavírus-járvány kezelése itt is komoly kihívást jelentett. A COVID-19 **járvány miatt megugrott a halálozások száma**, ugyanakkor **lecsökkent az orvos-beteg kapcsolatok száma**, aminek hosszútávú tovagyűrűző hatásai lehetnek a városban (és környékén) élők egészségügyi állapotára.

A kisgyermek **bölcsődei ellátása terén kellő mértékű kapacitások állnak rendelkezésre**, ami a gyerekszámok stagnálásával várhatóan hosszútávon is kielégítő lesz. Ezzel szemben az **időseknek nyújtott szociális alapú szolgáltatások már most nagyon nagy mértékben kihasználtak**.

A **közművelődési, kulturális szervezetek, intézmények tekintetében Győr megfelelően ellátott**, látogatottság szempontjából pedig a koronavírus éveit megelőzően növekvő tendencia volt. A győri identitást és a külső látogatók számára kínált imázst megerősítik a város történetét, az egyes városrészek helytörténetét bemutató kiállítások.

Ami a győri sportéletet illeti a városban jelentős mértékű a versenysport megjelenése: csapatsportok, atlétika, kosár és labdarúgás, de legmarkánsabban a kézilabda jelenik meg, amely a város sporthírnevét méltán öregbíti.

Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség biztosításának alapköve a városban a Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden GYMJV HEP 2023-2027) elkészítése és megvalósítása. A társadalmi esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdések és problémák összefüggnek egymással, ezért a hátrányos helyzetű emberek társadalmi részvételének javítása érdekében komplex helyzetfeltárásra és beavatkozásokra van szükség. Nagy jelentősége van a foglalkoztatási, a lakásügyi, az oktatási, az egészségügyi, a közbiztonsági és az esélyegyenlőségi problémák kezelésének, amelyben a hatékonyság és sikeresség érdekében minden érintett szereplő bevonása szükséges. A GYMJV HEP 2023-2027 megvalósításában az Önkormányzaton kívül kiemelt szerepe van a szociális szolgáltatást nyújtó szervezeteknek, a munkaügyi központnak, a rendvédelmi szerveknek, a civil szervezeteknek, a nemzetiségi önkormányzatoknak, valamint a hátrányos helyzetű csoportok érdekvédelmi szervezeteinek.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program (2023-2027) elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- „az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet, valamint
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket” (GYMJV HEP 2023-27: 12).

A GYMJV HEP 2023-2027 Helyzetelemző részének elsődleges célja számba venni a 321/2011 (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók (romák, mélyszegénységben élők, gyermekek és fiatalok, nők, idősek, fogyatékkal élők) számát és arányát, valamint helyzetét a településen. Emellett cél a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. Továbbá fontos meghatározni ezen csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, amelyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. A HEP IT elkészítése során cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása érdekében. További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként kerül meghatározásra annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a

programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Mélyszegénységben élők és a romák helyzete

A célcsoporthoz tartozók helyzetének vizsgálata során láthatóvá vált, hogy ezen családok és személyek hátrányait nem csak jövedelmük alacsony volta okozza, hanem **társadalmi problémáik, kihívásaik összetettsége**. A csoportra jellemző alulfoglalkoztatottság részben alacsony iskolai végzettségükre vezethető vissza, amely többek között a korai iskolaelhagyásra, a lányok esetében pedig sok esetben a roma hagyományok (a nők elsődleges feladata a gyermekvállalás, a háztartás vezetése), és a részben élethelyzetükből fakadó társadalmi-pszichés problémák (szenvedélybetegségek, kábítószerfüggőség stb.) az okai, de hiányoznak azon munkaalkalmak is, amelyekben ezen csoporthoz tartozókat foglalkoztatni tudnák. A foglalkoztatás terén további problémát jelent a gazdaságilag inaktív csoportok azonosíthatatlansága, akik pedig potenciális munkaerő-tartalékként a helyi vállalkozások rendelkezésére állhatnának. Sok esetben az alap- és középfokú oktatásból való lemorzsolódás akadályozza meg, hogy a célcsoport tagjai képzett munkavállalóként jelenhessenek meg a helyi munkaerőpiacon.

A korábbi HEP-ben beazonosított problémák egy része fennmaradt, más része átalakult, néhány esetben újabb jellemzőkkel bővült. Az első a felnőttek kábítószer-használatát csökkentő programok kidolgozása volt, ami mára annyiban módosult, hogy a fiatalok is érzékelhetően szélesebb körben élnek a szerhasználattal, s nyíltan vásárolják a kábítószer a közterületen, főleg Újvárosban. A szakemberek szerint ezek a szerek kétes összetételű, életveszélyes, olcsó próbaanyagok. Ennek folyományaként erősebb, határozottabb, látható a rendőri, polgárőri jelenlét Újváros területén. Szintén felvetődött a korábbi vizsgálat során a roma ügyfelekkel kapcsolatba kerülő szakemberek képzése, amely igény részben továbbra is fenntartható elvárás. A 2018-as elemzésben a célcsoportokkal kapcsolatban álló intézmények közötti információáramlás hiányosságait kiküszöbölendő interprofesszionális jelzőrendszer kialakítása volt megjelölt cél, amely részben megvalósult. Enyhe hiányosságokat a szakemberhiány és az anyagi korlátok, valamint a hatáskörök jelentenek. Erre példa, hogy a rendőrség nem kellő hatékonysággal reagál olyan bejelentésekre, amelyek a kábítószer-kereskedelemre vonatkoznak. Végül egy mentorhálózat kiépítését is megjelölte az előző kutatás; olyan, a roma népesség alacsony iskolai végzettségéből fakadó alul-foglalkoztatottságának okait megelőző rendszer kialakítását, amely elsősorban a roma fiatalok oktatási rendszerből való idő előtti kihullását fékezne meg, s célként az álláskereséshez szükséges ismereteket sajátíthatnák el. Mára ez annyiban egészült ki az elmúlt években felhalmozott tapasztalatok alapján, hogy a szakképzettség vált elvárássá. A szakképzettséggel rendelkezők ugyanis kedvezőbb élethelyzetben élnek, mint az azzal nem

rendelkező kortársaik. Az iskolázottság foglalkoztatottsághoz vezet, az pedig erősebb társadalmi felelősségvállalást eredményez, és csökkenti a mélyszegénység újratermelődésének esélyét. Átgondolandó továbbá olyan munkaszervezés megvalósítása, ami váratlan események előfordulásakor nem terheli túl a rendszert. Erre példa a COVID-19 járvány idején vagy az ukrajnai menekültkérdés esetében a szociális és egyes egészségügyi szolgáltatásokat igénybevevők megnövekedett, olykor kezelhetetlen száma.

A gyermekek helyzete, gyermekszegénység

A Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018-2023 között négy fő problémát azonosított a gyermekek és fiatalok célcsoportját tekintve: az autista gyermekek és fiatalok növekvő számát, az SNI és BTM kategóriákba besorolt gyermekek és fiatalok növekvő számát, a gyermek- és ifjúsági közösségi terek hiányát, valamint a Győr-Újvárosi gyermekek és fiatalok növekvő drogabúzusát. A fenti négy probléma tekintetében több előrelépés is történt a városban: egyrészt az integrált napközbeni ellátások fejlődése tapasztalható volt például a bölcsődei férőhelyszámok növekedésében, és csökkent a kifejezetten gyógypedagógiai csoportok száma az óvodai ellátásban. Ezek mellett a gyógypedagógiai oktatás és nevelés minden iskolában integráltan valósult meg, és a speciális iskolákban növekvő létszámszükségletet ki tudták elégíteni, a Tanoda intézménnyé fejlődött és egyre több gyermek ellátására vállalkozott. Egyre több közösségi tér születik a városban, egyre több közösségi programmal együtt, és az említetteken kívül szünidei prevenciók programok, kerekasztalok valósulnak meg a drogabúzus visszaszorítása érdekében.

Az elmúlt évek azonban olyan krízishelyzeteket teremtettek, melyekre egyik szolgáltatás sem volt felkészülve, de amelyek minden ellátást – legyen szó köznevelési, szociális/gyermekejóléti vagy egészségügyi – elértek. A COVID-19 járványhelyzet hatásai mind a szolgáltatások, mind a gyermekek célcsoportja esetében mai napig éreztetik hatásukat. Köznevelésben van olyan iskola, melyben az igazolt hiányzások száma nőtt meg drasztikusan, mert a szülők félnek a fertőzéstől, ezért nem akarják gyermekeiket közösségbe, iskolába engedni. Egyes szolgáltatások (gyermekek napközbeni ellátása, bölcsődék; gyermekek átmeneti gondozása, gyermekek átmeneti otthona; védőnői, gyermek háziorvosi szolgáltatás; óvodai/iskolai szociális segítség) alapvető működését lehetetlenítette el a járvány, hiszen a szülők akár gyermekeik kifejezett érdeke ellenére nem engedték őket intézménybe. Közben a családokban megnőtt a feszültség az összezártság, vagy sokak esetében az anyagi-egészségügyi nehézségek miatt, ami a bántalmazások, konfliktusok kiéleződését és gyakoribbá válását eredményezte. Ezek a problémák aztán a CSGYK Alapszolgáltatási Csoportjánál csapódtak le. A másik krízis, ami a 2022-es évben következett be, a rezsiköltségek emelkedése. A legtöbbször a fűtés alapját adó gázárak oly mértékű emelkedése következett be, mely a szociális és gyermekejóléti/gyermekevédelmi intézményeket, egészségügyi szolgáltatásokat, valamint köznevelési szolgáltatásokat veszélyeztette.

A nők helyzete

A HEP helyzetelemző része **négy problématerületet** határozott meg a nők esetében.

- 1) Munkaerőpiac nőket érintő elemei Győr városa évtizedek óta a munkaerőpiac fejlődése szempontjából kiemelt település, a győri álláskeresők alacsony száma a helyi munkaadók számára munkaerőhiányt teremtett, aminek következtében a Győrben megtelepedett cégek elsőként az ország más településeiről, majd külföldről próbálnak plusz munkaerőhöz jutni. Tekintettel a városban megtelepedett cégek profiljára, a kínált állások túlnyomó többsége olyan, aminek betöltésére főként férfiakat várnak. A családegyesítés céljából a városba érkező nők elhelyezkedése és integrációja már sokkal problematikusabbnak mondható folyamat. A városban jelentős, a fentiekben felsorolt civil és önkormányzati erőforrások biztosítják a nők munkaerőpiaci integrációját, adott esetben reintegrációját. Az erőforrás tehát adott, csupán a helyi sajátosságoknak megfelelő belső migrációs gond kezelésére szükséges speciális programot kidolgozni és működtetni. Külön kiemelendő ezen csoportok közül a városba érkező és itt munkát szerezni kívánó külföldiek csoportjainak problémaköre, illetve ezen belül speciális esetként a külföldről érkező nők munkaerőpiaci helyzete, amennyiben tartózkodásukat hosszabb ideig tervezik a városban.
- 2) Lakhatási problémák: A munkaerőpiac működése hatással van a lakhatásra is. A munkaerő-piaci kínálat által meghatározott szakmák többségében főként férfiakat fogad a város, akiknek elhelyezéséről legtöbb esetben maga a munkáltató gondoskodik fizető magánszállásokon, munkásszállásokon, vagy több munkatárs bérel albérletet közösen. Amennyiben a munkavállaló családja családegyesítés céljából a munkavállaló után költözik, úgy számukra a lakhatás megoldása problematikus, mivel a város ingatlanpiaci helyzete (lakásárak, albérletárak) ezt jelentősen megnehezíti. Különösen problémás ebből a szempontból az egyszülős családok helyzete.
- 3) Bántalmazás: Egy győri krízisambulancia létrehozásának igénye minden HEP felülvizsgálat esetén felvetésre kerül. A krízisambulancia létrejöttét az elmúlt öt évben a CSGYK esetkezelésében megjelenő, családon belüli bántalmazásos esetek növekedése indokolta, amit a járványidőszakban megerősítettek a Győri Rendőrkapitányság és a bűnügyi statisztikák beszámolóí is. Regionális krízisambulancia az Ökomenikus Segélyszervezet hálózatában Mosonmagyaróváron, a Pápai Sarokkő Baptista Gyülekezet működtetésében működik Győr városához a legközelebb. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma EFOP-1.2.5-16 jelű, Biztos Menedék elnevezésű pályázatán, amely krízisambulanciák létrehozását támogatja, elindult a Szt. Cirill és Method Alapítvány is, de pályázata sikertelen volt. A bántalmazás és a lakhatási problémák együttes kezelésekor kell szembesülni a bántalmazott nők reintegrációja során a

hosszabb távú lakhatás és ellátás lehetőségei megteremtésének problematikájával is.. A Mosonmagyaróváron létrehozott, Pápai Sarokkő Baptista Gyülekezet által üzemeltetett két lakásban a családi erőszak elől menekülő családok 4-4,5 évig tartózkodhatnak. Ottlétük alatt a lakók további szakmai – jogi, pszichológiai és szociális segítséget kaphatnak, amennyiben azt igénylik. A fenti szolgáltatás kihasználtsága nagy valószínűséggel hamar eléri a maximális szintet, így a jövőben a megyeszékhelyen várhatóan szükség lesz a már itt működő Családok Átmeneti Otthonát ilyen szolgáltatással bővíteni.

- 4) Programok, szolgáltatások: A programok és a szolgáltatások áttekintése kapcsán jól látható, hogy a nőikkel kapcsolatos programok hullámszerűen jelennek meg és követik egymást illeszkedve a pályázatok által előírt megvalósítási tervhez. . Ennek következtében vannak olyan időszakok, amikor az adott szolgáltatás vagy programsorozat nem elérhető, nem szerveződik, máskor párhuzamosságok érzékelhetők a programok megvalósításakor. A programok összezsúszására volt példa a járványidőszak végétével is. A pályázati időszak lezárultával vagy sokkal szerényebb módon folytatódnak a programok, vagy teljesen el is hálnak. A bevált programelemek háttéréül szolgáló források megteremtésével állandósíthatók lennének olyan kezdeményezések, amelyek fontossága és fenntarthatósága indokolt hosszabb időtávon is.

Az idősök helyzete

Az idősök helyzetét tekintve legjelentősebb kihívások, és az ezekre reagáló fejlesztési lehetőségek az alábbiak voltak 2023-ban (GYMJV HEP 2023-27):

8. táblázat Az idősök helyzetével, esélyegyenlőségével kapcsolatos főbb problémák és fejlesztési lehetőségek,

Forrás: GYMJV HEP 2018:160.

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
Kapacitáshiány az idősök házi gondozásában	A házi segítségnyújtáshoz kapcsolódó tárgyi feltételek további javítása a szolgáltatásszervezés, a gondozottakhoz való eljutás lehetőségeinek fejlesztése
Megváltozott gondozási igények a nappali ellátásban, a demens idősök számának növekedése	Demens csoportok kialakítása, az ellátás feltételeinek megteremtése több idősklubban
Férőhelyek elégtelen száma a bentlakásos ellátásában	Demens otthon kialakítása
Kapacitásproblémák a háziorvosi ellátásban	A háziorvosi körzetek felülvizsgálata, az aránytalanságok csökkentése
Lakhatási problémák	Nyugdíjas garzonlakások számának bővítése, lehetőség biztosítása a nagyméretű lakásokban egyedül élő idősök számára kisebb lakásba való költözésre

Az idősek közösségi tevékenységének, integrációjának erősítését célzó programok és az azokon részt vevők számának csökkenése	A programokról szóló információk széles körben való terjesztése, az eljutás feltételeinek javítása
--	--

A fogyatékkal élők helyzete

A fogyatékkal élők helyzetét tekintve legjelentősebb kihívások, és az ezekre reagáló fejlesztési lehetőségek az alábbiak voltak 2023-ban (GYMJV HEP 2023-27):

9. táblázat A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége, Forrás: GYMJV GYMJV HEP 2023-27

Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A fogyatékosok nappali ellátására egyre nagyobb igény van, problémát jelent az oktatási intézményekből kikerülő fogyatékos fiatalok napközi otthonban való elhelyezése az intézmények maximális kihasználtsága miatt. Az átmeneti gondozás hozzáférése is rendkívül szűkkörű, nagyobb igény lenne rá. Továbbá problémát jelent az idősebb, a negyvenes, ötvenes korcsoportba tartozó sérültek családon belüli gondozása, sok esetben a szülők már életkoruk, egészségi állapotuk miatt egyre kevésbé tudják vállalni ellátásukat.	A nappali ellátás férőhelyeinek bővítése illetve a sérülés súlyossága és a társult problémák súlyossága alapján az ellátás további differenciálása. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény kapacitásainak kibővítése. Az otthonápolást segítő házi segítségnyújtás kereteinek bővítése, illetve a személyi asszisztencia szolgálat kiépítésének támogatása.
Információhiány, elérhető információk nem naprakészek.	Információhoz jutás segítése, naprakészség biztosítása,
Fogyatékoságban érintett személyek, családok körében „magára hagyottság”, elveszettség érzése.	Érintett családok, személyek nagyobb mértékű mentális és információs támogatása, gondozási mentor szolgálat kialakítása.
Kevés, esetleg téves információk a fogyatékosággal élőkről.	Nagyobb fokú nyilvánosság biztosítása, szemléletformálás.
Akadálymentesítés problémái, hiányosságok: bár az elmúlt időszakban jelentős fejlődés tapasztalható, még mindig nem teljesül számos területen a sérült emberek egyenlő esélyű hozzá	Akadálymentesítés folytatása, kiterjesztése minden fogyatékosági csoportra (pl. súlyosan halmozottan hátrányos személyek, autizmus spektrumzavarral küzdők szükségleteinek

férése.	figyelembevétele); csak használható akadálymentesítési megoldások elfogadása.
A fogyatékossgal élő emberek számára nehezített a nyílt munkaerőpiacra történő bekerülés, megfelelő jövedelmek hiányában hiányt szenvednek szükségleteik ellátásában, kedvezőtlen jövedelmi viszonyok között élnek.	A fogyatékossgal élő emberek munkához jutásának ösztönzése, támogatása, a 2022 nyarán központilag megszüntetett támogatott foglalkoztatási szolgáltatás vagy ahhoz hasonló szolgáltatás biztosításának felvállalása; másrészt a védett foglalkoztatást nyújtó cégek, szervezetek támogatása pl. az önkormányzat és az önkormányzat fenntartásában működő intézmények általi termékmegrendeléssel. Továbbá a nyílt munkaerőpiac cégeinek ösztönzése a fogyatékos személyek foglalkoztatására, szemléletformálással, vagy egyéb módon, pl. „Fogyatékos barát cég” minősítés létrehozásával, ehhez valamilyen „juttatás, kiváltság” kapcsolása.

Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A KSH 2022-es adatai alapján a civil szervezetek száma Győrben 682 db volt, míg a nonprofit szervezeteké 770 db. Az öt célcsoport, melyekre a Győrben működő szervezetek fókuszálnak, a következők: roma és mélyszegénységben élő emberekre koncentráló szerveződések; gyermekek, nők, családok célcsoport szervezetei; idősek civil szervezetei; közösségi élete; valamint a fogyatékossgal élő embereket összefogó és/vagy érdekeiket képviselő, társadalmi integrációjukat segítő civil szervezetek.

Az Önkormányzat lehetőséget biztosít a civil társadalom érdekképviselésére, érdekérvényesítésére, ezért továbbra is támogatja Civil Szakmai Műhelyek létrejöttét, melynek érdekképviselési funkciója van oly módon, hogy a civil szervezetek képviselői továbbítják, majd megvitatják a civil társadalmat érintő, sürgető problémákat, melyekre válaszul megoldási javaslatokat dolgoznak ki. A műhelyeken kívül ugyanezen célt szolgálja a Civil Kerekasztal is, mely olyan fórumot biztosít, ahol a Szakmai Műhelyek képviselői, a felelős alpolgármester, valamint más kompetens személyek, a Polgármesteri Hivatal szakosztályainak képviselői közötti érdekegyeztetésre van lehetőség. Egyéb szolgáltatásként működik

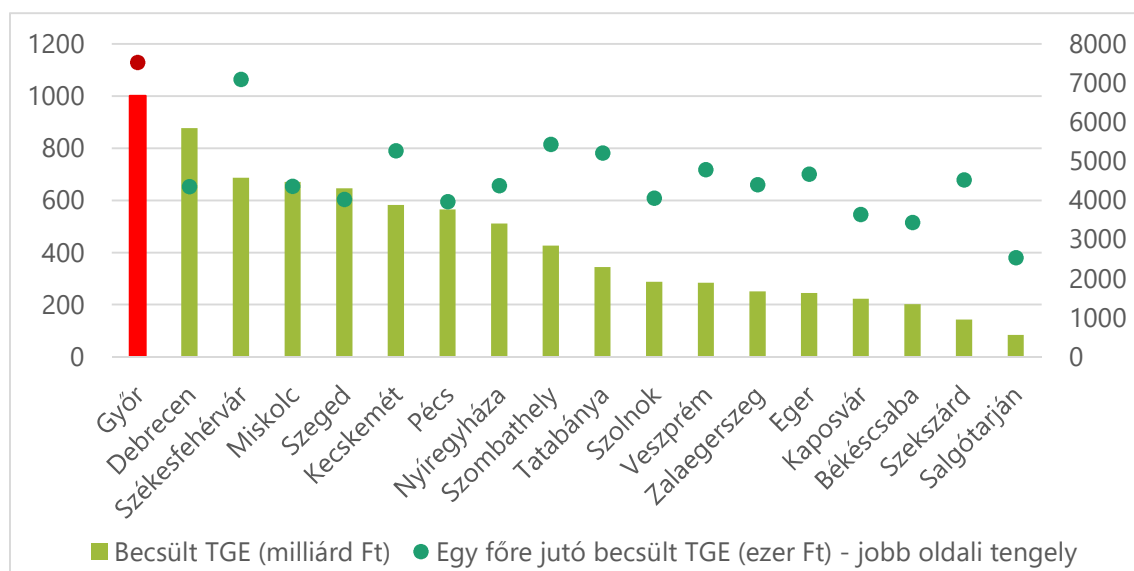
az Önkormányzat honlapján elektronikusan elérhető Civil Paletta, ahol a civil szervezetek bemutatkozhatnak, a szervezeteket érintő változásokat bemutathatják. Ezen felül a honlapon biztosított a társadalmi nyilvánosság, valamint az önkormányzat lehetőséget ad a kapcsolatteremtésre, együttműködésre külföldi partnerszervezetekkel, melyhez szervezésbeli segítséget nyújt.

2.1.7 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

A település gazdasági súlya, szerepköre

Győr gazdasági súlyának és szerepkörének bemutatásakor egyaránt törekvés volt a vármegyén és országon belüli helyzetének, szerepének bemutatására; ez utóbbi kapcsán több esetben is az ország többi vármegyeszékhelyével, megyei jogú városával, illetve Budapesttel vetettük össze gazdasági értékeit.

Győr-Moson-Sopron vármegye gazdasági súlya az ország vármegyéi közül kiemelkedő. Mind az előállított GDP, mind a foglalkoztatási ráta tekintetében Budapest után a második helyen áll, és meghaladja az országos átlagot. A vármegye erős gazdaságához a vármegyeszékhely, Győr erőteljesen hozzájárul; a város becsült **Települési Gazdasági Ereje** (ami a település becsült GDP-jének feleltethető meg) a vármegye gazdasági teljesítményének közel kétötödét adja. Ugyanezen becsült értékek alapján Budapestet követően Győr Magyarország második legtöbb GDP-t előállító városa, és az egy főre jutó becsült értékek alapján is a második a megyei jogú városok között.

42. ábra Győr és a többi vármegyeszékhely-város becsült Települési Gazdasági Ereje abszolút értékben (milliárd Ft) és egy főre vetítve (ezer Ft), Forrás: Saját becsült értékek⁸ alapján történt szerkesztés

A város fejlődésének motorja a külföldi befektetések és a hozzájuk kapcsolódó helyi vállalkozások. Győr telekommunikációs, közlekedési és logisztikai infrastruktúrája, valamint oktatási és életszínvonala miatt kedvelt **befektetési célpont a hazai és külföldi vállalatok között**. A város piaci igényekhez igazodó oktatási rendszerrel, valamint évszázados hagyományokra visszatekintő ipari kultúrával rendelkezik.

A HVG TOP 500 rangsora szerint 2022-ben **Magyarország 500 legnagyobb vállalata** közül 18 a vármegyében működött, az alábbi sorrendben:

1. Audi Hungaria Zrt. (4.),
2. SMR Automotive Mirror Technology Bt. (87.),
3. E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. (122.),
4. Wuppermann Hungary Kft. (125.),
5. Dana Hungary Kft.(147.),
6. Új Ház Zrt. (175.),
7. Horváth R+K Kft. (183.),
8. Alcufer Kft. (224.),
9. Velux Magyarország Kft. (227.),
10. Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. (268.),
11. Leier Hungária Építőanyaggyártó Kft. (294.),

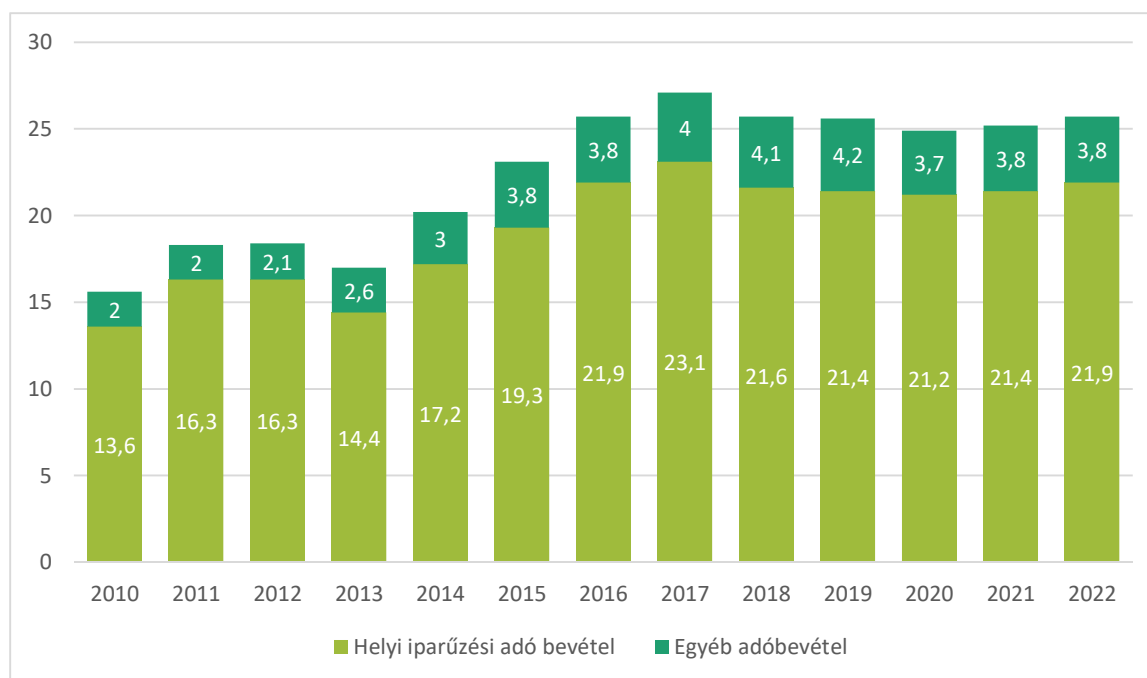
⁸ Települési Gazdasági Erő kiszámítása: Első lépésben meghatározásra kerül a települések részesedése saját megyéjük adóköteles jövedelmeiből, a helyi adók volumenéből és a regisztrált vállalkozások számából, majd a kapott részesedések átlaga alapján kiszámításra kerül minden település becsült GDP-je (Lőcsei—Nemes Nagy, 2003).

12. Agrofeed Kft. (331.),
13. Rába Járműipari Holding Nyrt. (336.),
14. NemaK Győr Alumíniumöntöde Kft. (337.),
15. BOS Automotive Products Bt. (383.),
16. Sick Kft. (395.),
17. HBPO Automotive Hungária Kft. (422).
18. Rehau-Automotive Kft. (488.)

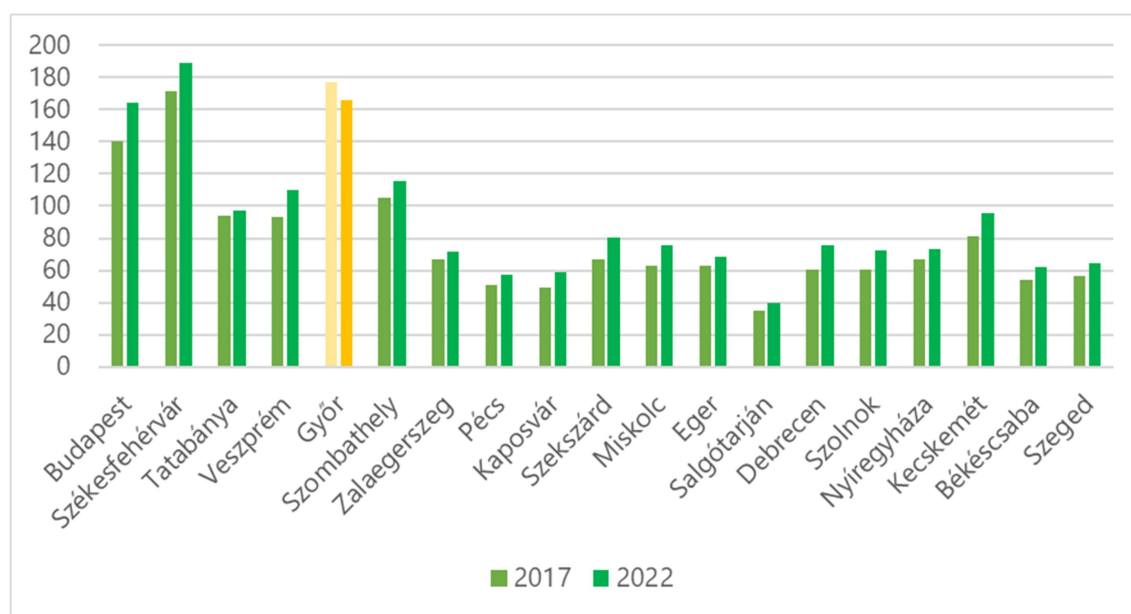
A 18 TOP vállalkozás közül **10 Győrben található**. A 18 vállalkozás összes árbevétele 5069 milliárd forint volt, amelynek 66%-a 3376 milliárd forint a győri Audi Hungaria Zrt.-hez köthető, amely több mint tíz éve Magyarország egyik legnagyobb cége. Hatását tovább erősíti a városba és térségbe települt beszállítók sora.

Ahogy a vármegye, úgy Győr **húzóágazata** is a **járműipar**. A járműipar a hazai gazdaság fontos alappillére, ami a GDP 10%-t állítja elő. Győr és térsége ezen a területen évszázados tapasztalatokkal, hagyományokkal rendelkezik. Győr erős gazdasági pozíciója az Audi Hungaria Zrt. 2012. júniusban, illetve a következő hónapokban egyes beszállítói által az **Ipari Parkban** üzembe helyezett, a megépített új **logisztikai parknak**, valamint a következő évekre jelzett új fejlesztéseknek is köszönhető.

A város gazdasági erejét a **helyi iparűzési adóbevétel** is érzékelteti. Győr helyi adó bevétele 2010 és 2020 között 60%-kal emelkedett, amelynek legjelentősebb részét (85%-át) az iparűzési adó teszi ki. Az helyi iparűzési adó mértéke 2018-ban 1,8%-ról 1,6%-ra csökkent, ami kismértékben csökkentette az ebből származó bevételt, azonban még így is jelentős mértékű. A koronavírus-járvány éveiben az iparűzési adóbevételek nem csökkentek jelentős mértékben, az egyéb adóbevételekben tapasztalható hiány főként az átengedett központi adó központosításával és az idegenforgalmi adó elengedésével magyarázható.

43. ábra Győr iparüzési és egyéb helyi adó bevétele, 2010-2022 (milliárd Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

44. ábra Egy főre jutó helyi iparüzési adó bevétel a vármegyeszékhelyeken, 2017-2022 (ezer Ft/fő), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

A **megtermelt jövedelem** nagyságát tükrözi az az alapján megfizetett **társasági-, valamint személyi jövedelemadó** összege. Ezek lakosságarányosan számolt összegét összehasonlítva a megyei jogú városokban, elmondható, hogy a személyi jövedelemadó tekintetében Győr kiemelkedik a városok között, hiszen Budapest, illetve Székesfehérvár után a legmagasabb értékkel rendelkezik. Ez részben a

magas foglalkoztatottság és a magasabb hozzáadott-értéket előállító munkakörök jelenlétével magyarázható.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A Győrben – 2022-es adatok szerint – összesen több, mint 16 ezer vállalkozás működik (ideértve a nonprofit gazdasági társaságokat is), amelyek **81%-a szolgáltatás, 12%-a az építőipar, 6%-a az ipar és 1%-a a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat** szektorhoz tartozik; ezek az arányok 2011 óta nem változtak jelentős mértékben. A mezőgazdasági vállalkozások aránya mind a vármegyei átlagtól (4%), mind a megyei jogú városok átlagától (1,8%) elmarad, míg az ipari és szolgáltatási szektorban működő vállalkozások aránya meghaladja azt. A 2011 és 2022 közötti időszakban Győrben a mezőgazdasági tevékenységet végző működő vállalkozások száma 49%-kal, az ipari vállalkozások száma 7%-kal, a szolgáltatási szektorban működő vállalkozások száma 30%-kal növekedett, míg a legnagyobb bővülés az építőiparban volt (83%).

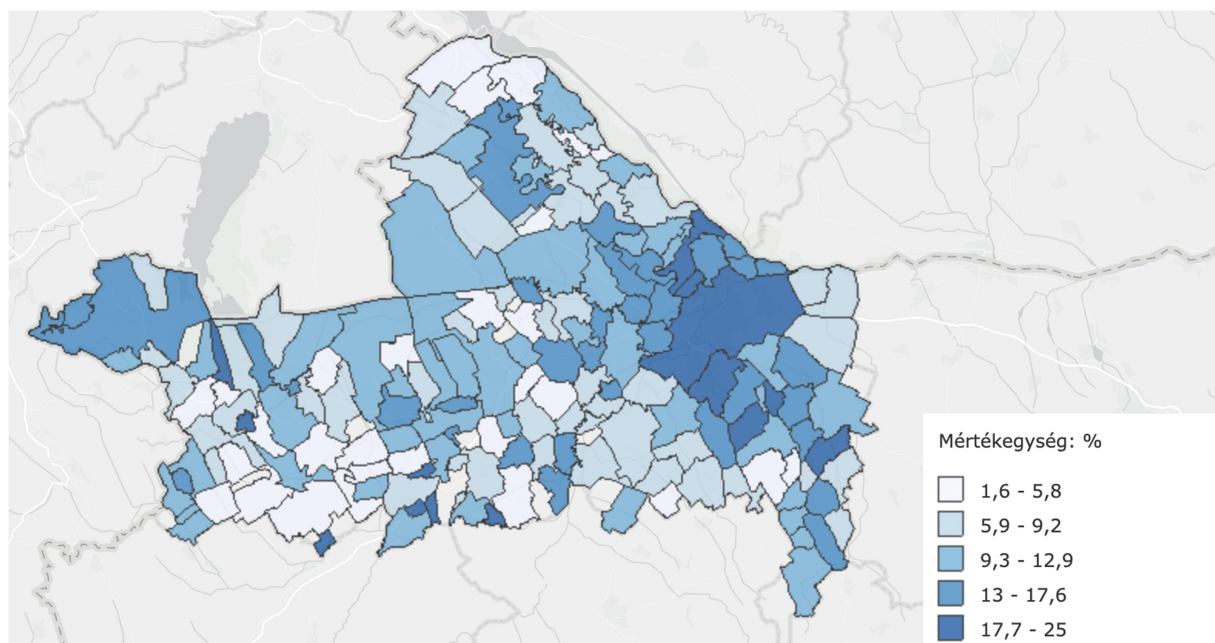
10. Táblázat Győrben működő vállalkozások száma nemzetgazdasági ág szerint, 2011-2022, Forrás: KSH

Tájékoztató adatbázis

Év	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	Ipar	Építőipar	Szolgáltatás
2011	117	895	1040	10 170
2012	110	865	897	9377
2013	111	831	913	9223
2014	116	849	942	9307
2015	117	874	969	9547
2016	126	870	1026	9757
2017	122	860	1148	10 175
2018	130	930	1319	10 848
2019	130	972	1417	11 933
2020	138	976	1673	12 242
2021	194	950	1791	12876
2022	174	954	1906	13229

Az ipari vállalkozások legnagyobb része (95%-a) – a vármegyei és a megyei jogú városi adatokhoz hasonlóan – a **feldolgozóiparban** működik. Az építőipar aránya (11%) elmarad a vármegyei átlagtól (14%). A szolgáltatások területén működő vállalkozások ágazaton belüli aránya mérsékelten változott, csak a kereskedelem és gépjárműjavítás terén volt megfigyelhető jelentős mértékű csökkenés.

Azonban – arányának csökkenése ellenére továbbra is – jelentős szolgáltatási ágazat a kereskedelem, amelyben a szolgáltatási vállalkozások 17%-a működik. Ugyanakkor a szakmai, tudományos tevékenységben működő vállalkozások aránya a vármegyében Győrben a legmagasabb (a szolgáltatási vállalkozások 24% a) és számuk növekszik. A mezőgazdaság kivételével minden ágazatban Győrben több vállalkozás működik, mint a megyei jogú városokban átlagosan.

45. ábra Szakmai, tudományos tevékenységben működő vállalkozások aránya a működő vállalkozásokon belül, 2020 (%), Forrás: KSH Tematikus térképek

Ipar

Annak ellenére, hogy a városban a vállalkozások csupán 7%-a végez ipari tevékenységet, a város legdominánsabb szektora mégis az ipar, mivel a nagyvállalatok ezen a területen tevékenykednek, amelyek a legtöbb embert foglalkoztatják, és a gazdasági tevékenységek **árbevétele**inek legnagyobb részét adják. A város iparüzési adóbevétele 2022-ben több mint 21,8 milliárd Ft volt.

Az ipar súlyát mutatja a szektorban **foglalkoztatottak aránya**. Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TelR) adatai alapján Győrben 2019-ben 110 ezer fő foglalkoztatott volt (2012-ben még alig 98 ezer), amelyből alig 1% (közel 1000 fő) dolgozott a mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban, 10% (kb. 10 ezer fő) a kereskedelmi és szolgáltatási területen és kb. 15% az ipar termelő szférájában. Ez utóbbi azonban csak a termelési folyamatban közvetlenül részt vevő foglalkoztatottak szerepelnek, abban nincsenek benne az iparban dolgozó vezetők, ügyintézők és adminisztratív munkaerő, tehát ez az arány még jóval magasabb.

Az ipari vállalkozások száma 2011-ről 2022-re 6,6%-kal növekedett, így legfrissebb adataink szerint 954 ilyen jellegű vállalkozás működik a városban. A vállalkozások számának növekedéséhez jelentősen

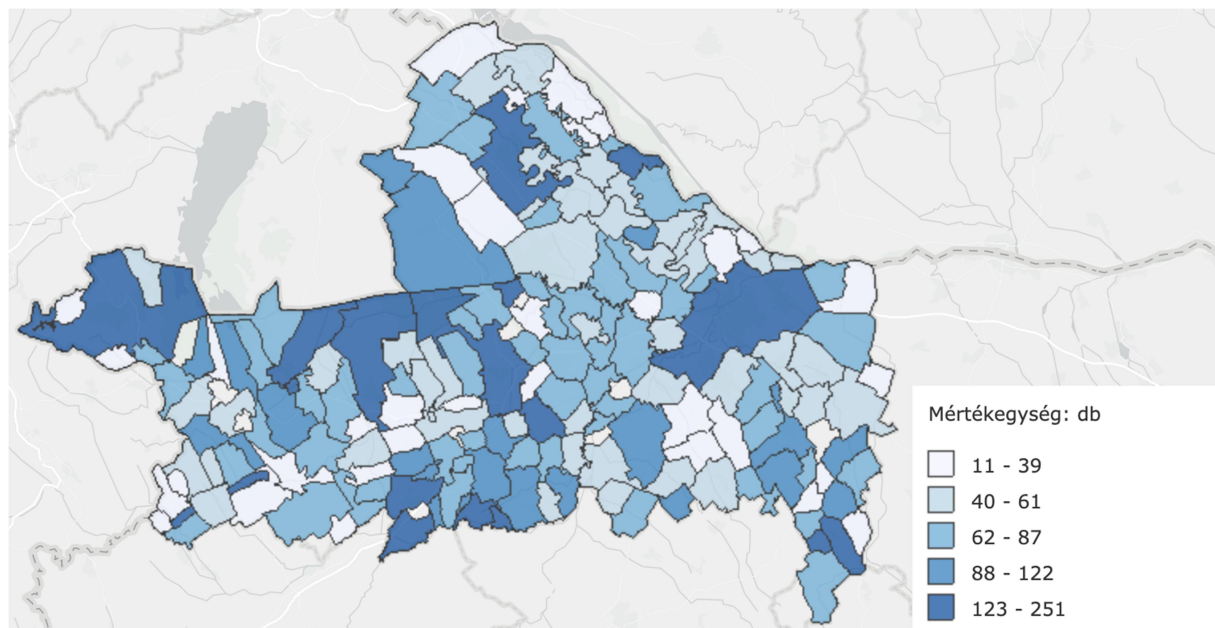
hozzájárult a **Győri Ipari Park** bővítése is. Az Ipari Park 1992-ben jött létre, és azóta folyamatosan növekedett, bővült, fejlődött. Jelenleg a területe 210 hektár, amelynek 100%-át már lekötötték, amely már évek óta indokoltta tette egy második ipari park kialakítását. A meglévő ipari park bővítése jelenleg is zajlik állami támogatásból, ám újabb ipari park kijelölése is indokolt lehet a jövőben. A jelenlegi ipari park területén 13 ország több mint 100 vállalata működik, összesen mintegy 7000 foglalkoztatottal. Az ipari park elsősorban a gépjárműgyártásra épül, de jelen vannak más ágazatok is, mint például textilipar, elektronikai ipar, műanyagipar, építőipar, a villamos ipar, szállítmányozás, logisztika és kereskedelem. Győr meghatározó iparága a **járműgyártás**, amelyet a több mint egy évszázados autóipari tapasztalattal rendelkező **Rába Járműipari Holding Nyrt.** elődjei alapoztak meg mind képzett munkaerő, mind infrastrukturális és telephelyi oldalról, amely a járműgyártás és a kapcsolódó iparágak felfutását eredményezték a városban. A Rába jelentősége az elmúlt években valamelyest csökkent, bizonyos tevékenységek leépültek, ugyanakkor még mindig mintegy 1700 főt foglalkoztat. Győr – és egyben Győr-Moson-Sopron vármegye első, valamint Magyarország második – legjelentősebb ipari vállalata a szintén járműiparban működő **Audi Hungaria Zrt.**, a teljes helyi iparűzési adó 40-45%-át fizeti. A vállalat helyi szakképzett munkaerő-elszívása jelentős mértékű. A társaság 1998-ban kezdte meg működését a városban, kezdetben sportkocsik gyártásával foglalkozott, majd tevékenységét és termékkáláját folyamatosan bővítette. 2001-ben a gyáron belül kutató fejlesztő egységet indított el, amelyet azóta több lépcsőben bővített. 2013 óta az új gyáregységekkel az Audi győri telephelyén az **autógyártás teljes vertikuma** működik. A vállalat telephelyének területét hatszorosára növelte, foglalkoztatottjainak száma 2021-ben több mint 12 ezer fő volt. A vállalat 2022-ben bejelentette a gyárterület további 120 milliárd forintból történő bővítését, aminek révén 500 új munkahely jöhet létre.

A városban rendszerváltás időszakához képest a **textilipar** és az **élelmiszeripar** jelentősége csökkent, tevékenységük marginális. Ugyanakkor olyan új, a városban korábban kevésbé érzékelhető iparágak jelentek meg és futottak fel, mint például a környezetipar a hulladékfeldolgozás (pl. Alcufer, Büchl Hungária).

Kereskedelem

Győrben 2023-ban több, mint 2200 (tízezer lakosra vetítve 176) **kiskereskedelmi üzlet** működött. Ezen üzletek száma 2012-től 2023-ig évről-évre csökkent, hasonlóan a vármegyei és az országos tendenciához. Ezalatt az időszak alatt a győri kiskereskedelmi üzletek száma összesen 12%-kal (a vármegyei 14%-kal, az országos 20%-kal) lett kevesebb. A csökkenés ellenére a tízezer lakosra vetített számuk a vármegyei átlagnál még így is 40%-kal, a megyei jogú városok átlagánál pedig 13%-kal magasabb, tehát a várost a **kiskereskedelmi egységek magas koncentráltága** jellemzi. A város

számos termékkel és szolgáltatással a környező települések lakosait és a szomszédos országokból érkezőket is ellátják.

46. ábra Kiskereskedelmi üzletek száma tízezer lakosra vetítve, Győr-Ménfőcsanak járási kistérség városiban, 2021 (db), Forrás: KSH Tematikus térképek

Az élelmiszer, kenyeret és pékáru árúsító üzletek száma – a többi **kiskereskedelmi üzlettel** ellentétben – növekedett. A járási kistérségben lévő 11 bevásárlóközpontból 5, a 9 hipermarketből pedig 3 Győrben található. A városban 2019 őszén adták át az új **vásárcsarnokot**, ahol őstermelők is árúsítanak. 2023-ban a Vásárcsarnokban átlagosan 58 asztalbérlő árúsított, 34 üzlethelyiség működött, 8 büfé, 4 pult üzemelt, és egy teljesen új területen, az ún. „Kereskedők utcáján” 32 kereskedői hely állt a kereskedők és vásárlók rendelkezésére. A Vásárcsarnok mellett 3 regisztrált piac-vásár, továbbá a Dunakapu téri helyi termelői piac és a szintén a Belvárosban található virágpiac működik (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Vendéglátás

Győrben közel 930 **vendéglátóhely** működött 2023-ban. Ezek többnyire már megfelelnek a mai elvárásoknak és divatnak, számos közülük a nemzetközi trendekhez igazodó modern **bisztró, fast food bar, fast casual** étterem, alternatív táplálkozási lehetőséget biztosító étterem. Emellett vannak, amelyek a hagyományos étkezési lehetőségek biztosítása mellett különböző programokat is szerveznek (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Turizmus

Győr földrajzi fekvése, történelme, kulturális öröksége, aktív társadalmi és művészeti élete **gazdag turisztikai kínálatot** nyújt. Győr gazdag műemlékekben, a belvárosi barokk városrész egyedülálló, a városban számos egy önkormányzati fenntartású és egy egyházi fenntartású múzeum található, az

önkormányzati fenntartású múzeum számos kiállítótérrel rendelkezik. Győr jelentős vallási központ, a katolikus és evangélikus egyház püspöki székhelye. A turisták körében Győr a nyolcadik legnépszerűbb vidéki város, amelyet kizárólag tradicionális fürdőhelyek előznek meg a listán. A Rába Quelle Gyógy-, Termál- és Élményfürdő **az egészség-, wellness- és élményturizmus** szempontjából kiemelt terület. A fürdő rekonstrukciója és bővítése 2023-ban befejeződött, így turisztikai jelentősége a jövőben várhatóan még tovább fog növekedni (*Gazdasági Program 2020-2025*).

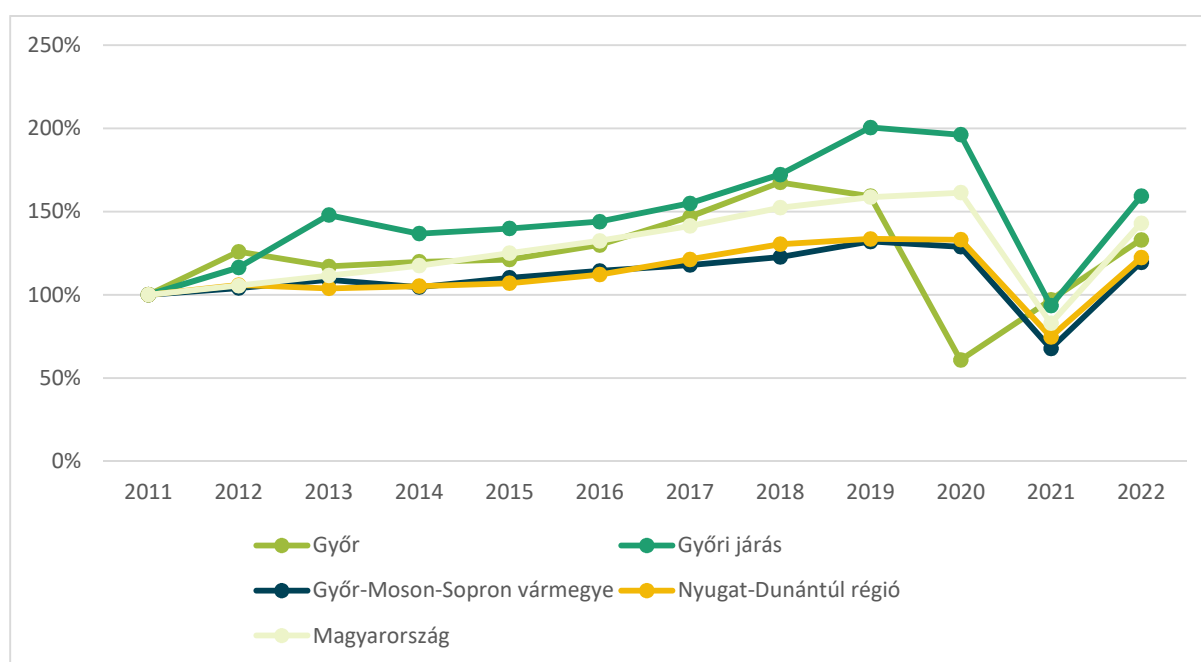
Ugyanakkor Győrben az erős ipari szektornak köszönhetően elsősorban az **üzleti turizmus** a domináns. Ezt támasztja alá a külföldi vendégforgalom nemzetiség szerinti összetétele, a legtöbb vendég az Audi Hungária Zrt. anyaországából, Németországból érkezik, emellett még Ausztriából, Csehországból látogatnak még sokan a városba, elsősorban üzleti céllal. Egyre nagyobb népszerűségnek örvend a **sportturizmus** és a **fesztiválturizmus** is. Az előbbinek kiváló hátteret adott a 2017-ben a városban megrendezett Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál, utóbbira pedig az egyre szélesebb körű városi rendezvények nyújtanak lehetőséget, amelyek egész évben várják a látókat. A Magyar Turizmus Zrt. Nyugat-dunántúli Regionális Marketing Igazgatósága által 2012-ben meghirdetett „Nyugat- dunántúli régió kiemelt kulturális- és örökségturisztikai rendezvénye” pályázaton 22 nyertes közül 5 Győrhöz köthető (Győrkőcfesztivál, Barokk Esküvő, Advent Győrben, Magyar Táncfesztivál, Öt Templom Fesztivál) A várost átszelő Mosoni-Duna az **aktív turizmuson** belül a **vízitourizmus** potenciális színhelye (*Gazdasági Program 2020-2025*).

Ami a város **szálláshely kapacitásait** illeti, Győrben összesen 154 szálláshely várja a városban megszálló turistákat, amelyek legnagyobb része magán szálláshely, illetve egyéb szálláshely, a szálloda és panzió kapacitás az elmúlt években csökkent. Ennek hátránya, hogy a magán szálláshelyek marketingje és láthatósága – a szállodákhoz és panziókhoz képest – gyengébb, így a turisták kevésbé találják meg azokat. Emellett egyre inkább elterjednek az úgynevezett közösségi szálláshelyek, amelyek tulajdonképpen a munkásszállásokat jelentik. A gazdasági igények kielégítése, a folyamatos munkaerőhiány leküzdésére egyre nagyobb az igény az ilyen típusú szálláshelyre (*Gazdasági Program 2020-2025*). A koronavírus-járvány hatására valamelyest csökkent a kereskedelmi szálláshelyek (hotelek, panziók, egyéb szállástípusok) száma, míg a magánszálláshelyeké pont, hogy megnőtt.

11. Táblázat Szálláshelyek száma Győrben, 2024, Forrás: Hello Győr⁹ és a Booking.com¹⁰ alapján saját szerkesztés

Szálláshely típusa	Szálláshely száma
Szálloda	27
Panzió	17
Apartman	94
Kemping	1
Egyéb szálláshely	15
Összesen	154

Győrben a kereskedelmi szálláshelyek **vendégforgalma** és az eltöltött vendégéjszakák száma is meredeken növekedett az elmúlt évtizedben. 2010-hez viszonyítva Győr, illetve a Győri járás a vármegyei, regionális és országos átlagos növekedést is messze túlszárnyalta. Ennek 2020-ban a koronavírus-járvány vetett véget, amikor is a 2010-es szint kb. 75%-ára, azaz 2019-es szint nagyjából harmadára esett vissza az eltöltött vendégéjszakák száma. A 2021-es évben újabb mérsékelt növekedésnek indult a vendégforgalom, a 2010-es év szintjét azonban még nem sikerült elérnie.

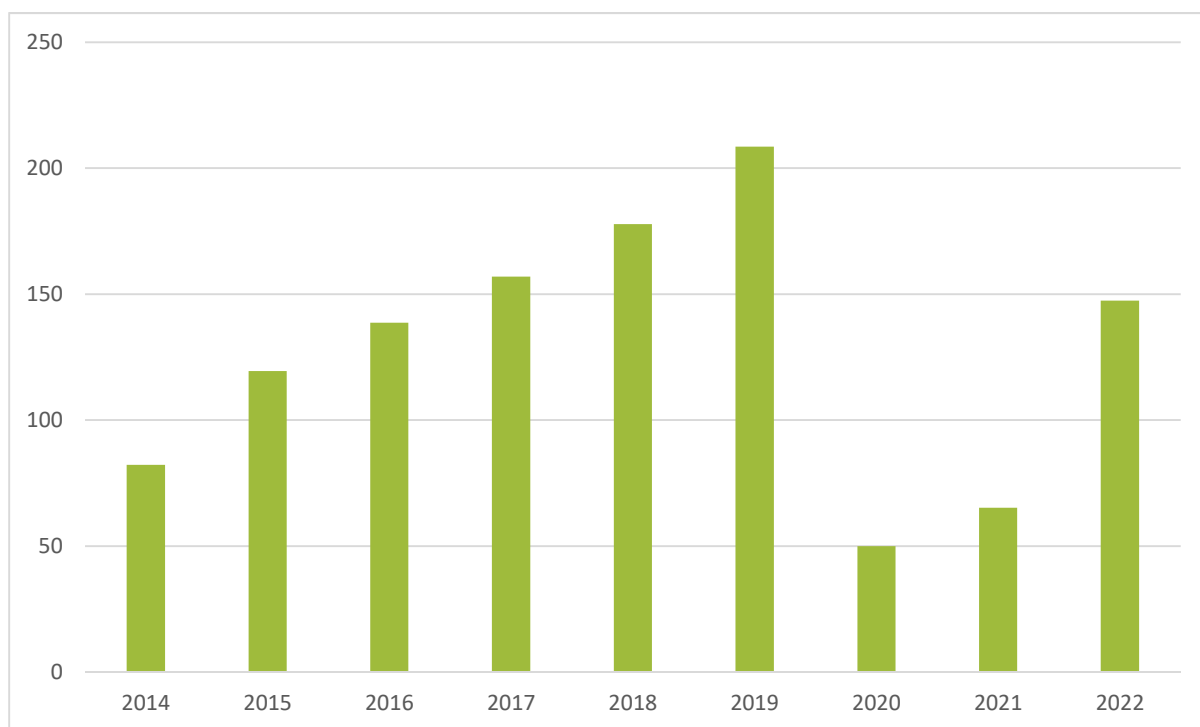
47. ábra A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma, 2010-2021 = 100%, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

⁹ Elérhető az alábbi linken: <https://hellogyor.hu/szallashelyek/>

¹⁰ Elérhető az alábbi linken: <http://booking.com/>

Győr idegenforgalmában fontos szerepet játszanak a **külföldi szállóvendégek**: a 2010-es években döntően 55-60%-ra volt tehető a kereskedelmi szálláshelyeken a külföldi vendégek aránya, míg a vendégéjszakák terén nagyjából 50%-os részarányt képviseltek. A koronavírus-járvány leginkább őket érintette: a vendégek körében 45% alá csökkent a külföldiek aránya. A már említett üzleti turizmus jelentőségét szemlélteti, hogy a Győrben a külföldiek átlagos tartózkodási ideje jelentősen alulmaradt a belföldiek által eltöltött vendégéjszakáktól és az országos átlagtól is: a 2010-es években átlagosan kevesebb, mint 2 napot töltöttek el Győrben a külföldiek. Ezzel szemben a járvány hatására – bár számuk lecsökkent – az átlagos tartózkodási idejük megnőtt.

A település **idegenforgalomból származó bevételei** nagyjából követték a vendégéjszakák számának alakulását, a járvány éveiben azonban az elengedett idegenforgalmi adónak köszönhetően a vendégéjszakák számánál is nagyobb mértékben csökkentek az ebből származó bevételek.

48. ábra Győr idegenforgalmi adó bevétele, 2010-2022 (millió Ft), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

Az idegenforgalmi adó összegét tekintve Győr a megyei jogú városok között az előző évtizedben többnyire a 3. helyen, lakosságszámra vetítve pedig a 4. helyen állt. Ennél több idegenforgalmi adót csak Budapesten és Egerben, míg lakosságarányosan Budapesten, Egerben és Sopronban fizettek a vendégek.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai

Győrben 2020-ban összesen 25.100 vállalkozást regisztráltak. A **regisztrált vállalkozások** száma 2011-től 2015-ig stagnált, azóta évente kismértékben (1-3%-kal) növekszik annak ellenére, hogy 2011 és 2020 között évente mintegy 1000-1500 vállalkozás szűnt meg. A regisztrált vállalkozásokon belül a **társas vállalkozások száma** 2011-től 2020-ig csökkent (összesen 16%-kal), míg az **egyéni vállalkozók** száma jelentősen (30%-kal), a **nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelte szervezetek száma** kisebb mértékben (12%-kal) növekedett. Ugyanezen időszak alatt a működő vállalkozások számának alakulásában hasonló tendencia volt megfigyelhető, bár ez esetben a társas vállalkozások számában kisebb mértékű (7%-os) csökkenés következett be. 2011-ben a regisztrált egyéni és társas vállalkozások 70%-a volt működő vállalkozás, 2019-re ez az arány a társas vállalkozások esetében 80%-ra, egyéni vállalkozók esetében 90%-ra emelkedett. Győrben 2022-ben-ban 16.841 **működő vállalkozás** volt.

A társas vállalkozások számának csökkenése és az egyéni vállalkozók számának növekedése miatt ez utóbbiak összes működő vállalkozáson belüli aránya 47%-ról 57%-ra növekedett, azonban még így is elmarad a vármegyei átlagtól (59%).

12. Táblázat Regisztrált és működő gazdasági szervezetek száma Győrben gazdálkodási forma szerint,
2011-2022, Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Év	Vállalkozás				Nonprofit szervezet	Összes vállalkozás	
	Társas vállalkozás		Egyéni vállalkozó				
	Regisztrált	Működő	Regisztrált	Működő	Regisztrált	Regisztrált	Működő
2011	8 930	6 446	7 300	5 776	2 169	22 551	12 222
2012	8 910	6 409	6 900	4 840	2 171	22 454	11 249
2013	8 692	6 160	6 904	4 918	2 189	22 499	11 078
2014	8 414	6 074	7 152	5 140	2 201	22 700	11 214
2015	8 019	6 036	7 293	5 471	2 221	22 518	11 507
2016	7 826	5 827	7 666	5 952	2 222	22 770	11 779
2017	7 723	5 664	8 010	6 617	2 258	23 164	12 305
2018	7 569	6 042	8 646	7 158	2 324	23 877	13 227
2019	7 506	6 023	9 118	8 283	2 379	24 480	14 512
2020	7 504	6 015	9 516	8 697	2 425	25 100	14 632
2021	7711	6239	9959	n/a	2448	28331	16372
2022	7645	6281	9592	n/a	2477	28013	16841

Győrben az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma 132 db, ezzel bőven meghaladja a vármegyei átlagot (80) és a megyei jogú városok átlagát (90) is, és a város a vármegyében a vállalkozásokkal legsűrűbben ellátott települései közé tartozik. Emellett Győr **vállalkozás sűrűsége** a megyei jogú városok között is kiemelkedő, ennél több, ezer lakosra jutó vállalkozás csak Budapest fővárosban (110), a megyei jogú városok között Veszprémben (108), Szegeden (105) és Szekszárdon (103) található.

A Győrben működő összes vállalkozás és egyéni vállalkozás száma 2011-ről 2020-ra – a vármegyében és a megyei jogú városokban megfigyelhető változásokhoz hasonlóan – növekedett, a növekedés üteme azonban a vármegyeitől némileg elmaradt, míg a megyei jogú városokban tapasztaltat kis mértékben meghaladta. Győrben az összes vállalkozás száma 19%-kal (a vármegyében 28%-kal, a megyei jogú városokban átlagosan 15%-kal), míg az egyéni vállalkozók száma 50%-kal (a vármegyében 48%-kal, a megyei jogú városokban átlagosan 41%-kal) növekedett. A társas vállalkozások esetében azonban Győrben 6%-os visszaesés következett be, míg vármegyei szinten szinte stagnálás volt megfigyelhető. A társas vállalkozások száma a megyei jogú városok átlagában a győrinél nagyobb mértékben, mintegy 10%-kal csökkent. A szövetkezetek esetében pedig – a vármegyei tendenciával ellentétben – növekedés, agrárgazdasági szövetkezeteknél pedig stagnálás jelentkezett. Ez szintén a megyei jogú városok átlagának tendenciáját követi.

A Győrben működő **egyéni vállalkozók** 54%-a főfoglalkozású, ez némileg elmarad a vármegyei aránytól (59%), azonban a 2011-es arányhoz (51%) képest kismértékben növekedett. A nyugdíjas egyéni vállalkozók aránya mind győri, mind pedig vármegyei szinten egyaránt 2-2% ponttal, a megyei jogú városok átlagát tekintve pedig 5,8% ponttal csökkent.

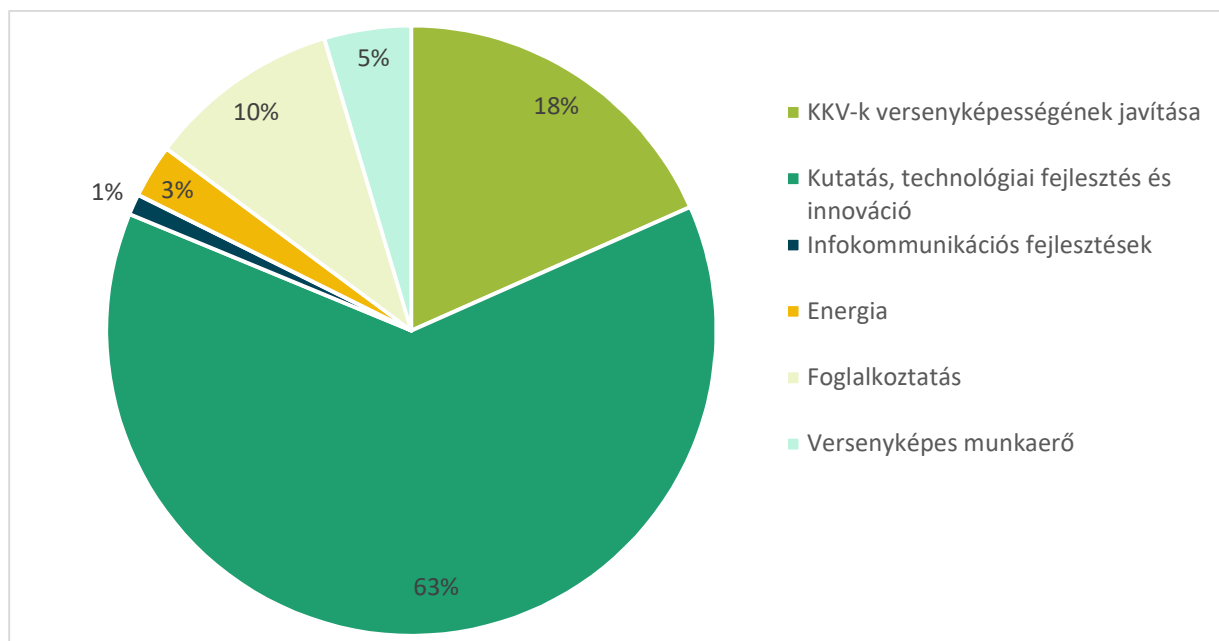
Győrben (létszám alapján meghatározva) a társas vállalkozások 89%-a **mikrovállalkozás**, azaz 10 főnél kevesebbet foglalkoztat. A társas vállalkozások további 8,6%-a **kisvállalkozás** (10-49 fő foglalkoztatottal), 1,7%-a **közepes méretű vállalkozás** (legfeljebb 250 fő alkalmazottal), és csak 0,4%-a **nagyvállalkozás**. Ezek az arányok nagyjából megegyeznek a vármegyei és megyei jogú városok belső arányokkal.

13. Táblázat Egyéni vállalkozók, valamint a működő vállalkozások száma létszámkategóriák szerint, 2022,

Forrás: KSH Tájékoztatói adatbázis

Típus	Létszámkategória (fő)	Darabszám (db)
Egyéni vállalkozó	-	10475
Társas vállalkozások	1-9	5238
	10-19	315
	20-49	192
	50-249	97
	250-	26

A 2014-2020 időszakban számos európai uniós pályázati forrás rendelkezésre állt a vállalati szféra számára. A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (röviden GINOP)** keretében kiírt pályázati konstrukciókra 472 kedvezményezett összesen 697 támogatott projektet valósított meg Győr városában. A GINOP támogatások összege meghaladta a 46,5 milliárd forintot, amelynek **közel kétharmada** az operatív program **kutatás-fejlesztési** tengelyén került megítélésre, valamivel kevesebb, mint egyötöde kifejezetten kis-és középvállalkozások versenyképességének javítását célozta.

49. ábra A teljes GINOP támogatási összegének megoszlása az egyes prioritási tengelyek között,

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség

Győr az ország északnyugati szegletében fekszik, így **kaput nyit Nyugat-Európa felé**, ami a város számára mind közlekedési, mind gazdasági szempontból jelentős versenyelőnyt jelent. A határ menti fekvés mellett nem elhanyagolható tényező a város **jó megközelíthetősége**, belföldről és külföldről egyaránt. Győr az ún. „aranyháromszögben” helyezkedik el, három ország fővárosa között, Budapesttől és Béctől kb. 120 km-re, Pozsonytól pedig 80 km-re található. Emiatt a város közúton, vasúton, vízi- és légi úton is könnyen elérhető. A három főváros közelsége miatt a három nemzetközi repülőtér könnyen és gyorsan elérhető. Győr a **Budapest-Bécs autópálya (M1)** mentén fekszik, de több más főút is keresztezi a várost, mint például a határ felől a 14-es, Komárom felől a 1-es, Székesfehérvárról a 81-es, Veszprémből a 82-es, Pápáról a M83-as, Szombathelyről pedig a 85-ös és az M85-ös út. A

városon halad keresztül a **Budapest-Bécs nemzetközi vasútvonal**, amelyen áthaladó nemzetközi járatoknak Győr állandó megállóhelye. A városhoz szintén közel helyezkedik el a **gönyői nemzetközi folyami kikötő**, amely a Nyugat- és Kelet-Európa közötti tranzitútvonalakon folytatott kereskedelem egyik állomása. A kikötőben többszáz ezer tonna áru vízi szállítását bonyolítják le. Az áruszállítás mellett a dunai evezős, motorcsónakos vízi forgalom is jelentős. A Győrtől mintegy 15 km-re lévő **péri repülőtér** a város bármely pontjáról gyorsan elérhető. A repülőtér a nemzetközi forgalom számára is nyitott, nyilvános, kereskedelmi minősítéssel rendelkezik. Szolgáltatásai között szerepel az étterem, motel, repülőtéri minibusz, taxi, autókölcsönzés, sétarepülés és pilótaoktatás. A péri repülőtérnek meghatározó gazdasági partnere az Audi Hungária Zrt., de a döntően autógyártáshoz köthető szállításokba a kiszolgálás gyorsaságát kihasználva más hazai alkatrészgyártók is egyre inkább bekapcsolódnak.

Győr számos, 160 km-t meghaladó **kiépített kerékpárúttal** rendelkezik, amelyek nemcsak a belföldi településekkel, hanem a szomszédos országokkal is összeköttetést biztosítanak. Ezek elsősorban idegenforgalmi szempontból jelentősek (*Ongherth et al. 2006, Győri Autóipari Életpályamodell 2019, Győr Megyei Jogú Város Fenntartható Városi Mobilitási Terve (SUMP), Győr Megyei Jogú Város Kerékpárforgalmi Hálózati Terve*).

Fontos megemlíteni, hogy bár a kedvező földrajzi fekvés növeli a város gazdasági versenyképességét, a fővárosok közelsége erőteljes **elszívó hatást** is kifejt Győr munkaerőpiacára, amely jelentősen hozzájárul a településen tapasztalható munkaerőhiányhoz.

Munkaerő

Győrben a népesség fele **gazdaságilag aktív népesség**, a megyei jogú városok esetében ez az arány nagyon hasonló, 48% és 52% között mozog, a városok átlaga pedig 49%. A gazdaságilag aktív népesség 98%-a a **20 és 64 éves korosztályba**, 14%-a az 55-64 éves korosztályba tartozik. Győrben a lakosság 47%-a, míg a gazdaságilag aktív 20-64 éves népesség 97 %-a foglalkoztatott. A lakosságarányos foglalkoztatás a megyei jogú városok átlagánál magasabb, ennél magasabb arány csak Budapest fővárosban, a megyei jogú városok közül Szombathelyen és Tatabányán figyelhető meg, míg a többi megyei jogú városhoz képest viszonylag magas a foglalkoztatottak aránya Győrben.

Győrben a 25-64 éves korú munkaerő **32%-a felsőfokú, 59%-a középfokú és 9%-a alacsony fokú iskolai végzettséggel** rendelkezik. Ezek az arányok éppen megegyeznek a megyei jogú városok átlagos értékeivel. A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve Győr a megyei jogú városok között Miskolccal együtt a 9. helyen szerepel, a legnagyobb arányú felsőfokú végzettségű munkaerő Budapesten (45%) található, ezt követően megyei jogú városok között Debrecenben (39%), Veszprémben (37%), Egerben (36%), Szegeden (36%), Pécsen (36%), valamint Székesfehérváron (34%) és Szolnokon (34%). A többi

megyei jogú városban 30% vagy az alatti a felsőfokú végzettségűek aránya, a legalacsonyabb Tatabányán (20%).

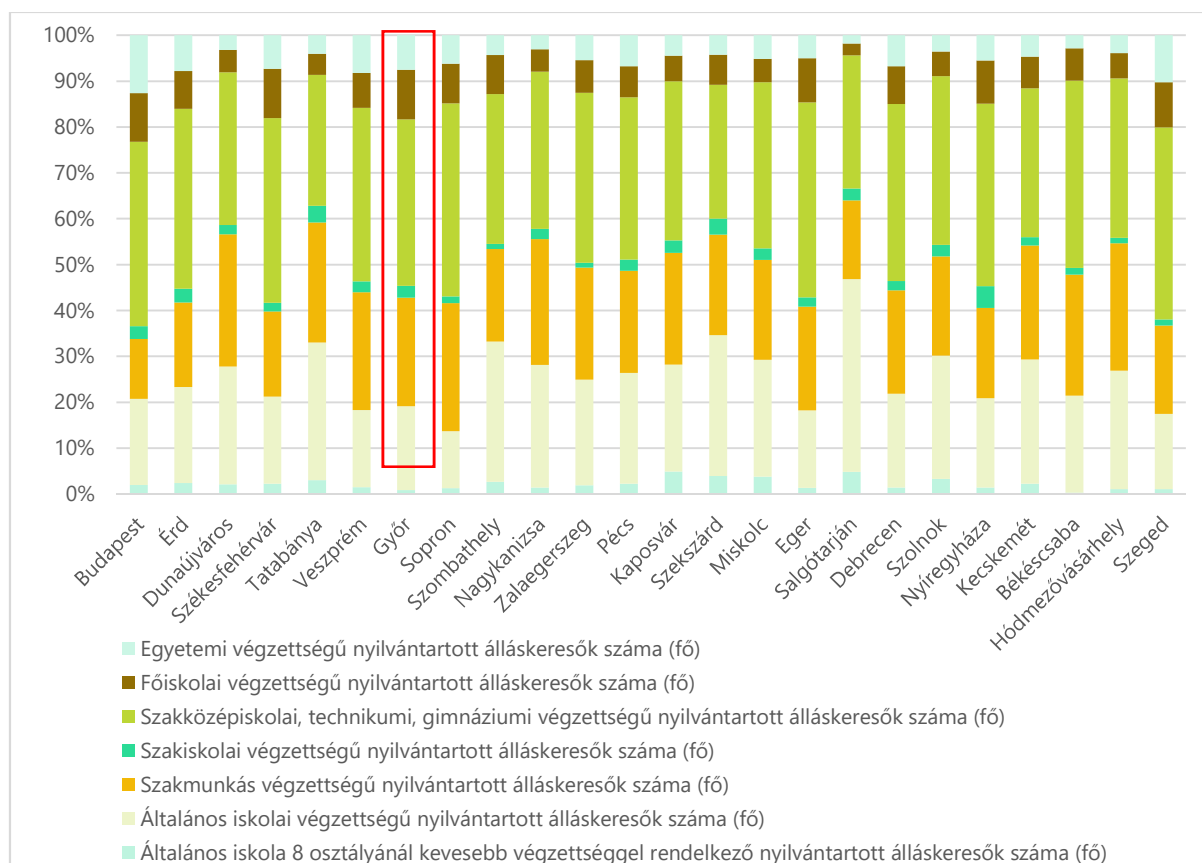
Győrben 2020-ban a nyilvántartott **álláskeresők** száma 1411 fő volt (ezer lakosra vetítve 11), ezzel a megyei jogú városok között itt a legalacsonyabb az álláskeresők aránya. Bár ez elsőre kedvező adatnak tűnhet a gazdasági versenyképesség szempontjából kifejezetten hátráltató tényezőként jelenhet meg az elégtelen munkaerő-tartalék, a tartós munkaerőhiány. A munkanélküliség alacsony szintje figyelhető meg a 180 napon túli, valamint az egy éven túli nyilvántartottak esetében is, amely azonban egyértelműen pozitív mutatóként értelmezhető.

14. Táblázat Ezer lakosra jutó nyilvántartott álláskeresők és közfoglalkoztatottak száma a fővárosban és a megyei jogú városokban, 2020 (fő), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Város	Ezer lakosra jutó			
	nyilvántartott álláskeresők száma	180 napon túl nyilvántartott álláskeresők száma	egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma	közfoglalkoztatottak száma
Budapest	15	6	3	0
Érd	12	4	2	0
Dunaújváros	34	18	10	2
Székesfehérvár	17	7	3	0
Tatabánya	19	8	4	1
Veszprém	15	6	2	1
Győr	11	4	2	0
Sopron	12	3	1	0
Szombathely	21	12	6	1
Nagykanizsa	36	22	12	1
Zalaegerszeg	23	12	6	1
Pécs	28	15	8	4
Kaposvár	25	13	6	5
Szekszárd	28	14	6	3
Miskolc	36	20	12	5
Eger	31	16	8	2
Salgótarján	58	35	22	17
Debrecen	29	16	10	3
Szolnok	34	18	9	3
Nyíregyháza	21	7	2	7
Kecskemét	25	13	6	2
Békéscsaba	32	18	9	4

Város	Ezer lakosra jutó			
	nyilvántartott álláskeresők száma	180 napon túl nyilvántartott álláskeresők száma	egy éven túl nyilvántartott álláskeresők száma	közfoglalkoztatottak száma
Hódmezővásárhely	15	6	3	6
Szeged	16	6	3	2
Átlag	25	12	7	3

Az álláskeresők iskolai végzettségét tekintve, Győrben az **egyetemi, illetve főiskolai végzettségűek aránya valamivel magasabb** az átlagnál, míg az általános iskolai, illetve szakmunkás munkanélküliek aránya kifejezetten alacsonynak mondható. Ez leginkább a város gazdasági szerkezetével lehet összefüggésben, hiszen míg az alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők betanított munkásként képesek elhelyezkedni az ipari szektorban, addig a nem műszaki területen diplomát szerzettek lehetőségei valamivel korlátozottabbak.

50. ábra Nyilvántartott álláskeresők aránya végzettség szerint a fővárosban és a megyei jogú városokban, 2020 (%), Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

Győrben az **oktatási rendszer a piaci igényekhez igazodik**, amely jól képzett, a mai kor igényeinek megfelelő szakemberek képzését jelenti. A munkaerőpiacon az ipari szakmunkásokból folyamatos

hiány van, miközben a fejlett technológiák új szakmák indítását teszik szükségessé. Ennek megfelelően a városban az utóbbi időben átalakult a szakképzés. A Klebelsberg Kunó Intézményfenntartó Központ Győri Tankerülete szorosan együttműködik a szakképzésben érdekelt intézményekkel, valamint közös pályaaorientációs tevékenységet végez a Kereskedelmi és Iparkamara vármegyei szervezeteivel, a Mobilis-szal és a Kormányhivatal Munkaügyi Hivatalával. A pályaaorientációs ösztöndíj bevezetésével nem csak a nemzetközi nagyvállalatok, hanem a mikro- és kisvállalkozások számára is elérhetővé vált a tanulók foglalkoztatása.

Emellett 2008. december 3-ától akkreditált képzőintézményként működik az Audi Akademie Hungaria Kft., mely fő tevékenységét, mint az AUDI Hungaria Zrt. szakképző- és továbbképző partnere látja el. Ezen túl további autógyártáshoz kapcsolódó cég is igénybe veszi szolgáltatásait. Jelenleg 14 szakmában folyik szakmai gyakorlati képzés: autószerelő, autóelektronikai műszerész, autógyártó, karos-szerialakatos, járműfényező, automatikai műszerész technikus, erősáramú elektrotechnikus, elektrotechnikai technikus, mechatronikai műszerész, szerszámkészítő, gépgyártás-technológiai technikus, gépi forgácsoló és villanyszerelő.

Szintén 2008 végén alakult meg a képző iskolákkal együttműködve a Professio Fémipari és Szakképzési Klaszter, amelynek célja a megfelelő mennyiségű és minőségű szakember-utánpótlás, valamint a győri és Győr környéki vállalatok összefogása, versenyképességük javítása az együttműködés, közös képviselet, érdekérvényesítés eszközével. A diákoknak tanulószerveződés keretén belül biztosított a gyakorlati képzés, illetve a szakképzés befejezését követő tovább foglalkoztatás (*Győri Autóipari Életpályamodell 2019*).

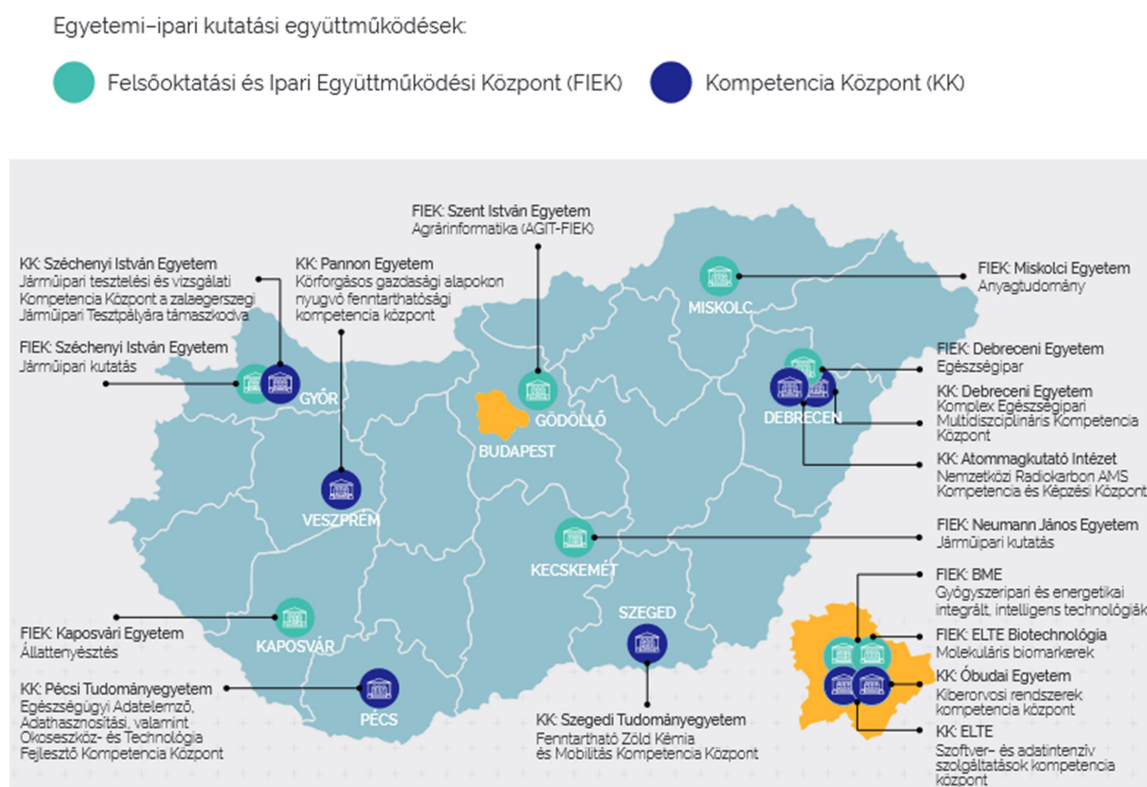
Kutatás-fejlesztés

A győri kutatás-fejlesztést több intézmény segíti. Győrben az országban az elsők között hozták létre 1997-ben az Ipari Parkban az **Innonet Innovációs és Technológiai Központot**, amely innovatív szolgáltatásai mellett inkubátor szerepével a kezdő vállalkozásokat segíti. Célja az innovatív ötletek folyamatos felkutatása és fejlesztése, az innovatív, fejlődőképes, beszállítói tevékenységet végző kis- és közepes vállalkozások megerősítése, az innovációs és technológiai transzferrel kapcsolatos információk közvetítése, valamint a siker érdekében nemzetközi partnerkapcsolatok kiépítése és tapasztalatcsere biztosítása.

A Széchenyi István Egyetem elkötelezett az ipari szereplőkkel való szoros együttműködés irányába, így több ipari-tudományos kapcsolatot létesített a gépjárműgyártás, az elektronika, a faipar és a megújuló energiaforrások területén működő vállalkozásokkal. Az egyetem szoros oktatási és kutatási együttműködésben áll az Audi Hungaria Zrt.-vel. Az Egyetemen önálló karként működik az **AUDI HUNGARIA Járműmérnöki Kar**, melynek tanszékei a következők: Anyagtudományi és Technológia

Tanszék, Járműhajtás Technológia Tanszék, Járműfejlesztési Tanszék, Járműgyártás és Technológia Tanszék, Logisztikai és Szállítmányozási Tanszék, AUDI Hungária Külső Tanszék, Közúti és Vasúti Járművek Tanszék, Teljesítményelektronika és Villamoshajtások Tanszék.

A kutatás-fejlesztés, az oktatás és az ipar intézményes együttműködésére a GINOP-2.3.4-15-2016-00003 számú pályázatból létesítették az Egyetemen a Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központot (FIEK), amelynek célja több szakterület szereplőinek együttműködésével a K+F+I eredmények gazdasági hasznosítása. Ilyen központ az országban összesen 8 felsőoktatási intézményben működik. Emellett az intézményben a zalaegerszegi Járműipari Tesztpályára támaszkodva Kompetencia Központ (KK) is működik.

51. ábra Tudástranszfer projektek kutatási területei, Forrás: NKFIH

A Széchenyi István Egyetem évek óta dolgozik együtt az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz (ELKH) tartozó Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézettel (SZTAKI) kiemelkedő fontosságú járműipari kutatások, illetve kiberfizikai gyártó- és logisztikai rendszerek terén az egyetemen működő Járműipari Kutatóközpontban. A felfedező kutatások hozzájárulnak a Győrben folyó, világviszonylatban is kimagasló színvonalú járműipari kutatásokhoz, és támogatják a jellemzően régiós műszaki és természettudományos K+F+I tevékenységeket. Az MTA az Egyetemen létrehozta a Járműtechnológiai Kutatások Kiválósági Központot (J3K), amelynek működését az elmúlt években az MTA, az Audi Hungaria Zrt., az Egyetem és Győr városa közösen biztosította. Ezen felül a SZTAKI-nak kialakított telephelye van az Egyetem győri épületében, ahol a két intézmény egy Ipar 4.0 mintarendszert

működtet elsősorban robotikai irányultsággal. „Az „Ipar 4.0 kutatási és innovációs kiválósági központ” projekt olyan csúcstechnológia területet céloz meg, ahol – szinte páratlan módon – integrálódik a magas szintű alapkutatás szükségessége az égető gyakorlati igények kielégítésével. A projekt az Ipar 4.0 (I4.0) kutatási és fejlesztési irányjaival összhangban erőforrás-hatékony, robusztus termelésstervezési és irányítási rendszer fejlesztését; minta smart és logisztikai rendszer megvalósítását; kooperatív és adaptív termelési és logisztikai hálózatok új modelljeinek és működtető rendszerének kifejlesztését; az energia-hatékony és fenntartható gyártás koncepciójának kialakítását; valamint számítási felhő alapú termelésinformatikai szolgáltatások bevezetését tűzi ki célul.” (IPAR 4.0 Kutatási és Innovációs Kiválósági Központ <https://ipar40kutatas.hu/>)

Az **Audi Hungaria Zrt.** a Széchenyi István Egyetemmel való szoros kutatási együttműködése mellett önálló kutatás-fejlesztési központtal is rendelkezik. Az első K+F bázis 1999-ben mintegy 40 fővel kezdte meg működését, amely folyamatosan fejlődött, bővült. 2018-ban egy új K+F központot hozott létre, 6,25 milliárd forintból, ötödrészben kormányzati támogatásból. 2020-ban újabb 6,77 milliárd forintos támogatást nyert el az Egyetem egy ún. Tudományos és Innovációs Park létrehozására. A Park az egykori Győri Keks- és Ostyagyár volt telephelyén, összesen 35 000 m²-en készül el, amelynek első épületét 2023-ban adták át.

A balassagyarmati székhelyű **Delta-Tech Mérnöki Iroda Kft.** 2017-ben szintén K+F központot hozott létre a győri ipari parkban, amely az automatizálás, robottechnológia, valamint a rendszerintegrálás területeire terjed ki. A beruházás 1500 négyzetméteren, 713 millió forintból valósult meg, amelyhez 253 millió forint támogatást kapott a cég a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programból.

Győrben tehát erős ipari K+F működik, ez azonban elsősorban a járműiparra, automatizálásra, robottechnológiára épül, más területek kutatás-fejlesztési tevékenysége kevésbé jelentős. A régi Keks- és Ostyagyár területén történő új **Tudományos és Innovációs Park** létrehozása a kutatás-fejlesztés új távlatait nyithatja ki Győr számára. Az Egyetem fő kutatási területeire építve kívánja ösztönözni a Park révén a régió fejlődését, és arra törekszik, hogy tudományos potenciáljával hozzájáruljon a vállalati szféra sikeres szerepléséhez a nemzetközi versenypiaci világban.

A 2014-2020 időszakban a kutatás-fejlesztésre több, Európai Unió pályázati forrás rendelkezésre állt. A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** keretében kiírt kutatás-fejlesztési prioritási tengelyen 29,2 milliárd forintot ítélt meg összesen 109 projektre. A legnagyobb támogatási összegeket a már korábban ismertetett Széchenyi István Egyetem által megpályázott beruházások kapták. Jelentős fejlesztések történtek emellett a prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés területén, illetve a K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések terén is.

15. Táblázat Győr kutatási pályázatainak adatai, 2014-2020, Forrás: www.palyazat.gov.hu

<i>Felhívás címe</i>	<i>Támogatott pályázatok száma (db)</i>	<i>Megítélt támogatások összege (Ft)</i>
GINOP-2.1.2-8-1-4-16 Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása kombinált hiteltermék keretében	9	768 738 190
GINOP-2.1.3-15 Iparjog	4	10 278 400
GINOP-2.1.5-15 Innovációs ökoszisztéma építése (startup és spinoff)	1	578 376 000
GINOP-2.1.6-16 Exportképes innovatív termékek fejlesztésének támogatása az innováció vezérelt exportbővítés megvalósítása érdekében	2	864 367 358
GINOP-2.1.7-15 Prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés	26	1 322 208 054
GINOP-2.1.8-17 A KKV-k versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	59	824 813 010
GINOP-2.2.1-15 K+F versenyképességi és kiválósági együttműködések	3	2 642 562 224
GINOP-2.3.1-20 Regionális kutatóintézeti kapacitások megerősítése	2	10 787 174 666
GINOP-2.3.2-15 Stratégiai K+F műhelyek kiválósága	1	1 835 791 987
GINOP-2.3.4-15 Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ - Kutatási infrastruktúra fejlesztése	2	7 854 206 176

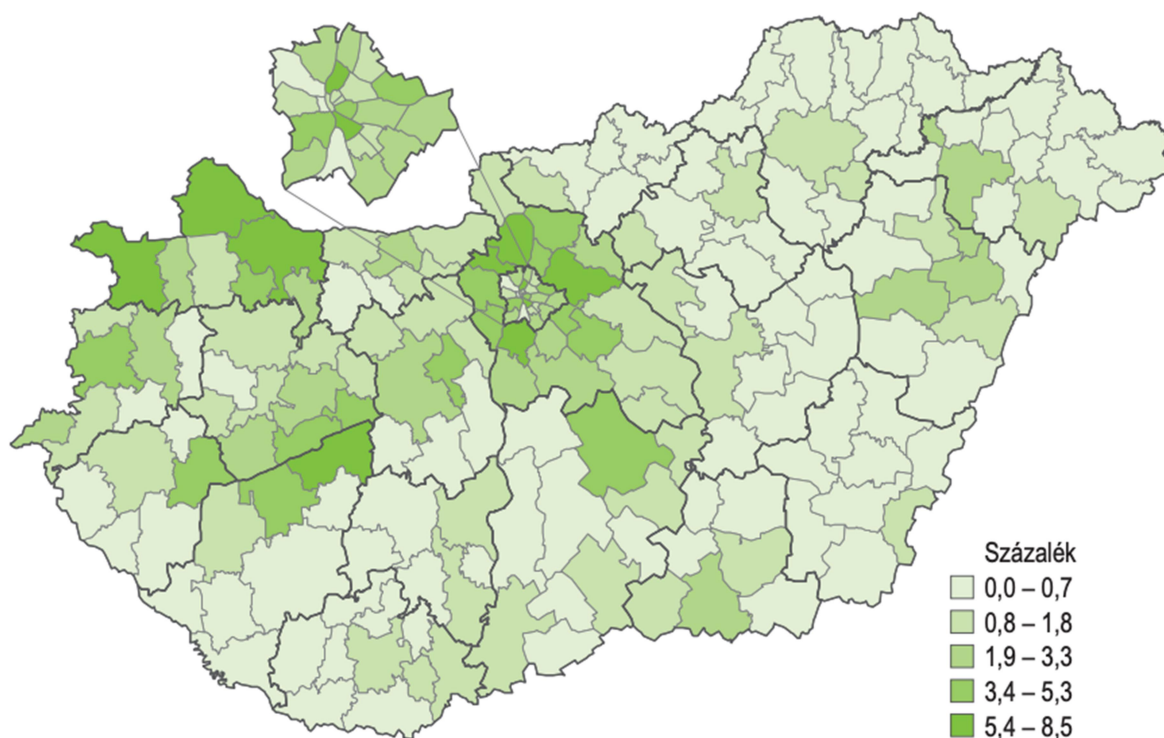
Ingatlanpiaci viszonyok

Lakásállomány, ingatlanárak

Győrben 2021-ben 63.597 db lakás volt, ez 7.151-gyel és 12,7%-kal több, mint 2010-ben. Ebben az időszakban Salgótarján kivételével az összes vármegyeszékhely városban növekedett a lakások száma, átlagosan 5%-kal, a legkisebb mértékben Békéscsabán, 0,3%-kal, a legnagyobb mértékben Győrben. Ugyanakkor az ezer főre vetített lakások számát tekintve Győr (479 db) elmarad a megyei jogú városok átlagától (481 db), ami Győr sűrűn lakottságát mutatja.

A lakásépítések 2013-as mélypontja és a következő két év ingadozása után 2016-ban ismét megindult az ország lakásépítési piacának felfutása. Az élénkülés hátterében egyrészt olyan kormányzati intézkedések állnak, mint a családi otthonteremtési kedvezmény bevezetése, illetve az újépítésű lakások áfakulcsának csökkentése, másrészt a hitelpiacon elérhetővé váltak a lakásépítések finanszírozására szolgáló, alacsony kamatszínvonalú lakáshitelek. A 2015 és 2019 között épült lakások több mint 60 százaléka Budapesten, valamint Pest és Győr-Moson-Sopron vármegyében épült fel. Az öt év alatt tízezer lakosra országos átlagban 72 újépítésű lakás jutott, azonban a főváros egyes

kerületeiben, Pest vármegye jelentős részén, Balaton térségében, illetve Győr-Moson-Sopron vármegyében és ezzel együtt Győrben is ennek a többszöröse.

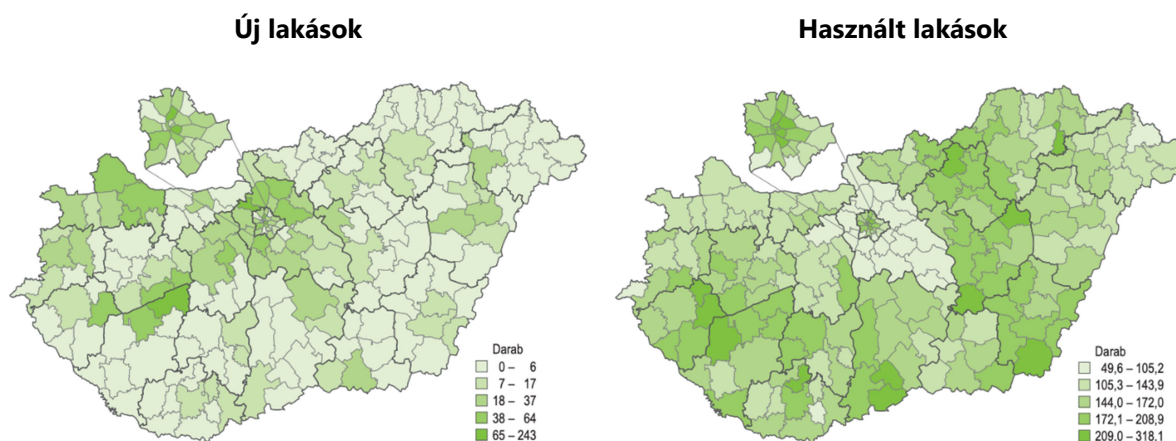

52. ábra A 2017 és 2021 között épült lakások tízezer lakosra jutó száma, Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2021

2010 és 2021 között a megyei jogú városok átlagában tízezer lakosra vetítve 177 lakást építettek, és átlagosan 23 szűnt meg. Ugyanezen időszak alatt Győrben a tízezer lakosra jutó épített lakások száma 478, a megszűnt lakásoké 33 volt. Az ebben az időszakban épített lakások számát tekintve Győr a megyei jogú városok között első helyen áll, amit Sopron követ 432-vel, majd egy nagyobb lemaradással Érd 294-gyel. Amennyiben a megszűnt lakásokat is figyelembe vesszük, a 2010 és 2020 közötti tízezer lakosra jutó lakásegyenleg még mindig Győrben (445) és Sopronban (405) a legmagasabb. 2020-ban a megyei jogú városokban átlagosan 32 lakás épült, a legkevesebb Salgótarjánban, 1 db, a legtöbb pedig Győrben 92 db.

Az ingatlanok állapota szerint vizsgálva a lakásértékesítéseket, 2015 és 2019 között a győri járásban, és ezzel együtt Győrben is lakosságarányosan több használt lakást értékesítettek, mint újat, ugyanakkor országos viszonylatban a többi területhez képest viszonylag több új lakás cserélt gazdát.

1.

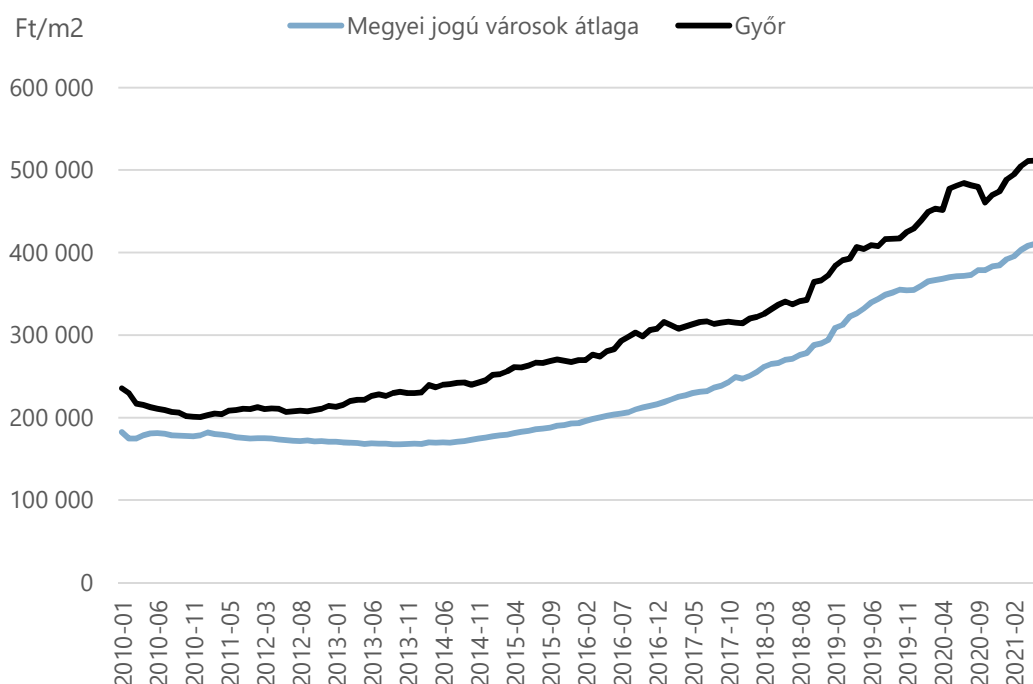

53. ábra Az értékesített új és használt lakások tízezer lakosra jutó száma, 2019-2021, Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2021

Győrben **a lakások legnagyobb hányada**, 43%-a **kétszobás**, 29%-a háromszobás, 18%-a négy és több szobás, és mindössze 10%-a egyszobás. A 2012 és 2022 közötti időszakban az egy- és háromszobás lakások aránya nem változott, míg **a kétszobásoké csökkent** (44%-ról) **a négy és többszobás lakások javára**.

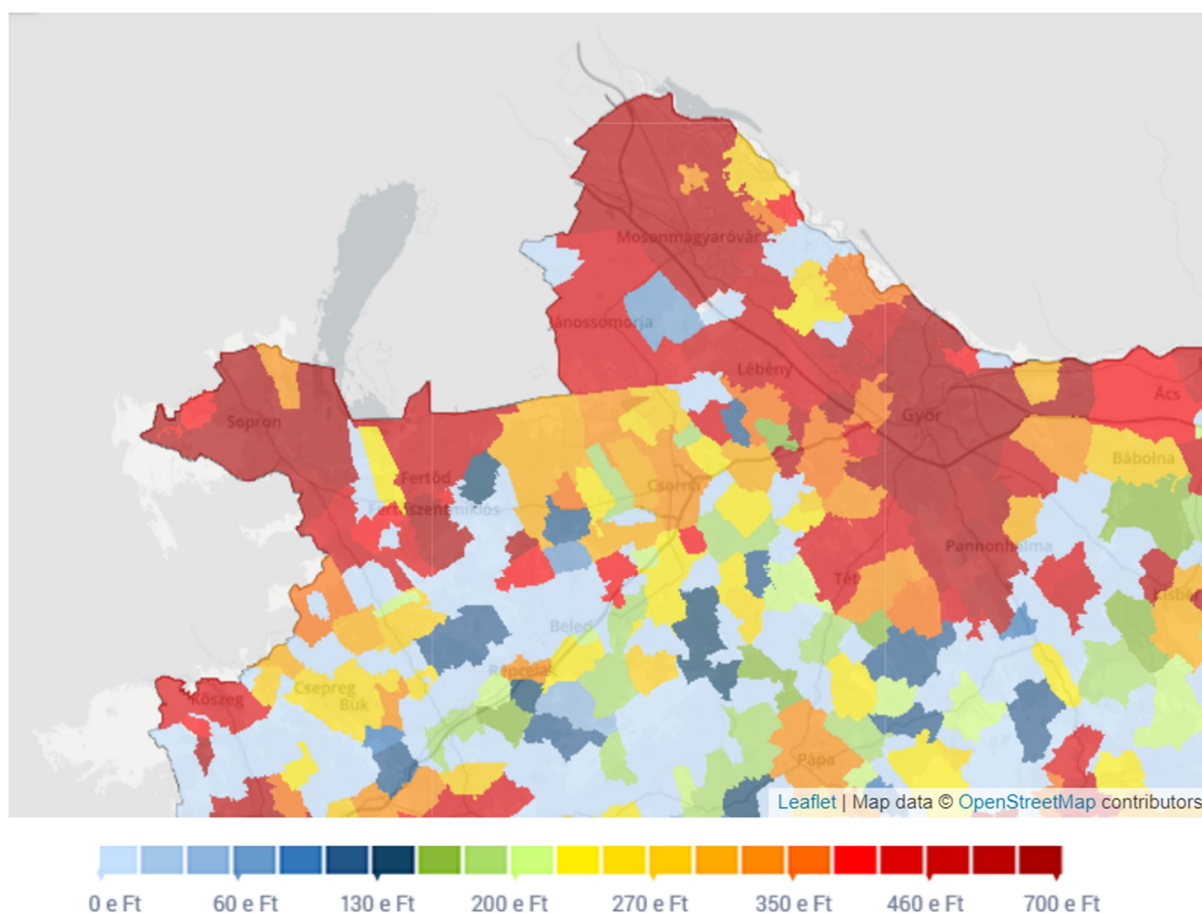
Az ingatlanet.hu szerint 2010-től 2014-ig minden hazai nagyvárosban (Budapesten és a megyei jogú városokban) szinte stagnáltak az **ingatlanárak**, majd 2014-től emelkedésnek indultak. Budapesten és Sopronban 2014-től, a többi megyei jogú városban inkább 2018 második felétől kezdődött meredekebb áremelkedés. 2022-ben a megyei jogú városokban az ingatlanárak a 2010-es árakhoz képest átlagosan megduplázódtak, Győrben még ennél is nagyobb ütemben, 146%-kal **növekedtek**. Csupán 2020. IV. negyedévében volt némi visszaesés az árakban, ez feltételezhetően a COVID-19 járvány miatti keresletcsökkenésnek volt köszönhető, de ez hamar visszaállt. 2010 és 2021 között a győri ingatlanárak egyébként is **magasabbak** voltak **a haza nagyvárosok átlagánál**. Ez utóbbit a budapesti árak erőteljesen felfelé húzták, tehát Budapest figyelmen kívül hagyásával még nagyobb különbséget láthatunk a győri és a megyei jogú városok átlagárai között.

2010-ben Győrben egy négyzetméternyi lakóingatlan átlagosan 212 ezer Ft-ba, míg 2022 májusában 712 ezer Ft-ba került. 2022-ben a város a négyzetméterenkénti lakóingatlan árat tekintve a többi megyei jogú város között negyedik helyen szerepel Érd (786 ezer Ft), Debrecen (720 ezer Ft) és Veszprém (716 ezer Ft) mögött

54. ábra A lakóingatlanok négyzetméterárának alakulása Győrben és a megyei jogú városokban, 2010-2021 (Ft/m²), Forrás: [https://www.ingatlanet.hu](https://wwwingatlanet.hu) alapján saját szerkesztés

A Győr-Moson-Sopron vármegyei ingatlanárakat nézve, a vármegyében Győr mellett Sopronban és Mosonmagyaróváron, illetve Rajkán magasak a négyzetméterenkénti lakóingatlan árak. Rajkán (519 ezer Ft) és Mosonmagyaróváron (610 ezer Ft) a lakóingatlanok négyzetméterenkénti ára alatta marad a győri átlagos áraknak, **Sopronban** azonban még a győrinél is **magasabb** az átlagos négyzetméterár (726 ezer Ft).

55. ábra A lakóingatlanok négyzetméterára Győr-Moson-Sopron vármegyében, 2022. május (Ft/m²), Forrás: <https://www.ingatlanet.hu>

A lakóingatlan típusok közül Győrben 2022-ben a legdrágábbak a téglalakások, amelyek átlagára négyzetméterenként 818 ezer Ft körül mozog, ezt követi a panellakás 635 ezer forintos átlagárral, harmadik a családi ház 507 ezer forintos átlagárral, és legolcsóbb a sorház, amelynek ára 401 ezer Ft körül alakult négyzetméterenként 2022 májusában. Látható tehát, hogy lakóingatlan típustól függően akár dupla árat is kérhetnek egy négyzetméter ingatlanért Győrben.

A győri lakáspiac jellemzői

Győrben a **városrészek** az ott található lakás típusa szerint **karakteresen elválnak egymástól**, vannak egytípusú és vegyes városrészek. Egyes városrészeket a tömbházas, lakótelepi beépítés jellemez, például Adyváros, Marcalváros I-II., más, döntően a Belvárostól távolabb elhelyezkedő városrészeket családi házas, esetleg sorházas övezetek jellemeznek, például Jancsifalu, Likócs, Pinnyéd, Nagybácsa. A harmadik jellegzetes városrész csoportban többféle lakóövezet is megtalálható, ilyen pl. a Belváros, Nádorváros és Révfalu, amelyekben a különböző típusú tömbházak (panel vagy téglalapítású tömbházak és társasházak), sor- és ikerházak vagy akár családi házak is egyaránt megtalálhatók.

Az elmúlt időszakban a Belvároshoz közeli városrészek – Révfalu, Nádorváros – emelkednek ki, és a családi házakat a több lakásos, kisebb-nagyobb társasházak (4-től akár 31-40 lakásos tömbökig) váltják fel. Ugyanakkor egyes városrészekben – például Kisbácsa, Kismegyer, Pinnyéd – új telkek kialakításával új családi házas területek kialakítására is lehetőség nyílt, amely kínálatával mérsékelni képes a városból a külső városrészekbe kiköltözők számát.

A **lakásárakat** Győrben – hasonlóan más hasonló méretű és szerkezetű városokhoz – alapvetően két tényező határozza meg, a centrumtól való távolság, valamint a nyugodt, családi házas övezet megléte.

Az alapterületre vetített átlagos árakat tekintve a városrészek között Marcalváros II. és Nádorváros árai a legmagasabbak, itt az árak megközelítik az egymillió forintot négyzetméterre vetítve. Szorosan követi ezen városrészeket Révfalu és a Belváros, ahol valamivel 900 ezer forint alatt alakulnak a négyzetméterárak. A következő csoportot a város külső gyűrűjében található városrészek – Kismegyer, Szabadhegy, Gyárváros, Ménfőcsanak, Sziget – alkotják. A legalacsonyabb alapterületre vetített átlagos árak a legtávolabbi – Bácsa, Újváros, Győrszentiván –, illetve romló állapotú – Marcalváros I. – városrészekben található.

A legnagyobb, átlagosan a 60 millió Ft-ot meghaladó értékű lakóingatlanok az átlagosnál nagyobb alapterületű lakásokkal rendelkező városrészekben találhatók. Ugyanakkor a legolcsóbb, 40 millió Ft alatti átlagárral bíró lakások az átlagosan kis alapterületű – 50-60 m² közötti – marcalvárosi, szabadhegyi és adyvárosi panellakások, valamint a leromlott állagú régi építésű és kis alapterületű társasházak Szigetben és Gyárvárosban.

16. Táblázat Átlagos lakásméret és ingatlanárak Győrben, városrészenként, 2022 május, Forrás: az <https://www.ingatlan.net.hu> alapján saját szerkesztés

Városrész	Átlagos méret (m ²)	Átlagár	Átlagár
		(ezer Ft/m ²)	(millió Ft)
Adyváros	56	658.2	36.9
Bácsa	136	466	63.4
Belváros	66	878.4	58.0
Gyárváros	88	690.6	60.8
Gyirmót	90	664.6	59.8
Győrszentiván	94	466	43.8
Jancsifalu*	105	473.7	49.7
Kisbácsa	79	596.1	47.1
Kismegyer	106	742.2	78.7
Likócs*	119	451.5	53.7
Marcalváros I.*	53	388.7	20.6
Marcalváros II.	68	928.4	63.1
Ménfőcsanak	153	652.4	99.8
Nádorváros	74	925.5	68.5

Pinnyéd	115	564.1	64.9
Révfa	98	883.5	86.6
Sárás	68	661.6	45.0
Szabadhegy	111	622.8	69.1
Sziget	103	652.6	67.2
Újváros	116	518	60.1

*2019 előtti adatok

Összefoglalás

Győr **gazdasági súlyát** tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, versenytársának sokkal inkább a határ túloldalán található fővárosokat és a budapesti várostársaságát tekinti. A foglalkoztatottság szintje kiemelkedően magas, a városban inkább a munkaerőhiány jelent mára problémát. A hazai és külföldi vállalatok körében **kedvelt befektetési célpont**. Helyi adó bevételeinek legnagyobb részét a helyi iparüzési adó teszi ki.

A város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a **járműgyártáshoz** köthető, a gazdaság többi szektora (köztük az egyébként komoly hagyományokkal bíró élelmiszeripar és textilipar) nem jelentős. Az **építőipar és a szakmai tudományos tevékenység feltörekvő** szakaszban van, a kereskedelem jelentősége a vármegyén belül és a megyei jogú városok között is kiemelkedő. A kiskereskedelmi üzletek koncentráltan állnak rendelkezésre, ugyanakkor számuk – igazodva az országos tendenciákhoz – csökken. A vendéglátóegységek száma ugyanakkor növekszik, szolgáltatásai igazodik a kor igényeihez. A **turizmus** dinamikus fejlődött egészen a koronavírus-járványt megelőző évekig, azonban 2021-ben még mindig nem érte el a járvány előtti időszak vendégforgalmának felét sem. Inkább az üzleti turizmus dominálja a szektort, így a lakossági vendégfogadás esetében még vannak kihasználatlan kapacitások.

Győr legjelentősebb vállalata az **Audi Hungaria Zrt.**, amely több mint 12 ezer főt foglalkoztat a térségben. A cég újabb kapacitásbővítést jelentett be 2022-ben, amelynek keretében 500 új munkahelyet hoznak létre a városban.

Győr népszerű a vállalkozói tőkebefektetések tekintetében, mivel **földrajzi fekvése kedvező**, külföldről és belföldről is könnyen elérhető bármilyen közlekedési móddal. Ugyanakkor kedvező földrajzi fekvésének köszönhetően versenytársai között éppen a három főváros térség jelenik meg, amelyek komoly **elszívó hatást** is gyakorolnak rá. Gyakori a munkaerő más városba történő ingázása vagy éppen elvándorlása is.

A **foglalkoztatási ráta rendkívül magas**, az álláskereső száma a többi megyei jogú városhoz képest alacsony, a közfoglalkoztatás nem jellemző. A gazdaságilag aktív népesség körében magasabb a felsőfokú végzettségűek aránya. Az iparban főként a szakmunkás és okleveles mérnöki munkaerőből

van hiány, mely probléma a szakképző intézmények és a vállalkozások együttműködésével a jövőben orvosolható lesz.

A **kutatás-fejlesztés** tekintetében a Széchenyi István Egyetem kulcsszerepet tölt be, számos fejlesztést hajtottak végre az elmúlt években, de fontos kiemelni szoros együttműködéseiket a vállalati szektorral, a vármegyei iparkamarával vagy éppen az Önkormányzattal.

Az elmúlt időszakban az ország megyei jogú városai közül abszolút és lakosságarányosan is Győrben épült a legtöbb új lakóingatlan. A magas jövedelmek és a térség munkaerő felszívó képessége miatt Győrben az **ingatlanárak** a többi megyei jogú városhoz képest jóval magasabbak, azonban a városon belül, városrészenként is jelentős különbségek vannak.

2.1.8 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az Önkormányzat gazdálkodásának kereteit az éves szinten elfogadott költségvetés határozza meg, amely adott naptári évre vonatkozóan tartalmazza a költségvetési bevételek és kiadások előírányzott összegét. Az Önkormányzat a költségvetés készítésekor a kötelező feladatok ellátására, többletforrás esetén az önként vállalt feladatai elvégzésére és megkezdett folyamatok továbbvitelére koncentrálnak, hogy a város a megszerzett versenyelőnyét a jövőben is meg tudja tartani. Ehhez elengedhetetlenül fontos a városi intézményhálózat fenntartása, a közszolgáltatások bővítése, és a győri polgárok életminőségének javítását célzó beruházások és fejlesztések jövőbeni folytatása, természetesen a város stabil pénzügyi pozícióinak megőrzése mellett.

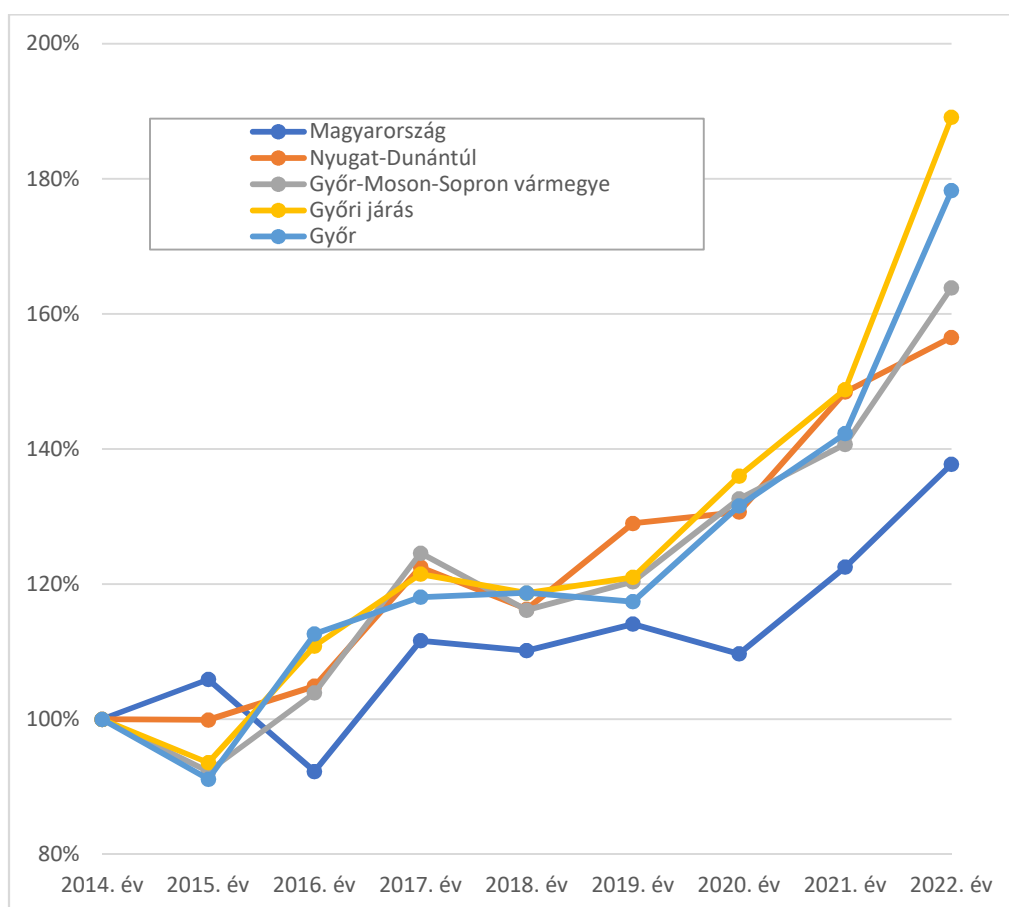
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) jelentős változásokat hozott nemcsak az önkormányzati feladatellátásban, de az önkormányzatok gazdálkodásában is. 2013-ban az **új feladatfinanszírozási rendszer** bevezetésének hatására Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának költségvetésében a főösszeg az előző évinél mintegy 5 milliárd Ft-tal alacsonyabb lett. A bevételi oldal változásai közé tartozik, hogy az állami feladatátvállalások okán az illetékbevételek elkerültek a várostól. További változást jelentett 2013-tól, hogy az Önkormányzat által beszedett gépjárműadó már csak a 40%-a maradt helyben.

A 2020 óta velünk lévő **COVID-19 járvány is jelentős változásokat eredményezett az Önkormányzatok finanszírozásában**. Az önkormányzatok kompenzációt kaptak a COVID-19 járvány miatti veszteségeik mérséklésére, és bár azok Győr esetében is számottevőek voltak, mégsem kapott ilyen jellegű támogatást. A **veszteségek** részben bizonyos megosztott adók átcsoportosításából, részben a helyi adók adóalapjának központi módosításából, részben a forgalom visszaeséséből, részben az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatás árának központi szabályozásából származnak. A 2013-as új feladat-megosztási rendszer bevezetése óta már csak a gépjárműadó maradt megosztott bevételként az Önkormányzat költségvetésében 40%-os mértékkel. A Magyarország Kormány azonban 2020 áprilisában Járvány Elleni Védekezési Alapot hozott létre, és ide csoportosította át egész évre vonatkozóan a gépjárműadó önkormányzatokat megillető részét. Győr esetében ez az elvonás a költségvetésnek 1%-át tette ki.

A helyi adók közé tartozik az **idegenforgalmi adó**, amelynek összege az idegenforgalom visszaesése miatt egyébként is jelentősen csökkent 2020-ban, ráadásul a veszélyhelyzet kihirdetésétől (2020. április) a kormány ezt az adófizetési kötelezettséget ideiglenesen megszüntette. A 2021-es szabályozás szerint az ágazat újraindítása érdekében ezt az adót az első félévben nem kell befizetni, a második

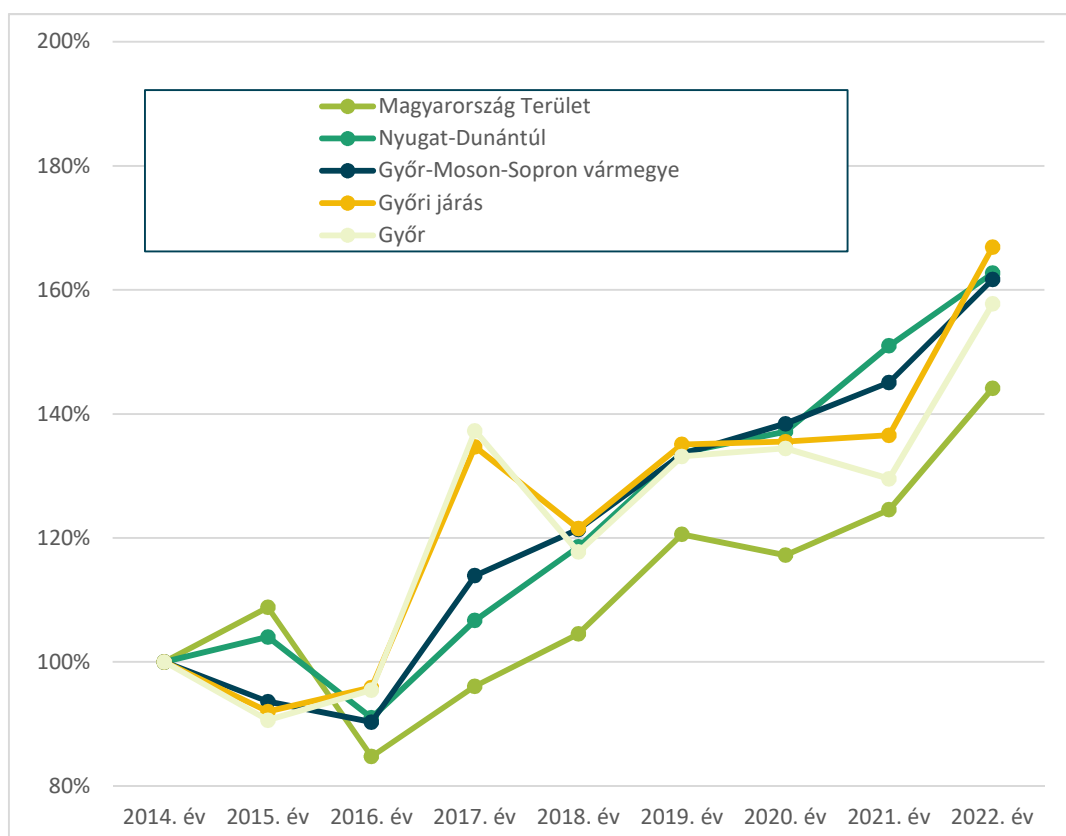
félévtől azonban visszaáll a korábbi rend. Ez éves szinten a 2019-es adatok szerint több, mint 100 millió Ft-os kiesést jelentett Győr város számára 2021-ben. A legnagyobb kiesést azonban az önkormányzati költségvetés számára a helyi iparüzési adó alapjának központi módosítása jelenti. A Magyarország Kormánya ugyanis a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében elrendelte, hogy **2021-ben a kis- és középvállalkozások számára a helyi iparüzési adó mértéke 1% lehet**, ha az adott adóévben alkalmazandó önkormányzati rendeletben megállapított adómérték több mint 1%. Mivel Győr esetében ez a mérték 2018 óta 1,6%, ez jelentős bevételkiesést jelent a 2021-es és 2022-es években. Ugyanakkor fontos látni, hogy a rendelet csupán a kv-k számára nyújtott kedvezményesebb adómértéket, így a városban található nagy adózók továbbra is stabilan szolgáltatják a bevételeket az Önkormányzat számára.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata jogszabályi kötelezettségének eleget téve önkormányzati ciklusonként elkészíti **gazdasági programját**. Ezek alapján megállapítható, hogy **a város pénzügyi helyzete stabil**. A kiadások növekedési üteme az országosnál kicsit magasabb, a vármegyei trendhez illeszkedik, kiugrást csupán az 2017-es év EYOF kiadásai eredményeztek.

56. ábra A települési önkormányzatok összes költségvetési bevételeinek változása (2014=100%), Forrás: KSH

Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

57. ábra A települési Önkormányzatok összes költségvetési kiadás változása (2014=100%), Forrás: KSH
Tájékoztatási adatbázis alapján saját szerkesztés

Az Önkormányzat az önkormányzati rendszer egészét tekintve **kiemelkedő mértékű és stabil forrásokkal rendelkezik**, amelyek biztosítják folyamatos működését, kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Az Önkormányzat nem rendelkezik sem működési, sem fejlesztési célú hitelkeretekkel. A 2011 előtt felvett fejlesztési célú hiteleket 2013-ban az állam adósságkonszolidáció keretében átvállalta. A folyamatos likviditás fenntartásához biztonsági célú folyószámla hitelkeret áll rendelkezésre, melynek felvételéről a közgyűlés dönt.

A **2022. évi költségvetés** alapján elmondható, hogy a **bevételek** között a teljes költségvetés mintegy 23,88%-át kitevő helyi adók képezik a leghangsúlyosabb elemet. 2020-ban Budapesten kívül Győr az abszolút értékben legnagyobb iparüzési adóbevételel rendelkező önkormányzat, de egy főre jutó HIPA bevételei is igen magasak voltak (ld. 19. táblázat). További fontos bevételi tételek az államháztartáson belülről érkező felhalmozási (21,87%) és működési (13,71%) támogatások, valamint az előző évi pénzmaradvány kötelezettséggel nem terhelt, előzetesen kalkulált összege (17,49%).

17. Táblázat a 10 legnagyobb iparüzési adóbevétellel rendelkező város 2022-ban (a főváros kivételével),

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Városok	HIPA bevételek (Mrd Ft)	Egy lakosra jutó HIPA bevételek (e Ft/ fő)	HIPA bevételek / működési bevételek
Budaörs	18.7	93 493	20.4%
Debrecen	13.3	91 133	20.1%
Győr	11.8	407 750	40.6%
Kecskemét	21.9	171 007	39.1%
Miskolc	20.2	213 330	33.4%
Nyíregyháza	13.8	127 112	22.8%
Szeged	11.4	81 350	16.5%
Székesfehérvár	10.4	88 987	20.5%
Szombathely	11.4	71 978	22.0%
Pécs	9.3	117 956	32.6%

A **kiadási oldalon** az intézmények kiadásai (amennyiben a Polgármesteri Hivatal kiadásait is ide soroljuk) az összes kiadás közel 34,61%-át teszik ki. Az önkormányzati kiadások között jelentős összegek felett rendelkezik a településfejlesztési és üzemeltetési terület (kiadások 21,27%-a) mely nem csak a folyamatban lévő beruházások (pl. útfelújítások, szociális városrehabilitáció (Újváros), épületfelújítások, energetikai fejlesztések, csapadékvíz-elvezetési projektek stb.) költségeit tartalmazta, hanem például a helyi autóbusz-közlekedés támogatását, a városüzemeltetési kiadásokat (közterületi zugszemét elszállítása, temetőfenntartás, közterületek tisztítása, hóeltakarítás stb.) is. Külön soron szerepelnek a költségvetésben a Modern Városok Program megvalósításával kapcsolatos kiadások (15,19%). További fontos terület a költségvetésben a szociális, oktatási és a kulturális terület. Ezen belül kerül kimutatásra a **Szolidaritási hozzájárulás**, melynek törvény által meghatározott mértéke 2022-ben 8 mrd Ft, ami a **költségvetési főösszeg 10,33%-ának** felel meg. Győr több éve hangsúlyosan kezeli a sport és a városmarketing kérdését, s ezek a költségvetésben, 0,6%-os arányt képviselnek. A város költségvetése biztosítja az egyes nemzetiségi és településrészi Önkormányzatok működési forrásait, továbbá támogatja a rendőrség, a polgárőrség, a katasztrófavédelem, az egyházak és a társadalmi szervezetek működését, külön is odafigyelve az ifjúság és az idősek életminőségére. A pénzügyi-igazgatási, vagyonkezelési és vagyongazdálkodási feladatok szintén megjelennek a költségvetésben.

Az Önkormányzat **vagyongazdálkodásának** alapelveit a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 20/2014. (IX. 12.) önkormányzati rendelet (Vagyonrendelet) rögzíti, amely meghatározza az Önkormányzat vagyonával, az azzal való gazdálkodással, továbbá a döntési jogosultságokkal kapcsolatos alapvető önkormányzati

rendelkezéseket, továbbá a részletszabályokat is. A rendelkezések kiterjednek az Önkormányzat tulajdonába kerülő vagyona és a vagyonszerzés szabályozására is. Eszerint az Önkormányzat kiemelt felelősségi körébe tartozik a vagyonnal való felelősségteljes, átgondolt, tervszerű, hatékony, az Önkormányzat céljait legjobban szolgáló gazdálkodás.

Győr MJV Önkormányzata a vagyongazdálkodásra, mint a város fejlesztésében is fontos szerepet játszó területre tekint. A város vagyongazdálkodása az országos szintű jogszabályokkal összhangban működik, az önkormányzati vagyon feletti tulajdonosi jogokat a Közgyűlés, a bizottság és a polgármester gyakorolják, amely szervek feladat- és hatásköre a vagyonrendeletben került szabályozásra. A vagyongazdálkodási döntések előkészítését, végrehajtását a jegyző vezetésével a Polgármesteri Hivatal illetékes osztályai végzik (az erre vonatkozó előírások a Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatában találhatók). Az Önkormányzat számára fontos alapelv a célhoz kötöttség, vagyis, hogy az önkormányzati vagyonnak a közfeladat ellátását kell szolgálnia. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a vagyongazdálkodás terén az Önkormányzatnak kerülnie kell a kiemelt kockázatot, csak részben gazdálkodhat szabadon (forgalomképes üzleti vagyonával).

Az Önkormányzat vagyongazdálkodása esetében jogszabályi kötelezettségek közé tartozik a város-rehabilitációs projektek megvalósítása, a lakásállomány szerkezeti átalakítása, építési telkek folyamatos kialakítása és eladása, a forgalomképes termőföldek értékesítése, továbbá a vagyonkataszter folyamatos frissítése. A hosszú távú célkitűzések a középtávú célkitűzéseket veszik alapul, hangsúlyozva, hogy a bevételszerzés és a kiadáscsökkentés mellett fontos szempont, hogy az Önkormányzat ne élje fel a vagyonát. Szintén fontos alapelv, hogy támogatni kell azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek az Önkormányzat számára újabb vagyonelemek megszerzését biztosítják

Győr **önkormányzati vagyonállománya** a 2022-ben készült mérlege alapján 214,3 milliárd forintot tett ki. Ezen vagyon több mint háromnegyede (82,2%) ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok formájában nyilvánul meg. Jelentős részt képviselnek még a vagyonelemek között a befektetett pénzügyi eszközök és a pénzeszközök is (4,5% és 12%), míg a koncesszióba adott eszközök és a követelések egyenként nem érik el a főösszeg 1%-át.

Az Önkormányzat jelenleg is érvényben lévő **gazdasági programja** 2020-ban készült¹¹. A gazdasági program az önkormányzati ciklus 5 évre vonatkozó beruházási, városfejlesztési elképzeléseket tartalmazza. A program összhangban áll az Önkormányzat korábbi stratégiai dokumentumaival (Integrált Településfejlesztési Stratégia, Local Agenda stb.). Az Önkormányzat a nevesített beruházásokat önkormányzati, állami és európai uniós források felhasználásával valósította meg az

¹¹ <https://gyor.hu/easy-docs/5eb533b168cce> Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020

elmúlt időszakban. A gazdasági programból leszűrhetők a 2020-2025-es ciklus városfejlesztésének legfőbb irányai.

Eszerint a ciklus kiemelt beruházásai részben a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (röviden TOP), másrészt a Modern Városok Programhoz (MVP) kapcsolódnak. A TOP elsősorban az Önkormányzatok fejlesztéseihez biztosít forrásokat, az Önkormányzatok gazdaságfejlesztési és azzal összefüggő város- és településfejlesztési akcióit támogatta. Ezen belül kiemelt prioritások voltak:

- ▶ a gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés,
- ▶ bölcsőde fejlesztések,
- ▶ zöld város kialakítása,
- ▶ kerékpáros közlekedési hálózati infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés,
- ▶ új napelempark kialakítása Győr-Likócson,
- ▶ önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése,
- ▶ szociális város-rehabilitáció.

A Modern Városok Programban elsődlegesen közlekedésfejlesztési, turisztikai, kulturális, egészségügyi beruházások szerepeltek, amelyből megvalósult:

- ▶ a Rába Quelle Gyógy-, Termál- és Élmenyfürdő felújítása, bővítése,
- ▶ Petz Aladár Megyei Oktató Kórház parkolási infrastruktúrájának fejlesztése,
- ▶ Új mentőállomás építése és a szükséges közúti kapcsolatok kialakítása,
- ▶ a Xantus János Állatkert átfogó fejlesztése.

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az Önkormányzat munkaszervezetként a Polgármesteri Hivatalban a településfejlesztési tevékenységének meghatározó szereplője a Településfejlesztési és Városstratégiai Főosztály, amely ellátja a Főépítési Osztály, valamint a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály tevékenységének összehangolását, irányítását, felügyeletét és ellenőrzését.

A **Településfejlesztési és Városstratégiai Főosztály** alapvetően előkészítő, tervező, terveztető és koordináló és lebonyolító szerepet tölt be a településfejlesztési kérdésekben, együttműködve a többi illetékes szervezeti egységgel. A **Főépítési Osztály** kiemelt feladatai közé tartozik a város éves és középtávú településfejlesztési terveinek elkészítésében való közreműködés, a településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia kialakításában való részvétel, önkormányzati beruházási döntések és városfejlesztési beruházások előkészítése, valamint a településrendezési eszközrendszer kialakítása és működtetése. A **Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztály** elsődleges feladata elkészíttetni az osztály feladatkörébe tartozó, önkormányzati beruházásokhoz

szükséges tanulmányokat, engedélyezési és kiviteli terveket. Az osztályon belül négy csoport működik, melyek fő feladatai a következők:

- ▶ az Infrastruktúra-fejlesztési Csoport: előkészíti és szervezi az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztési (döntően út-, közmű- és közösségi közlekedést érintő fejlesztések) és mélyépítési beruházásokat;
- ▶ az Ingatlan- és Létesítményfejlesztési Csoport: előkészíti és szervezi az önkormányzati létesítményépítési, magasépítési beruházásokat, továbbá szakmai segítséget nyújt az önkormányzati önálló intézmények felújítási és energiagazdálkodási feladatainak ellátásához;
- ▶ a Stratégiai és Pályázati Csoport: közreműködik a város éves és középtávú településfejlesztési terveinek elkészítésében, részt vesz a területfejlesztési célkitűzés kialakításában, továbbá közreműködik a város területét érintő fejlesztési stratégiák, koncepciók és tervek kidolgozásában; a Csoport ezeken túl figyelemmel kíséri a hazai, nemzetközi és az EU-s fejlesztési programokat, pályázati lehetőségeket, előkészíti a stratégiai területek fejlesztésével kapcsolatos pályázati anyagokat, koordinálja a pályázati kérelmekhez kapcsolódó tervek, tanulmányok elkészítését, gondoskodik a pályázatok benyújtásáról, ellátja a nyertes pályázatokhoz kapcsolódó stratégiai és pályázati menedzsment feladatokat;
- ▶ a Városüzemeltetési Csoport: végzi a városüzemeltetési feladatterv összeállítását és az abban foglaltak ellenőrzését, továbbá előkészíti a közszolgáltatások (távhőszolgáltatás, ivóvíz- és csatornaszolgáltatás, települési hulladék, nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz, temetők) ellátásával, megszervezésével kapcsolatos döntéseket.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Győr Önkormányzatának **gazdaságfejlesztési tevékenysége** az alábbi tényezők mentén csoportosítható:

- ▶ a helyi gazdaság műszaki infrastruktúra feltételeinek fejlesztése
- ▶ városi tulajdonú gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek működtetése
- ▶ adminisztratív eszközök
- ▶ partnerség

Az egyes tényezők részben átfedik egymást, hiszen az infrastruktúra-fejlesztés feltételezi a rendezési-szabályozási, vagyis az adminisztratív háttér meglétét. Ugyanakkor ezek a fejlesztések gyakran közvetlenül valamelyik, a város közvetlen vagy közvetett tulajdonában lévő gazdaságfejlesztő szervezetéhez kapcsolódnak. Továbbá partnerséget feltételeznek a fejlesztések során a vállalati, vállalkozói szférával is.

Helyi gazdaság műszaki infrastruktúra feltételeinek fejlesztése

A helyi gazdaság fejlődését, versenyképességének növekedését az Önkormányzat a vállalkozások műszaki infrastruktúráis feltételeinek fejlesztésével segítheti. Ennek leglátványosabb elemei az elmúlt két évtizedben a modern telephelyi kínálat és a logisztikai rendszerek fejlesztése a **Győri Ipari Park** több ütemben történő fejlesztésével, a **Győr-Gönyű Kikötő és a Győr-Pér Repülőtér** fejlesztésekkel.

A **város belső úthálózatának**, közlekedési viszonyainak megújítása, fejlesztése a vállalkozások városon belüli megközelíthetőségét erősíti mind az alapanyagok beszállítását, a késztermékek kiszállítását, mind a munkaerő mozgását tekintve. A munkaerő-mobilitás biztosítása érdekében jelentős fejlesztések zajlottak a városban, többek közt a Radnóti utcai kikötés, Szövetség utca, a Szent Imre út és a Jókai utca, a külső ipari területeken a Tatai út és a Pesti út vonatkozásában.

Szintén lényeges tényező az infrastruktúráis feltételek között a **város közmű rendszerének kiépítettsége**, annak minősége, üzembiztonsága. Az Önkormányzat a szolgáltató cégekkel együttműködve végzi a szükséges hálózatbővítéseket, illetve az elavult rendszerek korszerűsítését, cseréjét.

Városi tulajdonú gazdaságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek

Ebbe a körbe alapvetően azokat az Önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdonába tartozó szervezeteket soroljuk, amelyek közvetítőként, terület és ingatlan tulajdonosként részt vállalnak a város gazdasági szereplőit segítő működési feltételek biztosításában és ösztönzik a város gazdaságának a megújítását.

A város ilyen típusú szervezetei döntően már két évtizedes múlttra tekintenek vissza és fejlődésük több fázisát élték már meg amellet, hogy jövőbeni potenciálokkal is rendelkeznek. Ezek a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. (1991), Győr-Gönyű Kikötő Zrt. (1992) és a Győr-Pér Repülőtér Kft. (1994), INNONET Nonprofit Kft. (1997). Mindegyik szervezet partnerség alapú, továbbá ebben az utóbbi években történtek olyan meghatározó változások, amelyek hozzájárulhatnak az egyes szervezetekhez kapcsolódó gazdaságfejlesztést segítő, kiszolgáló objektumok további fejlődéséhez. A kikötő és a reptér egy komplex logisztikai rendszer alkotó elemei a győri gazdaság erőterében. Megfelelő fejlesztésekkel jelentős gazdasági, termelő és üzleti telephelyfejlesztés is kapcsolódhat ezen objektumokhoz.

A **Győri Nemzetközi Ipari Park Kft.** az ország első modern ipari-üzleti telephelye. Napjainkban több mint 210 hektáros területével, a 14 országból betelepült 110 vállalkozással az ország legsikeresebb ipari parkjai közé tartozik. Mára a területen beruházott összérték meghaladja a 700 millió eurót, a letelepedett cégek éves árbevétele mintegy 450 Mrd Ft, a foglalkoztatottak száma pedig átlagosan

7000 fő. A Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. jelenleg a Győr-Szol Zrt. 100%-os tulajdonában van, a Győr-Szol Zrt. 100%-os tulajdonosa Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő a Nyugat-dunántúli régió legnagyobb intermodális logisztikai központja, amely lehetőséget nyújt vízi, közúti, vasúti árutovábbításra. A **Győr-Gönyű Kikötő Zrt.** az alapító önkormányzatokkal együtt 60%-ban magyar tulajdonú. A külföldi tulajdonosok döntően osztrák szakmai befektetők. Az elmúlt évben az állam is belépett a tulajdonosok közé. Ez nagyobb garanciát jelenthet a kikötő már korábban megfogalmazott további fejlesztési ütemeinek megvalósításához.

A **Győr-Pér Repülőtér Kft.** jogelődje 1994-ben kezdte meg működését Pér községben a 70-es években épült, honvédelmi tartalék funkciót ellátó füves repülőtér fejlesztése céljából alapított P-Air Repülőtér Fejlesztő Kft. néven, alapvetően az érintett önkormányzatok együttműködésével. Napjainkra a tulajdonosi szerkezet jelentősen átalakult. Egyrészt belépett a tulajdonosi körbe az Audi Hungaria Zrt., amely a 2000-ben indult fejlesztési projektet jelentős pénzügyi forrással támogatta (részeseisé 48%). Szintén a fejlesztések érdekében csatlakozott a tulajdonosi körbe a Széchenyi István Egyetemért Alapítvány 2021-ben (részeseisé 13,3%). Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdoni részaránya 38,7%. A középtávú célok között szerepel a repülőtér tágabb infrastrukturális környezetének szinkronba hozása. A repülőtér jelenleg elsősorban a gazdasági élet szereplőinek igényeit elégíti ki. Annak érdekében, hogy ez tovább bővíthessen, illetve az utasforgalom volumene is növekedhessen, szükséges további repülőgép állóhelyek kialakítása, és bővíteni kell a gépkocsi parkolót is. Ezekkel együtt szükségessé válik egy új közúti kapcsolat kiépítése, és középtávon a Kft. számol még egy korszerű üzemanyag telep és egy teheráru terminál építésével is, valamint különféle kiszolgáló eszközök beszerzésével. A repülőtér jelentős mértékben járul hozzá Győr gazdasági fejlődéséhez, tőkebefektetéseket vonzó képességéhez, ezért Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának fontos érdeke fűződik a társaság eredményes működéséhez, folyamatos fejlesztéséhez, és tevékenységének színvonalas ellátásához. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

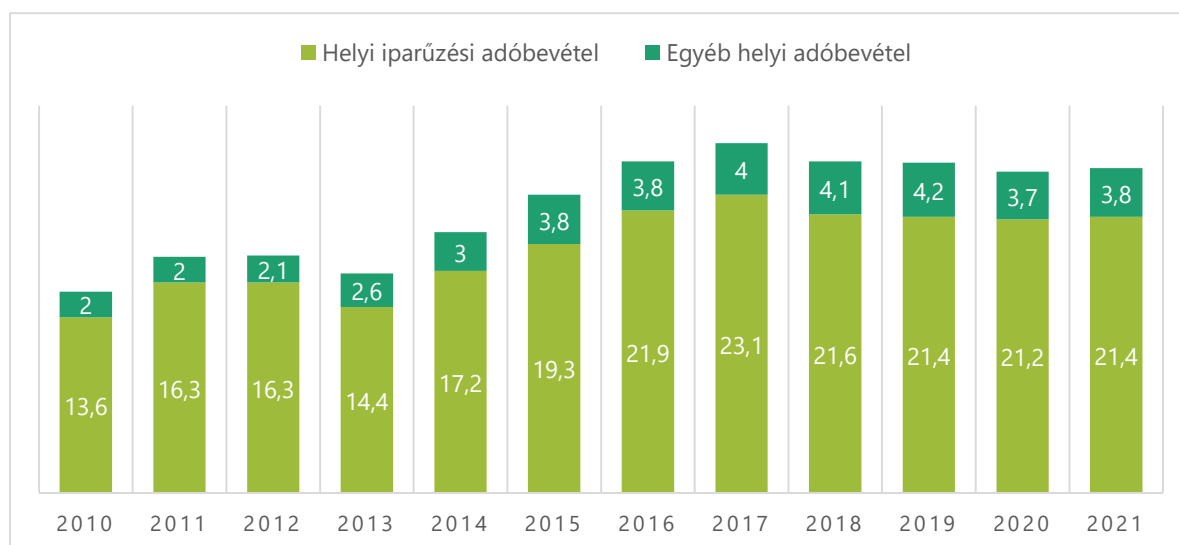
Az **INNONET Nonprofit Kft.** működteti az Ipari Park szívében elhelyezkedő INNONET Innovációs és Technológiai Központot, amely egyrészt korszerű technikával felszerelt épületben, kedvezményes bérleti díjakkal és szolgáltatásokkal teremt ideális feltételeket az innovatív, beszállítói képességekkel rendelkező kis- és középvállalkozások számára, másrészt kezdeményező szerepet vállal az innovatív gondolatok, ötletek felkutatásában, és részt vesz azok projektte formálásában, nemzetközi partnerkapcsolatok kiépítésén és a tapasztalatok cseréjén keresztül. A szervezet csírái az 1990-es évek közepén indultak el a Kisalföld Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kezdeményezéseként és illeszkedtek az ipari park, kikötő és repülőtér fejlesztési tervekhez. A szervezet alapítói között ott volt Győr Megyei

Jogú Város Önkormányzata is, amely az akkori Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat tulajdonrészének megvásárlásával és tőkeemelésekkel napjainkra az INNONET NKft.-ben mintegy 85%-os tulajdoni hányaddal bír. Az INNONET Nonprofit Kft. a 2020. évben, infrastruktúra fejlesztési hiteleinek végtörlesztésével működésének abba a fázisába ért, hogy elkezdte az INNONET Innovációs és Technológiai Központ teljes felújításának fokozatos előkészítését és végrehajtását, továbbá a Széchenyi István Egyetem felkérésére részt vett a Modern Városok Program keretében, a volt Kecszygár területén kialakítandó jövőbemutató Science Park projekt megvalósításában. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

Adminisztratív eszközök

Az adminisztratív eszközök alapvetően a **helyi rendeleteken** keresztül érvényesülnek. Ezek közül itt kettőt érdemes kiemelni. Az egyik a vállalkozások jelenlegi és jövőbeni fizikai működését is befolyásoló szabályozás, a **város rendezési terve** és az ahhoz kapcsolódó további dokumentumok. Ez meghatározza a gazdasági tevékenységek lehetséges helyszíneit, a működés kapcsolódó, köztük az infrastrukturális feltételeit: tevékenység típusa, beépíthetőség mértéke, szükséges közműrendszerek stb. A város hatályos , rendezési tervét 2006-ban fogadta el a közgyűlés, amely azóta sokszor módosult. Utoljára 2024. 01. 30-án.

A másik főbb adminisztratív eszköz a **helyi adópolitika**, amelyet a helyi adórendeletek szabályoznak. Az Önkormányzat felülvizsgálta a helyi iparűzési adó mentességet és a kedvezményeket keresztül a 2000-es években. A 2010-es években a helyi iparűzési adókulcsot a helyi adókról szóló törvényben meghatározott keretek között jelentős mértékben csökkentette az Önkormányzat a vállalkozásösztönzés érdekében. Győr Megyei Jogú Város Közgyűlése az elmúlt évtizedben kétszer is élt már az adómérték csökkentés lehetőségével, hogy az Önkormányzat teherviselő képességéhez igazodva a területén működő cégek elégedettségét, helyi beágyazottságát javítsa. Először 2014-től csökkentették az iparűzési adó kulcsát 2%-ról 1,8%-ra, majd 2018-tól újabb 0,2 százalékponttal 1,6%-ra. Ezek a módosítások természetesen már önmagukban is jelentős változásokat eredményeztek a bevételek alakulásában, míg az utolsó két évben már a járványhelyzet adóalanyokra gyakorolt gazdasági következményeit is látható.

58. ábra Győr Megyei Jogú Város Iparüzési adóbevételeinek alakulása 2014-2021 között (e Ft), Forrás: Győr Megyei Jogú Város Zárószámadatai (* költségvetési terv) alapján saját szerkesztés

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata jogszabály által biztosított lehetőségeit kihasználva egyéb **helyi adókat** is alkalmaz. A helyi adótípusok a következők:

- ▶ Építményadó keretén belül a nem lakás céljára szolgáló építmények adókötelesek. Az adó mértéke adóévenként 2000,- Ft/m² (2023. január 01-től), kivéve a sport célra szolgáló építmények esetén, ahol a mérték 800 m² hasznos alapterületet meghaladó építmény esetén 10,- Ft/m².
- ▶ Idegenforgalmi adó, melynek mértéke személyenként és vendég-éjszakánként 450,-Ft/fő. (2020 áprilisától 2021. júniusig központilag felfüggesztve)

Gépjárműadó, amely korábban átengedett központi adóbevétel volt, 2020. év óta nem eredményez az Önkormányzatnak bevételt. Ezek közül leginkább az építményadó nyújt stabil, jelentős bevételt, ez 2022-ben 3,64 milliárd forintot tett ki.

Partnerség

Az Önkormányzat alapvetően kétféle módon alakított ki partnerséget a város gazdaságának szereplőivel. Egyfelől szoros együttműködési kapcsolatot épített ki a vállalkozásokat képviselő szervezetekkel, mindenekelőtt a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, ahol a város polgármestere minden évben tájékoztatja a gazdasági szereplőket az Önkormányzatot ért változásokról, fejlesztési elképzelésekről. Ez egyben a visszajelzés közvetlen fóruma is a gazdaság részéről.

A másik módszer a direkt kapcsolat létesítése a vállalkozásokkal. Ez egy-egy meghatározó nagyvállalat esetében gyakoribb találkozást jelent a városvezetés és a cégvezetés között, más esetekben ez a

kapcsolat inkább egy-egy induló, folyó nagyberuházás kapcsán működik, pl. egy-egy kereskedelmi központ építéséhez kapcsolódó közútfejlesztési beruházások esetében.

Foglalkoztatáspolitikai

Győr az országos átlagnál lényegesen **kedvezőbb munkaerő-piaci jellemzőkkel** bír. Ez nem csupán az utóbbi években van így, hanem lényegében a rendszerváltás óta. Az ezredforduló óta a regisztrált munkanélküliek aránya a gazdasági válságot követően 2010. év elején tetőzött a városban 4371 fővel és 5%-os rátával, ami azonban már akkor is jelentősen elmaradt az országos szinten tapasztalható 8,4%-tól. A munkanélküliek száma azóta folyamatosan csökken, arányuk 2019-ben 1,3% volt, ami csak egyharmada az országos értéknek. Ugyanakkor 2019-ben már enyhe emelkedés volt tapasztalható a mutatóban, amit a COVID-19 világjárvány felerősített, 2022-ben már ismét csökkent a mutató, a nyilvántartott álláskeresők száma 1.382 fő volt.

Miután 2013. január 1-től a szakképzésnek, mint közszolgáltatásnak a biztosítását az állam átvette az önkormányzatoktól, és ebben az esetben nem csak a közvetlen oktatási feladatok ellátásáért, de a képzés helyét szolgáló ingatlanok működtetéséért is az állam lett a felelős, okafogyottá vált az önkormányzat részéről az önálló ösztöndíj program működtetése. Ugyanakkor a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjpályázaton keresztül támogatja a helyi tehetségek felsőoktatási tanulmányait, akiknek a helyben tartása szintén fontos feladat.

Lakás- és helyiséggazdálkodás

Önkormányzati ingatlan-vagyon kezelése

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonát a tulajdonában lévő:

- ▶ ingatlanok és ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok,
- ▶ ingó vagyontárgyak,
- ▶ immateriális javak,
- ▶ értékpapírok, valamint
- ▶ társasági részesedések

képezik, amelyek az önkormányzati célok és feladatok megvalósítását szolgálják.

Az önkormányzati vagyon **törzsvagyonból és üzleti vagyonból** tevődik össze. Törzsvagyonnak az az önkormányzati tulajdon nyilvánítható, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását vagy közhatalom gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon körébe tartozó vagyonelem forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes.

Az önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodás kereteit központi jogszabályok határozzák meg. A központi jogszabályokkal összhangban került megalkotásra a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának vagyonáról és a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról szóló 20/2014. (IX. 12.) önkormányzati rendelet (Vagyonrendelet), mely meghatározza az önkormányzat vagyonával, az azzal való gazdálkodással, továbbá a döntési jogosultságokkal kapcsolatos alapvető önkormányzati rendelkezéseket, és a részletszabályokat is. A rendelkezések kiterjednek az önkormányzat tulajdonába kerülő vagyonra és a vagyonszerzés szabályozására is. (Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020)

Az Önkormányzat ingatlanvagyonra a mérlegnyilvántartás szerint az alábbi csoportokból áll:

1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok (a 2022-es mérlegben értéke meghaladja a 176 milliárd Ft-ot)

1.1. Forgalmképtelen ingatlanok,

1.2. Korlátozottan forgalomképes ingatlanok,

1.3. Forgalomképes ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok.

Az ingatlanvagyon-kataszter nyilvántartásában – 2022. december 31-ei fordulónappal – az Önkormányzat tulajdonában 1.298 db forgalomképes ingatlan szerepel. Vagyongazdálkodási szempontból az ingatlanvagyonon belül legnagyobb jelentőséggel rendelkező elem az Önkormányzat tulajdonában lévő bérlakásállomány. A **Polgármesteri Kabinet Népjóléti Osztály Lakásügyi Csoportja** ellátja Győr város közigazgatási területén az önkormányzati tulajdonú, a Győr-Szol kezelésében levő önkormányzati bérlakások bérbeadásával kapcsolatos tulajdonosi feladatokat. A Vagyongazdálkodási Főosztály Vagyon-nyilvántartási Osztálya kezdeményezi az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás döntéseinek meghozatalát és az ingatlanvagyon nyilvántartást érintő változások adminisztrációját. A Vagyonhasznosítási Osztály feladata az önkormányzat ingatlanaival, az elővásárlási joggal érintett önkormányzati tulajdonban álló lakások elidegenítésével, a nem lakás célú helyiségek bérbeadásával kapcsolatos tulajdonosi döntés előkészítése és végrehajtása. Emellett elvégzi az osztály kezelésében lévő ingatlanvagyonnal kapcsolatos feladatokat. Az ingatlanhasznosítás módjától függően előkészíti és lebonyolítja az elidegenítést, bérbe- és használatba adást. (Győr Megyei Jogú Város Szervezeti és Működési Szabályzata, 2022.10.26.)

Lakáskonceptió

Az Önkormányzat még hatályos lakáskonceptiója 2007-ben került a 202/2007. (VII. 5.) számú közgyűlési határozattal, amely a bérlakások hosszú távú fenntartására a következő **irányelveket** tartalmazza az értékesítésben:

- ▶ határozatlan idejű bérleti szerződések megszüntetése a bérlő részére vásárláshoz való lehetőség biztosításával,

- ▶ forgalmi értékhez közelítve történjen az ingatlan értékének megállapítása,
- ▶ önkormányzat számára pénzügyi, gazdasági és műszaki előnyökkel járjon az értékesítés,
- ▶ preferálni kell az egyösszegű befizetéseket, ugyanakkor lehetőséget kell biztosítani részletfizetésre is,
- ▶ az értékesítés nem jelenthet vételi kényszert, az Önkormányzat nem értékesíti a lakást harmadik személy számára.

Az eladásból származó bevételek forrásul szolgálhatnak az Önkormányzat által támogatandó **célokhoz**, melyeket a koncepció a következőkben határoz meg:

- ▶ Bérlakások számának növelése, melyek
 - fiatal családok életkezdését segítik (Fiatalok háza program),
 - időseknek biztonságot, ellátást nyújtanak (Nyugdíjas ház),
 - szociálisan rászorulókat támogatják.
- ▶ Meglevő és megmaradó épületek, lakások műszaki állapotának javítása,
- ▶ Első lakást szerzők kamatmentes kölcsöntámogatása,
- ▶ Ifjúsági építési telkek kialakítása.

Bérlakás-gazdálkodás

Az Önkormányzat bérlakás-gazdálkodását elsősorban „Az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről, valamint a lakásvásárlás és- építés támogatásáról” szóló 30/2018. (XII.20.) **önkormányzati rendelet** határozza meg. A rendelettel az alkotók szándéka a korábbi, többször módosított 24/2011. (IX.29) önkormányzati rendelet korszerűsítése volt oly módon, hogy az a mindennapi életben bekövetkezett változásoknak és a hatályos jogszabályoknak jobban megfeleljen. Időközben ugyanis számos olyan új jogcím keletkezett, amely önkormányzati bérlakásban történő elhelyezést tehet szükségessé, és a korábbi rendelet nem rendelkezett róla. Továbbra is kiemelt cél ugyanakkor, hogy olyan bérlőknek adják ki az ingatlanokat, a szociális szempontok figyelembe vétele mellett, akik valóban tudják és akarják is fizetni a bérleti díjat és az Önkormányzat vagyonát megóvják. Hangsúlyosan szerepel benne a bérleti szerződés felmondási okaként az együttélési szabályokkal ellentétes, botrányos magatartás megjelölése, illetve a szerződésben vállalt kötelezettségek nem teljesítése miatti felmondás lehetősége.

Az Önkormányzat elsődlegesen a Szociális, Egészségügyi és Lakásbizottságon keresztül azzal szembesült, hogy egyre többen nem tudnak piaci alapon lakbért fizetni, azonban jövedelmük magasabb, mint a szociális, rászorultsági korlát az önkormányzati ingatlanok bérbeadásának feltétele esetében. A közműdíj tartozás csökkenését is szeretnék elérni a rendelet megalkotásával. A korábbiakhoz képest a bérlakásokhoz kapcsolódó pályázati lehetőségek csak a mozgáskorlátozottak számára fenntartott bérlakásokban történő elhelyezésre irányuló pályázattal bővültek. Továbbra is

megmaradt a szociális helyzet alapján történő elhelyezés, ahol minimális jövedelmet is előírnak az igénylők számára és szigorúbb feltételekhez kötik a szerződés meghosszabbítását.

A **Győr-Szol Zrt. Vagyongkezelő Üzletágának** egyik fő tevékenysége **az önkormányzat tulajdonában lévő és egyéb tulajdonú lakó-, illetve nem lakó ingatlanok hasznosítási, üzemeltetési és fenntartási feladatainak ellátása**. Az Önkormányzat vagyongkezelését tehát a Győr-Szol Zrt. látja el, míg a tulajdonosi jogok és feladatok az Önkormányzat kezében vannak. Ezen feladatok kiterjednek a megfelelő bérlő kiválasztására is.

A **lakbér mértékét** a 18/2004. (IV. 16.) számú, az Önkormányzati lakások lakbérének mértékéről, a külön szolgáltatási díjakról, ezek megfizetésének módjáról szóló rendelet határozza meg, melyet 2022-ben módosítottak utoljára. A havi lakbért a lakás alapterülete, a lakás használati értékének számszerűsített mértéke és az egységdíj szorzata alapján számítják ki.

Az elmúlt tíz évben több alkalommal módosult a lakbérrendelet. Először a lakások bérleti díjának alapjául szolgáló kiinduló 2008-as 5, 91 Ft-os egységdíj két lépcsőben 2012. június 1-től 15%-kal, majd 2013. április 1-től további 10%-kal emelkedett, míg a 2015-ös módosítás további 5%-os növekedést eredményezett, amíg elérte a mai 7,84 Ft-os értékét. A további változások eredményeképpen a 2023. január 1-től hatályos rendelet 10,- Ft-ban határozza meg az egységdíjat.

Az épületek, építmények, telkek stb. értékesítésének 2022. évi bevétele 168.849.908,- Ft volt. Az önkormányzati lakások értékesítésből összesen 3.880.369,- Ft bevételre tettek szert ugyanabban az évben.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Társaságai

Az Önkormányzat egyes **feladatok ellátására vonatkozóan gazdasági társaságokat hozott létre** zrt., kft. vagy nonprofit kft. formájában. E társaságok nagy részében az Önkormányzat 100%-os tulajdonosi részesedéssel bír. Ezen kívül az Önkormányzat több gazdasági társaságban gyakorol résztulajdonosi jogokat.

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit az alábbi táblázat tartalmazza.

18. Táblázat Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit, Forrás:

Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Név	Alaptevékenység	Önkormányzati tulajdon aránya
GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.	- önkormányzati ingatlanok bérbeadása, - sportintézmény üzemeltetés, - ingatlan beruházás és saját tulajdonú ingatlan üzemeltetés, bérbeadás, - társasházkezelés, - piacok, vásárcsarnok üzemeltetés - városüzemeltetés (játszóterek, strandok, parkfenntartás stb.) - temető üzemeltetés, - felszíni parkolás, parkolóház üzemeltetés, - távhőszolgáltatás - villamos energiatermelés	100%
GYŐR PROJEKT Kft.	- Beruházás bonyolítás: Tevékenységi körünkben lezajlott fejlesztések kivitelezési munkáinak irányítása, ellenőrzése, - Létesítmény-gazdálkodás: A társaság által megvalósított ingatlanfejlesztések eredményeként létrejött létesítmények működtetése, üzemeltetése, - Idegenforgalom, turisztikai tevékenység: Látogatóközpont / Tourinform Győr működtetése, kulturális és sport rendezvények jegyértékesítése, shop működtetése	100%
Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.	- fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos pályázatok és a kapcsolódó projektmenedzsment és szakmai megvalósítási feladatok ellátása, - Modern Város Program munkaszervezeti feladatainak ellátása	100%
Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.	- idősek, fogyatékosok szociális ellátása bentlakás nélkül	100%
Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft.	- növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése	100%
INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.	- társadalomtudományi, humán és műszaki kutatás, fejlesztés	85%
Mobilis Közhasznú Nonprofit Kft.	- pályaaorientációs és tudományos élményközpont működtetése	20%
GYHG Győri	- Hulladékgyűjtés, hulladékgazdálkodás,	100%

Név	Alaptevékenység	Önkormányzati tulajdon aránya
Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	MOHU területi szolgáltatója	

Önkormányzati részesedés más gazdasági szervezetekben

Név	Alaptevékenység	Önkormányzati tulajdon aránya
Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt. (PANNON-VÍZ Zrt.)	- víziközmű szolgáltatás	a részvények 61,12%-át birtokolja az Önkormányzat
Győr-Pér Repülőtér Kft.	- Üzleti és teheráru légi szállítása	38,7%

Önkormányzati fenntartású intézmények

Az **önkormányzati fenntartású intézmények** feladatellátásuk szerint csoportosíthatók. A szociális ellátáshoz tartozik a Család és Gyermejjóléti Központ, az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat, az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, valamint a Hajléktalanokat Segítő Szolgált. A köznevelési intézményekhez az óvodák, a Gazdasági Működtető Központ Győr, valamint Győr Megyei Jogú Város Gyermektábora sorolható. Az igazgatási terület ellátását 2 intézmény hajtja végre, a Városrendészet, Győr, valamint a Mezőőri és Parkőri Szolgálat. Városüzemeltetési területen működik Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete.

Önkormányzati fenntartású kulturális intézmények keretében a közgyűjteményi intézmények (Győr Megyei Jogú Város Levéltára, dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, Römer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum), a közművelődési intézmények (Generációk Művelődési Háza, Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ, Újvárosi Művelődési Ház), az előadóművészeti intézmények körében a Győri Nemzetin Színház, Győri Balett, Győri Filharmonikus Zenekar, Vaskakas Bábszínház szerepelnek, valamint a kultúraszervezés terén a Győri Művészeti és Fesztivál Központ van jelen.

A Kulturális Pénzügyi – Gazdasági Szolgáltató Központ (KPGSZK) az önkormányzati intézmények pénzügyi szolgáltatójaként lát el feladatokat. A Polgármesteri Hivatal az Önkormányzat adminisztratív szervezete.

Energiagazdálkodás

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2021-ben elfogadta Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Klímastratégiája című dokumentumot, majd a 2023. évben Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet, melyek energiagazdálkodási kérdésekkel is foglalkoznak. Az Önkormányzat a fejlesztések során **igyekezett figyelembe venni az energiahatékonyságot**. Ennek megfelelően több olyan intézményfejlesztés történt az elmúlt években, amely az energiahatékonyság javítására helyezte a hangsúlyt (pl. napelemes energiakorszerűsítési beruházások). Ezek a beruházások döntően pályázati forrásból valósultak meg, és nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az Önkormányzat által az energiáért fizetett költségek csökkenjenek. Az Önkormányzat az energia beszerzése során – jogszabályi kötelezettségéből fakadóan is – közbeszerzési felhívást ír ki, így biztosítja a versenyt a minél alacsonyabb ár és magasabb szolgáltatási színvonal elérése érdekében.

Az **energiahatékonyság** a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az Önkormányzat fenntartási költségeinek csökkentéséhez megfelelő eszközként szolgálhatnak a jövőben a középületek energetikai korszerűsítése, szigetelése és a hagyományos (fosszilis) energiahordozók alternatív forrásokkal történő kiváltása.

Távhőszolgáltatás

A távhőszolgáltatás 2010. október 1-ig az addig önállóan működő Győri Hőszolgáltató Kft. (Győrhő) feladati közé tartozott. A **Győrhő** távhőszolgáltatással, gázellátással, villamos energiatermeléssel és kereskedelemmel foglalkozott.

2010. szeptember 10-én Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése határozattal döntött az önkormányzati tulajdonú közszolgáltató cégek összevonásáról, így a Győri Hőszolgáltató Kft. 2010. szeptember 30-ával beolvadt a Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.-be. 2011-ben megszűnt a gázmotorokkal termelt villamos energia kötelező átvétele, ami nagy kihívást jelentett a gázmotorokat üzemeltető társaságok számára. A gazdaságos üzemvitel érdekében a győri kiserőmű az elsők között, 2011 áprilisától kilépett a magyar villamosenergia-rendszer szabályozását végző piacra, és azóta is szabályozó erőműként dolgozik.

A következő években már a megújuló energiák (biomassza, geotermikus energia) hasznosítása került előtérbe, majd döntés született a geotermikus hőenergia hasznosításáról, és 2014-ben aláírták a hosszú távú, 15 évre szóló hőenergia-szállítási szerződést az Arrabona Geotermia Kft.-vel. A tényleges hőátadás 2015-ben indult meg. 2019-ben a fogyasztók felé kiadott hőmennyiség 47,1%-a már megújuló energiából származott.

2018-ban megszüntették a fűtőolaj-tüzelést. Így már csak a környezetet legkevésbé terhelő fosszilis tüzelőanyagot, földgázt tüzelnek el az erőműben.

2019-ben a KVGM-100, 2020-ban az egyik PTVM 50 kazánon hajtottak végre égőcserét annak érdekében, hogy a kazánok légszennyezőanyag-kibocsátása csökkenjen.

A beruházások során kiemelt jelentőséggel bírt az energiahatékonyság növelése.

A meglévő távhővezeték-hálózat korszerűsítésével az 51 km nyomvonal-hosszúságú primer vezetékhálózat 41 százaléka már korszerű, gyárilag előszigetelt, közvetlenül földbe fektetett technológiával üzemel.

A szolgáltatói berendezések folyamatos fejlesztése mellett az elmúlt években – jelentős állami és önkormányzati támogatással – nagy számban újultak meg a távfűtött épületek is. Jelenleg a távfűtött lakások kicsit több mint a fele rendelkezik radiátorokra szerelt költségmegosztóval vagy a lakásokban elhelyezett költségmegosztó hőmennyiségmérővel a fűtés elszámolásához. Az összes távfűtött győri lakóépület 39 százalékában pedig már megvalósult a teljes energetikai korszerűsítés: a külső hőszigetelés, a nyílászárók cseréje és a fűtési rendszer korszerűsítése, vagy már eleve így épült az épület. Ezekben a felújított épületekben javult a hőérzet, a termosztatikus szelepekkel mindenki saját igénye szerint állíthatja be a kívánt szobahőmérsékletet, és nem utolsósorban a korábbiakhoz képest jelentősen, akár 40-50 százalékkal csökkent a fűtési hő-felhasználás, és így a fizetendő fűtési díj. A

következetes műszaki fejlesztéseknek köszönhetően a győri távhőszolgáltatás kényelmes, biztonságos és környezetbarát.

2.1.9 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOSVÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

Településüzemeltetési szolgáltatások

Önkormányzati szolgáltató szervezetek

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009-ben határozott arról, hogy új gazdasági társaságot hoz létre azzal a szándékkal, hogy az önálló gazdálkodást folytató négy, 100 százalékos önkormányzati tulajdonú céget (Inszol Zrt., Komszol Kft., Győrhő Kft. és Győri Városfejlesztési Kft.) összevonja és tevékenységeiket a jövőben a Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. (röviden GYŐR-SZOL Zrt.) látja el.

A GYŐR-SZOL Zrt. működését 2010-ben kezdte meg, mely induláskor 12,5 milliárd forintos alaptőkével rendelkezett, 17,5 milliárdos mérlegfőösszegű vagyont kezelt, és hasonló nagyságrendű éves árbevételt ért el.

A cég profilja jelenleg az ingatlankezeléstől a városüzemeltetésen keresztül a távhőszolgáltatásra, az energiatermelésre, a beruházási és kivitelezési munkák elvégzésére, a társasházkezelésre is kiterjed.

Főbb tevékenységek:

- ▶ Városüzemeltetés
- ▶ Ingatlan gazdálkodás
- ▶ Vagyonkezelés
- ▶ Beruházás és kivitelezés
- ▶ Parkolók, pakolóházak üzemeltetése
- ▶ Piacok és vásárcsarnok üzemeltetése
- ▶ Temetők fenntartása, üzemeltetése
- ▶ Távhőszolgáltatás, energiatermelés
- ▶ Sportingatlanok kezelése

A Győr-Szol Zrt. százszázalékos tulajdonú leányvállalatai a Győr+ Média Zrt., a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft., az Arrabona Depó Kft., valamint a többségi tulajdonban lévő Jósiv Temetkezési Kft. révén Győr gazdasági életének különböző területein is jelen van.

A hulladékgazdálkodási feladatokat a MOHU területi szolgáltatójaként a **GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.** (röviden: GYJG Nonprofit Kft.) látja el a városban. A GYHG Nonprofit Kft. működési területét érintő 112 településen üzemelő szelektív szigetek, 43 darab hulladékudvar, 2 darab átrakó állomás és a Győr-Sashegyi Hulladékkezelő Központ azt a célt szolgálja, hogy az Európai Unió előírásainak megfelelően, a válogatást és előkezelést követően a hulladékokat a lehető legnagyobb mértékben lehessen átadni anyagában történő és energetikai hasznosításra. A **PANNON-VÍZ Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt.** (Pannon-Víz Zrt.), melynek főtevékenysége az ivóvíz szolgáltatás, a szennyvízelvezetés és -tisztítás, végez ezek mellett egyéb kiegészítő szolgáltatásokat is, többek között az iparivíz-szolgáltatást, laborvizsgálatot, nem közművel elvezetett szennyvízszállítást és -kezelést, hulladékhasznosítást, ivóvíz- és szennyvízbekötést, csatorna- és kútkamerás vizsgálatot. Az Önkormányzat részesedése 61.12% a cégben.

Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete végzi a Győr közigazgatási területén belül található, valamint a közösségi közlekedés által igénybe vett, összességében mintegy 822 km hosszúságú önkormányzati tulajdonú közúthálózat és az ahhoz kapcsolódó kerékpárutak (73 km), hidak, aluljárók és egyéb műtárgyak (pl. közvilágítás) kezelői feladatait.

Nem önkormányzati szolgáltató szervezetek

MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt. – Fő tevékenység: gázellátás;

Győr területén a gázelosztó hálózat üzemeltetési feladatát, csakúgy, mint az egyetemes szolgáltatói tevékenységet MVM Csoport végzi. A jogelőd Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. 2007. június 1-től a GDF SUEZ vállalatcsoport tagja volt, onnan a Nemzeti Közművek (NKM) vásárolta ki 2018-ban, majd 2021-ben integrálódott az MVM Csoportba, amely gyakorlatilag mindennemű energetikai tevékenységet képes a cégcsoporton belül ellátni. A földgázellátás majdnem 100%-osnak mondható Győrben.

E.On Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. – Fő tevékenység: elektromos energiaellátás;

A korábbi ÉDÁSZ elektromos energiaszolgáltató 2004. június 1. óta E.On Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. néven működik Győr területén, az E.On Hungária csoport tagjaként. Az elektromos energia ellátás 100%-os Győrben.

Volánbusz Zrt. – Fő tevékenység: közösségi közlekedés;

A Kisalföld Volán Zrt. 2006 óta zártkörűen működő részvénytársaság volt. A győri székhelyű személy- és árufuvarozással foglalkozó részvénytársaság, nemcsak Győr helyi közösségi közlekedési feladatait látta el, hanem Sopronét és Mosonmagyaróváráét is. Továbbá a Kisalföld Volán biztosította a vármegyén belüli helyközi, valamint a vármegyén kívüli távolsági utazások kiszolgálását is. 2015. január

1-én integrálódott az Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központba (ÉNYKK), majd 2019. október 1-től az ÉNYKK utódjaként a Volánbusz Zrt. látja el a fenti szolgáltatásokat.

Magyar Telekom Nyrt. – Fő tevékenység: vonalas távközhálózat;

A korábbi MATÁV 2005 után Magyar Telekom Nyrt. (T-Com) néven folytatta tovább működését.

Vidanet Zrt., DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft. – Fő tevékenység: kábeltelevízió hálózat;

A településüzemeltetés és az okos városfejlesztéshez hozzátartozik az internetelérhetőség biztosítása a településen. Ehhez az internetelőfizetések száma a lakásállomány arányában megfelelő mérőszám lehet. Ez alapján 2018-ig folyamatos emelkedés volt jellemző (92,2%), majd 2020-ra visszaesett a lakásállomány ellátottsága 80,1%-ra, amelyet főként az előfizetések számának a csökkenése idézett elő, miközben a lakásállomány száma is növekedett.

Okos város települési szolgáltatások

Az első okos város kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg. A város és az E.ON Hungária Zrt. ekkor írta alá azt az együttműködési megállapodást, amelynek célja az volt, hogy a 2017-ben megrendezendő Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál idején már „okos városként” fogadhassa a fiatalokat Győr.

Ehhez kapcsolódóan több területen egyszerre indultak meg a **fejlesztések** - okos városhoz kapcsolódó településüzemeltetési szolgáltatásokból összesen 7 db található a településen. Jelentős szakaszon készült el a városban az okos közvilágítás. 150 lámpatest „okosításával” a projekt megteremtette egy olyan kétirányú kommunikációs hálózat kiépítésének lehetőségét is, amely a világítás vezérlésén kívül sok minden másra is képessé teszi a várost. Ezek a fejlesztések a lakossági igények és a technikai, infrastrukturális lehetőségek figyelembevételével még napjainkban is folyamatosan zajlanak.

Továbbá napelemeket helyeztek el több köznevelési, kulturális és szociális intézmény tetejére is. A környezetbarát villamosáram-termelés mellett ezeken a helyszíneken folyamatos adatgyűjtést is végeznek az E.ON szakemberei, amely a közintézmények napenergia termelésének átviteli hálózatra gyakorolt hatását hivatott mérni. Az időközben elkészült **energetikai nyilvántartórendszer** képes egységesen kezelni az Önkormányzat tulajdonában lévő intézmények fogyasztási adatait. A rendszer sokkal több dolgot tud, mint ami jelenleg kihasználható benne. Jelenleg a nyilvántartásnak köszönhetően a város tulajdonában álló épületek/intézmények teljes fogyasztását nyomon tudja követni és abból aggregált és elemi szintű lekérdezéseket készíteni. Ugyancsak hasznos beruházásnak minősül a város új uszodájában, az Aqua Sportközpontban elvégzett komplex épületi energiamedzszment rendszerfejlesztés, amely jelentős energiamegtakarítást eredményez a létesítmény üzemeltetése során. Ehhez kapcsolódó okos megoldás a BEMS alkalmazása az AQUA

Uszoda épületenergetikai felügyelete számára. Az AQUA Uszoda épületében olyan rendszer került telepítésre, ami lehetővé teszi az épület energetikai rendszerének folyamatos felügyeletét. A rendszer képes jelezni a meghibásodásokat, de sok esetben ezek előrejelzésében is segítséget tud nyújtani. Támogatásával jelentősen csökkenthetők a karbantartási és üzemeltetési költségek. (elérés: <https://www.konsys.hu/>)

További okos megoldások a városban:

- **Hulladék applikáció**, amely a GYHG Nonprofit Kft. saját fejlesztésű rendszere, és csak hulladékkal kapcsolatos bejelentéseket tud fogadni. (elérés: <https://www.gyhg.hu/#/>)
- A **helyi járatú buszok jegyvásárlása mobiltelefon segítségével**. (elérés: <https://www.volanbusz.hu/hu/jegy-es-berlet/mobiljegy>)
- Okos **utastájékoztató rendszer a győri helyi buszok közlekedéséről** (totemoszlopok). (elérés: http://www.gyoribuszok.hu/hirek/uj_utastajekoztato_rendszer_gyorben.html)
- **Közösségi kerékpár szolgáltatás**. (elérés: <https://www.gyorbike.hu/>)

Összefoglalás

Győr MJV Önkormányzata az önkormányzati rendszer egészét tekintve kiegyensúlyozottan biztosítja a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Az Önkormányzat nem rendelkezik sem működési, sem fejlesztési célú hitelkeretekkel. A COVID járvánnyal összefüggésben jelentkező veszélyhelyzet során központilag bevezetett, de a helyi adó és egyéb költségvetési bevételeket csökkentő szabályok érzékenyen érintették az Önkormányzat költségvetését, a tartalékok mobilizálását tették szükségessé.

A helyi gazdaság fejlődését, versenyképességének növekedését a város a vállalkozások műszaki infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével segítette. Ennek leglátványosabb elemei voltak a modern telephelyi kínálat és a logisztikai rendszerek fejlesztései a Győri Ipari Park több ütemben történő kiépítésével, a Győr-Gönyű Kikötő és a Győr-Pér Repülőtér területén történő fejlesztésekkel.

Győr MJV jelentős bérlet-állománnyal rendelkezik, amely a Győr-Szol Zrt. kezelésében van.

Győr MJV területén a településüzemeltetési szolgáltatások jelentős részét a Győr-Szol Zrt. és a tulajdonában lévő gazdasági társaságok látják el. Az első okos város kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg az Önkormányzat és az E.On együttműködésében. Mára számos okos applikáció segíti a városlakókat a közszolgáltatások igénybevétele során.

2.1.10 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

A települési zöldfelületi rendszer

A település egésze biológiailag aktív és inaktív területekből tevődik össze, melyek közül előbbi a zöldfelületek és vízfelületek, míg utóbbi a beépített, burkolt felületek összessége. A települési **zöldfelületek** alatt a települések területén belül a növényzettel fedett, benőtt, betelepített területeket értjük. A települések életében kiemelt szerep jut a zöldfelületeknek, a hozzájuk kapcsolódó természeti (elsősorban gazdasági ültetvények), valamint kondicionáló (ökológiai, rekreációs és esztétikai szolgáltatások) funkciójuknak köszönhetően. A zöldfelületek hozzájárulnak a klímaadaptációhoz (klimatikus hatásaiknak köszönhetően), az életminőséghez (környezetjavítás, rekreációs és közösségi szerepük), a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a város településképi (közvetve pedig gazdasági) vonzerejéhez. Ugyanakkor ettől megkülönböztetjük a **zöldterületeket**, ami egy területfelhasználási kategória, amelyekre sajátos jogszabályi előírások vonatkoznak. A zöldterületek olyan közterületek, amelyek beépítésre nem szánt, részben vagy egészben állandó növényzettel fedett közterületek, pl. közparkok tartoznak, maximális beépítettségük 3%-os lehet. Mindez jelzi, hogy a zöldterületek kiemelt szerepet játszanak a zöldfelületi rendszerben.

A település felszínborítottsága

Egy település esetében a **felszínborítottság** pontos ismerete a környezeti és természeti erőforrások megismeréséhez, azok kezeléséhez szükséges adatok és modellek egyik fontos kiindulópontja. Ennek megvalósításhoz alapvető cél, hogy egy úgynevezett felszínborítási „leltár” készüljön, mely a hosszú távon a környezettel való jobb gazdálkodást segíti elő.

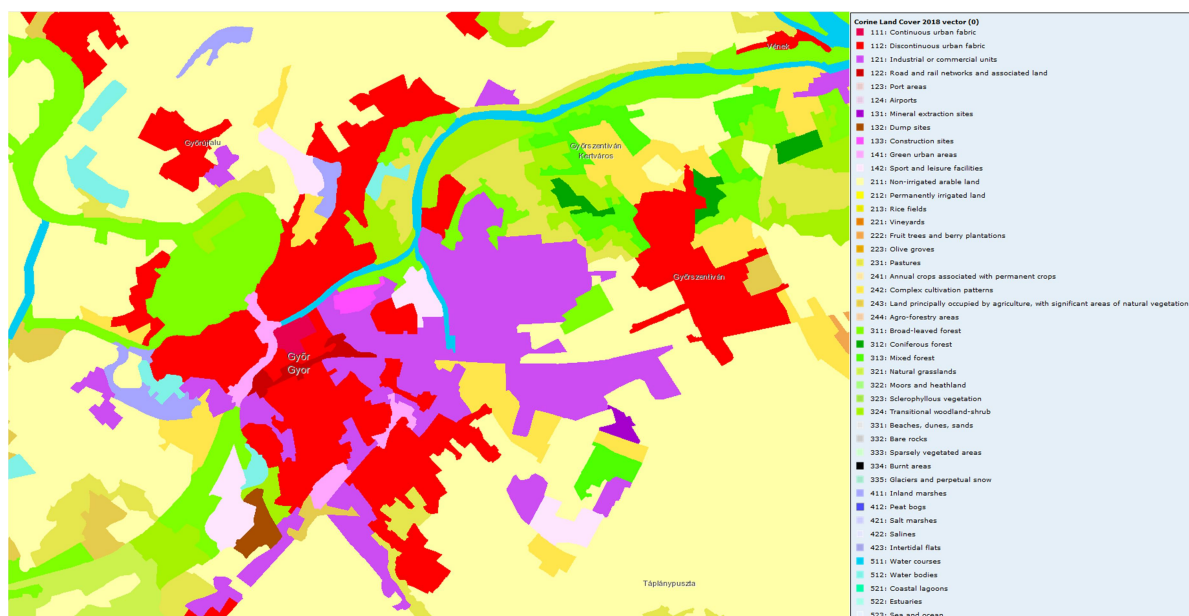
A Corine Land Cover (CLC) 2018-as adatai alapján elmondható, hogy Győr területének jelentős részét (35,6%-át) nem öntözött szántóföldek adják, melyet követ 15,8%-kal a nem összefüggő települési szerkezet, és 10,3%-kal az ipari és kereskedelmi terület. Ez utóbbi esetében a 2012-es adatokhoz képest jelentős, majdnem 2%-os növekedés volt tapasztalható. A város felszínborítottsági adatait az alábbi táblázat tartalmazza részletesen összehasonlítva a 2012-es és 2018-as adatokkal:

19. Táblázat Corine felszínborítottsági adatok Győrben, 2012-2018, Forrás: TEIR EEA alapján

Corine Land Cover (CLC) felszínborítottsági típusok	2012		2018	
	hektár	%	hektár	%
Állóvizek	86	0,5%	87	0,5%
Átmeneti erdős-cserjés területek	796	4,6%	834	4,8%
Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal	273	1,6%	272	1,6%
Építési munkahelyek	312	1,8%	35	0,2%

Folyóvizek és vízi utak	201	1,2%	201	1,2%
Gyümölcsösök, bogyósok	148	0,8%	148	0,8%
Ipari vagy kereskedelmi területek	1465	8,4%	1793	10,3%
Komplex művelési szerkezet	957	5,5%	955	5,5%
Lerakóhelyek (meddőhányók)	56	0,3%	56	0,3%
Lomblevelű erdők	1521	8,7%	1606	9,2%
Nem öntözött szántóföldek	6323	36,2%	6209	35,6%
Nem összefüggő település szerkezet	2714	15,5%	2751	15,8%
Nyersanyag kitermelés	30	0,2%	25	0,1%
Összefüggő település szerkezet	38	0,2%	38	0,2%
Rét, legelő	957	5,5%	983	5,6%
Sport- szabadidő- és üdülő területek	290	1,7%	290	1,7%
Szárazföldi mocsarak	125	0,7%	125	0,7%
Természetes gyepek és természetközeli rétek	399	2,3%	399	2,3%
Túlevelű erdők	225	1,3%	127	0,7%
Út- és vasúthálózatok és csatlakozó területek	64	0,4%	64	0,4%
Városi zöldterületek	118	0,7%	118	0,7%
Vegyes erdők	357	2,0%	340	1,9%
ÖSSZESEN	17455	100,0%	17456	100,0%

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a CLC adatbázisban nem szerepelnek 25 hektárnál kisebb területek, ezért például – a város zöldfelületi rendszerében és az ott élők életminőségében fontos szerepet betöltő – kisebb kiterjedésű városi parkok és kertes házas területek nem szerepelnek e statisztikákban. Győr Megyei Jogú Város felszínborítottságát az alábbi ábra szemlélteti.

59. ábra Győr felszínborítottsága CORINE-ban, Forrás: European Environmental Agency – Corine Land Cover, Database, 2018

A város legnagyobb kiterjedésű zöldfelületei a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben találhatók. A zöldfelületet alkotó, zöldfelületi karaktert leginkább meghatározó elemek az alábbiak:

- ▶ **természetközeli területek, erdők:** nagyban meghatározzák a város „zöld” arculatát, jelentőségük és védelmük kiemelt fontosságú. Ide tartoznak a Mosoni-Duna, a Rába és a Rábca folyókat követő parti, hullámtéri területek tájelemei, a folyószabályozásokat követően kialakult holtágak, morotvák sora, melyek sajátos hangulatú tájat eredményeznek, a feltöltődő egykori medrek igen gazdag növényvilága, a ligetes gyepterületek, valamint erdőterületek, melyek azonban Győr közigazgatási területének csak kis részét borítják;
- ▶ **árvízmentesítéssel kapcsolatos létesítmények:** az árvízmentesítéssel kapcsolatos létesítmények is a zöldfelületekbe tartoznak, hiszen például a folyók melletti töltésszakaszok nagyon kevés kivétellel füvesített területek. A töltések teljes hosszúságából 2023-ban 27,7 km volt önkormányzati tulajdonában;
- ▶ **csapadékvíz tározó tavak:** a csapadékvíz tározó tavak és környékük is zöldfelületeknek számítanak. Állatvilága és növényvilága is jelentős. Győrben a 2020-ban nyolc csapadékvíz tározó tó található, szemben a 2011-es 5 db-bal, összterületük a 2011-es 52 983 m²-hez képest 2023-ra-ra 64 804 m²-re nőtt;
- ▶ **köztemetők:** a városi köztemetők szintén a zöldfelületi rendszer fontos részei. 2023-ban Győrben összesen 8 darab temető működött. A füves területek összesen 278.974 m² területet tesznek ki, fából a temetők területén összesen 4.696 darab található;
- ▶ **szabadstrandok:** Győrben két szabad strand, név szerint az Aranypart I., illetve az Aranypart II. található. Az Aranypart I. elnevezésű strand területe 42 818 m², míg az Aranypart II. 34 422 m²;
- ▶ **Püspökerdő:** kiemelt értéknek számít a „város tüdeje”-ként is jellemzett Püspökerdő, mely egy, Győr belterületén elhelyezkedő, mintegy 250 hektáros ártéri erdő. A területen játszótéri eszközök, labdajátékra alkalmas terek, tűzrakó helyek, esőbeállók mellett erdei tornapálya, valamint egy tanösvény is található. A fejlesztések következtében a Püspökerdő látogatottsága egyre nő, évente 30-40 ezer látogató keresi fel.

Ugyancsak fontos szerepet játszanak a város életében a **vízfelületek** is. A folyóvizek közül – jelentőségük szerint sorrendbe rendezve – a Mosoni-Duna, Holt-Marcál, a Rába és Rábca szerepe kiemelendő, amelyeket vízparti ligetes területek, strandok és mocsaras területek öveznek. Megemlítendő még kisebb állóvizek is.

A város zöldfelületeinek mértékére utal a város területének **művelési ágak szerinti megoszlása**. Ahogy az alábbi alapján megállapítható, a város belterületeinek döntő többségét kivett (már beépített) területek jelentik, míg az erdők és egyéb zöldfelületek összterülete nagyjából 300 hektárra tehető, ami a belterületek bő 5%-át teszi ki. A külterületeken a szántók és a kivett területek részaránya kimagasló, ugyanakkor az erdők aránya is 13%-ra tehető.

20. Táblázat Győr területének megoszlása művelési ágak szerint, 2021, Forrás: Győr-Moson-Sopron
Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Ingatlan-nyilvántartási Osztály (2021-től)

Művelési ág	Terület (ha)			Összesen
	Belterület	Külterület	Zártkert	
Szántó	41,01	5047,87	64,80	5153,67
Rét	15,65	568,18	4,92	588,75
Szőlő	0,06	10,68	36,85	47,59
Kert	2,41	6,68	89,51	98,60
Gyümölcsös	1,67	161,09	36,18	198,94
Legelő	10,37	463,23	2,5991	476,20
Nádas	27,10	76,30	0,84	104,24
Erdő	261,32	1407,43	9,59	1678,34
Kivett	5333,37	3216,34	435,45	8985,16
Halastó		4,97		4,97
Fásított terület	4,17	115,96	5,84	125,97
Összesen	5697,13	11 078,73	686,57	17 462,44

Az önkormányzati zöldterületek szerepe a város zöldfelületi rendszerében

A zöldterületek és a zöldfelületi rendszer kezeléséről, fenntartásáról és védelméről a Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 69/2003. (XII. 19.) Ök. rendelete „a zöldterületek fenntartásáról, védelméről és használatáról” rendelkezik. A rendelet célja Győr Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó azon szabályok megállapítása, amelyek meghatározzák az ember és a környezet harmonikus kapcsolatának kialakítását, az ökológiai elemek és folyamataik védelmét. Ennek értelmében **zöldterületnek** minősülnek a közhasználatú és a rendezési terv minősítése szerinti zöldfelületek (pl. közpark, véderdő, közutak, járdát szegélyező, illetőleg a közúti forgalmat irányító vagy elválasztó részben vagy egészben növényzettel borított közterület), valamint ezek építményei, felszerelései és berendezési tárgyai, a védőterületek és a közterületen lévő utcai sorfák. A közhasználatú zöldterületek fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat a fenti rendelet alapján Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata a Győr-Szol Zrt. révén látja el.

A KSH adatai alapján a **zöldterületek mérete** 212 hektárra tehető, ami a város területének 1,2%-át fedik le. Helyzetük 2011 óta alig változott, az elmúlt tizenhárom évben alig több mint 3%-os növekedés tapasztalható. Ugyanakkor a KSH adatbázisában elérhető adatoknál két és félszer nagyobb azon zöldterületek felülete, amelyeket a Győr-Szol Zrt. tart nyilván: a legfrissebb adatok szerint 575 hektárra tehető ezek területe, ami a város összterületének 3,3%-át teszi ki; ez kétötöddel nagyobb, mint 2012-ben.

21. Táblázat Önkormányzati tulajdonú zöldterületek méretének alakulása, 2011-2020, Forrás: KSH és a Győr-Szol Zrt. adatai alapján, 2022

Év	Összes zöldterület (KSH) (m ²)	Zöldterületek aránya a településen (%)	Egy főre jutó zöldterület mérete (m ² /fő)	Nyilvántartott összes zöldterület nagysága (Győr-Szol Zrt.) (m ²)
2011	2 060 255	1,18	16	n.a.
2012	2 058 932	1,18	16	4.078.548
2013	2 058 037	1,18	16	4.637.172
2014	2 056 431	1,18	15,9	4.816.769
2015	2 016 868	1,16	15,6	5.310.442
2016	2 038 891	1,17	15,8	5.313.713
2017	2 125 950	1,21	16,3	5.313.713
2018	2 113 141	1,21	16	5.674.609
2019	2 118 955	1,21,	15,8	5.705.066
2020	2 124 543	1,22	16,01	n.a.
2021	2 135 146	1,22	16,16	n.a.
2022	2 090 736	1,20	16,08	n.a.

A zöldfelületi ellátottság értékelése

Győr városának zöldfelületeinek nagysága az utóbbi évtizedben nem növekedett számottevően. Zöldfelületben leggazdagabbnak mondható településrészei elsősorban az Ergényi lakótelep, Révfa, Győrszentiván és Ménfőcsanak térségében találhatók, mely elsősorban a falusias megjelenésű lakókörnyezetnek köszönhető. Ennél jóval alacsonyabb a zöldfelület a belvárosi sűrűn beépített, valamint a gazdasági-ipari területeken.

A gyönyörű barokk központjáról is méltán híres város fejlesztéseiben az épített értékek védelme kiemelt jelentőségű. Azonban ezzel párhuzamosan elmondható az is, hogy a zöldterületek számának és nagyságának növelése, a meglévő zöldfelületek jó állapotban való fenntartása és fejlesztése ugyancsak fontos prioritást élvez a városban. Ezt alátámasztja, hogy a „város tüdejeként” számon tartott Püspökerdő védetté nyilvánítása is megtörtént. Fontos zöld terület még a Marcalvárosi Kiserdő, melyet a lakosság szabadidő eltöltésére szívesen keres fel.

A megvalósított számos intézkedés közül kiemelendő a „Zöld város kialakítása Győrben” című projekt, melynek keretein belül többek között sor került az évek óta tartó fásítási programra, aminek keretében évente átlagosan ezer új fát ültetnek el, vagy épp az egészséges fák mentésére is. Utóbbi kapcsán a Malom ligetben különleges, eddig Győrben nem alkalmazott eljárással mentették meg a parkban található egészséges fákat. A fásítási tevékenység szép példjaként szolgál továbbá, hogy a Győrben

született gyermek után a szülők igényelhetnek egy fát, amit vagy a Győrköligetben vagy mindenki a saját telkén ültethet el. 2020 őszén 112 fával nyitott meg a liget a Marcalvárosi Kiserdőben, 26-an saját lakókörnyezetükben ültették el a fákat.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Sok helyen tapasztalható városszerte, hogy új lakónegyedek, bevásárlóközpontok, esetleg ipari üzemek épültek, ami megnövelte a mesterséges, burkolt felszínek nagyságát és egyben a zöldfelülettel való borítottság csökkenéséhez vezetett. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, a városkép negatív vizuális hatásain túl a nyári időszakban jelentős hőmérsékletnövekedés is kialakulhat. Ezek a városrészek „hősziget”-ként funkcionálnak, mely az ott élők életminőségének, területek látogatottságának visszaesését okozhatják.

A következő, már kevésbé problémás szintet azok a városrészek jelentik, melyek beépítettsége már lényegesen kisebb, több a zöldfelület, légcseréjük kiegyenlített. Ilyenek például Révfalu, Bácsa, Újváros vagy épp a kertvárosias jellegű Nádorváros. Fekvésük a téli délkeleties szelek esetén problémás, hiszen a város levegője ebbe az irányba sodródik, azonban ez a szélirány nem gyakori, így levegőminőségük általában jónak mondható. Azonban az olykor előálló jelenség negatív hatásait az említett településrészek a zöldfelületek elnyelő kapacitásának növekedése tompíthatja, akár meg is szüntetheti.

A város tüdejét az ÉNY-i részen fekvő Püspökerdő jelenti. Fekvése által az uralkodó szélirányba esik, így tiszta levegő érkezik a városba, mindemellett a terület a sportot, a pihenést, az üdülést és a kikapcsolódást kitűnően szolgálja. Védelme, fenntartása kiemelten fontos a város számára.

Összefoglalás

Összegzésképpen elmondható, hogy a természetes, vagy **természetközeli zöldfelületek és vizek együttes aránya meghaladja a város területének egyötödét**; ezek közül a legfontosabb a város tüdejeként is funkcionáló, 250 hektáros **Püspökerdő**. Kiemelt szerepük van még a **folyóvizeknek** és az azokat övező vízparti ligetes területeknek, strandoknak és mocsaras területeknek. Fontos szerepük van még a mesterséges zöldfelületeknek is, amelyek viszont sokszor relatíve kis területűek. A város **zöldterületei** a Győr-Szol Zrt. adatai alapján 571 hektárt, a város területének 3,3%-át tesznek ki.

Az utóbbi időszakban a **zöldfelületek fejlesztése**, valamint **növelése** egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a **beépítettség növekedése**, és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti. Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a

meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, az intenzívebb fenntartói tevékenység, a nehezebben kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe.

Önkormányzat több intézkedést tett arra vonatkozóan, hogy az átmenő forgalmat új hálózati elemekkel (elkerülő utakkal) elvezesse a városból, a helyi és átmenő forgalmat szétválassza, a város belső és lakóterületeiből pedig kivonja. A stratégiai zajtérkép megújítása során elvégzett vizsgálatok alapján megállapításra került, hogy Győr az elkerülő utak, az elkerülő utak mellett épített zajárnyékoló falak, valamint az elmúlt években végzett város- és közlekedésfejlesztések következtében kedvező zajhelyzetet teremtett abszolút és relatív értelemben is az egyéb hasonló nagyságú városokhoz viszonyítva. A „Győr Megyei Jogú Városra 2017 – Stratégiai zajtérkép megújítása” címmel elkészített zajtérkép alapján megállapítást nyert, hogy a városban a közúti közlekedés okoz beavatkozást igénylő, határérték feletti zajterhelést, ezért zajcsökkentési intézkedési terv készült a közúttól származó kibocsátott zaj csökkentésére. A vasúti közlekedéstől származó zajterhelés nem okoz azonnali beavatkozást igénylő intézkedést, azonban ebben az esetben is készültek javaslatok zajcsökkentési intézkedésre.

Győr **vasúti kapcsolatok** szempontjából jó helyzetben van. A Budapest – Bécs közlekedési folyosó közepén fekszik, a Dunántúl északi részének vasúti központja. Az európai TEN-T korridorok közül kettő (a Rajna-Duna és a Kelet-Kelet-Mediterrán) halad át a városon, az európai áru fuvarozási folyosók közül azonban három (a Rajna-Duna /RFC9/, a Kelet-Kelet-Mediterrán /RFC7/ és a Borostyán /RFC11/) érinti. A korridorok az 1-es vasútvonal nyomvonalát követik. A Budapest (Keleti pu.) – Hegyeshalom oh. vonal Magyarország egyik legforgalmasabb vonala mind személy, mind áruszállítás tekintetében. A vonal biztosítja Győr számára a kapcsolatot Budapest és Bécs irányába. A vonal kétvágányú, villamosított, ETCS1 vonatbefolyásolási rendszerrel kiépített, 120-160 km pályasebességű.

Déli irányba két vasútvonal vezet, a 10-es Győr (Rendező) – Celldömölk és a 11-es Győrszabadhegy – Veszprém vonalak. Mindkettő egyvágányú, nem villamosított vonal. A pályasebesség a celldömölki vonal esetében 100 km/h, a veszprémi vonalon azonban a pálya állapota és a terepviszonyok miatt nem haladja meg a 60 km/h-t. Mindkét vonal MÁV üzemeltetésű (hasonlóan az 1-es vonalhoz). A veszprémi vonal az 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelettel Bakonyszentlászló és Veszprém közötti szakasza védett műemlékké lett nyilvánítva. A celldömölki vonal fejlesztése több évtizedes terv, jelenleg a MÁV-Volán-csoport fenntarthatósági stratégiai célkitűzései dokumentum alapján villamosítása 2050-ig célkitűzés. A 8-as Győr – Sopron oh. vonal az előbbiektől eltérően a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. tulajdonában és üzemeltetésében van. A vonal egyvágányú, villamosított, 100-120 km/h pályasebességű. A forgalom volumenére való tekintettel kétvágányúsítása tervezett, annak előkészítő munkálatai, engedélyeztetése folyamatban van.

Az országos **fejlesztési tervek** között szerepel a Varsó – Budapest nagysebességű vonal megépítése, melynek jelenlegi állapotában az autópályával párhuzamosan jelölték ki a nyomvonalát Győr térségében. A vonal megépülésével, és győri megállási lehetőség kiépülésével, a város nemzetközi

kapcsolatai tovább bővíthetnek. A városi/vármegyei tervek között szerepel a Győr – Kisbér – (Székesfehérvár) elővárosi vasútvonal kiépítése, mely vasúti kapcsolatot teremt a város melletti Péren található Győr-Pér repülőtérhez, mely regionális repülőtérként jelentős személy és áruforgalmat bonyolít.

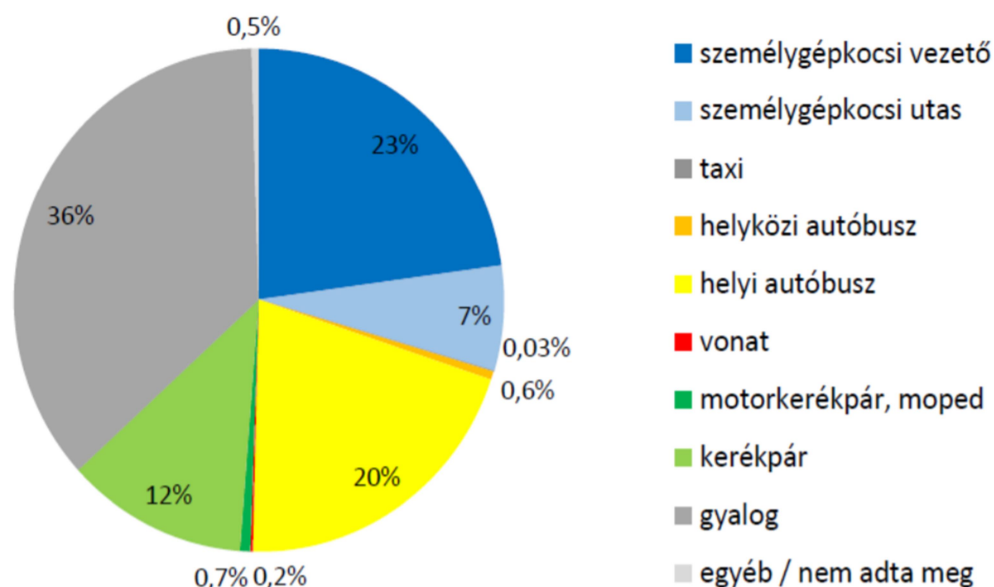
A Dunához, mint **hajózási útvonalhoz** Győr a Győr-Gönyű országos közforgalmú kikötőn keresztül kapcsolódik. A Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő a Nyugat-dunántúli régió legnagyobb intermodális logisztikai központja, amely lehetőséget nyújt vízi, közúti, vasúti és légi árutovábbításra. A kikötő **110 hektáron** terül el a **Duna 1794,00 folyamkilométerénél** a Mosoni-Duna torkolatában, több kiemelt jelentőségű országos tranzit vasútvonal, valamint a gyorsforgalmi úthálózat fővonalának találkozásában. A kikötő közvetlenül kapcsolódik a Bresttől Constanciaig vezető európai E60-as főútra, illetve az E75 Helsinki-Athén és az Ystad-Rijeka főúthálózatra.

A Győr-Gönyű Kikötő Zrt. **1992 óta működik**, ahol az évek során folyamatos egymásra épülő ütemezett fejlesztéseket hajtottak végre a tulajdonosok. A kikötő áruk rakodásával, tárolásával és szállításával foglalkozik. A társaság a szolgáltatások és fejlesztések teljes folyamatában az MSZ EN ISO 9001:2015 minőségirányítási rendszerszabvány előírásainak megfelelően működik.

Fokozott figyelmet fordít a természeti környezet védelmére, ezért minden tevékenységét az MSZ EN ISO 14001:2015 szabvány szerinti integrált környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazásával végezi.

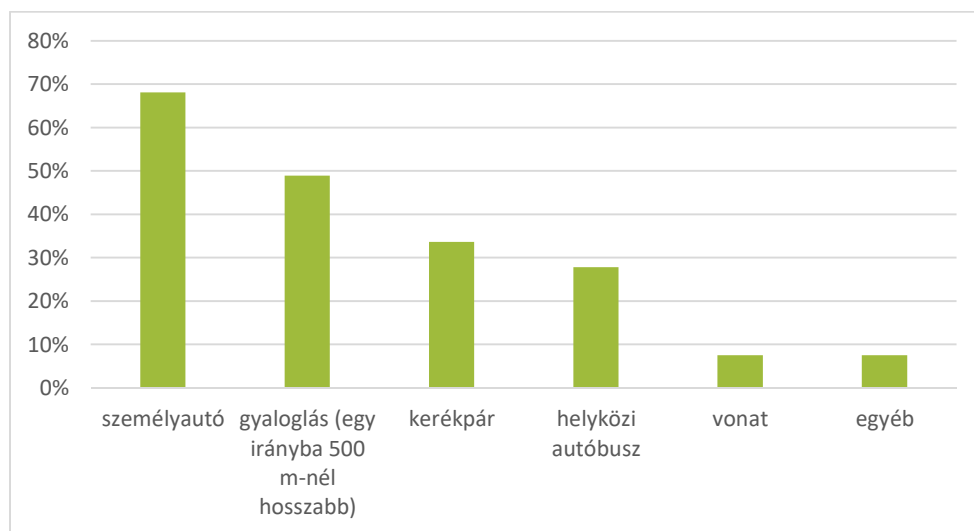
Modal split

Egy település közlekedési helyzetének feltárásában kiemelt szerepe van a lakosok városon belüli utazásainak közlekedési módok szerinti megoszlásának; a modal splitnek. Egy ilyen felmérés a 2013-as „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című döntéselőkészítő tanulmány helyzetfeltáró anyagához készült. A **2013-as felmérés** alapján Győrben az összes helyváltoztatás 21%-a történik autóbusszal, míg a személygépjárművel megtett utazások 31%-ot tesznek ki. A helyváltoztatások közel fele ugyanakkor nem-motorizált módon történik: 12%-a kerékpárral, 36%-a pedig gyalog.

61. ábra Győri lakosok utazásainak városon belüli közlekedési mód szerinti megoszlása, Forrás: Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása, 2013

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia keretében megvalósított, 2022 nyarán elvégzett kérdőíves megkérdezés során is sor került a győriek közlekedési szokásainak felmérése. A közlekedési módok igénybevételét vizsgálva kiderült, hogy a legnagyobb arányban a személyautót veszik igénybe a győriek mindennapos közlekedésükhöz, ezt a gyaloglás és a kerékpározás követi.

62. ábra A kérdőív kitöltők közlekedési szokásainak megoszlása, Forrás: saját szerkesztés

A preferált közlekedési módok között nem található szignifikáns eltérést a nemek tekintetében, az arányuk nagyjából megegyező a részminták esetében. A korcsoportonkénti megoszlást vizsgálva az

látható, hogy a személyautós közlekedés leginkább a 30-49 éves korcsoportra jellemző, a helyi autóbuszjáratok használata pedig a 29 év alattiakra és a 64 év felettiekre.

Közúti közlekedés

A város belső közúthálózata

A város **belső úthálózatában** jelentős szerepe van a Szigethy Attila út – Ipar utca belső gyűrűt alkotó útvonalnak, valamint a 2008-ban átadott, a 83-as utat a Fehérvári úttal (81. sz. főút) összekötő Szauter Ferenc utcának, mint adyvárosi „külső körútnak”. Az utóbbi tíz évben erőteljesen növekvő helyi-, cél- és kistérségi forgalom miatt a bevezető útszakaszokon jelentős torlódások vannak. A „folyók városának” közlekedését a **folyókon való átkelési lehetőségek** korlátozott száma nagyban befolyásolja. A Sziget városrészt Révfaluval összekötő Jedlik híd 2010-ben került átadásra. Győr úthálózatának hosszát létesítmény típusonként a 22. táblázat mutatja be.

22. Táblázat Közlekedési létesítmények statisztikája, 2022, Forrás: <http://www.utkezelogyor.hu/>

Közúti csomópontok száma	6 941 db	100%
állami kezelésű	421 db	6.07%
önkormányzati kezelésű	4 723 db	68.04%
egyéb kezelésű	1 797 db	25.89%
Útszakaszok hossza	1 196,94 km	100%
állami kezelésű szakaszok	127,62 km	10.66%
önkormányzati kezelésű szakaszok	827,29 km	69.12%
egyéb kezelésű szakaszok	242,03 km	20.22%
Önkormányzati szakaszok hossza	827,29 km	100.00%
belterületi szakaszok	484,08 km	58.51%
külterületi szakaszok	343,21 km	41.49%
Önkormányzati szakaszok útkategóriái	827,29 km	100%
főutak	23,59 km	2.85%
gyűjtő utak	94,66 km	11.44%
lakó utcák	367,48 km	44.42%
kiszolgáló utak	341,57 km	41.29%

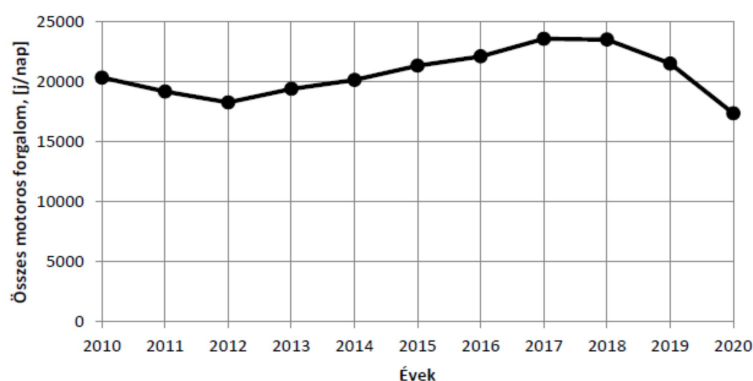
A város közúti közlekedésének fejlesztéséhez az alábbi megvalósult útépítési, felújítási és csomópont átépítési projektek kapcsolódtak Győrben, 2016-2023 között:

- Szövetség utcai kikötés a 14. sz. főútra, útépitési és csomópont átépítése
- Győr, 83 sz. főút – Szauter F. út – 82 sz. főút csomópontok és az azokat összekötő út kapacitásbővítő átépítése
- Puskás Tivadar utcai kikötés
- Bercsényi liget
- Radnóti M. u. kikötés az 1. sz. főútra, útépitési és csomópont átépítése
- Zöld utca felújítása a Jereváni út és a Szőnyi Márton utca közötti szakasza
- Győr, Kunszigeti út felújítás
- Lajta u. – 821. sz. főút jelzőlámpás csomópont kapacitás bővítése
- a Szent Imre út Mónus Illés utca és Vasvári Pál utca közötti szakaszának útépitése, burkolatfelújítása
- Győr, 81-es sz. főút-Tatai u.-József A. u. meglévő körforgalmú csomópont és a Tatai út környezetének kapacitás bővítése
- Győr, Szigethy Attila út 821. sz. főút - az Ifjúság körút közötti három szakaszának burkolat felújítása
- Győr, Régi Szentiváni út, útépités, felújítás, kerékpárút építés és zárt csapadékvíz elvezetése
- József Attila utca Szent Imre és Szabadi utcák közötti szakasza, valamint a Szabadi utca felújítása
- Jókai utca útburkolat felújítása (a Szent István út és Zechmeister utca között)
- Radnóti M. u. kikötés az 1. sz. főútra, útépités és csomópont átépítése
- Győr, Pesti út felújítása
- Reptéri út felújítása – Hűtőház utca – Martin út közötti szakaszon
- Győr Ipari Parkban – Juharfa utca – Berkenyefa sor felújítása
- Győr Ipari Parkban - Tatai út – Tibormajori út csomópont átépítése
- Teleki utca – Árpád út csomópont átépítése.

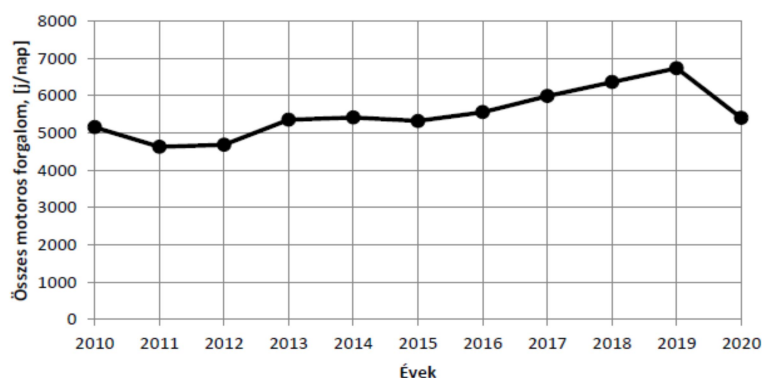
Közüti forgalom

A város útjainak forgalmi terhelése 2014-ig csökkenő, egyes szakaszokon stagnáló tendenciát mutatott. A 2014-2019 közötti időszakban azonban igen jelentős, 20-25%-os emelkedés volt tapasztalható a város forgalomszámlálási állomásain, az M1 két pontján, az M19, az 1. sz. főút és a 83. sz. főút bevezető szakaszán (forrás: Az országos közutak 2013-2020. évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma, Magyar Közút NZRt.). Az alábbi ábrákon az 1. sz. főút belvárosi szakaszának, valamint az M19 autópálynak a forgalomfejlődési tendenciáját láthatjuk 2010 és 2020 között. 2019-hez képest a 2020. évi

pandémiának következtében 20-30%-os csökkenés állapítható meg a többi forgalomszámlálási ponton is.

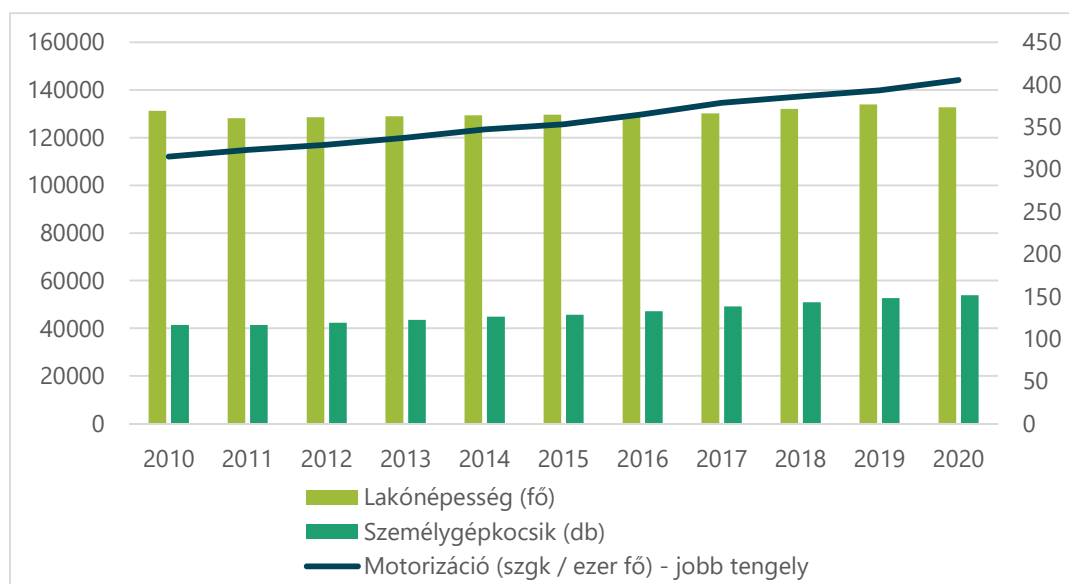
63. ábra Az 1. sz. főút belvárosi szakaszának forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020. közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.

64. ábra Az M19 autópályát forgalomfejlődési tendenciája, 2010-2020, Forrás: Az országos közutak 2013-2020. közötti évekre vonatkozó keresztmetszeti forgalma. Magyar Közút NZRt.

Az 1. sz. főút forgalma nem csak a 2020. évi pandémia miatt csökkent a többi állomáshoz hasonlóan, de már 2018-2019-ben is csökkenés volt tapasztalható a belső és külső elkerülő útszakaszok és hidak megépülésének eredményeképpen. M19 autópályát forgalma 2015-2019 között 28%-kal növekedett, majd 2020-ban a 2015-ös értékre esett vissza.

A forgalomműködéshez hozzájárul az is, hogy a város motorizációja – azaz a személygépkocsi ellátottsága – egyre növekszik, mind abszolút értelemben, mind népességre vetítve. Míg 2010-ben 1000 lakosra közel 315 személygépjármű jutott, ma ez a szám meghaladja a 400-at, ami 29%-os növekedést jelent – a városi utak zsúfolttá váltak, a reggeli és délutáni csúcsórákban jelentősebb torlódások alakultak ki.

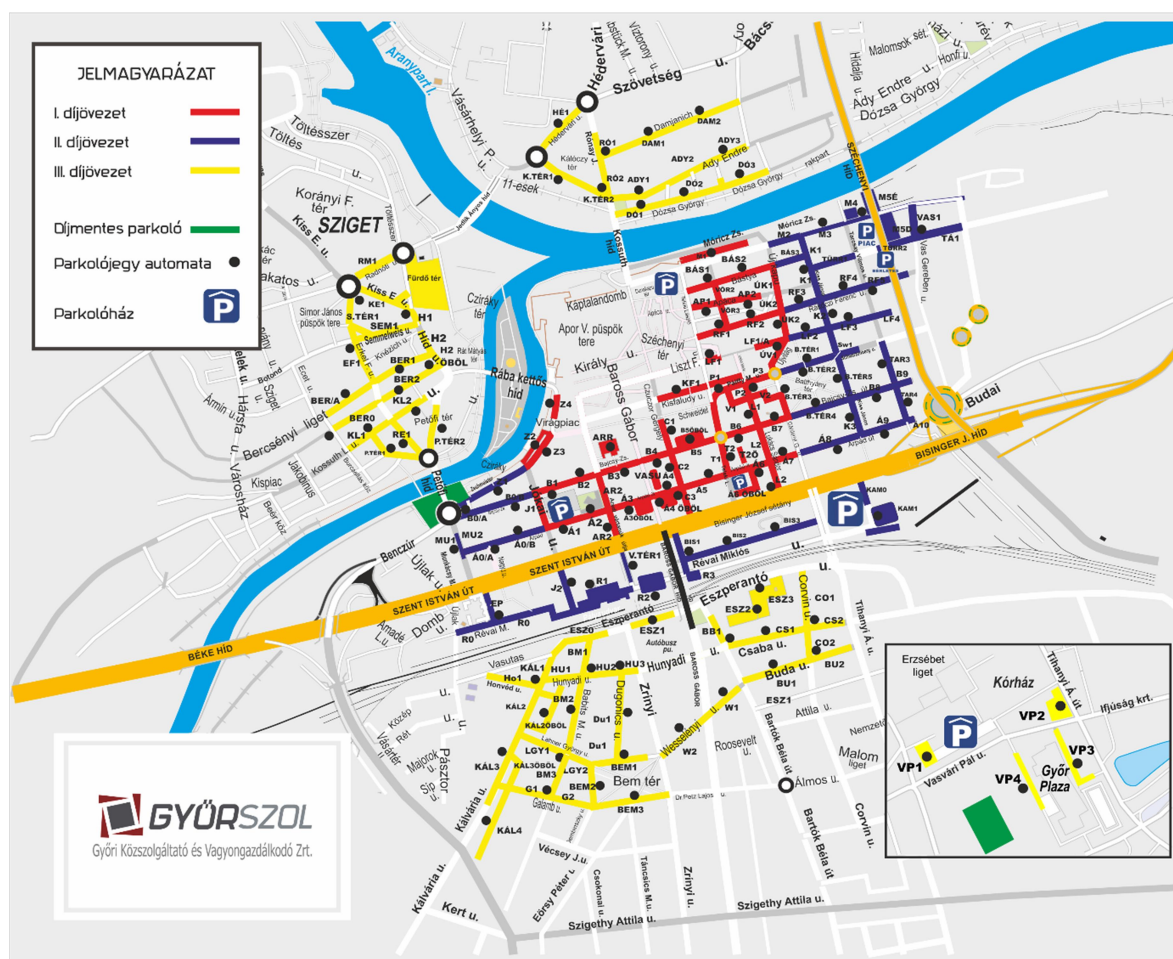

65. ábra A motorizáció alakulása Győr városában, 2010-2020, Forrás: TEIR/KSH

A város útjainak forgalmi terhelése a pandémiás időszaktól eltekintve folyamatosan növekedett az utóbbi években, ami egyes szakaszok kapacitásának kimerüléséhez vezet, illetve a túlterhelt szakaszok környezetében a városi környezet éelhetőségét veszélyezteti. A közlekedés színvonalának és teljesítőképességének javítása érdekében átgondolt hálózatfejlesztésre van szükség, illetve a fenntartható közlekedési módok (gyaloglás, kerékpározás, közösségi közlekedés) támogatására, előnyben részesítésére.

Parkolás

A parkolási igényeket ma Győrben alapvetően a felszíni fizető parkolási rendszer és a meglévő parkolóházak, mélygarázs szolgálják ki.

66. ábra Győr díjfizető parkolási térképe, Forrás: <https://gyorszol.hu> (2020)

A **felszíni parkolás** a külső városrészekben könnyebben megoldható, azonban a Belváros területén belül jelenleg nincs elegendő felszíni szabad használatú parkoló. Megfelelő járműtárolási rendszer híján ma a belvárosi városrész szélein nem állítható meg a forgalom, így a belvárosi területen belül a parkolást kereső forgalom kedvezőtlen hatású az egész városrész és a környező városrészek közlekedésére nézve is. A parkolóhelyet kereső autók sok esetben lassítják a Belváros forgalmát, ezzel növelik a forgalmi torlódások kialakítását és az abból adódó környezeti károkat (zaj- és légszennyezés).

Ezzel szemben a **parkolóházak** parkolási díjai kedvezőek, Győrben az alábbi parkolóházak találhatók:

- Jókai Parkolóház
- Révai Parkolóház
- Dunakapu Mélygarázs
- Dr. Petz Lajos Parkolóház
- Árpád Parkolóház
- Vásárcsarnok Parkolóház
- Leier City Center Mélygarázs
- Széchenyi István Egyetem Parkolólemeze

- Kodály Zoltán Parkolóház Kuopio parknál

A Belvárosban a **Jókai utcában lévő parkolóház** 2004. május óta üzemel. A 4 térszint alatti és 10 térszint feletti szinten, valamint az épület tetőszintjén összesen 260 db parkolóhely van. A **Révai utca** mellett 2009. évben került megnyitásra egy újabb parkolóház 220 db-os kapacitással. A Belváros keleti és nyugati szélén szabad használatú P+R parkolók találhatók.

2015-ben a **Dunakapu tér** fejlesztésével párhuzamosan a rendezvényter alatt megépült egy 263 férőhelyes mélygarázs, mely ugyan nagyban hozzájárult a Belváros parkolási nehézségeinek kiküszöböléséhez, de a Belvárosra nehezedő parkolási problémákat teljes mértékben nem tudta megoldani.

Az Árpád út és a Teleki László utca sarkán épült **Árpád parkolóház** fő funkcióját tekintve egy nyitott gépjármű tároló, a létesítményben 205 gépjármű-parkolóhely áll rendelkezésre – ezen belül 5 db a mozgáskorlátozottaknak. Az épület emellett helyet biztosít a Győri Balett új próbatermének, melynek kialakítási költségeit az Önkormányzat önerőből finanszírozta. A forgalom megfelelő elvezetése érdekében átalakították a Teleki utca – Árpád út csomópontot is. A parkolóház közvetlen szomszédságába GyőrBike közösségi kerékpárkölcsonzó állomást telepítettek 15 dokkolóval, lehetővé téve a közlekedési mód váltását a gépkocsival a Belvárosba érkezők számára. A parkolóház mellett fedett kerékpártárolót is kialakítunk, így a belvárosba kerékpárral érkezők, de a sétálóutcákba útjukat gyalogosan folytatók is biztonságban tudhatják járműveiket.

67. ábra Az Árpád parkolóház, Forrás: <https://gyor.hu/kerekparos-es-parkolasi-infrastruktura-fejlesztese-gyorben/>

A **kórház melletti Dr. Petz Lajos Parkolóház** a kórház körüli parkolási nehézségeket hivatott orvosolni, hiszen a létesítmény földszintje, első emelete és tetőszintje összesen 359 kocsi befogadására alkalmas, ami 201 férőhellyel több, mint amennyi jármű azon a területen korábban parkolhatott. A Modern Városok Program keretében a parkolólemezsel együtt így mintegy 560 autó számára biztosít

parkolási lehetőséget a területen. (Forrás: <https://gyor.hu/megnyilt-a-korhaz-melletti-dr-petz-lajos-parkolohaz/>)

2023-ban fejeződött be az adyvárosi **Kuopio parknál** a Kodály Zoltán Parkolóház építése, ahol 156 autó fér el. A **Vásárcsarnok Parkolóház** 2019-ben került átadásra. A parkolóházban 294 db parkolóhely található, A parkolóház közvetlen összeköttetésben van a Vásárcsarnok épületével, melyben elektromos járművek számára töltőberendezések is elhelyezésre kerültek.

A Leier City Center üzleti- és lakónegyed bérlőinek, illetve látogatóinak parkoló igényét a 330 férőhelyes **Leier City Center Mélygarázs**, illetve a parkban kialakított, 180 férőhelyes felszíni parkoló elégíti ki. Mind a mélygarázs, mind az udvari parkoló 0-24 óráig folyamatosan, nyilvános parkolóként is üzemel, így mindenki számára igénybe vehető.

Széchenyi István Egyetem központi campusán megvalósult beruházásoknak köszönhetően jelentősen bővültek a parkolási lehetőségek, négy parkolási zóna és további parkolóhelyek vannak a központi campuson. A központi campus déli területén kialakított parkolólemez esetében, az Igazgatási épület előtti, sorompóval, beléptetési lehetőséggel ellátott parkoló 160 db férőhellyel rendelkezik, amelyek egy része fedett. A központi campus északi területén, a labor épülethez kapcsolódó, sorompóval, beléptetési lehetőséggel ellátott parkolóház 220 db férőhellyel bír, amelyek egy része szintén fedett. Az Egyetem középső területén kialakított, sorompóval, beléptetési lehetőséggel ellátott terület, a Tanulmányi épületek, a Városi-Egyetemi Sportcsarnok és a Menedzsment Campus épületek is közre zárnak egy parkolózónát. Az új épületek mellett 66 db új parkolóhely lett kialakítva, a Tanulmányi épületek mögött 80 db parkolóhely helyezkedik el. Az Új Tudástér alatt kialakított, sorompóval, beléptetési lehetőséggel ellátott 70 db fedett parkolóhelyet tartalmazó zóna található, ez a Vezetői parkoló.

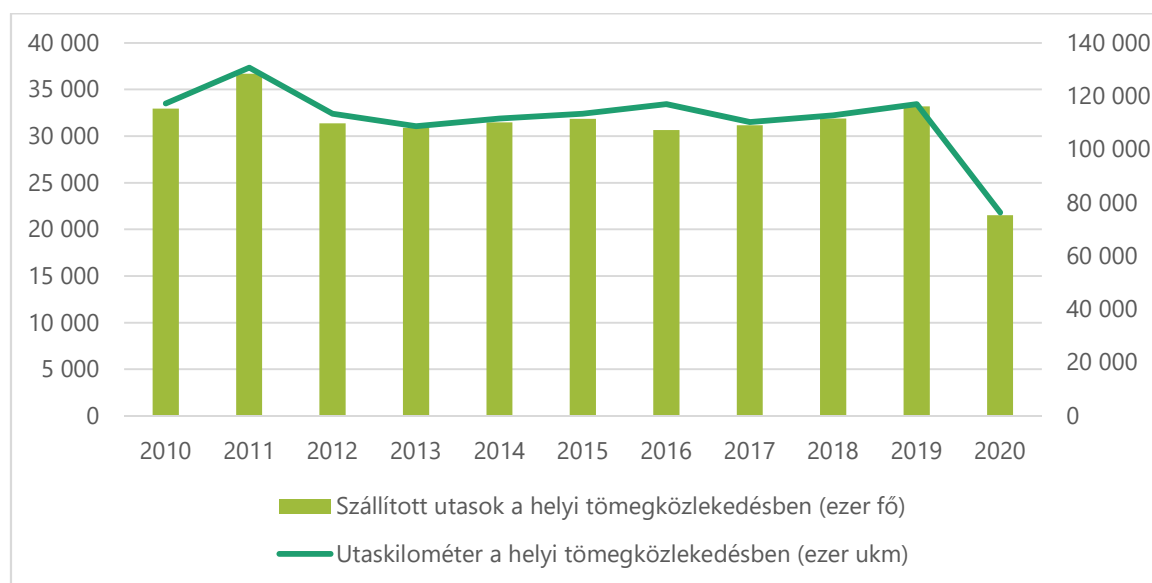
Közösségi közlekedés

Közúti közforgalmú közlekedés

A közforgalmú közlekedés szerepe a rendszerváltást követően háttérbe szorult az egyéni közlekedéssel szemben. Ahogy korábban bemutatásra került, az autós közlekedés a legnépszerűbb közlekedési mód ma Győrben, a már említett motorizációs fejlődéssel és a mobilitási szokások változásával a városok egyre zsúfoltabbá, élhetetlenebbé válnak a jövőben. Ennek kezelése világszerte kihívás elé állítja a városokat. Több módon is reagálhatnak a városok erre a kihívásra, nincs egységes recept, inkább a jó gyakorlatok helyi körülményekhez illeszkedő keveréke valósul meg általában. Az azonban kijelenthető, hogy a területhasználat megfelelő alakításával – kompakt városok, gyalogos- és kerékpárosbarát városszerkezet és infrastruktúra –, valamint a közforgalmú közlekedés fejlesztésével a legtöbb helyen sikereket értek el. Ez sokszor igen magas költségekkel jár, azonban számos nemzetközi példa mutatja,

hogy ezen intézkedések elmulasztása hosszú távon nagyobb költségeket okoz, a városi környezet és a városi életkörülmények romlásához vezet.

Országosan a modal splitben, azaz a közlekedési munkamegosztásban mind a közúti, mind a többi (kötőpályás, vízi) közforgalmú személyszállítás jelentős mértékben visszaesett. Az utasszám csökkenése csupán az utóbbi években állt meg. Ez a folyamat Győr helyi közforgalmú közlekedésében is hasonlóképpen zajlott le. Az alábbi szerint 2010-2020. között stabilizálódott a **közösségi közlekedést igénybe vevők száma**, azonban a koronavírus-járvány következtében a megtett utaskilométerek és az utasok nagyjából egyharmada elmaradt.

68. ábra Szállított utasok száma és teljesítmény Győr helyi közforgalmú közlekedésében, 1998-2020, Forrás:

TEIR/KSH

A győri **helyi autóbuszhálózat** a város területét megfelelően lefedi. A nettó vonalhossz 2020-2022. év között 160 és 130 km között ingadozott, a viszonylatok száma p a 60-at közelíti, de ezek közül több csak napi néhány járatot jelent. A viszonylatok többsége a Révai utcai és Marcalváros decentrumokból indulva szolgálja ki az utazóközönséget. A legsűrűbb a kiszolgálás a sűrűn lakott városrészekben (Belváros, Adyváros, Marcalváros, Nádorváros), ahol több fonódó viszonylat és többnyire kis követési idők jellemzők. A külső városrészekben csúcsidőn kívül fél-egy óras követési idők az általánosak, de a városközponttal közvetlen összeköttetéssel rendelkeznek, ezáltal egy átszállással a város szinte bármely pontja elérhető. A közvetlen vagy egy átszállásos összeköttetést szolgálják a külső városrészeket a belvároson keresztül összekapcsoló átmérős viszonylatok is.

Újkeletű problémakör a város széléhez tapadó, de a város közigazgatási határán kívül eső lakóterületek ellátásának kérdése (Sztásdomb lakópark, Szákszorszép lakókert). Az Önkormányzatnak ebben az

esetben ellátási kötelezettsége nincs – ennek ellenére jelenleg a közigazgatási határ széléig közlekednek egyes viszonylatok.

A helyközi és helyi közlekedés kapcsolódása egyébként nem ismeretlen a város közlekedési gyakorlatában. Egyes helyi viszonylatok biztosítása **helyközi járatok bevonásával** történik, azaz a helyközi járat Győr közigazgatási határán belül helyi viszonylati számozással közlekedik és helyi tarifával igénybe vehető.

A **helyi közösségi közlekedés vonzerejének növelésére** több intézkedés és beruházás is született az elmúlt években. Az egyik intézkedés a **modern járműpark biztosítása** volt. Győrben a közösségi közlekedés járműállománya elöregedett, az átlagéletkor a 17 évet is meghaladta (17,74 év). 2020-tól 17+22 új jármű beszerzésére került sor, ezzel a régi eszközök leselejtezhetővé váltak, a flotta átlagéletkora pedig 11 év alá (10,92 év) csökkent. Szükséges a járműcsere-program folytatása, a jövő követelményeinek megfelelően zöld (alternatív meghajtású, elektromos) járművek beszerzése.

Másik intézkedés volt a vonzó **menetrendi kínálat** fenntartása, a menetrendi kínálat igényekhez való igazítása.

Harmadik fontos intézkedés volt a „Győr Megyei Jogú Város közösségi autóbusz-közlekedésének átalakítása” c. projekt keretében végrehajtott **komplex utastájékoztató rendszer kiépítése** volt, mely révén 2011-től az autóbuszokat elektronikus fedélzeti egységekkel és GPS helymeghatározókkal szerelték fel, mely révén a forgalomirányítás, valamint az utasok számára könnyebben nyomon követhetővé váltak a járművek. Utóbbiak számára digitális információs oszlopok, ún. „totemoszlopok” kerültek kihelyezésre 24 forgalmas megállóhelyre, ahol valós idejű információt kaphatnak a járatok érkezéséről. A totemoszlopok mellett a szolgáltató járatairól online felületen is kaphatunk információkat.

Emellett számos jegykiadó automata is kihelyezésre került a jegy- és bérletértékesítés javítása érdekében. Üzemeltetési szempontból e fejlesztés lehetővé tette a forgalomirányítás számára a járművek pozíciójának nyomon követését, a menetidő és a követési idő pontosabb betartását, valamint segítséget jelent az esetleges utaspanaszok kezelésében is.

Kínálati oldalról további előremutató fejlesztés a **szolgáltatások integrációja**. A mindennapi élet során számos utat tesz meg mindenki különböző közlekedési módokon. Ennek egyik legkényelmesebb módja az egyéni közlekedés, ami nincs időponthoz, útvonalhoz, más személyekhez kötve. A közösségi közlekedés az egyidejű, tömegesen felmerülő utazási igények kielégítését azonban hatékonyabban (kisebb energiaráfordítással, szennyezőanyag-kibocsátással, területfoglalással) képes kielégíteni. Fontos ezért, hogy a napi utazások sorozata (utazási lánc) közforgalmú közlekedési szolgáltatásokkal is megvalósítható legyen akár helyi, akár helyközi vagy kombinált utazásokról van szó. Ennek egyik

gyakorlati megvalósítása az intermodális átszállások biztosítása. Ez történhet egyéni és közösségi közlekedési módok vagy tisztán közforgalmú közlekedési rendszerek között is. Előbbire lehet példa egy városszéli P+R parkoló és a hozzá kapcsolódó vasúti vagy buszmegálló, utóbbira egy közös peronos vasút-autóbusz megállóhelyi kapcsolat. Az „Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Győrött” projekt keretében megvalósíthatósági tanulmány készült a városközpontban egymás szomszédságában található vasútállomás, autóbusz pályaudvar és Révai utcai helyi közlekedési decentrum **intermodális csomóponttá** történő kiépítéséről. Ennek megvalósulásával a helyi, elővárosi és távolsági közösségi közlekedés térben integrálódik. Nem csak a térbeli, hanem a szolgáltatások közötti integráció is fontos. Közös tarifarendszer, összehangolt menetrendek, közös utastájékoztatás, kiegészítő szolgáltatások; mindezekre szükség van az intermodális központ megfelelő működéséhez. Ezek megvalósításának egy része kívül esik az Önkormányzat kompetenciáján, azonban a kormányzat elkötelezett ezek országos szintű megteremtésében. A Volánbusz és a MÁV átalakításával ez a folyamat meg is kezdődött. A menetrendszerinti autóbusz közlekedést a Volánbusz biztosítja Győrben, így a helyi közlekedés integrációja a helyközi rendszerekkel a közös szolgáltató révén egyszerűbbé válhat.

2023. évben befejeződött az **IKOP-3.2.0-15-2022-00042, Községi közlekedés fejlesztése elektromos autóbuszok beszerzésével Győrben és gazdasági övezetében** című projekt, melynek fő célja volt Győr városi közösségi közlekedésének fejlesztése illeszkedve az Európai Unió által képviselt irányelvekhez. A projekt előkészítési szakaszában elkészült az okos megállóhelyek kialakításának koncepciója 15 megállóhely esetében. Megvalósult egy autóbusz forgalmi sáv koncepció terve és egy közterületi utas-tájékoztatásra vonatkozó felmérés. A projekt során elkészült a városra vonatkozó menetrend-fejlesztés, kialakításra került egy zéró emissziós zóna koncepció, egy P+R és egy B+R parkolási koncepció mobilalkalmazással, valamint megtörtént a város közösségi közlekedési csomópontjainak felmérése és új megállóhelyek vizsgálata. A projekt keretében ezeken kívül vizsgálatra kerültek Győr városának közlekedési szokásai, kidolgozásra került 30 elektromos autóbusz beszerzését megelőző műszaki koncepció, egy elektronikus jegyrendszer bevezetésére vonatkozó, valamint az autóbuszok tárolására, illetve szervizelésére vonatkozó koncepcióterv.

Az előbbi projekthez kapcsolódóan szintén befejeződött 2023-ban az **IKOP-3.2.0-15-2022-00043, Győr elővárosi közlekedés fejlesztése (előkészítés)** című projekt, mely célul tűzte ki Győr és elővárosa közlekedésének továbbfejlesztését a környezettudatosság és fenntarthatóság jegyében. A projekten belül elkészült egy Klímavédelmi és fenntarthatósági tanulmány, egy Közlekedési szokások felmérése és elemzése című tanulmány, egy Közútbiztonsági hatásvizsgálat és ezekhez kapcsolódóan egy részletes megvalósíthatósági tanulmány. A projekt keretében készült tanulmányok esetében a gazdaságosság és az eltérő közlekedési módok összekapcsolása jelent meg fő alapelveként.

Kötőtpályás közlekedés

Jelenleg Győr városában kötőtpályás helyi közforgalmú közlekedési rendszer nem üzemel. Ennek ellenére marginális szerepű városon belüli kötőtpályás közlekedés van Győrszentiván és Ménfőcsanak városrészek esetében, valamint néhány utas Gyárváros és Győrszabadhegy megállóhelyek és a pályaudvar között is igénybe veszi a vasutat.

A „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című projekt keretében javaslat született a **vasút magasabb fokú bevonására a helyi közlekedésbe**. Ehhez szükséges a megállóhelyek felülvizsgálata. Új megállóhelyek kialakítása indokolt nagyobb forgalmi potenciálú helyszínek közelében. A projekt megalapozó tanulmánya szerint ilyen helyszín lehet Győr-Újváros, Győr-Ipari Park, Adyváros, Győr-Bevásárlóközpontok. További javaslat Ménfőcsanak-felső megállóhely áthelyezése a Malom utcához, mellyel jobban megközelíthetővé és népszerűbbé válhat a vasút, valamint a marcalvárosi GYSEV pályaudvar rehabilitációja.

További cél a Győr-Kisbér-(Székesfehérvár) vonal kiépítése, mellyel az elővárosi közlekedésben nőne a vasút szerepe, ez egyúttal megteremtené a Győr és a péri reptér közötti kötőtpályás kapcsolatot is, mely utóbbi forgalmának adhat lendületet.

Légi közlekedés

Győr repülőtere a közeli Péren található. **Regionális repülőtér**, utasforgalmát tekintve a vidéki repülőterek sorában a harmadik. Elsősorban a charter járatok a jellemzőek, menetrend szerinti forgalom nincs a reptéren. Az infrastruktúra rendelkezésre áll közepes méretű repülőgépek (B737, A320) fogadására is a 2013-as fejlesztés eredményeképpen. Potenciálját azonban gyengíti, hogy a nagyobb nemzetközi repülőterek (Bécs-Schwechat, Budapest, Pozsony) viszonylag könnyen és gyorsan elérhetők Győrből. A korábban említett kötőtpályás kapcsolat kialakítása forgalomművelő hatással járhat a repülőtér szempontjából.

Vízi közlekedés

Győr a folyók városa, ennek ellenére **vízi közforgalmú közlekedés évtizedek óta nincs** a városban. Ennek oka elsősorban a Duna és a Mosoni-Duna hajózhatóságának a problematikája. A Duna felső magyarországi szakasza VI/B osztályú víziút, azonban infrastrukturális hiányosságok, a szabályozhatóság hiánya, valamint az időjárás ingadozások eredményeképpen használhatósága korlátozott. A Mosoni-Duna csupán a Dunától a gönyői kikötőig VI/B osztályú, Gönyű felett már III. osztályú, országos jelentőségű, de nem nemzetközi víziút. A véneki torkolati műtárgy megépülésével a Mosoni-Duna vízgazdálkodása rendezettebbé, szabályozottabbá vált, ez lehetőséget nyújt Győr újbóli bekapcsolódására a dunai vízi közlekedésbe. Győr jelenlegi kikötője a **Győr-Gönyű Országos**

Közforgalmú Kikötő, ez azonban árukikötőként funkcionál. Az Önkormányzat tervezi egy személyforgalmú kikötő kialakítását is a Belvárosban. Az Iparcsatornán jacht kikötőt terveztek kialakítani, mely lehetőség továbbra is adott. A helyi közlekedésben a hajózás szerepe marginális lehet, ugyanakkor a Mosoni-Duna menti településrészek összeköttetése esetében van létjogosultsága.

Kerékpáros közlekedés

A kerékpáros közlekedés szerepe

Győr városa több szempontból is kerékpáros városnak mondható. Kerékpárosbarát egyrészt **domborzati viszonyait** tekintve, hiszen a település a Kisalföld sík vidékén helyezkedik el, nem tagolják dombok-hegyek, ebből kifolyólag nincsenek a város úthálózatában nagyobb fizikai megerőltetést kívánó emelkedők sem. Kerékpárosbarát másrésztől azért is, mert ugyan a település Magyarország hatodik legnagyobb városa, de kiterjedése csupán akkora (17 457 hektár), hogy a településen belül jelentkező távolságok könnyedén leküzdhetők emberi erővel hajtott járművekkel úgy, hogy nem lép fel jelentős idővesztés a többi közlekedési móddal összehasonlítva. Ennek megfelelően jelentős a kerékpározás szerepe a város **modal splitjében**: a helyváltoztatások 12%-a történik kerékpárral, 2013-as adatok szerint, frissebb, 2022-es kutatásunk alapján a megkérdezettek harmada használ mindennapos közlekedése során biciklit.

A kerékpáros közlekedés fontos szerepe a különböző fejlesztési dokumentumokban is visszaköszön. 2023-ban két, a kerékpáros közlekedést érintő városi fejlesztési dokumentum is elkészült: egyrészt Győr Megyei Jogú Város Kerékpárforgalmi Hálózati Terve (2023. március), valamint Győr Megyei Jogú Város Fenntartható Városi Mobilitási Terve (SUMP, szintén 2023. március). A dokumentumok figyelembe vették a vármegyei és országos szintű tervezési dokumentumokat, mint a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia (NKS), az Országos Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv (OKKHT), az Országos Területrendezési Terv (OTrT), Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Terve vagy Győr-Moson-Sopron Megye Kerékpárforgalmi Főhálózati Terve. Győr Megyei Jogú Város Kerékpárforgalmi Hálózati Terve bemutatja a városi kerékpáros közlekedés szerepét és helyzetét, valamint a meglévő kerékpárforgalmi létesítményeket a városban. A dokumentum továbbá ismerteti a kerékpáros infrastruktúra-fejlesztési lehetőségeit és kötöttségeit, és bemutatja a rövid- és középtávon tervezett kerékpárút-hálózati fejlesztéseket. A dokumentumok főbb megállapítása alapján a város kerékpáros hálózata egy nagyrészt összefüggő, 160 kilométert meghaladó rendszert alkot, ahol a kerékpáros létesítmények sűrűn helyezkednek el.

A **Győr MJV Településfejlesztési Konceptiójában 2014-2030** a részcélok között az épített és természeti környezet alcsoportban a környezetbarát közlekedés egyik fő elemeként jelenik meg a

kerékpáros közlekedés infrastrukturális fejlesztése. Eszerint a város – hazai összehasonlításban – már ma is fejlett kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik. Továbbá kiválóan „kerékpározható” város, ugyanakkor különös hangsúlyt kell fektetni a kerékpáros úthálózat további bővítésére. A kerékpár környezetkímélő, biztonságos közlekedési eszköz, széleskörű használata hozzájárul a város energiafelhasználásának csökkentéséhez. Célul kell kitűzni valamennyi városrészben a kerékpáros úthálózat teljes kiépítését, az összefüggő hálózat megteremtését.”

A **Nemzeti Kerékpáros Koncepció** általános célkitűzése [Nemzeti Kerékpáros Koncepció 2014-2020, KEKE 2013]: 2014-2020 között a kerékpározás legyen az egyik legkedveltebb közlekedési-, turisztikai, rekreációs, - és sporteszköz, a kerékpározáshoz kapcsolódó tevékenységek pedig a fenntartható gazdaságfejlesztés egyik kiemelt pillérévé váljanak.

A **Győr Megyei Jogú Város Fenntartható Városi Mobilitási Terve (SUMP)** alapján a település fenntartható városfejlesztéséhez kapcsolódó specifikus fejlesztési irányai:

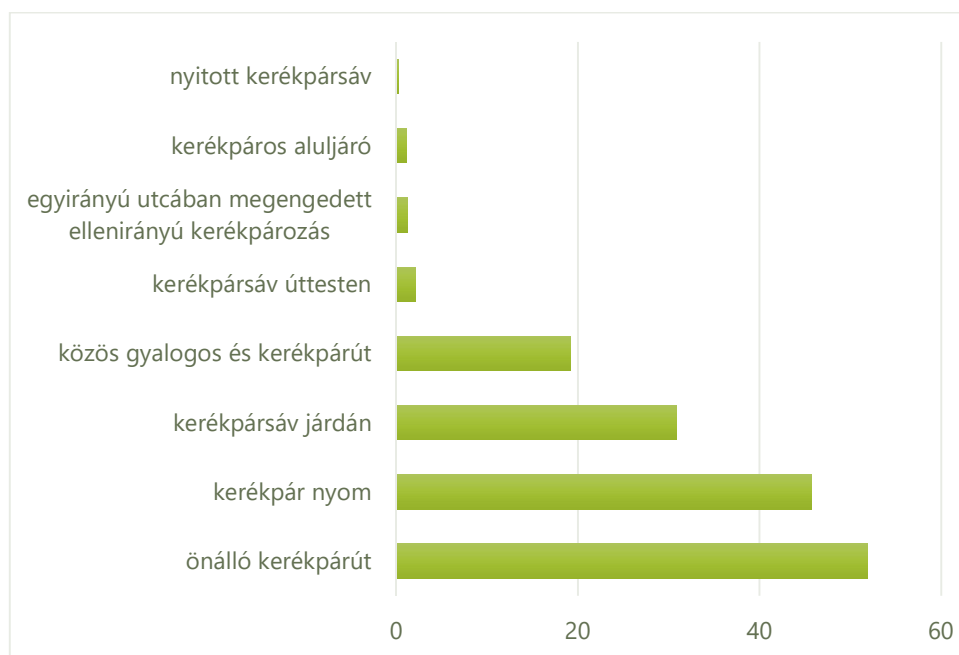
- A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység hálózati kapcsolatainak erősítése a tudástermelés, illetve a tudásáramlás előmozdításán keresztül.
- A felsőoktatási és kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének intenzívebbé tétele.
- A gazdasági tevékenységek által keletkezett és a lakossági hulladék mennyiségének és a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentését célzó fejlesztések, valamint az ezekhez kapcsolódó szemléletformáló tevékenység.
- Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése, új iparágak megtelepedése, valamint befektetés ösztönző környezet megteremtése érdekében történő infrastruktúra fejlesztése (pl. új ipari park létesítése).
- Barnamezős területek rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása.
- A Duna és a Mosoni-Duna szerepének újrapozicionálása Győr és térsége vonatkozásában a tervezett műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztésekre (Győr-Gönyű kikötő fejlesztése, véneki torkolati mű kiépítése).

Kerékpáros infrastruktúra

Kerékpáros úthálózat és azok forgalma

. A kerékpáros hálózat Győrben évről évre folyamatosan növekszik, 2011 és 2022 között közel háromszorosára növekedett. Az összes kerékpáros infrastruktúra hossza jelenleg 165 km Győrben, melynek egyharmada önálló kerékpárút, egyharmada kerékpár nyom, körülbelül egyharmada gyalogos

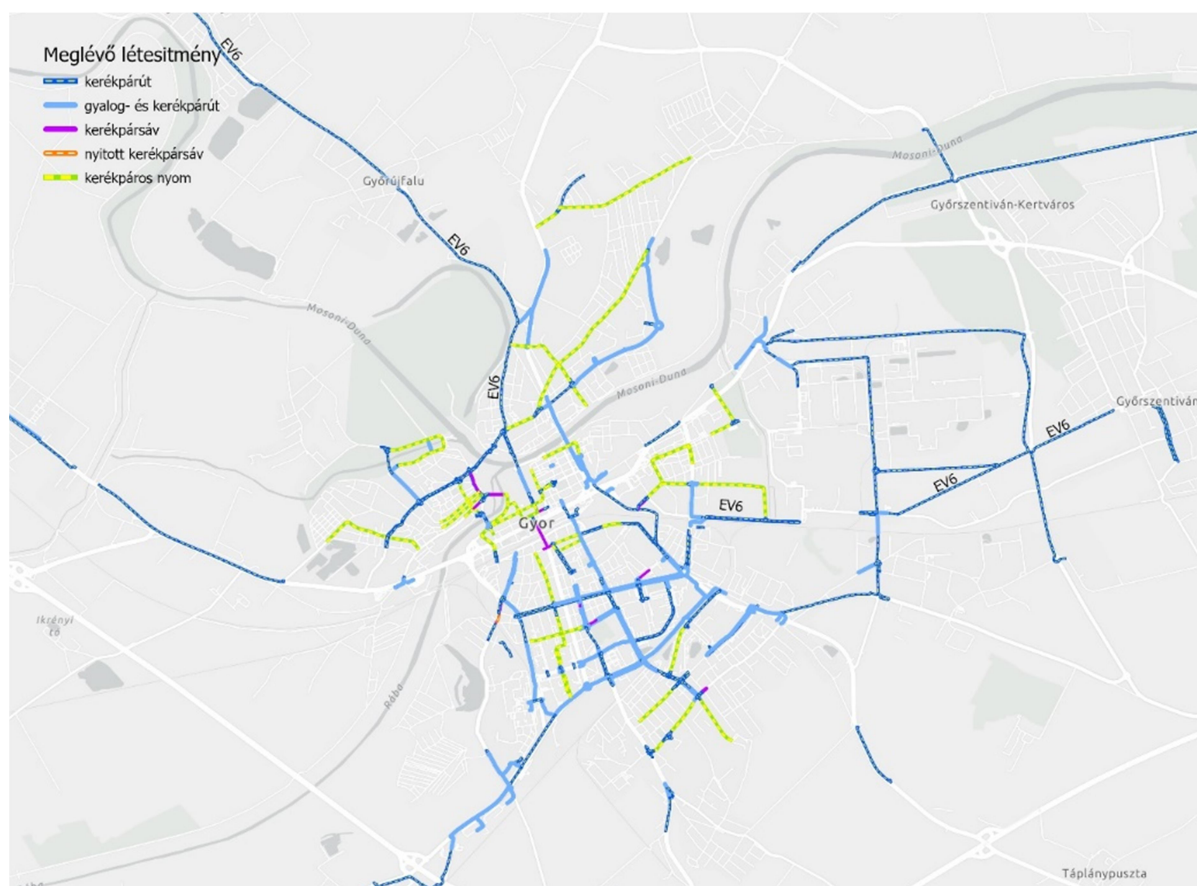
és kerékpárút, illetve járdai kerékpársáv. Ugyanakkor Győr meglévő kerékpáros hálózata a jelenlegi állapotában szakaszos kiépítésűnek mondható, a meglévő kerékpáros elemek nem alkotnak összefüggő hálózatot.

69. ábra A kerékpáros infrastruktúra hossza Győrben az infrastruktúra típusa szerint (km), 2022, Forrás:

Győr Útkezelő, 2022

Észak-déli irányban a legnagyobb forgalmú **tengely** Révfaluból a Rónay Jácint utcán keresztül a Kossuth hídon át a belvárosban a Jedlik Ányos és a Czuczor Gergely utcákon halad keresztül, majd a Baross út végén, a Baross hídon folytatódik. A másik némileg kisebb forgalmú észak-déli tengely a 14. sz. főúton és a Széchenyi hídon halad keresztül, majd kis mértékben szétoszlik. A belváros kisebb forgalmú útszakaszain átszűrődve jelentős forgalom jelenik meg a Tihanyi aluljáróban, bár a Baross híd még mindig kissé nagyobb forgalommal bír.

70. ábra Meglévő kerékpározható utak Győrben, 2021, Forrás: ITS, 2021

A Tihanyi Árpád utcában koncentrálódik a legnagyobb **forgalom** a városban, valamint a város déli részén, a Tihanyi Árpád út folytatásában erőteljes tengely rajzolódik ki még a Jereváni úton is. Kelet-nyugati irányban a Jedlik-híd Révfa és Sziget városrészek közötti szakasza hordoz jelentős forgalmat, amely a Radnóti utcában feleződve továbbfolytatódik. Keleten a Budai úton közlekedik a legtöbb kerékpáros, a belvároshoz érve azonban szétoszlik az Árpád út, Bajcsy-Zs. út és a Pálffy utca között, melyek közül a Pálffy utcán halad a legnagyobb forgalom. A Szigethy Attila út kelet-nyugati tengelyén kívül délen a legnagyobb forgalom a Szauter utcán folyik le összekötve az ipari területeket a város lakótelepeivel. Belvárosban a kelet-nyugati irányú közlekedésnek nincs igazán jól kerékpározható tengelye. További hiányosságot mutat a Baross-hídtől délre fekvő úthálózat a külső Baross út tengelyében, illetve attól párhuzamosan nyugatra. Az Újlak utcai vasúti átjárón áthaladó nagy kerékpáros forgalom egy része a Szent István úton, valamint a Munkácsy utcán halad tovább. Az Újlak utca és a Munkácsy Mihály utca kerékpárutas összeköttetése hiányzik.

Győrben a **kerékpáros turizmus** is jelen van, köszönhetően a városon áthaladó **EuroVelo6**-os útvonalnak. Az Eurovelo6 útvonal hiányzó szakaszainak megépítésével, kijelölésével, megfelelő kitéblázással és a kerékpáros szolgáltatások színvonalának fejlesztésével a kerékpáros turisták száma

jelentősen növelhető. Az országos kerékpáros útvonalak közül a Győr-Pannonhalma (-Balaton) kerékpárút megépítése is növelte a hazai és külföldi kerékpáros turisták számát.

Kerékpártárolók

A megfelelő közlekedési infrastruktúra mellett a kerékpáros közlekedés egyik alapfeltétele a biztonságos **kerékpártárolás** a kiinduló és célállomásnál, tehát a lakóépületeknél és az munkahelyeknél, egyéb forgalomvonzó létesítményeknél. Ezért a kerékpárforgalmi létesítmények elengedhetetlen kiegészítő elemei a kerékpártárolók, a kerékpár parkolók és különleges esetekben a kerékpáros pihenőhelyek is. A városban ezt a szerepet a Győr Bike Box-ok látják el, aminek keretében a buszpályaudvar területén, a Virágpiacon és a Dunakapu téren modern, jó minőségű zárt kerékpártároló boxok kerültek kialakításra. A közlekedési eszközök megállóiban, állomásainál jellemzően hosszabb ideig maradnak a kerékpárok, ezért itt a biztonság az elsődleges. Az ingázóknál reggelente minden perc számít, így különösen fontos, hogy a kerékpárról leszállva rövid, kényelmes úton érhék el a továbbutazáshoz szükséges járművet. A rendszer elsősorban a ritkán lakott, nagy kiterjedésű, a városmagtól viszonylag távol elhelyezkedő, autóbusszal korlátozottan feltárható városrészek (pl. Győrszentiván, Kertváros, Ménfőcsanak) kiszolgálására ad megoldást.

Közösségi kerékpáros közlekedési rendszer: GyőrBike

A kerékpáros közlekedés fejlődése Győrben nem csak egy az egyéni, de a közösségi használat szintjén is tanulmányozható. A 2015-ben került átadásra **GyőrBike** néven az a közösségi kerékpáros kölcsönző rendszer, aminek működtetését 2020-tól az önkormányzati tulajdonú Győr Projekt Kft. végzi. A rendszer állapota jónak mondható, a kezdeti induló 23 állomás 35-re, a 180 kölcsönözhető kerékpár pedig 235-re nőtt és a flotta kiegészült 14 db elektromos kerékpárral is. Az új állomások telepítése a sűrű belvárosi rendszert bővítette a külső városrészek irányába, például így kapcsolódott be a rendszerbe Ménfőcsanak is egy állomással.

A rendszer használata azonban nem optimális, a benne rejlő **közlekedési potenciál** nincsen teljes mértékben kihasználva. A közösségi kerékpárrendszer folyamatos fejlődése ellenére az utazások nagyon kis része történik közösségi kerékpárral. Budapesten és Győrben a lakosság kevesebb, mint 1%-a rendelkezik közösségi kerékpárkölcsönző bérlettel. (Forrás: <https://gyor.hu/kerekparos-es-parkolasi-infrastruktura-fejlesztese-gyorben/>)

Kerékpáros infrastruktúra-fejlesztések

A parkolóház közvetlen szomszédságába GyőrBike közösségi kerékpárkölcsönző állomást is telepítettek 15 dokkolóval, lehetővé téve a közlekedési mód váltását a gépkocsival a Belvárosba érkezők számára. A parkolóház mellett fedett kerékpártárolót is kialakítanak, így a Belvárosba

kerékpárral érkezők, de a sétálóutcákba útjukat gyalogosan folytatók is biztonságban tudhatják járműveiket.

A projekt keretében számos kerékpáros közlekedésfejlesztést szolgáló intézkedés is megvalósult meg. Kialakították azokat a még hiányzó kerékpáros hálózati elemeket, kerékpáros nyomokat és kerékpársávokat, kerékpáros csomóponti átalakításokat, amelyek a biztonságos és balesetmentes kerékpáros közlekedést szolgálják a Belvárosban.

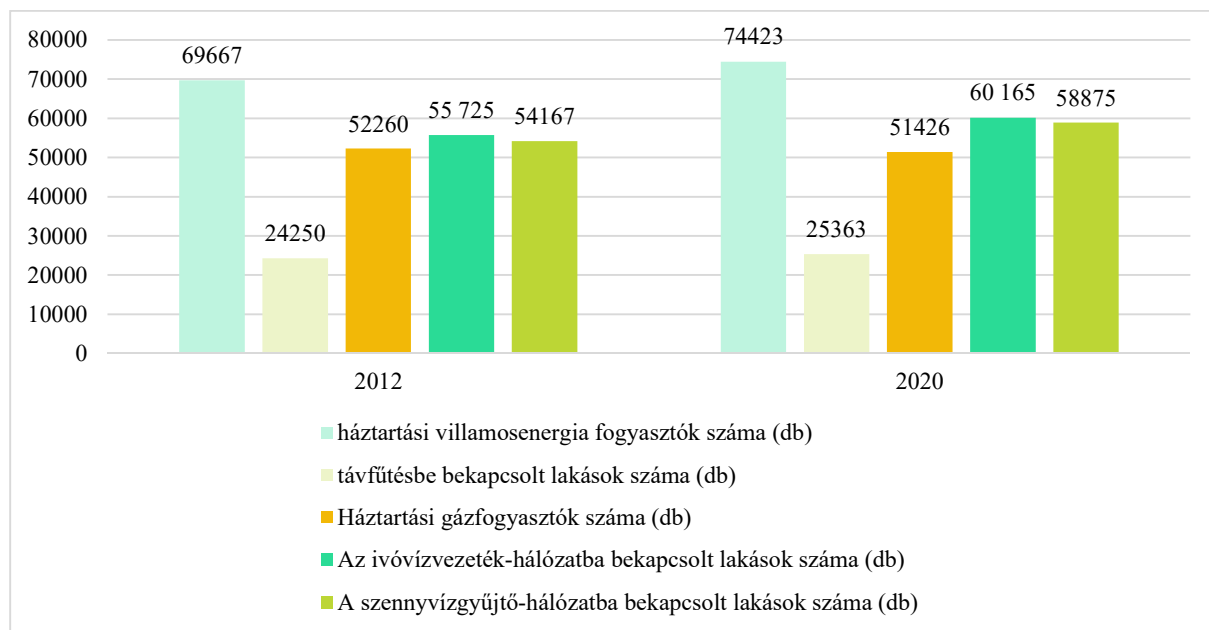
Az egyik jelentős fejlesztés a Gárdonyi G. u. – Pálffy u. – Teleki L. u. – Bajcsy-Zsilinszky út kerékpáros nyomvonal hiányzó szakaszainak kialakítása. A fejlesztést a jelenlegi forgalmi rend figyelembevételével, annak kisebb átalakításával valósult meg. Önálló nyomvonalon jött létre egy egyirányú kerékpárút a meglévő Pálffy út – Gárdonyi utcai körforgalmú csomóponttól a Lukács S. utcán át a Dunakapu térig. A harmadik fontos fejlesztés a Czuczor G. u. – Árpád u. – Aradi vértanúk útja – Virágpiac – Zechmeister utca – Benczúr u. – Újlak u. kerékpáros nyomvonal kialakítása, az utolsó pedig elsősorban turisztikai jellegű, célja az Euro Velo 6 nyomvonal hiányzó belvárosi szakaszának létesítése a Móricz Zs. rakparttól a Buda utcáig.

Megvalósult / folyamatban lévő kerékpáros közlekedést szolgáló projektek 2016-2031 között

- ▶ Külső Bácsai úton a Kalapács utca – Fenyőszer utca közötti kerékpárút
- ▶ Kerékpárút a Tibormajori úton és a Szőnyi Márton utcában
- ▶ Zöld utca felújítása a Jereváni út és a Szőnyi Márton utca közötti szakasza
- ▶ Kunszigeti úti kerékpárút építése
- ▶ 1301. sz. összekötő út melletti kerékpárút építés – a Karinthy F. u. és Örvény u. csomópont, valamint a 0600/42 hrsz-ú út csomópont között
- ▶ Tatai úti kerékpárút
- ▶ Győr, Régi Szentiváni út, útépítés, felújítás, kerékpárút építés és zárt csapadékvíz elvezetés
- ▶ 81. sz. főút mellett 78+566 km – 79+306 km között, a szelvényezés szerinti jobb oldalon egyoldali kétirányú kerékpárút
- ▶ Tatai úti kerékpárút
- ▶ 1301. számú állami összekötő út melletti kerékpárút Kalapács utca – Fenyőszer utca közötti szakasza
- ▶ Kerékpáros nyomvonal felfestések összesen 5,1 km-en.

2.1.12 KÖZMŰVESÍTÉS

A közmű fogalma alá számos közszolgáltatás tartozik: vízszolgáltatás, szennyvíz-elvezetés, villamos-energiaszolgáltatás, földgázellátás, távhő- és melegvíz-szolgáltatás, a távközlési (vezetékes telefon, internet), szolgáltatások elemei. A közművesítés átfogja a település teljes működését, ezt jól jelzi a környezeti infrastruktúrába bekapcsolt lakások és háztartások száma is. E kategória rendszerelemei közé azok a közösségi szolgáltatást nyújtó létesítmények és szervezetek tartoznak, mint a vízelosztási- és szolgáltatási, szennyvíz-elvezetési- és tisztítási, valamint az energiaelosztási rendszerek.

71. ábra Győr Megyei Jogú Város környezeti infrastruktúrába bevont lakásainak és háztartásainak száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A vizsgált években mind az **öt közmű esetében viszonylag csekély változás volt kimutatható**. 2012-höz képest 2020-ra a háztartások villamosenergia fogyasztók száma 7,4%-os növekedésen ment keresztül. Ezzel szemben a háztartási gázfogyasztók száma mérséklődött, míg a 2012-es évre 52 260 db-ra volt tehető, a 2020-as érték már csak 51 426 db háztartást tett ki. Ez mintegy 2,6%-os visszaesést eredményezett. A távfűtésbe bekapcsolt lakások számában növekedés volt tapasztalható, hiszen több mint 1100 lakással bővült a számuk. A legjelentősebb növekedés viszont a két vizsgált év között az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások számában látható, 8,4%-os növekedéssel.

Víziközművek

Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, hasznosítás)

Győr-Moson-Sopron vármegye felszíni és felszín alatti vizeinek minősége nemcsak a Nyugat-Dunántúlon, de országos viszonylatban is a legjobbak közé tartozik. A vármegye területén található vízfolyásoknak köszönhetően jelentősnek mondható a parti szűrésű kutakból származó ivóvíz mennyisége, emellett a vízellátás szempontjából kisebb hányadban ugyan, de használatos még a rétegvizekből, karsztvizekből és talajvizekből származó vízmennyiség is. A jelentősebbnek tekinthető parti szűrésű vízművek a Szigetköz területén találhatók a Mosoni-Dunához és a Dunához kapcsolódóan. Ezek a **vízbázisok** elhelyezkedésük révén rendkívül kitettek a környezeti ártalmaknak, így a nem megfelelően alkalmazott vagy szakszerűtlen mezőgazdasági gyakorlatok révén megemelkedhet azok nitráttartalma, mely különösen igaz a parti szűrésű vizekre főképp aszályos időszakban, vagy alacsony vízállásnál.

A Pannon-Víz Zrt. Győrben, és Győr-Moson-Sopron vármegyében 43 víziközmű rendszeren, összesen 121 településen megközelítőleg 300 ezer fogyasztónak nyújt egészséges és biztonságos víziközmű-szolgáltatást.

A társaság ivóvíz-ellátási szolgáltatása 26 ivóvíz-víziközmű rendszeren 121 település vízellátására terjed ki, továbbá 17 szennyvíz-víziközmű rendszeren 94 település szennyvízelvezetését és tisztítását biztosítja.

Az ivóvíz-szolgáltatás, valamint szennyvízelvezetés és -tisztítás alaptevékenységek biztosítása mellett a társaság szolgáltatásai közé egyéb kiegészítő szolgáltatások is tartoznak, többek között az iparivíz szolgáltatás, laborvizsgálat, nem közművel elvezetett szennyvízszállítás és -kezelés, hulladékhasznosítás, ivóvíz- és szennyvízbekötés, csatorna- és kútkamerás vizsgálat.

A Pannon-Víz Zrt. területileg 3 üzemmnökségre tagozódik: Győri- Nyúli-, Kapuvár-, Csorna Üzemmnökségekre, amelyek összesen 29 vízműteleppel és 17 szennyvíztisztító teleppel biztosítják működési területünkön a víziközmű szolgáltatást. A központi szervezetek és kiszolgáló egységek Győrben találhatók.

Győr Megyei Jogú Város területén 2 db vízműtelep, továbbá 3 db víztorony helyezkedik el, melyek ivóvízzel látják el Győrt. Az egyik vízmű a város északi részében található, Győr-Révaluban, a szigetközi főútvonal mentén. A vízmű-telep védőterületén ma 16 db parti szűrésű kút üzemel, melyek napi kapacitása mára meghaladta a 25 000 m³-t. A vízkitermelő kutak teljesítménye 2011 és 2020 között változatlanul 73 500 m³/nap volt. A másik vízműtelep Szőgyén helyezkedik el, mely Győrtől mintegy 12 km-re található a Duna jobb partján, a vármegyeszékhely déli és keleti városrészeit, továbbá az agglomerációhoz tartozó települések egy részét látja el ivóvízzel. Mindkét vízmű-telep a folyópart

mentén létesített kutakból nyer vizet, s ugyancsak közös sajátossága mindkettőnek, hogy a víz jelentős vas-és mangántartalommal rendelkezik, melyet levegőztetéssel távolítanak el. Az OTTrT alapján a város a Szigetköz, valamint a Rába melletti területek révén olyan vízkészletekkel rendelkezik, amelyet országos jelentőségű vízkészletet birtokló vízbázisnak kell tekinteni.

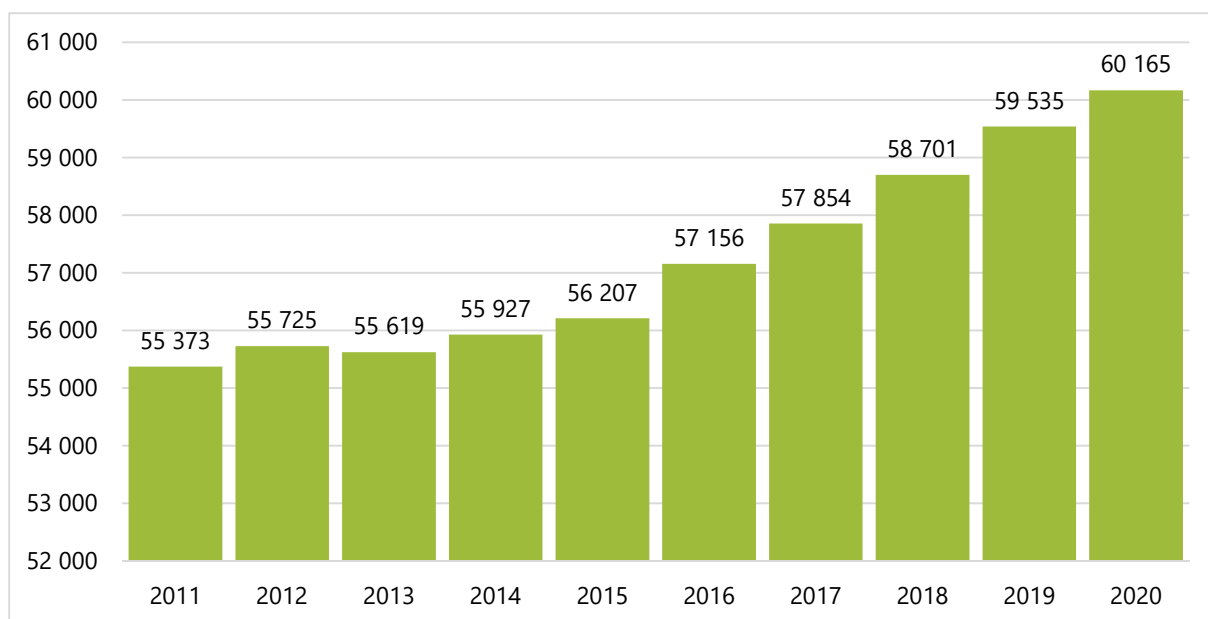
A város természeti adottságaiból adódóan mindenképpen ki kell emelni a **termálvízzel való ellátottságát** és lehetőségeit. Győr jelentős kapacitással bír és jelentős mennyiségekkel rendelkezik a gyógyvíznek minősített termálvíz-bázisokból is. A termálvíz korszerű hasznosítása 2003-ban kezdődött és azóta is tart. A termálvíz hasznosítása számos továbbfejlesztési lehetőséggel bír, mely potenciálokat hordoz például a fűtési rendszerek területén is.

2020-ban a győri **nyilvános kutak** száma elérte a 109 darabot.

A tűzcsapok tekintetében jelentős növekedés volt kimutatható, hiszen 2011-ben 1653 db, 2020-ban pedig már 2547 db volt a számuk. A Győri Szeszgyár és Finomító Zrt. üzemterületét ellátó vezetéken kívül még a Mészáros L. utca és a Fehérvári út, Házgyárig tartó szakaszán üzemel még olyan tűzcsap, amely ipari vízvezetékéről van ellátva.

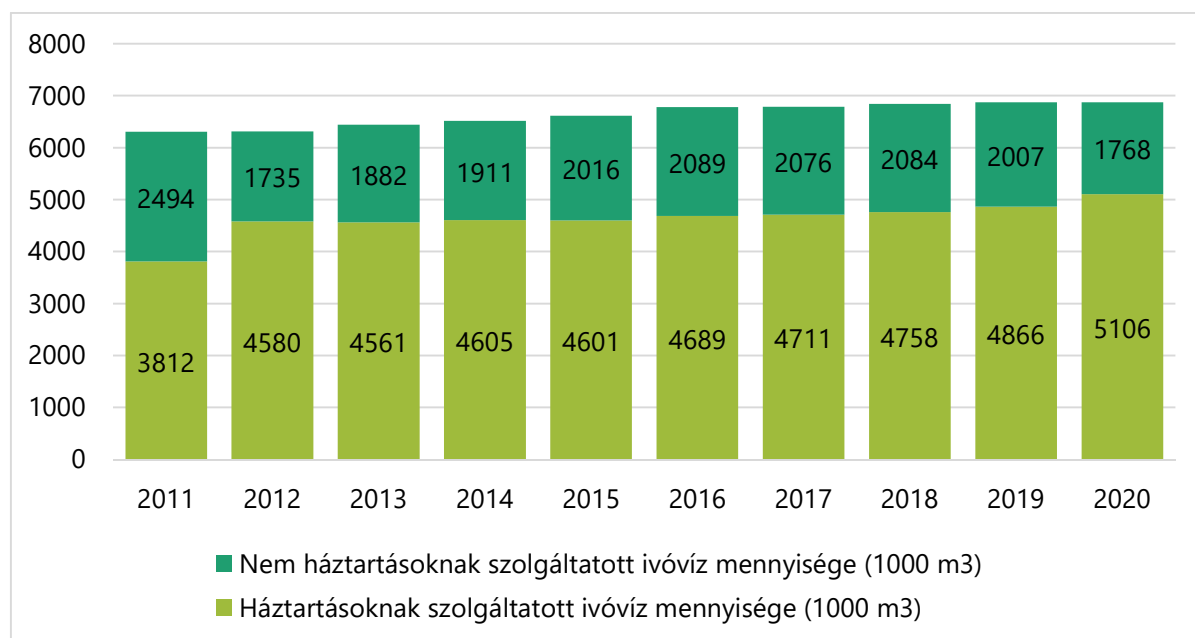
A Pannon-Víz Zrt. a vizsgált ciklusban folyamatosan végzett **rekonstrukciós és felújítási munkálatokat**. Előbbieik száma 2011-ben még 132 db-ra, 2020-ban pedig 118 db-ra volt tehető. 2020-ban a 35 db, kimondottan az ivóvízhálózat korszerűsítését célzó projekt került kivitelezésre. Győr Megyei Jogú Város ivóvíz-ellátása a Pannon-Víz Zrt. gondozásában történik. A Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa szerint, a vármegyeszékhelyt érintő közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza 2011-ben még 406,5 km volt, mely 2020-ra 484 km-re bővült, ebből a bekötővezeték hossza a Pannon-Víz Zrt. adatai szerint 2020-ban 212 km volt.

Győrben az ivóvízhálózatba újonnan bekapcsolt lakások száma 2011-ben 283 db volt, míg 2020-ra 672 db. A tendencia változó volt, viszont a 2011-es évhez viszonyítva a későbbi években legalább a duplájával nőtt az újonnan bekapcsolt lakások száma. Ennek eredményeként a **közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások** száma tovább nőtt, hiszen 2011-ben 55 373 db, míg 2020-ban már 60 165 db lakás volt.

72. ábra A közüemi ivóvíz-hálózatba bekapcsolt lakásainak száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A közüemi vízszolgáltatásba bevont lakások számának emelkedésével növekedett a szolgáltatott vízmennyiség mennyisége is. Az **összesen szolgáltatott víz mennyisége** 2011-ben Győrben még 6 306 100 m³ volt, melynek 60,5%-át szolgáltatták háztartások részére. 2020-ban ez a szám már 6 873 780 m³-re nőtt.

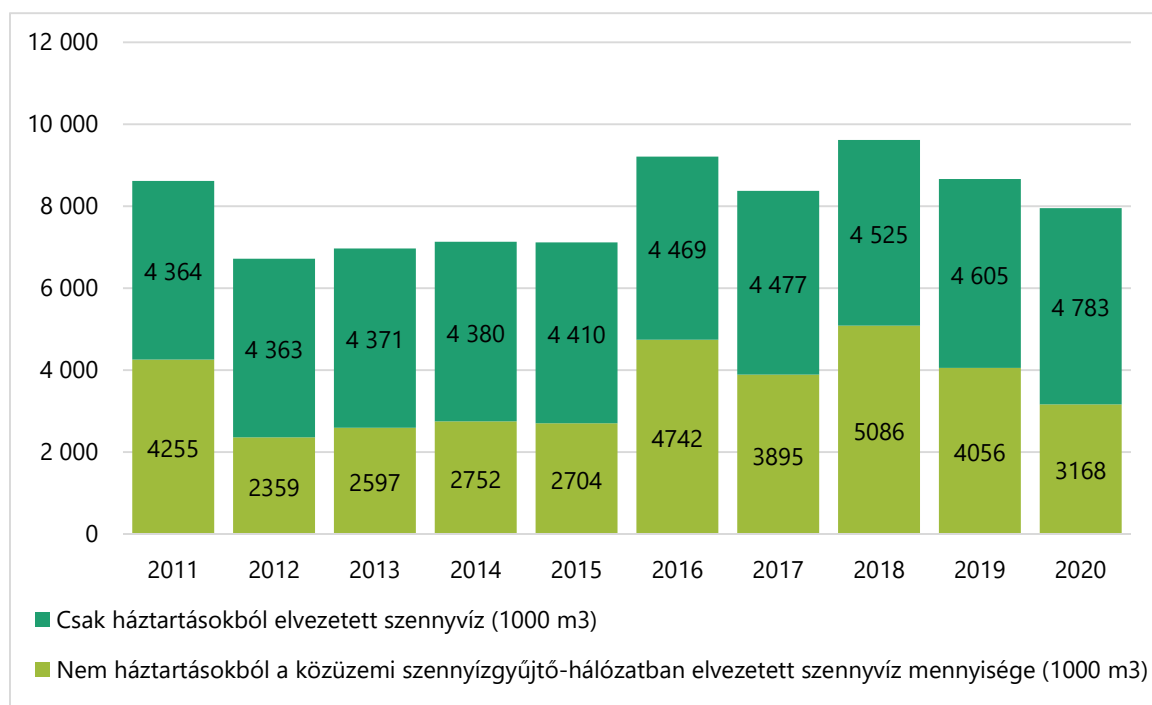
73. ábra Az összesen szolgáltatott vízmennyiség megoszlása (háztartási, nem háztartási) Győr Megyei Jogú Város területén (1000 m3), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Szennyvízelvezetés

Győr Megyei Jogú Város szennyvízelvezetését és -kezelését a Pannon-Víz Zrt. végzi. Győr **szennyvízhálózatának** hossza 2020-ban 310 km volt, melyből a bekötővezeték hossza 137 km-t tett ki. A vármegyeszékhely mellett a vállalat további 121 település ellátásáért is felel. A városok esetében a szennyvízelvezetés gravitációs rendszerrel, községek esetében részben gravitációs, részben kényszeráramoltatású szennyvízelvezető rendszerrel történik. Utóbbi módozat esetében jelentős többletfeladatot képeznek a légtelenítési munkálatok, valamint az esetleges hibaelhárítások elvégzéséből adódó kötelezettségek. Győrben a **szennyvíztisztítás** Győr Megyei Jogú Város Önkormányzat területén található szennyvíztisztító telepen történik, maga a szennyvíztisztító mű is az Önkormányzat tulajdonában van. A telep szennyvíztisztításának hatásfokát leginkább a BOI5-eltávolítás mértékével lehet megadni, mely 2011 és 2020 között változatlanul 95%-os hatásfokon állt. A győri szennyvíztisztító energiaszolgáltatásának nagyobbik felét biogázzal biztosítják. A megfelelően megtisztított szennyvíz végül természetes vizeinkbe kerül vissza. A Pannon-Víz Zrt. jelenleg 620 db szennyvízátemelőt és 17 szennyvíztisztító telepet működtet. A győri szennyvízelvezetés aktuálissá váló kérdése a helyenként alulméretezett, vagy éppen túlterhelt közcsatorna-hálózat, mely adott esetben gátja a további fejlesztéseknek. A **közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma** jelentősen nőtt 2011 (53 592 db) és 2020 (58 875 db) között (ld. ábra).

74. ábra A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

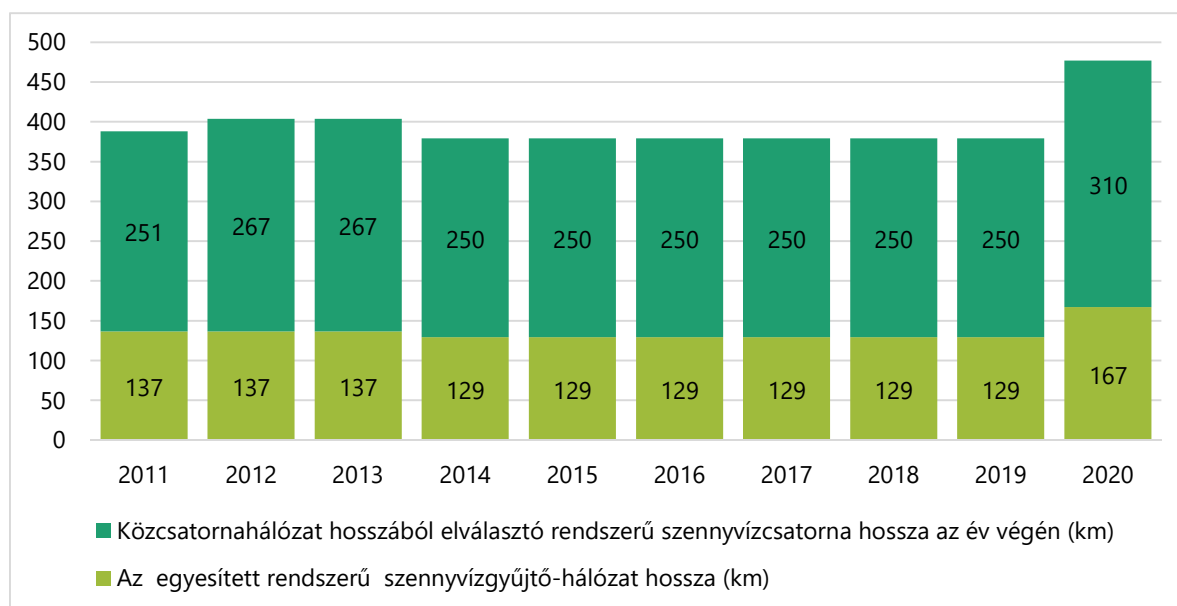
75. ábra Az elvezetett szennyvíz mennyiségének eredet szerinti megoszlása (1000 m³), 2011-2020 között,

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A fenti ábra adatai alapján a város közüzemi vízszolgáltatásba bevont lakásainak száma és a nekik szolgáltatott víz mennyisége is nőtt 2011-hez képest, ez azt eredményezte, hogy növekedett az elvezetett összes szennyvíz mennyisége is (ld. ábra), különös tekintettel a háztartásokból elvezetett mennyiségre. **A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége** 2011-ben még 8 618 600 m³ volt, melynek 50,6%-a származott a háztartásokból (4 363 500 m³). 2020-ra a háztartásokból elvezetett szennyvíz mennyisége 4 783 040 m³-ra nőtt, ugyanakkor a nem háztartási szennyvíz mennyisége a 2018-as csúcscsértékről (5 millió m³) 3 167 740 m³-re csökkent; ezzel az összes elszállított szennyvíz mennyisége is 8 millió m³ alá esett vissza 2020-ra, amin belül a háztartásokból származó szennyvíz részaránya már 60%-ot tett ki.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A város centrumában a csatornahálózat túlnyomó többségében egyesített rendszerű, míg a peremterületeken ez már elválasztott rendszerű, mely jellemzően NA200-as átmérőjű vezetékkel és gravitációs rendszerrel épült ki szennyvízátemelők közbeiktatásával. A hirtelen lezúduló esők alkalmával a Rába és a Mosoni-Duna Győrre eső szakaszán az egyesített rendszerű csatornákból csapadékvízzel hígított szennyvíz kerül az élővizekbe és vízbázisokba. Ezekben az esetekben záporkiömlőkön keresztül lehet tehermentesíteni a város közcsatorna-hálózatát, ezáltal megelőzve a lakóépületek és a családi házas övezetek, valamint a mély fekvésű városrészek elöntését.

76. ábra Az elválasztott és egyesített rendszerű szennyvízcsatorna hossza, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A fenti ábra adatai szerint a győri **elválasztott rendszerű hálózat** hossza 2011 és 2019 között érdemben nem változott, viszont 2020-ra az előző év adatához képest 20%-kal növekedett. 2011-ben hosszúsága 251,2 km-re volt tehető, 2020-ban azonban már 310 km alkotta a hálózatot. Az **egyesített rendszer** hossza kis mértékben csökkent 2011 és 2019 között (137 km, majd 129 km volt), viszont 2020-ra 169 km-re nőtt.

Energiagazdálkodás és energiaellátás

Villamosenergia

A győri **energiaellátás** egyik jelentős mérföldkövének tekinthető a 2011. június 27-én átadott Gönyői Gázerőmű. Az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. tulajdonában álló erőmű évi 433 MW teljesítményével akkor nemcsak a legnagyobb hatásfokú, de a legmodernebb erőműnek is számított Magyarországon. Amellett, hogy a Gönyűn termelt áram elegendő Győr és térsége energiaigényeinek fedezésére, annak jelentős része betáplálásra kerül a magyar átviteli hálózatba is, így a teljes hazai hálózat számára egyaránt elérhető. Ebből kifolyólag Győr energia ellátottsága 100%-osnak tekinthető.

Győrben mindemellett jelen van számos kisebb erőmű is, de ezek nem szolgálják a város energiaellátásának alapját, csupán lokális igények kielégítésére és fölös energiaigény átvételére üzemelnek. Így a város és térsége főelosztó-hálózati rendszerét a 120 kV-os hálózat képviseli, melynek fontos fejlesztési igénye a lakóépületek feletti szakaszok kiváltásának megvalósítása (pl.: Nádorváros). A Tatabánya Bánhidai OVIT és Győr OVIT, Győr OVIT és Kimle, valamint a Győr OVIT és Csorna között kétrendszerű, 120 kV-os vezeték üzemel. Egyrendszerű, 120 kV-os vezeték Győr és Pápa között

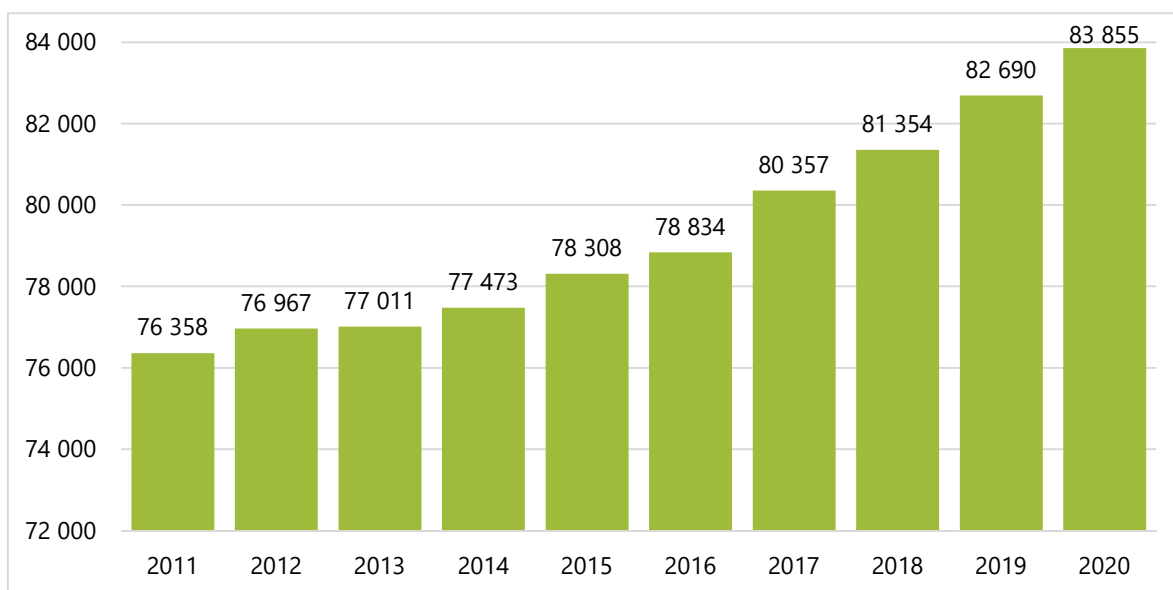
található. Győrben a belső elosztó gerincét a kétrendszerű, 120 kV-os vezeték szolgáltatja. A város elosztóhálózata 20 kV-os légvezetékes vagy földkábeles, illetve 10 kV-os földkábeles hálózathoz áll. Győr belterületének elektromos ellátása többségében a 10 kV-os földkábelon keresztül biztosított. A középvezetékű hálózat megápolását az E.ON 120/20 kV-os, a Nádorváros 120/10 kV-os, a déli 120/20/10 kV-os, a keleti 120/20 kV-os, a GMVG 120/20 kV-os és a Dunapart 20/10 kV-os állomás nyújtja.

A fogyasztó közvetlen ellátását a középvezetékű elosztó hálózaton keresztül a 0,4 kV-os hálózat biztosítja. A 20/04 kV-os transzformátorok jellemzően oszloptranzformátorok, a 10/04 kV-osak többnyire épített házias vagy konténer állomások. Ezzel szemben a nagyfogyasztók esetében már gyakori a középvezetékű energiaellátás is. A meglévő 20 kV-os középvezetékű hálózatok többnyire leterheltek, szabad kapacitásuk kevés, valamint számos térségben felújításra szorulnak. Ugyanakkor továbbra is ezek a hálózatok lennének a legalkalmasabbak a megújuló energia erőművek által termelt áram továbbítására.

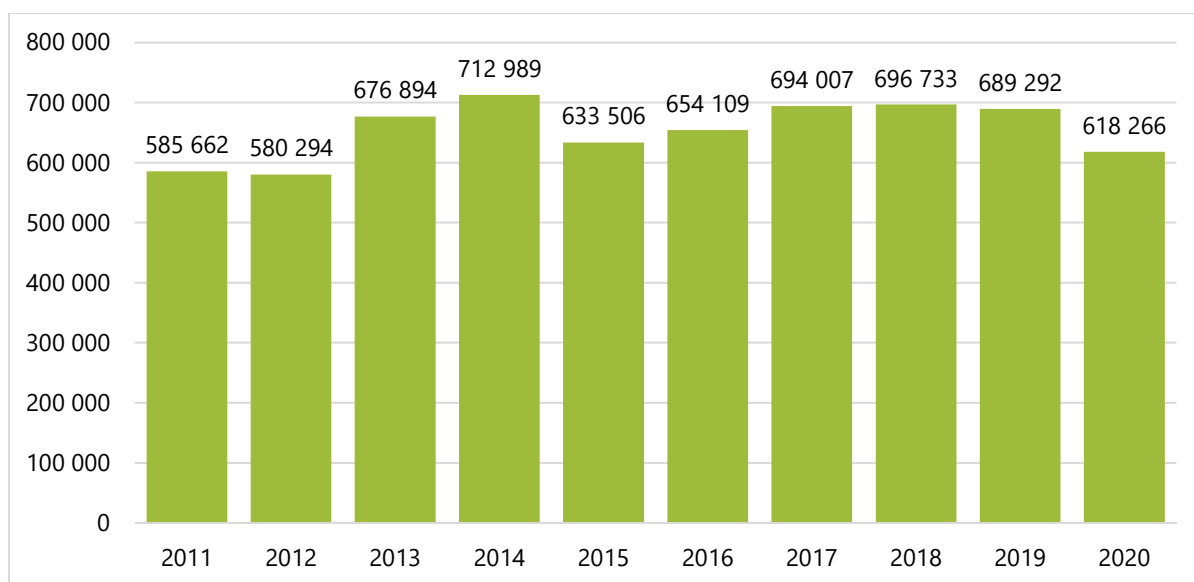
Emellett ki kell emelni, hogy a jelenlegi légvezetékes hálózatot továbbra is célszerű lenne földkábeles hálózattal kiváltani, ahogy az számos esetben történt 2011 és 2019 között.

A közvilágítás a városban földkábeles azokon a helyeken, ahol a kisértékű hálózat kábeles. 2011 és 2019 között számos projekt valósult meg, melyek célja az útfelújításokkal párhuzamosan elvégzett energiatakarékos közvilágítás megvalósítása volt. **Győrben a Vill-Korr Hungária Kft. végzi a közvilágítási rendszer karbantartását.**

Győrben a villamosenergia-fogyasztók száma 2011-hez képest +8,94%-kal nőtt. Míg 2011-ben ez a szám 76 358 db volt, addig 2022-ben 84.255 fogyasztót tartottak nyilván. A számukra **szolgáltatott villamos energia mennyisége** 2011 és 2020 között 5,27%-kal nőtt. 2011-ben a szolgáltatott mennyiség közel 585 662 000 kWh, 2022-ben 655.474 kWh volt.

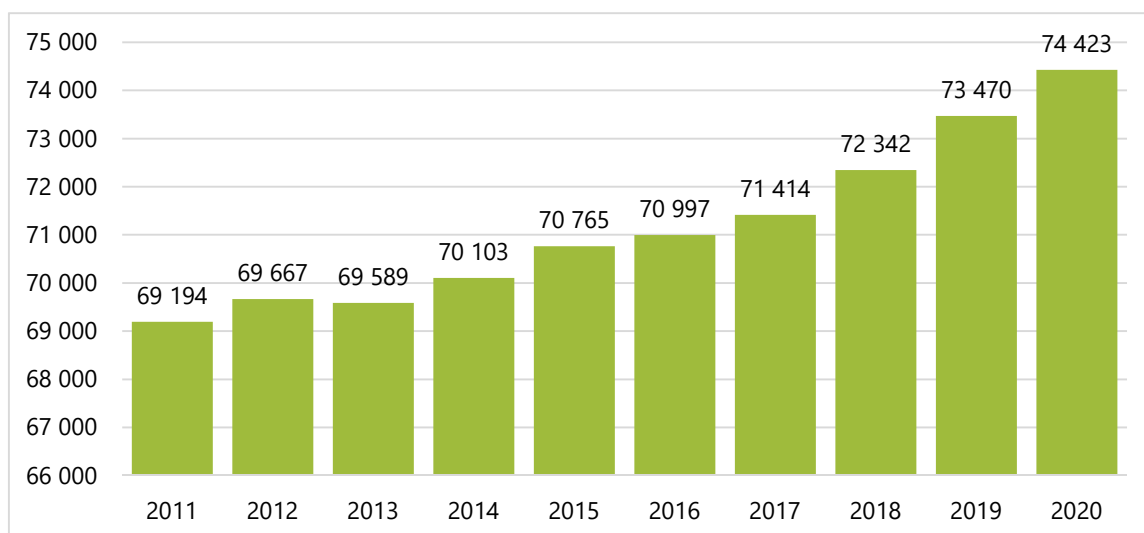

77. ábra Az összesített villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2019, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

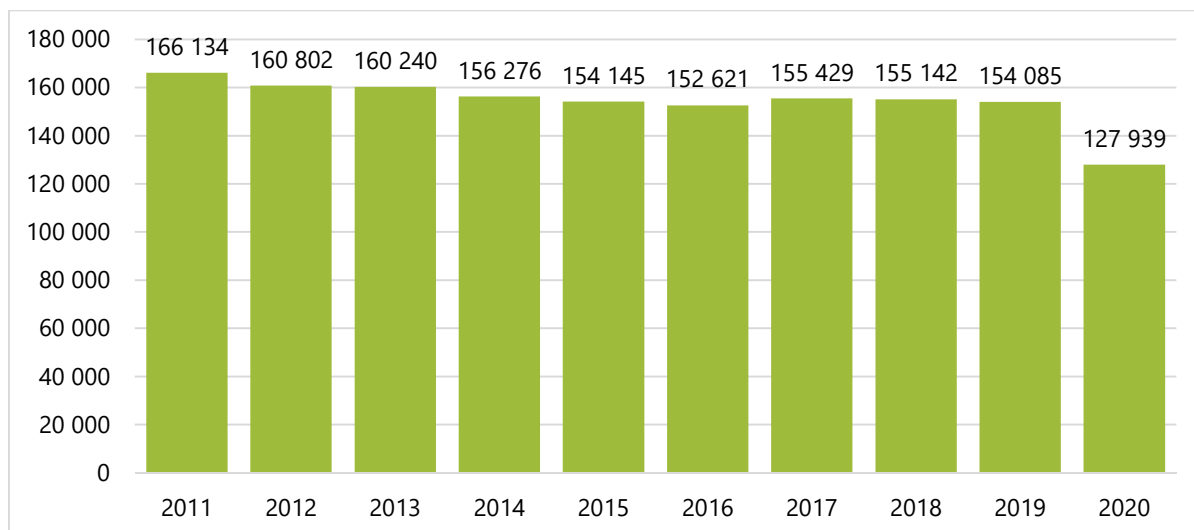

78. ábra A szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Érdemes még megvizsgálni a **háztartási villamosenergia-fogyasztók** számának és fogyasztásának változását is. 2011-ben még 69 194 db győri háztartási fogyasztó volt nyilvántartva, 2020-ra ez a szám már 74 423 db-ra volt tehető. A teljes villamosenergia-fogyasztáson belül a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége ezzel szemben csökkent Győrben. 2011-ben 166 134 000 kWh, 2019-ben 154 085 000 kWh volt, mely 7,25%-os változás, míg 2020-ra tovább csökkent 127 939 000 kWh-ra.

79. ábra A háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

80. ábra A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Gázellátás

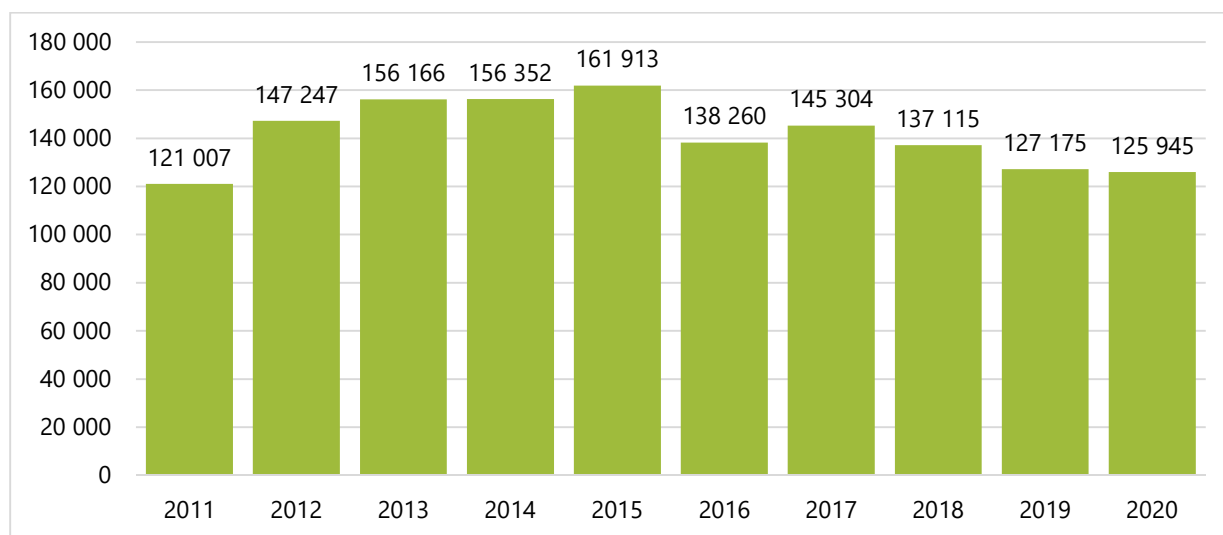
Győr Megyei Jogú Város földgázellátása teljes körűnek mondható, csakúgy, mint a vármegye településeinek túlnyomó többségében. A vármegyeszékhely szerepe kulcsfontosságú a települések ellátásában, hiszen a gázelosztás a középnyomású gázelosztó-hálózatról történik. Győr térségében futó nemzetközi és hazai szénhidrogént szállító vezetékek az alábbiak:

- ▶ Dorog–Komárom–Győr vezeték
- ▶ Győr–Mosonmagyaróvár–Baumgarten vezeték
- ▶ Győr–Pápa vezeték
- ▶ Győr–Gönyű vezeték.

Győrben nagynyomású gázelosztó vezetéket az MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt. jelenleg nem üzemeltet. A **nagyközépnomású** rendszeren elsősorban kiváltások voltak jellemzők az elmúlt időszakban, főképp más beruházások miatt. Jelentősebb fejlesztésnek a Kandó Kálmán utca (Fűtőerőmű-Glovita) és a Laktanya utca (Audi Hungaria út-Laktanya) gázellátását biztosító fejlesztés mondható, valamint ide sorolható még a Győri Ipari park II beruházás keretében egy rövid nagyközépnomású gázelosztó vezetékek és nyomásszabályozó állomás telepítése. A nagyközépnomású hálózat összesített hosszúsága 2020-ban 2.883,1 méter, melynek 2375,2 méteres szakasza gerinc, 507,9 méteres szakasza pedig leágazás. A hálózaton 16 db csatlakozás található.

A **középnomású hálózat** alapvetően nem változott, a felhasználói igények teljesítése érdekében a vizsgált időszakban több mint 23 km gázelosztó vezetékek létesült. A középnomású hálózat összesített hosszúsága 23 329,3 méter, melynek 15 173,8 méteres szakaszát gerinc, 8155,5 méteres szakaszát leágazás adja. A hálózaton 758 db csatlakozás található. Középnomáson ellátott városrészek a következők: Bácsa, Győrszentiván, Jancsifalu, Kismegyer, Likócs, Ménfőcsanak, Újváros nyugati része. Jelentősebb fejlesztések Révfaluban és Bácsán voltak, valamint Győrszentiván és Ménfőcsanak hálózata is jelentősen bővült, továbbá kiépült a Győri Ipari Park II. gázelosztó hálózata is.

A **kisnyomású hálózat** összesített hosszúsága 26 508,2 méter, melynek 19 408,3 méteres szakaszát gerinc, 8877,8 méteres szakaszát leágazás adja. A hálózaton 1082 db csatlakozás található. A győri gázcsőhálózat hossza 3,42%-kal nőtt 595,7 km-ről 619,6 km-re. A vármegyeszékhelyen **szolgáltatott vezetékes gáz** mennyisége 2011 és 2020 között 4%-kal nőtt. A vizsgált ciklus első évében a szolgáltatott mennyiség pontosan 121 007 200 m³, 2020-ban pedig 125 945 000 m³ volt.

81. ábra A szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m³), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

Itt is külön meg kell említeni a **háztartási gázfogyasztók** számát, amely 2011-ben még 52 609 db győri háztartási fogyasztót jelentett, mely az akkori összes fogyasztónak mintegy 94,7%-át tette ki. Ebből 27 709 db volt a fűtési fogyasztók száma. 2020-ra a háztartási fogyasztók száma 51 426 db-ra csökkent. A fűtési fogyasztók száma a vizsgált ciklus végére 34 344 db-ra nőtt. A háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége terén jelentős változás állt be, igaz itt vélhetően adatközlési változás is történt: míg 2011-ben 9,7 millió m³ gázt szolgáltatottak a KSH adatai szerint a háztartások részére, 2012-től kezdve ez az érték 40 millió m³ körül mozog. 2017 óta enyhe csökkenés figyelhető meg: 2020-ban 38 524 700 m³ földgázt szolgáltatottak a győri háztartásoknak.

Távhőellátás

Győr-Moson-Sopron vármegye területén összesen öt településen érhető el távhőszolgáltatás: Csornán, Kapuváron, Mosonmagyaróváron, Sopronban és Győrben. A távhőszolgáltatást Győrben a Győr-Szol Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. biztosítja. A város másik távhőtermelő cége a korábbi Győri Erőmű Kft., amely mára beolvadt az ALTEO Energiaszolgáltató Nyrt.-be.

Az **ALTEO Group Győri erőműve** elsősorban a város ipari területén elhelyezkedő gazdasági társaságok hőenergiával történő ellátását fedezi. A létesítmény a hőtermeléssel párhuzamosan villamos energiát is termel kapcsolt technológia alkalmazásával.

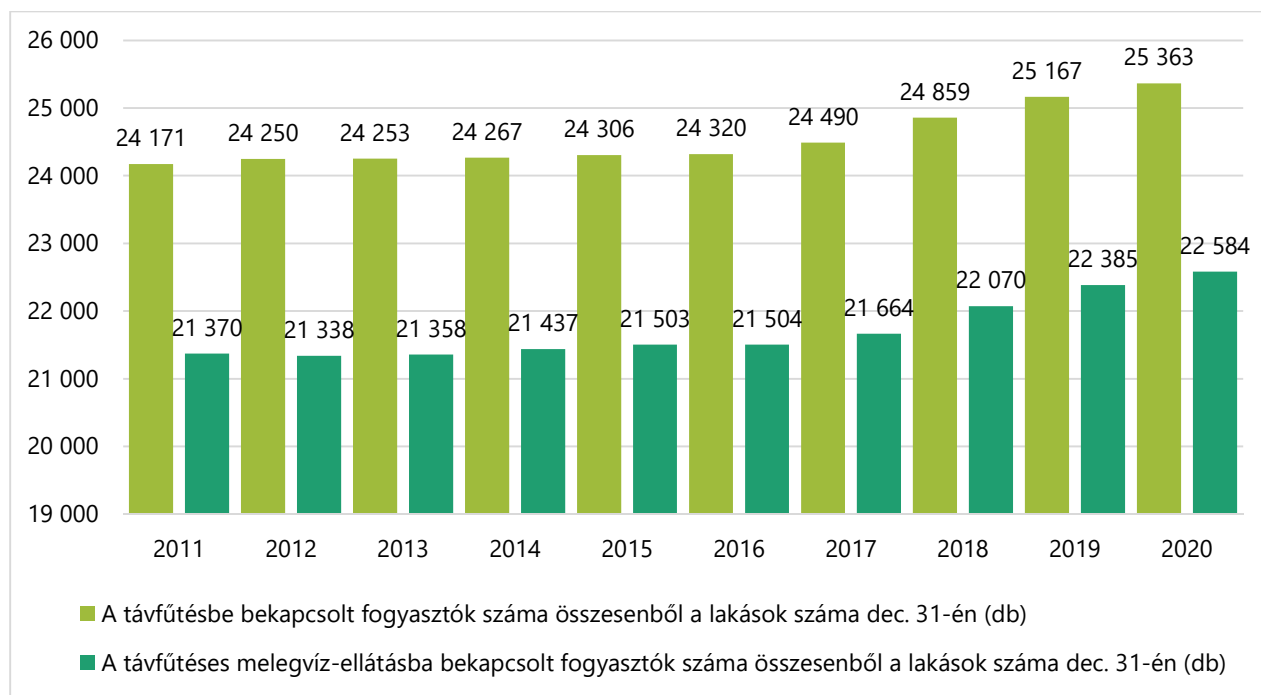
A **Győr-Szol távhőszolgáltató** telephelyén földgáz és egy 2002-ben létesített gázmotoros erőmű segítségével termelik a forró vizet. A komplexum szabad kapacitása 100 MW-ra tehető, vagyis a kapacitásbiztonság megfelelő.

A 2018-as évhez képest a GYŐR-Szol Zrt. jelentős előrelépéseket tett a **táv hőszolgáltatás környezetbaráttá tétele** érdekében. A 2019-es évtől Győr energiaellátásában már nem használnak fűtőolajat. Másrészt 2018-ban Győr távhőellátásának még csak 20%-át fedezte a Böny melletti geotermikus erőmű, 2019-re viszont a geotermikus hő részaránya a győri távhőrendszerre kiadott hőben már 47,1% volt. A geotermikus erőművet, valamint az ahhoz kapcsolódó rendszert a PannErgy Csoport 2016-ban továbbfejlesztette a termálvíz eddiginél is hatékonyabb módon történő hasznosítása céljából, elősegítve a város környezetbarát energiaellátását (Frissített Környezetvédelmi Nyilatkozat 2019 Győr). Győrben a legtöbb távhőellátásban részesülő lakóingatlan a 70-80-as években épült panelházas lakótelepek lakásaiból kerül ki.

Győrben a **lakosság részére szolgáltatott melegvíz mennyisége** csökkent. 2011. évben a felhasznált melegvíz mennyiség közel 765 000 m³, 2020-ban pedig már csak 674 000 m³ volt. Ez 2011 és 2020 között mintegy 11,8%-os csökkenést jelent.

A **táv fűtésbe bekapcsolt lakások száma** az alábbi ábra adatai szerint ugyanakkor növekedett, mégpedig 4,7%-kal: 2011-ben még 24 171 db, 2020-ban már 25 363 db fogyasztó volt részese a

szolgáltatásnak. A távfűtésbe bekapcsolt lakások növekvő száma és ezzel párhuzamosan a kiadott hőmennyiség csökkenése egyértelműen jelzi a lakások energiahatékonyágának növekedését.

82. ábra A távfűtésbe és a melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A távhőszolgáltatás egyik nagy előnye, hogy jelentős mértékben hozzájárul a vármegyeszékhely levegő-szennyezettségi értékeinek csökkentéséhez. Ezt alátámasztja, hogy az Önkormányzat korábban kijelölte a város azon területeit, ahol a környezetvédelmi szempontok alapján kedvezőtlenebb fűtési mód nem alkalmazható. Ugyanakkor fontos azt is megjegyezni, hogy a földfelszín felett vezetett primer távhő-rendszer városképromboló hatású, így az hozzájárul a vizuális környezetterheléshez. Korábban ezek az érintett területek csekély beépültségűek voltak, és most, hogy a város tekintélyes fejlődésen megy keresztül, a vezetékek látványa sokak számára vált nemkívánatossá.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Győr-Moson-Sopron vármegye energiaellátottsága országos viszonylatban is kiválónak mondható. Az elmúlt években komoly előre lépések történtek annak érdekében, hogy a vármegye energiaellátását minél nagyobb hányadban megújuló energiaforrásokból biztosítsák, de ennek ellenére a hagyományos energiaforráson alapuló energiatermelés mind a mai napig jelentős hányadot képvisel.

Napenergia

A **napfénytartam** fogalma alatt azt az időtartamot értjük, ameddig a felszínt közvetlen sugárzás éri. Győr-Moson-Sopron Megye domborzati adottságait figyelembe véve ugyan eltérőek az évi átlagos napfénytartam értékei, ám összességében évi kb. 1 800- 2 000 óra napfénytartamról beszélhetünk. Ez

országos viszonylatban közepesnek mondható, ennek ellenére alkalmassá teszi a szoláris energia hasznosítására és a fotovoltaiikus rendszerek alkalmazásának minél szélesebb körű elterjesztésére.

Az elmúlt években a **napenergián alapuló villamos energia termelés** jelentős bővülésen ment keresztül, mely természetesen Győrt sem kerülte el. A lakossági szinten alkalmazott háztartási méretű kiserőművek száma és beépített teljesítménye jelentősen emelkedett, de mindezek mellett Győr esetében kiemelendő az Önkormányzati tulajdonban álló épületeken és egyéb középületeken kiépítésre került rendszerek, a Széchenyi István Egyetem épületenergetikai felújítása során telepített kapacitás, továbbá az Audi Hungaria Zrt. Logisztikai csarnokain felépült naperőmű, amely $12 \text{ MW}_{\text{peak}}$ teljesítményével Európa legnagyobb tetőre telepített naperőműve. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata TOP forrásból 2018-ban saját tulajdonú napelemparkot hozott létre, majd 2023-ban átadásra kerül az Önkormányzat újabb napelemparkja szintén Győr-Likócs városrészben.

Biogáz

Győr-Moson-Sopron vármegye területén több helyen működik **szennyvízre** épült biogáz üzem. Győrben működik egy depóniagázra épült biogáz erőmű, és több helyen a távhő-szolgáltatás primer energiaigényét részben a fa és fahulladék biztosítja. A vármegyében négy helyen mezőgazdasági biogáz kiserőmű működik (Kisari, 2017). Azonban ezek egyike sem Győr Megyei Jogú Városban helyezkedik el.

Geotermikus energia

A geotermikus energia - mint alternatív energiaforrás – sokáig kevésbé, de napjainkban már egyre nagyobb mértékben alkalmazott energiaforrások közé tartozik Magyarországon, annak ellenére, hogy adottságai mind európai, mind nemzetközi viszonylatban is kiemelkedőek. Győr-Moson-Sopron vármegye is **kiváló geotermikus adottságokkal** rendelkezik, a területén elhelyezkedő kőzetrétegekben a nem megújuló hévízkészlet van nagyobb arányban. Ezek a hévíz rétegek túlnyomórészt statikus jellegűek, pótlásukra nincs lehetőség. A Kisalföld területének túlnyomó többségében legalább $50\text{--}80^\circ\text{C}$ -os, de adott körülmények között még akár annál magasabb hőmérsékletű hévíz kinyerésére is van lehetőség. Ennek egyik példája a bőnyi geotermikus erőmű, ahol 105°C -os hévíz lép ki az erőmű kútjaiból.

A Bőnyi Hőközpont a PannErgy 10,2 milliárd forint összköltségű Győri Geotermikus Projektje keretében valósult meg. A PannErgy Csoportnak a Győr-Szol Zrt. távhőszolgáltatóval kötött hosszú távú hőszállítási szerződése révén, a győri távhőszolgáltatásban 24 266 lakás és 1046 egyéb díjfizető fűtési rendszerébe jut el a geotermikus energia. Az elkészült Győri Geotermikus Rendszerrel átadható éves hőmennyiség 1100-1200 terajoule.

Az üzembehelyezett győri rendszer, amennyiben teljes kapacitásával üzemel, éves szinten hozzávetőleg akár 67 000 tonnával is csökkentheti a levegőbe kerülő üvegházhatású gázok –

elsősorban szén-dioxid és nitrogénoxidok – mennyiségét, továbbá a geotermikus energia csökkenti a földgáz-felhasználást – évente maximális kapacitás mellett legalább 35 millió köbméterrel (Győr-Moson-Sopron Megye Klímastratégiája 2018).

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

A 2011-2023 között Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordított a városi **közüntézmények épületenergetikai fejlesztéseire és korszerűsítéseire**. Ezek a munkálatok nem csak a Polgármesteri Hivatal épületeit érintették, hanem a közigazgatási területen belül található városi bölcsődéket, óvodákat, szociális ellátórendszerek épületeit, beleértve a nappali ellátást biztosító vagy bentlakásos otthonokat is. Emellett kiemelt figyelmet fordítottak az egészségügyi ellátórendszer épületeinek, továbbá a közművelődést és a kulturális rendezvényeket biztosító intézmények épületegyütteseinek energetikai korszerűsítésére is.

Mindamellet az Önkormányzat odafigyel az **energiatudatosság növelésére** is, melynek egyik bizonyítéka a 2021-ben elfogadott Klímastratégia, valamint a 2023-ban elfogadott SECAP (Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv), melyek legfontosabb célkitűzése úgy biztosítani Győr és térsége számára az energiaigények kielégítését, valamint a lakosság körében történő energiatudatosság növelését, hogy az nem járul hozzá jelentős mértékben az üvegházhatású gázemisszió mértékének növekedéséhez, sőt lehetőségeket nyit annak csökkentésére is. A város kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a különböző városi stratégiák közötti összhang meglegyen, hogy a különböző tervezési feladatok összeérjenek: a jelen, Fenntartható Városfejlesztési Stratégia is összhangban készült a városi Fenntartható Energia- és Klímaakciótervvel és a Klímastratégiával.

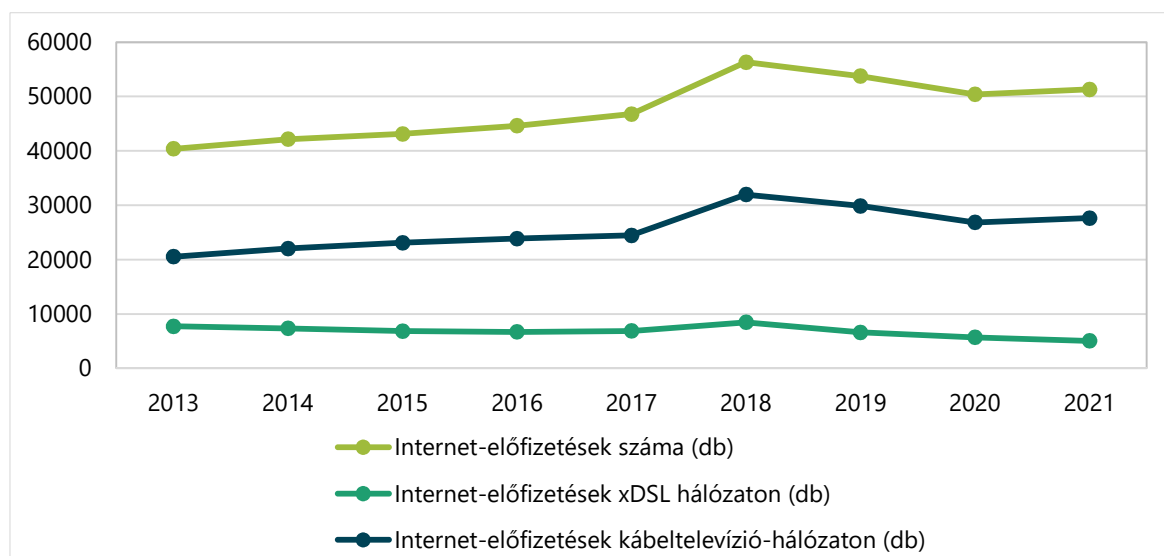
Elektronikus hírközlés

Győr Megyei Jogú Város lefedettsége az elektronikus hírközlés terén továbbra is teljeskörűnek tekinthető. A digitalizáció mértékének növekedésével, valamint a piaci verseny és előfizetési árak csökkenésének eredményeképpen a vezetékes telefonhasználat mértéke tovább csökkent. A legjelentősebb **vezetékes telefonszolgáltató** Győrben továbbra is a Magyar Telekom Nyrt., ugyanakkor fontos még megemlíteni, hogy számos kisebb szolgáltató is jelen van a városban, amelyek internetszolgáltatás mellett kiegészítő szolgáltatásként is végeznek ilyen ellátást (Vidanet Zrt., DIGI Kft.). Ez ugyanakkor nem csak a lakosság szempontjából jelentős tényező, hiszen ezek a szolgáltató cégek jelen vannak az üzleti szektorban is.

A **kábeltelevíziós hálózatba** bekapcsolt lakások számán kívül, az utóbbi 5 évben a Központi Statisztikai Hivatal már nem gyűjtött és szolgáltatott adatokat, így azok nem áll rendelkezésre. Ennek

következtében néhány új indikátoron keresztül történik meg a győri elektronikus távközlési rendszerek aktuális helyzetének elemzése. Győr korábbi legnagyobb kábeltelevíziós szolgáltatói továbbra is jelen vannak a térségben: elsősorban a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft., a Vidanet Zrt., valamint a Magyar Telekom televíziós szolgáltatásai emelhetők ki. A helyhez kötött televíziószolgáltatás előfizetések száma 2019-hez képest 1,9%-kal csökkent, 2020-ra 51.756 darabra.

A város teljes területén biztosított a **szélessávú ADSL internet és kábelnet** elérhetőség. A digitalizáció, a város lakosságának életében és a gazdasági szereplők működésében betöltött szerepe szerint jelentős előrehaladást mutat. Az Önkormányzat számos e-ügyintézési lehetőséget teremtett meg, melyet az egyes közszolgáltatók gyakorlata is támogat. Fontos kihangsúlyozni, hogy az elektronikus ügyintézés szerepe a COVID-19 pandémia által előállt állapot következtében rendkívül meghatározó volt, és lesz a jövőben.

83. ábra Az internet-előfizetések számának alakulása (db), 2011-2020, Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

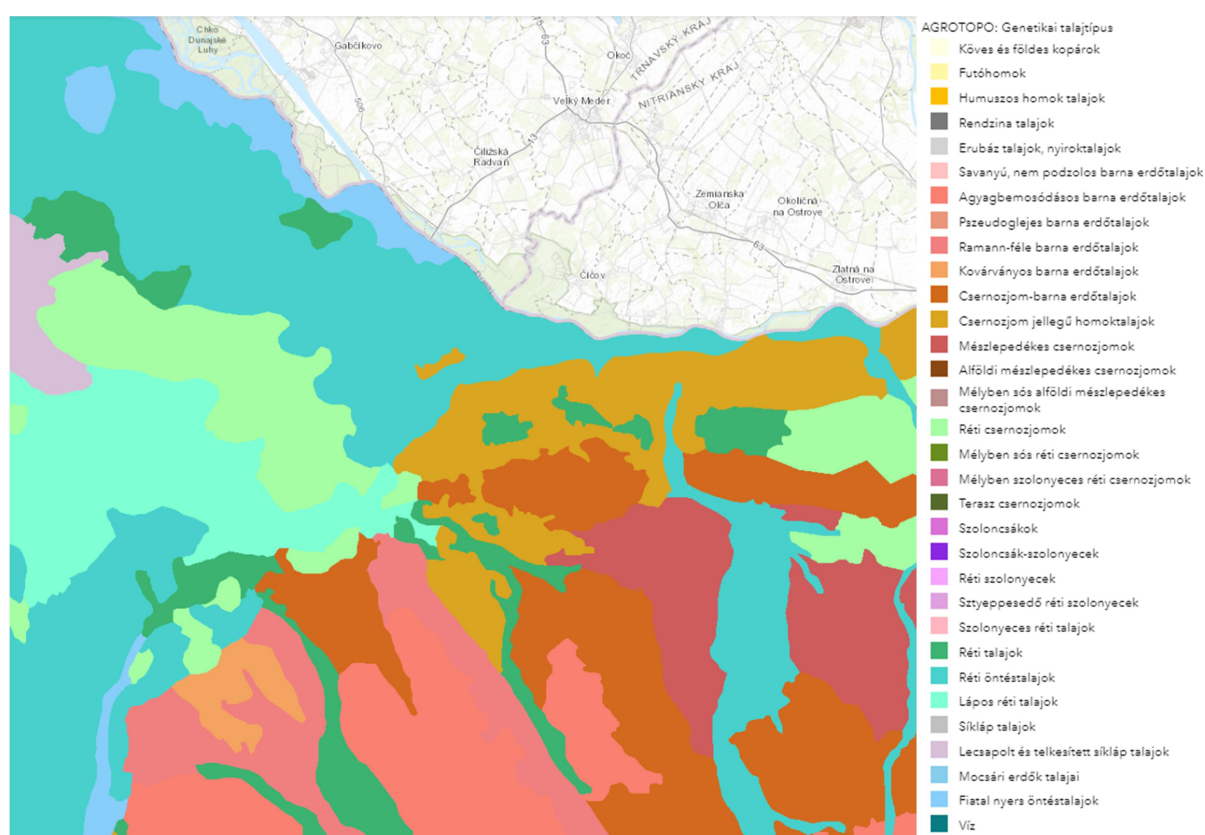
2021-ben az **internetes előfizetések száma** növekedett. Ennek jelentős lökést adott a COVID-19 pandémia okozta otthoni munkavégzés és internetes oktatás is. A győri internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbra lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 10 933 db előfizetéssel növekedett, 40 373 db-ról 51 306-ra. Az xDSL hálózaton keresztül történő internet-előfizetések száma ugyanakkor drasztikusan lecsökkent 2021-re. Az ezúton történő győri internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbi lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 2682 előfizetéssel csökkent. Míg ez a szám 2013-ban még 7732 db-ra volt tehető, a 2021-es érték 5050 db volt. A kábeltelevízió-hálózaton keresztül történő internet-előfizetések száma növekedett 2021-re. Az ilyen technológiával megvalósuló internet-előfizetések száma 2013 (legkorábbi lekérhető nyilvános adat) és 2021 között 7073 db előfizetéssel növekedett, 20 551-ről 27 624-re.

2.1.13 KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS

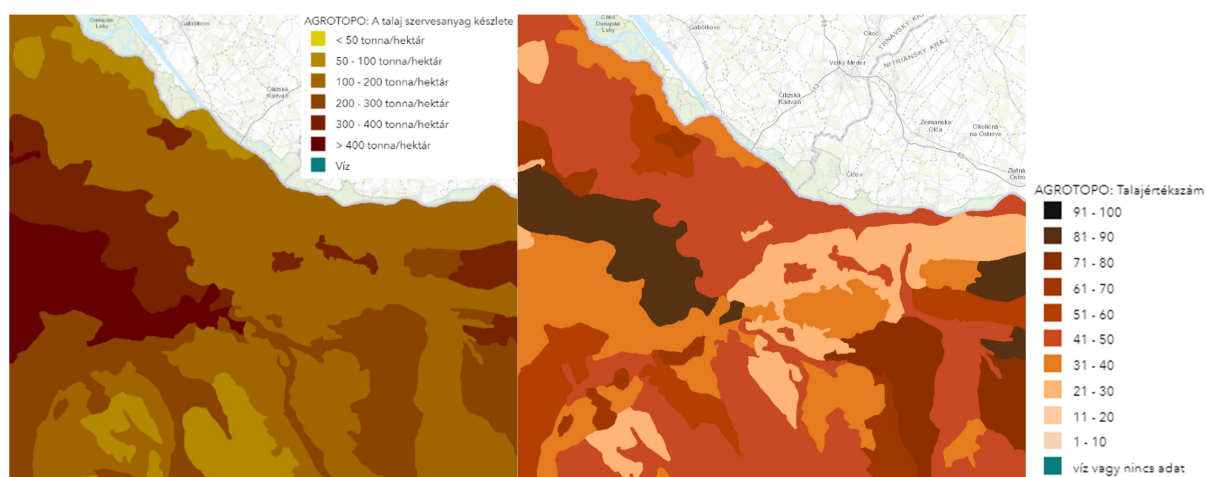
Az alábbi témakör kidolgozása Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022-ben felülvizsgált Környezetvédelmi Programja, 2021-ben elfogadott Klímastratégiája és a 2023-ban elfogadott SECAP-ja alapján készült.

Talaj

Győr közelében érintkeznek a Győri-medence kistájai (Szigetköz és Csornai-sík) a Komárom-Esztergomi-síksággal (Győr-Tatai-teraszvidék, Igmánd-Kisbéri-medence), a Marcal-medencével (Pápa-Devecseri-sík) és a Bakonyvidékkel (Pannonhalmi-dombság). Éppen ezért a város közigazgatási területén lévő talaj változatos (öntéstalajok, csernozjom, barna erdőtalaj).

84. ábra Győr környékére jellemző genetikai talajtípusok, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO
(<https://maps.rissac.hu:3344/webappbuilder/apps/2/>)

85. ábra A Győr környéki talajok szervesanyagkészlete és talajértékszám, Forrás: ELKH TAKI - AGROTOPO

(<https://www.elkh-taki.hu/hu/keptar/agrotopo>)

E talajok egy részének – különösen a várostól nyugatra eső területeken – kifejezetten magas a szervesanyagtartalma, így Győr környékén számos **magas termőképességű** terület található.

A talajra vonatkozóan állandó és folyamatos **monitoringot** a Talajvédelmi Információs és Monitoring (TIM) rendszer pontjai jelentenek. Győr közigazgatási területére két ilyen pont esik: az egyik az M1-es autópálya mellett, a másik Győrújfalú irányában a vízmű kutak mellett található. A vizsgálati eredmények 2010-ig érhetők el. A validált adatok alapján a vizsgált pontokon a talaj enyhén lúgos kémhatású, a toxikus elemek jelenléte nem jelentős, és a vizsgált időszakban nem növekedett a talajban.

Ami a **talajok terhelését, szennyezését** illeti, az több forrásból is történhet. Egyrészt a levegőből történő kiülepedéssel; jelentős szennyező a közlekedés, a füstgázok (pl. vegyes tüzelésű fűtés esetén) és az ipari kibocsátás. Mezőgazdasági területen tápanyag és vegyszer túladagolással lehet számolni, melynek nagyságáról és minőségéről azonban csak a bekövetkezett természetkárosodás alapján lehet információt kapni. Győr közigazgatási területén belül több háborús lövedék maradt a talajban, ezen területek kármentesítése eseti, a felszínre kerülő háborús anyagok eltávolítása megtörtént, megtörténik.

A talajok szennyezettsége mellett jellemző tényező a városi, urbánus környezetben a **termőtalaj veszteség**. Ennek egyik fő oka a beépítés, a művi környezet terjeszkedése. Ez egyrészt a népességnövekedésnek és az új lakóterületek építésének, másrészt a gazdasági és kereskedelmi-logisztikai területek rohamos növekedésének, harmadrészt a fentieket kiszolgáló (közlekedési) infrastruktúra-fejlesztéseknek köszönhető. További talajvesztést okozhat – elsősorban a szántóterületeken – talajerózió is.

Felszíni és felszín alatti vizek

Magyarország a felszíni vizeket illetően jellegzetesen tranzitország, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mennyisége és minősége döntő mértékben a szomszédos országokban végzett beavatkozásokon múlik. A magyarországi folyók vízkészlete csaknem teljes egészében (96%-ban) külföldről származik. Ez az arány különösen igaz a Kisalföld területére és azon belül Győrré.

A város közigazgatási területén található felszíni folyóvizek jelentős része (Rába, Rábca, Mosoni-Duna) Ausztriából érkezik. A Marcal a Bakonyban ered, Győrnél már a Rába régi medrében halad és abba torkollik, míg az Iparcsatorna a Mosoni-Dunából ágazik ki a Rába Ipartelep felé. A folyóvizek miatt Győr és térsége különösen **árvíz- és belvízveszélyes területnek** számít, ugyanakkor az aszályok általi veszélyeztetettsége elhanyagolható mértékű.

Vízminőségüket (ökológiai állapotukat) biológiai, fizikai-kémiai, kémiai, egyéb specifikus szennyezőanyagok és hidromorfológiai tényezők határozzák meg, melyeket az Európai Unió Víz Keretirányelv (2000/60/EK) alapján kiadott jogszabályok alapján vizsgálnak. A Vízyűjtő Gazdálkodási Tervek (VGT), alegységtervei tartalmazzák mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek jó ökológiai-, illetve jó mennyiségi és minőségi állapotának elérése érdekében lévő célkitűzéseket és az ehhez kapcsolódó intézkedési terveket. Győrt az 1-1 Szigetköz alegység, 1-2 Rábca és Fertő alegység, 1-3 Rába alegység, valamint az 1-4 Marcal alegység érintik. A VízyűjtőGazdálkodási Tervvel ellentétes szabályozás nem alkotható. A Keretirányelv által meghatározott Vízyűjtő Gazdálkodás Tervezés 3. tervezési szakaszába lépett, melyhez kapcsolódóan az információk az egész országra, részvízyűjtőkre, valamint vízgazdálkodási alegységekre bontva teljeskörűen megtalálhatók a www.vizeink.hu honlapon.

Összességében a Víz Keretirányelv értékelésénél a várost érintő vízfolyások közül 2010-ben a Mosoni-Duna, a Rába és a Rábca is mérsékelt ökológiai állapotú minősítést kapott. A Mosoni-Duna esetében nem megfelelés két esetben volt kimutatható: réz és PAH szennyezés az alsó szakaszon. A réz esetében fő szennyező a szennyvíztisztító lehetett, míg a PAH szennyezés diffúz forrásokból kerülhetett a víztestbe. A vízfolyások állapotának értékelését 2015-ben felülvizsgálták, melynek eredményeit az alábbi táblázat tartalmazza:

23. Táblázat Győr területén lévő vízfolyások állapotértékelése, 2015, Forrás: Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízyűjtő-gazdálkodási terve

Víztest neve	Biológiai elemek szerinti minősítés	Fizikai-kémiai elemek szerinti minősítés	Specifikus szennyezők szerinti minősítés	Hidromorfológiai elemek szerinti minősítés	Ökológiai minősítés	Kémiai állapot szerinti minősítés
Mosoni-Duna (alsó)	mérsékelt	jó	jó	mérsékelt	mérsékelt	jó

Rába (torkolat)	jó	jó	jó	mérsékelt	jó	jó
Rábca	gyenge	jó	jó	gyenge	gyenge	jó

A Győrben található **tavak** mesterséges kialakításúak: föld, agyag és kavicsnyerő bányatavak, csapadékvíz tározók, szabadidős, horgásztavak, illetve holtágak. Környezeti értékük elsősorban a helyi mikroklima jobbá tételében van.

A **felszín alatti vizek** Magyarország stratégiai jelentőségű készletét adják, hiszen az ország vízellátása 95%-ban a felszín alatti készletekre támaszkodik, és ez az arány magasabb, mint a legtöbb európai ország mutatója. Győr **vízellátása** (ivóvíz és ipari víz) partiszűrészű és rétegvíz vízkészlet felhasználásával megoldott, így a vízvédelem, a felszíni és a felszín alatti vizek állapota kiemelten kezelendő kérdés – nemcsak környezeti, de gazdasági és turisztikai szempontból is. Győr térségében 2 db üzemelő vízbázis van (Győr-Révfa és Győr-Szőgye). Ezen vízbázisok mindegyike a quarter korú törmelékes üledékrétegek valamelyik szintjéből táplálkozik, 10–130 m közötti mélységekből, partiszűrészű, illetve rétegvizes kutakból. A geológiai adottságok miatt a rendelkezésre álló felszín alatti vízkészlet igen érzékeny a felszíni szennyeződésekre.

24. Táblázat Győri vízbázisok, Forrás: Vízyűjtő Gazdálkodási Terv

Azonosító	Név	Védendő termelés m ³ /nap	Termelő-kútban észlelt víz-minőség	A vízbázis veszélyeztetettsége			A termelő-kút veszélyeztetettsége
				Talaj és talajvíz szennyezések (KÁRINFO alapján)	Potenciális szennyező-források (diagnosztika alapján)	diffúz szennyező-forrás terület-használat alapján	
70447280	Győr-Révfa Vízmu	35000	jó	-	közepes	mezőgazdaság	közepes
70440290	Győr-Szőgye Vízmu	35000	jó	-	nem jelentős	mezőgazdaság	közepes

A felszín alatti vízkészletet érő lehetséges szennyeződések a következők:

- ▶ Hulladékok miatti szennyeződések;
- ▶ Mezőgazdasági területekről származó szennyezések (diffúz szennyeződések, növényvédő szerek maradácai jelentenek kockázatot), ebben az esetben az érkező szennyeződések sokszor csak késve észlelhetők, kárelhárításuk költségesebb;
- ▶ Elavult csőhálózat cseréje során keletkező szennyeződések.

További lehetséges veszélyek Győr esetében:

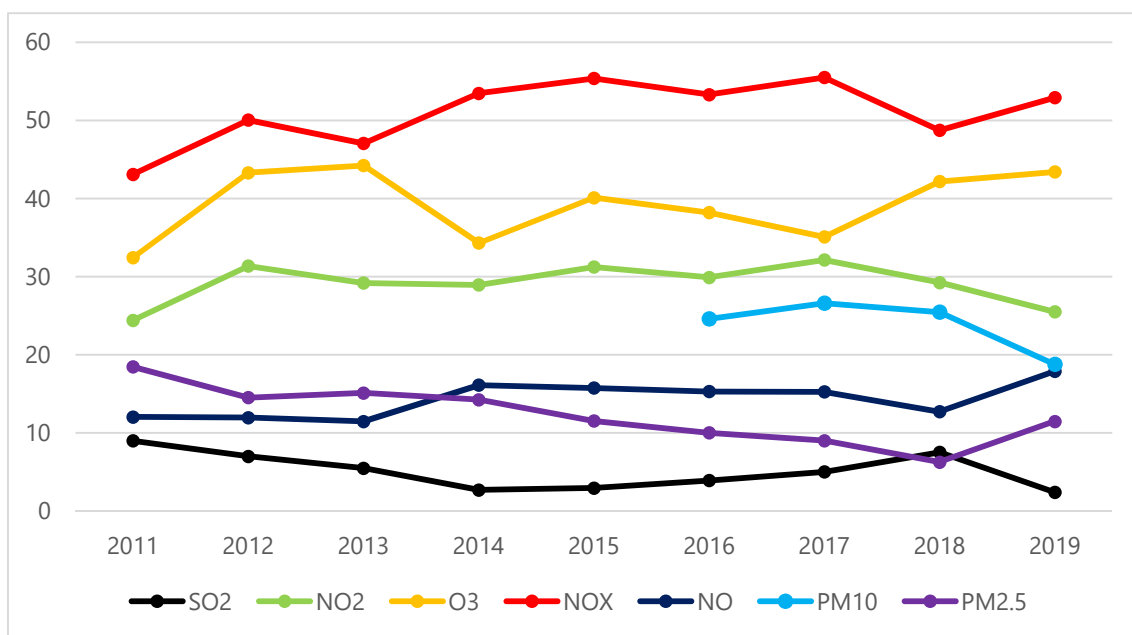
- ▶ A Győri Hulladékégető a szőgyei vízbázis védőidoma peremén helyezkedik el. A veszélyes hulladékok mennyisége, feldolgozása, égetése iránti igény jogos, ám egyben állandó kockázati tényező a vízbázis védelmében;
- ▶ A vízbázisok vízminősége jó, azonban a vas- és mangántartalom meghaladja a szabványban előírt határértékeket. Mindkét vízkivételi helyen van vas- és mangántalanító berendezés; a technológia azonban fejlesztésre szorul;
- ▶ Szükséges a több helyen elavult csőhálózat cseréje;
- ▶ A szennyvízbevezetések jelentős problémát okoznak: a heves esőzésekkor bevezetett csapadékvízzel kevert tisztítatlan szennyvíz jelenik meg. A Mosoni-Duna győri szakaszán visszatérő probléma, hogy a belváros egyesített rendszerű csatornahálózata, esőzések idején túlterhelt. A városi egyesített rendszerű csatornákból csapadékvízzel hígított csapadékvíz ilyen esetben átemelésre kerül a Mosoni-Dunába.
- ▶ A Rába Győr belterületi szakaszán szintén problémát jelent, hogy hirtelen lezúduló heves esőzések alkalmával az egyesített csapadék-szennyvíz hálózat miatt a csapadékvízzel kevert tisztítatlan szennyvíz kerül a folyóba. Pozitív a helyzet az ipar esetében. Az ipari üzemek kommunális szennyvizeiket a közcsatornába vezetik, technológiai szennyvizeik – amelyek jelentős része hűtővíz – általában megfelelő tisztítás után jutnak a befogadóba.

Levegőtisztaság és védelme

A városi levegőterhelés fő okozói **az ipari kibocsátók, a közlekedés és a lakossági fűtés**. Az ipari kibocsátók terhelése bejelentési kötelezettséggel bír. Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) Levegő-tisztaság Védelmi Információs Rendszere (LAIR) részletes adatsorokkal rendelkezik a legnagyobb kibocsátók tekintetében, települési bontásban.

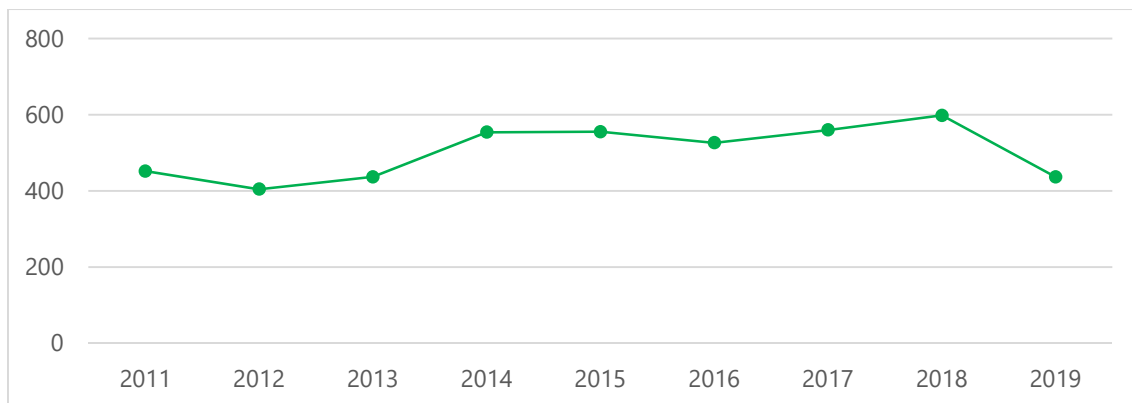
A levegő állapotának figyelése **két automata mérőállomáson** történik Győrben. Az egyik a Szent István úton található, főként a közlekedési eredetű imisszió figyelésére. A másik az Ifjúság körúton található, melyet a lakótelepi környezet figyelésére építettek.

Az alábbi diagramok a 2011–2019. közötti **légszennyezettségi értékek** változását mutatják be az egyes – Szent István úti és az Ifjúság körúti – automata mérőállomásokon. Jelentős változás – növekedés – mindössze az O_3 , NO és a NO_x esetében volt tapasztalható, ugyanakkor jelentős határérték átlépés nem történt; a riasztási küszöbértéket egyik tényező esetében sem érte el a mért érték. A Szent István úti állomás esetében a PM_{10} vonatkozásában, míg az Ifjúság körúti állomás esetében a $PM_{2,5}$ kapcsán nem teljes a rendelkezésre álló adatsor.

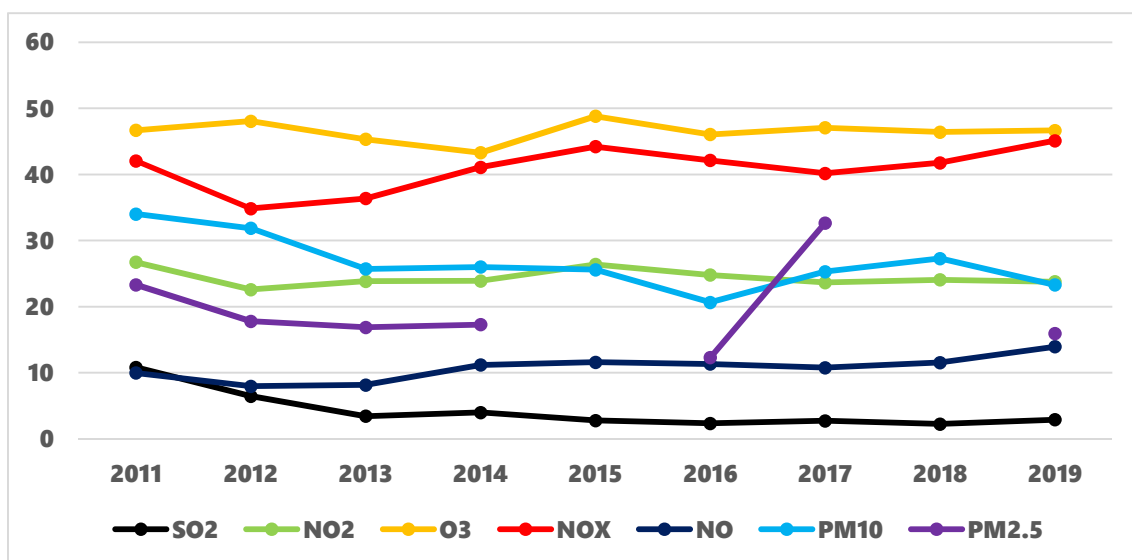

86. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség éves napi átlag értéke (µg/m³), Forrás: OMSZ

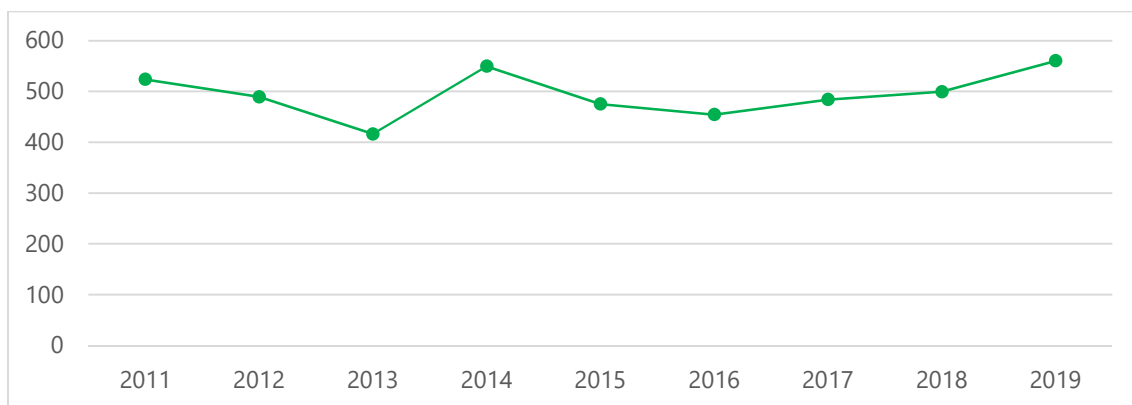
► ábra: Győr, Szent István úti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm)

87. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ

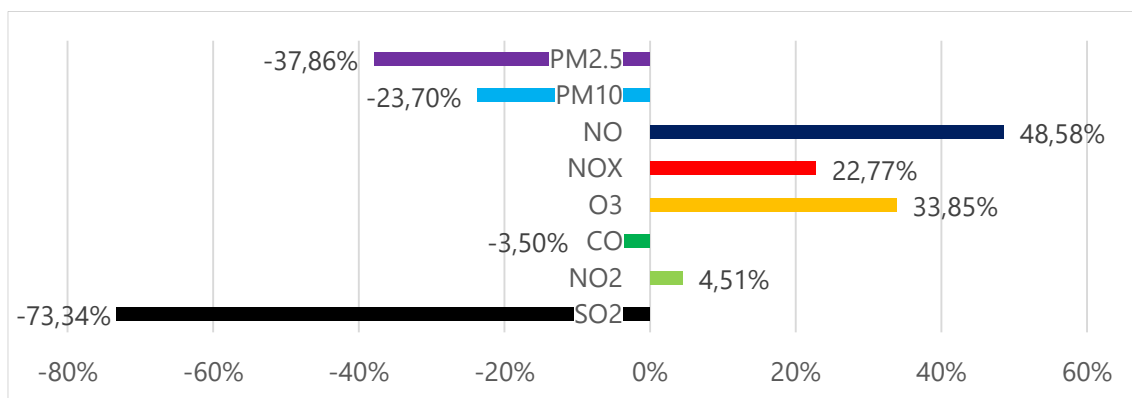

88. ábra Győr, Ifjúság körüti mérőállomás - légszennyezettség évi napi átlag értéke (ug/m3), Forrás: OMSZ

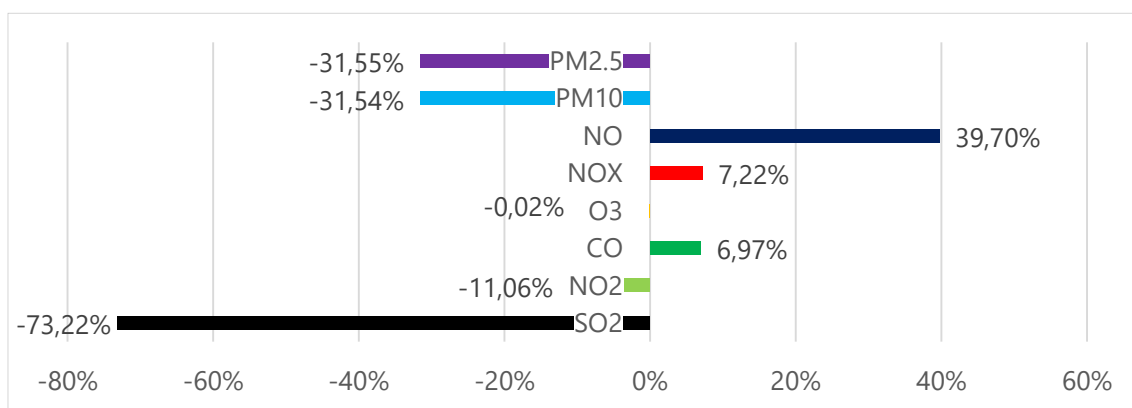

89. ábra Győr, Ifjúság körüti mérőállomás – CO₂ légszennyezettség éves napi átlag értéke (ppm), Forrás: OMSZ

Az alábbi diagramok a légszennyezettségi értékek 2011-2019 közötti változásának mértékét mutatják be, míg a táblázat a légszennyezettség 2019-es összesített értékelését mutatja a két mérőponton.

90. ábra Győr, Szent István úti mérőállomás - légszennyezettség változás 2011 – 2019, Forrás: OMSZ

91. ábra Győr, Ifjúság körüti légszennyezettség változása 2011 – 2019, Forrás: OMSZ

25. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index, Győr, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről az automata mérőhálózat adatai alapján

Mérőállomás neve	Légszennyezettségi index								Légszennyezettségi index a legmagasabb indexű komponens alapján
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	PM _{2,5}	Benzol	CO	O ₃	
Győr 1, Szent István	kiváló (1)	*	*	*	*	-	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)
Győr 2, Ifjúság krt.	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	*	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)

*: nincs értékelhető adat; -: nem méri a szennyezőt;

A környezeti levegőben található nehézfémek (arzén, kadmium, nikkel, ólom), benz(a)pirén és egyéb PAH komponensek (benz(a)antracén, benz (b, j, k) fluorantén, indenol(1,2,3-cd) pirén, dibenz (a, h) antracén) vizsgálata a 6/2011. (I. 14.) VM rendelet 8. és 11. mellékletének adatminőségi célkitűzéseit figyelembe véve szintén megtörtént: 4x2 hetes időtartamban folytak a 24 órás mintavételek, egyenletesen elosztva a 2019-es év során.

Az értékelés a 6/2011. (I.14.) VM rendelet 12. mellékletében meghatározott módszerek és a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletében megadott egészségügyi határértékek, célértékek szerint, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembevételével készült. Ez alapján Győr levegőminősége jónak mondható.

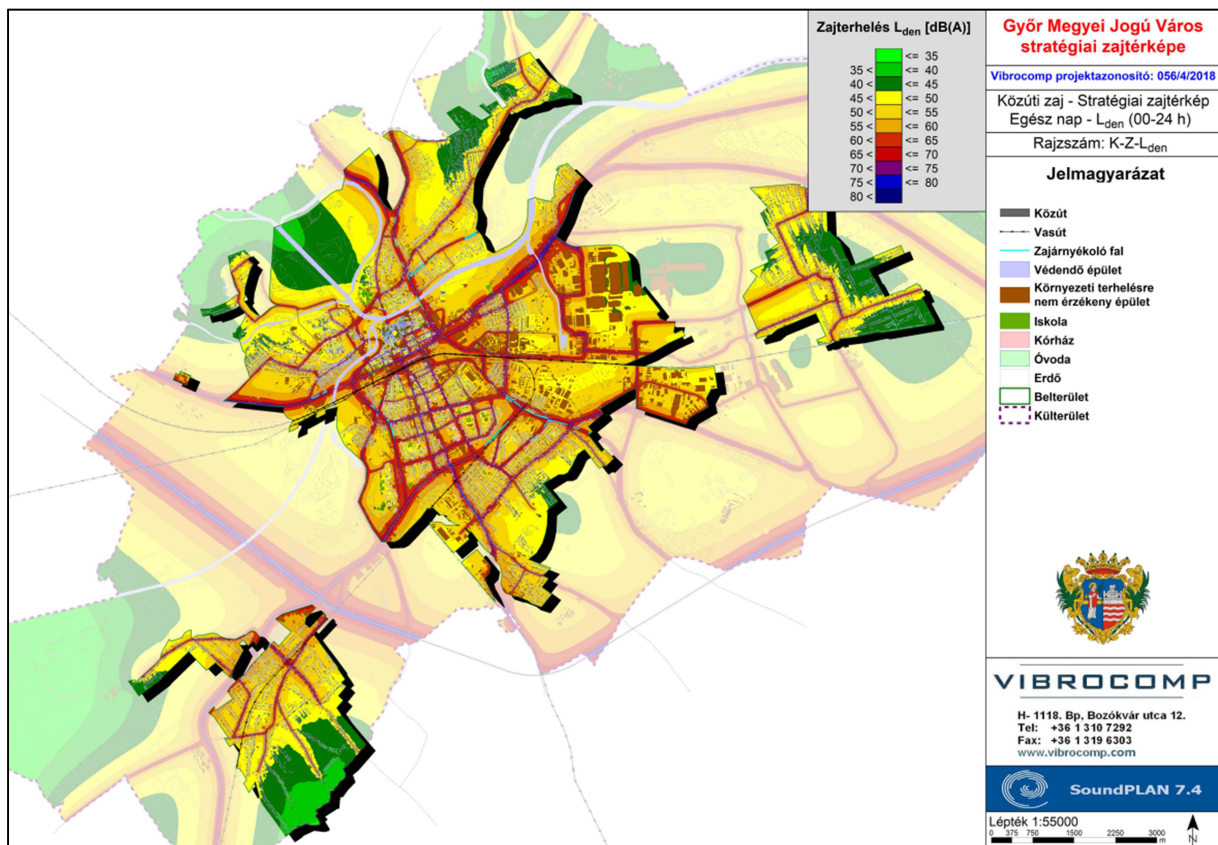
26. Táblázat 2019. évi légszennyezettségi index – szálló por és PAH, Forrás: OMSZ 2019 évi összesítő hazánk levegőminőségéről

Mérőhely	PM ₁₀	PM _{2,5}	As	Cd	Ni	Pb	BaP
Győr, Szigethy Attila út	jó (2)	jó (2)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	kiváló (1)	jó (1)

Zaj- és rezgésterhelés

A 280/2004. Kormányrendelet alapján a 100 000 főnél magasabb lakosságszámú városok közigazgatási területére **stratégiai zajtérképet**, valamint intézkedési tervet kell készíteni. Győr városa a „Győr stratégiai zajtérképének és zajcsökkentési intézkedési tervének elkészítése” elnevezésű projekt keretében 66,4 millió Ft-os összköltséggel 2012-ben elkészítette ezt a dokumentumot. Megújítására 2017-ben került sor. Ennek szöveges munkarésze, az intézkedési terv (Győr Megyei Jogú Város Zajvédelmi Intézkedési Terv 2017-2022) valamint az interaktív stratégiai zajtérkép, mely elérhető a város honlapján (<https://gyor.hu/gyor/innovacio/kornyezetvedelem/strategiai-zajterkep/>).

A **közüti zajterhelés** vizsgálata során a zajtérkép alapján megállapítható, hogy a város számos pontján magas zajterhelés tapasztalható. A részletes területi bontás megtalálható a Győr Megyei Jogú Város stratégiai zajtérképének szöveges munkarészában. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság 65 000 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság 47 700 fő.

92. ábra Győr Megyei Jogú Város Stratégiai Zajtérképe közutakra (L_{den}), Forrás: www.zajterkep.hu

Győrben összesen négy fő vasúti vonal – az 1-es, a 8-as, a 10-es ill. a 11-es számú vasúti vonal találkozik a város különböző pontjain. A **városi zajterhelés** kialakulásában a legfőbb szerepet a várost átszelő 1-es sz. vasúti fővonal játssza. A 2017. évi zajtérkép szerint a vasútvonalak környezetében a nappali zajterhelési szint jellemzően kisebb, mint 65 dB, 65-70 dB közötti zajterheléssel 800 lakóépület,

70 dB feletti zajterheléssel 200 lakóépület érintett. Az éjszakai zajterhelés jellemzően kisebb, mint 60 dB, 60-65 dB között 600 lakóépületnél, 65 dB feletti zajterhelés 200 lakóépületnél van. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 8300 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 5500 fő.

27. Táblázat Győr város közigazgatási területén belüli vasútvonalak, Forrás: Győr Megyei Jogú Város 2017-es stratégiai zajtérkép megújítása

Vonal száma	Leírás
1	Budapest-Keleti– Hegyeshalom
8	Győr – Sopron
8GR	Győr – Győr pvh. VI+15 szelvény
10	Győr – Celldömölk
10K	Győrszentiván elágazás – Győrszabadhegy elágazás
11	Győr – Veszprém

Győr városában az ipari zajterhelés tekintetében a 2017. évi zajtérkép 16 db IPPC-üzemet vizsgált, amelyek a város bel- és külterületén találhatóak az alábbiak szerint.

28. Táblázat Zajterhelés tekintetében fontos üzemek, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe

Üzemnév	Cím	Elhelyezkedés
Audi Hungaria Zrt.	Győr, Audi Hungária út 1.	belterület
BIOKOMPLEX Környezetvédelmi Kft.	Győr, 0614/8, 0614/1 és 0614/2 hrsz.	külterület
Busch-Hungária Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület
FP PLUS Brojler Kft.	Győr-Győrszentiván, 01050/10, 01050/14, 01050/4 és 01050/5 hrsz.	külterület
GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Győr, 01290/3, 01290/4, 01262/1, 01262/2, 01262/3, 01262/4, 01262/5, 01262/6, 01262/7 és 01262/8 hrsz. (Győr hulladékudvarai)	külterület
Győri Hulladékégető Kft.	Győr, 0610/2 hrsz.	külterület
GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.	Győr, Rozgonyi u. 44.	belterület
Győri Szeszgyár és Finomító Zrt.	Győr, Budai út. 7.	belterület
HENKEL Kémiai és Elektrokémiai Felületkezelő Kft.	Győr, Tibormajori út 18.	külterület
Hercsi-Agro Kft.	Győr-Győrszentiván, 01116/5 hrsz.	külterület
KENVÉD Győri Kenéstechnikai és Felületvédelmi Szolgáltató Kft.	Győr, Reptéri út 3.	belterület
LENDINVEST Fémkereskedelmi Kft.	Győr, Külső Fehérvári út 7.	külterület
NEMAK Győr Alumíniumöntőde Kft.	Győr, Ipari park, Nyírfa sor 5387/112 hrsz.	belterület
Rába Energiaszolgáltató Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület

Rába Futómű Gyártó és Kereskedelmi Kft.	Győr, Martin u. 1.	belterület
Veolia Water Solutions & Technologies Magyarország Vállalkozási és Szolgáltató Zrt.	Győr, Martin u. 1.	belterület

A 2017. évi zajtérkép alapján az ipari üzemek környezetében a nappali zajterhelési szint 55 dB alatti, kivéve 2 lakóépületnél, melyeknél 60-65 dB között van, az éjszakai zajterhelés 50 dB alatti, kivéve 2 lakóépület esetében, melyeknél 50-60 dB között van a zajszint. A nappal 55 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma 100 fő, éjszaka 50 dB feletti zajszinttel érintett lakosság száma <100 fő.

29. Táblázat Állandó ipari zajterhelés mértéke, helye és időszaka, Forrás: Győr Megyei Jogú Város zajtérképe

Zajterhelés értéke (dB)	Adott zajterhelés helye	Zajterhelés időszaka
>75	Ilyen mértékű zajterhelés nem található a védendő épületek közelében sem éjjel, sem nappal.	
75-70		
70-65		
65-60	Budai út mellett (Szeszgyár utca és a Márai S. utca között található két darab védendő épületnél)	nappali
60-55	Ilyen mértékű zajterhelés nem található a védendő épületek közelében sem éjjel, sem nappal.	
55-50	Budai út mellett (Szeszgyár utca Budai út sarkán található egy darab védendő épületnél)	éjjel és nappal
	Hűtőház utcában található egy darab védendő épületnél.	éjjel és nappal

A zajtérkép megújításához kapcsolódóan **intézkedési terv** (Győr Megyei Jogú Város Zajvédelmi Intézkedési Terv 2017-2022: <https://gyor.hu/easy-docs/5dca9480ac0b3>) is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében. A főbb intézkedési pontok a következők: hálózatfejlesztés, a közösségi közlekedés fejlesztése, a közlekedés és parkolás szervezése, a kopórétteg cseréje, valamint zajárnyékoló falak (a vasúti közlekedés zajának mérséklésére is) építése. További javasolt fejlesztések:

- ▶ Teherforgalmi korlátozás bevezetése, sebesség korlátozás bevezetése. Forgalomlassító elemek telepítése a gépjárművek sebességének csökkentésére.
- ▶ Haránt kapcsolatok kiépítése az egyes települések, kistérségi központok között. Új összekötő és elkerülő utak megtervezése és kiépítése.
- ▶ A vasúti közlekedés nagyobb arányú igénybevételének elősegítése a P+R parkolók bővítésével és az intermodális központok építésével, egyúttal az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése.
- ▶ A belső zónában városrehabilitáció megvalósítása és a közlekedési problémák kezelése (közösségi közlekedés, parkolás fejlesztése, átmenő forgalom kiszorítása).
- ▶ A közösségi közlekedés versenyképességének növelése, az alternatív közlekedési módok kihasználhatóságának elősegítése és a tömegközlekedés fejlesztése a változó igényeknek megfelelően (intermodális kapcsolatok megteremtése, új viszonylatok kialakítása). Az indokolt méretű járatsűrűség növelésével a személygépkocsik kényszerű használatának csökkentése.
- ▶ Vízi közlekedés fejlesztése, a Mosoni-Duna és a Rába folyók hajózási útvonalának fejlesztése. A vízi közlekedés városhoz való csatlakozási pontjainak kialakítása a hatályos szabályozási terv szerint.

- Passzív védelemként javasolt az érintett lakások esetében azok fokozott hanggátlású nyílászárókkal való ellátása.

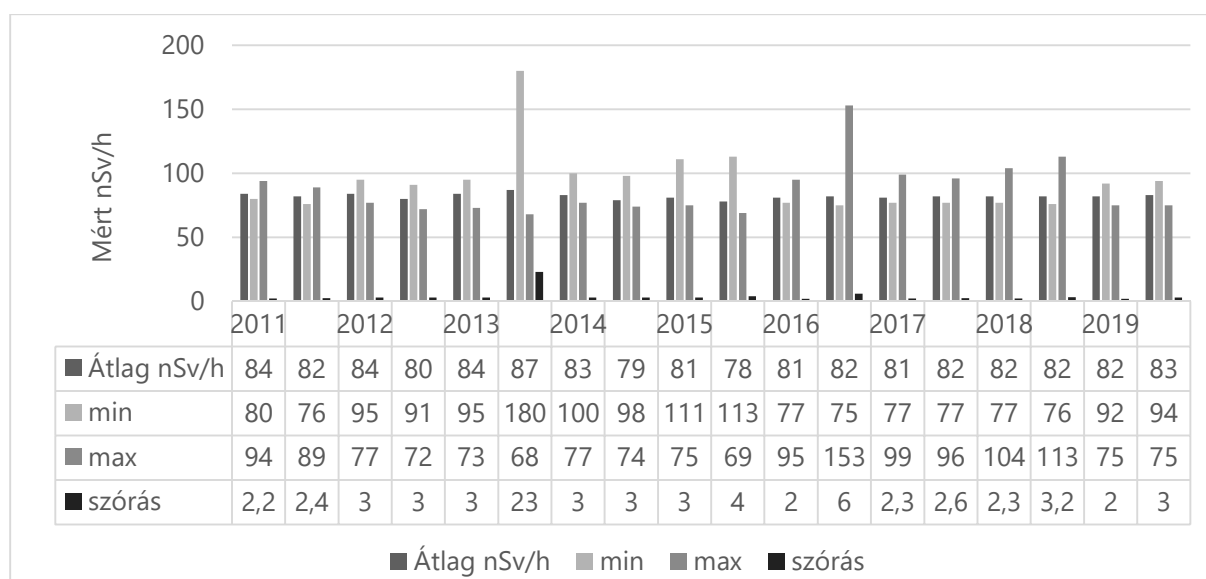
A zajhelyzet megítélése nyomán van lehetőség arra, hogy a város bizonyos részei mint zajtól védett területek kerüljenek kijelölésre. Ilyen területek lehetnek pl. a már védett területek, parkok, üdülőterületek. Csendes területek az $L_{den} < 50$ dB zajterhelésű területek. A forgalomtól elzárt területeken valamint a gyűjtő- és főutak melletti épületekkel határolt belső, forgalommentes vagy kiserőforgalmú utak melletti épületek esetében van szó kedvező zajterhelésről.

Sugárzásvédelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos **sugárzásfigyelő rendszer**, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást, az óránkénti dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra. Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévők veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére.

Győrben két háttérsugárzást mérő berendezés található: HU0407 Győr-Likócs, HU0305 Győr. Összefoglaló adataik a következő ábrán láthatók, melyek szerint az elmúlt évtizedben egyik állomáson sem mértek az átlagosnál magasabb, a figyelmeztető szintet elérő **értékeket**.

30. Táblázat Radiológiai Távmérő Hálózat adatai 2011–2019, Forrás: OKSER – adott évben az első adatcsoport HU0305 mérési pont, második adatcsoport HU0407 mérési pont

A lakosság mesterséges forrásokból származó sugárterhelése – az orvosi célú alkalmazásokon kívül – hazánkban az utóbbi években 3-6 nSv közöttire becsülhető, míg a természetes eredetű sugárterhelés ennél közel három nagyságrenddel nagyobb.

Hulladékkezelés

A városi környezet egyik jellemző tényezője a keletkező hulladék. Az összes hulladékon belül a nagyobb mennyiséget az ipari hulladék adja. Minden hulladékot bejelentési kötelezettség terhel bizonyos mennyiség felett, így a termelési hulladék keletkezését is, amelynek útja így követhető. A beérkező adatokat az OKIR Egységes Hulladékgazdálkodási Információs Rendszermoduljában (OKIR EHIR) rögzítik, ahol az adatok a nagyközönség számára is elérhetőek. Az EHIR a legnagyobb hulladéktermelőkről és a legnagyobb hulladékhasznosítókról is szolgáltat adatsorokat. A város legnagyobb hulladékkezelője az Alcufer Kft., mely 2019-ben 361 158 tonna hulladék kezelését végezte el.

31. táblázat Győr város legnagyobb elsődleges és másodlagos hulladéktermelői 2019-ben, Forrás: EHIR

Telephely	Hulladék forrása	Hulladékmennyiség (t)
Alcufer Kft.	másodlagosan keletkezett	317 422
Audi Hungaria Zrt.	elsődlegesen keletkezett	104 469

Győrben a **települési hulladékkezelés** tekintetében 2023. július 01-től a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt., illetve annak alvállalkozójaként a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., mint az Észak-dunántúli térség régiókoordinátora látja el a települési hulladékgazdálkodás gyűjtési-szállítási feladatait.

A települési hulladékok mennyisége 2011 és 2020 között 42 %-kal növekedett. A települési hulladékból az elkülönítetten gyűjtött lakossági hulladék aránya (és mértéke) is növekedett a vizsgált időszakban.

32. táblázat Az elszállított összes települési hulladék, azon belül a lakosságtól elszállított összes, és elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék mennyisége Győrben, 2011-2020, Forrás: KSH-Statinfo

Év	Elszállított települési hulladék (tonna)		
	Összes	Ebből: lakosságtól elszállított összesen	Ebből: lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított
2011	32 293	24 367	3596
2012	32 157	23 642	3395
2013	32 182	23 240	3337

2014	40 373	25 576	3937
2015	41 266	25 679	3744
2016	43 838	26 544	4209
2017	45 218	28 005	5165
2018	46 089	29 176	5386
2019	45 769	29 849	5551
2020	46 452	31 280	6378

Győrben 2022-ben hét hulladékudvar (Nép u., Ötház u., Pápai u., Reptéri u., Szitásdom u., Homokszori u., Sashegy Külső Fehérvári u. 1.), valamint 179 szelektív hulladékgyűjtő sziget működött (<https://www.gyhg.hu/szelektiv-szigetek#/>). A szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma nőtt a 2013-as állapothoz képest (159 db). A város területén lévő utcai hulladékgyűjtők száma 2022-ben meghaladta a 3500 darabot.

A város sikeres pályázatának köszönhetően 2020-ban 27 helyszínen összességében 1.445 m³ (körülbelül 82 tonna) **illegális hulladékot** szállított el az Önkormányzat a GYHG által. Ezzel mintegy 376 697 m² önkormányzati tulajdonú közterület szabadult fel.

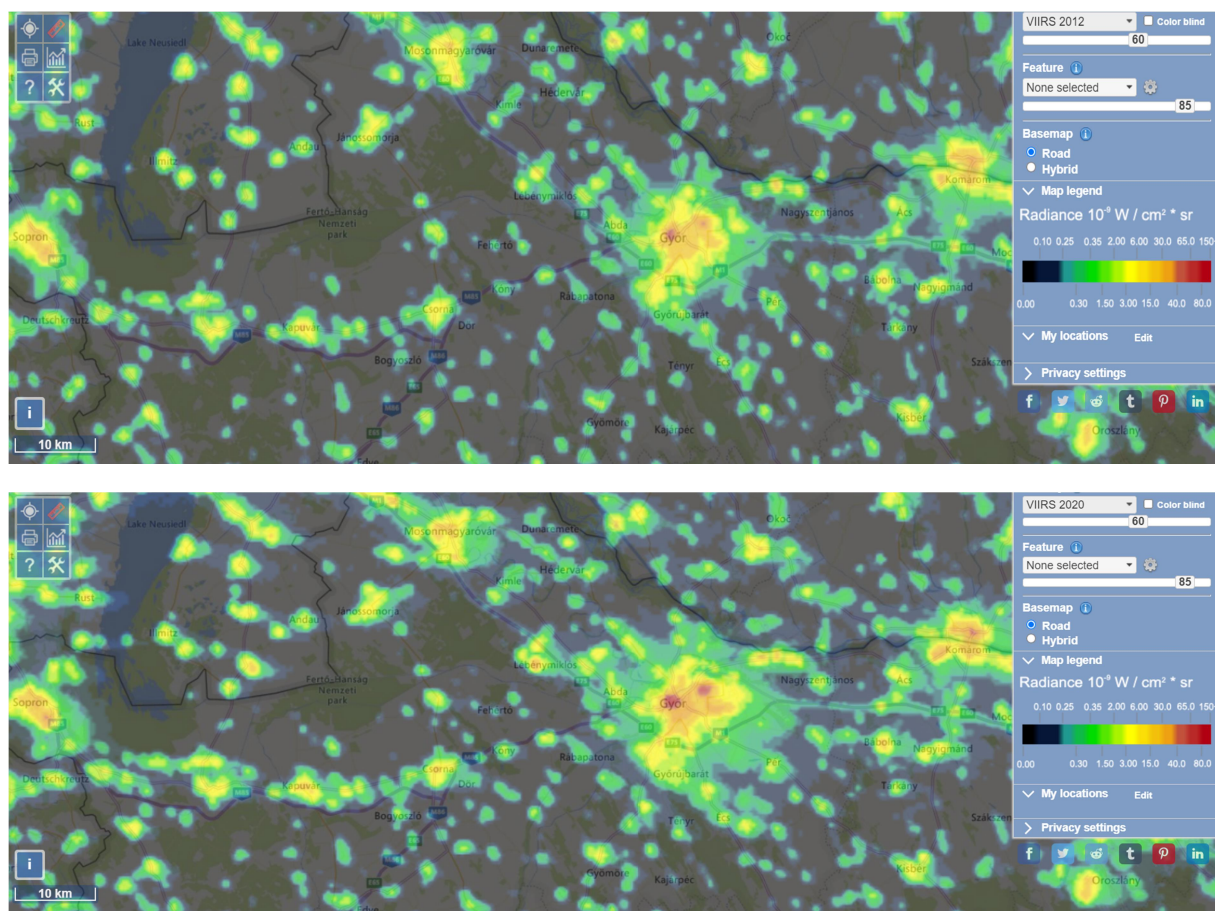
Az újabb illegálisan lerakott hulladék megelőzése érdekében tett intézkedések:

- ▶ Az Önkormányzat városszerte évente egyszer kihelyezett hulladékudvarokat működtet a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (GYHG) megbízásával. A veszélyes hulladékok kivételével a kihelyezett gyűjtőkonténerek fogadják többek között az elektronikai, a fém-, a műanyag-, a papír-, a gumi-, a zöld hulladékot, az építési törmeléket és a különféle lomokat.
- ▶ Kísérleti jelleggel 2020-ban Győr egyik városrészében elindult a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés.
- ▶ A város területén 20 helyen a szelektív szigetekre 3 m³-es befogadó képességű sülyesztett edények kerültek kihelyezésre.
- ▶ A létrehozott új szigetek nyomán elindult közel harminc hagyományos konténersziget felszámolása, amelyek zömében rendkívül megrongálódtak az elmúlt években. Ezzel együtt is nagyjából 60 százalékos kapacitásbővülést ér el a GyHG, hiszen a földbe sülyesztett edények tárolókapacitása jóval nagyobb a hagyományosnál.
- ▶ A régi típusú gyűjtőedények harang alakúra cserélése zajlik, amelyek nemcsak nagyobbak és esztétikusabbak, hanem jelentősen korlátozni lehet ezekkel az oda nem illő hulladék mellédobását.

Vizuális környezetterhelés

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezés kerül kifejtésre.

Ma már egyre több információnk van arra vonatkozóan, hogy a **fényszennyezés** érzékenyen érinti a természeti környezetet, az élővilág jelentős részét, az éjszakai tájképet, ráadásul egészségügyi kockázatot is jelent. Ilyenek a VIIRS térképek, amelyek 2012 óta szolgáltatnak műholdas adatokat a fényszennyezésről. A térképek tanúsága alapján Győrben az elmúlt 9 évben nőtt a fényszennyezés mértéke.

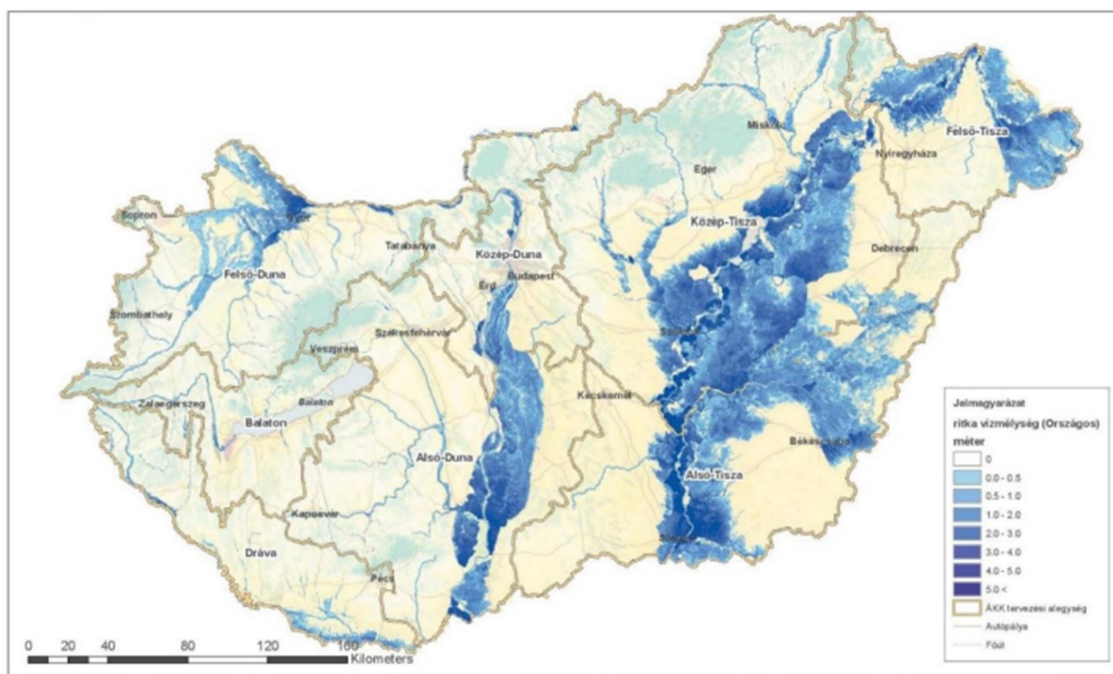

93. ábra Győr fényszennyezettsége műholdas adatok alapján 2012-ben és 2020-ban, Forrás:

<https://www.lightpollutionmap.info/>

Árvízvédelem

Győrben, mint több folyó összefolyásánál épült városban, **kiemelten fontos kérdés az árvízvédelem (és a belvízvédelem is).**

94. ábra Magyarország árvízzel veszélyeztetett területein a lehetséges elöntés vízmélysége, Forrás: OVF

Az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság tájékoztatása alapján az árvízvédelemmel kapcsolatosan az alábbi fejlesztések érintették, érintik a várost.

- ▶ A Koroncó-Mórichida árvízvédelmi szakasz alsó részén (a Marcal-torkolatnál) tervezett karbantartás, fejlesztés (az adott mederszakasz árvízlevezető képességének megőrzéséhez és javításához) kis szakaszon érinti Győr külterületi közigazgatási határát. 2015-ben megoldódott a Holt-Marcal – Győri öblözet egy részének, a Marcal jobb parti részöblözet árvízi biztonságának megteremtése.
- ▶ A 2014-ben lezárult Duna projekt keretében az előírásoknak megfelelően megerősítésre kerültek az eddig magassági, altalaj és keresztmetszeti hiányos töltésszakaszok a Mosoni-Duna mentén Győr-Dunaszentpál, Győr-Ménfőcsanak szakaszokon, valamint új védművek épültek Dunaszentpál és Ménfőcsanak térségében az árvízvédelmi biztonság érdekében.
- ▶ A Mosoni-Dunára a túlzott mederszélesség miatt helyenként a vízi növényzet túlbujánzása, valamint feliszaposodás jellemző. A Mosoni-Duna-Lajta térségi rehabilitáció keretében rendezésre kerülnek a Mosoni-Duna menti települések belterületi szakaszai, az árvízi, hordalék- és jégelvezetési feltételek javításra kerültek. A települések igényeinek

figyelembevételével partrendezést, burkolat-átalakítást és építést végez az Igazgatóság, így a későbbiekben lehetőség nyílik további fejlesztésekre.

- ▶ Győrben a jelentős vízszintsüllyedés miatt a Mosoni-Duna és a Rába folyó partszakaszainak átépítése, mederszűkítése, a burkolatok visszabontása valósult meg. A győri Mosoni-Duna és Rába parton lábazati kőszórás, partbiztosítás és többcélú padka került kialakításra. A Mosoni-Duna bal partján a Vízűkör utca és az Aranypart között, a jobbparton a Széchenyi-híd és a Rábca torkolat között, valamint a Rába mindkét partján a torkolat és a Béke-híd között lábazati kőszórás, valamint többcélú víz közeli padka létesült. Lankás partszakasz kerül kialakításra a Mosoni-Duna jobb partján az Iparcsatorna és a Széchenyi híd között, a strand mellett és a püspökerdei átvágásban.
- ▶ Az árvizek kizárása, és a folyó alsó szakaszán a kisvízszintek süllyedésének megállítására, illetve az extrém kisvizes állapotok megszüntetése céljából a torkolat áthelyezésével létesülő árvízkapu és hajózsilip építése 2021-ben megvalósult. Győr térségének árvízvédelmi helyzetén várhatóan sokat javít a Mosoni-Duna torkolatában épülő árvízkapu.
- ▶ 2022-ben átadásra került a Mosoni-Dunán az a torkolati műtárgy, amelynek nagy szerepe van abban, hogy a folyó megfelelő vízszinttel rendelkezzen a hajózáshoz, ezen kívül árvízvédelmi segítséget is nyújt.
- ▶ Ezen kívül Győr térségében rehabilitációra kerül sor a Csóka-szigeten, a Szúnyog-szigeten, a Kálóczi-sziget mellékágában, a Döggyári-holtágban, valamint megtörténik az Iparcsatorna rehabilitációja is. A püspökerdei holtágba új beeresztő zsilip épül.

Összefoglaló

Összességében véve Győr környezeti állapota megfelelőnek mondható. A **talajok minősége kifejezetten jó**, míg a talajterhelések szempontjából a legmeghatározóbb tényező a művi környezet terjeszkedése miatt tapasztalható termőtalaj veszteség, mely az elmúlt években emelkedő tendenciát mutatott.

A Győr területén található **felszíni vízfolyások állapota megfelelő**. Győr esetében kiemelten fontos a **parti szűrésű vízbázisok védelme, melyek veszélyeztetettsége közepesnek mondható**.

A **légszennyezettség tekintetében** jelentős változás – növekedés – csak az O_3 , NO és a NO_x paraméterek esetében volt tapasztalható, ugyanakkor **jelentős határérték átlépés nem történt**; a riasztási küszöbértéket egyik tényező esetében sem érte el a mért érték. A 2011 és 2019 közötti időszakban jelentősen csökkent a kén-dioxid, illetve a $PM_{2,5}$ és PM_{10} értéke. A szálló por és a PAH vonatkozásában a légszennyezettségi index jó és kiváló között mozog.

A Győrrre elkészült **stratégiai zajtérkép** és annak 2017. évi frissítése alapján elmondható, hogy továbbra is számos terület és lakos érintett a megnövekedett zaj által, **elsősorban a közúti és vasúti zajterhelés** révén, az **ipari üzemekből származó zajterhelés mértéke jóval alacsonyabb**. A zajtérkép megújításához kapcsolódóan intézkedési terv is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében.

A sugárzásnak való kitettség kapcsán Győrben a helyzet jónak mondható, a két telepített háttérsugárzást mérő berendezés alapján a **lakosság sugárterhelése** nem nagy.

A városban keletkezett hulladékon belül a **legnagyobb részt az ipari hulladékok** adják, de a vizsgált időszakban 44%-os **növekedést mutatott a települési hulladékok mennyisége** is. A települési hulladékból az elkülönítetten gyűjtött lakossági hulladék aránya (és mértéke) növekedett a vizsgált időszakban. Győrben a **szelektív hulladékgyűjtés rendszere jól kiépített**, pilot jelleggel elindult egy városrészben a házhoz menő szelektív gyűjtés, emellett hét hulladékudvar és 179 hulladékgyűjtő sziget, továbbá akció jelleggel minden évben, kihelyezett hulladékudvarok segítik az elkülönített gyűjtést. Az elmúlt években a város vezetése prioritásnak tekintette a szelektív gyűjtés fokozását, melynek kapcsán szervezési és infrastrukturális intézkedések is történtek.

A VIIRS térképek tanúsága alapján Győrben a 2012. évi és 2021. évi adatok összevetése alapján **nőtt a fényszennyezés mértéke**.

Az **árvízvédelem vonatkozásában az elmúlt időszakban számos fejlesztés valósult meg**, amelyek az árvízi kockázat csökkentését szolgálták, emellett pedig hozzájárult a vizek turisztikai hasznosításához is.

Összegzésképpen Győr környezeti állapota a talajok, a felszíni és felszín alatti vizek állapota szempontjából megfelelő, az árvízvédelem esetében több előremutató fejlesztés történt. Győr levegőminősége a kiváló és a jó értékek között mozog a 2019. évi légszennyezettségi adatok alapján. A sugárzás esetében nem mértek átlagosnál magasabb értékeket Győrben. A zajvédelem tekintetében számos intézkedés történt.

A Önkormányzat honlapján (<https://gyor.hu/gyor/innovacio/kornyezetvedelem/>) találhatóak környezetvédelemmel kapcsolatos adatok, dokumentumok, hírek.

2.1.14 VÁROSI KLÍMA

Győr a Kisalföld nagytáj keleti felében, a Mosoni-Duna, a Rába és Rábca torkolatánál fekszik, gyakran illetik a „folyók városa” vagy a „három folyó városa” jelzővel. A város éghajlata mérsékelt meleg, száraz, ahol a 2022. évi átlaghőmérséklet 12 °C volt. A széljárás legjellemzőbb iránya ÉNY-i, de jelentős a DK-i szél aránya is, és Győrben 2022-es KSH adatok alapján az éves kumulált szeles napok száma 101 nap volt. Mivel Győr a Kisalföld keleti részén helyezkedik el, ahol kevesebb csapadék hullik, mint a tájegység többi részén, 2022-ben 397 mm hullott Győrben és átlagosan a csapadékos napok száma 2022-ben 118 nap. A város hőmérsékleti viszonyainak kialakulására a fenti értékek vannak hatással, melyek a **klimatikus viszonyok** változásaival az évek során egyre szélsőségesebb értékeket fognak mutatni.

A város **levegőminőségi helyzetét** jelentős mértékben meghatározza a közlekedésből származó légszennyezés, az erős átmenő forgalom, valamint a reggeli és a délutáni órákban a városban tapasztalható közlekedési csúcs. Ezen túlmenően jelentős kibocsátónak minősülnek a városba települt ipari létesítmények, valamint – fűtési időszakban – a lakossági fűtés is. A nagyszámú szeles napoknak köszönhetően azonban a városrészek nagy része könnyen át tud „szellőzni”.

A városok, köztük Győr éghajlati jellemzői, részben eltérnek a környező térségektől. A jelenség oka a beépített területek magasabb aránya, amely módosíthatja az egyes éghajlati jellemzők alakulását. Az eltérések mértékét a burkolt felületek aránya mellett egyéb tényezők, így mindenekelőtt a település szerkezete, zöldterületek kiterjedése, azok kapcsolata a környező térségekkel, szélcsatornák megléte, illetve hiánya a beépítés módja, jellemző építészeti megoldások, továbbá magának a városnak a földrajzi elhelyezkedése is érdemben befolyásolják. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, jelentős hőmérséklet-többlet alakulhat ki. Ezek a városrészek „**hősziget**”ként jelenik meg. Sok helyen tapasztalható ez városszerte, hogy új lakónegyedek, bevásárlóközpontok, ipari üzemek épültek, melyek megnövelték a mesterséges, burkolt felszín nagyságát. Ezen felszínek sugárzási tulajdonságai következtében, valamint az antropogén tevékenységből származó kibocsátott többlethő miatt (pl. klímaberendezések kültéri elemei, trafóházak hőkibocsátása stb.) az érintett városi térség hőmérséklete számottevően növekedik környezetéhez képest. Legjobb példa erre a város lakótelepi városrészei (pl. Adyváros, Marcalváros I.-II.), de ez a negatív tendencia figyelhető meg az újonnan épült társasházi lakásokkal ellátott városrészekben is (pl. Révfalu).

A következő szintet azok a városrészek jelentik, melyek beépítettsége már lényegesen kisebb, több a zöldfelület, légcseréjük kiegyenlített. Ilyenek például Bácsa, Újváros vagy épp a kertvárosias jellegű Nádorváros. Fekvésük a téli délkeleties szelek esetén problémás, hiszen a város szennyezett levegője

ebbe az irányba sodródik, azonban ez a szélirány nem gyakori, így levegőminőségük általában jónak mondható.

A város tüdejét az ÉNY-i részen fekvő **Püspökerdő** jelenti. Fekvése által az uralkodó szélirányba esik, így tiszta levegő érkezik a városba, mindemellett a terület a sportot, a pihenést, az üdülést és a kikapcsolódást kitűnően szolgálja.

A város **felszínborítási** értékei a Corine Land Cover Nomenklatúrája alapján kerülnek kategorizálásra. Győr teljes összefüggő település szerkezet 38,2 hektár, míg a nem összefüggő települési szerkezet 2751,4 hektár. A Győr-Szol Zrt. adatbázisa alapján Győrben az **önkormányzati tulajdonú zöldterületek** összesen 2022-ben 571 hektárt tettek ki. A zöldfelületek megtartására és karbantartása, sokszínűségének fejlesztése több szempontból kiemelt cél. Hozzájárul az egészséges, élhető környezethez, sport és rekreációs területekként funkcionál, esztétikai és ökológiai szereppel bír, fontos szerepe van a hőmérsékletszabályozásban, a mikroklimatikus hatások kondicionálásában, valamint a városi zajterhelés csökkentésében.

A számos veszélyeztető tényezők közül az alábbiak jelennek meg leghangsúlyosabban Győr Megyei Jogú Városa tekintetében:

A legnagyobb problémát a város esetében a **hőhullámok** egyre gyakoribb megjelenése jelenti, mely komoly egészségügyi kockázatokat rejt magában (pl. nő a szív- és érrendszeri megbetegedések és az abból fakadó halálozások száma, jelentősen emelkedhet az anyagcserezavarok száma, és romolhatnak a közúti baleseti mutatók). Az erre irányuló kutatások és felmérések is egyaránt megerősítik, hogy az ország egésze, így Győr városa is a magas veszélyeztetettségű kategóriába tartozik ebből a szempontból. A hőhullámok gyakoribbá válásával – azaz abban az esetben, ha legalább három egymást követő napon a napi átlaghőmérséklet meghaladja a napi 25°C-ot – egyenes arányban növekedni fog a hőségriadós napok száma is. A NATÉR által elvégzett statisztikai elemzésből látható, hogy 1961 és 1990 közötti időszakban a hőségriadós napok száma évenként átlagosan 2-3 nap/év volt. Azonban a jelen tendenciákkal számolva, az elkészített modellek azt mutatják, hogy a jövőben, azaz 2021-2050 között a hőhullámos napok száma jelentősen növekedni fog várhatóan várhatóan 5 napra a korábbi vizsgált időszakhoz viszonyítva.

A klímaváltozás következményként várhatóan megnő az **extrém időjárási jelenségek** gyakorisága és intenzitása. Magyarországon a csapadék mennyisége a globális felmelegedés következtében csökken, azonban nagy problémát jelent, hogy a kevesebb csapadék sok esetben időben egyszerre, egyenlőtlen eloszlással hullik le. A légkör melegedésével az esőzések egyre intenzívebbé válnak. Ha sok csapadék hullik le egyszerre, a talaj csak kisebb részét képes magába fogadni, mintha ugyanannyi víz hosszabb idő alatt hullana le. Emiatt kevesebb víz kerül a felszín alá, ugyanakkor több jut a vízfolyásokba, ami az árvíz kockázat növekedését okozhatja. A lokálisan jelentkező, hirtelen lezúduló, 30 mm/nap intenzitást

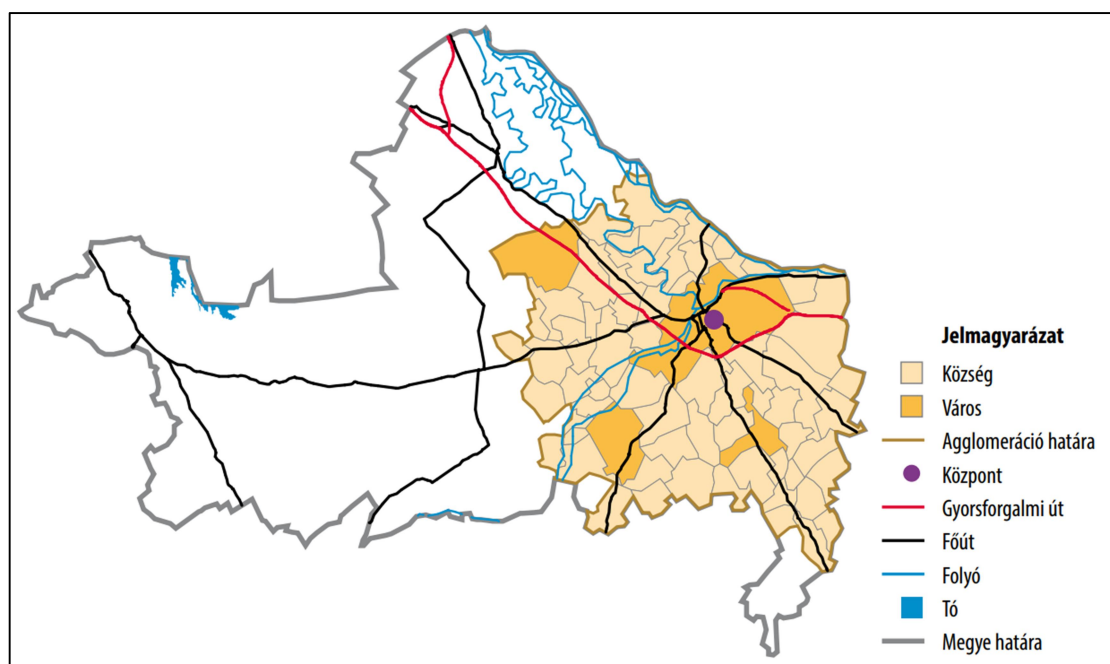
meghaladó csapadékesemények gyakran vezetnek **villámárvizek** kialakulásához egyes területeken. Győr esetében, a helyi adottságokhoz igazodva is létrejöhet villámárvízhez hasonló jelenség, melyet a nagyfokú beépítettség, a csatornahálózat befogadó kapacitása, valamint egyéb talajtani adottságok is befolyásolhatnak.

Összefoglalva, Győr **klímaváltozással kapcsolatos érintettsége közepesnek mondható**, mégis kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén megfelelő mitigációs és adaptációs intézkedések kerüljenek megtételre. A **város levegőminősége erősen változó**, mely függ az egyes városrészek beépítettségétől, területhasználati formáitól, valamint erőteljesen a közlekedéstől is. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú, és a zöldfelületek száma minimális, jelentős hőmérséklet többlet alakulhat ki (**hősziget jelenség**). A legfontosabb **klimatikus veszélyeztető tényezők a hóhullámok, az extrém időjárási események és az ezekkel összefüggő károk, a turisztikai kockázatok, valamint az ivóvízbázisok sérülékenysége**, ezért kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén a megfelelő intézkedések megtétele mellett a meglévő és a jövőben várható problémákra hatékonyan kell reagálni, miáltal a városban élők és az ide látogató turisták számára is élhetőbb, fenntartható, kellemes környezet válik biztosíthatóvá.

2.2 TERÜLETI LEHATÁROLÁS

2.2.1. A VÁROS LEHATÁROLÁSA, BEMUTATÁSA

Győr fejlődésében jelentős szerepet játszik a város kedvező területi elhelyezkedése. A település hatása a Győri járáson túl a vármegye egészére is kihat, **Győr körül kiterjedt agglomerációs gyűrű fejlődött**, amely a Budapesti agglomeráció után a második legjelentősebb az országban. Az utóbbi évtizedekben tovább erősödött Győr kulturális, kereskedelmi, oktatási, igazgatási, egészségügyi és gazdasági szerepe. A vármegyeszékhely főként a tőle délre és keletre fekvő területekkel fűzte szorosabbra a kapcsolatait, a keleti oldalon tömbszerű alakzatban helyezkednek el a vonzott települések.

95. ábra A győri agglomeráció, Forrás: KSH, Magyarország településhálózata 1.)

Az agglomeráció 1607 km² kiterjedésű, melynek legnagyobb része a Duna és Rába által feltöltött medencében lévő településeket tömöríti. A teljes agglomeráció Győr-Moson-Sopron vármegyének a 38%-át, a vármegye településeinek 37%-t foglalja magában. A KSH 2022. évi adatai alapján 241 ezer főt tömörít, melyből a Győr lakónépessége 130 ezer fő. A városba ingázók többsége az agglomeráció településein él: Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gyönyű, Tét, Pér és Pannonhalma. Az ingázási adatok alapján lehatárolt **funkcionális várostérség** 93 települést foglal magába és 259 ezer fő volt a lakónépessége 2020-ban, azaz nagyobb területet fed le, mint a győri agglomeráció, és átnyúlik Komárom-Esztergom és Veszprém vármegyékbe is.

A várostérségi együttműködések mozgatói a kölcsönös függőség (munkaerőpiac, megosztott erőforrások stb.) kapcsán jelentkező közös fejlesztési célok. Mindemellett Győr közigazgatási szempontból térszervező erővel bír a vármegyében, ezen felül a közép- és felsőfokú oktatás, és ipar területén is jelentős vonzó hatással rendelkezik. A város kaput nyit Nyugat-Európa felé, ami számára mind közlekedési, mind gazdasági szempontból jelentős versenyelőnyt jelent. A határmenti fekvés mellett nem elhanyagolható tényező a város jó megközelíthetősége belföldről és külföldről egyaránt.

33. Táblázat A várostérség lehatárolás szempontjai

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
A.) Köött	közigazgatási egység	vármegyeszékhely	vármegye települései	183település
		járasközpont	járás települési	34 község, 1 város
	körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	nem releváns
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	Győrújbarát, Nyúl, Győrszemere, Abda, Győrzámoly, Gönyű, Tét, Pér és Pannonhalma
	foglalkoztatás	vonzásközpont	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	68 település, melyből vonzott települések közül Lébény, Pannonhalma, Tét város, a többi község.
	funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	Győri agglomeráció települései
	funkcionális	szolgáltatói hálózati központok (nem szükségszerűen)	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban részt vevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	Győri agglomeráció települései
	fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	Ivóvíz ellátás: Pannon-Víz Zrt.; Szennyvízgyűjtő hálózat: Pannon-Víz Zrt.; Villamosenergia: E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.; Földgázellátás: MVM Égáz-Dégáz Földgázhálózati Zrt.; Távhőszolgáltatás: Győr-Szol Zrt.

2.3 HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS

Győr városa rendkívül komplex gazdasági-társadalmi keretrendszerben működik, amelynek mélyebb megértése elengedhetetlen a megfelelő stratégiai környezet kialakításához. E fejezet a helyzetfeltárás adatait, megállapításait felhasználva értékelő szintézist nyújt a város működéséről, kiemeli azokat a külső és belső folyamatokat, összefüggéseket, melyek az FVS stratégiájának kialakítását meghatározzák és alátámasztják.¹² A szintézis az FVS-en végigfutó 5 tervezési dimenzió mentén történik, amelyek az alábbiak:

1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)
2. Zöldülő város (energetikai átállás)
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).

2.3.1. PROSPERÁLÓ VÁROS

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, központi helyet foglal el **a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában**. A gazdasági mutatók tekintetében messze túlszárnyalja Magyarország középvárosainak gazdaságait, éppen ezért versenytársaként inkább a határ túloldalán található fővárosok és a budapesti várostérség tekinthetők. **Ágazati szerkezetét** vizsgálva a város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető (Audi, Rába, SMR Technologies stb.), a gazdaság többi szektora hozzáadott-érték szempontjából kevésbé jelentős. Fejlődő ágazatok azonban a szolgáltató szektor, az építőipar és a szakmai-tudományos tevékenységek, amelyek kifejezetten feltörekvő szakaszba értek az elmúlt években. Kutatás-fejlesztés tekintetében a Széchenyi István Egyetem kulcsszerepet tölt be, számos fejlesztés hajtottak végre az elmúlt években, de fontos kiemelni a szoros, **hálózatos együttműködéseiket** a vállalati szektorral, a vármegyei iparkamarával vagy éppen az Önkormányzattal.

Utóbbi szereplők mellett az Ipari Park és az azon belül működő INNONET Kft. aktív részt vállalnak az innovációs ökoszisztéma magas szintű fenntartásában, ennek köszönhető, hogy a vállalkozások száma jelentős növekedést mutatott az elmúlt években, az Ipari Park területeinek 100%-a le van kötve. Jelenleg folyik az Ipari Park 400 hektáros bővítésének előkészítése Magyarország

¹² Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve 2021-27

Kormányának támogatásával. Ugyancsak fontos fejlesztést valósít meg a Széchenyi István Egyetem a volt Keksz-és Ostyagyár területén, ahol Tudományos és Innovációs Parkot hoznak létre, több ütemben. Az Önkormányzat tehát **elkötelezett az ipari- és gazdasági infrastruktúra jövőbeni bővítésére**, annak érdekében, hogy továbbra is otthont tudjon nyújtani a helyi- és kívülről érkező aktív tőkebefektetéseknek egyaránt.

Győr **rendkívül népszerű a vállalkozói tőkebefektetések tekintetében**, mivel földrajzi fekvése és a közlekedési hálózatban elfoglalt helye kedvező, gazdasági és ipari infrastruktúrája magasan fejlettnak mondható. Fontos azonban kiemelni, hogy földrajzi fekvése miatt komoly elszívó hatással is szembe kell néznie, így, a mindössze 1-2 órára található fővárosok (Bécs, Pozsony, Budapest) jelennek meg versenytársként a munkaerő- és tőkebefektetések bevonása szempontjából egyaránt. A városban a **helyi gazdaságot kiszolgáló üzleti szolgáltatások szintje** rendkívül fejlett. A település kiemelt központja a nyugat-dunántúli pénzügyi szolgáltató szektornak, ahol számos inkubátorház és vállalkozásokat segítő szervezet van jelen.

Győrben a **foglalkoztatás** szintje rendkívül magas, a közfoglalkoztatás a városban nem jellemző, a gazdaságilag aktív népesség körében pedig magasabb a felsőfokú végzettségűek aránya, mint a megyei jogú városokban általában. A városban **fejlett gazdasági igényeken alapuló humán-szolgáltatási infrastruktúra áll rendelkezésre**. A győri lakosok jobbára elégedettek az oktatási és nevelési tevékenység színvonalával, amelyet részint az Önkormányzat, részint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Szakképzési Centrum lát el feladatként, szolgáltatási területe egészen a vármegyehatárig ér. Az oktatási célú ingázás leginkább a középiskolások körében jellemző, ahol a tanulók közel fele ingázó, főként Győr agglomerációjába tartozó településekről.

A városi **bölcsődék** telítettsége Győrben az elmúlt évtizedben 100% felett alakult. Az **óvodák** kapacitáskihasználtsága már jóval alacsonyabb, bár városon belül ebben a tekintetben is jelentős eltérések tapasztalhatók.

A győri közoktatásban tanulók átlagos képességszintje magasnak mondható a kompetencia-felmérések eredményei alapján, amelynek hátterében egyrésről a bekerülő gyerekek magas szocioökonómiai háttere és ezáltal magas alapvető kompetenciái, másrésről az iskola magas hozzáadott értéke áll. A város **felsőoktatásában** jelentős változásokat hozott az elmúlt évtized, az egyetemi modellváltás mellett a demográfiai trendeknek megfelelően kis mértékben csökkent a hallgatók száma is. Eközben az egyetemi fejlesztések nem álltak meg (új karok jöttek létre, új szakok indultak, megkezdődött az egyetem nemzetköziesítése) amit mi sem mutat jobban, mint az, hogy a hallgatószám csökkenése ellenére 2012-től az egyetemi oktatók száma folyamatos emelkedést mutat Győrben.

A munkaerő szempontjából kardinális **egészségügyi ellátórendszer** tekintetében jelentős fejlesztések történtek, azonban továbbra is számottevő fejlődési potenciál rejlik benne a győri lakosok visszajelzései alapján. A járóbeteg-szakellátás és a háziorvosi ellátás esetében a stagnáló betegforgalom a korábbinál alacsonyabb betegfogadó kapacitással párosult Győrben, amely főként a koronavírus-járvány beköszöntét követően meghosszabbodott várólisták formájában realizálódott. A városban ezzel párhuzamosan egyre elterjedtebbé váltak a magánegészségügyi szolgáltatók, amelyeknél beutaló nélkül, alacsonyabb várakozási idővel vehetők igénybe az egészségügyi szolgáltatások.

Az emberi erőforrás szempontjából kiemelten fontos demográfiai folyamat a **városi lakosok elöregedése**, amely a munkaképes korú lakosság zsugorodását eredményezi. Ezt a folyamatot valamelyest ellensúlyozza a várostérségbe történő bevándorlás, amelynek fő célpontja a városi agglomeráció. Az elővárosokban a Győrinél fiatalabb korösszetételű települési társadalmak alakulnak ki, amelyek tagjai **ingázó munkaerőként**, a városban állnak alkalmazásba. A várostérségbe történő vándorlás ellenére a gazdasági teljesítőképesség gátjaként jelenik meg a **munkaerőhiány**. Ennek fő területén, az ipari szektorban, jellemzően szakmunkás és okleveles mérnöki munkahelyek maradnak hosszabb ideig betöltetlenül, melyek képzésére azonban az Önkormányzattal, a szakképző intézményekkel és a vállalkozásokkal közös együttműködések jöttek létre, amelyek a jövőben orvosolhatják a problémát. Fontos problémaként jelenik meg az Egyetemen *nem műszaki* területen végzett hallgatók elvándorlása a városból, amelyre válaszul érdemes lehet gazdasági diverzifikációval kapcsolatos lépéseket tenni.

Győr az önkormányzati rendszer egészét **tekintve kiemelkedő mértékű és stabil forrásokkal rendelkezik**, amelyek biztosítják folyamatos működését, kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, valamint a már folyamatban lévő és a későbbre tervezett fejlesztéseinek finanszírozását. Győr a Fővárostól eltekintve a legtöbb helyi iparüzési adóval rendelkező város hazánkban, de egy főre jutó helyi iparüzési adóbevétele is kiemelkedő a megyei jogú városok között.

Győr **a fejlesztési forrásokat** illetően rendkívül sok lehetőséggel tudott élni a 2014-2023 között. Négy fő forrásból sikerült az Önkormányzatnak önállóan vagy konzorciumi partnerként fejlesztéseket megvalósítania összesen 67,7 milliárd forint értékben. Ebből a legnagyobb részt a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések tették ki, ezt követték az európai uniós operatív programok forrásai, majd a saját forrásból végrehajtott fejlesztések, végül a mindössze a források 0,7%-át kitevő központi EU-s források segítették a város fejlődését.

2.3.2. ZÖLDÜLŐ VÁROS

Győr és térsége zöldenergia hálózatok-, és szolgáltatások tekintetében kedvező adottságokkal rendelkezik. Győr-Moson-Sopron vármegye a **nap- és szélenergia, valamint a geotermikus energia területein jelentős kapacitástartalékokkal** rendelkezik. Jelenleg az **energiatermelés jelentős hányadát a földgázon alapuló 433 MW-os gönyői gázerőmű** adja, de az utóbbi években jelentősebb lépések történtek a megújuló energiatermelés irányába. **A napenergián alapuló villamos termelés lakossági szinten és vállalatok, illetve az Önkormányzat (épületek, egyéb középületek) szintjén is jelentősen emelkedett.** Utóbbira jó példa a TOP forrásból 2018-ban megépült saját tulajdonú 1886 db elemből álló napelempark, a Széchenyi István Egyetem épületenergetikai felújítása vagy a 12 MW maximális teljesítményű, Európa legnagyobb tetőre telepített naperőműve az Audi Hungaria Zrt. logisztikai csarnokain. Az Önkormányzat az **újabb napelemparkot hozott létre**, a Győr-Likócs Napelempark II. ütem beruházás 2023-ban valósult meg. Szélenergia tekintetében a vármegyében **tíz szél erőműpark található, és noha az elméleti potenciál ennél jóval nagyobb**, a jogszabályi környezet nem teszi lehetővé újabb szél erőművek telepítését. Győr térségében **nagyjából 60 MW hőteljesítményt elérő geotermikus rendszer működik, amely három termelő és két visszasajtoló kútból, a Bőnyi Hőközpontból, és mintegy 17 km hosszú szállító infrastruktúrából áll.** A város távhőszolgáltatása szinte teljes mértékben saját hőtermelésből gázmotoros kiserőművekből történik, részben pedig fa- és biomassza biztosítja.

Az éghajlatváltozás-alkalmazkodást ösztönző tevékenységek közül fontos feladat Győr esetében az **extrém időjárási eseményekre** (hőhullámok, tartós fagyok, szélviharok, villámárvizek, áradások) történő felkészülés, mivel az elmúlt években ezek az események egyre gyakoribbá váltak. Az éghajlatváltozással összefüggő károk, a turisztikai kockázatok, valamint az ivóvízbázisok sérülékenysége miatt kiemelten fontos, hogy megfelelő stratégiai tervezéssel, a prioritások helyes kiválasztása révén a megfelelő intézkedések megtétele mellett meglévő és a jövőben várható problémákra hatékonyan reagáljon az Önkormányzat.

A **város levegőminősége erősen változó**, mely függ az egyes városrészek beépítettségétől, területhasználati formáitól, valamint a közlekedéstől. A Győrben található automata mérőállomások szerint 2011-2019 között főként az **O₃, és a NO_x esetében volt növekedés**, de jelentős határérték átlépés nem volt tapasztalható ebben az időszakban. Az **SO₂, PM_{2.5} és PM₁₀ esetében nagyobb mértékű csökkenés** történt, míg a CO esetében kismértékű csökkenés. Összességében a szálló por és a PAH vonatkozásában a **légszennyezettségi index jó és kiváló között mozgott** a vizsgált időszakban. A **CO₂ esetében** az éves napi átlagok alapján **növekedés** volt jellemző, amely egyértelműen a gyarapodó népesség és a növekvő jólét eredménye.

Az Önkormányzat Klímastratégiája alapján elmondható, hogy az **üvegházhatású gázok** tekintetében a Győr által kibocsátott mennyiség **mindössze 0,5%-át képesek elnyelni a város zöld- és egyéb biológiailag aktív felületei**, amely egyértelműen indokolja a zöldfelületek arányának növelését.

A stratégiai zajtérkép alapján főként **a közúti és vasúti zajterhelés jellemző a városban**, az ipari üzemek zajhatása kevésbé jelentős. A városi zajterhelés kialakulásában a legfőbb szerepet a városon áthaladó 1-es számú vasúti fővonal játssza. Jelenleg a vasútvonalak környezetében nappal kb. 800 lakóépület érintett 65 és 70 dB közötti zajterheléssel, 70 dB feletti zajterheléssel hozzávetőlegesen 200 lakóépület. Az éjszakai zajterhelés ennél kisebb, 60 dB alatt marad ezen a szakaszon. A zajszennyezés csökkentésére intézkedési terv készült el az elmúlt években, konkrét fejlesztési cél az érintett lakások fokozott hanggátlású nyílászárókkal való ellátása passzív védelemként. Az elmúlt évtizedben jelentősen **nőtt a fényszennyezés mértéke is**, amely főként a Belvárosban, valamint a nagyobb forgalmú utak mentén jellemző

A vízbázisok jelentősek a vármegye területén, a vízfelhasználás mértéke háztartási szinten megnövekedett 2014-2023 között. Az ivóvíz jelentős része parti szűrésű kutakból származó ivóvíz, kisebb hányadban rétegvizekből, karsztvizekből és talajvízből is származik. Ezek a vízbázisok erősen kitettek a jellemzően emberi tevékenységből következő környezeti hatásoknak, főként a mezőgazdaság műtrágyahasználatának alacsony vízállás esetén. A **termálvizek Győr környékén jelentős potenciállal rendelkeznek**, így nemcsak gyógyvíz szempontjából, hanem fűtési rendszerbe való integrációjának lehetőségével is lehet számolni. Győrben 8 db **csapadékvíz tározó** tóval rendelkezik, területük növekedett az elmúlt években. A szennyvízhálózat hossza 2020-ban 310 km volt, a szennyvíztisztítást a Pannon-Víz Zrt. végzi önkormányzati tulajdonban lévő területen. A győri szennyvíztisztítót 2006-ban újították fel, a telep energiaellátásnak nagyobb részét biogáz fedezi. Az egyre inkább **túlterhelt közcsonnahálózat** a jelentős terheket ró az Önkormányzatra és annak környezetére. Jelentős probléma például, hogy a belvárosi területeken egyesített csapadék-szennyvíz hálózat működik, ami a szürkevíz-hasznosítás hiánya mellett a talaj- és folyóvizek szennyeződésének kockázatát is felveti. A környezetvédelmi intézkedések sorában éppen ezért Győr esetében a legnagyobb **prioritást a csapadékvizek hatékonyabb elvezetése, az árvízvédelem** élvezik.

Az épületek energiahatékonyágát növelte az elmúlt években **több napelemes energiakorszerűsítési beruházás valósult meg, melyek bölcsődéket, óvodákat, önkormányzati épületeket érintettek elsősorban**. Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordított az egészségügyi ellátórendszer épületeire, továbbá a közművelődési és kulturális intézmények épületegyütteseire is.

A városi fenntarthatóság szempontjából rendkívül fontos kérdés a közlekedési rendszerek jól szervezettsége, a közösségi közlekedés igénybevétele, illetve a megosztáson alapuló közlekedési

rendszerek használata. Győr esetében a **közösségi közlekedés** jelentős fejlesztéseken ment keresztül a jegyvásárlás digitalizációjától az elektromos buszok beszerzésén át a buszmegállók felújításáig, azonban a járatsűrűség, az útvonalak és a kiszámíthatóság tekintetében **nem tud vonzó alternatíva lenni** az autót használók számára. A **megosztáson alapuló** közlekedési rendszerek közül Győrben a „**GyőrBike**” közösségi bérkerékpár szolgáltatás elérhető, amely egyelőre **alacsony kihasználtság** mellett működik. Ezen kívül elérhető az e-roller szolgáltatás is Győr több pontján.

A város legnagyobb kiterjedésű **zöldterületei** a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben találhatók. Az utóbbi időszakban a zöldfelületek védelme, valamint esetleges növelése egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. **A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a beépítettség növekedése és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti.** Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, valamint az intenzívebb fenntartói tevékenység, továbbá a nehezebben kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe. A város azon részeiben, ahol a beépítettség a legnagyobb arányú és a zöldfelületek száma minimális, jelentős hőmérséklet-többlet alakulhat ki (**hősziget hatás**).

2.3.3. DIGITÁLIS VÁROS

Győr városának digitalizáció iránti elkötelezettsége kiemelten fontos, annak érdekében, hogy a régió gazdaságában betöltött központi szerepét megőrizze a jövőben. 2018-ban Budapesti Műszaki Egyetem és Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala összeállított egy ún. **Városindex audit rendszert**, amely 220 indikátor segítségével méri egy adott város okosvárossá válásának mértékét, pozícióját. Győr városa az indikátorok jelentős részében fejlődést ért el az elmúlt években.

Bár a fejlődés folyamatos, leginkább a **helyi kis és középvállalkozások (KKV) és mikrovállalkozások maradnak el az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem területein.** Jellemző a KKV szektorban, hogy az online intézhető hivatali ügyek esetében nagy a nyitottság a vállalkozások részéről, saját működésük szempontjából azonban továbbra is 20. századi megoldásokkal operálnak. Ezzel szemben a tőkeerős nemzetközi nagyvállalatok egy része Győrben már az Ipar 5.0 technikai megoldásait alkalmazza termelése során.

Győr Megyei Jogú Város területén a településüzemeltetési szolgáltatások jelentős részét az önkormányzati tulajdonú Győr-Szol Zrt. látja el. Az első okosváros kezdeményezések Győr városában 2013-ban jelentek meg az Önkormányzat és az E.On együttműködésében. Mára számos okos applikáció segíti a városlakókat a közszolgáltatások igénybevétele során.

Fontos fejlesztés az ún. **energetikai nyilvántartó rendszer**, amely képes egységesen kezelni az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények fogyasztási adatait. Ehhez hasonló okos megoldás a **BEMS alkalmazása** az AQUA Uszoda épületenergetikai felügyelete számára. Az AQUA Uszoda épületében olyan rendszer került telepítésre, ami lehetővé teszi az épület energetikai rendszerének folyamatos felügyeletét. A rendszer képes jelezni a meghibásodásokat, de sok esetben ezek előrejelzésében is segítséget tud nyújtani. Támogatásával **jelentősen csökkenthetők a karbantartási és üzemeltetési költségek**. A Magyar Mérnöki Kamara számításai alapján az épületautomatika alacsony tőkeigényű befektetés rövid, átlagosan 3 év megtérülési idővel számítható. Egy napjainktól 2030-ig tartó elképzelt szcenárió esetén a pénzügyi nyereség a költségek akár kilencszerese is lehet, beleszámítva a beszerzés, szerelés és üzembe helyezés becsült összköltségét. Ezen felül a helyi megújuló energiaforrások kiválóan integrálhatók, különösen a zéró-energiájú épületekben, és maximalizálni lehet a saját fogyasztást.

A közlekedési szektorban az utasok **utazási preferenciáinak követéséhez**, megértéséhez és a közlekedési rendszerek tervezéséhez kulcsfontosságú az adatalapú tervezési szemlélet. A különböző szenzorok (**forgalomfigyelő szenzor, parkolásfigyelés**) jelenleg nem állnak rendelkezésre vagy mindössze pilot-jelleggel léteznek, kis területen vehetők igénybe. Ezek **megvalósítása technikai, tervezési nehézségek helyett sokszor inkább finanszírozási korlátokba ütközik**, hiszen kialakításuk rendkívül forrásigényes.

A városban egyre növekszik az elektromos autók száma, amely szükségessé teszi a gyorstöltők számának növelését is az elkövetkező években. A közösségi közlekedés digitalizációja is elengedhetetlen, annak érdekében, hogy vonzóbb alternatívaként jelenjen meg az egyéni közlekedéssel szemben. A helyi járatú buszon történő utazáshoz az utasok számára elérhető a **jegyvásárlás mobiltelefonon keresztül**. A megállóiban kiépült az **okos utastájékoztató rendszer** a győri helyi buszok közlekedéséről. Szintén elérhető elektronikus formában a helyi közösségi kerékpár szolgáltatás is. Az EU módszertan szerinti SUMP elkészítésekor kiemelt feladat volt, hogy a mobility szolgáltatók egy egységes platformon össze legyenek kapcsolva helyi közlekedési társaságokkal az aktív mobilitás és a megosztott mobilitás előmozdításának támogatása érdekében – ez a 2023-ban elkészített Győr Megyei Jogú Városának SUMP-jában is megjelenik. Hatékony, kibocsátásmentes városi logisztikát és utolsó kilométeres kiszállítást kell megvalósítani a városi logisztikai folyamatok újratervezésével. Ennek eredményeképpen a parkolási kapacitási igény is jelentősen csökkenthető. A SUMP megállapításai – hasonlóan a többi városi stratégiához – beépültek a jelen Fenntartható Városfejlesztési Stratégia anyagába.

A **közműhálózat digitalizációja terén** is történt előrelépés a közelmúltban. A hulladékgazdálkodási rendszer megindulása óta folyamatosan működik az arányos fizetési (**RFID**) rendszer. Ennek lényege,

hogy chipes rendszer működik a hulladékszállító teherautókban és a hulladékgyűjtő edényekben, így lehetségessé vált az arányos díjszabás. Az RFID rendszer bevezetése pénzügyi eszközzel ösztönözte a lakosokat a hulladéktermelés csökkentésére. A GYHG Nonprofit Kft. saját fejlesztésű rendszere által a városban működik **hulladék applikáció**, amin keresztül a hulladékkal kapcsolatos észrevételeket lehet jelezni.

Elektronikus hírközlés területen Győr lefedettsége mára 100%-os, a vezetékes telefonhasználat fokozatosan csökkent a mobiltelefonok térnyerésével. Több kisebb szolgáltató mellett a legjelentősebb vezetékes szolgáltató a városban hosszú évek óta a Magyar Telekom Nyrt. A legnagyobb kábeltelevíziós szolgáltatók a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft., a Vidanet Zrt., valamint a Magyar Telekom, az előfizetők száma évek óta csökkenő tendenciát mutat. **Győr teljes területén elérhető a szélessávú ADSL internet és kábelnet, illetve a nagysebességű mobilinternet is.** Jelenleg már egyes városrészekben elérhetőek az 5G-s szolgáltatások, a jövőben várhatóan még több helyen áll majd rendelkezésre. Az egyre növekvő internetes előfizetők száma miatt megnövekedett az igény az elektronikus ügyintézésre. Az Önkormányzat az elmúlt évtizedben egyre több **e-ügyintézés**t tett lehetővé, ami az egyes közszolgáltatók támogatásával egyszerűsíti és megkönnyíti ezek elvégzését. A fejlesztések megtervezése során alkalmazni kell a jövőállóság (future-proofing) szempontjából való megközelítést: rendszeresen aktualizált technológiai kitekintésre és ajánlásokra van szükség, amely előre jelezi, hogy milyen technológiai innovációk, platformok és üzleti modellek adaptációjára kell felkészülni. Az adatgazdaság és a startup ökoszisztéma élénkítése érdekében fel kell készülni a közadatok legszélesebb körű ingyenes hozzáférhetővé tételére, beleértve az információbiztonsági fejlesztéseket is.

A közvilágítás javítása **energiahatékony lámpák felszerelésével**, szenzoros megoldásokkal lehetséges a jövőben. Jelenleg nagyjából 200 kamera található Győrben, de folyamatos a lakossági igény továbbiak telepítésére. Jelenleg a zöld városfejlesztés projektek keretében a fejlesztések területein mindenhol fel lettek szerelve kamerák.

A digitalizáció valójában nemcsak a gazdaságban, de a társadalomban is paradigmaváltást tesz szükségessé, hiszen a digitális készségek fejlesztése nemcsak azért fontos, hogy a munkavállalók felkészültek legyenek a digitális eszközök használatára, hanem azért is, mert a digitalizáció valójában szerkezetváltást eredményez a munkaerőpiacon is azáltal, hogy hagyományos munkakörök tucatjait válthatják ki a digitális megoldások, és ez alkalmazkodni képes munkavállalókat igényel. Vagyis az oktatási és képzési rendszernek is fel kell készülnie a digitális kihívásokra. A COVID-19 járvány rámutatott az oktatási intézmények digitális elmaradására oktatói és tanulói oldalról egyaránt, az eszközpark vagy a szolgáltatások minősége nem felel meg a 21. század kihívásainak. Ugyanakkor az is kiderült, hogy az oktatás digitalizációjában számos lehetőség is nyílhat a jövőben.

Összességében az állapítható meg, hogy sok területen organikusan, gyakran gazdasági szükségszerűségből elindult és intenzíven zajlik a digitális transzformáció. Azonosíthatóak olyan elemek, kezdeményezések, melyekre lehet építeni a digitalizáció során.

2.3.4. MEGTARTÓ VÁROS

Győr-Moson-Sopron vármegye egészének, a Győri járásnak és Győr városának is az országos és régiós tendencia alatt maradtak a népességfogyási rátái a 2010-es években. Ugyan a térségben 2011-2020 között **természetes fogyás** volt jellemző, ezt az évtized második felében megfigyelhető vándorlási különbözet ellensúlyozta. A városban pozitív vándorlási különbözet volt jellemző egészen a COVID19-járvány megjelenéséig. A demográfiai folyamatok közül az egyik leginkább aggasztó, **a városi társadalom egyre gyorsabb ütemű előregedése**. A 65 év feletti csoportjának helyi társadalmon belüli aránya 10 év alatt összesen 23 százalékkal emelkedett, 2020-ban már közel 33 ezer fős korcsoportként a lakosság közel 27 százaléka tartozott az idősödő és idős korosztályhoz. Kiemelten fontos éppen ezért a városfejlesztés során az idősödő korosztály igényeinek megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatásokat kialakítani.

Győr és vonzáskörzetének **foglalkoztatási rátája rendkívül magas**. 2012-től kezdődően a regisztrált munkanélküliek számában, arányában, a tartós- és a pályakezdő munkanélküliek arányában is egy folyamatos csökkenési trend indult el, az évtized végére a városban 1-2 százalékosra zsugorodott a nyilvántartott álláskereső aránya. A foglalkoztatási statisztikák alapján elmondható, hogy **a város munkanélküliség helyett jellemzően munkaerőhiánnyal küzd**, ami hosszútávon a fejlődés gátját jelentheti.

Győrben az országos átlagnál jelentősen jobb jövedelmi viszonyok és magasabb életminőség tapasztalható. A város népességének több mint a fele adófizető, és **egy évtized leforgása alatt az egy lakosra jutó nettó jövedelem értéke megduplázódott a településen**. Tíz év alatt a városon belüli adósávok tekintetében is egyre több kereső tolódott a magasabb adósávokba az emelkedő bérszínvonal miatt.

Győrben a felsőoktatási végzettséggel rendelkezők aránya folyamatosan növekedett az elmúlt években. A városban magasabb a diplomás és érettségizett lakosok aránya az országos átlagnál. Magasabb a városban a szellemi foglalkozásúak aránya is, mint az országban általában. A foglalkozási alapú rétegmodell fővárosi-nagyvárosi jellemzőket mutat, amelynek fő sajátossága az értelmiségi és beosztott szellemi szolgáltató munkakörök koncentrációja. Jellemző azonban **a nem műszaki területen képzett munkaerő városból történő elvándorlása**, ami a város egyprofilú

gazdaságszerkezetének tudható be. A győri társadalmon belül legnagyobb arányban továbbra is a szakképzett munkások, kisvállalkozók, majd a képzetlen munkás rétegek jelennek meg.

Az **ingázók száma Győrben már 2011-ben is megközelítette a városi lakosság egynegyedét, nagyjából 30 ezer főt.** Azóta a győri agglomeráció népessége robbanásszerű növekedésen ment keresztül.

Győr az oktatás terén fontos szerepet tölt be regionális, agglomerációs és járási szinten egyaránt. Ez leginkább a felsőoktatás szintjén hangsúlyos, hiszen az ország minden pontjáról érkeznek Győrbe hallgatók. A gyerekszám csökkenése az oktatás minden szintjén érzékelhető. A folyamatosan fogyó gyerekszám, illetve az egyes városrészek demográfiai átrendeződése miatt az önkormányzati fenntartású szociális, köznevelési és egészségügyi szolgáltatások átstrukturálására lehet szükség a jövőben.

A 2022-ben végrehajtott lakossági reprezentatív kérdőíves felmérés alapján **a humán közszolgáltatásokkal való elégedettség tekintetében az egészségügyi és a szociális ellátás szerepelnek az utolsó helyeken.** A járóbeteg-ellátás esetében a rendelői látogatások száma nagyságrendileg nem változott az elmúlt 20 évben, míg a rendelőn kívüli ellátások száma drasztikusan csökkent. A kórházi ellátás tekintetében a betegfogadásra képes ágyak száma és kezelt betegek száma nem változott nagymértékben, míg a járóbeteg-szakellátásban jelentősen csökkent a megjelent betegek száma. Ahogy az ország más nagyvárosaiban, úgy Győrben is jellemző a magán egészségügyi szolgáltatók és az azt igénybevevők számának növekedése. A kisgyermekes bölcsődei ellátása terén kellő mértékű kapacitások állnak rendelkezésre, ami a gyerekszámok stagnálásával várhatóan hosszútávon is kielégítő lesz. Ezzel szemben az időseknek nyújtott szociális alapú szolgáltatások már most nagyon nagymértékben kihasználtak. Bővítésük szükséges a jövőben, tekintettel arra, hogy a város lakosságának átlagéletkora - ezáltal a szolgáltatásokat igénybe venni kívánók száma - folyamatosan emelkedik majd.

A **helyi identitást meghatározó tényezők** között fontos szerep jut a város kedvező földrajzi pozíciójának, a Duna és Rába jelenlétének, a városrészek történelmi épületeinek, a helytörténeti kiállításoknak és a Széchenyi István Egyetemnek, amely a térség meghatározó oktatási intézménye. További fontos **identitásképző elem a város sporthoz fűződő szoros viszonya**, ami az elért sportsikereknek, a nagy érdeklődésre számot tartó ETO kézilabda és futbalsportnak köszönhető.

A korábban szegregátumokat tartalmazó városrészek (Újváros, Sziget), **lakótelepi részek társadalmi jellemzői pozitív irányba változtak az elmúlt években.** Egyre inkább kedvező az itt élő lakosság aktivitási rátája, amelynek köszönhetően szűkült a tartós munkajövedelemmel nem rendelkezők csoportja.

A Győr civil szerveződései, illetve informális közösségei munkájukkal hatékonyan egészítik ki az Önkormányzat fejlesztéseit, programjait. **Az utóbbi években egyre nagyobb részt vállalnak a helyi egyházi és civil szervezetek a szociális gondoskodásból.** A tartós bentlakásos elhelyezést nyújtó önkormányzati intézmények férőhelyi nem változtak az elmúlt évtizedben, a civil szervezetek azonban jelentős segítséget nyújtanak további férőhelyek biztosításával.

Az Önkormányzat bérlet-gazdálkodását elsősorban „az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről, valamint a lakásvásárlás és- építés támogatásáról” szóló 30/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelet határozza meg. Az elmúlt években a **piaci bérleti díjak jelentős emelkedésének következtében megnövekedett azok száma, akik bérletet igényelnének** az Önkormányzattól. Az Önkormányzat az elmúlt években bővítette a mozgáskorlátozottak számára fenntartott bérlet arányát. Továbbra is megmaradt a szociális helyzet alapján történő elhelyezés, ahol minimális jövedelmet is előírnak az igénylők számára és szigorúbb feltételekhez kötik a szerződés meghosszabbítását.

A „Helyi Esélyegyenlőségi Program 2023-2027” című dokumentum fő célja a bizonyos szempontból hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációjának erősítése.

A HEP célja a településen jelentkező esélyegyenlőségi problémákra történő reagálás és beavatkozás megtervezése, konkrétan a Győrben élő, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása, életminőségének javítása, társadalmi részvételének biztosítása, ezekkel együtt egy mindenki számára „elérhető”, „élhető” város megteremtése reális, megalapozott, valós intézményi és finanszírozási háttérrel.

A HEP 7 célcsoportja: nők, mélyszegénységben élők, romák, fogyatékossgal élők, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, idősek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek. A HEP akciótervében a hét célcsoportra 24 intézkedést dolgozott ki, amelyek közül a mélyszegénységben élők, a romákra és a hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó 9 intézkedés szorosan kapcsolódik az anti-szegregációs folyamatokhoz is.

2.3.5. KISZOLGÁLÓ VÁROS

Győr városa hangsúlyos helyet kap az **országos és vármegyei területfejlesztési dokumentumokban** egyaránt. **Az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** Győr kapcsán a várostérséget érintő kedvező népességszám-változást emeli ki, hangsúlyozva a város körüli növekvő népességkoncentrációt, és annak növekedési irányait és az országhatáron átnyúló kapcsolatait. Az OFTK szerint Győr jövője az egészség, a kultúra és az innováció köré épül, miközben mind a hazai, mind a nemzetközi városhálózatban és együttműködések során kiemelkedő jelentőségű szereplő, egy ún. kapuváros. A város épít járműipari központi szerepére, támaszkodik az elektronikai, informatikai

ipari, autóipari és gépgyártási húzóágazataira. A fejlesztések tekintetében az OFTK a közlekedésfejlesztést (közút, vasút és hajózás egyaránt) emeli ki további feladatként.

A Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területfejlesztési Koncepció esetében a város, illetve a hozzá szorosan kapcsolódó agglomerációs övezet olyan gazdasági magterületként jelenik meg, amelynek kulcsfontosságú szerepe van a vármegye egészének fejlődése szempontjából. Éppen ezért a dokumentum külön területi célt jelöl ki (FV1) Győr városának fenntartható városfejlesztése érdekében. Ehhez az alábbi konkrét fejlesztési irányokat határozza meg:

FV1.1 A K+F tevékenység és innovációs hálózatok erősítése a felsőoktatási, kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének fejlesztése.

FV1.2: Az ipari termeléshez és a lakossághoz kapcsoló hulladék és szennyező anyagok csökkentése.

FV1.3: Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése Győr gazdasági szerkezetének diverzifikációja érdekében, befektetéseket ösztönző környezet megteremtésével, ellenállóképesség növelésével.

FV1.4: Barnamezős terület rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása

FV1.5: A Duna és Mosoni-Duna szerepének újrapozicionálása, műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztések.

Az országos, a vármegyei és a települési rendezési tervek, a területfejlesztés környezeti, társadalmi és gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása és a térségi területhasználat szabályozása. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal. Az **Országos Területrendezési Tervben** (OTrT) meghatározott térségi területfelhasználási kategóriák közül az alábbiak érintik Győr városát:

- erdőgazdálkodási térség,
- mezőgazdasági térség,
- vízgazdálkodási térség,
- települési térség.

A műszaki infrastruktúra-hálózat főbb építményei jellemzően a távlati gyorsforgalmi utak és főutak, kerékpárutak, valamint a távvezetékek. **A vármegyei rendezési terv** egyrészről átvezeti az OTrT vonatkozó infrastruktúra elemeket, másrészt meghatározzák a térségi jelentőségű összekötő utakat, meglévő és tervezett mellékutakat, logisztikai központokat, vasúti fő- és mellékvonalakat, repülőtereket és kerékpárutakat, továbbá kikötőket, energiavezetékeket, vízi létesítményeket.

A szomszédos településszerkezeti tervek szempontjából megállapítható, hogy egyes települések a lakosságszámához aránytalanul nagyméretű lakó- és gazdasági tartalékterületeket tartalmaznak, ami ellentmond a településszerkezeti alapelvvel, miszerint a szomszédos települések beépített területei ne folyjanak össze. Műszaki értelemben elmondható, hogy a szomszédos települések szerkezeti terveinek egy része véget ér a település határánál, a szomszédos települések helyén üres folt található, így a kapcsolatok érdemben nem vizsgálhatók, viszont a fejlesztési területek közül különösen nagy hatással lehetnének Győr fejlődésére az autópálya-csomópontok környéki fejlesztések. Ilyenek vannak Nagyszentjánoson, Töltéstaván, Győrújbaráton, Ikrényben.

Győr városának közműellátottsága rendkívül fejlett; a vízszolgáltatás, szennyvíz-elvezetés, villamos-energiaszolgáltatás, földgázellátás, távhő- és melegvíz-szolgáltatás, illetve a távközlés (vezetékes telefon, internet) területén egyaránt. Az alapvető közművekkel való felszereltség tekintetében egyedül a gázfogyasztók száma csökkent 2012 és 2020 között, az összes többi közmű esetében 8-10%-os növekedés volt megfigyelhető a szolgáltatást igénybevevők tekintetében, amely nagyjából leköveti a lakásállomány bővülésének tendenciáit.

Győr-Moson-Sopron vármegye felszíni és felszín alatti vizeinek minősége nemcsak a Nyugat-Dunántúlon, de országos viszonylatban is a legjobbak közé tartozik.

Győr Megyei Jogú Város területén 2 db vízműtelep, továbbá 3 db víztorony helyezkedik el, melyek a várost és a mellette elhelyezkedő településeket látja el ivóvízzel. Győr és térsége **vízellátását** és szennyvíztisztítását a **Pannon-Víz Zrt.** látja el, mely egyúttal kezelője is a vízkivételi-és tisztító műveknek és magának az elosztóhálózatnak is.

Győr szennyvízhálózatának hossza 2020-ban 310 km volt, melyből a bekötővezeték hossza 137 km-t tett ki. A **szennyvíztisztítás** szintén az Önkormányzat területén található szennyvíztisztító telepen történik. A győri szennyvízelvezetés aktuálissá váló kérdése a helyenként alulméretezett, vagy éppen túlterhelt közcsatornahálózat, mely adott esetben gátja a további fejlesztéseknek. A **közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma** jelentősen nőtt 2011 (53 592 db) és 2020 (58 875 db) között.

A város centrumában a csatornahálózat túlnyomó többségében egyesített rendszerű, míg a peremterületeken ez már elválasztott rendszerű, a **csapadékvíz** elválasztásának lehetőségével. A Belvárosban található egyesített rendszer komoly hátránya, hogy nagy mennyiségű, hirtelen csapadékhullás esetén csapadékvízzel hígított szennyvíz kerülhet a felszínre, továbbá az élővizekbe és vízbázisokba. Éppen ezért a jövőben ezen csatornahálózatok újratervezése és fejlesztése indokolt lehet.

A város villamosenergia-szolgáltatását továbbra is az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja. A győri **energiaellátás** egyik jelentős mérföldkövének tekinthető a 2011-ben átadott Gönyői Gázerőmű, amely Győr és környékének energiaellátását 100%-ban fedezi, sőt többletét betáplálja a

magyar átviteli hálózatba is. Az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. tulajdonában álló erőmű évi 433 MW teljesítményével akkor nemcsak a legnagyobb hatásfokú, de a legmodernebb erőműnek is számított Magyarországon. Győrben a villamosenergia-fogyasztók száma 2011-hez képest 8,94%-kal nőtt. Míg 2011-ben ez a szám 76 358 db volt, addig 2020-ban már 83 855 db fogyasztót tartottak nyilván. A számukra **szolgáltatott villamos energia mennyisége** 2011 és 2020 között 5,27%-kal nőtt.

Győr Megyei Jogú Város **földgázellátása** teljes körűnek mondható. A vármegyeszékhely szerepe kulcsfontosságú a települések ellátásában, hiszen a gázelosztás a középnyomású gázelosztó-hálózatról történik. Itt is külön meg kell említeni a háztartási gázfogyasztók számát, amely 2011-ben még 52 609 győri háztartási fogyasztót jelentett, mely az akkori összes fogyasztónak mintegy 94,7%-át tette ki. Ebből 27.709 volt a fűtési fogyasztók száma. 2020-ra a háztartási fogyasztók száma 51.426-ra csökkent. A fűtési fogyasztók száma a vizsgált ciklus végére 34.344-ra nőtt.

Győrben távhőszolgáltatás is elérhető, melyet a Győr-Szol Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. biztosít. A város másik távhőtermelő cége az ALTEO Energiaszolgáltató Nyrt. Győrben a **lakosság részére szolgáltatott melegvíz mennyisége** csökkent, nagyjából 12%-kal, míg a **távfűtésbe bekapcsolt lakások száma** növekedett, mégpedig 4,7%-kal.

Győr az **országos közlekedési hálózatok** szempontjából központi szerepet tölt be vármegyei és regionális szinten is, főúthálózatában az 1. sz. főút a leghangsúlyosabb kelet-nyugati tengely, amelybe délről az M19, a 81., 82., 83., és 85., 14. számú főutak sugarasan csatlakoznak bele. A várost délről az M1 autópályán kerüli ki a tranzitforgalom összekötve a fenti főutakat. Győr vasúti kapcsolatok szempontjából jó helyzetben van. A Budapest – Bécs közlekedési folyosó közepén fekszik, a Dunántúl északi részének vasúti központja. Az európai TEN-T korridorok közül kettő (a Rajna-Duna és a Kelet-Kelet-Mediterrán) halad át a városon, az európai áru fuvarozási folyosók közül pedig három. Jelenleg Győr városában kötőpályás helyi közforgalmú közlekedési rendszer nem üzemel. A „Győr városi és elővárosi közösségi közlekedési rendszerének átalakítása” című projekt keretében javaslat született a **vasút magasabb fokú bevonására a helyi és agglomerációs közlekedésbe**.

Győrben az elmúlt 10 évben közel harmadával nőtt az egyéni motorizáció – azaz a személygépjármű ellátottság – mértéke, éppen ezért a város **útjainak forgalmi terhelése** a pandémiás időszaktól eltekintve folyamatosan növekedett, ami egyes szakaszok kapacitásának kimerüléséhez vezetett, illetve a túlterhelt szakaszokon a városi környezet élhetőségét veszélyezteti. Ugyancsak komoly problémát jelent a városban a parkolás kérdése, amelyet valamelyest enyhítenek a parkolóház- és mélygarázs fejlesztések (Dunakapu tér, Dr. Petz Lajos Parkolóház, Árpád Parkolóház, Kuopio parki parkolólemez).

A belterületi utak kb. harmada jó vagy hibátlan állapotú, harmada közepes állapotú, **egyharmada pedig a tűrhető, illetve rossz kategóriába esik bele**. Ez alapján kijelenthető, hogy mindenképpen

indokolt az érintett rossz minőségű utak felújítása, amelyet a győri polgárok utakkal kapcsolatos visszajelzései is tükröznek.

A közösségi közlekedéssel kapcsolatban elmondható, hogy az elmúlt években jelentős fejlesztések történtek az infrastruktúra fejlesztése és a gépjárműpark megújítása érdekében, a győri polgárok visszajelzései alapján azonban egyértelműen látszik, hogy a buszok gyakorisága és megbízhatósága jelenti a fő problémát.

A többi magyar városhoz képest Győr **fejlett kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik**. A kerékpáros hálózat Győrben évről évre folyamatosan növekszik, 2011 és 2022 között közel háromszorosára növekedett. Az összes kerékpáros infrastruktúra hossza jelenleg 165 km Győrben, melynek egyharmada önálló kerékpárút, egyharmada kerékpár nyom, és körülbelül egyharmada pedig gyalogos és kerékpárút, illetve járdai kerékpársáv. Ugyanakkor Győr meglévő kerékpáros hálózata a jelenlegi állapotában szakaszos kiépítésűnek mondható, a meglévő kerékpáros elemek nem alkotnak összefüggő hálózatot.

A kerékpáros közlekedés fejlődése Győrben nem csak egy az egyéni, de a közösségi használat szintjén is tanulmányozható. A 2015-ben került átadásra **GyőrBike** néven az a közösségi kerékpáros kölcsönző rendszer, aminek működtetését 2020-tól az önkormányzati tulajdonú Győr Projekt Kft. végzi. A rendszer állapota jónak mondható, a kezdeti induló 23 állomás 35-re, a 180 kölcsönözhető kerékpár 235-re nőtt, és a flotta kiegészült 14 db elektromos kerékpárral is.

Győr gazdasága szempontból kiemelt jelentőségű az ipar, ezen belül a járműipar jelenléte. Az **ipari területek megközelíthetősége** kedvezőnek mondható. A Győri Ipari Park a város keleti részén, az M1 autópályától alig 5 kilométernyire fekszik. A Győr-Pér Repülőtér 13 kilométer, a Győr-Gönyű dunai kikötő 17 kilométer távolságra található. A Győri Ipari Park közvetlen vasúti kapcsolattal is rendelkezik. Az Ipari Park területén működő vállalkozások helyi autóbuszjáratokkal is könnyen megközelíthetőek. Az Ipari Park jelenlegi kihasználtsága a 100%-os.

Győrben 2021-ben közel 64 ezer lakás volt, ez több mint 7 ezerrel (12,7%-kal) több mint 2010-ben. A vármegyeszékhelyek közül itt növekedett legnagyobb mértékben a **lakásállomány**. Az ezer főre vetített lakások számát vizsgálva elmondható, hogy Győr (479 db) elmarad a megyei jogú városok átlagától (481 db), ami Győr sűrűn lakottságát mutatja. Győrben a lakások legnagyobb hányada, 43%-a kétszobás, 29%-a háromszobás, 18%-a négy és több szobás, és mindössze 10%-a egyszobás. Az elmúlt tíz évben az egy- és háromszobás lakások aránya nem változott, míg a kétszobásoké csökkent (44%-ról) a négy és többszobás lakások javára.

Győrben az **ingatlanpiaci trendeket** vizsgálva 2011-ben egy négyzetméternyi lakóingatlan átlagosan 212 ezer Ft-ba, míg 2022 májusában 712 ezer Ft-ba került. 2022-ben a város a négyzetméterenkénti lakóingatlan árat tekintve a többi megyei jogú város között ötödik helyen szerepel Budapest (922 ezer

Ft), Érd (786 ezer Ft), Debrecen (720 ezer Ft) és Veszprém (716 ezer Ft) mögött. Az átlagos négyzetméterárak nagy szórást mutatnak városon belül is. Legmagasabbak az árak Nádorvárosban, Révfaluban és a Belvárosban. A következő csoportot a város külső gyűrűjében található városrészek – Kismegyer, Szabadhegy, Gyárváros, Ménfőcsanak, Sziget – alkotják. A legalacsonyabb alapterületre vetített átlagos árak pedig a legtávolabbi – Bácsa, Újváros, Győrszentiván –, illetve romló állapotú – Marcalváros I. – városrészekben található.

A Corine Land Cover (CLC) 2018-as adatai alapján az mondható, hogy Győr területének 11,9%-a erdő, 7,1%-a egyéb természetközeli terület (cserjés-erdős terület, vagy természetközeli gyeper, rét), 0,7%-a mocsaras terület, 1,7%-a pedig vízfelület. Azaz a természetes vagy természetközeli zöldfelületek és vizek együttes aránya meghaladja a város területének egyötödét (21,3%) Ezen kívül 2,3%-ra tehető a mesterséges zöldfelületek aránya (sportpályák, városi zöldterületek), míg a mezőgazdasági területek egyes részei is – rétek, legelők, gyümölcsösök, vegyes mezőgazdasági területek – jelentős területeket fednek le (13,5%). Ezzel szemben a lakott területek 16%-ot, míg az egyéb mesterséges (és nem zöld) felületek 11,3%-ot tesznek ki.

A város legnagyobb kiterjedésű zöldterületei a délnyugati és az észak-északkeleti városrészekben találhatók. Az utóbbi időszakban a zöldfelületek védelme, valamint esetleges növelése egyre nagyobb prioritást élvez, számos komplex projekt is megvalósult ezen a téren, továbbá aktív fásítási program is zajlik. **A legfontosabb zöldfelületi konfliktust a beépítettség növekedése és ezzel párhuzamosan a zöldfelülettel való borítottság csökkenése jelenti.** Ezért is kiemelten fontos a zöldfelületek megújítása, a meglévő növényzet frissítése, esetleg fajgazdagabbá tétele, valamint az intenzívebb fenntartói tevékenység, továbbá a nehezebben kezelhető városrészek zöldtetős megoldásainak kialakítása, valamint a felhagyott, barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldfelületi rendszerekbe.

2.4 A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE

2.4.1. IRÁNYÍTÁSI MODELL

Győr Megyei Jogú Város városfejlesztési irányvonalainak kijelölése és a fejlesztési orientációk meghatározása az Önkormányzat és intézményei, gazdasági társaságai szoros együttműködését követeli meg. Az Önkormányzat legfőbb döntéshozatali szerve a Közgyűlés, melynek feladata a rendeletalkotás és döntéshozatal a szervezeti és személyi kérdésekben valamint a stratégiaalkotás során.

Az **Önkormányzat** tisztségviselője a polgármester, az alpolgármester, a jegyző és az aljegyző. A Közgyűlés a polgármesterrel együtt 23 főből áll. A Közgyűlés a feladatai ellátására tanácsnokokat választott, és bizottságokat hozott létre, melyek segítik a munkáját.

A tanácsnokból kettőt jelöl meg az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzata:

- A peremkerületek fejlesztését felügyelő tanácsnok feladata, hogy Bácsa, Gyirmót, Ménfőcsanak, Likócs, Szentiván, Kismegyer és Pinnyéd fejlesztését elősegítése és a jelentkező problémák megoldása érdekében koordinálja azt.
- Az egyetem fejlesztéséért és ifjúságpolitikáért felelős tanácsnok – feladata, hogy a Széchenyi István Egyetemmel való együttműködést erősítse, az ifjúságot kiemelt célcsoportként kezelje az aktuális ügyekben.

A Közgyűlés hét állandó bizottságot hozott létre, amelyek a következők:

- Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság (rövidítve: GATUBI)
 - Feladatok: önkormányzati vagyon kezelése, ingatlankezelés, döntés az önkormányzati feladatok kiadásáról külsős vállalkozásnak, költségvetés megtervezése és beszámoló elkészítése, finanszírozási tervek készítése;
- Környezetvédelmi Bizottság (rövidítve: KÖBI)
 - Feladatok: helyi környezetvédelmi program és szabályozás tervezetek elkészítése, beavatkozási javaslatok környezeti ügyekben, környezeti állapotfelmérés és tájékoztatók készítése, Környezetvédelmi Alap felhasználására javaslat;
- Közigazgatási és Közrendvédelmi Bizottság (rövidítve: KKB);
 - Feladatok: a polgármester és a közgyűlés ellenőrzése, bejelentések vizsgálata, a közrenddel kapcsolatos ügyek kezelése;
- Oktatási, Kulturális, Sport és Turisztikai Bizottság (rövidítve: OKSTB)
 - Feladatok: köznevelési és kulturális intézményekkel kapcsolatos ügyek, kulturális célkitűzésekkel kapcsolatos javaslatok, idegenforgalmi koncepció, városi díjak nyerteseire javaslatot tesz;
- Pénzügyi Bizottság (rövidítve: PÜBI)
 - Feladatok: a pénzügyi előrejelzések készítése, hitelkezelés, kötvénykezelés, pénzügyi gazdálkodó bizottsága az önkormányzatnak;
- Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság (rövidítve: SZELBI)

- Feladatok: szociális szolgáltatások, egészségügyi és lakáskonceptió előterjesztése, javaslattétel a kapcsolódó ügyekben, éves tájékoztatók az intézmények munkájáról és eredményességéről;
- Városstratégiai Bizottság (rövidítve: VSTRB)
 - Feladatok: városképi védelem, helyi építési előírások kezelése, településfejlesztési tervek készítésében való részvétel, beruházásokkal kapcsolatos előterjesztések, fejlesztési javaslatok.

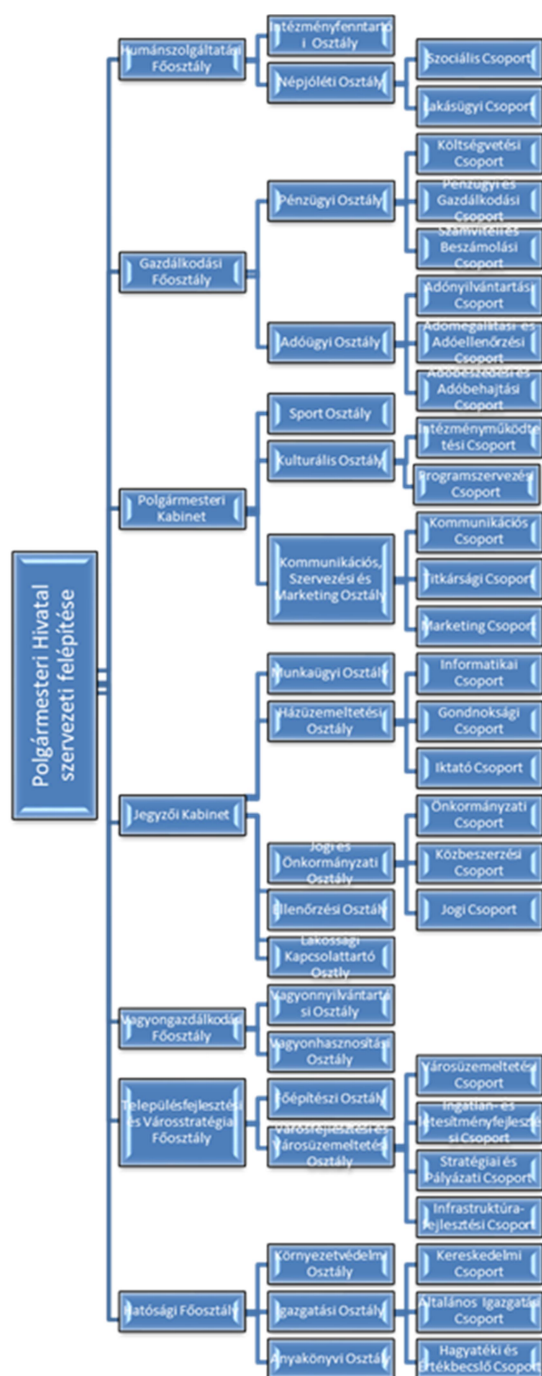
A Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának adminisztratív szervezete a **Polgármesteri Hivatal** (röviden hivatal), mely főosztályokra, osztályokra és csoportokra tagozódik. A Polgármesteri és a Jegyzői Kabinet mellett öt főosztály működik a hivatalban.

Kabinetek:

- Polgármesteri Kabinet
 - Feladatok: a hivatal kommunikációs és marketingtevékenységének fenntartása, sport- és kulturális intézmények fenntartása, rendezvények szervezése
- Jegyzői Kabinet
 - Feladatok: ellenőrzés, jogi és munkaügyi feladatok koordinálása, házüzemeltetés

Főosztályok:

- Gazdálkodási Főosztály
 - Feladatok: gazdálkodással kapcsolatos javaslatok kidolgozása és gazdasági ügyekkel kapcsolatos teendők elvégzése
- Vagyongazdálkodási Főosztály
 - Feladatok: vagyonnyilvántartás és vagyonhasznosítás összehangolása és ezzel kapcsolatos ügyek intézése
- Hatósági Főosztály
 - Feladatok: szervezeti működésre vonatkozó ügyek, feladatok elvégzése, lakossági ügyek intézése (születés, halálozás, telekrendezés...), környezetvédelmi feladatok
- Településfejlesztési és Városstratégia Főosztály
 - Feladatok: Főépítész feladatok ellátása, városfejlesztés és városüzemeltetés
- Humánszolgáltatási Főosztály
 - Feladatok: intézmények fenntartása, szociális és lakhatási ügyek kezelése

96. ábra A Polgármesteri Hivatal szervezeti felépítése

2.4.2. MŰKÖDÉSI MODELL

Győr városának mindennapos működése szerteágazó, így az Önkormányzat jelentős forrásokat fordít a különböző szervezetein keresztül a szolgáltatások működtetésére és fenntartására.

Önkormányzati cégek a város működésében:

Az Önkormányzat egyes **feladatok ellátására vonatkozóan gazdasági társaságokat hozott létre** zrt., kft. vagy nonprofit kft. formájában. E társaságok nagy részében az Önkormányzat 100%-os tulajdonosi részesedéssel bír. Ezen kívül az Önkormányzat több gazdasági társaságban gyakorol résztulajdonosi jogokat.

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit az alábbi táblázat tartalmazza.

34. Táblázat Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok legfontosabb jellemzőit, Forrás: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2020-2025., 2020, p. 40.

Név	Alaptevékenység
GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.	- önkormányzati ingatlanok bérbeadása, - sportintézmény üzemeltetés, - ingatlan beruházás és saját tulajdonú ingatlan üzemeltetés, bérbeadás, - társasházkezelés, - piacok, vásárcsarnok üzemeltetés - városüzemeltetés (játsszóterek, strandok, parkfenntartás stb.) - temető üzemeltetés, - felszíni parkolás, parkolóház üzemeltetés, - távhőszolgáltatás - villamos energiatermelés
GYŐR PROJEKT Kft.	- Beruházás bonyolítás: Tevékenységi körünkben lezajlott fejlesztések kivitelezési munkáinak irányítása, ellenőrzése, - Létesítmény-gazdálkodás: A társaság által megvalósított ingatlanfejlesztések eredményeként létrejött létesítmények működtetése, üzemeltetése, - Idegenforgalom, turisztikai tevékenység: Látogatóközpont / Tourinform Győr működtetése, kulturális és sport rendezvények jegyértékesítése, shop működtetése
Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.	- fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos pályázatok és a kapcsolódó projektmenedzsment és szakmai megvalósítási feladatok ellátása, - Modern Város Program munkaszervezeti feladatainak ellátása
Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.	- idősek, fogyatékosok szociális ellátása bentlakás nélkül
Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft.	- növény-, állatkert, természetvédelmi terület működtetése
INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.	- társadalomtudományi, humán és műszaki kutatás, fejlesztés
Mobilis Közhasznú Nonprofit Kft.	- pályaorientációs és tudományos élményközpont működtetése
GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit	- Hulladékgyűjtés, hulladékgazdálkodás, MOHU területi szolgáltatója

Név	Alaptevékenység
Kft.	

Önkormányzati részesedés más gazdasági szervezetekben

Név	Alaptevékenység
Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt. (PANNON-VÍZ Zrt.)	- víziközmű szolgáltatás
Győr-Pér Repülőtér Kft.	- Üzleti és teheráru légi szállítása

Önkormányzati fenntartású intézmények

Az **önkormányzati fenntartású intézmények** feladatellátásuk szerint csoportosíthatók. A szociális ellátáshoz tartozik a Család és Gyermekegészségügyi Központ, az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat, az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, valamint a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat. A köznevelési intézményekhez az óvodák, a Gazdasági Működtető Központ Győr, valamint Győr Megyei Jogú Város Gyermektábora sorolható. Az igazgatási terület ellátását 2 intézmény hajtja végre, a Városrendészet, Győr, valamint a Mezőőri és Parkőri Szolgálat. Városüzemeltetési területen működik Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete.

Önkormányzati fenntartású kulturális intézmények keretében a közgyűjteményi intézmények (Győr Megyei Jogú Város Levéltára, dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum), a közművelődési intézmények (Generációk Művelődési Háza, Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ, Újvárosi Művelődési Ház), az előadóművészeti intézmények körében a Győri Nemzeti Színház, Győri Balett, Győri Filharmonikus Zenekar, Vaskakas Bábszínház szerepel, valamint a kultúraszervezés terén a Győri Művészeti és Fesztivál Központ van jelen.

A Kulturális Pénzügyi – Gazdasági Szolgáltató Központ (KPGSZK) az önkormányzati intézmények pénzügyi szolgáltatójaként lát el feladatokat. A Polgármesteri Hivatal az Önkormányzat adminisztratív szervezete.

2.4.3. VÁROSTÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ

A várostérségi koordinációban kiemelt szerepet kap Győr városa, mint Győr-Moson-Sopron vármegye székhelye, régióközpont és az ország egyik legjelentősebb gazdasági központja Budapest után.

Országhatáron átnyúló társulások

A vármegye területfejlesztési koncepciója alapján a nagytérségi kooperációs hálózatokból a Dunamenti Tartományok Munkaközössége (Arge Donau) jelentős, amelynek a jelentősége megnövekedett az Európai Duna Stratégia kialakításával. Számtottevő volt az Euregio-k szerepe is, itt a West-Pannonia Euregio, valamint a Hármas Duna-vidék Euregio említendő meg, ám ezen formák a 2014-2020-as tervezési időszakot követően átalakultak európai területi társulásokká, amelyek közül Győr-Moson-Sopron vármegyét kettő érint.

Az Arrabona Európai Területi Társulás (Arrabona EGTC) kezdetben négy várost foglalt magába (Dunaszerdahely, Győr, Mosonmagyaróvár, Somorja), mára 30-nál is több magyar és szlovák település található benne. Célja a határokon átnyúló együttműködés erősítése, a társadalmi és gazdasági kohézió előmozdítása, valamint a Duna-völgyi ökológiai rendszer megóvása.

OFTK-ban jelölt térségi fejlesztési irányok

Az OFTK-ban megjelölt fejlesztési irányokhoz és kijelölt térségi és határokon átnyúló együttműködésekhez való hozzájárulás Győr esetében kiemelt jelentőségű. A társulási irányok a következők:

- A multi- és interregionális kapcsolatok erősítése: szorosabb együttműködés a nagyvárosi terekben (Bécs-Pozsony-Győr); a vármegye- és országhatáron átnyúló együttműködések fokozása;
- A Győr és Sopron (a határon átnyúló agglomerációjú centrumok), valamint Mosonmagyaróvár gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi, szolgáltató és innovációs központi szerepének erősítése.

2.5 KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

2.5.1. PROSPERÁLÓ VÁROS

Prosperáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága, egyprofilú gazdasági szerkezet (járműipar)	3	4	A kutatás-fejlesztési ágazat és a magas hozzáadott-értékű szolgáltatóipar fejlesztése	Győr esetében a helyi gazdaság tekintetében visszatérő kritika a gazdasági szerkezet egyoldalúsága. A járműipar és az azt kiszolgáló beszállítói hálózatok dominanciája megkérdőjelezhetetlen, de más magas hozzáadott-értékű szektorok fejlesztése is elindult Győr városában. A jövőben kiemelt lehetőségként jelenik meg az Egyetem által vezetett kutatás-fejlesztési ágazat fejlődése, amelynek legújabb eleme a Tudományos és Innovációs Park előrevetíti az ágazat további fejlődését. Jelentős potenciál rejlik még a petrokémia és a gépgyártás területein is, valamint az Ipari Park bővítésében.
Közlekedéssel kapcsolatos problémák (busz-, vasút-, kerékpáros közlekedés) súlyosbodnak	4	3	A közösségi és kerékpáros közlekedés fejlesztése a városban és az agglomerációban, a mikromobilitás lehetőségeinek megteremtése	A város gazdasági-társadalmi jólétének alapvető feltétele egy hatékony közlekedési hálózat megléte. A motorizáció növekedésével a közúti torlódások és a parkolási gondok egyre súlyosabbak. Fontos lehetőségként jelenik meg a városi jólét növelése érdekében a közösségi és kerékpáros közlekedés lehetőségeinek fejlesztése.

Prosperáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható	2	4	Az oktatási, képzési szerkezet fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás elősegítése	Az oktatási rendszer számos átszervezésen, fejlesztésen ment keresztül az elmúlt években, amelyből kiemelhető a szakképzési rendszer szorosabb munkaerőpiaci integrációja. Az oktatás területén azonban számos lehetőség is felmerül a fejlesztést illetően, amelyek az élethosszig tartó tanulás hosszútávú céljához járulnak hozzá.
Országos, globális gazdasági válság	5	4	A helyi gazdaság rezilienciájának növelése, a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság adta lehetőségek kiaknázása	A koronavírus-válság, majd a 2022-es energiaválság megmutatta a globális ellátási láncok és gazdasági rendszerek sérülékenységét. A város rezilienciájának növelése érdekében kiemelten fontos a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása.
A szolgáltató szektor fejlődése nem követi a gazdaság húzóágazatainak növekedési ütemét	3	2	A közszolgáltatások, kulturális szolgáltatások színvonalának és kapacitásának emelése a gazdasági szektor növekedésével egyetemben	A jármű- és feldolgozóipari szektoron túl a szolgáltató szektor fejlesztése is kiemelt lehetőséget jelent a város megtartóképességének növelése érdekében.

2.5.2. ZÖLDÜLŐ VÁROS

Zöldülő város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	4	4	A városi épített infrastruktúra felkészítése az időjárási szélsőségekre (csatornarendszer, árnyékos zöldterületek, árterületi szabályozás)	A klímaváltozásnak következményeképp a szélsőséges időjárási viszonyok egyre általánosabbá válnak a városi környezetben. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben.
A növekvő beépítettség miatt csökkenő biológiailag produktív terület	4	3	A beépítés szabályainak szigorítása, a zöldterületek védelme, növelése kondicionáló és védőfásítások lehetőségével	A városok szétfolyása, a beépített területek arányának növekedése a modern városok egyik leggyakoribb térbeli konfliktusaként említhető. Győr sem kivétel ez alól, éppen ezért fontos lehet a jövőben a beépítés szabályainak szigorítása, a zöldterületek védelme és arányának növelése.
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	3	4	Meglévő fejlett és versenyképes közösségi közlekedési hálózat fejlesztése az elővárosban, fenntarthatóbb közlekedési módok arányának növelése, alternatív energiaforrások alkalmazása, az ipari tevékenység szabályozása	A városi szennyezők kibocsátása a jólét növekedésével egyetemben növekedett az elmúlt években, ami jelentős környezeti kockázatot hordoz magában. Kiemelten fontos a 21. századi közösségi közlekedés elveinek megfelelő hálózatokat kialakítani, energia tekintetében a kevésbé szennyező, megújuló forrásokra hagyatkozni és az ipari szennyezést szabályozással visszaszorítani.

Zöldülő város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A zöldterületek nagysága nem növekszik számottevő mértékben	3	4	Barnamezős ipari területek aktív bevonása a zöldterületi rendszerbe	A város zöldterületei nem növekedtek számottevő mértékben az elmúlt években, a város biológiailag aktív területei pedig mindössze a szén-dioxid kibocsátás 0,5%-át képesek elnyelni. Győr ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek hasznosítása esetében fontos szempont lehet a zöldfelületek arányának növelése.
Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	2	5	Az energia- és erőforráshiány időszakában az energiatudatosság a helyi szereplők mindennapjainak részét képezi	Az elmúlt évtizedben tapasztalható alacsony energiaárak és a jólét növekedésének kombinációja nem ösztönözte spórolásra a győri lakosokat energia és erőforrások tekintetében. Az energiaárak növekedése és az újonnan fellépő erőforráshiány jó lehetőséget biztosít a lakosok számára, hogy az energiatudatosság növelésével mérsékeljék fogyasztásukat.

2.5.3. DIGITÁLIS VÁROS

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása	4	4	A helyi lakosok digitális kompetenciáinak fejlesztése, szemléletformálása képzések segítségével. Bevált programok folytatása (pl. Időügyi Infokommunikációs Program, DJP Hálózatba való bekapcsolódás stb.) és új, világosan meghatározott célcsoportokra szabott programok megtervezése és elindítása.	A város demográfiai trendjeit vizsgálva megállapítható, hogy a lakosságon belül növekszik az idősök aránya. A digitális megoldások adaptálásának alapvető feltétele, hogy a felhasználók is motiváltak és képesek legyenek azokat használni. Éppen ezért elengedhetetlen a lakosság megismertetése az új digitális szolgáltatások használatának módjával, annak előnyeivel.
Az erőforrások szűkössége miatt dráguló technológiai megoldások (chiphány, nemesfémhiány)	3	5	A fejlesztések mielőbbi végrehajtása, a digitális eszközök mielőbbi beszerzése. Rendszeresen aktualizált technológiai kitekintésre és ajánlásokra van szükség, amely előre jelezi, hogy milyen technológiai innovációk, platformok és üzleti modellek adaptációjára kell felkészülni.	A koronavírus-járvány lezárásait követően a lakosság rendelkezésre álló jövedelmét a korábbiaknál jóval nagyobb arányban költötte technológiai eszközökre. A megnövekedett kereslet és a változatlan kínálat következtében jelentősen megnöttek az árak a szektorban, a tendenciát vizsgálva pedig ez a növekedés folytatódhat a jövőben.

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A digitális oktatás és a képzés minősége elmaradhat 21. századi követelményektől, így munkaerőpiaci relevanciája csökkenhet	2	4	Az élethosszon át tartó tanulás lehetőségeinek bővítése, képzési programok szervezése: az alapszintű digitális kompetenciák (DigKomp 1 szint) fejlesztése, mentorálás (a felnőttképzési körön kívül, önálló tanulással vagy mentori támogatással megszerzett mérhető tudás) Magasabb szintű digitális kompetenciák fejlesztése, mentorálás (a felnőttképzés keretében vagy önálló tanulással - akár mentori támogatással - megszerzett mérhető tudás)	Az oktatási rendszer elvárásai, feltételei egyre kevésbé tudnak lépést tartani a 21. századi munkaerőpiac elvárásaival. Győr ebben a tekintetben élen jár, hiszen az Egyetem és a város járműipari szereplői között számos ponton folynak együttműködések. Ezen tevékenység fejlesztése, átképzési programok kidolgozása lehet indokolt a jövőben.
A kkv-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	3	A kkv-k digitális kompetenciáinak és a tőkeellátottságának és piacra jutási lehetőségeinek javítása	A digitalizáció tekintetében hatalmas a különbség a tőkeerős multinacionális nagyvállalatok és a mikrovállalkozások között. A lemaradás csökkentése érdekében fontos a kkv-k inkubálása, digitalizációs támogatása, hogy versenyképesek tudjanak maradni a 21. században.
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a digitalizációs elterjedését	2	4	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) elősegíti a térség digitális átállását	A szabályozási környezet kiszámíthatatlansága komoly kockázatot jelenthet az új technológiát alkalmazó cégek, közszolgáltatók vagy akár lakosság számára. Éppen ezért fontos a transzparens, előrelátó, a digitalizációt előnyben részesítő szabályozási környezet kialakítása.
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	3	4	A digitális eszközökkel megtámogatott tanulási környezet megteremtése minden tanuló számára, online elérhető tananyagok kifejlesztése	A koronavírus-járvány alatt nyilvánvalóvá vált, hogy komparatív hátránnyal indulnak a technológiai értelemben felkészületlen iskolák és tanulók a távoktatás megszervezésében. A digitális eszközök használata az oktatásban azonban nem csak a járvánnyal terhelt

Digitális város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
				időszakban lehet kiváló lehetőség a hatékonyabb tanulásra, hanem a mindennapos működés során is.
A város közszolgáltatóinak digitális lemaradása	3	2	A közszolgáltatók okosrendszereinek fejlesztése, digitális felkészültségük erősítése. Az adatgazdaság és a startup ökoszisztéma élénkítése érdekében fel kell készülni a közadatok legszélesebb körű ingyenes hozzáférhetővé tételére	Győrben számos közszolgáltatás esetében alkalmaznak már ma is okos megoldásokat (hulladékelszállítás, intézmények energetikája), amelyek hatékonyabbá és kevésbé erőforrás-igényessé teszik a működést. Ezek továbbfejlesztése, európai jó gyakorlatok átvétele kiváló eszközként szolgálhat az energia- és nyersanyaghiány sújtotta években.
A közlekedési hálózatok analóg működéséből adódó hatékonyságromlás	3	4	A közlekedési rendszerek digitalizációja (adaptív forgalominformációk, okosparkolási rendszerek, megosztáson alapuló digitális megoldások)	A közlekedési hálózatok hatékony működtetése, a forgalmi torlódások, parkolási gondok enyhítése különösen aktuális téma Győr számára. A digitalizáció számos megoldást tud nyújtani a mobilitás hatékonyabb szervezése, a közlekedési problémák felszámolása érdekében.

2.5.4. MEGTARTÓ VÁROS

Megtartó város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások	3	4	A város gazdasági és kulturális vonzerejének növekedésével fiatal családok költöznek a térségbe	Győr városának markáns demográfiai folyamata a társadalom elöregedése, a lakosság természetes fogyása. A nyugdíjasok száma kb. negyedével növekedett az elmúlt 10 évben, míg a munkaerőpiacon folyamatos a munkaerőhiány.
Az egészségügyi, szociális és köznevelési szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	4	3	A humánszolgáltatási szektorban bekövetkező munkaerőhiány következtében felértékelődnek ezen szakmák, ami a bérek és a megbecsültség növekedésével jár és egyre jobb szolgáltatási színvonalat eredményez. Átképzési programokkal, a pályára történő bevonzással és infrastruktúra-fejlesztéssel elősegíthető a probléma megoldása	A humánszolgáltatási szektorban, kiváltképp az oktatásban és a szociális szférában egyre nagyobb a munkaerőhiány Győr városában is.
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	4	4	A klímaváltozás következtében kialakuló extrém nyári aszály és meleg következtében felértékelődnek a vízpartok és a körforgásos vízmegtartó rendszerek, ami Győrt vonzóbbá teheti más városokkal szemben	A klímaváltozás jelentős negatív hatásokkal jár a városi környezetben. Aszályok, extrém nyári hőség, villámárvizek nehezítik meg a városlakók életét. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni a zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben.

Megtartó város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A városi lakosság érdektelensége, identitásának csökkenése	3	2	A győri identitást és a külső látogatók számára kínált imázs megerősítése, a győri kulturális programok új szintre emelése	A Győr városába történő ingázás vagy éppen a munkavállalási célú letelepedés üteme minden eddiginél fokozottabb. Annak érdekében, hogy a Győrben dolgozók valóban a városszövet részévé váljanak, kiemelten fontos a győri identitás erősítése, a kulturális és helytörténeti programok szervezése.
A szolgáltató szektor nem követi a húzóágazatok növekedési ütemét	3	3	A vendéglátóipari, kulturális és kiskereskedelmi szolgáltatók együtt fejlődnek a város húzóágazataival	A jármű- és feldolgozóipari szektoron túl a szolgáltató szektor fejlesztése is kiemelt lehetőséget jelent a város megtartóképességének növelése érdekében.

2.5.5. KISZOLGÁLÓ VÁROS

Kiszolgáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
A városi inaktív, barnamezős területei kihasználatlanok maradnak	2	3	A városi inaktív, barnamezős területek helyet adnak zöldterületek, parkok, fenntartható lakónegyedek, kulturális és rekreációs központok létrehozására	Győr ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek közül kiemelkedik a régi Húsgyár és a Rábagyár területe. A tervek szerint utóbbi területen új városi funkció jöhet létre, közösségi és kulturális negyed kialakítására kerülhet sor.
A városi mikroklíma romló tendenciái (hőszigetek, betonfelületek)	4	4	A zöldterületek növekedése, a vízparti területek védelme és az esővíz hasznosítása a mikroklíma védelme érdekében	A város élıhetősége szempontjából kiemelt fontosságú a helyi klimatikus viszonyokhoz történő adaptáció. Éppen ezért indokolt a jövőben a nyári extrém hőség kockázatainak mérséklése, a zöldterületek arányának növelése és a vízparti területek védelme.
A humán közszolgáltatások színvonalának romlása, a szolgáltatás minőségében tapasztalható egyenlıtlenségek növekedése	3	4	A humán közszolgáltatások színvonalának javítása, képzési programok, egészségügyi szűrések, szociális ellátás fejlesztése az alsóbb társadalmi rétegek számára	A 2022-ben végrehajtott kérdőíves kutatás eredménye alapján a győri lakosok legkevésbé az egészségügyi és szociális ellátás színvonalával elégedettek, de az oktatás esetében is releváns kritikákat fogalmaztak meg. A humán közszolgáltatások színvonalának emelkedése érdekében szükség lehet a képzési programok fejlesztésére, az egészségügyi szűrések számának növelésére, a szociális ellátás forrásainak megemelésére.

Kiszolgáló város				
Kockázat	Bekövetkezés valószínűsége	Hatás	Lehetőség	Értékelés
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	4	4	A közösségi közlekedés és a kerékpáros közlekedési infrastruktúra fejlesztése	A motorizáció szintje Győr városában közel negyedével nőtt az elmúlt 10 évben, amely jelentősen terheli a közlekedési hálózatokat és forgalmi torlódásokat okoz városszerte. A 2022-ben végrehajtott kérdőíves felmérés alapján a győri autósok számottevő része hajlandó lenne a közösségi közlekedést igénybe venni, amennyiben az gyakoribb járatszámmal, kiszámíthatóan és biztonságosan működne. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos, biztonságos kiépítettsége ugyancsak csökkentheti a közutak terheltségét.
A város energetikai kitettsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	3	5	Az alternatív energiaforrások további fejlesztésével az energiakitettség csökken	Győr energiaigényét elsősorban importált fosszilis energiaforrások segítségével elégíti ki. Az üvegházhatású gáz kibocsátás és a globális energiaáraktól való függés csökkentése érdekében kiemelten fontos a zöldenergia hálózatok kiépítése, a nap-, szél-, víz- és geotermikus energia lehetőségeinek feltérképezése.

STRATÉGIAI MUNKARÉSZ

3.1 FORGATÓKÖNYV-ELEMZÉS

3.1.1 TRENDEK ÉS ELŐREJELZÉSEK

Prosperáló város

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. **Ágazati szerkezetét** vizsgálva a város kiemelkedő gazdasági teljesítménye főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető (Audi, Rába, SMR Technologies stb.), azonban dinamikus fejlődő ágazatokként említhetők a szolgáltató szektor, az építőipar és a szakmai-tudományos tevékenységek, amelyek kifejezetten feltörekvő szakaszba értek az elmúlt években. A jövőben a kutatás-fejlesztés és a szolgáltató szektor egyéb területeinek megerősödésére lehet számítani a megvalósuló beruházások és a múltbéli tendenciák alapján.

Az **egyéni motorizáció** mértéke a városi lakosság körében rendkívül sebes ütemben növekedett az elmúlt 10 évben, közel negyedével nőtt a személyautók száma. Az egyre bővülő agglomeráció, a szomszédos – illetve távolabbi, akár határmenti – településekről napi szinten ingázók is „terhelik” a közúthálózatot. A jövőben kiemelten fontos cél versenyképes, fenntartható mobilitási alternatívát (közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés, mikromobilitás) kínálni a városi és elővárosi lakosság számára, hisz ennek hiányában a lakosság jelentős része a személygépjárműveket fogja előnybe részesíteni.

Az **oktatási rendszer** kapcsán Győr esetében a felsőoktatás és a város ipari tengelye közötti együttműködések kiváló példaként szolgálnak az oktatási rendszer jövőbeni irányait illetően. Amennyiben az Önkormányzat, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, a Szakképzési Centrum és a Széchenyi István Egyetem elkötelezettek a korszerű oktatási és készségfejlesztési módszerek alkalmazásában, jelentősen javulhat a jövőben Győr versenyképessége.

A koronavírus-válság és az azt követő 2022-es energiaválság rávilágított a **globális ellátási láncok és gazdasági rendszerek sérülékenységére**. Amennyiben az Önkormányzat nem tesz lépéseket saját rezilienciájának növelése érdekében, úgy egyre inkább kiszolgáltatottá válhat a globális válságok hatásainak. A jövőben éppen ezért fontossá válik a rövid ellátási láncok előnyben részesítése, az önálló energiagazdálkodás elősegítése, a körforgásos gazdaság lehetőségeinek kiaknázása.

Az elmúlt években rendkívül jelentős fejlődésen ment keresztül a város gazdasága, mára az Ipar Park telítettsége a 100%-ot elérte, és jelentős az érdeklődés további vállalkozói befektetésekre irányulóan. A gazdaság növekedésével együtt fontos azonban **a város közszolgáltatásainak, kulturális és közművelődési lehetőségeinek és vendéglátóiparának fejlődése is**. Ezek erősödése javíthatja a város munkaerőpiaci megtartó erejét, és előnyére válhat a munkaerő bevonása szempontjából. Ezen ágazatok fejlesztése éppen ezért egyre relevánsabbá válhat a jövőben.

Zöldülő város

Az **éghajlatváltozás** tekintetében a legnagyobb kockázatot Győr esetében a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá válása, a hősziget-hatás erősödése és a lehulló csapadék csökkenése jelentik. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, élhető menedékként szolgálhat a klímaváltozás hatásaival szemben. Ellenkező esetben a klímaváltozás városra kifejtett hatásai jelentősen veszélyeztethetik a győri lakosok jóllétét, életminőségét.

A modern városok egyik leggyakoribb térszerkezeti konfliktusa, **a város szétterülése** – azaz a beépített területek térnyerése a biológiailag produktív, zöld területekkel szemben. Győr városát sem kerülte ez el az elmúlt években. A város térségének zöldfelületei védelmében szükséges lehet a jövőben a beépítés szabályainak szigorítása, a meglévő biológiailag aktív területek védelem alá helyezése és arányának növelése. Ezzel összefüggésben a zöldfelületek arányának növelésére lehetőséget nyújtanak a város alulhasznosított **barnamezős területei** is, amelyeket kulturális és szabadidős szolgáltatásokkal és többfunkciós, rekreációs zöldfelületekkel lehetne fejleszteni.

A megnövekedett elővárosból érkező forgalom, a helytelen tüzelési szokások, kerti hulladék égetése és a növekvő ipari kibocsátás következtében rosszabbá válhat a jövőben **a levegő minősége**, amely egészségügyi kockázattal járhat a helyi lakosok számára. A város térségének országos léptékben az átlagnál jobb geotermikus és egyéb megújuló energiaforrás (szél, nap) adottságokkal rendelkezik, az erre épülő energiatermelés komoly fejlődési lehetőséget biztosíthat. Az energiatudatosság a növekvő energiaárak mellett egyre inkább a helyi lakosok mindennapjaivá válik, ám az ismeretterjesztés és tanácsadás tovább javíthatja az emberek témában való jártasságát. Kiemelten fontos továbbá a 21. századi közösségi közlekedés elveinek megfelelő hálózatokat kialakítani, és az ipari szennyezést szabályozással visszaszorítani.

Digitális város

A város demográfiai trendjeit figyelembe véve megállapítható, hogy az idős lakosságon belüli aránya rohamos tempóban növekszik. A digitális megoldások alkalmazásának feltétele a motivált és

felkészült felhasználók jelenléte. Amennyiben az **idősebb generációk** nem kapnak lehetőséget az új megoldások megismerésére, az a jövőben kizárhatja őket a használatból. Éppen ezért kiemelten fontos lehet edukációs és ismeretterjesztő programokkal segíteni őket az új digitális szolgáltatások használatának megismerésében. Ugyancsak fontos lehet a közoktatásban történő digitális készségfejlesztési tevékenység támogatása, hogy a fiatalok megfelelő biztonsággal legyenek képesek használni a digitális eszközöket.

Az **üzleti digitalizáció** tekintetében hatalmas különbségek fedezhetők fel a multinacionális nagyvállalatok és a kkv-k között, amely a jövőben tovább növekedhet. A lemaradás csökkentése érdekében fontos a kkv-k felzárkóztatása, a digitalizáció támogatása versenyképességük megőrzése érdekében.

Győrben számos **közműszolgáltatás** esetében alkalmaznak már ma is **okos megoldásokat** (pl. hulladékelszállításban vagy az intézmények energetikájában), amelyek hatékonyabbá és kevésbé erőforrás-igényessé teszik a működést. Ezek továbbfejlesztése, az európai jó gyakorlatok átvétele kiváló eszközként szolgálhat az energia- és nyersanyaghiány sújtotta években. A digitalizáció számos megoldást tud nyújtani a **mobilitás** hatékonyabb szervezése, a közlekedési problémák felszámolása érdekében, amelyek alkalmazása még inkább indokoltá válhat a jövőben.

Megtartó város

Az elmúlt 10 évben Győr városát **természetes fogyás** jellemezte, évente közel 300 fővel csökken a város népessége a természetes fogyás miatt, miközben a nyugdíjasok száma közel negyedével nőtt 10 év alatt. A vándorlási különbözet ebben az évtizedben pozitív volt, átlagosan 600 fő körül alakult 2020-ig. A múltbéli trendek alapján jól látható, hogy a vándorlási különbözet lehet képes stabilizálni a jövőben a városi lakosság fogyását, előregedését. A város gazdasági vonzerejének növekedésével és szabadidő eltöltési lehetőségeinek bővítésével **ösztönözhetők a fiatal családok arra, hogy a térségbe költözzenek**, ezzel megállítva a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat.

Magyarországon jelentős **munkaerőhiánnyal** küzd az egészségügyi, szociális és köznevelési szektor egyaránt. Amennyiben nem sikerül a szükséges munkaerő-utánpótlást az említett pályákra bevonítani, az a szolgáltatási minőség jelentős romlásával járhat.

Az **éghajlatváltozás** hatásai egyre inkább érzékelhetők Győr városában is, főként aszályok, extrém nyári hőség és villámárvizek formájában. Ha a város nem képes megfelelő mértékben növelni a zöldfelületek arányát, vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, a város élhetősége, megtartó ereje komoly veszélybe kerülhet.

A város életében egyre meghatározóbb az a 20-30 ezer főre taksált ingázó és munkavállalási céllal a térségbe költöző lakos, akiknek **térségi kötődésük, identitásuk még nem alakult ki**, így kiemelten fontos az esetükben a győri identitás erősítése

Kiszolgáló város

Győr városa ipari múltjának köszönhetően számos alulhasznosított barnamezős területtel rendelkezik, amelyek közül kiemelkedik a régi Húsgyár és Rábagyár területe. A jövőben kiemelten fontos lehet ezen területek hasznosítása, **zöldfelületek, parkok, lakónegyedek, illetve kulturális intézmények létrehozása**. A városok élhetősége a klímaváltozás környezetre gyakorolt hatásainak köszönhetően egyre romlik, amely növeli a helyi klimatikus viszonyokhoz történő adaptáció szükségességét. Éppen ezért indokolt a jövőben a nyári extrém hőség kockázatainak mérséklése a zöldterületek arányának növelésével és a vízparti területek védelmével.

A városban 2022-ben lefolytatott kérdőíves kutatás eredménye alapján a győri lakosok legkevésbé az egészségügyi ellátás és szociális ellátás színvonalával voltak elégedettek, de a köznevelési rendszer kapcsán is alacsony volt az elégedettség. A **humán közszolgáltatások színvonalának** emelése elengedhetetlen a város gazdasági-társadalmi fejlődéséhez a jövőben.

A város közlekedési rendszerét 2022-ben **az egyéni motorizált közlekedés dominálja**. A korábbi trendek alapján az autózás egyre elterjedtebbé válása a jövőben is valószínűsíthető. A kerékpáros infrastruktúra hálózatos, biztonságos kiépítettsége ugyancsak csökkentheti a közutak terheltségét.

Emellett előkészítés alatt van az elővárosi közlekedés és kötött pályás közlekedés fejlesztési terveinek elkészítése.

3.1.2 STANDARD ÉS ADAPTÍV FORGATÓKÖNYVEK

A jelen fejezetben a korábban már azonosított kockázatok és lehetőségek közül a kockázatok hatáselemzésére fókuszálva kerül bemutatásra a város standard és adaptív forgatókönyve. A standard forgatókönyv a külső hatások begyűrzésével számol, melyre a város korlátozottan tud intézkedéseket hozni. Ennek megfelelően készült el az Önkormányzat kitettségi mátrixa.

35. Táblázat Győr városának kitettségi mátrixa

Kockázat	Milyen a hatás kockázati besorolása? (1-5)	Milyen gyakoriságú a hatás? (1-5)	Mekkora a várható hatás mértéke? (1-5)
Prosperáló város			
A város ágazati szerkezetének egyoldalúsága, egyprofilú gazdasági szerkezet (járműipar) fennmarad	3	3	3
A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését	4	4	4
Országos, globális gazdasági válság	4	1-2	5
A szolgáltató szektor fejlődése nem követi a gazdaság húzóágazatainak növekedési ütemét	3	2	3
Digitális város			
Az idősebb lakosság digitális felkészültségének elmaradása	2	5	2
Az erőforrások szűkössége miatt dráguló technológiai megoldások (chiphány, nemesfémhiány)	3	3	3
A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	4	3
A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) gátolja a digitalizációs elterjedését	3	3	3
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	4	4	3
A város közműszolgáltatóinak digitális lemaradása	2	5	4
Zöldülő város			
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	5	4	5
A növekvő beépítettség miatt csökkenő biológiai produktív felület	4	4	3
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	4	4	4
Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	3	3	3
A városi inaktív, barnamezős területei kihasználatlanok maradnak	3	3	3
A városi mikroklima romló tendenciái (hőszigetek, betonfelületek)	3	4	3
Megtartó város			
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerő-piaci változások	4	5	4
Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	4	5	5
A globális klímaváltozás begyűrzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	4	4	3
A városi lakosság érdektelensége, identitásának csökkenése	2	3	3

Kockázat	Milyen a hatás kockázati besorolása? (1-5)	Milyen gyakoriságú a hatás? (1-5)	Mekkora a várható hatás mértéke? (1-5)
A szolgáltató szektor nem követi a húzóágazatok növekedési ütemét	3	3	3
Kiszolgáló város			
A humán közszolgáltatások színvonalának romlása, a szolgáltatás minőségében tapasztalható egyenlőtlenségek növekedése	3	4	4
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	4	5	5
A város energetikai kitettsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	5	5	5

Standard forgatókönyv

A standard forgatókönyv megvalósulása esetén Győr egyoldalú gazdasági szerkezetéből fakadóan lemarad regionális versenytársaitól. A tőkebefektetők és a potenciális munkaerő inkább a szomszédos nagyvárosokat (Bécs, Pozsony, Budapest) választja, melyek az oktatás, digitalizáció és közlekedés területeken jobb lehetőségekkel rendelkeznek. A város globális gazdaságtól való függése, kitettsége a gazdasági válságoktól továbbra is jelentős marad, amely a lakosság munkahely-stabilitását veszélyezteti.

A digitalizáció terén az idősebb generációk nem kapnak lehetőséget az új megoldások megismerésére, ami a jövőben kizárja őket a használatból, és tovább növeli lemaradásukat a társadalmon belül. Az erőforrások szűkösségéből kifolyólag tovább növekednek az árak az információs technológiák piacán, a városban működő közműszolgáltatók, oktatási intézmények digitális lemaradása tovább növekszik. A problémát tovább tetézi a szabályozási környezet változása, amely a digitális megoldások használatát gátolja.

A zöldülő város tekintetében a zöldfelületek csökkenése, a szélsőséges időjárási körülmények okozta károk (aszály, vihar, hősziget-hatás, árvíz, kockázat, csökkenő biodiverzitás) növekedése várható, amelyek egészségügyi kockázatokkal és a város népességmegtartó képességének csökkenésével jár a jövőben. A gazdag felszíni vízhálózattal rendelkező Győr és térsége a régióban megnövekedett vízhasználat és annak elszennyezése és az csökkenő csapadék hatására súlyos környezeti, egészségügyi és mezőgazdasági problémákkal kell szembenéznie, ami kihat számos más ágazatra is (turizmus, közműhálózat működtetése). Emellett a város kihasználatlan barnamezős területei alulhasznosítottak maradnak, amelynek terhére a zöldterületek aránya nem növekszik, új kulturális és egyéb szolgáltatások nem jönnek létre.

A megtartó város dimenziójában a kedvezőtlen demográfiai és munkaerőpiaci változások, a szolgáltató szektor lemaradása, valamint városi lakosság helyi kötődésének hiánya következtében Győr folyamatos elvándorlással és megfogyatkozó népességgel néz szembe.

A kiszolgáló város tekintetében a város mikroklimatikus állapota tovább romlik, a hőszigetelés fokozódik. A város energetikai kitettsége növekszik, amely válság időszakában akadozó hálózati ellátást eredményez a lakossági és vállalati ügyfelek számára egyaránt. A közösségi- és aktív közlekedési rendszerek fejlesztések nélküli működtetése tovább növeli az az autós közlekedést a városban és az agglomerációban, ami már jelenleg is súlyos problémákat okoz.

A felkészültségi mátrix a kiemelten kockázatos (4-es vagy 5-ös kockázati besorolású) külső hatásokat foglalja össze Győr adott kockázattal összefüggésben felmerülő abszorpció, adaptáció és transzformáció képességét bemutatva. A felkészültségi mátrix összesen 11 kockázati elemet tartalmaz, ami alapján felvázolásra került a város adaptív forgatókönyve.

36. táblázat Győr városának felkészültségi mátrixa

Kockázat	Milyen a város abszorpció képessége? (1-5)	Milyen a város adaptációs képessége? (1-5)	Milyen a város transzformációs képessége? (1-5)
Prosperáló város			
A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését	3	4	3
Országos, globális gazdasági válság	2	3	2
Digitális város			
A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén	4	4	3
Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek	3	4	3
Zöldülő város			
Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása	4	3	3
Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környezetkárosítása romlik	4	3	4
Megtartó város			
Kedvezőtlen demográfiai és munkaerő-piaci változások	4	3	4
Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány	2	3	3
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére	3	2	3
Kiszolgáló város			
Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi közlekedéssel és a kerékpáros közlekedéssel szemben	3	2	4

Kockázat	Milyen a város abszorpciós képessége? (1-5)	Milyen a város adaptációs képessége? (1-5)	Milyen a város transzformációs képessége? (1-5)
A város energetikai kitétsége növekszik, az ellátás bizonytalanná válik	3	3	2

Adaptív forgatókönyv

A felkészültségi mátrix alapján Győr két fő hatással számolhat a jövőben a prosperáló város dimenzió esetében. Az egyik a közoktatás lemaradása, a tanulók munkaerőpiacon való érvényesülésének nehézségei. Győrben kiépült együttműködési hálózat működik a város ipari tengelye és a Széchenyi István Egyetem, illetve szakképzés között. Amennyiben az Önkormányzat, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, a Szakképzési Centrum és a Széchenyi István Egyetem elkötelezettek a korszerű oktatási és készségfejlesztési módszerek alkalmazásában, jelentősen javulhat a jövőben Győr versenyképessége. A másik nagy kockázattal járó hatás a globális gazdasági válságok begyűrűzése a térségbe, amely esetében kifejezetten alacsony abszorpciós és adaptációs képessége lehet a városnak. A gazdasági szerkezet diverzifikációja, a rövid ellátási láncok előnyben részesítése segíthet egy esetleges recesszió hatásainak mérséklésében.

A digitális város dimenzió esetében a kis- és középvállalkozások, illetve az oktatási intézmények, tanulók digitális értelemben történő lemaradása szerepelnek nagyobb mértékű kockázatként. A kis- és középvállalkozások digitális eszközökkel, képzésekkel történő felkészítése a 21. századi működésre kiemelten fontos lehet a versenyképesség megőrzése érdekében.

A zöldülő város esetében az időjárás szélsőségek gyakoribbá válása jelent komoly kockázatot, amire a város csak részben van felkészülve. Amennyiben Győr megfelelő mértékben képes növelni az árnyékot adó zöldfelületek arányát, a klímaváltozás hatásainak ellenálló fajokat telepít, korszerű növényápolási és növényvédelmi technikákat alkalmaz, ökológiai szemléletű zöldfelület-gazdálkodást épít ki, képes vízparti területeit megfelelően megvédeni és vízmegtartó rendszerekkel a lehulló csapadékot hasznosítani, azok elérhető menedékként szolgálhatnak a klímaváltozás hatásaival szemben.

Győr kedvezőtlen hosszútávú demográfiai és munkaerőpiaci változásainak kezelésére több eszköz is rendelkezésre áll az Önkormányzat számára a fiatal családok bevonásától, a szolgáltatások minőségének javításáig, hogy az Önkormányzat vándorlási egyenlege továbbra is pozitív maradjon. Az egészségügyi, szociális és köznevelési szektorban tapasztalható munkaerőhiány esetében a város már jóval kevésbé képes kezelni a kockázatokat, hiszen ezen szektorok jelentős része nem önkormányzati kompetenciát képeznek.

A kiszolgáló város dimenziója esetében Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata képes lehet a jövőben közlekedési rendszerét a fenntarthatóság irányába billenteni az ehhez szükséges pályázati

forrásokkal, valamint azzal, hogy megfelelő szabályozási eszközökkel rendelkezik. Az energetikai szektor valamivel kisebb mozgástérrel rendelkezik, de lehetséges az elmozdulás a fosszilis energiahordozóktól a megújuló energiaforrások irányába.

3.2 JÖVŐKÉP

Győr Megyei Jogú Város regionális központként képes rugalmasan alkalmazkodni a jövőbeni környezeti, társadalmi és gazdasági kihívásokhoz, fejlett intézményrendszerrel, adaptív stratégiákkal rendelkezik a felmerülő problémák kezelésére. Az Önkormányzat versenyképes közszolgáltatásokkal, a helyi identitást erősítő kulturális szolgáltatásokkal és diverz gazdaságszerkezettel biztosítja a város élhetőségét.

Győr prosperáló városként a jövőben diverz gazdaságszerkezettel működik, fejlett járműipara mellett kiemelkedő kutatói központként, szolgáltatóközpontként és építőipari központként funkcionál. Fejlett, hatékony közlekedési hálózatával és korszerű oktatási rendszerével sikeresen képes kiszolgálni a város gazdasági ökoszisztémáját. A város diverz gazdasági rendszere mellett rövid ellátási láncokkal, önálló energiagazdálkodással és a körforgásos gazdaság megoldásaival képes reziliensen ellenállni az ágazati, országos és globális gazdasági válságok hatásainak. A város magas szintű vendéglátóiparának, közszolgáltatásainak és kulturális programjainak köszönhetően vonzó, élhető alternatívát jelent a környező nagyvárosokkal szemben, amely pótlólagos munkaerő-keresletet biztosít a gazdaság szereplői számára.

Győr zöldülő városként élhető menedéket képez a klímaváltozás okozta extrém időjárási szélsőségekkel szemben. Csatorna- és vízmegtartó-rendszerei képesek elvezetni, és a későbbiekben hasznosítani a villámárvizek során lehulló csapadékot, fejlett zöldinfrastruktúrája csökkenti a hősziget-hatást az extrém nyári hőségben. Fejlett építési szabályai korlátozzák a város szétterülését, és a barnamezős területeinek hasznosításával új és élhető városi funkciók, városnegyedek jönnek létre. A városi levegő minősége kiváló, köszönhetően a magas energiahatékonyssággal és alacsony kibocsátással rendelkező lakóházaknak, az ipari szennyezés alacsony szintjének és a fenntartható közlekedési módok elterjedtségének.

Győr a digitális város dimenziójában aktívan odafigyel az idősebb és fiatalabb korosztályok kompetenciafejlesztésére, hogy ők is képesek legyenek teljes egészében használni a város által kínált digitális szolgáltatásokat. Fejlett infrastruktúrával rendelkezik a kis-és középvállalkozások üzleti digitalizáció terén történő felzárkóztatására, és széleskörben alkalmaz digitális megoldásokat a közműszolgáltatások és a közlekedés terén is.

Győr, mint megtartó város sikeresen vonzza a fiatal családokat a térségbe, amelynek köszönhetően pozitív vándorlási különbözet és természetes szaporodás jellemzi. A városi identitás meghatározóvá

válí a kulturális és helytörténet programoknak, intézményeknek köszönhetően, melyek jelenleg is számos kulturális programmal várják az érdeklődőket.

A kiszolgáló város dimenziójában az Önkormányzat fenntartható közlekedési rendszert működtet, amely a fejlett közösségi közlekedés, az egyéni motorizált és kerékpáros közlekedés és a gyaloglás megfelelő kombinációjával képes minden mobilitási igényt hatékonyan kielégíteni. Az Önkormányzat a jövőben számos középület, termelési egység és lakossági épületegyüttes energiaellátását fedezi megújuló energiaforrásokkal.

37. táblázat A stratégiai célok és az 5 FVS tervezési dimenzió összevetése (Jelmagyarázat: + meglévő kapcsolat; ++ erős kapcsolat; +++ nagyon erős kapcsolat)

Tervezési dimenziók/Stratégiai célok	S1. Társadalom		
Részcélok	Egészséges társadalom	Kultúra szerepének növekedése a társadalomban	Helyi közösségfejlesztés
1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)	+	++	++
2. Zöldülő város (energetikai átállás)	+++	+	+
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)	+	++	++
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)	+	+++	+++
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).	+	+	+
Tervezési dimenziók/Stratégiai célok	S2. Gazdaság		
Részcélok	Diverzifikált gazdaság	Gazdaságfejlesztés támogatása	Korszerű, hatékony ipar
1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)	+++	+++	+++
2. Zöldülő város (energetikai átállás)	++	++	+++
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)	++	++	++
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)	+	+	+
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).	++	++	+++
Tervezési dimenziók/Stratégiai célok	S3. Épített környezet		
Részcélok	Igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása	Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése	Policentrikus város
1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)	++	+	++
2. Zöldülő város (energetikai átállás)	++	+++	++

3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)	+++	++	+
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)	++	+	++
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).	+++	+	+++
Tervezési dimenziók/Stratégiai célok	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés		
Részcélok	Közlekedésfejlesztés	Hatékony közműellátás és városüzemeltetés	
1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)	++	+	
2. Zöldülő város (energetikai átállás)	++	++	
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)	++	++	
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)	+	+	
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).	+++	+++	
Tervezési dimenziók/Stratégiai célok	S5. Természeti környezet és városi élhetőség		
Részcélok	Környezet védelme, zöldfelületek fejlesztése	Kék infrastruktúra fejlesztés	
1. Prosperáló város (helyi gazdaságfejlesztés)	+	+	
2. Zöldülő város (energetikai átállás)	+++	+++	
3. Digitális város (digitális technológia alkalmazása, okos megoldások működési integrációja)	+	+	
4. Megtartó város (társadalmi folyamatok, beleértve a befogadást és esélyegyenlőséget is)	++	++	
5. Kiszolgáló város (városi területhasználat, közmű infrastruktúra, épített és természeti környezet).	+++	+++	

38. táblázat A városrészi célok megjelenítése (Jelmagyarázat: + meglévő kapcsolat; ++ erős kapcsolat; +++ nagyon erős kapcsolat)

városrészek / stratégiai célok kapcsolódásai (mely stratégiai célok miként kapcsolódnak a városrészekhez)	S1. Társadalom		
	Egészséges társadalom	Kultúra szerepének növekedése a társadalomban	Helyi közösségfejlesztés
Adyváros	+++	++	++
Bácsa	+	+	+
Belváros	+	+++	++
Góré-Dűlő	+	+	+
Gyárváros	++	+++	+++
Gyirmót	+	+	++
Győrszentiván	++	+	+
József Attila városrész	+	+	+
Kisbácsa	+++	++	++

Kismegyer	++	++	+++
Központi Iparterület	+	+	+
Likócs	+	+	+
Marcalváros	++	+	++
Ménfőcsanak	+	+	++
Nádorváros	++	++	++
Pinnyéd	++	+	++
Rabkert	+	+	+
Révfa	+	+++	++
Sárás	++	+	+
Szabadhegy	++	++	++
Sziget	+++	++	++
Újváros	+	+	+
városrészek / stratégiai célok kapcsolódásai (mely stratégiai célok miként kapcsolódnak a városrészekhez)	S2. Gazdaság		
	Diverzifikált gazdaság	Gazdaságfejlesztés támogatása	Korszerű, hatékony ipar
Adyváros	+	+	+
Bácsa	+	+	+
Belváros	+++	+++	+
Góré-Dűlő	+	+	+
Gyárváros	+++	+++	+
Gyirmót	+++	+++	+
Győrszentiván	++	++	+++
József Attila városrész	+	+	+
Kisbácsa	+++	+++	+
Kismegyer	++	++	+
Központi Iparterület	+++	+++	+++
Likócs	++	++	+++
Marcalváros	+++	+++	++
Ménfőcsanak	+++	+++	++
Nádorváros	+++	+++	++
Pinnyéd	+	+	+
Rabkert	+	+	+
Révfa	++	++	+
Sárás	+	+	+
Szabadhegy	++	++	++
Sziget	+++	+++	++
Újváros	+	+	+
városrészek / stratégiai célok kapcsolódásai (mely stratégiai célok miként kapcsolódnak a városrészekhez)	S3. Épített környezet		
	Igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása	Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése	Policentrikus város
Adyváros	++	+++	+
Bácsa	+	+	+

Belváros	+++	+++	+
Góré-Dűlő	+	+	+
Gyárváros	+++	++	+
Gyirmót	+	+	+++
Győrszentiván	+	++	+
József Attila városrész	+	+	+
Kisbácsa	+++	+++	+
Kismegyer	+	++	+
Központi Iparterület	+	++	++
Likócs	+	+	+
Marcalváros	+++	+++	++
Ménfőcsanak	+	++	+++
Nádorváros	+	++	++
Pinnyéd	+	++	+
Rabkert	+	+	+
Révfa	+++	++	+
Sárás	+	+++	+
Szabadhegy	+	++	++
Sziget	+++	++	+
Újváros	+	+	+
városrészek / stratégiai célok kapcsolódásai (mely stratégiai célok miként kapcsolódnak a városrészekhez)	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés		
	Közlekedésfejlesztés	Hatékony közműellátás és városüzemeltetés	
Adyváros	++	+++	
Bácsa	+	+	
Belváros	+++	++	
Góré-Dűlő	+	+	
Gyárváros	++	++	
Gyirmót	+++	++	
Győrszentiván	+++	+++	
József Attila városrész	+	+	
Kisbácsa	++	++	
Kismegyer	++	+++	
Központi Iparterület	+++	++	
Likócs	++	+++	
Marcalváros	++	++	
Ménfőcsanak	+++	++	
Nádorváros	++	++	
Pinnyéd	++	+++	
Rabkert	+	+	
Révfa	+++	++	
Sárás	++	+++	
Szabadhegy	+++	+++	
Sziget	++	++	
Újváros	+	+	

városrészek / stratégiai célok kapcsolódásai (mely stratégiai célok miként kapcsolódnak a városrészekhez)	S5. Természeti környezet és városi élhetőség	
	Környezet védelme, zöldfelületek fejlesztése	Kék infrastruktúra fejlesztés
Adyváros	++	+
Bácsa	+	+
Belváros	+	+++
Góré-Dűlő	+	+
Gyárváros	+	+
Gyirmót	++	+
Győrszentiván	+	+
József Attila városrész	+	+
Kisbácsa	+++	+
Kismegyer	+	+
Központi Iparterület	+	+
Likócs	+	+
Marcalváros	+++	+
Ménfőcanak	++	+
Nádorváros	+	+
Pinnyéd	+++	+
Rabkert	+	+
Révfa	++	+++
Sárás	+++	++
Szabadhegy	+	+
Sziget	++	++
Újváros	+	+

3.3 A STRATÉGIA CÉLRENDSZERE

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet
Részcélok	Egészséges társadalom	Diverzifikált gazdaság	Igényes településkép védelme és város-rehabilitáció folytatása	Közlekedésfejlesztés	Környezet védelme, zöldezés, élővilág
Tematikus célok	Egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása	K+F+I tevékenységek ösztönzése	Egészséges lakókörülmények biztosítása	Városi úthálózat fejlesztés	Természeti értékek (vagyis élővilág)
	Egészség-tudatosság, fejlesztés, prevenció, szemléletformálás	Logisztikai iparágak fejlesztése	Közbiztonság javítása	Kerékpáros- és gyalogos közlekedés infrastrukturális fejlesztése	Új közösségi és rekreációs létfeltételek
	Élethosszig tartó sportolás lehetőségeinek fejlesztése	Idegenforgalom fejlesztése	Tömbrehabilitáció, tömbfeltárások folytatása	Közösségi közlekedés fejlesztése	Területtel és a természeti értékekkel való gazdálkodás
	Szabadidő-eltöltés lehetőségeinek szélesítése	Differenciált kereskedelmi ellátás erősítése	Műemléki területek megóvása, értékőrző megújítása	Kikötők fejlesztése, hajózási lehetőségek fejlesztése	Minimális környezetszennyezés, ellátási biztonságok előnyben részesítése
	Időskorúak védelmének fejlesztése	Duális gazdaság elősegítése	Városi közterületek megújítása, korszerűsítése	Intermodális közlekedési csomópontok kialakítása és fejlesztése	Körforgásos gazdaság
	Digitalizáció fejlesztése az egészségügyben	Kreatív és tudásigényes iparágak megjelenésének ösztönzése	Barnamezős területek revitalizációja	Kötőtpályás közlekedés és elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése	
				Parkolási problémák enyhítése	
				Energiahatékonyság ösztönzése a városi közlekedésben	

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet
<i>Részcélok</i>	<i>Kultúra szerepének növelése a társadalomban</i>	<i>Gazdaságfejlesztés támogatása</i>	<i>Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése</i>	<i>Hatékony közműellátás és városüzemeltetés</i>	<i>Kék infrastruktúra</i>
<i>Tematikus célok</i>	Oktatás színvonalának emelése	Munkaerőpiacra való eljutás elősegítése, munkaerő mobilitás ösztönzése	Meglévő épületállomány energiatakarékos rekonstrukciójának folytatása	Szennyvízelhelyezés és kezelés, csapadékvíz elvezetés fejlesztése, hálózat-rehabilitáció	Hullámterek zöld kapcsolása, vízparti közhasználatú ren
	A város kulturális központ szerepének erősítése	Nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése	Alacsony energiafogyasztású és passzív házak építésének támogatása, támogatási rendszer kiépítése	Árvízvédelem, vízrendezés	Mederrendezés
	A lakosság térségi kötődésének erősítése (helytörténet, helyi kultúra, hagyományok)	Munkáltatói igényeken alapuló képzési és foglalkoztatási programok ösztönzése	Panelprogram folytatása	Hulladék-gazdálkodás, hulladék-hasznosítás továbbfejlesztése	Vízparti területek rev
	Hozzájárulás erősítése a civil szervezetek működési feltételeinek biztosításához	Vállalkozásfejlesztés	Fenntartható városi energiastratégia készítése	Intelligens energia-elosztó hálózat kiépítésének folytatása	Hatékony csapadékvíz
	Hozzájárulás erősítése az egyházak működési feltételeinek biztosításához	Start-up és spin-off cégek létrehozásának elősegítése	Energiatakarékos fejlesztési programok támogatásának folytatása	Informatika szolgáltatások fejlesztése	Vízpartok elé hozzáférhetős
				Városi szolgáltatások intelligens rendszerbe szervezésének továbbfejlesztése	
<i>Részcélok</i>	<i>Helyi közösségfejlesztés</i>	<i>Korszerű, hatékony ipar</i>	<i>Policentrikus város</i>		
<i>Tematikus célok</i>	Meglévő munkahelyek megtartása, új munkahelyek teremtése, munkaerő biztosítása	Győr központú technológiai régió létrehozása - Győri Járműipari Életpálya Modell	Várostérségi települések együttműködésének elősegítése		
	Befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése		Szolgáltatáshiányos területek javítása		
			Kompakt város elvének érvényesítése		

Stratégiai célok	S1. Társadalom	S2. Gazdaság	S3. Épített környezet	S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés	S5. Természeti környezet
			Kaputérségek fejlesztése		
Horizontális célok	H1. Energiahatékonyság, klímavédelem; H2. Fenntartható fejlődés; H3. Reziliencia; H4. A digitális (okos) technológiák elterjedésének elősegítése; H5. Esélyegyenlőség; H6. Társadalmi-ter				

S1. TÁRSADALOM

Győr városának jövője szempontjából elsődleges stratégiai cél a humán infrastruktúra fejlesztése, az élhetőség biztosítása, a társadalmi szolgáltatások magas színvonalának fenntartása. A város demográfiai trendjeit vizsgálva megállapítható, hogy a jövőben növekedni fog az idős korosztály aránya a társadalmon belül. Éppen ezért kiemelten fontos fejlett egészségügyi ellátással, élethosszig tartó sportolási és egyéb szabadidő eltöltési lehetőségekkel és egészségtudatossági programokkal növelni az idősebb és fiatalabb korosztályok életminőségét egyaránt. A humán közszolgáltatások, kiváltképp az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságát jelentős mértékben javíthatja a digitalizáció, a fejlett informatikai rendszerek.

A város oktatási intézményeiben kiemelkedő színvonalon képeznek szakembereket, a további versenyképesség fenntartása érdekében azonban elengedhetetlen a jövőben is a folyamatos megújulás, a munkaerő-piaci igényekre történő reagálás. Az oktatás terén az infrastrukturális fejlesztéseken túl többek között szervezeti fejlesztések, pedagógiai továbbképzések, lemorzsolódás elleni programok és az élethosszig tartó tanulást erősítő projektek is helyet kaphatnak.

A város megtartókéességének növelése érdekében elengedhetetlen a kulturális szolgáltatások fejlesztése. A helyi értékekre alapozott kulturális intézmények, programok segítenek a helyi identitás erősítésében és a kulturális turisztikai vonzerő növelésében egyaránt. Győr számára előnyös lehet a jövőben a kulturális szolgáltatásokat nyújtó intézmények térben koncentrált elhelyezése, egy, a karakterében kifejezetten a kulturális igények kiszolgálására létrejött negyed kialakítása.

Győrben a város gazdasági erejének köszönhetően egyre nagyobb arányban vannak jelen a munkavállalás céljából ingázók vagy frissen letelepedők. Annak érdekében, hogy ők is a város társadalmi szövetének részévé válhassanak, kiemelten fontos a munkaerő megtartása, a közösségfejlesztés, a befogadó közösségek kialakítása, amely az identitás-képzésben is jelentős szereppel bír.

S2. GAZDASÁG

Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, és központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. Ágazati szerkezetét vizsgálva főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető a gazdasági húzóereje. Éppen ezért kiemelt cél a korszerű hatékony ipari termelés megőrzése, az ágazat folyamatos fejlesztése és a régiós járműipari központ szerepének betöltése. A város rezilienciája érdekében emellett fontos a diverz gazdaságszerkezet megteremtése és a minél szélesebb ágazati paletta ösztönzése a vállalkozások körében. Ennek egy kiváló eszköze a magas hozzáadott értékű kutatás-fejlesztés és innováció ágazat további támogatása, a tudományos és gazdasági szektor közötti szinergiák kiaknázása. Jelentős

potenciált hordoznak magukban a logisztikai iparágak, a turisztikai ágazat vagy éppen a kreatívipar, amelyek fejlesztése tovább erősítheti a város ellenálló-képességét.

Az ágazati fejlesztéseken túl ugyancsak fontos célként jelenik meg a gazdasági szervezeteket körülvevő ökoszisztéma fejlesztése, a vállalkozási tevékenység feltételeinek javítása. Ennek keretében helyet kapnak a tematikus célok között a városban tapasztalható munkaerőhiány enyhítése érdekében tervezett munkaerő-mobilitási fejlesztések és munkáltatói igényeken alapuló képzési és foglalkoztatási programok egyaránt. Fontos cél még a város nemzetközi kapcsolatainak erősítése, befektetői pozíciójának javítása, illetve a start-up és spin-off cégek létrejöttének támogatása is.

S3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A város épített környezetének védelme, fejlesztése ugyancsak kiemelt stratégiai célként jelenik meg Győr jövőképeben. A műemléki épületek, a településkép védelme hozzájárul a város történeti múltjának megőrzéséhez, a városi identitás erősödéséhez. A város épületeivel kapcsolatban kiemelt cél még az egészséges és méltányos lakókörülmények biztosítása a helyi lakosok számára, amelynek részeként az önkormányzati lakásállomány minőségének növelése és a szociális város-rehabilitáció folytatása jelennek meg tematikus célokként. Az épületeken túl a városi közterületek megújítása, korszerűsítése is fontos feladat a város számára, hiszen a funkciójában és kinézetében megújuló közterületek hozzájárulnak a szabadidő eltöltés minőségi fejlődéséhez. A város számos hasznosítható barnamezős területtel is rendelkezik, amelyek jövőbeni beépítése új városi tereket, funkcionális negyedeket nyithat meg a lakosság előtt. Ennek egy kiemelt példája a város vízióját nagyban meghatározó kulturális negyed kialakításának terve.

A 2022-ben kibontakozó energiaválság rávilágított arra, hogy számos lakó- és intézményi épület energiahatékonysága elmarad a kívánatos szinttől. Éppen ezért rendkívül fontos a város épületállományának energiatakarékos rekonstrukciója, a régi, energetikailag alacsony besorolású épületállomány fejlesztése és az alacsony fogyasztású, illetve passzív házak építésének támogatása.

Győrt - mint sok más közép- illetve nagyvárost Európában - is érinti a városi szétterülés jelensége, az alvóvárosok, városrészek kialakulása. Az egyközpontú várostérségek fenntartása jóval kevésbé hatékony, mint a policentrikus, kompakt városok működése. Fontos cél éppen ezért a városi, várostérségi alközpontok kialakulásának támogatása, a szolgáltatáshiányos területek fejlesztése, annak érdekében, hogy a város közlekedési, intézményi és egyéb infrastrukturális leterheltsége enyhüljön.

S4. VÁROSFENNTARTÁS, ÜZEMELTETÉS ÉS KÖZLEKEDÉS

Győr városában az egyik legfőbb konfliktus a közlekedés terén lelhető fel. A motorizáció szintje a városban negyedével nőtt tíz év alatt, amely jelentősen terheli a városi parkolási rendszert és a közúthálózatot. Kiemelten fontos cél éppen ezért életképes alternatívát nyújtani az egyéni motorizált közlekedéssel szemben. Ezen fejlesztések közé sorolható a közösségi közlekedés infrastruktúrájának, javítása, a kerékpáros- és gyalogos közlekedés, illetve a mikromobilitás lehetőségeinek fejlesztése. Ugyancsak fontos a meglévő közúthálózat és parkolási rendszer fejlesztése annak érdekében, hogy az egyéni közlekedés lehetőségei is javuljanak. A modern hatékony mobilitási hálózatok elengedhetetlen részei az intermodális csomópontok, amelyek a különböző közlekedési módok közötti váltást teszik gördülékennyé. Az elővárosokban élő népesség növekedésével jelentős igény mutatkozik a kötöttpályás agglomerációs közlekedés fejlesztésére, de a város földrajzi adottságait kihasználva a vízi közlekedés is meghaladhatja a turisztikai hasznosítás lehetőségét, és valós mobilitási igényeket elégíthet ki.

A térség népességnövekedésének következtében ugyancsak jelentős terhelés éri a város közműellátását és a városüzemeltetés egyéb szolgáltatásait is. A helyzeten tovább rontanak a klímaváltozás okozta villámárvizek és egyéb extrém időjárási körülmények. Jelentős fejlesztésre szorul éppen ezért a város szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető rendszere, illetve az árvízvédelem, vízrendezés területén is szükséges fejlesztéseket végrehajtani. A digitális és okosmegoldások alkalmazásának fejlesztése jelentősen növelheti a városüzemeltetési szolgáltatások hatékonyságát, így a jövőben fontos célként jelennek meg az intelligens energia-elosztó hálózatok fejlesztése vagy éppen a hulladékgazdálkodás okosfejlesztése.

S5. TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS VÁROSI ÉLHETŐSÉG

A már korábban tárgyalt káros környezeti hatások mérséklése érdekében elengedhetetlen a környezet védelme, a zöld- és kék infrastruktúra fejlesztése. Emellett a többfunkciós, rekreációs zöldfelületek fejlesztése, a vízviszatarató ökológiai rendszerek kialakítása, új zöldfelületek kialakítása barnamezős területen vagy közlekedési infrastruktúra környezetében, klímaváltozásnak ellenálló fajok telepítése, lakossági szemléletformálás az ökológiai megoldásokkal kapcsolatban.

Győr esetében a természeti értékek széles tárházával találkozhatunk a vízfelületektől, erdőterületen át a termőföldekig. Ezek megőrzése kiemelten fontos célt alkotnak, ahogy a körforgásos gazdasági modellek kialakítása és a fenntartható energiatermelési módok fejlesztései is. Győr esetében külön célként jelenik meg a kék infrastruktúra fejlesztése is, amely magában foglalja a vízparti területek revitalizációját, elérhetőségének funkciójának fejlesztését.

3.4 A REZILIENS VÁROS A STRATÉGIAI CÉLRENDSZERBEN

A reziliencia mint a település ellenállóképessége fontos tényező, mivel a külső kihívások nyomása alatt adott megfelelő reakció elengedhetetlen a város sikeressége érdekében. A városok a folyamatosan változó környezetben rugalmasan alkalmazkodva alakítják a saját cél- és eszközrendszerüket, ezzel biztosítva a városi reziliencia szempontjainak érvényesülését a hosszú távú fenntartható jövő érdekében.

Három olyan tényezőt szükséges vizsgálni, amely összetevőknek köszönhetően javul a rugalmas alkalmazkodási képesség: „elsősorban kiemelkedik a település azon képessége, amelynek köszönhetően a rendszer külső negatív hatásoknak ellenáll (abszorpciós képesség), a külső behatásokra megváltozik (transzformációs képesség), avagy a megváltozott külső körülményekhez adaptálódik (adaptációs képesség). A reziliens város rugalmasan alkalmazkodik a begyűrűző, akár sokkszerűen megjelenő változásokra, és azokat követően képes viszonylag rövid idő alatt újra működőképesé válni vagy új pályára állni” (FVS útmutató).

Az alábbi táblázat a FVS öt tervezési dimenziója (prosperáló, zöldülő, digitális, megtartó, kiszolgáló) mentén mutatja be az illeszkedést:

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Prosperáló város			
<i>A közoktatás nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését</i>	A közoktatástól függetlenül, vállalatok által támogatott képzések fejlesztése	A közoktatás feltételeinek javítása, a kerettantervek, programtervek átdolgozása	Szervezeti és szakmai továbbképzések a pedagógusok számára a 21. századi oktatási színvonal megteremtése érdekében
<i>Országos, globális gazdasági válság</i>	A válság által érintett ágazatok és munkanélküliek támogatása	Munkahelyteremtés, Üzleti inkubáció, reziliens ágazatok fejlesztése	Diverz gazdasági szerkezet kialakítása, az önkormányzati bevételek diverzifikációja
Digitális város			
<i>A KKV-k elmaradása az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata terén</i>	A megváltozott szabályozási környezet esetében alkalmazható digitális eszközök támogatása	A digitalizációban lemaradt intézmények, vállalatok felzárkóztatása, különbségek mérséklése	Digitalizációs fejlesztéseket koordináló szervezeti egység létrehozása
<i>Az oktatási intézmények és tanulók digitális eszközhányából fakadó lemaradása, egyenlőtlenségek</i>	A lemaradt tanulók digitális készségeinek fejlesztése, felzárkóztatás	Digitális eszközök beszerzése és iskolai biztosításai	A digitális készségfejlesztésre történő oktatói felkészítések, továbbképzések tartása, eszközfelmérés a tanulók körében
Zöldülő város			
<i>Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása</i>	Károk bejelentésére alkalmas Városszervíz applikáció továbbfejlesztése	Csatornarendszerek felújítása, bővítése a villámárvizek ellen, zöld infrastruktúra fejlesztése	Fenntartható Városi Energiastratégia és egyéb komplex elemzések elkészítése
<i>Az autós közlekedés, rossz tüzelési szokások és ipari tevékenység környeztkárosítása romlik</i>	A károsanyag elnyelésére alkalmas zöldfelületek arányának növelése	Károsanyag-kibocsátás csökkentése a közlekedés, az energetika és az ipari termelés fejlesztésével	A kevésbé szennyező technológiák előnyben részesítése az intézményi, lakossági, önkormányzati vásárlások, beruházások során
Megtartó város			
<i>Kedvezőtlen demográfiai és munkaerő-piaci változások</i>	Az idős korosztály életminőségét javító intézkedések, az öngondoskodás lehetőségeinek népszerűsítése		A város vonzóvá tétele kulturális programokkal, fejlett szabadidő eltöltési lehetőségekkel és diverz munkaerő-igény

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
			megteremtésének továbbfejlesztésével
<i>Az egészségügyi, szociális és oktatási szektorban egyre nagyobb mértékű munkaerőhiány</i>	A technikai feltételek javítása a pálya vonzóbbá tétele és az esetleges munkaerő-kiváltás érdekében	A munkaerőhiány által érintett humánszolgáltatási szektor fejlesztése, képzési rendszerek átalakítása	A munkaerőhiány csökkentését célzó akciócsoport felállítása, források biztosítása a szakmák vonzóbbá tétele érdekében
<i>A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen hatásokat fejt ki a város vonzerejére</i>	Az extrém nyári hőség elleni hidratáló pontok, párapuk számának növelése vitorlavásznak felszerelése	A kék- s zöld infrastruktúra fejlesztése, mederrendezés, zöldfelületek arányának növelése	A klímaváltozás hatásainak mitigációja érdekében fenntartható energetikai, közlekedési rendszerek kialakítása
Kiszolgáló város			
<i>Az egyéni motorizált közlekedés térnyerése a közösségi és a kerékpáros közlekedéssel szemben</i>	Védett kerékpársávok kialakítása	A közösségi közlekedés minőségi fejlesztése, a kerékpárhálózat bővítése	Motiválás a közösségi közlekedés, a kerékpár és egyéb mikromobilitási lehetőségek használatára
<i>A város energetikai kitértege növekszik, az ellátás bizonytalanná válik</i>	Az energiaigény csökkentése, a hatékonyság érdekében hozott szervezési intézkedések	A középületek épületek energiahatékonyságának növelése	Önálló, térségi energiatermelés arányának növelése

Prosperáló város

A prosperáló város megvalósulását a város helyi erőforrásait és adottságait innovatív módon hasznosító, a külső feltételrendszerek változására és a begyűrző kihívásokra adaptív módon reagáló, versenyképes gazdaság erősíti. A helyi gazdaságfejlesztés feladata tehát a húzóágazatok és hálózataik, valamint a hozzájuk kötődő innovációk megtelepedési feltételeinek biztosítása a fizikai és a szoft infrastruktúrák kiépítésével és a kedvező és vonzó működési környezet fenntartásával, amibe a köz- és magánszolgáltatások széles köre és jó minősége ugyanúgy beletartozik, mint az élhető város, vagy akár a kiemelkedő városhálózati pozíció.

Győr célrendszerében több stratégiai- és rész cél támogatja a prosperáló város dimenzióját. A gazdaság szempontjából Győrben kiemelkedő a járműipar és annak hatékony fejlesztése, amely az *S2. Gazdaság* stratégiai cél alatt jelenik meg. Önálló mivoltát és a prosperáló városhoz való markáns kapcsolódását a gazdasági súlyának felülreprezentáltsága adja. Ennek értelmében a prosperáló városhoz ún. *Győri Járműipari Életpályamodell* került hozzárendelésre, amely szinergikus kapcsolatban áll más helyi tényezőkkel. Győr stratégiai célrendszerének kapcsolódása a prosperáló város dimenziójához továbbá megjelenik a *„Diverzifikált gazdaság*, és a *„Gazdaságfejlesztés támogatása”* rész célok alatt, ahol szerteágazó módon kerültek kifejtésre a gazdaság élénkítésére, kiegyensúlyozott szerkezetű, reziliens ágazatokra támaszkodó gazdaságszerkezet létrehozására irányuló célkitűzések, karöltve az ellátási láncok ellenállóképességének erősítésével.

Zöldülő város

A zöldülő város támogatását alapvetően az *„S5. Természeti környezet és városi életőség”* stratégiai célhoz tartozó rész célok szolgálják. A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia keretében Magyarország 2050-re klímasemlegességet határoz meg, amely elváráshoz az önkormányzatok bevonásával kell mérsékelni a környezetterhelő kibocsátásokat, és átállni a nagy energiahatékonyságú és környezetkímélő megoldásokra. Győrben ez több szempontból is megjelenik a rész célok és tematikus célok esetében. Az Európai Parlament és Tanács Taxonómia rendelete értelmében feltüntetett célok mind nagy hangsúlyt kapnak Győr stratégiai célrendszerében. A természeti értékek védelme mellett megjelenik a közösségi rekreációs terek létrehozása és védelme, a termőföldekkel való takarékos és hatékony gazdálkodás, a minimális környezetszennyezéssel járó megoldások előnyben részesítése, a körforgásos gazdaság ösztönzése, valamint az épített környezet energiatakarékos fejlesztései. A dimenzió hangsúlyosságát mutatják a H1. Energiahatékonyság, klímavédelem és a H2. Fenntartható fejlődés horizontális célok is.

Győr, mint a *„folyók városa”*-ként ismert település nagy hangsúlyt fektet a kék infrastruktúra fejlesztésre, amely a vizek védelme, a hatékony csapadékvíz gazdálkodás és mederrendezések

mellett törekszik a vízparti területek közösségépítő, turisztikai attrakcióvá, és a helyi identitásképzés elemévé tételére.

Digitális város

A Digitális város dimenzió fókuszában a digitális technológia és okos megoldások városi alkalmazása, működési integrációja áll. A digitális fejlesztésekre önálló cél nem található az Önkormányzat célrendszerében, mivel a technológiai innovációknak alapvetően a városi működés hatékonyságát kell szolgálniuk, nem öncélú fejlesztésekként megjelenniük. Az utóbbi időben markánsan felértékelődtek a digitalizációs igények az egészségügyben, amelyet az „S1. Társadalom” stratégiai cél alatti „*egészséges társadalom*” rész cél tartalmaz. Emellett az „S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés” stratégiai cél alá integrálódtak be a digitális város dimenziói. A közlekedésfejlesztés terén számos okos megoldás áll a város rendelkezésére, amely segítségével növelhető a hatékonyság és a digitalizáció. A „*hatékony közműellátás és városüzemeltetés*” esetében található meg legjelentősebb szinten a digitalizációs folyamatok integrálása: intelligens energiahálózati hálózat kiépítése, informatika szolgáltatások fejlesztése, valamint városi szolgáltatások intelligens rendszerbe szervezésének továbbfejlesztése által. Emellett az IKT technológiák és digitális készségek támogatása az *oktatás színvonalának emelése* tematikus cél és a *Gazdaságfejlesztés támogatása* rész cél szerves részét kell képezze a versenyképesség erősítése érdekében.

Megtartó város

A megtartó város dimenzióját Győr célrendszerében legerősebben az „S1. Társadalom” stratégiai cél, és az alá tartozó rész- és tematikus célok szolgálják, hiszen az oktatási intézmények, az egészségügyi ellátás, a szociális és kulturális szolgáltatások bővítése a települési lehetőségeket szélesítik, növelik a hozzáférhetőségen és elégedettségen keresztül az élhetőséget. A humán infrastruktúrák és városi szolgáltatások fejlesztése a helyi igényeknek megfelelő szintre elősegíti a lakosság helyben tartását, akár csak a munkahelyteremtő gazdasági kezdeményezések.

Mindemellett a gazdaságfejlesztés támogatása során is érvényesül a megtartó város dimenziója: a „munkaerőpiacra való eljutás elősegítése, munkaerő mobilitás ösztönzése” tematikus cél során kialakítható egy vonzóbb, munkaerőpiaci szempontból kedvezőbb környezet, amely anyagi biztonsággal és kiszámíthatósággal segítheti az itt élőket. A klímaváltozás következtében a város vonzerejére gyakorolt negatív hatások mérséklését elsősorban a Zöldülő város dimenzió alatt bemutatott fejlesztések szolgálják.

Kiszolgáló város

A kiszolgáló város alapvetően az épített infrastruktúrák felől közelíti meg a városi rendszereket, így az „S3. Épített környezet” stratégiai cél esetében is érvényesül a kiszolgáló város dimenziója. Az

egészséges lakókörülmények biztosítása mellett a közbiztonság javítása és a városi területek rehabilitációja, újra pozicionálása szintén elősegíti a lakosság jóllétét és elégedettségét, amely során a jövőben Győr továbbra is vonzó város tud maradni. Az S3. stratégiai cél teljes rész- és tematikus célkészlete alkalmas a kiszolgáló város dimenziójának teljesítésére. Továbbá az „S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés” részcéljai, amelyben külön kezelendő a közlekedési infrastruktúra, illetve a közműellátás és városüzemeltetés kérdésköre is támogatják ezt a tervezési dimenziót, előbbinek különös jelentősége van a fenntartható közlekedési módok elősegítésében, míg utóbbinak az energiafüggőség csökkentésében. Emellett a kiszolgáló várost erősítik még az „S5. Természeti környezet és városi élhetőség” stratégiai célhoz tartozó tematikus célok is: a közösségi és rekreációs zöldfelületek létrehozása, a vízparti területek revitalizációja vagy a vízpartok elérhetőségének, hozzáférhetőségének javítása. Ezen célok együttes elérése markánsan hozzájárul a kiszolgáló város dimenziójának teljesüléséhez.

3.5 A STRATÉGIA ÖSSZHANGJA MÁS STRATÉGIÁKKAL

A településfejlesztési tervek, így a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia, célja, hogy egységes keretbe rendezze azon fejlesztéseket, amelyeket a város rövid, közép- és hosszú távon tervez megvalósítani. Az FVS tervezés során szükséges megvizsgálni, hogy Győr stratégiája, célrendszere milyen viszonyban áll más országos, vármegyei vagy települési, esetleg nemzetközi (uniós) tervekkel. E koherencia-vizsgálat részletes bemutatása a jelen fejezet feladata. Az egyes dokumentumokkal való összefüggések táblázatos összefoglalása során a győri célokra az alábbi jelölések használatosak:

- S1. Társadalom
- S2. Gazdaság
- S3. Épített környezet
- S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés
- S5. Természeti környezet és városi élhetőség

3.5.1 KAPCSOLÓDÁS AZ EURÓPAI UNIÓS CÉLKITŰZÉSEKHEZ

Az Európai Unió 2021-2027-es időszakra kijelölt öt fő célkitűzése közül mindegyik kapcsolódik Győr Fenntartható Városi Stratégiájának valamely céljához:

- **Intelligensebb Európa:** kapcsolódik a győri FVS céljaihoz a K+F+I, gazdaság diverzifikációja, valamint a vállalkozásfejlesztés területeken keresztül (S2).
- **Zöldebb, karbonszegény Európa:** illeszkedik a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiahatékonyság ösztönzése a városi közlekedésben, közösségi közlekedés fejlesztése, környezet védelme, zöld területek fejlesztése céljai által (S4, S5).
- **Jobban összekapcsolt Európa:** Idegenforgalom fejlesztésével, nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése céljaival illeszkedik (S2).
- **Szociálisabb Európa:** Egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása, egészség-tudatosság, prevenció, szemléletformálás célokra keresztül (S1).
- **A polgárokhoz közelebb álló Európa:** Egészséges társadalom, igényes településkép védelme és város-rehabilitáció folytatása, közlekedésfejlesztés, természeti értékek védelme rész- és tematikus céljaival illeszkedve (S1, S2, S3, S4, S5).

3.5.2 KAPCSOLÓDÁS MÁS TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKHOZ

Győr városát az alábbi területfejlesztési dokumentumok érintik, melyek esetében kifejtésre kerülnek a stratégiai célokhoz való illeszkedés:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Magyarország legfontosabb fejlesztési koncepciója, az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú (2030-ig terjedő) jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. <i>Erős kapcsolódás van a dokumentummal, mivel az FVS kiterjedően minden területre (gazdaság, társadalom, épített környezet, közlekedés, természeti környezet).</i>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
Országos Területrendezési Terv	„Meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.” <i>Nagyon erős a kapcsolódás az FVS épített környezet, valamint természeti környezeti és városi élıhetőség stratégiai céljaival.</i>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
Program a Versenyképesebb Magyarorszáért	A K+F szektor fejlesztését, a munkavállalók képzettségét és a vállalati környezetének javítását, az adózást, a közszférát, az oktatást és az egészségügyet érintő program, a magasabb gazdasági növekedés elérése céljából. <i>A győri célrendszerhez a gazdasági célokon belül leginkább a vállalkozásfejlesztés, a differenciált kereskedelmi ellátás erősítése, kreatív és tudásigényes iparágak megjelenésének ösztönzése területén kapcsolódik.</i>				
	S1	S2 X	S3 X	S4	S5
Nemzeti Reformprogram	A koronavírus-járvány okozta válsághelyzet utáni, hazai helyreállítási program, amely megoldást nyújt a járvány okozta társadalmi-gazdasági válságra. <i>Erős kapcsolódás található a gazdaságfejlesztés területén, azon belül a vállalkozásfejlesztés, K+F+I területeken, a társadalmi környezetben belül az oktatás színvonalának emelése a fő kapcsolódás, emellett fenntarthatósági és környezeti célok, energiahatékonyság terén kapcsolódik a célrendszerrel.</i>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5
A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030	Sikeres magyar kisvállalkozói kör kialakítása és a megélhetést biztosító fejlesztési támogatások szétosztása. <i>Kimondottan a kis és középvállalkozások stratégiai fókuszán alapszik, így nagyon erős a kapcsolódás vállalkozásfejlesztés, nemzetközi kapcsolatok erősítésének ösztönzése terén.</i>				
	S1	S2 X	S3	S4	S5

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	A turizmussal kapcsolatos hazai lehetőségek kihasználásával kapcsolatos dokumentum. A gazdaságon, az infrastruktúrán, a helyi értékeken és marketingen keresztül komplex módon tervezi fejleszteni a hazai turizmust. <i>Kapcsolat az idegenforgalom fejlesztése céllal, a természeti környezet, városi kulturális fejlesztések terén lehetnek további kapcsolódási pontok.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	Az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrásokkal kapcsolatos fenntarthatósági célkitűzések. <i>A stratégiához kapcsolódik Győr város célrendszerének társadalmi, természeti, gazdasági erőforrásainak terén.</i>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4	S5 X
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	Az éghajlatváltozáshoz hozzájáruló szennyezőanyagok (üvegházhatású-gázok) csökkentése, negatív hatásokhoz való alkalmazkodás segítése. <i>A dokumentum illeszkedik a stratégiai célok közül az energiahatékonyság, természeti erőforrások védelme, K+F+I, oktatás területeken.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X
Nemzeti Tájstratégia (2017-2026)	A stratégia alapvető célja a hazai és határon átnyúló táj védelme kezelése és tervezése. <i>Az győri célrendszerhez való illeszkedés szinte mindegyik cél esetében kimutatható, hiszen a tájhasználatra vonatkozó stratégia a győri FVS társadalmi, gazdasági, városfenntartási, természeti és az épített környezetre is egyaránt tartalmaz ehhez kapcsolódó részeket.</i>				
	S1 X	S2 X	S3 X	S4 X	S5 X
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.	„A stratégia két, a társadalmi felzárkózás esélyeinek javítása szempontjából kulcsfontosságú célcsoportra fókuszál: a mélyszegénységben élők (különös tekintettel a romákra) és a gyermekekre. A stratégia egyúttal tovább viszi az Európai Unió lejáró Európa 2020 növekedési stratégiája logikáját, amelynek célrendszerében megjelent a társadalmi integráció erősítése is.” <i>A stratégia erősen kapcsolódik a befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése és a meglévő munkahelyek megtartása, új munkahelyek teremtése, egészséges lakóköörülmények biztosítása célkitűzéshez.</i>				
	S1 X	S2	S3 X	S4	S5
Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030	„A 2014-2050-es időszakra kiterjedő stratégia alapvető céljának tekinti, hogy a közlekedési infrastruktúra a gazdasági folyamatok hatékony kiszolgálásával a lehető legnagyobb mértékben segítse elő Magyarország versenyképességének növelését. A Stratégia célja a gazdaság és a jólét mobilitási feltételeinek biztosítása.” <i>Erősen kapcsolódik a megfogalmazott közlekedésfejlesztési célokhoz és az ezzel</i>				

	<i>kapcsolatos társadalmi és gazdasági célokhoz is.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4 X	S5
4. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2015-2020)	„A Program feladata, hogy az ország adottságait, a társadalom hosszú távú érdekeit és jövőbeni fejlődési céljait, valamint a globális felelősségből és a nemzetközi együttműködésből, EU-tagságból adódó kötelezettségeket átfogóan kezelje, hozzájárulva a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.” <i>A program a győri FVS célrendszerhez leginkább a természeti értékekhez és az épített környezet fejlesztések mentén kapcsolódik.</i>				
	S1	S2	S3 X	S4	S5 X
Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024	A stratégia célja segíteni a fiatalabb korosztály számára a sikeres társadalmi integrációt, az ehhez szükséges környezetnek megteremtését és a fiatalokban rejlő potenciálok kiaknázását. <i>Gyenge kapcsolódás, egyedül a társadalmi környezeten belül az oktatás színvonalának emelése célhoz mutatható ki.</i>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Időügyi Nemzeti Stratégia (2034-ig)	A stratégia célja az idős korosztály társadalmi részvételének, megbecsültségének megőrzése Magyarországon. <i>Erős kapcsolódás a társadalmi környezeten belül az időskorúak védelme, illetve az élethosszig tartó sportolás lehetőségeinek fejlesztése célkitűzésekkel.</i>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Nemzeti Tehetség Program 126/2008. OGY-határozat (2008-2028)	A program célja, hogy a fiatal korosztályban felfedezze, támogassa és segítse pályafutásukban a hazai tehetségeket. <i>Kapcsolódás a társadalmi környezeten belül a befogadó társadalom fenntartása, ösztönzése tematikus célhoz és a gazdasági környezeten belül a K+F+I tevékenységek ösztönzése célhoz.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5
Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve	Az energia és klímastratégia lefedi a dekarbonizációt, az energiahatékonyság, az energiabiztonság, magyarországi energiapiac (hálózat) fejlesztését, környezeti szempontok érvényesítését a hazai energiaiparban. <i>A győri FVS célrendszerben elsősorban a környezeti célokhoz és a megjelölt energiahatékonysági részcélokhoz, illetve a gazdaság célokban belül a K+F+I célhoz kapcsolódik.</i>				
	S1	S2	S3	S4 X	S5 X

Egészséges Magyarország 2021-2027	A program kapcsolódik a WHO „Egészséget 2020” Európai Stratégiájához, központi eleme az egészségtelen életmód hatásainak mérséklése, a dohányzás, alkoholizmus és elhízás visszaszorítása, a táplálkozási és testmozgási szokások átalakítása és a sérülés-megelőzés valamennyi korcsoportban.” <i>A stratégia a győri FVS társadalmi céljain belül az egészségügyi és szociális szolgáltatások bővítése, hatékonyság javítása, illetve az egészség-tudatosság, prevenció, szemléletformálás célokhoz kapcsolódik.</i>				
	S1 X	S2	S3	S4	S5
Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégiai 2021- 2027	Innovációs stratégia, melynek célja, hogy hozzájáruljon az EU „Intelligensebb Európa” szakpolitikai célkitűzéséhez, továbbá a regionális az Európai Közöség versenyképességének növekedéséhez és az ipari átalakuláshoz, digitalizációhoz történő strukturális alkalmazkodás erősítéséhez.” <i>Leginkább a diverzifikált gazdaság céljaihoz kapcsolódik a stratégia, valamint környezet védelme, zöldfelületek célokhoz.</i>				
	S1 X	S2 X	S3	S4	S5 X

3.5.3 AZ ITS ÉS AZ FVS ÖSSZEVETÉSE

Győr Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) fejlesztési célrendszere szolgált kiinduló alapul a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) célrendszerének elkészítésekor. Általánosan elmondható, hogy az ITS célrendszere megfelelő a város számára, viszont az FVS egyes speciálisabb hangsúlyai miatt a célrendszerben kisebb változtatások találhatók, melyek főként a célrendszer struktúráját érintik.

A célrendszer a továbbiakban is három szintben határozza meg céljait: (1) Stratégiai célok; (2) Részcélok; (3) Tematikus célok. Az ITS-ben négy stratégiai cél szerepel, ám a „3. Épített és természeti környezet” további három elemet tartalmaz, így a gyakorlatban hat különböző stratégiai cél jelent meg (1. Társadalom; 2. Gazdaság; 3. Épített és természeti környezet; 3.1. Épített környezet; 3.2. Természeti környezet; 3.3. Műszaki infrastruktúra; 4. Energiahatékonyság, klímavédelem). Az FVS struktúrája tehát nagyban követi az ITS kialakítását, a célrendszerek egyes elemei között erős a szinergia.

3.5.4 KAPCSOLÓDÁS A VÁRMEGYEI TERVEKHEZ, ÁGAZATI PROGRAMOKHOZ ÉS STRATÉGIÁKHOZ

Győr a stratégiában megfogalmazott célrendszer tekintetében illeszkedik az európai uniós, a nemzeti, a vármegyei és a helyi szintű stratégiai-tervezési dokumentumokhoz. Az alábbi táblázat

mutatja Győr-Moson-Sopron vármegye Területfejlesztési Konceptiójához való illeszkedést a két célrendszer függvényében:

39. Táblázat Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiójához való illeszkedés

Átfogó célok	Stratégiai célok	FVS célok				
		S1	S2	S3	S4	S5
A1. Innovatív versenyképes vármegye	S1. Rugalmas gazdaság		X			X
	S2. Intelligens gazdaság		X		X	X
A2. Fenntartható klímabarát vármegye	S3. Klíma- Környezetbarát vármegye			X	X	X
	S4. Élhető települések	X		X	X	X
A3. „Egészséges vármegyei társadalom	S5. Megfelelően képzett humán erőforrás	X	X	X	X	
	S6. Egészséges és támogató társadalom	X		X	X	

MONITORING, KONTROLLING, INDIKÁTOROK

4.1 AZ FVS MONITORINGRENDSZERE, NYOMONKÖVETÉS A TERVEZÉS ÉS VÉGREHAJTÁS SORÁN

Győr város stratégiai célrendszerének megvalósulását, nyomonkövetését és eredményességét a részcélokhoz rendelt indikátorok mérése biztosítja, amely érvényes az FVS megvalósításának teljes időszaka alatt. A korábban már beazonosított stratégiai- és részcélokhoz számszerűsíthető és mérhető eredmények rendelkezhetők. Győr esetében a részcélok szintjén kerülnek leírásra az indikátorok úgy, hogy azok összessége fogja megadni a stratégiai célok indikátorait, amelyek önmagukban rendkívül komplexen épülnek fel.

A stratégiai menedzsment szemléletében a célok teljesülés mértékének rendszeres vizsgálata biztosítja, hogy a városfejlesztés és annak működési eredményei nem csupán utólagosan, hanem még folyamatában értékelhetővé váljanak, a fejlesztési folyamat pedig alkalmazkodhasson a belső és külső környezet esetleges módosulása által indukált változásokhoz.

A monitoringrendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag jól megalapozott indikátorkészlet. Az FVS módszertana alapján olyan monitoringrendszert szükséges működtetni,

amely alkalmas az időközönkénti visszacsatolásra azaz, ahogy a stratégiai menedzsmentciklus is működik, spirálformában értelmezhető. Mindezen folyamatok összessége és lépései újra és újra ismétlődnek. Ennek értelmében az Önkormányzat célrendszeréhez illeszkedő indikátorkészletnek is visszakövethetőnek kell lennie. Az indikátorok segítségével épül fel a monitoring, amely nem csupán az eredmények elérését nyomonkövető rendszer, hanem összetettebb feladata van, melynek lényege, hogy minél konkrétabban megfogható célokat tudjon megvalósítani Győr.

A hosszú távú célok – projektben realizálódó – megvalósulását hatás- és eredményindikátorok, az egy egyes projektek fizikai megvalósulását kimeneti indikátorok megadásával lehet mérni. A szakmailag megalapozott indikátorkészlettel a célok elérése hatékonyan számszerűsíthető. Az eredményességet vizsgáló monitoring az Önkormányzat saját belső adataira, valamint külső adatszolgáltatásra támaszkodik. A mérés alapját a kiindulási évben meghatározott bázisérték adja, és kiemelendő az indikátorkészlet esetében a folyamatos adatszolgáltatás.

4.2. AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA

Az indikátor értékeinek méréséhez a folyamatos adatszolgáltatás szükséges az FVS teljes megvalósítási ciklusában. Az alábbi táblázatban Győr célrendszerének összes rész cél mérését elősegítő indikátorkészlet kerül bemutatásra, amelyek a bázisévek és bázisértékek mellett a célértékeket is megjelenítik. A bázisévek a rendelkezésre álló adatok elérhetőségéhez igazodnak.

FVS felülv.* rövidítés jelöli azon adatok, indikátorok körét, amelyet a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a TOP Plusz Városfejlesztési Programterv felülvizsgálata során lehetséges meghatározni.

Részcél	Indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Definíció, mérés módszertana, adatok forrása Kiegészítés a 9.1. mellékletben.
S1. Társadalom					
Egészséges társadalom	Fejlesztéssel érintett háziorvosi, házi gyermekorvosi rendelők száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	5	Önkormányzat adatgyűjtése alapján a fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők számbavétele a fejlesztési időszakban.
	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	fő	0	10 000	Önkormányzat adatgyűjtése alapján fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
	Digitális fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	5	Önkormányzat adatgyűjtése alapján digitális fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők számbavétele a fejlesztési időszakban
Kultúra szerepének növelése a társadalomban	Az önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	20	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok számbavétele a fejlesztési időszakban

	Felújított önkormányzati tulajdonban lévő helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	3	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati tulajdonban lévő felújított védelem alatt álló épületek számbavétele
Helyi közösségfejlesztés	Az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi közösségfejlesztési programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	20	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi közösségfejlesztési programok számbavétele a fejlesztési időszakban
	Az Önkormányzat vagy intézményei által szervezett helyi társadalmi akciókba bevont személyek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	200	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az Önkormányzat vagy intézményei által szervezett a társadalmi akciókba bevont személyek számának gyűjtése

S.2. Gazdaság					
Diverzifikált gazdaság	A helyi kkv-k által foglalkoztatottak száma	fő	FVS felülv.*	FVS felülv.*	A helyi kkv-k által foglalkoztatottak számának mérése a KSH adatszolgáltatása alapján
	Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (vendégéjszaka)	db	FVS felülv.*	FVS felülv.*	A vendégéjszakák számának mérése a KSH adatszolgáltatása alapján.
Gazdaságfejlesztés támogatása	A város közigazgatási területén belül működő vállalkozások száma	db	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Győr-Moson-Sopron Megyei Iparkamara illetve a KSH adatszolgáltatása alapján a vállalkozások számának mérése.
	Az Ipari Park Győr területén működő vállalkozások száma	db	FVS felülv.*	FVS felülv.*	A Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. adatszolgáltatása alapján a vállalkozások számbavétele.
Korszerű, hatékony ipar	Helyi iparüzési adóbevétel változása a városban	Ft	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Önkormányzati, illetve KSH adatszolgáltatás alapján számolva.
S.3. Épített környezet					
Igényes településkép védelme és városrehabilitáció folytatása	A védelem alatt álló, funkciójában és/vagy szerkezetében megújított önkormányzati tulajdonban lévő épületek száma	db	0	3	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati tulajdonban lévő megújított épületek számbavétele a fejlesztési időszakban.
Fenntartható és energiahatékony épített környezet megteremtése					
	Önkormányzati épületekben megvalósított energiahatékonsági fejlesztések száma	db	0	5	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati épületekben végrehajtott energiahatékonsági fejlesztések számbavétele.
Policentrikus város	Városrészi központok száma	db	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Önkormányzati adatgyűjtése alapján egyes városrészekben a szolgáltatás-sűrűsödés (humán, kereskedelmi) vizsgálata.
	Új vagy felújított szolgáltatások, közszolgáltatások megjelenése a városrészi központokban	db	0	FVS felülv.*	Önkormányzati adatgyűjtése alapján egyes városrészi központokban szolgáltatások számbavétele.

S4. Városfenntartás, üzemeltetés és közlekedés					
Közlekedésfejlesztés	Közösségi közlekedés részaránya	%	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Önkormányzati adatgyűjtése alapján a közösségi közlekedés részaránya a többi közlekedési módhoz viszonyítva.
	Fenntartható, környezetbarát közlekedési módokat használók aránya	%	FVS felülv.*	FVS felülv.*	A SUMP módozati megoszlás (modal split) felmérése a SUMP felülvizsgálatok során.
Hatékony közműellátás és városüzemeltetés	A felújított, illetve újonnan épített csapadékvíz-elvezető hálózat hossza	m	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Önkormányzati és szolgáltatói adatszolgáltatás alapján a változás mérése.
	A lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék aránya	%	FVS felülv.*	FVS felülv.*	KSH adatszolgáltatás alapján a lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék arányának változása.
S5. Természeti környezet és városi élhetőség					
Környezet védelme, zöldfelületek fejlesztése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek nagysága	m ²	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Önkormányzati adatszolgáltatás alapján.
	Éves ÜHG kibocsátás egyenérték	t, CO ₂ egyenérték	FVS felülv.*	FVS felülv.*	Az üvegházhatású gázok éves kibocsátásának mérése.
	Környezet védelméhez, zöldfelületek fejlesztéséhez köthető projektek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	db	0	10	Önkormányzati adatgyűjtése alapján a projektek száma a fejlesztési időszakban.
Kék infrastruktúra fejlesztés					
	Megújult és a lakosság számára hozzáférhetővé tett vízparti területek mérete	m ²	0	1000	Önkormányzat adatgyűjtése alapján a hozzáférhetővé tett vízparti területek mérete.

A célok teljesülését mérő monitoring mutatók mellett központilag meghatározott FVS szintű egységes indikátorok nyomon követése is szükséges. Ezen indikátorok célja, hogy országosan egységes módszertan szerint vizsgálják a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket.

	Indikátor	Mértékegység	Bázisérték 2021	Célérték 2027	Mérés módszere Kiegészítés a 9.1. mellékletben.
Reziliencia: a gazdaság több lábbon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatbázis, NAV adatszolgáltatás
Reziliencia: energiafüggettség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energiatermelés arányának növekedése	%	FVS felülv.*		MAVIR és/vagy helyi áramszolgáltatótól származó adatokból számítható, KSH
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%	FVS felülv.*		Önkormányzati és kormányablak/kormányhivatali adatbázis, NAV adatok
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	FVS felülv.*		A településen igénybe vehető közszolgáltatásokkal, piaci szolgáltatásokkal, települési infrastruktúrákkal stb. való lakossági elégedettség mértéke. Egységes módszertan alapján végzett lakossági elégedettségmérés, évente.
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatbázis: zöldfelületi kataszter, Lechner adatszolgáltatás
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatbázis/EPTK, GINOP
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO ₂ /t)	tonna CO ₂ egyenérték	FVS felülv.*		KSH, Klímastratégia, SECAP évente
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	FVS felülv.*		Önkormányzati adatbázis
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	FVS felülv.*		KSH – Tájékoztatási adatbázis
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	FVS felülv.*		Önkormányzati adatbázis

4.3 A BEAVATKOZÁSOKRA VONATKOZÓ ADATOK GYŰJTÉSÉNEK ÉS KEZELÉSÉNEK HELYI MÓDSZERTANA

A fentebb rögzítésre került indikátorokhoz részben közhiteles adatbázis, részben belső, önkormányzati adatszolgáltatás biztosítja az inputot. Az önkormányzati adatok esetében forrásként azonosíthatók be a Polgármesteri Hivatal, illetve az Önkormányzat közvetlen együttműködési körébe tartozó szervezetek. Az adatgyűjtés és -strukturálás kapcsán jól alkalmazhatók az FVS készítéséhez kapcsolódó kérdőíves felmérés során szerzett szakmai tapasztalatok.

A programtervezés és –megvalósítás folyamatának kulcseleme az értékelési fázis. A stratégiai és részcélok teljesülését, valamint az egyes tervezési dimenziókhoz rendelt mutatók értékeinek alakulását projekt szinten összegezve állítja elő az Önkormányzat. A stratégia előrehaladásának nyomon követéséhez ugyanakkor indokolt egy középtávú (mid-term) értékelési folyamat lebonyolítása, ahol az indikátorok teljesülésével összhangban a megvalósítási folyamat módosítására, adott esetben a tematikus súlypontok áthelyezésére nyílnak lehetőségek.

AZ IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELL

5.1. A VÁROSIRÁNYÍTÁSI MODELL INDOKOLT MÓDOSÍTÁSAI

Az FVS megalapozó munkarész 2.4. fejezetében részletes kifejtésre került Győr MJV Önkormányzatának irányítási modellje. Az FVS sikeres végrehajtása, a különböző szereplők hatékony együttműködése csak megfelelően felépített irányítási és működési keretek között lehetséges. Az előző, 2014-2020-as tervezési időszakban Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és a 2.4.1. fejezetben bemutatott szervezetek több sikeres projektet bonyolítottak le, így kialakult a megfelelő szaktudás és a működési mechanizmus. Jelen fejezetben a korábban leírtakra építve, a módszertan által rögzített szempontok mentén kerül bemutatásra az irányítási és működési modellhez kapcsolódó, esetlegesen tervezett beavatkozásokat.

5.1.1. AZ ÁTFOGÓ VÁROSIRÁNYÍTÁSI RENDSZER VÁLTOZÁSAI

Az irányítási és működési mechanizmusban a városfejlesztési döntési kompetenciák a Közgyűlésnél jelennek meg. A Polgármesteri Hivatal kiemelt tevékenységei az önkormányzati rendelettervezetek előkészítése, a Közgyűlés rendeleteinek és határozatainak a nyilvántartása, valamint végrehajtása. Mindemellett a javaslattételi, döntés-előkészítési és ellenőrzési kompetenciák a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységeinél, főosztályoknál, osztályoknál és csoportoknál jelennek meg.

5.1.2. A TÉRSÉGI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAINAK VÁLTOZÁSAI

Győr város térségi kapcsolatai főként a környező településekkel szoros, amelyek a megalapozó munkarészben kifejtett agglomerációs térséget alkotnak, valamint a vármegyeszékhely kedvező földrajzi fekvése lehetőséget biztosít a határon átnyúló társulásokban való aktív részvételre. A társulások megnevezéseit a 2.4.3. Várostérségi koordináció fejezet tartalmazza. Lehetőséget kell biztosítani a közös társadalmi-gazdasági együttműködésekre, mint a képzések szervezése, a hatékony munkaerőpiaci folyamatok elősegítése, befektetések ösztönzése vagy közös intézményi és társadalmi fejlesztések létrehozása. Az érintett partnerek már több sikeres projektet végrehajtottak az elmúlt években, így a térségi koordináció mechanizmusában változtatás nem indokolt.

5.1.3. RÉSZVÉTELI AKCIÓK A STRATÉGIAI CIKLUS VÉGREHAJTÁSI

SZAKASZÁBAN

A partnerség a stratégiai ciklust teljes egészében végig kísérő folyamata, és kiemelt szerep jut az intézkedéscsoportoknak. A megvalósítás szakaszban fontos szerep jut az intézményi és civil szereplőknek. Az FVS tervezésében a digitális és zöld átállás menetrend lebonyolítása a bevont szereplők segítségével valósulhat meg. Az érintett partneri kör Győr esetében elsődlegesen az önkormányzati intézmények, az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, a városban működő civil szervezetek, közintézmények, egyházi szervezetek, illetve a Széchenyi István Egyetem. Ez a kör a FVS tervezésében megjelenő digitális és zöld átállás okán változhat, mivel indokoltá válik a szakértők, felelős koordináló személyek bevonása is.

Az FVS megköveteli, hogy az önkormányzati szereplők mellett a lakossági részvétel is markánsan jelenjen meg az önkormányzati szereplők és helyi civil szervezetek mellett.

5.2. A VÁROSI MŰKÖDÉSI MODELLT ÉRINTŐ TERVEZETT VÁLTOZTATÁSOK

Az FVS 2.4.2. fejezetében bemutatott működési modell az előző, 2014-2020-as ciklusban hatékonyan támogatta a város fejlesztési törekvéseit. A jelenlegi struktúra a rendszer működtetésében hatékonyan működik, amely átfogó, konkrét változtatásra nem szorul.

A végrehajtási tevékenység fő aktora a Polgármesteri Hivatal hatályos Szervezeti és működési szabályzata (SZMSZ) alapján a Polgármesteri Kabinet alá tartozó Településfejlesztési és Városstratégiai Főosztály Városfejlesztési és Városüzemeltetési Osztályának különböző szervezeti egységei.

Funkciók tekintetében az FVS létrehozása során a jövőben prognosztizálható a feladatkörök differenciálása, valamint funkciók és szolgáltatások bővülése.

Működési terület/ szervezet ¹³	Változás / fejlesztés
Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. (Győr-Szol Zrt.)	Humánerőforrás fejlesztés a digitális átállás témakörében.
Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata	Humánerőforrás fejlesztés a digitális átállás témakörében, digitális kompetenciafejlesztő tevékenységek, tréningek.
Más önkormányzati cégek a város működésében	A digitális és zöld átálláshoz kapcsolódó munkakörök fejlesztése, létrehozása, a témában releváns szakemberek és aktorok szerepének erősítése.
Köznevelési intézmények	Humánerőforrás fejlesztése.

¹³ A 2.4.2. Működési modell fejezet alapján

• CSELEKVÉSI TERV

6.1 PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK RENDSZERE

TÁRSADALOM	A köznevelési intézményrendszer fejlesztése
	Az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése
	A kulturális, közösségi és szabadidős terek fejlesztése
GAZDASÁG	Gazdaságfejlesztési beavatkozások
ÉPÍTETT KÖRNYEZET	Az épített környezet védelme
	Fenntartható és energiahatékony épített környezet
KORSZERŰ VÁROSÜZEMELTETÉS ÉS KÖZLEKEDÉS	Közlekedésfejlesztés
TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS VÁROSI ÉLHETŐSÉG	Környezet védelme, zöld infrastruktúra fejlesztése
	Kék infrastruktúra fejlesztése

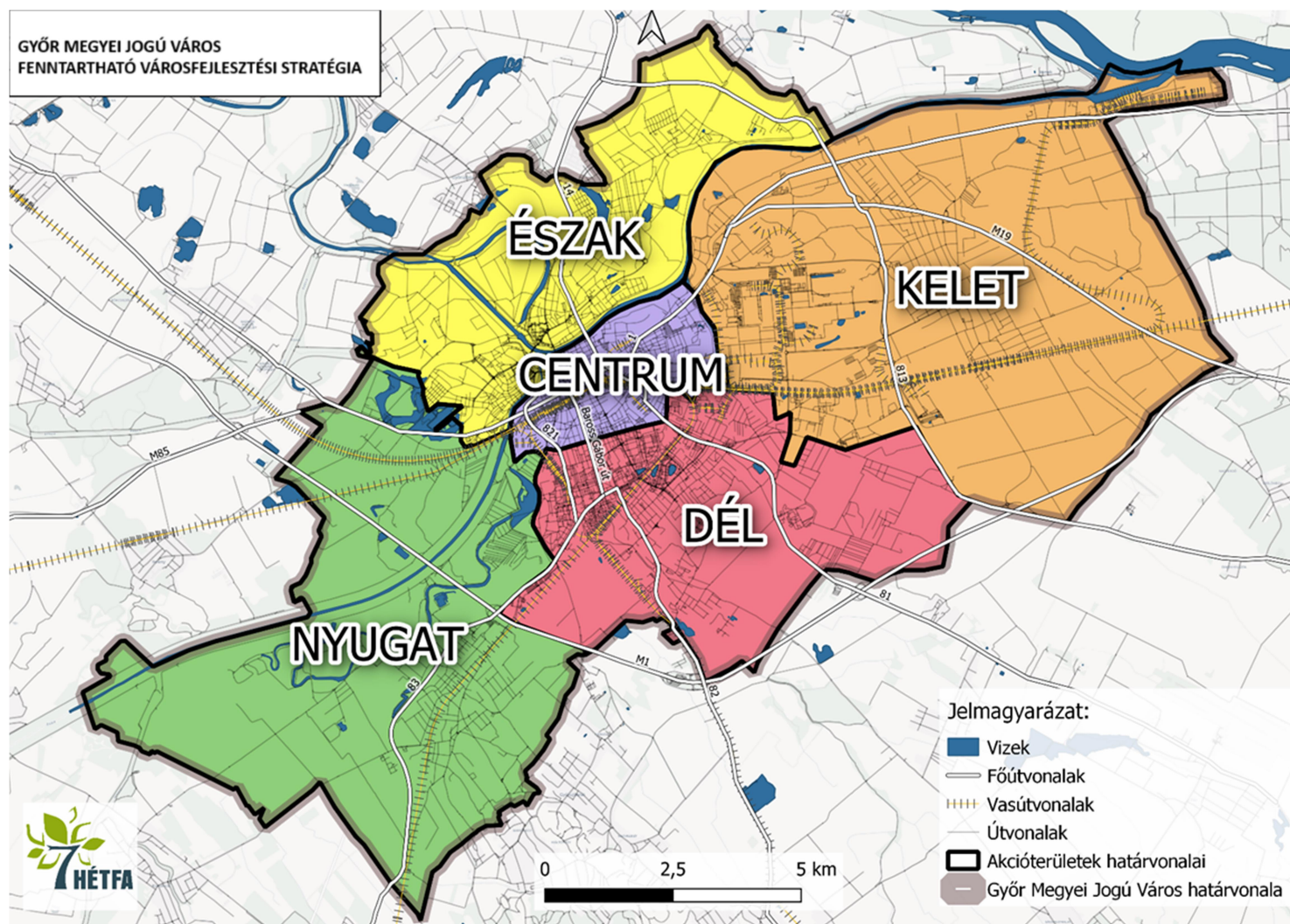
INTÉZKEDÉSEK ÉS BEAVATKOZÁSOK RENDSZERE

INTÉZKEDÉSEK	BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK
A köznevelési intézményrendszer fejlesztése	Óvodák infrastruktúrafejlesztési programja
Az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése	Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
	Szociális ellátó intézmények fejlesztése
A kulturális, közösségi és szabadidős terek fejlesztése	Meglévő kulturális terek fejlesztése
	Új kulturális terek létrehozása, barnamezős területek hasznosítása
	Vízparti területek fejlesztése, szolgáltatásbővítése
	Közösségi sportterületek fejlesztése

Gazdaságfejlesztési beavatkozások	Ipari infrastruktúra-fejlesztés, Ipari Park bővítése
Az épített környezet védelme	Települési épített környezet fejlesztése, örökségek védelme
	Egyéb infrastrukturális beruházások, felújítások
Fenntartható és energiahatékony épített környezet	Humán szolgáltatások infrastruktúrájának energetikai fejlesztése
	Lakossági zöldenergia és energiahatékonyági beruházások ösztönzése
Közlekedésfejlesztés	Városrészek összekötését szolgáló kerékpárút-fejlesztés
	Elkerülő úthálózat kialakítása, fejlesztése
	Belterületi utak, járdák minőségi fejlesztése
	Parkolói kapacitásbővítés
	Elővárosi és kötött pályás közlekedés fejlesztése
Környezet védelme, zöld infrastruktúra fejlesztése	Közösségi és rekreációs zöldfelületi fejlesztések
Kék infrastruktúra fejlesztése	Csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése
	Vízpartok környezeti védelme és revitalizációja

6.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA

6.2.1 GYŐR FVS BEAVATKOZÁSOK ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZATA

AKCIÓTERÜLETI BEAVATKOZÁSOK	
GYŐR CENTRUM AKCIÓTERÜLET	GYŐR KELET AKCIÓTERÜLET
Bartók Óvoda és Bartók Óvoda Attila Utcai Tagóvodája részére közösen használható tornaterem építése	Az Ipari Park energetikai korszerűsítése és közvilágításának fejlesztése
Honvéd Ligeti parkolólemez kialakítása, parkolóhelyek számának növelése	Hűtőház utca csarnokok telepítése
Pálffy utcai Rendelő teljes felújítása	A meglévő Ipari Park bővítése
Batthyány téri rendelő kialakítása	Reptéri út - Hűtőház utca kereszteződés felújítása
Bólyai utcai Idősek Klubja (műemlék épület) felújítása	Molnár Vid Bertalan Községi Ház bővítése és környezetének fejlesztése valamint energetikai fejlesztése
Bisinger sétány zöldfelületeinek megújítása	Kossuth Lajos Művelődési Ház (Molnár Vid Bertalan Községi Ház telephelye) a családok, fiatalok és idősek közösségi terének felújítása; és energetikai fejlesztés
Virágpiac felújítása	GYŐR DÉL AKCIÓTERÜLET
Barokk kert kialakítása (Zichy-palota)	Királyszéki út és a mellette található szervízút, járda, kerékpárút, csapadékvíz-elvezetés komplex fejlesztése, jelzőlámpás gyalogos átkelőhely kialakítása
Borsos Ház felújítása	Új, multifunkcionális közösségi tér felépítése Ménfőcsanakon
Napóleon ház felújítása - rendezvényközpont	Sportpálya kialakítása Ménfőcsanakon
Zechmeister u. 11. szám alatti Levéltár áthelyezése, felújítása	EBI, Örkény István utcai Bölcsőde infrastrukturális felújítása
Kikötőfejlesztés a Mosoni-Duna Dunakapu tér melletti szakaszán	Sün Balázs Óvoda Mesevár Tagóvodája Infrastrukturális felújítása
Rómer ház felújítása	Lajta úti Rendelő teljes felújítása
Apátur-ház felújítása	Mécs László utcai Rendelő bővítése
Magyar Ispita ház felújítása	Egykori malom területén kereskedelmi egység kialakítása
Vaskakas Taverna és Schäfer ház felújítása	EBI, Örkény István utcai bölcsőde energetikai felújítása
Városháza épület rekonstrukciója (homlokzatfelújítás, tető, az épület süllyedésének kezelése, torony rész rekonstrukció, belső felújítás)	Sün Balázs Óvoda Mesevár Tagóvodája energetikai felújítása
Kolozsváry Ernő tér felújítása	Győr-Szol Zrt. székhelyének energetikai korszerűsítése (9024 Győr, Orgona u. 10.)
Káptalandomb közterület felújítása	Lajta úti rendelő energetikai felújítása
Zichy-palota tetőszerkezetének korszerűsítése (II.b.)	Előtakarékos garzonház energetikai korszerűsítése (9024 Győr Mészáros L u. 10.)
Kisfaludy Károly Könyvtár épületenergetikai korszerűsítése	Győr+ Média garzonház (9023 Győr, Kodály Z. u. 32/A.) energetikai korszerűsítése
Pálffy utcai rendelő energetikai felújítása	Marcalváros (Marcalváros I. és II.) parkolólemezek kialakítása
A Baross Gábor út 61-63. szám alatti Győr Város Levéltára Műszaki Levéltárának fejlesztése, energetikai fejlesztés	Ifjúság körút parkolólemez és parkoló kialakítása
Rákóczi utca 1. szám alatti épület elektromos hálózatának korszerűsítése	Győri Nádorvárosi Ének-zenei Általános Iskola bővítése
Rákóczi utca 1. szám alatti épület nyílászáróinak cseréje, energetikai fejlesztés	Előtakarékos garzonház energetikai korszerűsítése (9028 Győr Zöld u. 3/b.)
Győr Szigethy Attila út 109. szám alatti épületegyüttes energetikai felújítása	GYŐR ÉSZAK AKCIÓTERÜLET
Pálffy utca alatt mélygarázs és teljes útrekonstrukció	Kultúrház utcai Rendelő teljes felújítása
Batthyány tér alá tervezett mélygarázs és a Pálffy út – Batthyány tér –	Vámosi utcai Idősek Klubja teljes felújítás

Schwarzenberg utca tengely átépítése	
	Pinnyédi Művelődési Ház bővítése, udvarrendezése
	Újvárosi Művelődési Ház - Közvilágítás fejlesztése (B I. g)
	Nyugdíjas garzonház energetikai felújítása (9026 Győr, Kálóczy tér 9-11.)
	Közterület teljes rekonstrukció II. ütem - Sárás városrész (közmű, út, elektromos, közvilágítás)
	Közterület teljes rekonstrukció II. ütem - Mayer utca (közmű, út, elektromos, közvilágítás)
	Péterfy Sándor iskola mögötti zöldterület hasznosítása
	Sziget városrész szolgáltatáshiányos területén üzletház kialakítása
	Magyar Vilmos uszoda energetikai felújítása
	Simor János püspök tere felújítása
	GYŐR NYUGAT AKCIÓTERÜLET
	Győri Mórincz Zsigmond Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése
	Győri Ménfőcsanakai Petőfi Sándor Általános Iskola feladatellátási helyeinek infrastrukturális fejlesztése
	Horgas utcai Rendelő tetőszerkezetének javítása, illetve az épület energetikai felújítása
	Gyirmóton állandó szabadtéri színpad kialakítása
	A Bezerédj-kastély kertjének fejlesztése
HÁLÓZATOS BEAVATKOZÁSOK	
KÖZLEKEDÉS	KLÍMAVÉDELEM ÉS FENNTARTHATÓSÁG
Hecsei út felújítása a Régi Szentiváni úti körforgalommal együtt, valamint felüljáró felújítása	Applikáció fejlesztése a munkába járás megkönnyítésére
Reptéri út I. ütem - Martin utca- Dohány utca közötti pályaszerkezet csere	Szabályozhatóság megteremtése az energiafelhasználó berendezések esetében (automatizálás, intelligens központi szabályozás .)
Tatai út külső szakasz) felújítása (Tibormajori út - 813-as főút között	Mérési rendszer kiépítése az energiafogyasztás pontos megismerése és nyomon követése érdekében
Tibormajori út felújítása járdaépítéssel (Juharfa utca - Almafa utca között)	Komplex, megújuló energiahasznosításra vonatkozó stratégia és felülvizsgálat elkészítése Győrben
Régi Szentiváni út felújítása járdaépítéssel (Hecsei út - Gesztenyefa utca között)	Energiaközösség létrehozása Győr városban, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata aggregátori szerepének megerősítése energetikai együttműködések, energiaközösségek létrehozásának előmozdításában
Gesztenyefa utca felújítása (Régi Szentiváni út - Nyírfa sor között, valamint Berkenyefa sor - Tatai út között)	Beruházást nem igénylő mérési rendszer bevezetése
Kardánút felújítása csapadéksatorna felújítással	Napelemek telepítése önkormányzati tulajdonú épületekre

A vízi közlekedés fejlesztése, Győr és Győr közeli dunai települések hajókapcsolat összeköttetése	H2-gazdaság kiépítésének támogatására szolgáló koncepció
Pápai út melletti kerékpárút építés	Energiatárolási lehetőségek megvizsgálása, kiépítése
Nagy Imre út kerékpárút építés (Vasvári Pál utca - Szauter utca között)	Megfelelő létesítménygazdálkodás megteremtése, tudatos energiamenedzsment kiépítése az önkormányzati közintézmények és cégek esetében
Ipar úti kerékpárút építés (Puskás Tivadar utca - Nagysándor József utca között)	Hatékony üzemeltetés megteremtése a fogyasztási kultúra aktív befolyásolása által
1301. sz. út mellett kerékpárút építése (Kalapács utca - Fenyőszer utca között)	Komplex, megújuló energiahasznosításra vonatkozó stratégia és felülvizsgálat elkészítése Győrben
Szabadhegy - Adyváros összekötő kerékpárút létesítése (Erfurti út - Ifjúság körút között)	Lakosság ösztönzése a zöld energiák alkalmazása/zöldítés terén
Martin utca kerékpárút építés	Szemléletformálással foglalkozó szervezetek, illetve munkatársainak képzése/fejlesztése
Váci Mihály utcai kerékpárút építése (Déryné utca és településhatár között, csatlakozva a Vonal úthoz)	Helyi médiafelületek stratégia mentén összeállított terv szerinti, tudatos, koncepcionális használata energetikai és klímavédelmi üzenetek átadására
Körtér kerékpárút építése (Egressy utca - Déryné utca között)	Lakossági tájékoztatási rendszer kidolgozása és működtetése
Adyváros kelet-nyugati irányú kerékpárút építése (Ifjúság körút - Tihanyi Árpád út között)	Szenzibilizáció és szemléletformáló lokális program kidolgozása a győri közoktatási intézmények számára
Homokosri utca - Törökverő utca kerékpárút építése (Napos utca - Déryné utca között)	HR-kapacitás fejlesztés – városi főenergetikus alkalmazása
Szent Vendel utca kerékpárút építése (Fő utca - Diós utca között)	Energetikai és klímavédelmi monitoring rendszer építése és üzemeltetése
Zöld úti kerékpárút építése (Somogyi Imre utca - Szőnyi Márton utca között)	Energiaklaszter létrehozása az energiahatékonysági információk és jó gyakorlatok megosztása érdekében
Mosoni-Duna menti kerékpárút és rekreációs útvonal létesítése Püspökerdő és 813-as főút között	Biogáz erőmű létrehozása
Mosoni-Duna menti kerékpárút és rekreációs útvonal létesítése Belváros és Likócs között	Kerti és fás szárú hulladékstratégiai koncepció/program kidolgozása
Kerékpáros kivezető szakasz építése a Sokorópátkai úton	Energia előállítására alkalmas hulladékhasznosító mű kialakítási lehetőségeinek feltárása
Győr-Győrújbarát-Nyúl-Écs-Ravazd kerékpárút megépítése, meglévő hálózati elemekkel bringakörutak megvalósítása, hiányzó szakaszok megépítése	Közvilágítás fejlesztése okos közvilágítási rendszer kiépítése révén
Győr-Ménfőcsanak-Tényő-Sokorópátka-Gic kerékpárút megépítése, a győri, sokorói, bakonyi kerékpárutak turisztikai összeköttetésének biztosítása	Városi közvilágítási hálózat korszerűsítése
Kunszigeti út melletti kerékpárút építése	Meglévő erdőterületek megfelelő, szakszerű kezelése
Győr-Vámosszabadi kerékpárút, a Felvidéki kerékpáros turisztikai összeköttetés biztosítása	Részletes zöld stratégia készítése Győrben
821. sz. főút - Kálvária utca jelzőlámpás körforgalmú csomópont	Tudatos, klímaadaptív és klímareziliens várostervezés

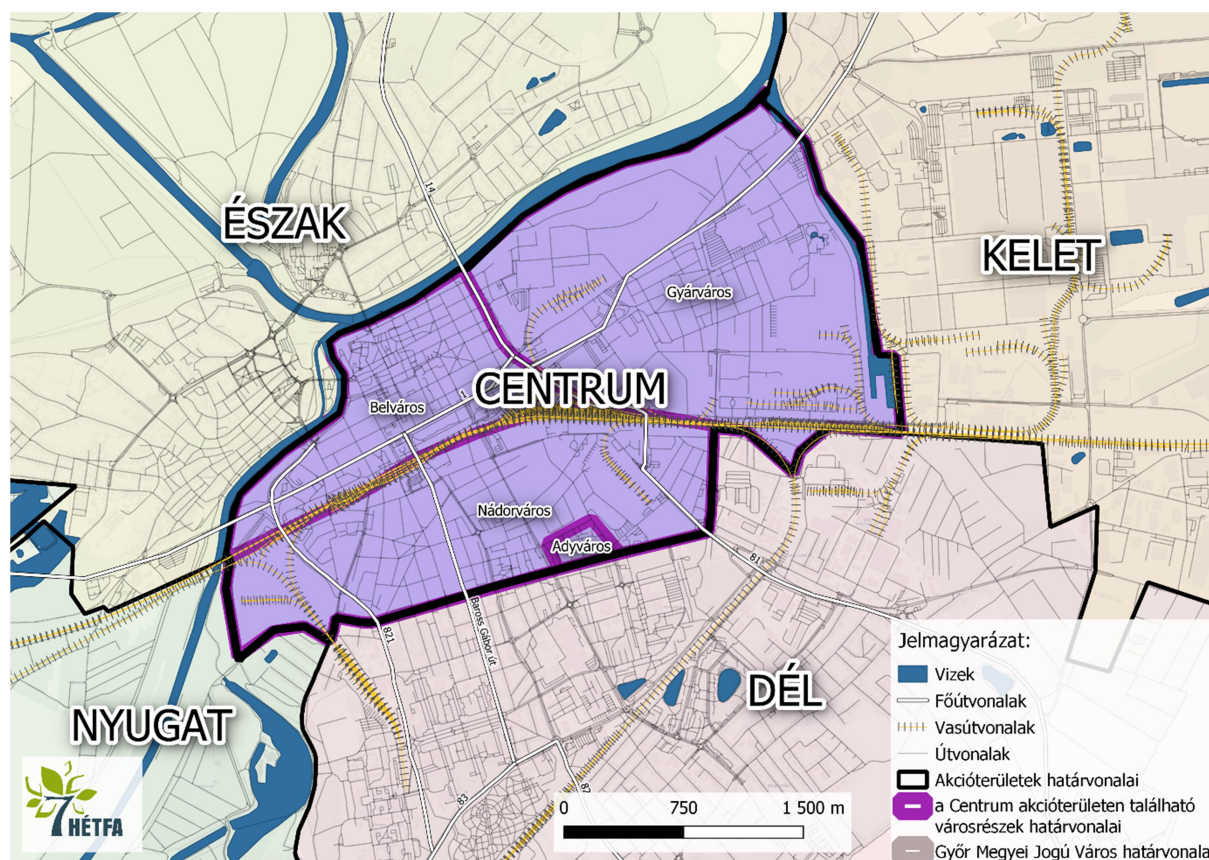
821. sz. főút 2x2 sávra bővítése a 83. sz. főút és a Szigethy Attila út közötti szakaszon	Nyílt gyepterületek kerülése
Liget utca – Fő utca közötti kapcsolat megteremtése (Szent Vendel utca - átkötés között)	Győr területén található NATURA2000 területek fejlesztése
Győrszentiván bekötését biztosító közút, északi bekötőút I. ütem - II. ütem: 0+065-0+657	Az Aranypart zöldterületi fejlesztése
Belső nyugati elkerülő út kiépítésének folytatása a hiányzó elemek megépítésével (1. sz. - 83. sz. főút közötti szakasz)	Zöldfelületek (beleértve a fakaszter) kataszter létrehozása és folyamatos karbantartása
82. sz. főút új nyomvonal kiépítése a 82/M1 és a 83/821 csomópontok közötti szakaszon	
Panoráma út (81. sz. - 82. sz. főutakat összekötő új szakasz) Városi elkerülő délkeleti útszakasz	OKTATÁS, NEVELÉS ÉS INNOVÁCIÓ
14. sz. főút (Győr-Dunaszerdahely) négysávosítása	Református Általános Iskola Építése
M1-81-es számú főút találkozásától és a Töltéstava kereszteződésig a 81-es főút út bővítése, átépítése közlekedésbiztonsági elemekkel való kiegészítése	Széchenyi István Egyetem fejlesztései (lista)
1. sz. főút bevezető szakasz négysávosítása a 85-ös csomóponttól	FEJLETT GAZDASÁGI ÉS IPARI INFRASTRUKTÚRA
Tatai út - 81. sz. főút körforgalmú csomópont - Zöld utca közötti útszakasz 2x2 sávra bővítése	A Győr, 1. sz. út mentén tervezett „Nyugati városkapu” kialakítása (01142, 01143, 04837, 03852 sz. övezetek területén tervezett gazdasági területfejlesztés)
M1-82-es számú főút kereszteződése és Pannonhalma/Ravaszd között új, településeket elkerülő 2x2 sávú út megépítése	Energiaközösség rendszerének kialakítása a Győri Ipari Park esetében
Észak-nyugati elkerülő a 813-as számú elkerülő főút szakasz folytatásaként a 14. számú főutat köti össze az 1-es számú főúttal az M85. számú gyorsforgalmi úti csomópontig	TAO adókedvezmény igénybevételeinek ösztönző programja
Belső keleti elkerülő az 1. sz. főút és Ipar út csomópontból indulva összeköttetést biztosít a Bácsai úttal. Új Mosoni-Duna keresztezéssel, az Új Bácsai útig 2x2 sávon, onnantól 2x1 sávon.	KULTÚRA, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, SPORT ÉS SZÓRAKOZÁS
Szigethy Attila út szegélyek közötti burkolat felújítása a Szent Imre út és a 821. sz. főút közötti szakaszon; Táncsics utca, Csokonai utca és Nádor utca csomópontokban összehangolt jelzőlámpák telepítése	Szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés a győri Rába parton felállított Vízisínpad tekintetében
József Attila utca burkolat felújítása (Fehérvári út - Üteg utca között)	Radó-sziget, mint rendezvény helyszín fejlesztése
Vasvári Pál út felújítása (Tihanyi Árpád út - Nagy Imre utca között)	Állatkert bővítése – A volt győri kemping és Gázgyár területének megvásárlása, a Xantus János állatkert bővítéseként hasznosítva, funkcióváltással, madárház kialakítással
Pápai út felújítása (a GYSEV vasúti átjáró - Tessedik utca között)	Aranypart I. – Mosoni-Duna, Aranypart II. – Mosoni-Duna Holtág, „Co-Walter” – Rába mederkotrása és szabadstrand kialakítása
Kandó Kálmán utca felújítása (Vágóhid utca - Ipar úti híd között)	Mosoni-Duna vízi turizmusfejlesztés, kishajó kikötő létesítés
Tihanyi Árpád út felújítása (Somogyi Béla utca – Szauder utca között)	Hajózható oldalcsatorna kialakítása a Kulturális Negyed területén

Kereszt utca útépítése (Temető utca - Szarvas utca között)	Belvárosi kikötő kialakítása
Régi Bácsai útnak a Szövetség utca és a 14. sz. főút közötti szakaszon, valamint a Kárász utcának a Régi Bácsai út és a Szövetség utca új kikötése közötti szakaszon történő útépítése, közműkiváltások	Vízparti sétányfejlesztés
Váci Mihály utca felújítása (Egressy utca és településhatár között)	Csónakházak fejlesztése
Kossuth utca felújítása (Városház Köz - Bálint Mihály utca között)	Generációk közötti párbeszéd fejlesztése közösségi akciókkal és folyamatok indításával
Hunyadi utca pályaszerkezet csere (Bartók Béla utca - Baross-híd között)	Resztoratív közösségek Győrött, avagy párbeszéd és vitarendezés képességének fokozása a városrészi közösségeken belül
Bartók Béla utca felújítása (Eszperantó utca - Buda utca között)	Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálás
Szent Vendel utca - Erdőtelepi utca felújítása (Napfény utca - Kunszigeti út között)	Helyi humán fejlesztések
Révai utca felújítása buszdecentrummal együtt (Baross híd - Gárdonyi utca között)	A lokális identitás erősítése Győrött és az egykori Győr vármegyében
Magyar utca felújítása	Marcalvárosi tanuszoda építése
Körtér felújítása (Egressy utca - Déryné utca között)	
Stadion utca felújítása	Győr város csatornahálózat hosszú távú korszerűsítési terv 2+5 éves program
Sokorópátkai út kivezető szakasz felújítás	Győr-belváros csatornahálózat akut problémáinak kezelése [Győr belváros-dél átemelők építése kapacitás bővítés, nyomott hálózat kialakítása]
Radnóti utca - Köztelek utca csomópont átépítése	Zárt, közúti csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítése városszerte
Vasúti átkelő fejlesztése a 2-es postai logisztikai központnál	Csapadékvíz-tározók és szikkasztók létesítése, fejlesztése
A vasútállomás felett gyalogos és kerékpáros átkelőhid kialakítása	Szennyvíz- és csapadékvízrendszerek szétválasztása, fejlesztése
A biztonságosabb közlekedési viszonyok céljából „S” kanyar kialakítása a garázsok elbontásával a vasúti pályaudvar közelében	Kisbácsa, Kultúrház utca csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése
Puskás Tivadar utca meghosszabbítása Iparcsatorna feletti híddal a Reptéri útra csatlakozva és továbbvezetve a Rába gyáron keresztül a Hecsei úti körforgalomba	Szabadhegy városrész (Levendula utca, Virág utca, Koppány utca, Gábor Áron utca, Mozsár utca, Kopja utca, Szabadhegyi III. sz. tározótó rekonstrukció és környezetrendezés) csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítése és rekonstrukciója
Hédervári úti körforgalom és a Szarvas utcai csomópont közötti szakaszon kapacitásfejlesztés	Kisbácsa, Benedek Elek utca csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése faltól falig utcarendezéssel
Liget utca - Fő utca közúti kapcsolat megteremtése, új átkötés (Szent Vendel utca - átkötés között)	Sárás csapadékvíz-elvezetőrendszer kiépítése (Szitásdomb utca - Írisz utca között)
Központi vasúti állomás és vidéki buszpályaudvar fejlesztése	Révfa, Hédervári úttól Keletre eső utcák (Zólyom utca, Németh László utca, Rozmaring utca) csapadékvíz-elvezető-rendszerének kiépítése
Kötőpályás városi-elővárosi közösségi közlekedési rendszer kialakítása és fejlesztése, P+R zónák kialakítása (Győr-Ménfőcsanak — Belváros — Ipari Park és Győrszentiván — Ipari Park — Belváros és Marcálváros — Adyváros — Belváros — Ipari Park vonatkozásában)	Veres Péter utca - Paptagi út zárt csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése

Új nemzetközi rakodó és rendező pályaudvar létrehozása nemzetközi és hazai logisztikai műveletek végrehajtásához, a város rakodópályaudvar kiköltöztetése	Szent Vendel utca - Újsor - Erdőtelepi utca zárt rendszer kiépítése
Okos parkolási rendszer kialakítása	Pápai út 800-as gerincvezeték építése a vasút és a Tessedik utca között, bekötése a "Rabkerti tóba"
FEJLETT SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS	
Egészségügyi Centrum kialakítása a Hajléktalanokat Segítő Szolgálat Győr központi telephelyén (9027 Győr, Avar u. 3.)	Innovatív csapadékvíz szikkasztó, tározó rendszerek beépítése Marcalváros és Belváros-Gyárváros területén
Szarvas utca 26-30. szám alatti épület kiváltása (Nappali Centrum - Nappali melegedő, Népkonyha, Időszakos éjjeli menedékhely)	Mosoni-Duna vízpart rehabilitáció és Győri Duna Korzó
Társadalmi felzárkóztatást és integrációt elősegítő szociális és mentálhigiénés beavatkozás megvalósítása	
Szociális városrehabilitáció	
EGYEDI BEAVATKOZÁSOK	
Baross Gábor út 33. - Rocksuli, Zenei Inkubátorház létrehozása	Győri Szabadtéri Fesztiválközpont kialakítása
Pinnyédi kiserdő szabadidő parkká alakítása	Ifjúsági börtön Hotel kialakítása
Kulturális negyed kialakítása (színház, filharmónia, ifjúsági palota)	Óvodafejlesztés új óvoda építésével (férőhelykiváltással és új férőhelyek kialakításával)
Family Park - többgenerációs szórakoztató központ kialakítása - élménypark családoknak	Sportpályák felújítása
Fesztivál Fogadó és városi rendezvénypark Győr városában	Közeljövőben várható nagyobb volumenű lakóépület-fejlesztések

6.2.2 AZ AKCIÓTERÜLETEK BEMUTATÁSA

1. GYŐR CENTRUM AKCIÓTERÜLET

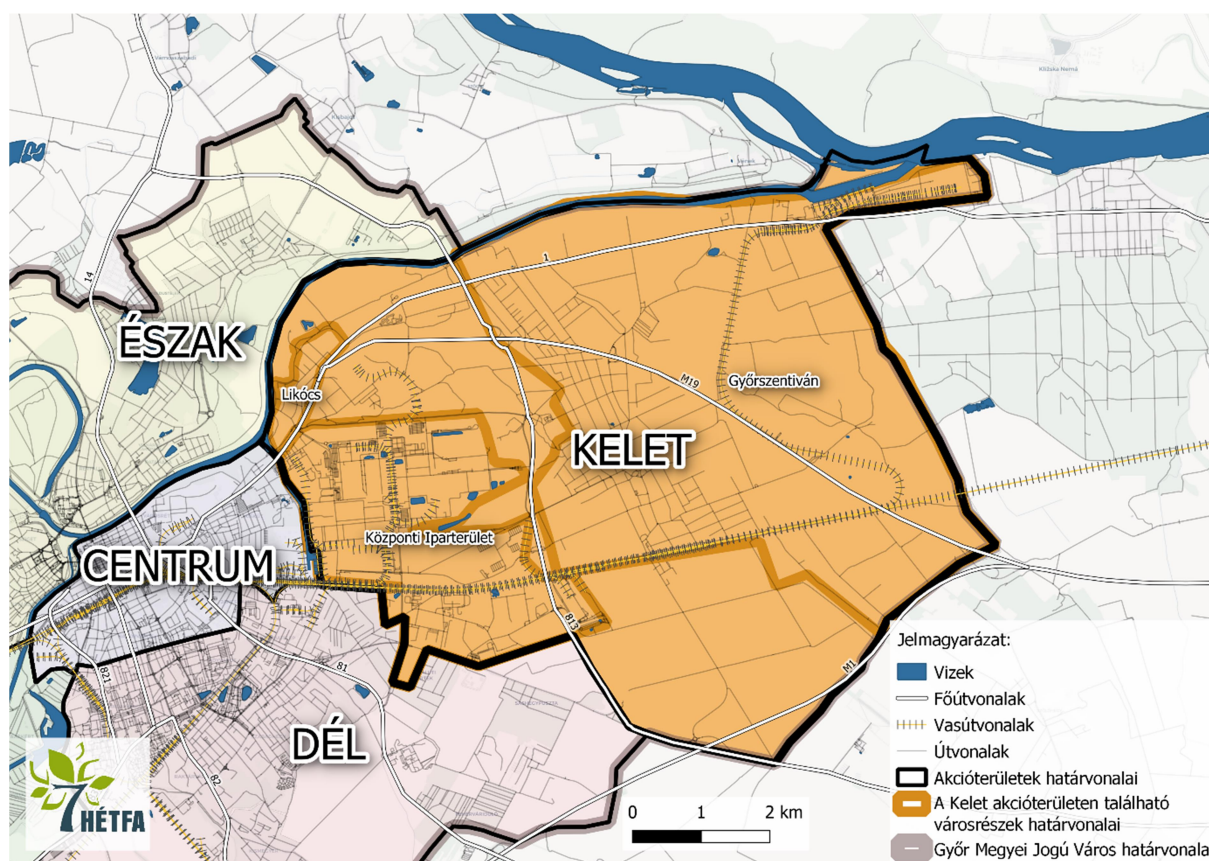
Győr centrum akcióterület a város közepén található, melynek a legszélesebb része a római kori visszavezethető, török kori várfalakkal korábban elkerített történelmi városmag, a Belváros, valamint Városrét és Gyárváros nevű városrészek. Az akcióterület határai Nyugatról és Északról a Rába, majd Mosoni-Duna, a keleti irány felől az Ipar-csatorna, Dél felől pedig a vasúti sínek.

A *Belvárosban* található a kulturális intézmények nagy része, a vasútállomás a városközpontban helyezkedik el, mely a személyforgalom szempontjából kedvező. A 2000-es évek belvárosi rehabilitációs intézkedéseinek keretében megújultak a közterületek, fejlesztették a kulturális intézményeket, a közösségi tereket, és komplex felújítások is zajlottak. Az itt található főutak, térelválasztó hatásukkal akadályozzák a Nádorváros felé irányuló kapcsolatokat, valamint a keleti irányban található, felhagyott iparterületek újrahasznosítását. A városrész funkciója a kereskedelmi központ jelleg felől, az utóbbi évtizedekben a vendéglátás irányába tolódott. A városhatáron belüli terület műemlék jelentőségű, így kiemelt cél, hogy az itt kialakult telekszerkezet megmaradjon, a nem védett területeken pedig törekedni kell ennek megóvására. Az elmúlt közlekedésfejlesztési beavatkozások célja többek között az átmenő forgalom mérséklése volt, azonban a forgalmi adatok csökkenő

tendenciája helyett növekvő irányt mutatnak. A parkolási problémák enyhítése céljával megvalósított parkolóház-fejlesztések részleges eredményekkel jártak, a felszíni parkolóhelyek száma továbbra sem elegendő. Gyárváros városrész „centruma” az ún. ágyúgyári lakótelep, mely jelenleg műemléki védettséget élvez. A 70-es évek lakótelep-fejlesztéseivel együtt létrehozott Magyar Vagon- és Gépgyár első gyártelepe rendszerváltáskor elvesztette funkcióját. Ezen (Nyugat felé eső terület) funkcióváltása, újrahasznosítása csak részlegesen valósult meg. A 14. sz. főútvonal melletti terület kereskedelmi funkciót kapott ezzel indirekt módon okozva belváros városrész funkcióváltását. Keleti részén szabadidős funkciót ellátó létesítmények és intézmények (ETO Park, Audi Aréna Győr, Némak Jégcsarnok, Xantus János Állatkert) koncentrálódnak. Az ezredfordulót követően *Városréten*, a Rába-gyár volt területén komoly ingatlanfejlesztési projekt indult.

Az akcióterület tehát kiemelt kulturális, városrehabilitációs, műemlékvédelmi szempontból, valamint a Győrben megvalósítandó barnamezős beruházások célpontja. A fejlesztések célja, hogy a város kulturális szerepköre és imázsa erősödjön, valamint korszerű rozsdaterületi fejlesztések által, a Mosoni Duna jobb partján fekvő terület rész beépítése és gazdasági, kulturális és lakófunkciójú hasznosítása révén egy új városrész kialakítása valósuljon meg, mely mind megjelenésében, mind szolgáltatói funkcióit tekintve innovatív és korszerű fejlesztéseket indukál a területen. Az akcióterület a város szövetébe illeszkedik, ám imázsában és funkcionális szerepében kiemelkedő részévé válik a településnek. A fejlesztések hatására a környező városrészek (Révfa, Sziget, Újváros és Nádorváros) közötti kapcsolatok is szorosabbá válnak, illetve mérséklődik a külterületek alvóváros jellege. A „szétterülő” város (agglomeráció, alközpontok nélküli ellátatlan területek) helyett egy olyan korszerű rozsdaterületi fejlesztés indulhat be, mely évtizedekre meghatározza a város fejlődésének dinamikáját, kompakt módon, zöld koncepcióval kiegészítve.

2. GYŐR KELET AKCIÓTERÜLET

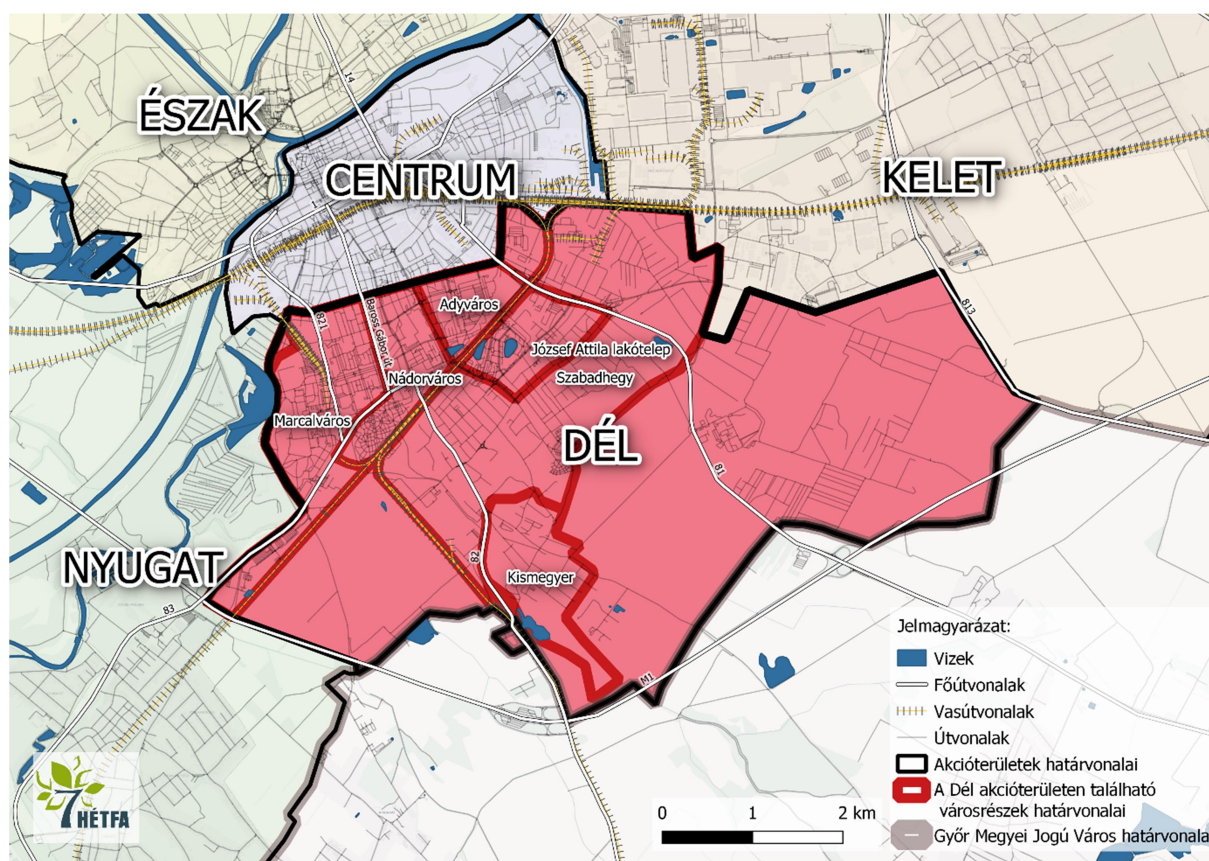
Győr akcióterület Győrszentiván, Központi-iparterület, Déli Iparterület és Likócs városrészekből áll. Határai Észak felől a Mosoni-Duna, keleti irányból Győr település külső határa, Délről a vasúti sínek, Nyugatról pedig az Ipar-csatorna. Győr Keleti Ipari Park akcióterület egy nagyobb területet foglal magába a város keleti részén, ahol jellemzően már meglévő ipari létesítmények és ipari funkciók találhatóak.

Az *Ipari Park* kiépítése 1992-ben kezdődött az ország egyik legfontosabb zöldmezős beruházásaként. Az ipari termelés a belváros-környéki ipari üzemek leépülésével ide helyeződött át. Folyamatos bővülése miatt jelenlegi területe 210 hektár, amelynek 100%-a van lekötve. A bővítéseket követően a helyszín a város legaktívabb iparfejlesztési területe az Audi Hungária Zrt. mellett, mely sikerét részben a társaság közelségének és az abból fakadó kiváló kooperációs lehetőségeknek köszönheti. Az Önkormányzat kizárólagos 100%-os tulajdonában lévő Nemzetközi Ipari Park Kft. a terület fejlesztője és közös szolgáltatásainak működtetője. Az elmúlt évtized folyamán az Ipari Park területe tovább bővült, elsősorban déli irányban, a Tatai út felé. Ez évek óta indokoltá teszi az Ipari Park bővítését, melynek előkészítése 2022. évben elkezdődött állami támogatásból. A jelenlegi Ipari Park területén 13 ország több mint 100 vállalata működik, összesen mintegy 7000 foglalkoztatottal. Az Ipari Park elsősorban a gépjárműgyártásra épül, de jelen vannak más ágazatok is, mint például textilipar,

elektronikai ipar, műanyagipar, építőipar, a villamos ipar, szállítmányozás, logisztika és kereskedelem. Győr fő ipari profilja a járműgyártás, amelyet a több mint egy évszázados autóipari tapasztalattal rendelkező Rába Járműipari Holding Nyrt. alapozott meg, mind képzett munkaerő, mind infrastrukturális és telephelyi oldalról, amely a járműgyártás és a kapcsolódó iparágak felfutását eredményezték a városban. A Rába jelentősége az elmúlt években valamelyest csökkent, bizonyos tevékenységek leépültek, ugyanakkor még mindig mintegy 1700 főt foglalkoztat. Az ipari terület bővítése elősegíti a város gazdasági szerkezetének diverzifikálását – a település kiemelt célja a város egészségipari szerepkörének erősítése, melyhez a létrejövő új ipari területek megfelelő lehetőségeket kínálnak. Az akcióterületi projektek alapvetően a terület nyugati részére összpontosulnak. Az akcióterület célja, hogy elősegítse a helyi gazdaság élénkítését, és a már meglévő ipari területeken további fejlődés mehessen végbe. Az akcióterülethez komplex módon kapcsolódik a helyi telepek és a közmű energiahatékony fejlesztése, amely biztosítja a magas minőségű működést. Mindemellett fontos szempont a helyi ipari park közlekedési helyzetének javítása, amely elősegíti a terület elérhetőségét. Utóbbi esetében a közúthálózati fejlesztések mellett a csomóponti, valamint a kerékpárfejlesztések is kiemelendők. Az ipari terület fejlesztése és bővítése támogatja a kompakt város kialakulását. A fenntartható területgazdálkodás jegyében a bővítések fokozatosan és koordináltan valósulnak meg.

Likócs, mely 1954 előtt önálló település volt, s azóta Győr része, a Győr-környéki iparterületek kialakulásában jelentős szerepet játszott a XX. században. A területen jelenleg a családi házas beépítés jellemző, az 1. számú főútvonal keleti oldalán lévő „likócsi laktanya” már inkább iparterület, mintsem a lakónegyed része. A kertes beépítésű *Győrszentivánt* 1970-ben csatolták Győrhöz, ennek ellenére továbbra is önállóan fejlődött tovább. Ez egyrészt Győr-városközponttól való nagy távolságával, másrészt pedig észak-déli irányú fekvésével indokolható. A városrész területére jelentős hatást gyakorol a vasút, majd a gyorsforgalmi út (M19) feldaraboló hatása, mivel a városrész a két közlekedési egység között helyezkedik. A külső részeken kertek és zártkertek találhatók. A városrésznek külön központja van, amely a katolikus templom környékén alakult ki az intézmények sűrűsödésével. A városrész egyre inkább felértékelődni látszik, mely egyfelől a környéki iparterületeknek (Ipari Park, Audi), valamint az autópályáról való közvetlen elérhetőségnek köszönhető. A kertvárosi övezet esetében fontos feladatot jelent a közművesítés, az övezet fejlesztése a növekvő lakosság igényeit figyelembe véve.

3. GYŐR DÉL AKCIÓTERÜLET

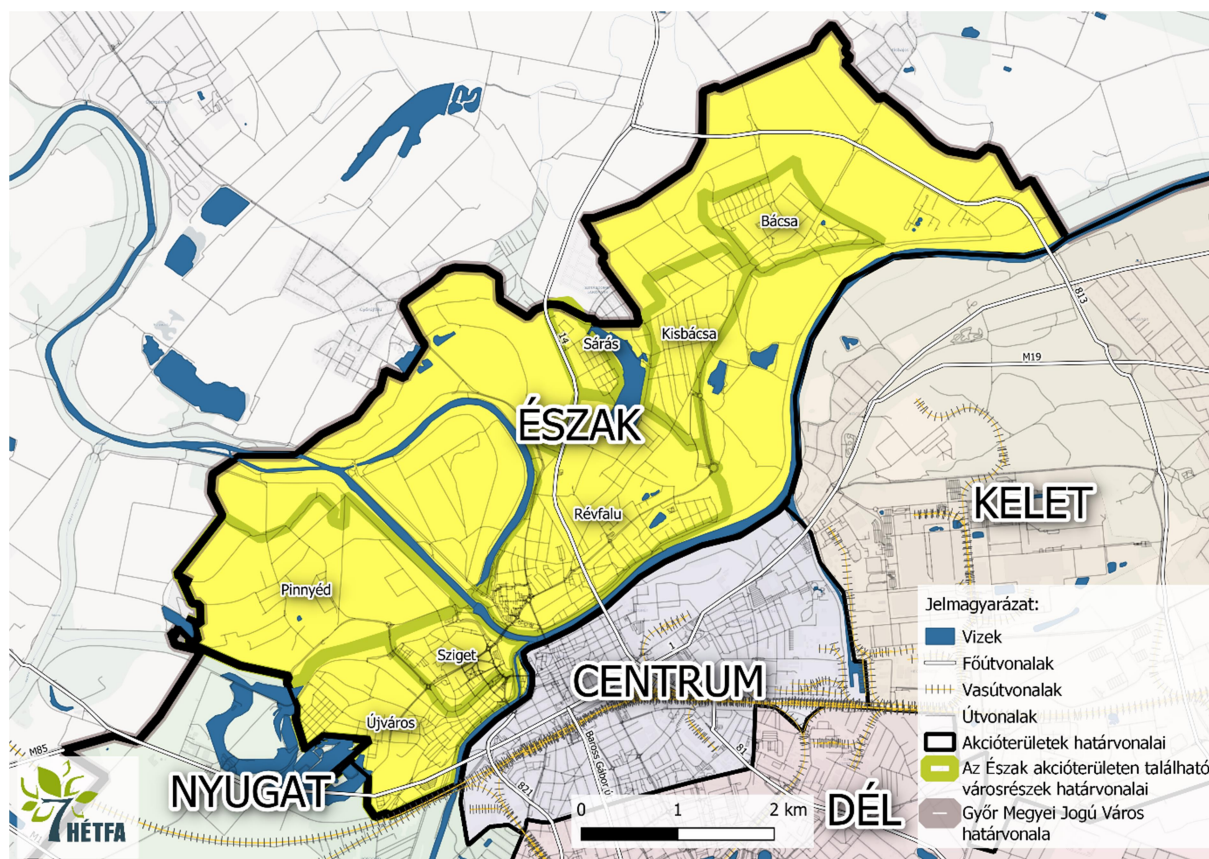
A Győr-Dél akcióterület a város déli területeit foglalja magába, mely a következő városrészekre korlátozódik: Nádorváros, Jancsifalu, Marcalváros, Rabkert, Góré Dűlő, Szabadhegy, Kismegyer, valamint József Attila lakótelep. Hátarai Dél felől az M1-es autópálya, nyugati irányból a Rába, Északról a vasúti sínek, Keletről pedig a Központi Iparterület városrész határai, valamint a 813. sz. főút. Az akcióterületbe tartozó városrészek többnyire lakófunkcióval rendelkeznek. A vasúti pályaudvar mellett elterülő *Nádorváros*ban a családi házas lakóterületei mellett kiemelt szerepet játszanak a szolgáltató-ipari telephelyek, a Frigyes laktanya, a buszpályaudvar, valamint a vasútvonalon túl az autó-nagykereskedés logisztikai telephelye. A városrendezési körzetek szerint való beosztás Nádorvároshoz sorolja a Rába mentén elterülő zártkerti övezeteket (Góré-dűlő, Rabkert). A városrészen belül, a keleti irányban található *Jancsifaluban* zárványszerű családi házas lakóterületek találhatók. A városrész keleti fele alapvetően egy nagyobb gazdasági terület, melynek része a bevásárló központ, azonban, vagyis a kereskedelmi funkció az alapvető, eközben az alapellátás nyújtó intézmények hiányoznak a területről. Adyváros jelenleg is egy lakótelepből áll, melynek panelépületein energetikai felújítások jelenleg is zajlanak. Ezen felül az ún. Barátság parkban egy sportterület is megépült, valamint kórház- és közútfejlesztések is végbementek. *Marcalvárosban* alapvetően nyitott és zártkertes beépítésű tömbök, a centrum belseje felé lakótelep található. A

városnegyed emellett kereskedelmi (áruházak, közüzemi telephelyek, garázs-üzletek, bevásárló központok stb.) funkciókkal és esztétikai értékekkel rendelkező közintézményekkel (Apor Vilmos Iskolaközpont) is rendelkezik, valamint hatalmas zöldterületek (Kiserdő) is találhatóak területén. A mozaikszerű, központtal nem rendelkező *Szabadhegy* területe egyrészt lakóövezet, de ipari és szolgáltatói szereppel rendelkezik, mely funkciók a József Attila lakótelepre és Déli Iparterületre (Raktárváros, házgári iparterület) jellemzőek inkább. Ezen kívül eső részein meghatározó a zártkertes, családi házas beépítési forma. Az utóbbi időszakban jelentős ingatlanfejlesztések (pl. lakópark) valósultak meg a területen, valamint családi házas beépítésű utcák nyíltak a dombtető irányában. Az akcióterület legdélebbi részére eső *Kismegyer* gyakorlatilag egy majorság és a hegyen álló kápolna, az ezektől északra a Sági út mentén lévő házsor inkább a szabadhegyi házsor folytatása. Egyetlen nagyobb közösségi tere az új templom előtere, egyébként külön központja nincs.

Az akcióterület fejlesztésének célja, hogy erősítse a policentrikus város koncepcióját, valamint egészséges és kielégítő lakhatást biztosítson a városban élők számára a megfelelő szolgáltatásokkal kiegészülve. A térség népességnövekedésének következtében ugyancsak jelentős terhelés éri a város közműellátását és a városüzemeltetés egyéb szolgáltatásait is. A helyzeten tovább rontanak a klímaváltozás okozta villámárvizek és egyéb extrém időjárási körülmények. Éppen ezért az akcióterületen jelentős fejlesztésre szorul a város szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető rendszere, valamint a közlekedés-hálózat fejlesztése is indokolt. Utóbbi esetében főként a kerékpáros közlekedésfejlesztés válik relevánssá az akcióterületen, amely segítségével a város ösztönzőleg hat az egészségesebb közlekedési alternatívák használatára a megfelelő infrastrukturális háttér biztosításával, valamint a közutak személygépjármű-forgalmának tehermentesítéséhez is hozzájárul. Az akcióterület fejlesztéseinek fő célja a „szétterülő” város, azaz az alközpontok nélküli ellátatlan területek csökkentése, és a kompakt város koncepció erősítése. A beavatkozás révén egy korszerű és élhető policentrikus városfejlesztés indulhat be, amely évtizedekre meghatározhatja a város fejlődésének dinamikáját, figyelembe véve az egészséges és élhető környezet kialakítását. Az Alsókert utcai fejlesztés keretében a város déli városkapujaként megjelenő, a környező városszövetbe integrálódó, nagyvárosias, korszerű beépítési elvek mentén szervezett lakóterület-fejlesztés jön létre, amely a lakó funkción túlmenően minden olyan településközponti funkció és kereskedelmi-szolgáltató funkció elhelyezését is biztosítja, amely a területen letelepedők számára komfortos, a 21. századi követelményeknek megfelelő lakhatást biztosít, és egyúttal a fenntartható településfejlesztés elveivel is összhangban áll. A fejlesztés az Ipari park közelségében kerül megvalósításra, hangsúlyosan az ott dolgozók számára fókuszálva, mint potenciális vevőközönség, ezzel biztosítva azt a lakóközeget, ahonnan a város közlekedési infrastruktúrájának további terhelése nélkül, a forgalmat diverzifikálva a potenciális munkahelyek megközelíthetők. A fejlesztés keretében tervezett lakóterület kialakítása olyan fenntarthatósági szempontok figyelembevételével tervezett, amelynek

alapján a tervezett lakóterület előremutató megoldásokat tartalmaz a zöldfelületek kialakítása, és a funkcionális sokszínűség szempontjából.

4. GYŐR ÉSZAK AKCIÓTERÜLET

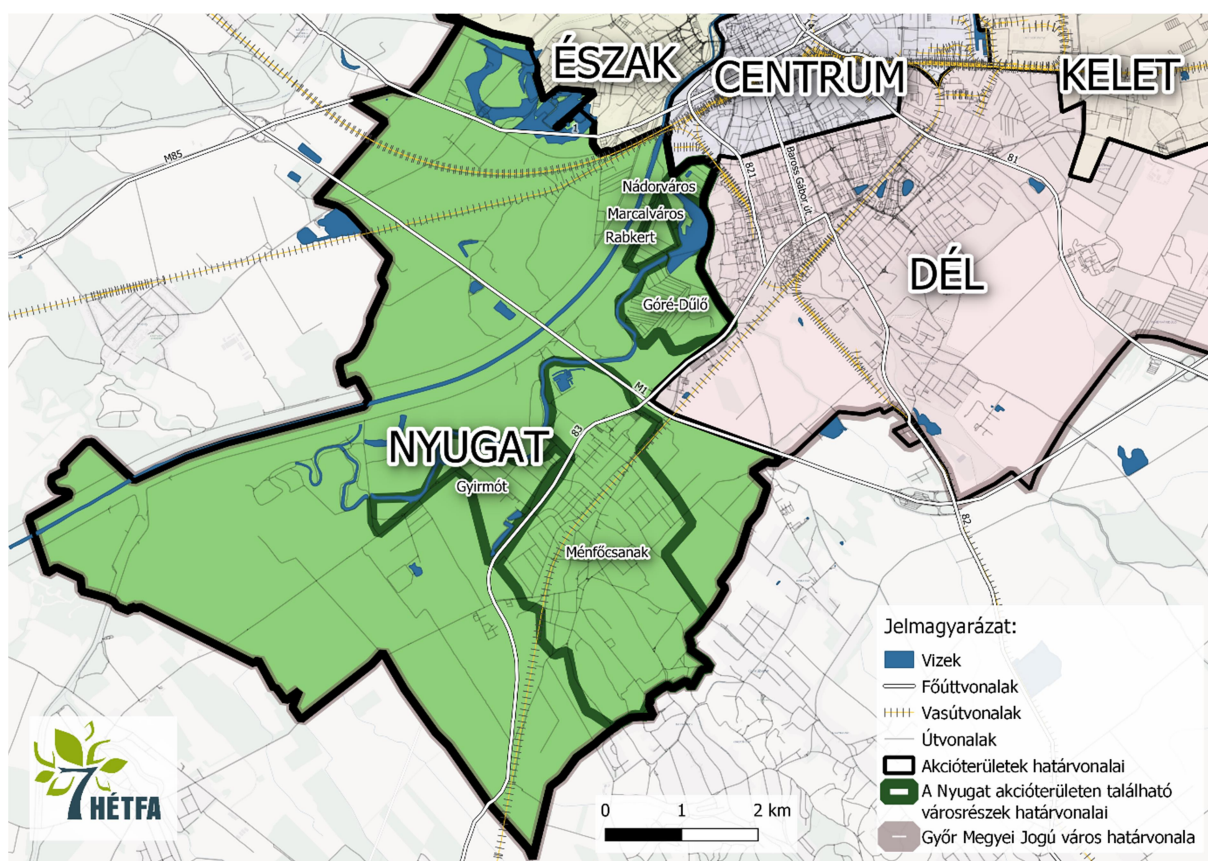
A Győr Észak Akcióterület részei Sziget, Újváros, Pinnyéd, Révfalu, Sárás, Kisbácsa és Bácsa. Határai keleti, északi és nyugati irányba Győr településhatára választja el más településektől, déli irányba pedig a Rába, valamint a Mosoni-Duna folyója. Az alacsony népességű *Sárás*, *Kisbácsa*, *Bácsa*, és *Pinnyéd* városrészek alapvetően lakófunkcióval rendelkeznek. Sáráson és Pinnyéden zártkertek jellemzők, míg Bácsán és Kisbácsán inkább családias jelleggel beépített területek találhatók. Az utóbbiak esetében alapvető települési szolgáltatások, azaz közintézmények rendelkezésre állnak és a kereskedelmi-szolgáltató is funkció megjelenik, míg az előbbieknél ez hiányzik. Bácsán társasház lakótelep is található, Sáráson pedig vannak bérlakások is. Kiemelendő továbbá, hogy a kisbácsai Sztásdomb közelében fekvő, zavaros felszínű területet helyi természetvédelmi területté nyilvánították.

Az Egyetemmel kapcsolatos akcióterületi fejlesztések leginkább *Sziget* városrészre korlátozódnak, hiszen a Széchenyi István Egyetem campusa itt található. Ezzel párhuzamosan ebben a városrészben játszik kiemelkedő szerepet a kutatás-fejlesztés. Ezek mellett, a kertvárosias jellegű területen

zárt sorú, többszintes átépülés, valamint lakótelepek jellemzőek. A városrész „vízivárosi” jellege a látványkép és a közlekedés szempontjából is fontos szerepet játszik. A szabálytalan utcaserkezetű *Szigeten* történő közlekedési infrastruktúra fejlesztések hatással voltak a városrészre, melynek laksűrűsége rohamosan növekszik. A terület sokfunkciós: kereskedelmi-szolgáltató funkció a lakóteleppel párhuzamosan fejlődött, turizmus szempontjából kiemelendő a termál- és gyógyfürdője (RQ Vízi Élmenypark és Gyógyfürdő), kutatás-fejlesztés vonatkozásában innovációs parkját érdemes kiemelni, emellett a város egészségéhez hozzájárul sportcentruma és sportuszodája, melyet az EYOF ifjúsági olimpiai fesztivál alkalmából fejlesztettek. A területen meghatározó jelentőségűek a gyári (Kecszgyár helyett az Egyetem Tudományos és Innovációs Parkja) és lakótelepi rehabilitációs intézkedések, valamint a vállalkozói lakásépítés is. Az akcióterület délnyugati csücskében található *Újvárosra* hagyományos, zárt sorú, egyemeletes beépítés jellemző. Ebben a városrészben található az evangélikus templom. A városrészben műemlék-jellegű épületek jelentős mennyiségben állnak rendelkezésre. A városban kiemelt módon zajlott le az 1980-as évektől egy szociális város-rehabilitáció is, melynek keretében az épületállomány helyreállításán túl hangsúlyt fektettek az ott található szegregátumok felszámolására. A városrészen továbbra is fennállnak lakókörnyezeti és szociális problémák. A városrészben találhatók továbbá ipari szolgáltató jellegű telephelyek, valamint mesterséges tavak, melyek esetében turisztikai-szabadidős jellegű fejlesztés is felmerült.

A vármegyeszékhely életében a Széchenyi István Egyetem jelentős szerepet játszik. A felsőoktatási képzések mellett a település kiemelt célja az oktatási intézmények és a településen jelen lévő vállalkozások közötti szinergiák, együttműködések erősítése, jellemzően a kutatás-fejlesztés területén. A győri Széchenyi István Egyetem szoros együttműködést folytat a településen jelen lévő cégekkel és vállalkozásokkal, így a jövőbeli víziók között is hangsúlyos szerepet játszik a gyakorlatorientált képzések népszerűsítése. Az Egyetem által tervezett beavatkozások is ezen szellemiség tükrében kerültek meghatározásra. Az akcióterület projektjei alapvetően a dél felé eső városrészekbe koncentrálódnak, illetve vannak az akcióterületnek olyan projektjei is, melyek akcióterületen kívül esően, a Centrumban valósulnak meg.

5. GYŐR NYUGAT AKCIÓTERÜLET

A győri 1. számú főút mentén tervezett „Nyugati városkapu” akcióterület a város belterületétől nyugatra eső területét foglalja magába, alapvetően idetartoznak Gyirmót és Ménfőcsanak városrészek. Az akcióterületet észak-nyugatról a Rába, Északkeletről az M1-es autópálya, délről pedig Győr településhatára határolja. *Ménfőcsanak* alapvetően közlekedési és kereskedelmi funkciót lát el. Itt fut a déli irányba haladó vasútvonal, mellette megy el az M1-es számú autópálya, is. A városrészen található a Metró áruház, továbbá rendelkezésre állnak kiskereskedelmi egységek, valamint található egy bevásárlóközpont is. A Bezerédj kastély környékén kialakult intézménysűrűsödés kezdi kialakítani a városrész központját. A népesség gyorsuló növekedése elérte a kritikus tömeget, mind a lakossági szolgáltatási, mind pedig infrastrukturális vonatkozásban. *Gyirmóton* az új 83-as út elkerülő szakasza a városrész lakóterületeinek növekedésére és átépülésére jelentős hatást gyakorolt, egyúttal megakadályozta a városrész Ménfőcsanakkal történő összefonódását. Gyirmót tekintetében kiemelendő a Holt-Rába menti természet közeli terület, melyhez kötődik egy horgásztelep és egy szabadidőpark is.

A területen több kereskedelmi és szolgáltató jellegű vállalkozás telephelye alakult ki a 85. számú főút csomópontja és az Ikrényi úti elágazás között. A jelenleg mozaikosan elhelyezkedő gazdasági területek, amelyek a Somos-major területén, valamint az Ikrényi, és a 85. számú utak mellett

helyezkednek el, további gazdasági területfejlesztési igényeket generáltak. A helyi vállalkozások letelepülése valamint a jövőbeli telephelyek területeinek hatékonyabb kihasználása indukálja, hogy egy egységes, gazdasági-logisztikai funkciójú területet jöjhessen itt létre. A terület egyfajta „Nyugati Városkapu” szerepet betöltve kedvező alternatívát jelenthet a városban telephelyet kereső vállalkozások számára, egyúttal a jelenleg koncentráltan a város keleti oldalán lévő gazdasági területek ellenpólusaként elősegíthetik a közlekedési igények diverzifikálódását is. A tervezési területről könnyen, a városi forgalom zavarása nélkül elérhetőek a közlekedési infrastruktúra főbb elemei. Az M1-és M85 autópálya csomópont a területről közvetlenül elérhető, valamint a tervezett győri északi elkerülő út végpontja is a terület mellett fog bekötni a 85. számú főút csomópontjába. Az akcióterület célja, hogy elősegítse a helyi gazdaság élénkítését, és a már meglévő ipari területeken további fejlődés mehessen végbe. Az akcióterülethez komplex módon kapcsolódik a helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, ahol a közúthálózati fejlesztések mellett a csomóponti fejlesztések is indokoltak.

6.3 VÁROSI SZINTŰ BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK RÉSZLETEZÉSE

Az alábbi fejezet célja, hogy bemutassa a városi szintű beavatkozásokat, azok stratégiába ágyazottságát, indokoltságát. A fejezet egyfajta projektgyűjtés, a városi, megvalósítani tervezett projektek bemutatása, ismertetve azok kapcsolódását az FVS tervezési dimenzióihoz, céljaihoz, röviden bemutatva tartalmukat és indoklásukat.

A projektek három nagyobb csoportban kerülnek bemutatásra: (1) az akcióterületi beavatkozások köre; (2) a hálózatos beavatkozások köre; valamint (3) az egyedi projektek köre. A különböző kategóriák rövid jellemzése:

- (1) **Akcióterületi komplex projektek** többféle, de egymással szorosan összehangolt beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozásokat tartalmaznak, térben és időben koncentrált, komplex fejlesztési intézkedések, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen, együttesen szinergikus hatást fejtenek ki, vagyis az egyes projektelemek segítik más projektelemek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését.
- (2) **A hálózatos projektek** egymással összehangolt, összekapcsolódó beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozások. Az összekapcsolódás azt jelenti, hogy a hálózatos beavatkozás kiterjedhet több városrészre, vagy akár a város egészére is, kapcsolódhat továbbá nagyobb léptékű térségi (országos, vármegyei, járási) hálózatokhoz is, a beavatkozási pontok pedig egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- (3) **Az egyedi, pontszerű projektek** nem kapcsolódnak szervesen városi vagy városi szintű fejlesztésekhez, szűkebb környezetükben jelentkező helyi szintű hiányzó funkciót pótolnak, vagy meglévő funkciót fejlesztenek.

6.3.2. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ NAGYOBB VÁROSI TERÜLETEKRE KITERJEDŐ BEAVATKOZÁSOK

Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások az **akcióterületi projektek**. Ahogy ez a 6.2-es fejezetben már kifejtésre került, a város öt nagyobb akcióterületre lett felosztva, ezek között oszlanak meg a projektek. Az öt akcióterület:

- (1) Győr Centrum akcióterület
- (2) Győr Kelet akcióterület
- (3) Győr Dél akcióterület
- (4) Győr Észak akcióterület
- (5) Győr Nyugat akcióterület

Az alábbi alfejezet felsorolásszerűen bemutatja a konkrét projekteket, akcióterületenként.

GYŐR CENTRUM AKCIÓTERÜLET

MEGNEVEZÉS	BARTÓK ÓVODA ÉS BARTÓK ÓVODA ATTILA UTCAI TAGÓVODÁJA RÉSZÉRE KÖZÖSEN HASZNÁLHATÓ TORNATEREM ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Bartók Óvoda és a Bartók Óvoda Attila Utcai Tagóvodája részére közösen használható tornaterem építése.
INDOKLÁS	A Bartók Óvoda és a Bartók Óvoda Attila Utcai Tagóvodája nem rendelkezik tornateremmel és tornaszobával, az épületek helyiségadottságai nem is teszik lehetővé ilyen funkciójú terem kialakítását. A két épület játszóudvarai közvetlenül határosak egymással.
MEGNEVEZÉS	PÁLFFY UTCAI RENDELŐ TELJES FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A rendelő akadálymentesítése, energetikai korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása.
INDOKLÁS	A rendelő legutóbb 2010-ben került felújításra, így teljes felújításra szorul. Az épületben akadálymentesített mosdó jelenleg nem biztosított.
MEGNEVEZÉS	BATTHYÁNY TÉRI RENDELŐ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A rendelő épületének kialakítása, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
INDOKLÁS	A Batthyány téri rendelő kialakítása a megfelelő minőségű egészségügyi szolgáltatások biztosítása érdekében.
MEGNEVEZÉS	BÓLYAI UTCAI IDŐSEK KLUBJA (MŰEMLÉK ÉPÜLET) FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A beruházás célja az idősek klubjának helyet adó műemlék épület teljes felújítása, fűtési rendszerének korszerűsítése.
INDOKLÁS	A földszintes, magastetős, jelenleg egyedi gázfűtéssel működő műemlék épület teljes felújítást igényel, szükséges továbbá egy akadálymentesített vizes blokk kialakítása is.
MEGNEVEZÉS	BISINGER SÉTÁNY ZÖLDFELÜLETEINEK MEGÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város

TARTALOM	A Győr-Belvárosban található Bisinger sétány megújítása.
INDOKLÁS	A város központi részén található sétány felújításával a cél egy új, korszerű, mindenki által elérhető közösségi szabadtér létrehozása, a városi zöldfelületek növelése rekreáció céljából, az élethosszig tartó sportolás lehetőségének megteremtése a városban.
MEGNEVEZÉS	VIRÁGPIAC FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	Belvárosi virágpiac felújítása a tér kihasználtságának optimalizálásával, a jelenleginél nagyobb arányú zöldfelület kialakításával, utcabútorok elhelyezésével.
INDOKLÁS	A győri belváros arculatának megújítása, zöld felületek nagyságának növelése, Győr-Belváros turisztikai vonzerejének, kereskedelmi funkciójának erősítése.
MEGNEVEZÉS	BAROKK KERT KIALAKÍTÁSA (ZICHY-PALOTA)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	A műemlék Zichy-palota udvarán található önkormányzati tulajdonú, közhasználatú zöldterület rekonstrukciójával egy, a környező épületekben lakók, a palota látogatói és a turisták részére is hűsítő, kapcsolódásra és rendezvények szervezésére is alkalmas udvar kialakítása.
INDOKLÁS	Győr kulturális szempontból jelentős központnak számít, ám a megyeszékhely kulturális szerepkörének erősítése érdekében indokolt a funkcióbővítés. A beavatkozás során olyan hiánypótló fejlesztések valósulnak meg, melyek jótékony hatásúak a település turizmusára és a helyi és környékbeli lakosok számára is változatos és magas minőségű kulturális szolgáltatásokat kínálnak. A városi zöldfelületek növelésével, rekonstrukciójával cél a városi környezet élhetőbbé tétele.
MEGNEVEZÉS	BORSOS HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A jelenlegi vendégház funkció újragondolása, az ingatlan kulturális hasznosítása.
INDOKLÁS	Szükséges a meglévő kulturális, közművelődési terek fejlesztése Győrben, amelynek része a városközpontban található Borsos Ház.
MEGNEVEZÉS	NAPÓLEON HÁZ FELÚJÍTÁSA - RENDEZVÉNYKÖZPONT
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Napóleon ház teljes körű felújítása.
INDOKLÁS	A Napóleon ház Győr egyik legrégebbi és legszebb épülete. Az épület jelenleg egy alulhasznosított tér, mely felújításra szorul. A megújítás lehetővé teszi, hogy az épület belső és külső tereit alkalmassá tegyük egy rendezvényközpont kialakítására. A felújításnak és az új funkciónak köszönhetően az épület fenntarthatóvá válna és a belváros számára is biztosítva lenne egy színvonalas új közösségi tér, mely nagyobb rendezvények megtartására is alkalmas lenne. Ezzel egyrészt megoldódna a műemléki terület rendbetétele, másrészt az épület új funkciójának köszönhetően egy a lakosság és

	a turisták számára is vonzó, rendezvények megtartására szolgáló új közösségi tér is létrejönne.
MEGNEVEZÉS	ZECHMEISTER U. 11. SZ. ALATTI LEVÉLTÁR ÁTHELYEZÉSE, FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Zechmeister utca 11. szám alatt álló Levéltár felújítása.
INDOKLÁS	A győri Levéltárnak helyet adó, elavult, leromlott állapotú épület teljes felújításra szorul.
MEGNEVEZÉS	KIKÖTŐFEJLESZTÉS A DUNAKAPU TÉR MELLETTI MOSONI-DUNA SZAKASZÁN
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A település vízi közlekedése számára jelentős beavatkozás a Dunakapu tér közelében lévő kikötő minőségi fejlesztése
INDOKLÁS	Győr város egyik kiemelt, Fenntartható Városfejlesztési Stratégiában is meghatározott stratégiai célja a vízi szállítás, vízi turizmus fejlesztése
MEGNEVEZÉS	RÓMER HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	A Teleki László utcában található kulturális és építészeti értéket képviselő Rómer Ház felújítása és korszerűsítése.
INDOKLÁS	A jelenleg is közösségi, művelődési, kulturális funkciókat ellátó épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	APÁTÚR-HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2. S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	Az Apátúr-Ház felújítása.
INDOKLÁS	A Széchenyi téren áll a város egyik legszebb ékköveként számon tartott barokk palota, az Apátúr-ház. Az épület kilenc XVII. századi ház helyén jött létre, melyeket fokozatosan megvásároltak a pannonhalmi főapátok. Jelenleg a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum kiállítóhelye, ami az épület állapota miatt használaton kívül van. A műemléki épület jellegéből adódóan az energetikai felújítása csak bizonyos elemeket tartalmaz, úgymint a nyílászárók felújítását, fűtési rendszer korszerűsítését, távhőre történő átállását. A projekt tartalmazza az belső udvar lefedését, valamint belső átalakításokat.
MEGNEVEZÉS	MAGYAR ÍSPITA HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	Kiszolgáló város, Megtartó város
FVS DIMENZIÓ(K)	S.2.. S.3.
TARTALOM	A jelenleg a Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum kiállítóhelyeként funkcionáló épület külső és belső felújítása, a belső átrium lefedése egy nagyobb közösségi és kiállító tér létrehozása céljából.

INDOKLÁS	A jelenleg is közösségi, művelődési, kulturális funkciókat ellátó műemlék épület teljes felújításra, energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	VASKAKAS TAVERNA ÉS SCHÄFER HÁZ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	Kiszolgáló város, Megtartó város
FVS DIMENZIÓ(K)	S.2, S.3
TARTALOM	A Vaskakas-Taverna és Schäfer ház teljes körű átépítése, bővítése, új funkciókkal történő ellátása.
INDOKLÁS	A Rába parton, patinás helyen található, évek óta üresen álló épületcsoport megújítása, közösségi funkcióval történő ellátása nagyban hozzájárul Győr-Belváros további szépítéséhez, történelmi örökségének megőrzéséhez, turisztikai vonzerejének növeléséhez.
MEGNEVEZÉS	VÁROSHÁZA ÉPÜLET REKONSTRUKCIÓJA (HOMLOKZATFELÚJÍTÁS, TETŐ, AZ ÉPÜLET SÜLLYEDÉSÉNEK KEZELÉSE, TORONY RÉSZ REKONSTRUKCIÓ, BELSŐ FELÚJÍTÁS)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A győri Városháza épületének renoválása, melynek során tető-, homlokzat-felújítás, toronyrekonstrukció és belső felújítás történik.
INDOKLÁS	A győri Városháza neobarokk stílusban épült kétemeletes, középüti óratoronnyal, s a főhomlokzaton kiugró két kisebb toronnyal rendelkező műemlék épület. A Városháza Győr legforgalmasabb pontján, a város kelet-nyugati és észak-déli tengelyeinek metszéspontjában áll. 1981. évben végezték az utolsó felújítást az épületen, mely a tető palafedésének javítását jelentette, valamint 1985-ben a homlokzat egy felület tisztításán esett át. A felújításokat követő utóbbi közel 40 év alatt a győri Városháza épületének állapota jelentősen leromlott, felújításra szorul: a homlokzat több helyen a beázások miatt megsérült, az ereszcatornák töredezetté váltak, a tetőborítás több helyen előregedett, az óratorony megsüllyedt. Beázások miatt az épület belső homlokzata is több helyen megsérült.
MEGNEVEZÉS	KOLOZSVÁRY ERNŐ TÉR FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Kolozsvár Erő tér teljes körű felújítása, burkolatcseréje
INDOKLÁS	Győr-Belvárosban a Városházával szemben levő, számos nagy városi rendezvénynek helyet adó Kolozsvár Erő tér állapota rendkívül leromlott, burkolata töredezett. Annak érdekében, hogy a jövőben modern, színvonalas helyszínt tudjon biztosítani nagyobb városi rendezvényeknek, szükséges teljes körű felújítása.
MEGNEVEZÉS	KÁPTALANDOMB KÖZTERÜLET FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Káptalándomb utca burkolatának felújítása, utcabútorok kihelyezése, közvilágítás korszerűsítése.
INDOKLÁS	A Káptalándomb Győr legősibb magja, itt terült el a rómaiak Arrabona nevezetű tábora,

	s ide jelölte ki I. István a püspökség és a várispán székhelyét a 11. században. Ezért épült itt az első székesegyház, a püspöki épületek és a székeskáptalanhoz tartozó házak, melyekről a negyed a nevét kapta. Egész mai területe a régi középkori vár helyén alakult ki. A XVII—XVIII. században a Káptalandomb területén több utca húzódott, a Duna felé nyíló kis közökkel, ezek azonban időközben mind beépültek. A mai Káptalandombnak két tere (Apor Vilmos Püspök tere és Gutenberg tér) van és egyetlen utcája, a „Káptalandomb.” Az utca térközburkolata felújításra szorul, utcabútorok, világítás korszerűsítése is szükségessé vált.
MEGNEVEZÉS	ZICHY-PALOTA TETŐSZERKEZETÉNEK KORSZERŰSÍTÉSE (II.B.)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Zichy-palota tetőszerkezetének korszerűsítése.
INDOKLÁS	A Zichy-palota tetőszerkezetét a 80-as évek elején újítták fel, ma már elavult technikával, így szükségessé vált a teljes tető cseréje, korszerűsítése. A műemlék Zichy-palota udvarán található önkormányzati tulajdonú, közhasználatú zöldterület rekonstrukciójával egy, a környező épületekben lakók, a palota látogatói és a turisták részére is hűsítő, kikapcsolódásra alkalmas udvar kialakítására ad lehetőséget. A barokk kert kialakítása teret biztosítana koncertek, gyerekprogramok és esküvők részére.
MEGNEVEZÉS	KISFALUDY KÁROLY KÖNYVTÁR ÉPÜLETENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3. S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Megtartó város
TARTALOM	A KISFALUDY KÁROLY Könyvtár épületének energetikai fejlesztése.
INDOKLÁS	A KISFALUDY KÁROLY Könyvtár épületének energetikai korszerűsítése a település energiafüggetlensége előmozdításának és a klímavédelmi célkitűzések teljesítésének érdekében elengedhetetlen.
MEGNEVEZÉS	PÁLFFY UTCAI RENDELŐ ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Pálffy utcai rendelő energetikai felújítása.
INDOKLÁS	A rendelőben időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része az energetikai felújítás is.
MEGNEVEZÉS	A BAROSS GÁBOR ÚT 61-63. SZÁM ALATTI GYŐR VÁROS LEVÉLTÁRA MŰSZAKI LEVÉLTÁRÁNAK FEJLESZTÉSE, ENERGETIKAI FEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az épület teljes körű felújítása, korszerűsítése, energetikai rendszerének fejlesztése, modernizálása.
INDOKLÁS	A közfunkciókat ellátó épület műszakilag és esztétikailag elavult, leromlott állapotú, felújítása, korszerűsítése, energiahatékonyságának növelése elengedhetetlen. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.

MEGNEVEZÉS	RÁKÓCZI UTCA 1. SZÁM ALATTI ÉPÜLET ELEKTROMOS HÁLÓZATÁNAK KORSZERŰSÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az épület elektromos hálózatának korszerűsítése.
INDOKLÁS	Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	RÁKÓCZI UTCA 1. SZÁM ALATTI ÉPÜLET NYÍLÁSZÁRÓINAK CSERÉJE, ENERGETIKAI FEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az épület energetikai korszerűsítése, nyílászáróinak cseréje.
INDOKLÁS	Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	HONVÉD LIGETI PARKOLÓLEMEZ KIALAKÍTÁSA, PARKOLÓHELYEK SZÁMÁNAK NÖVELÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A parkolási problémák megoldása érdekében az Önkormányzat a Honvéd liget területén a parkolóhelyek számát bővíteni kívánja a környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve, így ügyelve arra, hogy a zöld területek nagysága ne csökkenjen jelentősen a parkolólemez építésével. Emellett a felszíni parkolók számának növekedését is szeretné megvalósítani.
INDOKLÁS	Győrben a Honvéd ligettel határos területen több iskola, az Önkormányzat igazgatási épülete és a győri pályaudvar helyezkedik el. Állandóak a parkolási gondok a parkolóhelyek alacsony száma miatt, így indokolt a parkolási rendszer fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	SZIGETHY ATTILA ÚT 109. SZÁM ALATTI ÉPÜLETGYÜTTES ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Távhős fűtési rendszer korszerűsítése, homlokzati hőszigetelés, lapostetőkre napelemek telepítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	PÁLFFY UTCA ALATT MÉLYGARÁZS ÉS TELJES ÚTREKONSTRUKCIÓ
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mélygarázs létrehozása és teljes útrekonstrukció a Pálffy utcában.

INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	BATTHYÁNY TÉR ALÁ TERVEZETT MÉLYGARÁZS ÉS A PÁLFFY ÚT – BATTHYÁNY TÉR – SCHWARZENBERG UTCA TENGYELY ÁTÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Belváros parkolási igényeinek kiszolgálása érdekében a Batthyány téren mélygarázs építése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.

GYŐR KELET AKCIÓTERÜLET

MEGNEVEZÉS	AZ IPARI PARK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE ÉS KÖZVILÁGÍTÁSÁNAK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A győri Ipari Park útszakaszain a meglévő közvilágítási lámpafejek LED-re történő cseréje, a csomópontokban hosszabb lámpakar kiépítése.
INDOKLÁS	Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	HŰTŐHÁZ UTCA CSARNOKOK TELEPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Ipari, kereskedelmi és szolgáltatási célokat szolgáló létesítmények telepítése.
INDOKLÁS	Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, és központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. Ágazati szerkezetét vizsgálva főként az iparhoz köthető a gazdasági húzóereje. Éppen ezért kiemelt cél a korszerű hatékony ipari termelés megőrzése, az ágazat folyamatos fejlesztése, és a régiós járműipari központ szerepének betöltése.
MEGNEVEZÉS	A MEGLÉVŐ IPARI PARK BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A megnövekedett vállalkozói-beszállítói igények alapján a győri Ipari Park területének bővítése, a kapcsolódó úthálózat, közműhálózat, villamos hálózat bővítése, fejlesztése
INDOKLÁS	Győr gazdasági súlyát tekintve kiemelkedik a megyei jogú városok sorából, és központi helyet foglal el a térségi gazdasági és innovációs ökoszisztémában. Ágazati szerkezetét vizsgálva főként az iparhoz, azon belül is a járműgyártáshoz köthető a gazdasági húzóereje. Éppen ezért kiemelt cél a korszerű hatékony ipari termelés megőrzése, az

	ágazat folyamatos fejlesztése, és a régiós járműipari központ szerepének betöltése
MEGNEVEZÉS	REPTÉRI ÚT – HÚTÓHÁZ UTCA KERESZTEZŐDÉS FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Reptéri utca - Hűtőházi utca kereszteződésének felújítása.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	MOLNÁR VID BERTALAN KÖZÖSSÉGI HÁZ BŐVÍTÉSE ÉS KÖRNYEZETÉNEK FEJLESZTÉSE, VALAMINT ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Molnár Vid Bertalan Községi Ház bővítése és környezetének fejlesztése, valamint energetikai fejlesztése. Költséghatékony, környezettudatos üzemeltetés céljából napelempark biztosítaná a csarnok és az új rész energiaellátását. A csarnok halogénizzó helyett LED-es világítótestek segítenék az intézmény energiafelhasználását. A közösségi házhoz tartozó zöldterületen környezetfejlesztés keretében szabadtéri mozgáslehetőségek kiépítése, közösségi kert létesítése a cél továbbberősítve az elmúlt évtizedben itt kialakult találkozási pontot.
INDOKLÁS	A közösségi, kulturális, művelődési funkciókat ellátó épület bővítésre, energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	KOSSUTH LAJOS MŰVELŐDÉSI HÁZ (Molnár Vid Bertalan Községi Ház telephelye) A CSALÁDOK, FIATALOK ÉS IDŐSEK KÖZÖSSÉGI TERÉNEK FELÚJÍTÁSA ÉS ENERGETIKAI FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Külső fal megerősítése, technikai fejlesztések, illemhelyek korszerűsítése, pelenkázó rész kialakítása, energetikai korszerűsítések. Udvari sátor és szabadtéri színpad cseréje. A kisebb terekben új közösségek létrehozása.
INDOKLÁS	A közösségi, kulturális, művelődési funkciókat ellátó épület energetikai korszerűsítésre szorul.

GYŐR DÉL AKCIÓTERÜLET

MEGNEVEZÉS	EBI, ÖRKÉNY ISTVÁN UTCAI BÖLCSŐDE INFRASTRUKTURÁLIS FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	Örkény István utcai Bölcsőde teljes körű és energetikai felújítása.
INDOKLÁS	A bölcsődében időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része a fűtőkorszerűsítés, gépészeti felújítás, külső-belső szigetelés javítása.
MEGNEVEZÉS	SÜN BALÁZS ÓVODA MESEVÁR TAGÓVODÁJA INFRASTRUKTURÁLIS FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	A Sün Balázs Óvoda Mesevár Tagóvodájának teljes körű és energetikai felújítása.
INDOKLÁS	Az óvodában időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része a fűtőkorszerűsítés, gépészeti felújítás, külső-belső szigetelés javítása.
MEGNEVEZÉS	LAJTA ÚTI RENDELŐ TELJES FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város
TARTALOM	A Lajta úti rendelő teljes körű felújítása, átalakítása.
INDOKLÁS	Szükséges a rendelő korszerűsítése, valamint az akadálymentesítés. Az épület földszintes-lapostető, fűtési rendszere távfűtés. A tetőszigetelés felújítva, de tetőszigetelés jelenleg nincs. Akadálymentesített WC nincs az épületben.
MEGNEVEZÉS	MÉCS LÁSZLÓ UTCAI RENDELŐ BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1, S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város
TARTALOM	A rendelő akadálymentesítése, energetikai korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása.
INDOKLÁS	Jelenleg nem megoldott az akadálymentesítés az épületben, korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	EGYKORI MALOM TERÜLETÉN KERESKEDELMI EGYSÉG KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S1
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Győr-Ménfőcsanak városrészben az egykori malom területén kereskedelmi egység kialakításához szükséges fejlesztések.
INDOKLÁS	Győr-Ménfőcsanak városrészben az egykori malom területe jelenleg egy barnamezős terület, amelyen az Önkormányzat egy kereskedelmi egység létrehozásához kíván kedvező feltételeket kialakítani. A kereskedelmi egység Győr-Ménfőcsanak városrész lakosságát szolgálná ki. Így az adott városrészben élő lakosság nagyobb utazás nélkül elérni az adott kereskedelmi egységet, és ezzel csökkenteni lehetne Győr belvárosának

	közlekedési leterheltségét is.
MEGNEVEZÉS	EBI,ÖRKÉNY ISTVÁN UTCAI BÖLCSŐDE ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Örkény István utcai Bölcsőde energetikai felújítása.
INDOKLÁS	A bölcsődében időszerűvé vált az épület komplex felújítása, melynek része az energetikai felújítás (fűtőkorszerűsítés, gépészeti felújítás, külső-belső szigetelés javítása). Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	SÜN BALÁZS ÓVODA MESEVÁR TAGÓVODÁJA ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Sün Balázs Óvoda Mesevár Tagóvodája épületének komplex felújítása, külső-belső szigetelése, fűtőkorszerűsítés, gépészeti felújítás.
INDOKLÁS	Egyes győri településrészek és az agglomerációs térség népességnövekedésére reagálva az intézményi kapacitások fejlesztése, bővítése indokolt és szükségszerű beavatkozás. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-SZOL ZRT. SZÉKHELYÉNEK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE (9024 GYŐR, ORGONA U. 10.)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az udvari lapostetős épületekre, illetve a főépület árnyékolóra napelemek telepítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítése hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	LAJTA ÚTI RENDELŐ ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Lajta úti rendelő épületének komplex felújítása, külső-belső szigetelése, fűtőkorszerűsítés, gépészeti felújítás.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítése hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	ELŐTAKARÉKOS GARZONHÁZ ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE (9024 GYŐR MÉSZÁROS L U. 10.)

FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Előtakarékos garzonház energetikai korszerűsítése (9024 Győr Mészáros L u. 10.).
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítése hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	GYŐR+ MÉDIA GARZONHÁZ (9023 GYŐR, KODÁLY Z U. 32/A.) ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Napelem telepítése.
INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	MARCALVÁROS (MARCALVÁROS I. ÉS II.) PARKOLÓLEMEZEK KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Marcalvárosban a régi építésű házakban és a lakóparkokban a lakók is sokkal több autóval rendelkeznek. A parkolási problémák megoldása érdekében az Önkormányzat Marcalváros I. és II. területén is egy-egy új parkolólemezt kíván kialakítani környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve, így ügyelve arra, hogy a zöld területek nagysága ne csökkenjen jelentősen a parkolóházak építésével.
INDOKLÁS	Győrben Marcalvárosban számos új lakópark épült, a lakosság száma megnőtt, azonban a parkolóhelyek száma ezzel arányban nem emelkedett.
MEGNEVEZÉS	IFJÚSÁG KÖRÚT PARKOLÓLEMEZ ÉS PARKOLÓ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A parkolási problémák megoldása érdekében az Önkormányzat egy új parkolólemezt kíván kialakítani környezetvédelmi szempontokat is figyelembe véve, így ügyelve arra, hogy a zöld területek nagysága ne csökkenjen jelentősen a parkolóház építésével. Emellett a felszíni parkolók számának növekedését is szeretné megvalósítani.
INDOKLÁS	Győrben az Ifjúság körút mellett nagy területen panelházak, számos üzlet és szolgáltatóhely található, azonban állandóak a parkolási gondok a parkolóhelyek alacsony száma miatt, indokolt a parkolási rendszer fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KIRÁLYSZÉKI ÚT ÉS A MELLETE TALÁLHATÓ SZERVÍZÚT, JÁRDA, KERÉKPÁRÚT, CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETÉS KOMPLEX FEJLESZTÉSE, JELZŐLÁMPÁS GYALOGOS ÁTKELŐHELY KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Királyszeréki út és a mellette található szervízút, járda, kerékpárút, csapadékvíz-elvezetés komplex fejlesztése és jelzőlámpás gyalogos átkelőhely kialakítása.

INDOKLÁS	A munkaerő-mobilitás szempontjából kiemelt fontosságú szerepet tölt be a Királyszéki út, mely a ménfőcsanaki városrész egyik bejárata. Az út, szervízút, járda/kerékpárút minősége nem megfelelő, a csapadékvíz-elvezetés fejlesztése is szükséges és időszerű. Mind az út, mind a kerékpárút a legforgalmasabb szakaszok egyike a városrészen belül. A meglévő gyalogos átkelőhely nem biztonságos, jelzőlámpás bővítése indokolt.
MEGNEVEZÉS	ÚJ, MULTIFUNKCIONÁLIS KÖZÖSSÉGI TÉR LÉTESÍTÉSE MÉNFŐCSANAKON
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Új, multifunkcionális közösségi tér létesítése Ménfőcsanakon a METRO melletti, Királyszék út mögötti területen.
INDOKLÁS	A városrész nem rendelkezik nagyobb befogadású közösségi térrel, mely a kulturális, zenei, művészeti előadások, programok mellett a sportolás különböző formáinak is lehetőséget tud biztosítani.
MEGNEVEZÉS	SPORTPÁLYA KIALAKÍTÁSA MÉNFŐCSANAKON
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kültéri sportpálya kialakítása Ménfőcsanakon a Hármashatár utcában.
INDOKLÁS	A ménfőcsanaki városrészben nincs kültéri sportpálya. A lakosok által használható sportpálya fontos infrastrukturális szükséglet az egészségmegőrzés és az egészséges életmód tekintetében.
MEGNEVEZÉS	GYŐRI NÁDORVÁROSI ÉNEK-ZENEI ÁLTALÁNOS ISKOLA BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Győr-Nádvárosban működő Győri Nádvárosi Ének-zenei Általános Iskola infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, tantermekkel és közös rendezvényterrel/hangversenyteremmel történő bővítése.
INDOKLÁS	A város központi részén található intézmény magas színvonalú ének-zenei oktatást nyújt az általános iskolás korú gyermekek részére, így városszerte jól ismert, a zenei oktatást kiemelten fontosnak tartó családok körében elismert közoktatási intézményként tartják számon Győrben. A magas jelentkezési arány mellett ugyanakkor tantermi, közösségi téri ellátottsága fejlesztést igényel.
MEGNEVEZÉS	ELÓTAKARÉKOS GARZONHÁZ ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE (9028 GYŐR ZÖLD U. 3/B.)
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A garzonház energetikai korszerűsítése, napelemekkel történő ellátása.
INDOKLÁS	Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.

GYŐR ÉSZAK AKCIÓTERÜLET

MEGNEVEZÉS	KULTÚRHÁZ UTCAI RENDELŐ TELJES FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A rendelő épületének korszerűsítése, az egészségügyi szolgáltatások bővítése, fejlesztése a cél.
INDOKLÁS	A rendelő teljes felújításra vagy kiváltásra szorul, jelenleg nem megfelelő az egészségügyi szolgáltatások minősége.
MEGNEVEZÉS	VÁMOSI UTCAI IDŐSEK KLUBJA FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Vámos utcai Idősek Klubja földszintes, magastetős családi ház, amely felújítást igényel. Fűtése egyedi gáz, az épületben akadálymentesített vizes blokk nincs kiépítve jelenleg.
INDOKLÁS	Győr városának kiemelt tematikus célja az időskorúak védelme, szükséges az Idősek Klubja épületének felújítása, az akadálymentesített vizesblokk kialakítása.
MEGNEVEZÉS	PINNYÉDI MŰVELŐDÉSI HÁZ BŐVÍTÉSE, UDVARRENDEZÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Pinnyédi Művelődési Ház épületének bővítése, az udvar új díszburkolattal való ellátása, korszerű rendezvényhelyszínné való alakítása.
INDOKLÁS	Korszerű közösségi tér, rendezvényhelyszín létrehozása Pinnyéd városrészben.
MEGNEVEZÉS	ÚJVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ - KÖZVILÁGÍTÁS FEJLESZTÉSE (B I. G)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Győr-Újváros városrészben a Művelődési Ház közvilágítási rendszerének fejlesztése, korszerűsítése.
INDOKLÁS	Az Újvárosi Művelődési Ház közvilágítási rendszerének fejlesztése hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	NYUGDÍJAS GARZONHÁZ ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA (9026 GYŐR, KÁLÓCZY TÉR 9-11.)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.,
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Homlokzati hőszigetelés, lapostetőre napelemek telepítése, központi szellőzőrendszer korszerűsítése.

INDOKLÁS	Az épület energetikai korszerűsítésre szorul.
MEGNEVEZÉS	KÖZTERÜLET TELJES REKONSTRUKCIÓ II. ÜTEM - SÁRÁS VÁROSRÉSZ (KÖZMŰ, ÚT, ELEKTROMOS, KÖZVILÁGÍTÁS)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A korábbi hétvégi házas övezet nem rendelkezik kiépített utakkal, szennyvízelvezetéssel, megfelelő villamoshálózattal, amely a mai kor településeivel szemben elengedhetetlen követelmény. A projektben az önkormányzat több ütemben kíván végrehajtani útfejlesztéseket, közműrekonstrukciót, ez utóbbi alatt értve szennyvízelvezetés, a közvilágítási problémák megoldását.
INDOKLÁS	A beavatkozással az Önkormányzat hozzájárul a korszerű, élhető, biztonságos lakókörnyezet kialakításához, a közlekedési problémák megoldásához Győr egyik városrészében. Sárás városrész korábban Győr zártkertes, hétvégi házas övezete volt, azonban az utóbbi években sokan kiköltöztek ide Győr belső kerületeiből, így innen járnak munkába, iskolába. A Sáráson élők régóta kérik e városrész korszerűsítését, élhetőbbé tételét.
MEGNEVEZÉS	KÖZTERÜLET TELJES REKONSTRUKCIÓ II. ÜTEM - MAYER UTCA (KÖZMŰ, ÚT, ELEKTROMOS, KÖZVILÁGÍTÁS)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A megkezdett első ütemhez kapcsolódva a Győr-Révfaluban található Mayer utca második szakaszának teljes körű felújítása (közművek cseréje, közvilágítás korszerűsítése, burkolat felújítás)
INDOKLÁS	A beavatkozással az Önkormányzat hozzájárul a korszerű, élhető, biztonságos lakókörnyezet kialakításához, a közlekedési problémák megoldásához Győr egyik városrészében.
MEGNEVEZÉS	PÉTERFY SÁNDOR ISKOLA MÖGÖTTI ZÖLDTERÜLET HASZNOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város
TARTALOM	Városi közpark kialakítása a terület zöldfelületeinek rekonstrukciójával, és a kiegészítő infrastruktúra kiépítésével (illemhely, utcabútorok elhelyezése, rekreációs terek, játszótér kialakítása).
INDOKLÁS	A zöldfelületek esetében elsősorban mennyiségi fejlesztési igény merül fel a kitöltőkben, több parkot, fát, növényzetet látnának szívesen a városban, az ezt kiegészítő infrastruktúra tekintetében pedig nyilvános illemhelyeket, padokat és játszótéereket, valamint több kulturális és szabadidős programot szeretnének. Az Önkormányzat több olyan fejlesztést irányoz elő, amely a városi zöldfelületek megtartására, a városi környezet élhetőbbé tételére vonatkozik.
MEGNEVEZÉS	SZIGET VÁROSRÉSZ SZOLGÁLTATÁSHIÁNYOS TERÜLETÉN ÜZLETHÁZ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr-Sziget városrész szolgáltatáshiányos területén üzletház kialakítása meglévő épület felújításával vagy új épület építésével

INDOKLÁS	Győr-Sziget városrész szolgáltatói-kereskedelmi ellátottsági szempontból messze elmarad a többi városrésztől, így szükséges a városrész ilyen irányú fejlesztése, elmaradottságának javítása
MEGNEVEZÉS	MAGYAR VILMOS USZODA ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Magyar Vilmos uszoda energetikai felújítása, szigetelése, napelemek felszerelése.
INDOKLÁS	A sportolni, pihenni vágyó városlakók által sűrűn látogatott Magyar Vilmos uszoda energetikai rendszere elavult, korszerűtlen, állapota leromlott. A teljes körű energetikai felújítás jelentősen hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	SIMOR JÁNOS PÜSPÖK TERE FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város
TARTALOM	A projekt célja Győr Sziget városrészében található Simor János püspök tere felújítása, ezen belül a zöld felületek revitalizációja, növelése, a csapadékvíz megtartása esőkert kialakításával, valamint egy tanösvény létrehozása a parkon belül.
INDOKLÁS	A park rekreációs szerepén túl, fel kívánjuk hívni a figyelmet a természeti tőke megóvásának és a klímatudatos gondolkodásnak a fontosságára a parkban kialakított tanösvénnyel és szemléletformáló eszközökkel. A felújított park korszerű teret ad közös környezetvédelmi, klímavédelmi programok, közösségi események megtartására is. A tervezett felújítás során legfontosabb szempont, hogy a tervezett fejlesztések eredményeként a park a város zöld infrastruktúrájának értéknövelő, hiánypótló eleme legyen.

GYŐR NYUGAT AKCIÓTERÜLET

MEGNEVEZÉS	GYŐRI MÓRICZ ZSIGMOND ÁLTALÁNOS ISKOLA INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A beavatkozás egy már meglévő általános iskola két tanteremmel történő bővítésére vonatkozik. Amennyiben bővítés nem lehetséges úgy a meglévő épület felújítása, korszerűsítése és ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés a megvalósítandó cél. Ennek keretén belül többek között az alapinfrastruktúra (például villamoshálózat felújítása), nyílászáró csere, szükség szerinti padozat-és burkolatok csere indokolt a kapcsolódó eszköz és bútor beszerzéssel. A mindennapos testnevelés feltételének javítása.
INDOKLÁS	Az érintett településrészen egyetlen állami fenntartású általános iskolaként működő iskola férőhely-kihasználtsága a 100%-ot közelíti, ezért szükség van további infrastruktúra bővítésre.
MEGNEVEZÉS	GYŐRI MÉNFÓCSANAKI PETŐFI SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA FELADATELLÁTÁSI HELYEINEK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE

FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A meglévő épületek felújítása, korszerűsítése és ehhez kapcsolódó eszközbeszerzés a megvalósítandó cél. Ennek keretén belül a világítási és gépészeti rendszer felújítása, nyílászáró csere, a tanterem és kiszolgáló helyiségek részleges felújítása (padozat csere, vizesblokkok felújítása) indokolt a kapcsolódó eszköz és bútor beszerzéssel. A mindennapos testnevelés feltételeinek javítása, a tornaterem teljes körű felújítása.
INDOKLÁS	A város oktatási intézményrendszerének infrastruktúrája bővíthet a fejlesztéssel.
MEGNEVEZÉS	HORGAS UTCAI RENDELŐ TETŐSZERKEZETÉNEK JAVÍTÁSA, ILLETVE AZ ÉPÜLET ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Zöldülő város
TARTALOM	A Horgas utcai Rendelő tetőszerkezetének javítása, illetve az épület energetikai felújítása.
INDOKLÁS	Energetikai, illetve műszaki felújítás szükséges az épületben.
MEGNEVEZÉS	GYIRMÓTON ÁLLANDÓ SZABADTÉRI SZÍNPAD KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés.
INDOKLÁS	A város nem rendelkezik olyan nagy szabadtéri koncertek és rendezvények lebonyolítására kialakított helyszínnel, ami elég messze van a lakosságtól, hogy a megnövekedett zaj és forgalom ne zavarja a helyszín közelében élő lakókat, viszont elég közel lenne, hogy a lakosság akár a tömegközlekedést is igénybe tudja venni a megközelítéséhez.
MEGNEVEZÉS	A BEZERÉDJ-KASTÉLY KERTJÉNEK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Bezerédj-kastély kertjének rendezése, fejlesztése.
INDOKLÁS	A Bezerédj-kastély korábbi teljes körű felújítását követően további feladat udvarának, kertjének rendezése, fejlesztése, ezáltal a város turisztikai vonzerejének erősítése, illetve egy korszerű, modern közösségi-művelődési hely, rendezvénytér kialakítása.

6.3.3. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ, ÁTFOGÓ SZERVEZETI RENDSZERKÉNT MŰKÖDŐ STRATÉGIAI KERETRENDSZEREK (HÁLÓZATOS, VONALAS FEJLESZTÉSEK)

A **hálózatos projektek** egymással összehangolt, összekapcsolódó beruházási jellegű és/vagy szoft beavatkozások. Az összekapcsolódás azt jelenti, hogy a hálózatos beavatkozás kiterjedhet több városrészre, vagy akár a város egészére is, kapcsolódhat továbbá nagyobb léptékű térségi (országos, vármegyei, járási) hálózatokhoz is, a beavatkozási pontok pedig egy együttműködő rendszer elemeit képezik. Az alábbi alfejezetben hét nagyobb kategóriában kerülnek bemutatásra a különböző városi hálózatos projektek. A hét kategória az alábbi:

- (1) Közlekedés
- (2) Klímavédelem és fenntarthatóság
- (3) Oktatás, nevelés, innováció
- (4) Fejlett szociális és egészségügyi ellátás
- (5) Fejlett gazdasági és ipari infrastruktúra
- (6) Kultúra, közösségfejlesztés, sport és szórakozás
- (7) Városi infrastruktúra fejlesztése, bővítése

Az alábbi alfejezetben felsorolásszerűen bemutatásra kerülnek a különböző hálózatos projektek, kategóriák szerint.

KÖZLEKEDÉS

MEGNEVEZÉS	HECSEI ÚT FELÚJÍTÁSA A RÉGI SZENTIVÁNI ÚTI KÖRFORGALOMMAL EGYÜTT, VALAMINT FELÜLJÁRÓ FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Hecsei út, Régi Szentiván úti körforgalom, felüljáró felújítása. Mélymarás, dilatációk cseréje valamint töltési szakaszokon szegélycserével.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	REPTÉRI ÚT I. ÜTEM - MARTIN UTCA- DOHÁNY UTCA KÖZÖTTI PÁLYASZERKEZET CSERE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Reptéri út és Martin utca – Dohány utca közötti szakasz pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.

MEGNEVEZÉS	TATAI ÚT KÜLSŐ SZAKASZ FELÚJÍTÁSA (TIBORMAJORI ÚT - 813-AS FÓÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pályaszerkezet csere (hidegremix).
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	TIBORMAJORI ÚT FELÚJÍTÁSA JÁRDAÉPÍTÉSSEL (JUHFARFA UTCA - ALMAFA UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere pályamegerősítéssel, a hiányzó szakaszokon járdaépítéssel.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RÉGI SZENTIVÁNI ÚT FELÚJÍTÁSA JÁRDAÉPÍTÉSSEL (HECSEI ÚT - GESZTENYEFA UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere pályamegerősítéssel, a hiányzó szakaszokon járdaépítéssel.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	GESZTENYEFA UTCA FELÚJÍTÁSA (RÉGI SZENTIVÁNI ÚT - NYÍRFA SOR KÖZÖTT, VALAMINT BERKENYEFA SOR - TATAI ÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopóréteg csere.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KARDÁN ÚT FELÚJÍTÁSA CSAPADÉKCSATORNA FELÚJÍTÁSSAL
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kopó-és kötőréteg csere, a zárt csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	A VÍZI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE, GYŐR ÉS GYŐR KÖZELI DUNAI TELEPÜLÉSEK HAJÓKAPCSOLAT ÖSSZEKÖTTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr és Győr közeli dunai települések hajókapcsolat összeköttetése.
INDOKLÁS	Egy, a Mosoni-Duna győri szakaszán kiépített hajó kikötő nem csak a nagyobb hajókkal érkezők részére biztosít pihenési lehetőséget, de az állandó vízállásnak köszönhetően a város vízi turizmusa is növelhető. A vízi közlekedés fejlesztése hozzájárul Győr és a környező vízparti települések turisztikai célú összekapcsolásához, valamint felelevenítheti

	a város korábbi éveinek élénk szabadidős és vízi életét.
MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT MELLETTI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, önálló, kétirányú kerékpárút építése a Pápai út mentén a Tessedik Sámuel utca és a Téglagyári utca között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	NAGY IMRE ÚT KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (VASVÁRI PÁL UTCA - SZAUTER UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Vasvári Pál út és Szauter utca között (MOL töltőállomással szemben), hiányzó szakasz létesítése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	IPAR ÚTI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉS (PUSKÁS TIVADAR UTCA - NAGYSÁNDOR JÓZSEF UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Puskás Tivadar utca és Nagysándor József utca között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	1301. SZ. ÚT MELLETT KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (KALAPÁCS UTCA- FENYŐSZER UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	1301. sz. út mellett kerékpárút építése Győr, Kalapács u. és a Fenyőszer u. között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGY - ADYVÁROS ÖSSZEKÖTŐ KERÉKPÁRÚT LÉTESÍTÉSE (ERFURTI ÚT - IFJÚSÁG KÖRÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Erfurti út - Ifjúság körút között városrészeket összekötő kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	MARTIN UTCA KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉS
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.

FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése Reptéri út és Kardán út között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	VÁCI MIHÁLY UTCAI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (DÉRYNÉ UTCA ÉS TELEPÜLÉSHATÁR KÖZÖTT, CSATLAKOZVA A VONAL ÚTHOZ)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KÖRTÉR KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (EGRESSY UTCA - DÉRYNÉ UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új járda, kerékpárút, csapadékvíz elvezetés, burkolatfelújítás.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ADYVÁROS KELET-NYUGATI IRÁNYÚ KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (IFJÚSÁG KÖRÚT - TIHANYI ÁRPÁD ÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Adyváros kelet-nyugat irányú kerékpáros tengely létrehozása.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	HOMOKSORI UTCA - TÖRÖKVERŐ UTCA KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (NAPOS UTCA - DÉRYNÉ UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Homokszori u. - Törökverő u. kerékpárút építése (Napos u. és Déryné u. között). A beavatkozás során új járda, kerékpárút, csapadékvíz elvezetés, illetve burkolatfelújítás valósulhat meg.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL UTCA KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (FŐ UTCA - DIÓS UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szent Vendel utca kerékpárút építése a Fő utca - Diós utca között.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros

	infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ZÖLD ÚTI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE (SOMOGYI IMRE UTCA - SZÖNYI MÁRTON UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése a Zöld utcán.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA MENTI KERÉKPÁRÚT ÉS REKREÁCIÓS ÚTVONAL LÉTESÍTÉSE PÜSPÖKERDŐ ÉS 813-AS FŐÚT KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mosoni-Duna melletti töltés környezetében új kerékpáros és futófelület létrehozása rekreációs, szabadidős tevékenység kiszolgálására.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA MENTI KERÉKPÁRÚT ÉS REKREÁCIÓS ÚTVONAL LÉTESÍTÉSE BELVÁROS ÉS LIKÓCS KÖZÖTT
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Mosoni-Duna melletti töltés környezetében új kerékpáros és futófelület létrehozása rekreációs, szabadidős tevékenység kiszolgálására, ami kapcsolódik a tervezett Kulturális Negyedhez.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KERÉKPÁROS KIVEZETŐ SZAKASZ ÉPÍTÉSE A SOKORÓPÁTKAI ÚTON
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új kerékpárút építése a Sokorópatkai úton.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése a városban, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-GYŐRÚJBARÁT-NYÚL-ÉCS-RAVAZD KERÉKPÁRÚT MEGÉPÍTÉSE, MEGLÉVŐ HÁLÓZATI ELEMEKKEL BRINGAKÖRUTAK MEGVALÓSÍTÁSA, HIÁNYZÓ SZAKASZOK MEGÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Jelen beruházás célja Győr-Győrújbarát-Nyúl-Écs-Ravazd közötti szakaszon kerékpárút győri szakaszának megépítése, bringakörutak megvalósítása.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.

MEGNEVEZÉS	GYŐR-MÉNFOCSANAK-TÉNYŐ-SOKORÓPÁTKA-GIC KERÉKPÁRÚT MEGÉPÍTÉSE, A GYŐRI, SOKORÓI, BAKONYI KERÉKPÁRUTAK TURISZTIKAI ÖSSZEKÖTTETÉSÉNEK BIZTOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr-Ménfőcsanak-Tényő-Sokorópátka-Gic közötti szakaszon kerékpárút építése, ezen belül a győri szakasz megépítése.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	KUNSZIGETI ÚT MELLETTI KERÉKPÁRÚT ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Kunszigeti út melletti szakaszon kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A beruházás által biztonságos, korszerű infrastrukturális feltételek biztosításával kerékpáron is elérhetővé válik Győr-Pinnyéd városrész. A beruházás nagyban hozzájárul az alternatív közlekedési módok kiterjesztéséhez, az egészséges életmód, megelőzés szemléletének erősödéséhez.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-VÁMOSSZABADI KERÉKPÁRÚT, A FELVIDÉKI KERÉKPÁROS TURISZTIKAI ÖSSZEKÖTTETÉS BIZTOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.2, S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr-Vámoosszabadi közötti szakaszon kerékpárút építés, a felvidéki kerékpáros turisztikai összeköttetés biztosítása.
INDOKLÁS	A fenntartható közlekedés lehetőségének megteremtése, a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	821. SZ. FŐÚT – KÁLVÁRIA UTCA JELZŐLÁMPÁS KÖRFORGALMÚ CSOMÓPONT
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr 821. sz. főút - Kálvária utca jelzőlámpás körforgalmú csomópont fejlesztése.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	821. SZ. FŐÚT 2x2 SÁVRA BŐVÍTÉSE A 83. SZ. FŐÚT ÉS A SZIGETHY ATTILA ÚT KÖZÖTTI SZAKASZON
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	821. sz. főút 2x2 sávra bővítése a 83. sz. főút és a Szigethy Attila út közötti szakaszon.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	LIGET UTCA – FŐ UTCA KÖZÚTI KAPCSOLAT MEGTEREMTÉSE (SZENT VENDEL UTCA – ÁTKÖTÉS KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	Liget utca –Fő utca (Szent Vendel utca és az átkötés között) közúti kapcsolat megteremtése, új út építése, valamint útszakasz felújítás.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	GYŐRSZENTIVÁN BEKÖTÉSÉT BIZTOSÍTÓ KÖZÚT, ÉSZAKI BEKÖTŐÚT I. ÜTEM - II. ÜTEM: 0+065- 0+657
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győrszentiván bekötését biztosító közút, északi bekötőút fejlesztése, amelynek része a kopóréteg, kötőréteg cseréje, valamint szegélycsere.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	BELSŐ NYUGATI ELKERÜLŐ ÚT KIÉPÍTÉSÉNEK FOLYTATÁSA A HIÁNYZÓ ELEMEL MEGÉPÍTÉSÉVEL (1. SZ. - 83. SZ. FŐÚT KÖZÖTTI SZAKASZ)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja - győri elkerülő körgyűrű további bővítéseként, a város belső fő közlekedési útvonalainak tehermentesítése érdekében - tervezett az 1. sz. főút – 83. sz. főút közötti szakasz megépítése.
INDOKLÁS	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából, a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	82. SZ. FŐÚT ÚJ NYOMVONAL KIÉPÍTÉSE A 82/M1 ÉS A 83/821 CSOMÓPONTOK KÖZÖTTI SZAKASZON
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja - Győr déli városrész közlekedésének tehermentesítése érdekében - a Veszprém felé vezető 82. sz. főút új nyomvonalának kiépítése a 82/M1 és a 83/821 csomópontok közötti szakaszon.
INDOKLÁS	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	PANORÁMA ÚT (81. SZ. - 82. SZ. FŐUTAKAT ÖSSZEKÖTŐ ÚJ SZAKASZ) VÁROSI ELKERÜLŐ DÉLKELETI ÚTSZAKASZ
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Városi elkerülő délkeleti útszakasz megépítése, Panoráma út (81. sz. - 82. sz. főutakat összekötő új szakasz).
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a

	biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	14. SZ. FŐÚT (GYŐR-DUNASZERDAHELY) NÉGYSÁVOSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja a 14. sz. főút Győr-Dunaszerdahely közötti szakaszának négysávosítása.
INDOKLÁS	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	M1-81-ES SZÁMÚ FŐÚT TALÁLKOZÁSÁTÓL ÉS TÖLTÉSTAVA KERESZTEZŐDÉSIG A 81-ES FŐÚT ÚT BŐVÍTÉSE, ÁTÉPÍTÉSE KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI ELEMekkel VALÓ KIEGÉSZÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja, hogy a 81-es M1 autópálya és a töltéstavai elágazás közötti szakaszának átépítése, kapacitás bővítése, közlekedésbiztonsági elemekkel (körforgalom stb.) való kiegészítése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben. Nagyon jelentős forgalom zajlik ezen a főúti szakaszon. Szociális bentlakásos intézmény is működik. A közösségi közlekedés iránya sok település számára Töltéstaván keresztül zajlik. Nagyszámú a Töltéstavára, illetve a településen keresztül közlekedő lakosok száma. A beruházás keretében mindkét autópálya lehajtó végében turbókörforgalom épülne.
MEGNEVEZÉS	1. SZ. FŐÚT BEVEZETŐ SZAKASZ NÉGYSÁVOSÍTÁSA A 85-ÖS CSOMÓPONTTÓL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás célja – egy korábbi, a Radnóti utca 1. sz. főútra történő kikötését célzó, megvalósult fejlesztés továbbviteleként – a 1. sz. főút 85-ös csomóponttól induló, bevezető szakaszának négysávosítása.
INDOKLÁS	Győr gazdaságfejlesztése szempontjából a fenntartható városi közlekedés érdekében kiemelten fontos a közúti infrastruktúra megfelelő színvonalának biztosítása, a hiányzó közúthálózati elemek, különösképpen a fő úthálózati elemek fejlesztése, bővítése. A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	TATAI ÚT - 81. SZ. FŐÚT KÖRFORGALMÚ CSOMÓPONT - ZÖLD UTCA KÖZÖTTI ÚTSZAKASZ 2x2 SÁVOSRA BŐVÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tatai út 81. sz. főút körforgalmú csp. - Zöld u. közötti útszakasz 2x2 sávra bővítése.
INDOKLÁS	A közelmúltban többsávos körforgalmi csomóponttá bővített Tatai út-81.sz. főút kereszteződésének fejlesztéséhez kapcsolódóan a Zöld utca felé kivezető útszakasz 2x2

	sávossá bővítése az útszakasz áteresztő képességének javítása, a forgalmi torlódások elkerülése érdekében.
MEGNEVEZÉS	M1-82-es SZÁMÚ FŐÚT KERESZTEZŐDÉSE ÉS PANNONHALMA/RAVAZD KÖZÖTT ÚJ, TELEPÜLÉSEKET ELKERÜLŐ 2x2 SÁVOS ÚT MEGÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	M1-82-es számú főút kereszteződése és Pannonhalma/Ravazd között új, településeket elkerülő 2x2 sávós út megépítése.
INDOKLÁS	A beruházás célja, hogy a 82-es út menti településeket tehermentesítse.
MEGNEVEZÉS	ÉSZAK-NYUGATI ELKERÜLŐ A 813-AS SZÁMÚ ELKERÜLŐ FŐÚT SZAKASZ FOLYTATÁSAKÉNT A 14. SZÁMÚ FŐÚTAT KÖTI ÖSSZE AZ 1-ES SZÁMÚ FŐÚTTAL AZ M85. SZÁMÚ GYORSFORGALMI ÚTI CSOMÓPONTIG
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Észak-nyugati elkerülő a 813-as számú elkerülő főút szakasz folytatása a 14. számú főút összekötése az 1-es számú főúttal az M85. számú gyorsforgalmi úti csomópontig
INDOKLÁS	Győr elérhetősége azáltal, hogy megépül a szakasz, javul, illetve a Győrt elkerülő teljes körgyűrű ezzel bezárul.
MEGNEVEZÉS	BELSŐ KELETI ELKERÜLŐ AZ 1. SZ. FŐÚT ÉS IPAR ÚT CSOMÓPONTBÓL INDULVA ÖSSZEKÖTTETÉST BIZTOSÍT A BÁCSAI ÚTTAL. ÚJ MOSONI-DUNA KERESZTEZÉSSSEL, AZ ÚJ BÁCSAI ÚTIG 2x2 SÁVON, ONNANTÓL 2x1 SÁVON.
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Belső keleti elkerülő az 1. sz. főút és Ipar út csomópontból indulva összeköttetést biztosít a Bácsai úttal, új Mosoni-Duna keresztezéssel, az Új Bácsai útig 2x2 sávon, onnantól 2x1 sávon.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	SZIGETHY ATTILA ÚT SZEGÉLYEK KÖZÖTTI BURKOLAT FELÚJÍTÁSA A SZENT IMRE ÚT ÉS A 821-ES ÚT KÖZÖTTI SZAKASZON; TÁNCICS UTCA, CSOKONAI UTCA ÉS NÁDOR UTCA CSOMÓPONTOKBAN ÖSSZEHANGOLT JELZŐLÁMPÁK TELEPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szigethy Attila út szegélyek közötti burkolat felújítása a Szent Imre út és a 821-es út közötti szakaszon, Táncsics u., Csokonai u. és Nádor u. csomópontokban összehangolt jelzőlámpák telepítése, kopórétteg cseréje.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	JÓZSEF ATTILA UTCA BURKOLAT FELÚJÍTÁSA (FEHÉRVÁRI ÚT - ÜTEG UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	József Attila utcában a Fehérvári út - Üteg utca közötti szakasz burkolat felújítása.
INDOKLÁS	A biztonságos városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	VASVÁRI PÁL ÚT FELÚJÍTÁSA (TIHANYI ÁRPÁD ÚT - NAGY IMRE UTCA KÖZÖTT)

FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Vasvári. P. út felújítása (Tihanyi Á. u. és Nagy Imre u. között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT FELÚJÍTÁSA (A GYSEV VASÚTI ÁTJÁRÓ – TESSEDIK UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pápai út felújítása a GYSEV vasúti átjáró és Tessedik utca között, pályaszerkezet cseréje. Tessedik S. u. és Téglagyári u. között önálló, kétirányú kerékpárút építése.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KANDÓ K. UTCA FELÚJÍTÁSA (VÁGÓHÍD UTCA – IPAR ÚTI HÍD KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kandó K. utca (Vágóhíd u. - Ipar úti híd között) pályaszerkezet cseréje
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	TIHANYI ÁRPÁD ÚT FELÚJÍTÁSA (SOMOGYI BÉLA UTCA – SZAUTER UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tihanyi Á. út felújítása (Somogyi B. utca – Szauter utca között), pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KERESZT UTCA ÚTÉPÍTÉSE (TEMETŐ UTCA – SZARVAS UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kereszt utca útépítése a Temető utca és a Szarvas utca között, a beavatkozás része a pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RÉGI BÁCSAI ÚTNAK A SZÖVETSÉG UTCA ÉS A 14. SZ. FŐÚT KÖZÖTTI SZAKASZON, VALAMINT A KÁRÁSZ UTCÁNAK A RÉGI BÁCSAI ÚT ÉS A SZÖVETSÉG UTCA ÚJ KIKÖTÉSE KÖZÖTTI SZAKASZON TÖRTÉNŐ ÚTÉPÍTÉSE, KÖZMŰKIVÁLTÁSOK
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Bácsai útnak a Szövetség utca és a 14. sz. főút közötti szakaszon, valamint a Kárász utcának a Bácsai út és a Szövetség utca új kikötése közötti szakaszon történő útépítése, közműkiváltások, illetve pályaszerkezet cseréje járdafelújítással.

INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságosabb városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	VÁCI MIHÁLY UTCA FELÚJÍTÁSA (EGRESSY UTCA ÉS TELEPÜLÉSHATÁR KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Váci Mihály utcafelújítása (Egressy u. és településhatár között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KOSSUTH UTCA FELÚJÍTÁSA (VÁROSHÁZ KÖZ - BÁLINT MIHÁLY UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kossuth u. felújítása (Városház köz és Bálint M. u. között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	HUNYADI UTCA PÁLYASZERKEZET CSERE (BARTÓK BÉLA UTCA - BAROSS-HÍD KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Hunyadi u. pályaszerkezet csere (Bartók B. u. és Baross-híd között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	BARTÓK BÉLA UTCA FELÚJÍTÁSA (ESZPERANTÓ UTCA - BUDA UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Bartók B. utca (Eszperantó u. - Buda u. között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL UTCA - ERDŐTELEPI UTCA FELÚJÍTÁSA (NAPFÉNY UTCA - KUNSZIGETI ÚT KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szent Vendel u. Erdőtelepi u. felújítása (Napfény u. és Kunszigeti u. között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RÉVAI UTCA FELÚJÍTÁSA BUSZDECENTRUMMAL EGYÜTT (BAROSS HÍD - GÁRDONYI UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Révai utca (Baross híd - Gárdonyi u. között) felújítása buszdecentrummal együtt, pályaszerkezet cseréje.

INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságosabb városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	MAGYAR UTCA FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Pályaszerkezet cseréje a Magyar utcában.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	KÖRTÉR FELÚJÍTÁSA (EGRESSY UTCA - DÉRYNÉ UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kör-tér felújítása (Egressy u. és Déryné u. között) pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságosabb városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	STADION UTCA FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Stadion utca felújítása, kopóréteg cseréje, több szakaszon pályaszerkezet cseréje.
INDOKLÁS	A biztonságosabb városi közlekedés megteremtése a jövőben.
MEGNEVEZÉS	SOKORÓPÁTKAI ÚT KIVEZETŐ SZAKASZ FELÚJÍTÁS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Sokorópátkai út kivezető szakasz felújítása.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságosabb városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	RADNÓTI UTCA - KÖZTELEK UTCA CSOMÓPONT ÁTÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beavatkozás része a középszigetes csomópont átépítés.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását valamint a biztonságosabb városi közlekedés megteremtését a jövőben.
MEGNEVEZÉS	VASÚTI ÁTKELŐ FEJLESZTÉSE A 2-ES POSTAI LOGISZTIKAI KÖZPONTNÁL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A 2-es postai logisztikai központnál vasúti átkelő fejlesztése.

INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	A VASÚTÁLLOMÁS FELETT GYALOGOS ÉS KERÉKPÁROS ÁTKELŐHÍD KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Gyalogos átkelő híd kiépítése a vasút felett, a börtönnel szembe eső területen a biztonságos közlekedési viszonyok megteremtése érdekében.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	A BIZTONSÁGOSABB KÖZLEKEDÉSI VISZONYOK CÉLJÁBÓL „S” KANYAR KIALAKÍTÁSA A GARÁZSOK ELBONTÁSÁVAL A VASÚTI PÁLYAUDVAR KÖZELÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A biztonságosabb közlekedési viszonyok céljából „S” kanyar kialakítása a jelenleg a területen lévő garázsok elbontásával a vasúti pályaudvar közelében.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását.
MEGNEVEZÉS	PUSKÁS TIVADAR UTCA MEGHOSSZABBÍTÁSA IPARCSATORNA FELETTI HÍDDAL A REPTÉRI ÚTRA CSATLAKOZVA ÉS TOVÁBBVEZETVE A RÁBA GYÁRON KERESZTÜL A HECSEI ÚTI KÖRFORGALOMBA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A tervezett beruházás célja a gazdaság és sportgazdaság fejlesztést és a munkaerő mobilitását ösztönző közlekedésfejlesztés megvalósítása. A beruházás eredményeként a Puskás Tivadar út meghosszabbításának Iparcsatornát és a Reptéri utat keresztező iránya egy jelentős rangú közlekedési nyomvonal lesz, ami az AUDI megkerülő út és a Hecsei út meglévő körforgalmú csomópont negyedik ágaként kapcsolódik a meglévő közlekedési hálózathoz. A Puskás Tivadar út – Audit megkerülő körút déli szakasza - Vonal út útvonalegyüttes hiányzó szakasz megvalósítása, közel 1600 m hosszan jelentős közlekedés szerkezeti hiányt szüntet meg.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben. Az új nyomvonalépítés és a kapcsolódó meglévő úthálózat fejlesztés nagymértékben javítja a meglévő közlekedési környezet szolgáltatási színvonalát. Ezen a területen minden új közlekedési infrastruktúra fejlesztési elem az ipari környezet felértékelődését jelenti. Az új útépítés növeli a térség gazdasági potenciálját. A fejlesztés megvalósítását követően a Győr város gazdasági stabilitásához nagymértékben hozzájáruló, folyamatosan bővülő, fejlődő Győri Ipari Parkban működő vállalatok nagyarányú szállítási kapacitása miatt jelentkező közlekedési infrastruktúra adottságai jelentős mértékben javulnak.
MEGNEVEZÉS	HÉDERVÁRI ÚTI KÖRFORGALOM ÉS A SZARVAS UTCA UTCAI CSOMÓPONT KÖZÖTTI SZAKASZON KAPACITÁSEJELTŐSÍTÉS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr, Hédervári út - Kálóczy tér - Jedlik híd - Szarvas utca közlekedési nyomvonalának kapacitásnövelő átépítése a Rónay Jácint út és a Radnóti utca között.

INDOKLÁS	Győr-Révfaluban a Széchenyi István Egyetem mellett található kereszteződésben található körforgalmú csomópont többsávossá bővítése a megnövekedett igényeknek megfelelően. A Győrtől északra található agglomerációs településekről napi szinten városba, munkába ingázók napi szinten többször érintik a körforgalmat, ezáltal naponta többször jelentős forgalmi torlódás alakul ki az érintett be-, illetve kivezető útszakaszokon.
MEGNEVEZÉS	LIGET UTCA – FŐ UTCA KÖZÚTI KAPCSOLAT MEGTEREMTÉSE, ÚJ ÁTKÖTÉS
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A beruházás keretében GYMJV Önkormányzata Győr-Újváros, Liget utca – Győr-Pinnyéd Fő utca közötti közlekedési kapcsolatépítés megvalósítását tervezi, a Régi Rábca keresztezésével.
INDOKLÁS	A beavatkozás segíti a városrész közlekedési kapcsolatainak javítását, valamint a biztonságos városi közlekedés megteremtését a jövőben. A Fő utca – Liget utcai közlekedési kapcsolat a városközpont körüljárhatóságának elvét fontos kérdésként kezeli az új közlekedési kapacitás megteremtésének a lehetőségével. A Liget utca ma is egy széles közterületű gyűjtőút, meglévő nyomvonalának nagy része már ma is közösségi közlekedési és nagy forgalmú útvonal. A Pinnyéd – Újváros közötti hiányzó közlekedési kapcsolat megvalósítása közlekedés szerkezeti szempontból indokolt és szükséges, megvalósítása műszakilag lehetséges, a pinnyédi városrész közlekedési integrálása szempontjából pedig jelentős közlekedésfejlesztési, városépítési lépés, tekintettel arra, hogy az Olimpia utca megnyitása ellenére még mindig közlekedésszerkezeti hiányossággal működik a városrész.
MEGNEVEZÉS	KÖZPONTI VASÚTI ÁLLOMÁS ÉS VIDÉKI BUSZPÁLYAUDVAR FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Központi vasúti állomás és a vidéki buszpályaudvar fejlesztése.
INDOKLÁS	A projektnek köszönhetően úgy fejleszthető a belváros, hogy annak zsúfoltsága csökken, a város forgalmi rendszere javul és a vasút is megtartja a frekvenciát szerepét a város életében.
MEGNEVEZÉS	KÖTÖTTPÁLYÁS VÁROSI-ELŐVÁROSI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI RENDSZER KIALAKÍTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE, P+R ZÓNÁK KIALAKÍTÁSA (GYŐR-MÉNFOCSANAK — BELVÁROS — IPARI PARK ÉS GYŐRSZENTIVÁN — IPARI PARK — BELVÁROS ÉS MARCALVÁROS — ADYVÁROS — BELVÁROS — IPARI PARK VONATKOZÁSÁBAN)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kötőtpályás városi-elővárosi közösségi közlekedési rendszer kialakítása és fejlesztése, P+R zónák kialakítása.
INDOKLÁS	A város közösségi közlekedésének gyökeres átalakítása, az elérhető városi közlekedés megteremtése. A város peremkerületeiről a gyorsabb és fenntarthatóbb közösségi közlekedés ösztönzése az elővárosi vasútvonalak összehangolásával, illetve építésével. P+R parkolók kialakításával az egyéni gépjármű használat csökkentésének ösztönzése, átszállási lehetőségek biztosítása a közösségi közlekedési eszközökre.
MEGNEVEZÉS	ÚJ NEMZETKÖZI RAKODÓ ÉS RENDEZŐ PÁLYAUDVAR LÉTREHOZÁSA NEMZETKÖZI ÉS HAZAI LOGISZTIKAI MŰVELETEK VÉGREHAJTÁSÁHOZ, A VÁROS RAKODÓPÁLYAUDVAR KIKÖLTÖZTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város

TARTALOM	A terület kialakítása lehetővé tenné Győr belvárosának tehermentesítését mind a vasúti, mind a közúti teherforgalom szempontjából. A területnek jó közlekedési kapcsolata van a jelenleg is fejlesztés alatt álló Győr-Gönyű dunai kikötővel is.
INDOKLÁS	Az új rendezőpályaudvar kialakítására igény van mióta az Önkormányzat kialakította a keleti határában az ipari parkot és a város legnagyobb ipari beruházásaként ide települt az AUDI Hungária Zrt. A fejlesztendő terület közvetlenül a Budapest-Bécs vasútvonal mellett helyezkedik el a 813-as út szomszédságában. A területnek közvetlen összeköttetést biztosít a 813-as út az M1-es Budapest-Bécs autópályával és a Klatsmányi hídon keresztül Szlovákia irányába a Mosoni-Dunától északra eső területekkel is. Ezek a kapcsolatok lehetővé teszik, hogy a területen települt ipari üzemek Győr belterületeit elkerülve tudjanak teherszállítást végezni. A területnek nagy előnye, hogy a vasút közelsége miatt több helyi iparüzem logisztikai központjához is közvetlen kapcsolata van.
MEGNEVEZÉS	OKOS PARKOLÁSI RENDSZER KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Az egyes parkolóhelyekre jellemzően Narrowband-IoT kommunikáció alapú szenzorok kerülnek telepítésre, mely információk valós időben megosztásra kerülnek a felhasználókkal egy mobil app segítségével, valamint a központtal. A rendszer kiegészíthető fizikálisan kihelyezett forgalomirányító táblákkal, melyek az applikációt nem használó autósok számára nyújthat segítséget, valamint a szenzorok más célú kihelyezésével további értékes információkat tud meg az üzemeltető. Ilyen „más cél” lehet az inverz modell, azaz az illetéktelen parkolások kiszűrése, forgalom mennyiségének, időbeliségének mérése, vagy forgalomtól elzárt területek aktívabb felügyelete.
INDOKLÁS	A városok egyik közlekedési kihívása a parkolás, parkolási lehetőségek kérdésköre. Iparági becslések szerint a gépjármű forgalom 30%-át a parkolóhelyet kereső autók teszik ki. Mindezt másképp megközelítve, egy szabadhely megtalálásához – csúcsidőben – átlagosan a 15 percet is meghaladja. Mindez forgalmi fennakadásokhoz, megemelkedett zaj- és légszennyezéshez vezet, ami a városi környezetben élő életminőségének romlást eredményezi. E probléma egyik lehetséges megoldása lehet az okosparkolás bevezetése a földfelszíni parkolóknál, alapul véve a parkolóházaknál átvett kedvező tapasztalatokat.

KLÍMAVÉDELEM ÉS FENNTARTHATÓSÁG

MEGNEVEZÉS	APPLIKÁCIÓ FEJLESZTÉSE A MUNKÁBA JÁRÁS MEGKÖNNYÍTÉSÉRE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projektjavaslat egy innovatív mobilalkalmazás kifejlesztésére irányul, amelynek célja a munkavállalók munkába járásának megkönnyítése és optimalizálása. Az alkalmazás számos komplex funkcióval rendelkezik, központi eleme pedig a közösségi közlekedés lenne. Ennek köszönhetően az alkalmazás képes lenne optimalizálni az útvonaltervezést és javasolni a legmegfelelőbb tömegközlekedési lehetőséget az adott felhasználó preferenciái alapján. Az alkalmazás tervezésekor fontos szempont lenne a felhasználói igények feltérképezése

	és figyelembevétele. Az alkalmazás integrálná a közlekedési hálózatot és valós idejű forgalmi információkat, hogy a leggyorsabb és leghatékonyabb útvonalakat javasolja. Az intuitív felhasználói felület és a könnyű navigáció segítené a felhasználókat az alkalmazás egyszerű és hatékony használatában. Az alkalmazás további előnye, hogy nemcsak összekapcsolná a különböző közlekedési módokat, hanem lehetőséget biztosítana a ridesharingre is. Ezáltal a felhasználók egyszerűen megoszthatnák az utazást egymással, csökkentve ezzel a gépjárművek számát az utakon és a környezetre gyakorolt hatást. A projekt részeként lehetőség lenne egy közös munkába járási koncepció kidolgozására is.
INDOKLÁS	Ma már a mobilitás, sőt még a mikromobilitás is mobilra váltott. Az egész mobilitási út minden jelentős része most már elérhető és teljesíthető eszközeinken keresztül. A közlekedési mód választása, időzítése, jegyvásárlás, hozzáférés és útvonaltervezés mind a mai napig alkalmazott modern felhasználói élmény és mobilitásalkalmazás-szoftverek fejlesztése révén valósul meg. A mobilitási téren belüli megoldások, legyen szó két- vagy négykerekű technológiákról, a hozzá tartozó mobil alkalmazások fejlesztése szerves részét képezi a digitálisan jártas fogyasztók új generációjának eléréséhez. Az applikáció kiemelkedően fontos szerepet játszhat a közösségi közlekedés előnyeinek kiaknázásában és a fenntartható mobilitás előmozdításában. Az alkalmazás segítségével a munkavállalók könnyebben és hatékonyabban tudnának munkába jutni, csökkentve ezzel a forgalmat és a szénlábnymot. Ezenkívül az alkalmazás használata hozzájárulhat a közlekedési kultúra változásához, a közös utazások előmozdításához és az emberek közötti kapcsolatok erősítéséhez.
MEGNEVEZÉS	SZABÁLYOZHATÓSÁG MEGTEREMTÉSE AZ ENERGIAFELHASZNÁLÓ BERENDEZÉSEK ESETÉBEN (AUTOMATIZÁLÁS, INTELLIGENS KÖZPONTI SZABÁLYOZÁS .)
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A meglévő épületállomány energetikai korszerűsítése és energiahatékonsági fejlesztése mellett kiemelten fontos szempont, hogy az adott épület épületgépészeti rendszere is megfeleljen a jelenleg elérhető legjobb technika követelményeinek, és támogassa az energiahatékony üzemeltetést, továbbá, hogy a kialakításra kerülő gépészeti rendszer a mindenkori (adott vagy fejlesztés során előálló) épületenergetikai állapotnak megfelelően legyen méretezve és illesztve. Ez több részfeladatot is takar. Egyrészt a megváltozott épületenergetikai körülményekhez kell illeszteni az épületgépészeti rendszert (pl. alacsonyabb hőigényhez méretezni a hőtermelő és hőleadó egységeket), hiszen csak ezáltal garantálható az energiafogyasztás szempontjából leginkább hatékony megoldás. Ezen túlmenően lehetővé kell tenni az épületgépészeti rendszerek igényorientált szabályozhatóságát, mellyel le lehet képezni a mindenkori felhasználói igényeket és időjárási, hőmérsékleti körülményeket. A szabályozhatóságnak minden energiahasználatra (villamos energia, hőfelhasználás – fűtés, hűtés) ki kell terjednie és lehetővé kell tennie az automatizált beavatkozást, vezérlést, valamint a szakaszolhatóságot, illetve különálló terek különféle vezérlését, esetleges lekapcsolhatóságát is. A valós idejű és tervezett beavatkozási lehetőségek kialakítása mellett kiemelten fontos a szabályzás automatizálása is, azaz olyan okos szabályozó rendszerek telepítése, melyek – pl. öntanuló algoritmusok révén – lehetővé teszik az automatizált, távolról is elérhető több célfüggvény szerint optimált (pl. energiafelhasználás minimum, karbonlábnym minimum, költségminimum, ellátásbiztonság garantálása stb.) szabályozást és működtetést is. Különösen fontos és nagy kihívást jelentő feladat mindennek megvalósítása a központi ellátású (pl. távhő) ingatlanok esetében. Szintén fontos kiépíteni ezzel párhuzamosan a megfelelő mérési és adatgyűjtési

	rendszereket, hiszen csak ezen révén garantálható azon adatok begyűjtése, melyre alapozva a szabályozási, beavatkozási algoritmusok meghatározhatók, egyben a bevezetett intézkedések hatása visszaigazolható. A meglévő rendszerek esetében az alkalmazott megoldások áttekintése és fejlesztése indokolt, míg új beruházások esetén a tervezés során már kiemelten figyelembe kell venni az erre vonatkozó elveket és elvárásokat.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	MÉRÉSI RENDSZER KIÉPÍTÉSE AZ ENERGIAFOGYASZTÁS PONTOS MEGISMERÉSE ÉS NYOMON KÖVETÉSE ÉRDEKÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projektjavaslat keretében az első feladat a jelenlegi mérési infrastruktúra, adatgyűjtési, -tárolási és -feldolgozási rendszer felmérése, a szükséges beavatkozások meghatározása, a mérési topológia kellő gondosságu megtervezése, azaz egy átfogó kép alkotása a jelenlegi helyzetről, párhuzamosan az igények megfogalmazásával, mely két rész révén meghatározhatóvá válnak a szükséges intézkedések. A következő részfeladat a mérések során gyűjtött adatok átvezetése megfelelő adatbázisokba és ott azok megfelelő tárolásának biztosítása. Fontos és egyben célszerű, hogy az adattovábbítás automatizáltn, távolról is elérhető módon történjen. A gyűjtött adatok feldolgozása és tovább alakítása szükséges ahhoz, hogy azokból a döntések előkészítéséhez megfelelő információk legyenek kinyerhetők. Ehhez megfelelő, mindig az adott feladathoz és célhoz illesztett adatelemzési és -feldolgozási módszerek alkalmazása szükséges. Szintén garantálni kell a feldolgozott adatok megfelelő riportálási felületének kialakítását, továbbá a monitoring folyamatát is meg kell határozni. A megfelelő infrastruktúra és folyamatok kidolgozása mellett szükséges a kapcsolódó humán infrastruktúra fejlesztés is, hogy legyenek megfelelő kompetenciával rendelkező kollégák, akik a monitoring rendszert működtetik és az abból származó adatokat értelmezik.
INDOKLÁS	Az energiahatékonyság növelésének alapja a mindenkori fogyasztások pontos ismerete és nyomon követése. Konkrét mérési és monitoring adatok nélkül nem lehetséges az energiafelhasználás hatékonyságának megismerése, sem pedig a trendszerű változások észlelése, valamint az egyes beruházások energiafogyasztásra gyakorolt hatásának visszamérése sem.
MEGNEVEZÉS	KOMPLEX, MEGÚJULÓ ENERGIAHASZNOSÍTÁSRA VONATKOZÓ STRATÉGIA ÉS FELÜLVIZSGÁLAT ELKÉSZÍTÉSE GYŐRBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Az esetleges negatív, vagy kontraproduktív hatások elkerülése érdekében fontos a jövőbeli megújuló alapú energiatermelési megoldások rendszerben való tervezése és azoknak a meglévő energiaellátási rendszerre való hatásának vizsgálata. Ennek érdekében javasolt egy komplex, az egész városra kiterjedő, hosszú távú megújuló energia hasznosítási koncepció kidolgozása és elfogadása. Ennek első lépése a jelenlegi megújuló energiatermelési megoldások felmérése, azok termelési adatainak összegyűjtése, működtetési tapasztalatainak elemzése kell, hogy legyen. A felmérés során nem csak termelési adatokat, hanem az azokhoz kapcsolódó egyéb környezeti paraméterek és a termelés időbeliségének vizsgálata is szükséges.

	Ezzel párhuzamosan szükséges a jövőbeli energiaigények és a konvencionális energiatermelés alakulásának modellezése. Ehhez jó támpontot tud nyújtani a 2023-as évben elfogadott „Győr városára vonatkozó energiaellátás fejlesztése tanulmány” is többek között. A várható energiaigények és konvencionális termelési kapacitások ismeretében modellezhetővé válik a jövőbeli megújuló alapú energiatermelés is. A modellezési eredmények ismeretében szükséges hosszú távra meghatározni, hogy mely megújuló alapú energiatermelési módokat érdemes priorizálni, azok esetében milyen potenciális kapacitások tervezhetők, milyen műszaki megoldások valósíthatók meg mely helyszíneken, illetve hogyan történhet mindezek finanszírozása és későbbi gazdaságos működtetése. A lehetséges hasznosítási megoldások meghatározása során kiemelten fontos, hogy azok várható környezeti lábnyoma is kellő komplexitásban vizsgálatra kerüljön. Ehhez javasolt megoldás a különböző hasznosítási forgatókönyvek teljes életciklus alapú karbonlábnyom elemzése.
INDOKLÁS	A komplex megújuló energiahasznosításra vonatkozó stratégia ennek megfelelően hosszú távra kijelöli azt a konzekvens megújuló energia termelés-fejlesztési utat, mely reziliens, környezetileg előnyös és gazdaságilag, műszakilag is hatékonyan fenntartható alacsony karbonlábnyomú energiatermelést tesz lehetővé Győr városában.
MEGNEVEZÉS	ENERGIAKÖZÖSSÉG LÉTREHOZÁSA GYŐR VÁROSBAN, GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA AGGREGÁTORI SZEREPÉNEK MEGERŐSÍTÉSE ENERGETIKAI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK, ENERGIKÖZÖSSÉGEK LÉTREHOZÁSÁNAK ELŐMOZDÍTÁSÁBAN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Energiaközösség a vonatkozó uniós irányelvek szerint bármely, a tagállami jog szerinti jogi személy lehet. Az energiaközösség szövetkezet vagy nonprofit gazdasági társaság formában működő jogalany, amelynek elsődleges célja nem a pénzügyi haszonszerzés, hanem hogy a tagjai számára, vagy az energiaközösség létesítő okiratában megjelölt működési területen környezeti, gazdasági és szociális közösségi előnyöket biztosítson azáltal, hogy villamosenergia termelés, tárolás, fogyasztás, elosztói rugalmassági szolgáltatás nyújtása, villamosenergiamegosztás, aggregálás, a közúti közlekedésről szóló törvény szerint elektromobilitás szolgáltatás nyújtása és elektromos töltőberendezés üzemeltetése tevékenységek közül legalább az egyiket végzi. Győr város politikai vezetése is elkötelezett ezen irányban, hiszen jelenleg is aktívan keresi a pályázati és pénzügyi forrásokat, hogy a városban egy közösségi alapú megújuló energiatermelő rendszert hozzanak létre. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata olyan megújuló energia-közösség/együtműködés létrehozására törekszik, amely energiahatékonyan és fenntartható módon tudja biztosítani város fő energiafogyasztó helyi intézményeinek energiaellátását. A megújuló energia együtműködésbe elsőként bevonandó tervezett partnerek: > Audi Aréna Győr, > Xantus János Állatkert, > Nemak Jégcsarnok, > Magvassy Mihály Sportcsarnok, > Olimpiai Sportpark, > Aqua Sportközpont. Fenti telephelyek mind Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának, vagy 100%-os tulajdonú gazdasági társaságainak tulajdonában állnak.. Amennyiben a helyi önkormányzat akár csak helyi adminisztrációs, ún. elősegítő keretrendszert tud működtetni a létesülő energiaközösségek számára, már az is nagy segítséget tud

	jelenteni az érdekelt szervezetek számára.
INDOKLÁS	A magyar energiastratégia 2030-ra kitűzött célja az, hogy Magyarország minden kistérségében (175) működjön legalább egy (független aggregátor által irányított) megújuló energiaközösség.
MEGNEVEZÉS	BERUHÁZÁST NEM IGÉNYLŐ MÉRÉSI RENDSZER BEVEZETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projektjavaslat célja a városi intézményekhez és ingatlanokhoz kötődő energetikai adatbázisok áttekintése, rendszerbe tétele a hatékonyabb energetikai döntéshozatal érdekében, továbbá átfogó épületenergetikai monitoring rendszer bevezetése az önkormányzati tulajdonú épületek esetében. A projektjavaslat kifejezetten azokra az esetekre és ingatlanokra fókuszál, melyek esetében már kiépítésre került az okos mérési rendszer, csak annak használatba vétele még nem történt meg.
INDOKLÁS	Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számos energetikai fejlesztést hajtott végre ingatlanállományán, úgymint pl: Városháza épülete, óvodai, bölcsődei, könyvtári stb. épületei. E fejlesztések hatékonyaknak bizonyultak, de egyik beruházás sem foglalkozott a felhasznált energia folyamatos, nagy gyakoriságú (akár negyedórás adatok) mérésével, és a gyűjtött adatok rendszeres mélységi elemzésével. Emellett megoldandó kihívásként jelentkezik az energia-közbeszerzések előkészítése során is az energiamennyiségek meghatározása, melyek ugyan eseti jelleggel összegyűjtésre kerülnek az adott kérések/utasítások nyomán, de ezen adatgyűjtések eseti jellegükből adódóan az energiaszolgáltatások pontos megismerésére korlátozottan alkalmasak. Az energiaszolgáltatás jó gazda módjára történő kezeléssel – elemezve az előző év tapasztalatait – jelentősen javíthatók a bázis évhez viszonyított adatok, mely „csupán” a folyamatos „villanyóra” figyeléssel is elérhető.
MEGNEVEZÉS	NAPELEMEK TELEPÍTÉSE ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ ÉPÜLETEKRE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Önkormányzati épületek napelemekkel történő felszerelése, ellátása.
INDOKLÁS	A napelemek telepítése jelentősen hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiatudatossághoz. Az energiatudatosság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiatudatosságot növelő beruházások nagyban hozzájárulnak a város költségvetésének működéséhez, emellett elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	H2-GAZDASÁG KIÉPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSÁRA SZOLGÁLÓ KONCEPCIÓ KIDOLGOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Egy olyan városi stratégia/koncepció kidolgozása, mely figyelembe veszi a H2 erőforrás jövőbeli nagyobb arányú megjelenését és hasznosítását a városban. A koncepciónak ki kell térnie mind a zöld hidrogén előállítás, mind a zöld hidrogén hasznosítás kérdésére, annak jövőbeli fejlesztésére, a fejlesztések támogatására is. A támogatás kiterjedhet az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén előállítási technológiák elterjesztésére, a

	hidrogén infrastruktúra kialakítására, a hidrogén alapú mobilitás térnyerésére, a helyi szabályozási keretek megteremtésére, nemzetközi együttműködésekben való részvételre és a téma kutatásainak fellendítésére.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	ENERGIATÁROLÁSI LEHETŐSÉGEK MEGVIZSGÁLÁSA, KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az energia szektor jelenlegi átalakulási folyamatai, továbbá a klímaváltozás következtében előálló időjárási viszonyosságoknak és szélsőséges jelenségeknek kitett energiaelosztó hálózatok, valamint az időjárásfüggő megújuló energia alapú áramtermelés térnyerése megköveteli a nagyobb léptékű energiafogyasztási és termelési rugalmasságot. Ezt tovább erősítik azok a stratégiák is, amelyek a megújuló alapú energiatermelés további elterjesztését célozzák. Jelen projektjavaslat célja az energiatárolás, a rendszerszintű szabályozás fejlesztése Győr Megyei Jogú Város területén. Győr klímavédelmi céljaiban jelentős szerepet kell, hogy kapjon az energiahatékonyság támogatása, továbbá a megújuló energiákra való átállás, melyet igazol a település emissziós leltárának energiafogyasztásból származó emissziós volumene is. Amellett, hogy növelni kell az alternatív energiatermelés- és fogyasztás arányát, a jelenlegi termelési ingadozást is szükséges energiatárolók segítségével kisimítani, így a jelenlegi energiatárolási kapacitásokat növelni kell. Ennek megteremtése érdekében, első lépésként fontos a jelenleg üzemeltett energiatárolási megoldások részletes energetikai és infrastrukturális felmérése, az egyes eszközök energetikai szempontból történő besorolása, a követelményeknek nem megfelelő vagy az energiahatékonyság szempontjából kiválandó eszközök/hálózatok azonosítása, valamint az aktuális követelményeknek megfelelő, okos hálózatra történő átállás feltételeinek megteremtése, az ehhez szükséges fejlesztések megtervezése és tudatos végrehajtása.
INDOKLÁS	Mivel a jövőben az alternatív energiahordozókra alapuló energiatermelés további térnyerése várható, és ez további kihívásokat jelent majd az energiaelosztó hálózatok stabilitására és ezáltal ezen energiatermelő egységek hálózatra való kapcsolása kapcsán, ezért mindenképp szükséges városi szinten koncepciózusan is foglalkozni az energiatárolás kérdésével és egy erre vonatkozó koncepciót kialakítani. Fontos kiemelni, hogy az energiatárolási koncepciónak nem csak a villamos energia kérdésével, hanem más energiaformák tárolásával (pl. hő, hűtési energia stb.) is foglalkoznia kell. A tárolási koncepció megtervezése során figyelembe kell venni a lehetséges energiaközösségek szerepét is a tárolási megoldásokban.
MEGNEVEZÉS	MEGFELELŐ LÉTESÍTMÉNYGAZDÁLKODÁS MEGTEREMTÉSE, TUDATOS ENERGIAMENEDZSMENT KIÉPÍTÉSE AZ ÖNKORMÁNYZATI KÖZINTÉZMÉNYEK ÉS CÉGEK ESETÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Jelen fejlesztés szorosan összekapcsolható a „Beruházást nem igénylő mérési rendszer bevezetése” és a „HR-kapacitás fejlesztés – városi főenergetikus alkalmazása” című projektjavaslatokkal. A rendszer működtetéséhez szükséges egy – önkormányzat által alkalmazott- energetikai szakképzettséggel rendelkező energetikusra. Az energia menedzsment rendszer olyan kombinált hardver és szoftver rendszer, amely rendelkezik távfelügyeleti, mérési és/vagy távmérési, megjelenítő, analízáló (összehasonlítás a múlt adataival), prognosztizáló (a jövőbeni fogyasztás előrejelzése)

	modulokkal, és hatékonyan képes beavatkozni az energia termelő és fogyasztó rendszerekbe, hogy azok működését az optimális üzem elérésére sarkallja. Az energia menedzsment rendszerek speciális felmérő (elsődleges adatgyűjtő) szoftverrel kerülnek beüzemelésre, melyek segítségével a helyszínen felvett adatok adatbázisa jön létre, hogy a rendszer tervezés pontosabb, gyorsabb és teljesen testreszabott legyen.
INDOKLÁS	Napjaink egyik legfontosabb megoldandó kérdése a hatékony energiafelhasználás, legyen az lakossági, közintézményi vagy ipari szereplő által történő ingatlanüzemeltetés. Jelen projektjavaslat célkitűzése, hogy a városi közintézmények, illetve városhoz kötődő további szervezetek által üzemeltetett ingatlanok részére olyan támogatás kerüljön kialakításra, amivel energiahatékonyabb működési gyakorlatot tudnak bevezetni. A rendszer bevezetésének legfőbb célkitűzései: > Energia költségek csökkentése > Üzemeltetési költségek csökkentése > Üzembiztonság növelése Marketing, CSR, controlling jelentések, adatszolgáltatás.
MEGNEVEZÉS	HATÉKONY ÜZEMELTETÉS MEGTEREMTÉSE A FOGYASZTÁSI KULTÚRA AKTÍV BEFOLYÁSOLÁSA ÁLTAL
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A projektjavaslat a hatékony üzemeltetést célozza a fogyasztási kultúra aktív befolyásolása által. Ennek meghatározó része az épületek működési rendjének felmérése és a felmérési eredmények alapján annak energiafogyasztás-csökkenést eredményező megváltoztatása (pl. használoi, üzemeltetői igények felmérése, "home office kérdés" szabályozása révén). A projektjavaslat magában foglalja az épületek okos használatának elsajátítását, az épületek működésének megismertetését. Szakmérnök tevékenysége szükséges lehet a jó megoldások megtalálására.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	KOMPLEX, MEGÚJULÓ ENERGIAHASZNOSÍTÁSRA VONATKOZÓ STRATÉGIA ÉS FELÜLVIZSGÁLAT ELKÉSZÍTÉSE GYŐRBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Az esetleges negatív, vagy kontraproduktív hatások elkerülése érdekében fontos a jövőbeli megújuló alapú energiatermelési megoldások rendszerben való tervezése és azoknak a meglévő energiaellátási rendszerre való hatásának vizsgálata. Ennek érdekében javasolt egy komplex, az egész városra kiterjedő, hosszú távú megújuló energia hasznosítási stratégia kidolgozása és elfogadása. Ennek első lépése a jelenlegi megújuló energiatermelési megoldások felmérése, azok termelési adatainak összegyűjtése, működtetési tapasztalatainak elemzése kell, hogy legyen. A felmérés során nem csak termelési adatokat, hanem az azokhoz kapcsolódó egyéb környezeti paraméterek és a termelés időbeliségének vizsgálata is szükséges. Szükséges továbbá a városi intézmények esetében a megújuló alapú energiatermelési lehetőségek (műszaki, gazdasági, kivitelezhetőségi szempontból) történő feltárása. Ezzel párhuzamosan szükséges a jövőbeli energiaigények és a konvencionális energiatermelés alakulásának modellezése. Ehhez jó támpontot tud nyújtani a 2023-as évben elfogadott „Győr városára vonatkozó energiaellátás fejlesztése tanulmány” is többek között.

	A komplex, megújuló energiahasznosításra vonatkozó stratégia ennek megfelelően hosszú távra kijelöli azt a konzekvens, megújuló energia termelés-fejlesztési utat, mely reziliens, környezetileg előnyös és gazdaságilag, műszakilag is hatékonyan fenntartható alacsony karbonlábnymó energiatermelést tesz lehetővé Győr városában.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	LAKOSSÁG ÖSZTÖNZÉSE A ZÖLD ENERGIÁK ALKALMAZÁSA/ZÖLDÍTÉS TERÉN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Az Önkormányzat lehetőségeit tekintve a lakosság zöld energiák használatának ösztönzését leginkább két módszerrel tudja segíteni. Egyrészt a példamutató fejlesztési tevékenységeivel, hiszen amennyiben a város a fejlesztéseit ezen zöld eszközökkel valósítja meg, akkor a jó példák elterjedését nagyban tudja segíteni Másrészt a lakosság tájékoztatásában lehet feladata az Önkormányzatnak, melyet különböző eszközökkel tud végrehajtani.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	SZEMLELETFORMÁLÁSSAL FOGLALKOZÓ SZERVEZETEK, ILLETVE MUNKATÁRSAINAK KÉPZÉSE/FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A projektjavaslat célja olyan települési szintű szemléletformálási programok és rendezvények megtartása, amelyek az energiahatékonyságra, valamint a fenntarthatóságra hívják fel a figyelmet és témaspecifikusan célozzák meg a témaköröket érintő jó gyakorlatok bemutatását, tudományos eredményeit és azok gyakorlati alkalmazhatóságát. A projektjavaslat megvalósulása a tervezési időszakban olyan átfogó adaptációs célt jelenít meg, amely tükrözi a település elhivatottságát a klímaváltozáshoz, az energiahatékonyságra való átállás és az ahhoz való alkalmazkodás iránt. Adaptációt elősegítő projektek lehetnek a programok és rendezvényeken túl a tematikus fejlesztő előadások és workshopok tartása, szervezetek egymásra épülésének megvalósítása közös fejlesztő tréningeken keresztül, mely előtérben helyezi az adaptációs lehetőségek feltárását és alkalmazhatóságát jó gyakorlatokon keresztül.
INDOKLÁS	Napjainkban kiemelkedő fontossággal bír a környezeti szemléletformálás, mely szükséges és fontos. A környezetügy átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő az országot, azon belül az egyes térségek társadalmi-gazdasági fejlődését, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen, valamint hatékonyan működjön közre a környezeti szemléletformálásban. A klímatudatosság, az energiahatékonyság területén dolgozó szakemberek, döntéshozók felelőssége is jelentős abban, hogy mind a lakosság, mind a gazdasági élet szereplői felé alapos, megbízható és a fenntarthatósági folyamatok kihívásaiban segítő információbázissal és tudással rendelkezzenek. Éppen ezért az ezen a területen dolgozók, valamint magát a szemléletformáló tevékenységet végző szervezetek szakmai tudásának és egyéni kompetenciájának folyamatos fejlesztése kulcsfontosságú feladat.

MEGNEVEZÉS	HELYI MÉDIAFELÜLETEK STRATÉGIA MENTÉN ÖSSZEÁLLÍTOTT TERV SZERINTI, TUDATOS, KONCEPCIONÁLIS HASZNÁLATA ENERGETIKAI ÉS KLÍMAVÉDELMI ÜZENETEK ÁTADÁSÁRA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A projektjavaslat célja, hogy a helyi médiafelületek segítségével, egy szakmai stáb által kidolgozott stratégia mentén összeállítson egy terv szerinti, tudatos, koncepcionális menetrendet, melyen belül témaspecifikusan célul tűzze ki a lakosság életmódjának, fogyasztási szokásainak, cselekvésének és gondolkodásának befolyásolását, valamint a lakossági felelősségvállalás és klíma- és energiatudatosság erősítését, hiszen ezen szereplők aktív megszólítása és bevonása nélkül az adaptációs célok elérése nem vagy nagyon nehéz lenne. Különösen nagy hangsúlyt kell fektetni a tudatos és célzott akciók megvalósítására, a hiteles és szakmai alapokon nyugvó kommunikációra és a megfelelő segítségnyújtásra az energiával és klímavédelemmel kapcsolatos témákban. A projekten belül sor kerülne széles körben alkalmazott (digitális és papír alapú médiaeszközök segítségével) társadalmi, lakossági kampányok megvalósítására, melyek eléréséhez szükséges a szoros együttműködés kialakítása a helyi média képviselőivel, valamint ugyancsak ezen lehetőségen keresztül sor kerülne helyi mintaprojektek, jó példák bemutatására. További fontos prioritás a különböző szereplők kommunikációjának koordinálása a közös üzenetek megfogalmazása révén (egyszerű és érthető kommunikáció megvalósulása).
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÁSI RENDSZER KIDOLGOZÁSA ÉS MŰKÖDTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projekt célja többek között az, hogy az egyének és a közösségek jobban megértsék az éghajlatváltozás kockázatait és hatásait, és felkészüljenek azokra a változásokra, amelyekkel szembesülhetnek. Mindezt egy rendszer támogatja meg, aminek köszönhetően az információk gyorsan és naprakészen állnak rendelkezésre. A tájékoztatási rendszer kidolgozása és működtetése energiahatékonysági és megújuló energiával kapcsolatosan, valamint pályázati információk átadása révén segíti elő a lakossági adaptáció megvalósulását olyan elemeket is figyelembe véve, mint támogatási lehetőségek feltárása, segítségnyújtás azok elérésében, szakértőkkel való beszélgetések, interjúk bemutatása és/vagy bizonyos időközönként egy adott témában szakértőkkel való nyilvános fórumok tartása.
INDOKLÁS	A klímaváltozás adaptációjának lakossági ismerete rendkívül fontos, hiszen lakosság nélkül sikeresen nem kivitelezhető. Erősíthető a klímaváltozással kapcsolatos lakossági tudatosság és a felkészültség növelése.
MEGNEVEZÉS	SENZIBILIZÁCIÓ ÉS SZEMLELETFORMÁLÓ LOKÁLIS PROGRAM KIDOLGOZÁSA A GYŐRI KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZÁMÁRA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projekt célja egy olyan koncepció/program kidolgozása, amely a vármegyeszékhely köznevelési és közoktatási intézményeiben történő érzékenyítő és szemléletformáló program kidolgozását célozza meg.

INDOKLÁS	Az adaptációra fókuszáló szemléletformáló és szenzibilizációs program kidolgozása lehetővé teszi, hogy a diákok, pedagógusok és szülők aktívan részt vegyenek a klímaváltozáshoz való jobb alkalmazkodás megértésében és a megváltozott környezeti feltételekhez jobban igazodó életmódra való átállásban.
MEGNEVEZÉS	HR-KAPACITÁS FEJLESZTÉS – VÁROSI FŐENERGETIKUS ALKALMAZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr városa számára a környezet védelme és a fenntarthatóság kiemelten fontos, mely nemcsak az elfogadott stratégiai dokumentumokban mutatkozik meg, hanem a Polgármesteri Hivatal működésében is, mintegy beépülve a város működési struktúrájába. A hatékony és témaspecifikus működés a jövőben is nagy hangsúllyal bír. A téma kiemelt fontosságát mutatja az is, hogy a város évről évre egyre nagyobb figyelmet fordít a környezetvédelmet érintő célok megvalósítására, köztük az energetikai korszerűsítésekre is. Jelen projektjavaslat célja a humánkapacitás bővítése a szükséges területeken, hiszen a környezetvédelmet, fenntarthatóságot érintő kérdések egyre szélesebben körben jelennek meg és egyre inkább komplex megközelítést és megoldásokat igényelnek. Ezen témán belül kiemelt kérdéskört jelentenek az energiahatékonysági feladatok és megoldásai. A fenti feladatok koordinálásához cél egy főenergetikus és/vagy energetikai szakreferens/ek alkalmazása, valamint a munkáját segítő koordinációs munkacsoport létrehozása.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	ENERGETIKAI ÉS KLÍMAVÉDELMI MONITORING RENDSZER ÉPÍTÉSE ÉS ÜZEMELTETÉSE
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Jelen projektjavaslat célja egy olyan monitoring-rendszer felállítása, melynek elsődleges feladata a győri energetikai és klímavédelmi intézkedések, fejlesztések, projektek és döntések folyamatos figyelemmel kísérése, azok hatékonyságának felülvizsgálata. A javasolt monitoring-rendszer az egyes célokhoz kitűzött különböző indikátorokra alapul, melynek legfontosabb feladata a szükséges adatok gyűjtése, az egyes fejlesztések, projektek és döntések meghatározott időközönkénti értékelése és felülvizsgálata. Ennek megteremtése érdekében, első lépésként fontos a jelenleg üzemeltett monitoring-rendszer részletes felmérése, az egyes adatszolgáltató érintettek, cégek és vállalatok besorolása, a követelményeknek nem megfelelő adatszolgáltatók és adatkörök érintettségének azonosítása, valamint az aktuális követelményeknek megfelelő, adatbázisrendszer felállításának megteremtése. A tervezett monitoring rendszer kiépítése során a cél a lehető legmagasabb szintű automatizáltság és digitalizálás szintjének elérése.
INDOKLÁS	Az egyes projektek, beruházások megvalósítása során fontos a tapasztalatok, eredmények és adatok folyamatos gyűjtése és azok visszaforgatása a tervezői, kivitelezői gyakorlatba, ezáltal növelve a jövőbeni beavatkozások hatékonyságát. A monitoring révén nyert információk kellő alapot biztosítanak a klíma- és energiahatékony városvezetés megteremtésének.
MEGNEVEZÉS	ENERGIAKLASZTER LÉTREHOZÁSA AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI INFORMÁCIÓK ÉS JÓ GYAKORLATOK MEGOSZTÁSA ÉRDEKÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4.

FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projektjavaslat célja, hogy egy olyan terület/találkozási pont jöhessen létre melynek keretében az energiahatékonyságra és karbonlábnyom csökkentésére vonatkozó tapasztalatok rendszeresen, szervezett formában cserélhessenek gazdát. A tervezett energiaklaszter több dimenziójú lehet, itt most Győr esetében helyi szinten működő kezdeményezés. Mivel a város életében meghatározó az ipar és az ipari szereplők, fontos, hogy a lehető legtöbb ponton támogatást nyújtson a város, ha kell, információ gyűjtésével és kiszolgálásával. Az energiaklaszterek általában egy adott régió vagy városi szereplők energiapolitikájának támogatását tűzik ki célul, és erősítik az együttműködést a szereplők között a közös projektekben és tudásmegosztásban.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	BIOGÁZ ERŐMŰ LÉTREHOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A városi biogázerőmű létrehozásának alapvető célja a fenntartható és megújuló energiatermelés előmozdítása, párhuzamosan a hulladéklerakók terhelésének csökkentésével és a CO ₂ -kibocsátás mérséklésével.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	KERTI ÉS FÁS SZÁRÚ HULLADÉKSTRATÉGIAI KONCEPCIÓ/PROGRAM KIDOLGOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projekt célja egy olyan koncepció/program kidolgozása, amely a vármegyeszékhely területén keletkező kerti, fás szárú hulladékok kezelésére irányul. Ezen túlmenően a projektjavaslat vizsgálja esetlegesen a háztáji/közösségi komposztáló rendszerek kialakításának/kombinálásának lehetőségét is.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	ENERGIA ELŐÁLLÍTÁSÁRA ALKALMAS HULLADÉKHASZNOSÍTÓ MŰ KIALAKÍTÁSI LEHETŐSÉGEINEK FELTÁRÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A javasolt projekt fókuszában a város hulladékkezelési rendszerének fejlesztése és a fenntartható energiatermelés elősegítése áll. A projekt egy olyan vizsgálatot és kutatást foglal magában, amelynek célja a város hulladékhasznosítási lehetőségeinek és energia előállítására alkalmas hulladékhasznosító művek kialakításának lehetőségeinek feltárása. A projekt során szakértők segítségével összegyűjtésre kerülnének a város hulladékaamlására, hulladékkezelésére és összetételére vonatkozó adatok, amelyek alapján azonosíthatók a lehetséges energia előállítási módok, mint például égetés vagy biogáz előállítás stb. révén történő energiatermelés. A projekt során részletes üzleti terv kerülne kidolgozásra a hulladékhasznosító mű létrehozásához.
INDOKLÁS	A hulladékból energia előállítását lehetővé tevő rendszer bevezetése lehetőséget nyújthat a hulladéktermelés által okozott környezeti hatások csökkentésére, valamint

	megújuló és fenntartható energia előállítására, miközben a körkörös gazdaság elérését is lehetővé teszi. Az ilyen projektek hozzájárulhatnak a város fenntarthatóságához és a környezetvédelem előmozdításához, valamint a gazdasági előnyökkel járhatnak a helyi közösség számára.
MEGNEVEZÉS	KÖZVILÁGÍTÁS FEJLESZTÉSE OKOS KÖZVILÁGÍTÁSI RENDSZER KIÉPÍTÉSE RÉVÉN
FVS CÉL(OK)	S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Digitális város, Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A közvilágítás fejlesztése és korszerűsítése elsősorban programozható, szabályozható fényerővel rendelkező LED fényforrások telepítésével valósulhat meg, mely fejlesztés kapcsolódhat az okos város programhoz. A beruházás eredményeként trafóközrétenként olyan központok kerülnének kialakításra, melyek egy előre megírt program alapján határozzák meg az adott körzetben telepített világítótestek fényerejét. A központok egy közös applikáció keretei belül egyesülnek, mely lehetővé teszi, hogy az egész város közvilágítása egyetlen platformon keresztül váljon kezelhetővé. A közvilágítás fejlesztése és korszerűsítése ütemezetten, trafóközrétenként is megvalósítható, a beruházás költsége árajánlatkérés útján határozható meg.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP)
MEGNEVEZÉS	VÁROSI KÖZVILÁGÍTÁSI HÁLÓZAT KORSZERŰSÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	Győr közvilágítási rendszerének korszerűsítése, hálózatfejlesztés, környezetbarát LED világítók felszerelése.
INDOKLÁS	A teljes körű energetikai felújítás jelentősen hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiafüggetlenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot növelő beruházások nagyban hozzájárulnak a város költséghatékony működéséhez, emellett elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	MEGLÉVŐ ERDŐTERÜLETEK MEGFELELŐ, SZAKSZERŰ KEZELÉSE
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	A zöldfelületek védelme és fenntartása érdekében lényeges a meglévő erdőterületek megfelelő és szakszerű kezelése. Az erdők fontos ökoszisztémák, amelyek hozzájárulnak a biológiai sokféleséghez, az éghajlat-szabályozáshoz és a természeti erőforrások megőrzéséhez. A megfelelő erdőkezelés biztosítja az erdők hosszú távú fenntarthatóságát, az ökoszisztémák egészségét és a társadalmi-gazdasági előnyöket. Az erdős területek kezelése során figyelembe kell venni a helyi ökológiai adottságokat (pl. csapadékviszonyok, hőmérsékleti tényezők, talajadottságok stb.) és az erdőt alkotó növény- és állatfajok igényeit.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).

MEGNEVEZÉS	RÉSZLETES ZÖLD STRATÉGIA KÉSZÍTÉSE GYŐRBEN
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	Jelen fejlesztés célja egy olyan felmérés és dokumentum kimunkálása, amelyben rögzítésre kerülnek a város jelenleg még nem használt vagy nem megfelelő módon használt zöldfelületei és javaslatlattel, ezen területek a jövőbeli zöld hasznosítására, zöldítésére. A javasolt fejlesztés célja, hogy az ökoszisztéma elemeinek és kapcsolatainak védelmével, illetve fejlesztésével integrált módon biztosítsa és bővítse az ökoszisztéma-javakat, szolgáltatásokat, továbbá csökkentse a környezeti és klimatikus kockázatokat. Ehhez szorosan kapcsolódik a lakosság szabadtéri rekreációs igényeinek kielégítése, valamint a különböző funkciókat ellátó, jól megközelíthető, közhasználatú zöldterületek és városi szabadterek hálózatának, a zöldhálózatának a kialakítása és fejlesztése.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP)
MEGNEVEZÉS	TUDATOS, KLÍMAADAPTÍV ÉS KLÍMAREZILIENS VÁROSTERVEZÉS
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	A Klímaadaptív várostervezés a fenntarthatóságot és az alkalmazkodóképességet helyezi a figyelem középpontjába összekapcsolva és összehangolva a klímaváltozás elkerülhetetlen következményeivel. Mindezt úgy kell megvalósítani, hogy ne csak egy-egy pont kerüljön kiragadásra a város életében, hanem már a tervezés fázisától a megvalósításon át mindent folyamatot ennek a klímatudatosságnak kerüljön alárendelésre. Ez magában foglalja a következő, klímarezilienciát támogató intézkedéseket: ➤ A negatív környezeti hatások csökkentése, minden környezeti hatásviselőt beleértve; ➤ az erőforrás-hatékonyság; ➤ a megújuló energiaforrások növekvő mértékű, szélesebb körben történő használata; ➤ az energiahatékonyság a városi működés minden színterén; anyagok fenntartható felhasználása.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	NYÍLT GYEPTERÜLETEK KERÜLÉSE
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	A városi zöldfelület-kialakítás a városi területeken történő zöldterületek tervezését, kialakítását és kezelését jelenti. A városi zöldfelületek, mint például parkok, kertek, zöldövezetek és városi erdők, számos előnyt nyújtanak a városi közösségek számára, hiszen többek között javítják a közvetlen környezet minőségét, tisztítják az egyes környezeti elemeket, mint például a levegő, a víz, csökkentik a városi hősziget hatást. Ezek a projektek segítik fenntarthatóbbá és élhetőbbé tenni a várost. Városi zöldfelületi stratégia elkészítésével konkrét fejlesztési irányvonalak adhatók. A városi zöldfelület-kialakításra vonatkozóan pár fontos szempont: Tervezés és területkijelölés: A városi zöldfelületek tervezése során figyelembe kell venni a rendelkezésre álló területeket és az adott terület specifikus igényeit.

	Sokféleség és biodiverzitás: A városi zöldfelületeknek változatos növényzetet kell tartalmazniuk, hogy támogassák a biodiverzitást és lehetővé tegyék a különböző élőlényeknek megtelepedését növelve ezzel a stabilitást és a rezilienciát. Megfelelő infrastruktúra: A zöldfelületek tervezésekor fontos figyelembe venni a megfelelő infrastruktúrát, mint például sétautakat, kerékpárutakat és pihenőhelyeket, zöld folyosókat, ökológiai átjárókat. Vízgazdálkodás: A városi zöldfelületek tervezésénél fontos figyelembe venni a vízgazdálkodást. Az esővíz megfelelő elvezetése és visszatartása kulcsfontosságú ebben a melegedő klímában. Az ily módon nyert víz segítséget nyújthat a városi zöldfelületek fenntartásában és a városi vízszennyezés csökkentésében. Győrben számos lehetőség adódik zöldfelület növelésére, a zöld infrastruktúra fejlesztésére, így például: > Parkok és közösségi kertek nagyobb számú kialakítása (akár rurális, barnamezős területeken); > zöldtetők és függőkertek; > fásítási programok, növényültetések; > kerékpárutak és gyalogos zónák; > burkolt városi terek, burkolt felszínek zöldítése. A felsorolt lehetőségek közül már számos megvalósítással találkozhatunk Győr városában, de még van kiaknázatlan terület ebből a szempontból. Városszerte csökkenteni kell a nyílt gyepek borítottságát, hiszen ezek a vegetáció előfordulások nehezen vezetik el a vizet, a talaj sokkal inkább ki van téve az erózióknak, nem támogatják a hősziget hatás csökkentését, nem utolsó sorban a karbon megkötő képességük is viszonylag kevés összehasonlítva egy erdő borította területtel.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).
MEGNEVEZÉS	GYŐR TERÜLETÉN TALÁLHATÓ NATURA2000 TERÜLETEK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	Győr város területén található NATURA2000 területek védelme, zöldterületek állapotának javítása, megújítása, vizes élőhelyek vízellátásnak javítása, vízhez kötődő fajok élőhelyi feltételeinek javítása. Tervezett projektek: 1. Győrszentiváni Tölgyes természetvédelmi célú helyreállítása, 2. Holt-Marcál és környéke vízellátásának fejlesztése, 3. Győr – Kovalter területének szabad stranddá alakítása.
INDOKLÁS	A város területén több NATURA2000 terület is található, melyek állapotának fenntartása, esetleg megújítása, az ott élő fajok életkörülményeinek javítása kiemelten fontos.
MEGNEVEZÉS	AZ ARANYPART ZÖLDTERÜLETI FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Megtartó város
TARTALOM	Aranypart I. – Mosoni-Duna, Aranypart II. – Mosoni-Duna Holtág mederkotrása, a hozzá tartozó zöldterület rehabilitációja. A területen Szabadstrand kialakítása, illetve kishajó kikötő létrehozása.
INDOKLÁS	Aranypart I. és Aranypart II. a városi lakosság, a pihenni, sportolni, kikapcsolódni vágyók körében rendkívül nagy népszerűségnek örvend, napi szintű látogatottsága, kihasználtsága nagymértékű, emiatt szükséges az elavult, leromlott állapotú infrastruktúrák, zöldfelületek megújítása, újragondolása.
MEGNEVEZÉS	ZÖLDFELÜLETEK (BELEÉRTVE A FAKATASZTER) KATASZTER LÉTREHOZÁSA ÉS FOLYAMATOS KARBANTARTÁSA

FVS CÉL(OK)	S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Zöldülő város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A projekt célja egy olyan szisztematikus zöldfelület nyilvántartás kidolgozása – azaz zöldfelületi kataszter –, amelynek köszönhetően tervezhetőbbé válik a város zöldterületeinek frissítése, megóvása és gondozása.
INDOKLÁS	Ld. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP).

OKTATÁS, NEVELÉS, INNOVÁCIÓ

MEGNEVEZÉS	REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Győri Református Egyházközség a korábbi győri köznevelés terén tett fejlesztéseihez kapcsolódóan általános iskola létrehozását szeretné megvalósítani az Önkormányzattal partnerségben.
INDOKLÁS	Győrben nem működik református szellemű nevelést biztosító általános iskola, melyre a győri református gyülekezet részéről nagy igény mutatkozik. A korábbi programozási időszakban megépült Kiscsillag Református Bölcsőde, amely jó alapot biztosít a református szellemiségű alapfokú oktatási intézmény létrehozásához.
MEGNEVEZÉS	SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM FEJLESZTÉSEI (LISTA)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Széchenyi István Egyetem célja, hogy 2024. év végére minden győri egyetemi épület energetikai szempontú felújítása megtörténjen. Ezzel egy olyan modern és épületenergetikai, valamint környezetvédelmi jellemzőiben is előremutató Campus jön létre, mely élhető teret nyújt az ott tanulóknak, dolgozóknak, mindezt úgy, hogy közben a lehető legkevesebb energiát fogyasztja. Az Egyetem az alábbi energetikai fejlesztéseket tervezi a jövőben: - Hotel Famulus Oktatószálloda és Konferenciaközpont energetikai felújítása - Petz Lajos Egészségügyi és Szociális Intézet energetikai felújítása - Öveges Kálmán Gyakorló Iskola energetikai és belső felújítása - Apáczai Csere János Kar I. számú épület energetikai felújítása - Apáczai Csere János Kar III. számú épület energetikai felújítása - Külső kollégium energetikai felújítása - Budai u. szakkollégium energetikai felújítása - Posta épület energetikai felújítása - Apáczai Csere János Kar IV. számú épület energetikai felújítása. A kifejezetten energetikai célú fejlesztések mellett egyéb oktatási, kutatási épületek infrastrukturális fejlesztéseit is tervezi az Egyetem: - Egészségtechnológiai campus kompetencia fejlesztés - Rekreációs és rehabilitációs épület

	- Körtöltés utcai Egyetemi sporttelep fejlesztése - Tudományos és Innovációs Park II. ütem.
INDOKLÁS	A Széchenyi István Egyetem egyik stratégiai célja, hogy működését is a lehető leginkább környezetbarát módon valósítsa meg. Ennek egyik fókuszterülete az ingatlanállomány felújítása a fenntarthatóság és a klímavédelem jegyében, a társadalmi felelősségvállalást is szem előtt tartva. Az egyetem az elmúlt évtizedben nagyszabású fejlesztési programot hajtott végre, ami az új létesítmények építése mellett kiterjedt a győri campus kollégiumi szárnyainak és tanulmányi épületének energiatakarékossági megújítására is. Ebben a folyamatban jelent újabb mérföldkövet, hogy az Egyetem további forrásokat nyert több egyetemi épület energetikai korszerűsítésére. A korszerűsítések közvetlen célja az ingatlanok hőveszteségének csökkentése, az épületszerkezetek szigetelése, korszerűsítése, élettartamának növelése, valamint a megújuló energiafelhasználás növelése.

FEJLETT SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

MEGNEVEZÉS	EGÉSZSÉGÜGYI CENTRUM KIALAKÍTÁSA A HAJLÉKTALANOKAT SEGÍTŐ SZOLGÁLAT GYŐR KÖZPONTI TELEPHELYÉN (9027 GYŐR, AVAR U. 3.)
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Egy hajléktalanokat ellátó egészségügyi központ létrehozása a hajléktalanokat segítő szolgálat Avar utcai telephelyén.
INDOKLÁS	Az épület teljes felújítást és bővítést igényel. A beavatkozás elősegítené Győrben a hajléktalan ellátás minőségének javulását.
MEGNEVEZÉS	SZARVAS UTCA 26-30. SZÁM ALATTI ÉPÜLET KIVÁLTÁSA (NAPPALI CENTRUM - NAPPALI MELEGEDŐ, NÉPKONYHA, IDŐSZAKOS ÉJJEI MENEDÉKHELY)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Szarvas utca 26-30. szám alatti épületben található Nappali Centrum - Nappali melegedő, népkonyha, időszakos éjjeli menedékhely kiváltása és áthelyezése másik épületbe.
INDOKLÁS	A beavatkozás elősegítené Győrben a hajléktalan ellátás minőségének javulását.
MEGNEVEZÉS	TÁRSADALMI FELZÁRKÓZTATÁST ÉS INTEGRÁCIÓT ELŐSEGÍTŐ SZOCIÁLIS ÉS MENTÁLHIGIÉNÉS BEAVATKOZÁS MEGVALÓSÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Képzési, közösségszervező, mentálhigiénés programok, akciók szervezése a közösségi és társadalmi integráció megteremtése érdekében.
INDOKLÁS	A szegénység, a társadalmi és a munkaerő-piaci hátrányok újratermelődésének

	megállítása, valamint a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése Győrben.
MEGNEVEZÉS	SZOCIÁLIS VÁROS-REHABILITÁCIÓ
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A városban található szegregátum felzárkózását, beilleszkedését segítő, szociális város-rehabilitációt szolgáló közösségfejlesztő, közösségépítő programok, rendezvények, képzések szervezése az érintettek és a városlakók bevonásával. • Bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő képzési és szemléletformáló programok megvalósítása • Családszervezési és életvezetési egyéni tanácsadás nyújtása szegregátumban élő családoknak • A szegregátumban élő gyerekek fejlesztését, iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok megvalósítása
INDOKLÁS	A 2011. évi KSH adatok alapján kimutatott szegregátum területén a 2014-2020 programozási időszakban több szociális infrastrukturális beruházás megvalósult, így a 2021-2027 időszakban ESZA típusú szociális város-rehabilitációt szolgáló projekt megvalósítása indokolt a jelenleg ismert szegregátum területén.

FEJLETT GAZDASÁGI ÉS IPARI INFRASTRUKTÚRA

MEGNEVEZÉS	A GYŐR, 1. SZ. ÚT MENTÉN TERVEZETT „NYUGATI VÁROSKAPU KIALAKÍTÁSA (01142, 01143, 04837, 03852 SZ. ÖVEZETEK TERÜLETÉN TERVEZETT GAZDASÁGI TERÜLETFEJLESZTÉS)
FVS CÉL(OK)	S.4
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A megnövekedett vállalkozói igények alapján a Győr 1. sz. út mentén található, ipari termelésre alkalmas terület rekonstrukciója, bővítése, a kapcsolódó úthálózat, közműhálózat, villamos hálózat bővítése, fejlesztése.
INDOKLÁS	A terület egyfajta „Nyugati Városkapu” szerepet betöltve kedvező alternatívát jelenthet a városban telephelyet kereső vállalkozások számára, egyúttal a jelenleg koncentráltan a város keleti oldalán lévő gazdasági területek ellenpólusaként elősegíthetik a közlekedési igények diverzifikálódását is.
MEGNEVEZÉS	ENERGIAKÖZÖSSÉG RENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA A GYŐRI IPARI PARK ESETÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.4
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Győri Ipari Park területén működő vállalkozások hatékony, környezetbarát, fenntartható energiaellátása érdekében alternatív energiát használó energiaközösségek rendszerének kialakítása.
INDOKLÁS	A vállalkozások energetikai hálózatának rendszerfejlesztése jelentősen hozzájárul az alacsonyabb rezsiköltségekhez, nagyobb arányú energiatürelenséghez. Az energiahatékonyság a 2021-es évet követően még inkább fontos szemponttá vált, köszönhetően az energiaárak drasztikus növekedésének. Az energiahatékonyságot

	növelő beruházások közvetetten járulnak hozzá az ipari park megfelelő működéséhez és kiszolgálásához, emellett elősegítik a klímavédelmi és fenntarthatósági célok elérését.
MEGNEVEZÉS	TAO ADÓKEDVEZMÉNY IGÉNYBEVÉTELÉNEK ÖSZTÖNZŐ PROGRAMJA
FVS CÉL(OK)	S.4
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A projekt elsődlegesen a Győr városában található, leromlott állapotú ingatlanok felújítására alkalmazható. Megfelelő ösztönzőrendszer kialakításával, a kihasználatlan, önkormányzati tulajdonú ingatlanok felújítására, hasznosítására, energetikai korszerűsítésére kínál lehetőséget.
INDOKLÁS	A TAO törvény hatálya alá tartozó szervezetek számára, 2017. január 1-től társasági adókedvezmény vehető igénybe energiahatékonysági célokat szolgáló beruházásokra. A fejlesztési javaslat ezen kedvezmény igénybevételének ösztönzésére irányul, mely elérhető az önkormányzati ingatlanok energetikai korszerűsítése is.

KULTÚRA, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS, SPORT ÉS SZÓRAKOZÁS

MEGNEVEZÉS	SZABADTÉRI SZÍNPAD ÉS AHHOZ TARTOZÓ KISZOLGÁLÓ ÉPÍTMÉNY ÉPÍTÉSE, VALAMINT AZ ALAPMŰKÖDÉSHEZ SZÜKSÉGES TÁRGYI ESZKÖZBESZERZÉS A GYŐRI RÁBA PARTON FELÁLLÍTOTT VÍZISZÍNPAD TEKINTETÉBEN
FVS CÉL(OK)	S1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Víziszipad felújítása a győri Rába parton és az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés.
INDOKLÁS	A település turisztikai vonzerejének növelése és a helyi, környékbeli lakosok számára változatos és magas minőségű kulturális szolgáltatásokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	RADÓ-SZIGET, MINT RENDEZVÉNY HELYSZÍN FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alpműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés a Radó szigeten
INDOKLÁS	A település turisztikai vonzerejének növelése és a helyi, környékbeli lakosok számára változatos és magas minőségű kulturális szolgáltatásokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztése.
MEGNEVEZÉS	ÁLLATKERT BŐVÍTÉSE – A VOLT GYŐRI KEMPING ÉS GÁZGYÁR TERÜLETÉNEK MEGVÁSÁRLÁSA, A XANTUS JÁNOS ÁLLATKERT BŐVÍTÉSEKÉNT HASZNOSÍTVA, FUNKCIÓVÁLTÁSSAL, MADÁRHÁZ KIALAKÍTÁSSAL
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A volt győri kemping és Gázgyár területének megvásárlása, a Xantus J. állatkert

	bővítéseként hasznosítva, funkcióváltással, madárház kialakítással. A területen egy különleges madárház kialakítása tervezett, további izgalmas, az állatvilághoz kapcsolódó élményszolgáltatások létrehozása is cél.
INDOKLÁS	Az egykori kemping területe évtizedek óta kihasználatlanul áll. Jelenleg nem az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan tulajdonviszonyaink rendezése után a terület újjáélesztése funkcióváltással újabb lendületet adhat a város turizmusának. Az Állatkert elmúlt években történő bővítése folytatódhat.
MEGNEVEZÉS	ARANYPART I. – MOSONI-DUNA, ARANYPART II. – MOSONI-DUNA HOLTÁG, „CO-WALTER” – RÁBA MEDERKOTRÁSA ÉS SZABADSTRAND KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.4., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Prosperáló város
TARTALOM	Aranypart I. – Mosoni-Duna, Aranypart II. – Mosoni-Duna Holtág, „Kovalter” – Rába mederkotrása, mindhárom szakaszon és a hozzá tartozó zöldterület rehabilitációja. A területen Szabadstrand kialakítása, illetve kishajó kikötő létrehozása.
INDOKLÁS	A mederrendezés és a hajózási lehetőségek fejlesztése kiemelt tematikus cél Győr városának.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA VÍZI TURIZMUS FEJLESZTÉS, KISHAJÓ KIKÖTŐ LÉTESÍTÉS
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Kiszolgáló város, Prosperáló város
TARTALOM	A Mosoni-Duna torkolati szakaszának vízszint rehabilitációját követően a városban a hajózáshoz szükséges állandó vízszint biztosított lesz. A kishajó kikötő és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra kiépítése a városba vízi úton látogató turisták számára nyújt kedvező lehetőséget a kikapcsolódásra.
INDOKLÁS	A vízparti fejlesztések és a vízi turizmus fejlesztése kiemelt terület Győr városának. A vízparti területek zöldfelületei fejlesztésre szorulnak.
MEGNEVEZÉS	HAJÓZHATÓ OLDALCSATORNA KIALAKÍTÁSA A KULTURÁLIS NEGyed TERÜLETÉN
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A beruházás keretében kialakításra kerül a Mosoni-Duna déli oldalán egy kishajóval hajózható oldalcsatorna, melyet az áthelyezendő védvonal két helyen árvízkapu funkcióval bíró műtárggyal keresztez.
INDOKLÁS	A városi környezet élhetősége szempontjából kiemelten fontos a nyári hőhatások elkerülése érdekében a gyalogos közlekedés vízpartokhoz közeli lehetőségének biztosítása, továbbá a vízi turizmus és a hajózhatóság lehetőségeinek megteremtése.
MEGNEVEZÉS	BELVÁROSI KIKÖTŐ KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr vízi közlekedésének fejlesztése, turisztikai és szabadidős-sportolási szerepének erősítése egy belvárosi folyóparti kikötő kiépítésével.
INDOKLÁS	A városi környezet élhetősége szempontjából kiemelten fontos a nyári hőhatások elkerülése érdekében a gyalogos közlekedés vízpartokhoz közeli lehetőségének

	biztosítása, továbbá a vízi turizmus és a hajózhatóság lehetőségeinek megteremtése.
MEGNEVEZÉS	VÍZPARTI SÉTÁNYFEJLESZTÉS
FVS CÉL(OK)	S.2., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A „folyók városában” a belvárosi és kapcsolódó, kisebb eső részeken a folyópartok mentén futó vízparti sétányok kiépítése, fejlesztése, megújítása.
INDOKLÁS	A városi környezet élhetősége szempontjából kiemelten fontos a nyári hőhatások elkerülése érdekében a gyalogos közlekedés vízpartokhoz közeli lehetőségének biztosítása, a vízi turizmus és a hajózhatóság lehetőségeinek megteremtése, a szabadidős-rekreációs-sportolási tevékenységekhez megfelelő fizikai-infrastrukturális feltételek biztosítása.
MEGNEVEZÉS	CSÓNAKHÁZAK FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Spartacus Csónakház és más csónakházának felújítása.
INDOKLÁS	A városban hagyományos, vízi sportok támogatása, fenntartása annak érdekében, hogy a jövőben is meghatározóak legyenek Győr életében a vízi sportok.
MEGNEVEZÉS	GENERÁCIÓK KÖZÖTTI PÁRBESZÉD FEJLESZTÉSE KÖZÖSSÉGI AKCIÓKKAL ÉS FOLYAMATOK INDÍTÁSÁVAL
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A TOP 6.9.2-es győri közösségfejlesztő pályázat folytatása a generációk közötti párbeszéd fejlesztésének célkitűzésével, rendezvények, akciók, folyamatok, elsősorban a kamasz és középkorú, kamasz, középkorú és szépkorú lakosok relációjában.
INDOKLÁS	A generációk közötti párbeszéd fejlesztése beavatkozás folytatná a korábbi hasonló témakörű fejlesztéseket.
MEGNEVEZÉS	RESZTORATÍV KÖZÖSSÉGEK GYŐRÖTT, AVAGY PÁRBESZÉD ÉS VITARENDEZÉS KÉPESSÉGÉNEK FOKOZÁSA A VÁROSRESZI KÖZÖSSÉGEKEN BELÜL
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A városrészekben kiemelt helyeken úgynevezett közösségi padok kerülnek kihelyezésre, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a beszélgetni vágyók dedikáltan találkozhatnak mentálhigiénés trénerek segítségével. Szakmai megvalósítás a segítők hálózatának működtetése, szupervízió, mentorközpont működtetését jelenti.
INDOKLÁS	A helyi identitást szükséges növelni különböző közösségépítő programmal, lehetőséggel.
MEGNEVEZÉS	SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOKHOZ ÉS GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ SZEMLELETFORMÁLÁS
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálást tartalmazó projektek lebonyolítása történik szakmai szervezetek együttműködésével, melynek keretében idősek, fogyatékos személyek számára

	egészségügyi szűrővizsgálatok, mentálhigiénés programok, hátrányos helyzetű gyerekek, fiatalok számára iskolai előrehaladást segítő, dropprevenciós, szexuális felvilágosító programok valósulnak meg.
INDOKLÁS	Az idősek, fogyatékos személyek fizikai és lelki egészségének megőrzése érdekében szükséges e programok megvalósítása. A hátrányos helyzetű gyerekek, fiatalok tanulásban való segítése, az őket érő veszélyekről szóló felvilágosítás hozzájárul az iskolából való lemorzsolódásuk elkerüléséhez, mely szükségessé teszi e programok megvalósítását.
MEGNEVEZÉS	HELYI HUMÁN FEJLESZTÉSEK
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Helyi kulturális közösségfejlesztési folyamat kezdeményezése és megvalósítása; Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz kapcsolódó szemléletformálás; egészségügyi humánerőforrás-fejlesztés és szemléletformálás.
INDOKLÁS	A helyi identitást szükséges növelni különböző közösségépítő programmal, lehetőséggel.
MEGNEVEZÉS	A LOKÁLIS IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE GYŐRÖTT ÉS AZ EGYKORI GYŐR VÁRMEGYÉBEN
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum sajátos profiljának megfelelően a Győr és az egykori Győr Vármegyét alkotó etnikai-vallási közösségek történelmének, a legszélesebben értelmezett szellemi, kulturális örökségének feltárása és archiválása, valamint az így elért eredmények hozzáférhetővé tétele közösségi akciók, kiállítások, ismeretterjesztő előadások, ifjúsági táborok révén.
INDOKLÁS	A helyi közösségek művelődését, az egyéni kreativitás kibontakozását szolgáló művészeti tevékenységek. A helyi (levéltárban és a társzközyűjteményekben található) értékek felhasználásával a győri identitás tudatosítását, a tradíciók élővé, mindennapossá tételét, azaz egy közös városi emlékezet létrehozását tűztük ki célul.
MEGNEVEZÉS	MARCALVÁROSI TANUSZODA ÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Tanuszoda létesítése a marcalvárosi kiserdő területén.
INDOKLÁS	A környékbeli iskolák, sportolni vágyók számára a tanuszoda kiváltja a korábbi igényeket.

VÁROSI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE

MEGNEVEZÉS	GYŐR VÁROS CSATORNAHÁLÓZAT HOSSZÚ TÁVÚ KORSZERŰSÍTÉSI TERV 2+5 ÉVES PROGRAM
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5,
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Teljes városi csatornahálózat szétválasztás - tehermentesítő rendszer kialakítása

	(Meglévő egyesített rendszer szétválasztása azokon a szakaszokon, ahol az műszakilag lehetséges, tehermentesítő hálózat kiépítése, belvárosi szükségeltározó jóléti tavak kialakítása kis helyigényű környezetbarát szennyvíztisztítók építése, zero szag kibocsátás, környezetbe illő építési technológia alkalmazásával)
INDOKLÁS	Környezettudatos, korszerű, hosszútávú fenntarthatóságra törekvő és lakosságbarát beavatkozás létrehozása.
MEGNEVEZÉS	GYŐR-BELVÁROS CSATORNAHÁLÓZAT AKUT PROBLÉMÁINAK KEZELÉSE [GYŐR BELVÁROS-DÉL ÁTEMELŐK ÉPÍTÉSE, KAPACITÁSBŐVÍTÉS, NYOMOTT HÁLÓZAT KIALAKÍTÁSA]
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr-Belvárosában jelenleg egyesített csapadék- és szennyvíz-rendszer működik. Ez a rendszer normál esetben a szennyvíztisztítás után kerül a város folyóinak élő vizébe.
INDOKLÁS	Győr belváros-dél átemelők építése kapacitásbővítés, nyomott hálózat kialakítása. Jelenleg csapadékosabb időszakokban a csapadék és szennyvíz rendszert tehermentesíteni kell ún. vészkiömlők alkalmazásával, melyek használatkor a szennyvízzel kevert csapadékvíz tisztítatlanul kerül a folyókba. A projekt célja egyrészt a rendszer kapacitásának növelése, másrészt a szennyvíz- és a csapadékvíz-rendszerének szétválasztása. A szétválasztás azért is fontos, mert így egyrészt csökkenne a környezet szennyvízterhelése, másrészt a csapadékvíz területen tartása is megoldható lenne, mely segíteni a terület vízháztartásának javítását.
MEGNEVEZÉS	ZÁRT, KÖZÚTI CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐ RENDSZEREK KIÉPÍTÉSE VÁROSSZERTÉ
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz elvezető rendszer létesítése, kiépítése, fejlesztése.
INDOKLÁS	Az éghajlatváltozásnak köszönhetően egyre gyakrabban fordulnak elő hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű nyári záporok, melyek évente több alkalommal okoznak komoly károkat, fennakadásokat az ingatlanok, közutak, jelentősebb városi útvonalak elöntésével; emiatt rendkívül sürgető a csapadékvíz-elvezető rendszerek korszerűsítése, átépítése.
MEGNEVEZÉS	CSAPADÉKVÍZ-TÁROZÓK ÉS SZIKKASZTÓK LÉTESÍTÉSE, FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új csapadékvíz-tározók és szikkasztók létesítése, kiépítése, fejlesztése.
INDOKLÁS	Az éghajlatváltozásnak köszönhetően egyre gyakrabban fordulnak elő hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű nyári záporok, melyek évente több alkalommal okoznak komoly károkat, fennakadásokat az ingatlanok, közutak, jelentősebb városi útvonalak elöntésével. A keletkezett csapadékvíz összegyűjtése, tárolása jelentős környezetvédelmi, költséghatékonysági eredményekkel jár.
MEGNEVEZÉS	SZENNYVÍZ- ÉS CSAPADÉKVÍZRENDSZEREK SZÉTVÁLASZTÁSA, FEJLESZTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz elvezető rendszer létesítése, kiépítése, fejlesztése.
INDOKLÁS	Az éghajlatváltozásnak köszönhetően egyre gyakrabban fordulnak elő hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű nyári záporok, melyek évente több alkalommal okoznak komoly

	károkat, fennakadásokat az ingatlanok, közutak, jelentősebb városi útvonalak elöntésével, emiatt rendkívül sürgető a csapadékvíz-elvezető rendszerek korszerűsítése, átépítése, koncepcionális újragondolása. A szennyvíz- és csapadékvízrendszerek különválasztása, a lehulló csapadékvíz összegyűjtése, tárolása jelentős környezetvédelmi, költséghatékonysági eredményekkel jár.
MEGNEVEZÉS	KISBÁCSA, KULTÚRHÁZ UTCA CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Kisbácsán a Kultúrház utcában csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése. 1200 fm KGEM csatornacső fektetése, 49 db tisztítóakna építésével, valamint 34 db víznyelőbekötéssel.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	SZABADHEGY VÁROSRESZ (LEVENDULA UTCA, VIRÁG UTCA, KOPPÁNY UTCA, GÁBOR ÁRON UTCA, MOZSÁR UTCA, KOPIA UTCA, SZABADHEGYI III. SZ. TÁROZÓTÓ REKONSTRUKCIÓ ÉS KÖRNYEZETRENDEZÉS) CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ RENDSZERÉNEK KIÉPÍTÉSE ÉS REKONSTRUKCIÓJA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szabadhegy városrész (Levendula utca, Virág utca, Koppány utca, Gábor Áron, Mozsár utca, Kopja utca, Szabadhegyi III. sz. tározótó rekonstrukció és környezetrendezés) csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítése és rekonstrukciója. Tó rekonstrukciós kotrása cca. 11500 m3 iszap és fenékanyag kotrásával, III. sz. tó vízrendszerét képező csapadékcatornák építése cca 500 fm hosszban, 2 db iszap és olajleválasztó telepítése, vb. zsilipműtárgy építésével.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	KISBÁCSA, BENEDEK ÉLEK UTCA CSAPADÉKVÍZELVEZETŐ-RENDSZER KIÉPÍTÉSE FALTÓL FALIG UTCARENDEZÉSSSEL
FVS CÉL(OK)	S.3., S.4.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Zárt rendszerű csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése utcarendezéssel.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz-elvezető-rendszer.
MEGNEVEZÉS	SÁRÁS CSAPADÉKVÍZ-ELVEZETŐRENDSZER KIÉPÍTÉSE (SZITÁSDOMB UTCA - ÍRISZ UTCA KÖZÖTT)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Szitásdomb u. - Hortenzia u. - Írisz u. - Kövirózsa u. által határolt tömbön belül a még ki nem épült szakaszokon csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése drain+elvezető megoldással.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer
MEGNEVEZÉS	RÉVFALU, HÉDERVÁRI ÚTTÓL KELETRE ESŐ UTCÁK (ZÓLYOM UTCA, NÉMETH LÁSZLÓ UTCA, ROZMARING

	UTCA) CSAPADÉKVÍZELVEZETŐ-RENDSZERÉNEK KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Győr-Révfa városrész csapadékvíz-elvezetőrendszer korszerűsítése részeként a beruházás célja az elavult csapadékvíz-elvezetőrendszer modernizálása, a Hédervári úttól keletre eső utcák (Zólyom u., Németh László u., Rozmaring u.) csapadékvíz-elvezetőrendszerének kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári hirtelen lezúduló záporoknál évente többször elöntésre kerülnek jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése és az elavult elemek modernizálása.
MEGNEVEZÉS	VERES PÉTER UTCA - PAPTÁGI ÚT ZÁRT CSAPADÉKVÍZELVEZETŐ-RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	SZENT VENDEL UTCA - ÚJSOR - ERDŐTELEPI UTCA ZÁRT RENDSZER KIÉPÍTÉSE
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	PÁPAI ÚT 800-AS GERINCVEZETÉK ÉPÍTÉSE A VASÚT ÉS A TESSEDIK UTCA KÖZÖTT, BEKÖTÉSE A "RABKERTI TÓBA"
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	A Pápai úton 800-as gerincvezeték építése a vasút és a Tessedik utca között, annak bekötése a „Rabkerti tóba”.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. A város közműhálózata emiatt fejlesztése szorul.
MEGNEVEZÉS	PATAHÁZI UTCA ALATTI ZÁRT CSAPADÉKVÍZELVEZETŐ-RENDSZER KIÉPÍTÉSE, MEGLÉVŐ BONTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Új, zárt csapadékvíz-elvezető-rendszer kiépítése.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Ennek megoldására javasolt a csapadékvíz elvezető rendszer.
MEGNEVEZÉS	INNOVATÍV CSAPADÉKVÍZ SZIKKASZTÓ, TÁROZÓ RENDSZEREK BEÉPÍTÉSE MARCALVÁROS ÉS BELVÁROS-

	GYÁRVÁROS TERÜLETÉN
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Innovatív csapadékvíz szikkasztó, tározó rendszerek beépítése Marcalváros és Belváros-Gyárváros városrészekén.
INDOKLÁS	Nyári záporoknál évente többször elöntésre kerülnek ingatlanok, jelentősebb útvonalak. Erre a rendszerre épülne tározó/szikkasztó. A fejlesztés segítené az aszályos időszakok negatív hatásainak enyhítését.
MEGNEVEZÉS	MOSONI-DUNA VÍZPART REHABILITÁCIÓ ÉS GYŐRI DUNA KORZÓ
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város, Zöldülő város
TARTALOM	A Mosoni-Duna vízparti rehabilitációja már a korábbi években elindult. A belváros a korzó révén terjeszkedik, a Mosoni-Duna felett átívelő két híd közötti terület így bekerült a városközpont vérkeringésébe.
INDOKLÁS	A tervezet kulturális negyed megközelítésének elengedhetetlen része, hogy a Mosoni-Duna vízpart mentén kialakított Győri Duna Korzó további része is kiépítésre kerüljön.

6.3.1. STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEKET TÁMOGATÓ EGYEDI BEAVATKOZÁSOK

MEGNEVEZÉS	BAROSS GÁBOR ÚT 33. – ROCKSULI, ZENEI INKUBÁTORHÁZ LÉTREHOZÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A település kulturális szolgáltatásinak bővítése céljából a kaszinó helyén koncert- és próbatermek létesítése.
INDOKLÁS	Cél a város kulturális szolgáltatásainak fejlesztése.

MEGNEVEZÉS	PINNYÉDI KISERDŐ SZABADIDŐ PARKKÁ ALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.3., S.5.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A szabadidő eltöltés lehetőségeinek bővítése, közösségi és rekreációs területek létrehozása és az élethosszig tartó sportolás fejlesztése.
INDOKLÁS	Közösségi tér létrehozása rekreáció céljából.

MEGNEVEZÉS	KULTURÁLIS NEGYED KIALAKÍTÁSA (SZÍNHÁZ, FILHARMÓNIA, IFJÚSÁGI PALOTA)
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Tárgyi program egy olyan nagyléptékű, komplex fejlesztés, amely meghatározó lesz az elkövetkező 7 évben. A terület jelenleg nem az Önkormányzat tulajdonában van. A tulajdonviszonyok rendezése után megkezdhető a terület előkészítése (kármentesítés). Az új városrész kialakításakor domináns szerepet kap a zöldszemlélet. A fejlesztés magában foglalja egy új színház épületének, a filharmonikus zenekar új hangversenytermének, valamint egy új ifjúsági palotának megépítését. A zöldterület kialakítása során speciális szerep jut a közeli Mosoni-Dunának. A tervezett kulturális negyedet egy új kanális veszi körbe és összekapcsolja a folyóval, amely különleges hangulatot eredményez. A fejlesztés tartalmazza parkolóházak és lakóházak építését is.
INDOKLÁS	Az Önkormányzat célja egy új kulturális negyed kialakítása, amihez exkluzív lakóövezeti fejlesztés is csatlakozik.

MEGNEVEZÉS	FAMILY PARK – TÖBBGENERÁCIÓS SZÓRAKOZTATÓ KÖZPONT KIALAKÍTÁSA – ÉLMÉNPARK CSALÁDOKNAK
FVS CÉL(OK)	S.1
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város

TARTALOM	Family Park - többgenerációs szórakoztató központ kialakítása - élménypark családoknak.
INDOKLÁS	Győr kulturális szempontból jelentős központnak számít, ám a megyeszékhely kulturális-szabadidős szerepkörének erősítése érdekében indokolt a funkcióbővítés. A beavatkozás során olyan hiánypótló fejlesztés valósul meg, mely jótékony hatású a település turizmusára és a helyi és környékbeli lakosok számára is változatos és magas minőségű kulturális-szabadidős szolgáltatásokat kínál.

MEGNEVEZÉS	FESZTIVÁL FOGADÓ ÉS VÁROSI RENDEZVÉNYPARK GYŐR VÁROSÁBAN
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Győr, Likócs városrészekben kialakításra kerülne egy Fesztivál Fogadó, mely azokat a vendégeket tudná fogadni, akik közvetlenül az itt megrendezésre kerülő eseményekhez kapcsolódóan igényelnék a szállást, elhelyezést.
INDOKLÁS	A város nem rendelkezik olyan nagy szabadtéri koncertek és rendezvények lebonyolítására kialakított helyszínnel, ami elég messze van a lakosságtól, hogy a megnövekedett zaj és forgalom ne zavarja a helyszín közelében élő lakókat, viszont elég közel lenne, hogy a lakosság akár a tömegközlekedést is igénybe tudja venni a megközelítéséhez. A Győr Likócs városrészében található volt orosz katonai raktárterület a városban az egyetlen olyan Önkormányzati tulajdonban lévő terület, amely alkalmas ilyen funkció ellátására és rehabilitációra is szorul. A területhez közvetlenül (mint volt katonai üzemanyag és lőszerraktár területe) lakóterület nem kapcsolódik, mivel jelentős védősávval rendelkezik. Fejlesztendő terület számára rendkívül jó közlekedési kapcsolatot biztosít a Budapest-Bécs főútvonal és a 813-as út közvetlen közelsége.

MEGNEVEZÉS	GYŐRI SZABADTÉRI FESZTIVÁLKÖZPONT KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.2., S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	Szabadtéri színpad és ahhoz tartozó kiszolgáló építmény építése, valamint az alapműködéshez szükséges tárgyi eszközbeszerzés
INDOKLÁS	A város nem rendelkezik olyan nagy szabadtéri koncertek és rendezvények lebonyolítására kialakított helyszínnel, ami elég messze van a lakosságtól, hogy a megnövekedett zaj és forgalom ne zavarja a helyszín közelében élő lakókat, viszont elég közel lenne, hogy a lakosság akár a tömegközlekedést is igénybe tudja venni a megközelítéséhez. A Győr Likócs városrészében található volt orosz katonai raktárterület a városban az egyetlen olyan városi tulajdonban lévő terület, amely alkalmas ilyen funkció ellátására és rehabilitációra is szorul. A területhez közvetlenül (mint volt katonai üzemanyag és lőszerraktár területe) lakóterület nem kapcsolódik, mivel jelentős védősávval rendelkezik. Fejlesztendő terület számára rendkívül jó közlekedési kapcsolatot biztosít a Budapest-Bécs főútvonal és a 813-as út közvetlen közelsége.

MEGNEVEZÉS	IFJÚSÁGI BÖRTÖN HOTEL KIALAKÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1., S.3.

FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város, Kiszolgáló város
TARTALOM	A jelenlegi büntetés végrehajtási intézmény kitelepítése a belvárosból. Az épület hasznosítása szempontjából egy cellarendszeren alapuló Börtön hotellé alakulna. A bűnmegelőzést szem előtt tartva, az épület teljes egészében börtön arculattal üzemelne. Megjelenése is ezt tükrözné.
INDOKLÁS	A fejlesztés hozzájárulhat a város turisztikai kínálatának szélesedéséhez.

MEGNEVEZÉS	ÓVODAFEJLESZTÉS ÚJ ÓVODA ÉPÍTÉSÉVEL (FÉRŐHELYKIVÁLTÁSSAL ÉS ÚJ FÉRŐHELYEK KIALAKÍTÁSÁVAL)
FVS CÉL(OK)	S.3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A beavatkozás egy új óvoda építése, a jelenlegi Nagybácsai Óvoda Kisbácsai Tagóvodájának férőhelykiváltását (4 óvodai csoport), valamint a Városrét lakóövezetben felmerülő új óvodai férőhely igények (2 csoport) kielégítését szolgálná. Javasolt csoportszám az új óvodában: legalább 6 óvodai csoport. Az új óvoda megsegíthetné Győr- Révfülke városrész óvodai feladatellátását is.
INDOKLÁS	A város oktatási intézményrendszerének infrastruktúrája bővíthet a fejlesztéssel, az új óvoda megsegíthetné Győr-Révfülke városrész óvodai feladatellátását is.

MEGNEVEZÉS	SPORTPÁLYÁK FELÚJÍTÁSA
FVS CÉL(OK)	S.1.
FVS DIMENZIÓ(K)	Kiszolgáló város
TARTALOM	Győr város közterületein található sportpályák felújítása, korszerűsítése
INDOKLÁS	A korábban megkezdett sportpálya felújítási program folytatásaként – lakossági igények alapján – a város közterületein található sportpályák körének bővítése, felújítása, korszerűsítése, ezáltal a sportolási-szabadidős-rekreációs feltételek további városi szintű javítása.

MEGNEVEZÉS	KÖZELJÖVŐBEN VÁRHATÓ NAGYOBB VOLUMENŰ LAKÓÉPÜLET-FEJLESZTÉSEK:
FVS CÉL(OK)	S3.
FVS DIMENZIÓ(K)	Megtartó város
TARTALOM	A városi lakhatás megfelelő színvonalú biztosítása kiemelt stratégiai célként jelenik meg Győr jövőképeiben. A műemléki épületek, a településképp védelme hozzájárul a város történeti múltjának megőrzéséhez, a városi identitás erősödéséhez, de legalább ennyire fontos cél a helyi lakosság számára egészséges és méltányos lakókörülmények biztosítása. A város számos hasznosítható barnamezős területtel is rendelkezik, amelyek jövőbeni beépítése új városi tereket, funkcionális városi alközpontokat nyithat meg a lakosság előtt. A város területileg kiegyensúlyozott szolgáltatási kapacitáselosztása érdekében indokolt városi alközpontok kialakítása, amelyek esetében elsődlegesen a lakhatási funkció bővítése szükséges. Ennek megfelelően a következő lakóterületi fejlesztéseket tervezi az Önkormányzat:

	1. Panoráma út menti lakópark 2. Pillangó I. új lakóterület 3. Pillangó II. új lakóterület 4. Pinnyédi kápolna és környéke 5. Bácsai út - Bárka utca közötti új lakóterület 6. Rába Gyár korábbi területén új lakóterület.
INDOKLÁS	A győri várostérség népessége folyamatosan növekvő tendenciát mutatott az elmúlt 10 évben. A Győrben megvalósuló ipari beruházások, fejlesztések további munkaerőigényt támasztanak a térség lakosságával szemben, azonban a vármegyére jellemző alacsony munkanélküliségi ráta alapján ennek az igénynek csupán újabb beköltözők tudnak eleget tenni. Elengedhetetlen éppen ezért, hogy a meglévő lakásállomány mennyiségi és minőségi fejlődésen menjen keresztül a város kevésbé frekvenciált részein is.

6.4. STRATÉGIA EGYÜTTMŰKÖDÉSI MENETRENDEK

6.4.1. ZÖLD ÁTÁLLÁS MENETREND

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosítás kezelése napjaink egyik legfőbb kihívása. A környezeti problématerületek közül a globális klímaváltozás hatásai az emberi élet és tevékenység minden szintjén jelentkeznek. Mindez globális folyamatként jelenik meg, amely térben és időben független az azt okozó üvegházhatású gázkibocsátástól, az ellene való fellépés viszont lokálisan is jelentkező és értelmezhető feladatokat is jelent. A cselekvés nem valósulhat meg tehát csupán egyetlen területi szinten, regionális és városi szinten is szükségesek intézkedések megtétele.

Az Európai Unió Európai Bizottsága egy javaslatcsomagot fogadott el annak érdekében, hogy az EU klíma-, energia-, földhasználat-, közlekedés- és adóügyi szakpolitikáját alkalmassá tegye a nettó üvegházhatású gáz kibocsátása 2030-ra kitűzött, az 1990-es szinthez képest legalább 55%-os csökkentésére. Ennek a kibocsátás-csökkentésnek a következő évtizedben történő teljesítése alapvető ahhoz, hogy Európa 2050-re a világ első klímasemleges földrésze tudjon lenni, és az európai zöld megállapodás valósággá váljon. Az Európai Bizottság segíti az uniós tagállamokat abban, hogy olyan reformokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, amelyek támogatják a zöld átállást, és hozzájárulnak az európai zöld megállapodás céljainak eléréséhez. A zöld átállásnak az alábbi alapelvekre épül:

- **Éghajlat-politika és kibocsátás csökkentés:** A megállapodás központi eleme. Az EU azt a célt tűzte ki, hogy 2050-re a nettó üvegházhatású gáz kibocsátása nulla legyen.
- **Igazságos átmenet:** Az uniós tagállamoknak hozzá kell járulnia a klímasemleges gazdaságra való átálláshoz, viszont a kihívás mértéke nem azonos mindenki számára. Az átmenet a fosszilis tüzelőanyagoktól és a nagy szén-dioxid-kibocsátású iparágaktól függő régiók esetében lesz nagyobb kihívás.

- **Fenntartható fejlődés:** Az EU kidolgozta a fenntartható fejlődési menetrendet, amelynek a 17 fenntartható fejlődési célja az emberek további jólétét hivatott biztosítani.
- **Energiaügy:** Az energiarendszer dekarbonizációja elengedhetetlen a 2030-ra és 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi célkitűzések teljesüléséhez. Ugyanakkor az energiának biztonságosnak és megfizethetőnek kell lennie a fogyasztók és a vállalkozások számára, éppen ezért a tagállamoknak energiarendszereiket teljes mértékben integrált, digitalizált és versenyképes uniós energiapiaccá kell átalakítaniuk.
- **Közlekedés és mobilitás:** A közlekedés az EU üvegházhatású gáz kibocsátásának közel egynegyedét teszi ki, és a városi légszennyezés egyik fő oka. A tagállamok megoldásokat keresnek az intelligens, fenntartható és hatékony közlekedési megoldások kidolgozására. Ehhez a felhasználókat kell előtérbe helyezni, és megfizethetőbb, hozzáférhetőbb, egészségesebb és tisztább alternatívákat kell biztosítani számukra.
- **Környezet és körforgásos gazdaság:** Az európai zöld megállapodás kulcsfontosságú prioritásai közé tartozik az EU természeti tőkéjének védelme, az erőforrás-hatékony gazdaságra való áttérés és az emberek védelme a környezeti terhelésekkel szemben.
- **Kutatás és innováció:** Kiemelendő az olyan szakpolitikák alkalmazása, ahol innovatív megoldásokat alkalmaznak. Ezek biztosítják a vállalkozások számára a digitalizációhoz és a növekedéshez szükséges kompetenciákat és eszközöket.
- **Az állami és magánfinanszírozás környezetbarátabbá tétele:** Az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez jelentős beruházásokra van szükség. Ehhez következetes stratégiákra, innovatív szabályozási keretekre és intelligens eszközökre van szükség. A nemzeti kormányok fontos szerepet töltenek majd be az átállás finanszírozásában azáltal, hogy megfelelő árjelzéseket küldenek, és a közkiadásokat a fenntartható szakpolitikák felé irányítják.

Az EU-s politikához illeszkedően a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáknak is tartalmazniuk kell a zöld átállás menetrendet, amely kialakítja a városok zöld finanszírozási keretrendszerét, alapját képezi a zöld átállás megvalósításának, és kialakítja az ütemtervet, amely alapján az átállás kidolgozása megtörténik.

I. Előkészítés

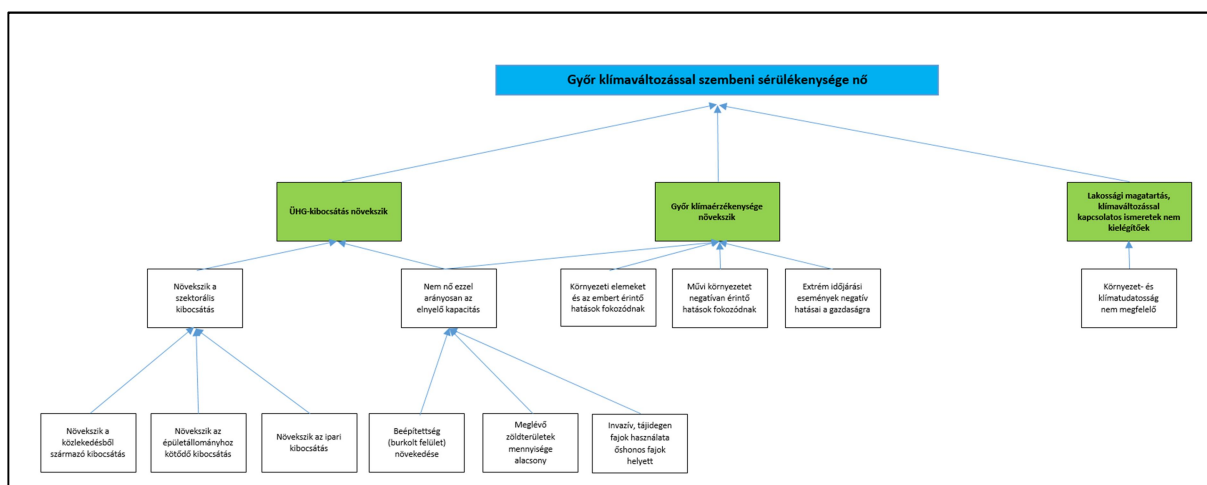
Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

A klíma változásával Győrben az évek során egyre szélsőségesebb időjárási viszonyok várhatóak, melyeknek a gyakorisága és intenzitása tovább nő. A csapadék mennyisége a globális felmelegedés következtében csökken, azonban nagy problémát jelent, hogy a kevesebb csapadék sok esetben

időben egyszerre, egyenlőtlen eloszlással hullik le, amely növeli a villámárvizek kockázatát és túlterheli a csatornahálózatot.

A város éghajlati jellemzői részben eltérnek a környező térségektől, mivel magas a beépített és burkolt felületek aránya, amely kedvez a „hősziget” jelenség kialakulásának. Mindemellett jelentős problémát okoznak a hőhullámok, amelyek egyre gyakoribb megjelenése komoly egészségügyi kockázatokat rejt magában, valamint jelentősen növeli a nyári energiaigényt is.

Az új klimatikus viszonyok számos természeti hatások változását vonja maga után, melyeknek környezeti és társadalmi-gazdasági következményei is lehetnek. Előbbi esetében kiemelendő például a biodegradáció vagy az invazív fajok elterjedése, míg utóbbi esetében a fertőző betegségek elterjedése, vagy az energia-, ivóvíz árának alakulása. A város levegőminőségi helyzetét jelentős mértékben meghatározza a közlekedésből és az ipari kibocsátók által származó légszennyezés, amely mérséklése kiemelt cél nem csak városi, de európai szinten is. Győrben 2021-ben elfogadott Klímastratégia foglalkozik részletesebben a globális klimatikus viszonyok helyi következményeivel és megoldási lehetőségeivel. Az elkészült problématerkép felvázolja a helyi kihívásokat, amelyek által Győr sérülékenysége fokozódhat

97. ábra Győr Megyei Jogú Város klímaterékenységgel kapcsolatos aggregált problématerképe, Forrás: Győr MJV Klímastratégiája¹⁴

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Győrben a különböző folyók összefolyásának köszönhetően a vízi erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és annak védelme kiemelt fontosságú. Magyarország jellegzetesen tranzitországnak minősül, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mennyisége és minősége döntő többségben a szomszédos országokban végzett beavatkozásokon múlik, tehát a kitettség is nagyobb. Ez a kitettség a Rába, Rábca és a Mosoni-Duna jelenléte okán Győrben fokozottan érvényes. A folyóvizek miatt Győr és

¹⁴ Győr MJV Klímastratégiája: <https://gyor.hu/easy-docs/615ffdac205c3> (letöltés időpontja: 2022. 10. 06.)

térsege különösen árvíz- és belvízveszélyes területnek számít. A város vízellátása (ivóvíz és ipari víz) partiszűrűsű és rétegvíz vízkészlet felhasználásával megoldott, így a vízvédlem, a felszíni és a felszín alatti vizek állapota kiemelten kezelendő kérdés, nemcsak környezeti, de gazdasági és turisztikai szempontból is.

Győr a vízi erőforrásainak tekintetében jellemzően kettős kihívással néz szembe: a terület árvíz- és belvízveszéllyel terhelt, valamint a város belterületi szakaszain évek óta fennálló probléma az egyesített csapadék- és szennyvíz-hálózat minősége, amelyet a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia előkészítése során kiadott és beérkezett lakossági kérdőívek is alátámasztanak. A legégetőbb városi problémák azonosítása során a közművek állapotát mint javításra szoruló területet a válaszadók 4,32%-a jelezte. Ebbe a fő problématerületbe tartozó legnagyobb kihívás a városi csatornahálózat nem megfelelő minőségével függ össze. A válaszadók többsége szerint a helyi csatornarendszer nem kielégítő, így nem tud megbirkózni a nagyobb mennyiségű esővízzel, villámárvizekkel. Az elsődleges problémacsoportba tartozó válaszok összesen 105 említés, amely az összes válaszadás függvényében 1,78%.

Győr Klímastratégiájában a természeti környezethez tartozó SWOT elemzésben is megjelenik vizekkel kapcsolatos gyengeség és veszély is. Előbbi esetében a kiépített csapadékvíz-elvezető infrastruktúra kapacitásproblémái kerülnek említésre, illetve a kékinfrastruktúra megfelelő kihasználásának hiánya a városi zöldfelület öntözésre való használattal kapcsolatban. A veszélyek során a heves zivatarokat és az egyenlőtlen csapadékeloszlást és annak a városi infrastruktúrára kifejtett negatív hatásait azonosították.

Az Önkormányzat a vízvédelmet, a térségi- és települési vízgazdálkodást érintő fejlesztéseket irányoz elő a jövőre nézve. Mindezt úgy, hogy a globális klímaváltozáshoz való alkalmazkodás igénye is teljesüljön. Ennek okán a jó ökológiai állapot fenntartása, valamint a rekreációs lehetőségek élelmes és észszerű kihasználása egyaránt a stratégiai célok között szerepel. A víztesteket érő klímaváltozással összefüggő terhelések mellett a másik fontos tématerület a felszíni vizek jó állapotának megőrzése, szükség esetén javítása. A kérdéskört kiemelt prioritásként kezelik, és külön figyelmet szentelnek a vízterhelések minél nagyobb mértékű csökkentésére. Fontos a vízszennyezések mindennemű megelőzése, melynek az Önkormányzat által alkalmazott eszközei a vízparti területek folyamatos kezelése, a szennyvíztisztító telep modernizációja, a szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető-rendszerek minél hatékonyabb kialakítása, a zöldfelületek vízviasszatartó képességének fejlesztése, valamint az említett kékinfrastruktúrák rendszeres és megelőző jellegű karbantartása.

A körforgásos gazdaságra való áttérés

A városi környezet egyik jellemző tényezője a keletkező hulladék. Győrben az összes hulladékon belül a nagyobb mennyiséget az ipari hulladék adja. A települési hulladékok mennyisége 2011 és 2020

között 42%-kal növekedett. A lakossági kérdőíves felmérés eredményeiben megjelentek a szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos kihívások is, amelyben megtalálható mind a szelektív hulladékgyűjtők telítettsége, környezetének rossz állapota, illetve ürítésének hiánya. Mindez 92 említést jelent, az összes válaszadó 1,56%-a. Az Önkormányzat ez ügyben tett számos fejlesztést, amelyek főként az illegálisan lerakott hulladék megelőzése érdekében jöttek létre. Az Önkormányzat városszerte évente egyszer, kihelyezett hulladékudvarokat működtet a Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.-től megrendelve. A veszélyes hulladékok kivételével a kihelyezett gyűjtőkonténerek fogadják többek között az elektronikai, a fém-, a műanyag-, a papír-, a gumi-, a zöld hulladékot, az építési törmelékot és a különféle lomokat. Kísérleti jelleggel elindult a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés, a tapasztalatok alapján lehet majd a további bővítésről dönteni. A város területén 20 helyen szelektív szigetek és süllyesztett edények kerültek kihelyezésre, mindemellett elindult a hagyományos konténerszigetek felszámolása, amelyek rendkívül megrongálódtak az évek során. Ezzel összefüggésben a lakossági kérdőíves felmérésben a válaszadók 4,54%-a vélte úgy, hogy Győrben a legégetőbb problémák közé sorolható az általános szemetelés és a közterületek nem megfelelő tisztasága.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

A lakossági kérdőíves felmérésben a különféle szennyezéssel kapcsolatos problémák azonosítása több tématerületet érintett: a városi környezetben felmerült a környezetszennyezés problémaköre főként a légköri, illetve vízszennyezés, szemetelés problémáját említették többen a kitöltők közül, valamint a közlekedés esetében a magas zajártalomra, és a zajvédőfalak hiányára hívták fel a figyelmet. A Győr stratégiai zajtérképe és annak frissítése alapján elmondható, hogy továbbra is számos terület és lakos érintett a megnövekedett zaj által, elsősorban a közúti és vasúti zajterhelés révén, az ipari üzemekből származó zajterhelés mértéke jóval alacsonyabb. A zajtérkép megújításához kapcsolódóan intézkedési terv is készült a fenti területek zajterhelésének csökkentése érdekében.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása a természeti és biológiai sokféleség megőrzésére, a fenntartható földhasználat és területgazdálkodásra, fenntartható mezőgazdálkodásra és erdőgazdálkodásra irányuló stratégiát mutatja be.

Győr közelében érintkeznek a Győri-medence kistájai (Szigetköz és Csornai-sík) a Komárom-Esztergomi-síksággal (Győr-Tatai-teraszvidék, Igmánd-Kisbéri-medence), a Marcal-medencével (Pápa-Devecseri-sík) és a Bakonyvidékkel (Pannonhalmi-dombság). Éppen ezért a város közigazgatási területén lévő talaj változatos (öntéstalajok, csernozjom, barna erdőtalaj). E talajok egy részének – különösen a várostól nyugatra eső területeken - kifejezetten magas a szervesanyag-tartalma, így Győr környékén számos magas termőképességű terület található.

Az ökoszisztémák védelme a városban a zöldinfrastruktúra sokoldalú fejlesztése által nyer értelmet. A lakossági kérdőíves lekérdezés alapján a zöldfelületek kérdéskörére is komoly érdeklődéssel fordulnak a győriek. A zöldfelületek esetében elsősorban mennyiségi fejlesztési igény merül fel a kitöltőkben, több parkot, fát, növényzetet látnának szívesen a városban, az ezt kiegészítő infrastruktúra tekintetében pedig nyilvános illemhelyeket, padokat és játszótereket, valamint több kulturális és szabadidős programot szeretnének. Az Önkormányzat több olyan fejlesztést hajtott végre, amely a városi zöldfelületek megtartására, a városi környezet élhetőbbé tételére vonatkozik. Mindemellett Győrben és környékén több természeti érték is megtalálható, melyek védelme kiemelten fontos, és kapcsolódnak a zöldfelületek mellett a városon átfolyó számos felszíni vízfolyáshoz is. Ezek a természeti értékek és állapotuk helyi indikátornak minősülnek, amelyek Győr környezeti állapotát jellemzik. Kiemelt értéknek számít a „város tüdejeként” is jellemzett Püspökerdő, mely egy ártéri erdő, és Győr belterületén helyezkedik el mintegy 250 hektáron, és az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően Püspökerdő látogatottsága egyre nő. A helyi jelentőségű értékek mellett nem egy nemzetközi jelentőséggel bíró, Natura2000 védelmi besorolású természeti terület is található Győr közigazgatási területén belül, melyek természetvédelmi jelentőségükön túl hozzájárulnak a város sokszínű képéhez is.

40. Táblázat Védett természeti területek és értékek Győr közigazgatási területén belül, Forrás:

www.termeszetvedelem.hu

Név	Védettségi szint	Védelmi kategória
1. Bácsai Szent Vid domb és környéke	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
2. Győr, Bécsi úti nádas	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
3. Győri Várkert	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
4. Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	országos jelentőségű, egyedi, egy része Győr közigazgatási területén belül	Tájvédelmi Körzet
5. Rákóczi Ferenc utcai vadgesztenyefa	helyi jelentőségű	Védett természeti érték
6. Püspökerdő	helyi jelentőségű	Természetvédelmi Terület
7. Rába (HUFH20011)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SAC)
8. Gönyői-homokvidék (HUFH20009)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SAC)
9. Szigetköz (HUFH30004)	nemzetközi/országos jelentőségű, egy része Győr közigazgatási területén belül	Natura2000 (SCI, SPA, SAC)

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

A környezetvédelemnek és az egészséges környezet fontosságának Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata különösen nagy jelentőséget tulajdonított az elmúlt években. Ezek az összefüggő célok több helyi és vármegyei dokumentációban megjelennek, többek között az Önkormányzat Települési Környezetvédelmi Programjában, a Győr MJV Klímastratégiájában vagy a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptióban. Ezen dokumentációk fő céljai között szerepel az élhetőség és a helyi lakosság jólétére vonatkozó irányok. Konkretizált célkitűzések többek között az energiahatékonyság növelése, a folyamatos víztakarékosságra irányuló törekvések, vagy a környezettudatosság általános fejlesztése.

Győr MJV Klímastratégiájában a klímatudatos és élhető városi víziója alatt két fő célkitűzésről szó, az ún. dekarbonizációs, illetve mitigációs cél. A dekarbonizáció során a cél az energiafelhasználás mérséklése, a felhasználási szokások megváltoztatása, és ezáltal szintén az energiafelhasználás csökkentése, illetve eltolása a regeneratív energiák felhasználása irányába, és ezeken keresztül a kibocsátott üvegházgázok mennyiségének csökkentése. A dekarbonizáció során szakpolitikai eszközöket alkalmazó célok, és ezzel szoros összefüggésben a mitigáció keretében konkrét intézkedések, beavatkozások kerülnek megtervezésre, amelyek a környezeti ártalmak csökkentésére irányulnak.

A zöld átállás esetében javaslatra kerül három fő cél, amelyek a fenntartható erőforrás-gazdálkodás, a természeti értékek és környezet védelme, valamint a városirányítás és szemléletformálás. A célokat és beavatkozásokat bemutató ábrán az előzetes zöld átállási menetrend, és annak az FVS célrendszeréhez és a taxonómiai rendelet céljaihoz (1 – Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, 2 – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, 3 – A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme, 4 – A körforgásos gazdaságra való áttérés, 5 – A szennyezés megelőzése és csökkentése, 6 – A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása) való illeszkedésük látható.

Zöld átállási cél	Beavatkozási terület	FVS stratégiai cél	Taxonómiai rendelet ¹⁵
Fenntartható erőforrásgazdálkodás	Energiatermelés fenntarthatóvá tétele (például önkormányzati és intézményi megújuló energiatermelés, lakossági megújuló energiatermelés növelése)	S3, S5	1, 5
	Energiahatékonyság növelése, melybe az intézményi épületek felújítása mellett a társasházak korszerűsítése is célszerű	S3, S4, S5	1, 5
	Körforgásos és helyi gazdaság erősítése , mely megvalósulását szolgáló megoldások közé tartozik a hulladékgyűjtés korszerűsítése, a helyi termékek támogatása	S4, S5	4, 5
	Csapadékvíz-gazdálkodás újragondolása, ami kiterjedhet olyan megoldásokra, mint az csapadékelvezetés és -gyűjtés javítása, a vízáteresztő felületek növelése, a csapadékvíz újrahasznosítása	S5	3
Természeti értékek és környezet védelme	Egészséges környezet kialakítása, vagyis a városi zöldterületek fenntartása, fenntartható fejlesztése, településképp védelme	S1, S3, S5	2, 6
	Természeti értékek védelme , melyben megjelenik a természetvédelem fejlesztése, termőföld védelme, állat- és növényvilág védelme, de összekapcsolódik a szemléletformálásra vonatkozó céllal is	S5	1, 2, 6
	Vizek védelmét szolgáló fejlesztések, úgy, mint a vízminőség biztosítását elősegítő beavatkozások, vízrendezés	S4, S5	3, 6
	Fenntartható közlekedés , mely a környezetbarát közlekedéssel kapcsolatos intézkedéseket jelenti, vagyis a kerékpáros és gyalogos közlekedés javítását, a parkolás okos és fenntartható fejlesztését, P+R parkolók létrehozását, a városon belüli forgalom csökkentését, elővárosi és kötőtpályás közlekedés fejlesztése	S4	1, 5
Városirányítás és szemléletformálás	Zöld szemléletformázás: Környezetvédelmi, éghajlatváltozási ismeretek terjesztése, klímavédelmi akciók, programok megvalósítása	S1, S2, S3, S4, S5	1, 2, 3, 4, 5, 6
	Zöld monitoring rendszer, mely a fenti célok további előtérbe kerülését és adatokkal való alátámasztottságát hivatott segíteni	S5	1, 2, 3, 4, 5

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 Rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról

III. A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		Az éghajlatváltozást kiváltó negatív tényezők csökkentése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:		A zöldfelületek vízmegtartó képességének erősítése céljából esőkertek és vízgyűjtők kialakítása; klímaadaptív fajok telepítése; árvízvédelmet segítő többfunkciós pufferterületek létrehozása a kékinfrastruktúrához kapcsolódva. Lakossági szemléletformálás a csapadékvíz megőrzése és felhasználása, vízáteresztő burkolatok terjesztése céljából
Projekt(ek) előkészítettsége:		konceptcionális szint
Környezeti hatás:		+
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:		A beavatkozás hosszabb távon alacsonyabb fenntartási költségeket eredményezhet
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:		Lakossági tájékoztató és szemléletformáló kampányok
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:		A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése az intézményrendszerben és felelős fogyasztói magatartás kialakítása a társadalomban.
Projekt(ek) előkészítettsége:		konceptcionális szint
Környezeti hatás:		0
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:		A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia-megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:		Fogyasztói magatartás megváltoztatására irányuló, edukációs jellegű előadások, workshopok szervezése
Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:		A vízi erőforrások fenntartható használatának elősegítése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:		Olyan beavatkozási irányok indokoltak, amelyek lehetővé teszik a kék infrastruktúra fenntartható fejlesztését és a vízi területek védelmét. Fontos cél a csapadékvízzel való hatékony gazdálkodás és a csatornába jutó csapadékvíz mennyiségének csökkentése. Ezt a csapadékvíz egy részének elszívárogatásával, növényzet telepítésével, csatornahálózati tározók építésével, valamint a csapadékvíz lehetőség szerinti újra hasznosításával lehet elérni
Projekt(ek) előkészítettsége:		konceptcionális szint
Környezeti hatás:		+
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:		A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:		nem releváns

Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:	Helyi környezetszennyezés csökkentését célzó beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A városi környezetszennyezés egyik egyértelmű forrása a helyi közlekedés. A beavatkozási irány keretében cél Győr közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése, a közösségi közlekedés magasabb szintű digitalizációja és zöldebbé tétele, valamint általában a közlekedési szolgáltatások minőségének javítását célzó projektek megvalósítása.
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint/fejlesztés alatt
Környezeti hatás:	+
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia-megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az alternatív közlekedési módokat népszerűsítő, a modern, okos technológiák és alkalmazások népszerűsítését szolgáló programok, rendezvények, képzések lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

Taxonómiai cél átalakítva beavatkozási irányná:	A helyi ökoszisztémát védő városi környezet kialakítása
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A helyi természetes élőhelyek megővására irányuló célkitűzések, amelyek által a városban védve maradhatnak az ott élő növény- és állatfajok. Mindez a városi zöldfelületek fejlesztésével, és már meglévő területek védelmével biztosítható
Projekt(ek) előkészítettsége:	konceptcionális szint
Környezeti hatás:	+
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia-megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A természeti értékek megővására, a biodiverzitás védelmére, a helyi közösségek bevonására, figyelemfelhívásra és lokális kezdeményezések megvalósítására lehetőséget adó, a lakosok által indított szemléletformáló kezdeményezések, rendezvények lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

Javasolt beavatkozási irány:	A beavatkozások megalapozása ágazati stratégiai dokumentumokkal
-------------------------------------	--

Előzetesen tervezett projektek/projekttípusok:	A zöldinfrastruktúra fejlesztését megalapozó Zöldinfrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) elkészítése az elsődleges célterületek és fejlesztési irányok meghatározása érdekében. Ehhez kapcsolódva Zöldfelületi kataszter készítése a ZIFFA javaslatai alapján.
Projekt(ek) előkészítettsége:	koncepcionális
Környezeti hatás:	0
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A stratégiákhoz kapcsolódó széleskörű igényfelmérés önmagában szemléletformáló hatású

IV. A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás menetrend kidolgozása és a hozzá kapcsolódó finanszírozás az érintett szereplők széleskörű egyeztetésére épül.

A tervezés és megvalósítás sikere érdekében a szereplők széles körének bevonása szükséges. Győr esetében a zöld átállás megvalósításának feladatai a következő szereplők feladatkörébe tartoznak:

- Győr MJV Önkormányzata,
- Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzata,
- Győr-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt.,
- GYŐR Projekt Kft.,
- Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft.,
- INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.,
- GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.,
- Pannon-Víz Regionális Önkormányzati Víziközmű-szolgáltató Zrt.,
- Széchenyi István Egyetem, Győri Nemzetközi Ipari Park Kft.,
- Győr Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás.

A zöld átállás menetrend sikeres megvalósításához és a klímaalkalmazkodási célok eléréséhez megalapozó, előkészítő tevékenység is szükséges, amelyhez az érintettek aktív részvétele és információszolgáltatása kiemelt fontosságú. A TOP Plusz program keretében is finanszírozható ágazati stratégiák jó alapot jelentenek a legfontosabb fejlesztendő fókuszpontok kijelölésében és támpontot adnak a megvalósításhoz:

- Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv készítése (ZIFFA);
- A városfejlesztés és működés eredményeit, a fejlesztési folyamatot szolgáló városi monitoring rendszer kialakítása;
- Települési Vízkárelhárítási Terv készítése;
- Kerékpárforgalmi Hálózati Terv felülvizsgálata;
- Fenntartható Mobilitási Terv felülvizsgálata (SUMP) Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) felülvizsgálata.

A megalapozó tevékenységek az alábbi hosszú távú klímaalkalmazkodási célokat segítik elő:

Célok:	Javasolt előkészítő tevékenység
Az éghajlatváltozás mérséklése	Az egészséges környezet kialakítására, vagyis a városi zöldterületek fenntartására, fenntartható fejlesztésére törekvés
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	Az energia tárolás és termelés helyi rendszerének kialakítása; szemléletformálás, edukáció a települési zöld átállás támogatása, árvízvédelmi intézkedések
A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme	A zöldfelületek vízmegtartó képességének erősítése céljából esőkertek és vízgyűjtők kialakítása
A körforgásos gazdaságra való áttérés	Körforgásos gazdaság kapacitás felmérés, hulladékhő hasznosítási lehetőség
A szennyezés megelőzése és csökkentése	Karbonkibocsátási leltár készítése; CO ₂ mérés hatékonyságának növelése
A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása	Zöldinfrastruktúra állapotának felmérése, városi zöldfelületi kataszter kialakítása; klímaadaptív fajok telepítése

A zöld átállási menetrendet szolgáló finanszírozási kereteket és a konkrét megvalósulást szolgáló akcióterv 2024. év végéig kidolgozandó, melyben a felülvizsgált célokon túl fejleszthető fókuszterületeket is megjelennek. Az első lépésben, az előkészítési fázisban fogalmazódik meg a szervezetrendszer és beavatkozásokhoz tartozó határidők. Ezután a tervezési fázisban indul a partnerségi folyamat, és formálódik a konkrét beavatkozási területek hierarchiája. A zöld finanszírozási keretrendszer megvalósítási szakaszának pontos ütemezése a jelenlegi fázisban még nem készíthető el, mivel az a források rendelkezésre állásának függvénye.

V. Az elmúlt évek (2018-2023) zöld, energetikai, klímaalkalmazkodást segítő intézkedéseinek bemutatása

Energetikai korszerűsítési projektek

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata jelentős hangsúlyt fektetett az energiahatékonyság folyamatos növelésére, és következetesen törekedett az ennek érdekében szükséges szemléletváltozás előmozdítására is a 2016-2020 közötti időszakban.

A város CO₂ emissziójának csökkentése, érdekében Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata két önkormányzati tulajdonú napelemparkot – fotovoltai kiserőművet – hozott létre Győr Likócs városrészében. Az I. ütemben megvalósult napelempark 1886 db napelemből áll, 518,65 kWp névleges teljesítményű, megközelítőleg 613 MWh elektromos áram előállítását teszi lehetővé. A II. ütemben megvalósult park 1000 db napelemből áll, 574,86 kWp névleges teljesítményű rendszer,

megközelítőleg 728 MWh/év elektromos áram előállítását teszi lehetővé. Előnyük, hogy a legnagyobb hozamot az év középső időszakában, különösen a nyári hónapokban tudják elérni, amikor az elektromos energiatermelő rendszernek az épületek hűtését biztosító légkondicionáló berendezések működtetése jelenti a legnagyobb többletterhet. A megújuló energiával működő erőművek által termelt villamos energia mennyisége nagyszámú önkormányzati tulajdonú épület fosszilis eredetű villamos energia felhasználását mérsékli, csökkentve az épületgépészeti berendezések, az épületvilágítás és különösen az épületklimatizálás működtetésének széndioxid emisszióját.

A Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban TOP) keretében kilenc, kifejezetten energetikai hatékonyság növelő projekt valósult meg, összesen tizenhárom egészségügyi, oktatási, nevelési, szociális, kulturális intézmény energetikai korszerűsítésével. Zömében homlokzat-felújítás, fűtőkorszerűsítés, nyílászárócseré és napelemes kiserőművek telepítése történt a gáz- és villamosenergia-felhasználás és ezáltal az ÜHG emisszió csökkentése érdekében.

A komplex infrastruktúrafejlesztési projekteken szintén megvalósultak a CO₂ emisszió csökkentését szolgáló energetikai korszerűsítések köznevelési és egészségügyi létesítmények fejlesztése során, így több önkormányzati feladatokat ellátó intézmény épületében kialakításra kerültek napelemes kiserőművek.

Zöld infrastruktúra-fejlesztési projektek

A zöld infrastruktúra fejlesztési projektek közvetlen célja a klímaváltozás következményeinek enyhítése, a városi mikroklima javítása, a hőszigetelés csökkentése, a város lakosságának klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának elősegítése.

A TOP támogatásával valósult meg az úgynevezett zöld város projektek (Zöld Város kialakítása Győrben és a Generációk Zöld Belvárosa), melyek végrehajtásával több városi park zöldfelületeinek a rekonstrukciója megtörtént. Ennek keretében valósult meg Győrben a Malom-liget, az Ady-domb, a Halacska-park és az Eötvös park rekonstrukciója. Ezen kívül állami támogatással történt meg a Kuopio-park megújítása is.

A parkok felújítása során kiemelten fontos volt a városi mikroklimát kedvezően befolyásoló, biológiailag aktív növényzet megújítása és mennyiségének növelése. Ennek érdekében megvalósult az érintett területek faállományának állapotfelvétele és tervszerű állománycseréje; megtörtént az érintett területek cserjeállományának növelése (hiányos sövények pótlása, új cserjefelületek létesítése). Kiemelt szerepet kapott az érintett területek virágosítása (egy- és kétnyári virágágyak létesítése, fenntartása); az új zöldszigetek kialakítása a térburkolatban, a hőszigetelés ellen árnyékoló lombhullató, klímaturó fasorok, cserjesávok, több szintes zöldfelületek létesítése. A parkok felújítása során megtörtént a városi aktív rekreációs zöldterületek fejlesztése is.

Klímatudatosságot erősítő szemléletformálási programok

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata fontos célkitűzésének tartja a környezetvédelmi, klímatudatosságot erősítő szemléletformálást, így többek között a közoktatásban lévők tudásának és ismereteinek bővítését a fenntarthatóság és klímaváltozás témakörében, valamint az azzal kapcsolatos lehetőségek és teendők megismertetését.

Ennek jegyében az Önkormányzat minden évben megszervezi a „Mobilitási Hét”, „Európai Hulladékcsökkentési Hét”, „TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarországért akció” „Sövény – Ökoolimpia Diákoknak” és Győri Klíma EXPO programokat.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (a továbbiakban KEHOP) keretében a KEHOP-1.2.1-18-2018-00007, „Helyi klímastratégia kidolgozása és a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás megvalósítása Győr városában” című projektben több klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő program valósult meg, köztük a klímatudatos tervezésről és e-mobilitásról szóló előadássorozat, melyet az önkormányzat az Universitas-Győr Nonprofit Kft. és a Széchenyi István Egyetem közreműködésével bonyolított le.

Számos klímatudatosságot erősítő szemléletformáló program valósult meg e projekt keretein belül a Mobilis Nonprofit Kft. közreműködésével, így a Digitális szabadulószoza, „Okos” fenntarthatóság, Városfejlesztés környezettudatosan, Használd a Győr Bike-ot, old meg a rejtélyeket és fedezd fel Győrt!, Zöldül a család – alkotó újrahasznosítás családoknak, Hétvégi családi programok a klímatudatosság jegyében; Tematikus kísérleti bemutatók a klímatudatosság téma-körében, Kitelepülő Iskolai interaktív kísérletezés; Rajzverseny a klímatudatosság jegyében.

A zöld város projektek keretében szintén számos környezettudatosságot erősítő, szemléletformáló program valósult meg, így erkély- és közterület zöldesítés, növénybemutató táblák kihelyezése a Malom-ligetben, közterületi utcabútor tervezése és készítése anyagok újrafelhasználásával, Energiatudatosság a mindennapokban című tájékoztató kiadvány készítése, elektromos hajtású autókkal nyílt nap, szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő akadálypálya gyerekeknek a környezettudatosság jegyében, kerékpáros közlekedés népszerűsítése.

Elektromobilitási projektek

Az elektromobilitás elterjedésének érdekében az Önkormányzat állami támogatással 10 db elektromos töltőállomást alakított ki a város különböző pontjain, valamint a TOP projektek keretében épült parkolóházak mindegyikében szintén helyezett el elektromos töltőket.

A Polgármesteri Hivatal dolgozói 2 elektromos személygépjárművet tudnak használni az ügyintézés során ezzel is hozzájárulva a CO₂ kibocsátás csökkentéséhez.

Megvalósított energetikai, zöld infrastruktúra-fejlesztési, elektromobilitási, klímaalkalmazkodást segítő szemléletformáló projektek (2018-2023)

Projekt elnevezése	Projekt kódja	Projekt célja, bemutatása
A Báthory utcai Bölcsőde komplex infrastruktúra fejlesztése	TOP-6.2.1-15-GY1-2016-00001	Homlokzat, lapostető szigetelése, nyílászárócsere.
A Türr István utcai Bölcsőde infrastruktúra fejlesztése	TOP-6.2.1-15-GY1-2016-00002	Homlokzati hőszigetelés, a zárófödém és a pincefödém hőszigetelése, 10kWp teljesítményű napelemes kiserőmű létesítése.
Szövetség utcai Bóbita Tagóvoda komplex felújítása, bővítése	TOP-6.2.1-15-GY1-2016-00003	Az épület tetején 10kWp teljesítményű napelemes kiserőmű létesítése.
A Ménfőcsanakai Bölcsőde fejlesztése	TOP-6-2-1-16-GY1-2016-00001	Homlokzati szigetelés.
A Zöld utcai Bölcsőde komplex fejlesztése	TOP-6-2-1-16-GY1-2016-00002	Külső hőszigetelés, lapostető szigetelése, nyílászárócsere, fűtés- és villamosrendszer korszerűsítése.
A Kiskúti úti Bölcsőde felújítása	TOP-6-2-1-16-GY1-2016-00003	Tető hőszigetelés és új tető építése.
A Cuha utcai Bölcsőde fejlesztése	TOP-6-2-1-16-GY1-2016-00004	Lapostető és homlokzati hőszigetelés.
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Győrben, I. ütem	TOP-6.6.2-15-GY1-2016-00001	Demensellátó Központ Otthon utca 2. számú épületében homlokzati hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtés korszerűsítése, napelemes rendszer kiépítése.
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Győrben, II. ütem	TOP-6.6.2-15-GY1-2016-00002	Család - és Gyermekejóléti Központ Lajta úti épületében homlokzati hőszigetelés, fűtőkorszerűsítés és nyílászárócsere.
A Tihanyi Árpád úti rendelőintézet komplex felújítása	TOP-6.6.1-15-GY1-2016-00001	Lapostetők napelemes kiserőmű.
Zöld város kialakítása Győrben I.	TOP-6.3.2-15-GY1-2016-00001	Hermann Ottó utcai Vásárcsarnok tetején napelemes rendszer kialakítása, szürkevíz hasznosítás, Halacska park kialakítása, Ady-domb, Malom-liget, Vásárcsarnok előtti tér felújítása, zöld területeinek fejlesztése.
Generációk Zöld Belvárosa	TOP-6.3.2-16-GY1-2019-00002	Generációk Háza energiatudatos felújítása és az Eötvös-park felújítása és zöldterületének fejlesztése.
Győr területén elhelyezkedő csatornák meder- és	TOP-6.3.3-16-GY1-2018-00003	1. Gyirmót Berettyó vízfolyás az induló szelvényétől a Győr-Pápa

partrendezése		vasútvonal vasúti híd alatti 4+600 km szelvényig. 2. A Hegyaljai csatorna esetében Győr közigazgatási határáig 1+600 km szelvényig. 3. A Vasútmenti árok rekonstrukciója az induló szelvényétől az L1 árok becsatlakozása után a 1+930 km szelvényig. 4. A Zsombékosi főcsatorna esetében a főcsatorna és műtárgyak rekonstrukciója a 6+600 – 8+800 km szelvény között.
Önkormányzati tulajdonú intézmények épületenergetikai korszerűsítése.	TOP-6.5.1-15-GY1-2016-00001	Richter-terem, Vaskakas Bábszínház, Polgármesteri Hivatal – Honvéd-liget épületek tetején napelemes kiserőművek telepítése. A rendszer átlagos éves villamos termelése: 91,36 MWh.
Önkormányzati tulajdonú szociális intézmények épületenergetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-15-GY1-2016-00002	Avar utcai Hajléktalanszálló, Lizern-Mayer utcai Orvosi rendelő és az EESZI épületének tetején napelemes kiserőművek telepítése. A rendszer átlagos éves villamos termelése: 134,24 MWh
Gyirmóti Művelődési Ház energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-16-GY1-2018-00004	Külső homlokzati hőszigetelés, a lapostető hőszigetelése, nyílászárócseréje, hőleadók cseréje, szabályozhatóság kialakítása (termosztatikus szelepek, strangszabályzók), 2,75 kWp névleges teljesítményű napelemes rendszer kialakítása.
Városháza energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-16-GY1-2018-00005	Műemlék nyílászárók cseréje, felújítása.
Ménfőcsanakai Bezerédj Kastély energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-16-GY1-2018-00006	Műemlék nyílászárók felújítása, fűtési rendszer korszerűsítése önálló gáz-hőközpont kiépítéssel, padlásfödém hőszigetelése.
A József Attila úti rendelő átalakítása és bővítése	TOP-6.6.1-16-GY1-2019-00002	Hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés.
Répcse Utcai Gondozóház, Idősek Klubja, Gondozási Központ energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-19-GY1-2020-00001	Külső homlokzati falak és a lapostető szigetelése, a tető vízszigetelése, nyílászárók részleges cseréje, a hőleadók cseréje, szabályozhatóságuk kialakítása (termosztatikus szelepek, strangszabályzók). Egy 29,7 kWp névleges teljesítményű napelemes rendszer megvalósítása.
Napelem telepítések Győr - összevont projekt	TOP-6.5.1-19-GY1-2020-00002	Kiépítésre került 4 darab napelemes rendszer összesen 134 darab, 285 Wp teljesítményű napelemmel (vagy azzal

		egyenértékű). A rendszerek az épületek tetején kerültek kialakításra. A rendszer átlagos éves villamos termelése: 38,19 kWh
Dr. Kovács Pál Könyvtár és közösségi tér energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-19-GY1-2020-00003	Külső homlokzati falak szigetelése, a lapostető hőszigetelése, a tető vízszigetelése, a nyílászárók cseréje, a hőleadók cseréje, szabályozhatóságának kialakítása (termosztatikus szelepek, strangszabályzók beépítésével), valamint egy 37,95 kWp névleges teljesítményű napelemes rendszer kiépítése.
Mónus Illés utcai bölcsőde energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-19-GY1-2020-00004	Külső homlokzati falak szigetelése, lapostető hőszigetelése EPS hőszigetelő rendszerrel és a tető vízszigetelése, a nyílászárók részleges cseréje, hőleadók cseréje, szabályozhatóságának kialakítása (termosztatikus szelepek, strangszabályzók beépítésével), és egy 5,13 kWp névleges teljesítményű napelemes rendszer kialakítása.
Győrszentiváni bölcsőde energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-19-GY1-2020-00005	Külső homlokzati falak szigetelése, a ferdetető hőszigetelése EPS hőszigetelő rendszerrel, a nyílászárók cseréje, új kondenzációs gázkazán beépítése és a hőleadók cseréje, szabályozhatóságának kialakítása (termosztatikus szelepek, strangszabályzók beépítésével), és egy 4,95 kWp névleges teljesítményű napelemes rendszer kialakítása.
Kassák Lajos Úti Bölcsőde és Műszaki Csoport és az Erzsébet Ligeti Óvoda Vuk Tagóvodájának energetikai korszerűsítése	TOP-6.5.1-16-GY1-2018-00013	Homlokzati hőszigetelés.
Napelempark létesítése Győrben (2018)	TOP-6.5.2-15-GY1-2018-00004	Napelemes kiserőmű kialakítása, amely közvetlenül a közcélú elektromos hálózatba csatlakozva képes elektromos áram betáplálására; 518,65 kW kapacitású.
GYŐR-LIKÓCS NAPELEMPARK II. ütem	TOP-6.5.2-15-GY1-2020-00005	Napelemes kiserőmű létesítése, amely közvetlenül a közcélú elektromos hálózatba csatlakozva képes elektromos áram betáplálására; névleges teljesítménye 575 kWp.
Elektromos autók beszerzése	ZFF5829/2019-ITM	2 db elektromos autó beszerzése ügymintázáshoz
Jedlik Ányos Terv elektromos	GZR-T-Ö-2016-0001	10 db elektromos töltő kialakítása.

töltőállomás alprogram helyi önkormányzatok részére		
--	--	--

Megvalósított klímaalkalmazkodást segítő szemléletformáló projektek

Projekt elnevezése	Projekt kódja	Projekt célja, bemutatása
Helyi klímastratégia kidolgozása és a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás megvalósítása Győr városában	KEHOP-1.2.1-18-2018-00007	Győr város klímastratégiájának kidolgozása és klímaváltozáshoz való alkalmazkodást segítő szemléletformáló programok
Zöld város kialakítása Győrben I.	TOP-6.3.2-15-GY1-2016-00001	Környezettudatosságot erősítő szemléletformáló programok
Generációk Zöld Belvárosa	TOP-6.3.2-16-GY1-2019-00002	Környezettudatosságot erősítő szemléletformáló programok

Egyéb klíma- és környezettudatosságot segítő programok

1. I., II. GYŐRI Klíma Expo
2. Hulladékcsökkentési héten való részvétel
3. Európai Mobilitási hét és Autómentes nap megszervezése
4. Madárvédelmi program keretében az óvodák részére madáretetők és eleség biztosítása
5. Városi fecskevédelmi program
6. Faültetések minden évben
7. Ártéri területek tisztítása, Püspökerdő, Pápai út melletti kiserdő megmentése
8. TE SZEDD - hulladékgyűjtés

6.4.2. DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS MENETREND

I. Helyzetfeltárás: digitális átállásra való felkészültség

A Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. által készített „Az okos város fejlesztési modell módszertani alapjai” c. dokumentum (szerzők: Rab Judit, Szemerey Samu) hat tématerület keretében mutatja be az okos város tervezési alapjait, amelyre a jelen stratégia digitális átállás menetrendje is épít. A hat tématerület:

Okos kormányzás: Okos kormányzás alatt a nyílt, átlátható és részvételen alapuló döntési folyamatokat, ezek IKT alapú támogatását, a személyre szabott városi és közszolgáltatásokat, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket és a fejlesztő szemléletű, innovatív kormányzást értjük. Monitoring témakörök: (1) IKT és infrastruktúra, (2) Települési szolgáltatások, (3) Nyitott kormányzás; (4) Integrált kormányzás

Okos közlekedés: Okos közlekedés alrendszer alatt a fenntartható és szolgáltatás központú közlekedésfejlesztést, a nem motorizált és közösségi közlekedési formák támogatását, a multimodális elérés biztosítását (az egyes közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok kiépítését) valamint a szolgáltatások minden pontján megvalósított IKT integrációt értjük. Monitoring témakörök: (1) Multimodális elérhetőség, (2) Az infrastruktúra és szolgáltatások IKT integrációja, (3) Fenntartható közlekedés, (4) Közlekedésbiztonság

Okos környezet: Okos környezet alrendszer alatt a fenntartható környezeti erőforrás-gazdálkodást (megújuló energia, víz- és hulladékgazdálkodás), a levegőminőség javítását célzó intézkedéseket, a városok klímaváltozáshoz való adaptációs készségének növelését, az épített környezet energia-hatékony kialakítását értjük. Monitoring témakörök: (1) Fenntartható város, (2) Távlatos erőforrás-gazdálkodás, (3) Környezet- és katasztrófavédelem, (4) Klímatudatos város

Okos gazdaság: Okos gazdaság alatt a vállalkozásokat és az innovációs ökoszisztémákat támogató szolgáltatásokat, a vállalkozó kedvet és a produktivitást segítő képzéseket és inkubációs környezetet, a cégek helyi és globális piaci integrációját segítő eszközöket, IKT platformokat, nyílt adatokat, városi laborokat és más megoldásokat értjük. Monitoring témakörök: (1) Kutatás-fejlesztés és innováció, (2) Vállalkozások, (3) Helyi potenciál és kezdeményezések

Okos életkörülmények: Okos életkörülmények alrendszer alatt az élhető várost, a személyes biztonságot és az egészségügyi kondíciókat javító intézkedéseket, a turisztikát, az aktív kulturális, szabadidős és közösségi élményeket fejlesztő programokat, a lakhatás körülményeit

javító folyamatokat, valamint az ezeket támogató IKT megoldásokat értjük. Monitoring témakörök: (1) Lakhatás, (2) Társadalmi helyzet, (3) Egészség, (4) Életmód, (5) Biztonság

Okos emberek: Okos emberek alrendszer alatt a tudásgazdaság és a versenyképes munkaerő erősítését, az élethosszig tartó tanulást segítő programokat, oktatásfejlesztést, a kreatív és befogadó társadalom elérése érdekében tett intézkedéseket, például a részvételi tervezést, a co-production és co-design folyamatokat értjük. Monitoring témakörök: (1) Oktatás, (2) Szakszínűség, (3) Kreativitás, (4) Aktivitás, (5) Digitális kompetenciák

Az alábbi táblázatban bemutatásra kerül be, hogy a fent megemlített témakörök közül külön-külön melyek azok, amelyek megvalósulni látszanak Győrben.

Digitális átállás menetrend (Lechner Tudásközpont által meghatározott tématerületek)						
	Győrben megjelenő digitális átállásra utaló kezdeményezések, fejlesztések					
Okos kormányzás	Győr Megyei Jogú Város hivatalos honlapjának fejlesztése (gyor.hu)	Győr Megyei Jogú Város hivatalos honlapjának akadálymentesítése (gyor.hu)				
Okos közlekedés	elektromos közlekedési lehetőségek fejlesztése (új Volán autóbuszok, elektromos autó töltőállomások kihelyezése)	kerékpározás és a közösségi közlekedés kombinálásának fejlesztése a napi ingázás során (igényfelmérés, újabb kerékpárutak átadása)	bérelhető elektromos rollerek beállítása	elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése		

Okos környezet	faültetések szervezése, zöldesítés (pl. minden újszülöttnak egy facsemete a Györkőc ligetben, zöld pihenősziget)	hulladékgazdálkodás fejlesztése (pl. ideiglenes hulladékudvar Ménfőcsanakon)	állatvédelem (pl. „Szívügyünk az állatvédelem” c. pályázat, madáretető(ök))	automata rendszerek (öntözőrendszer a Móricz Zsigmond rakparton, illemhely a Batthyány téren)	kerékpáros barát munkahelyek	környezetvédelmi vizsgálatok, intézkedések (fák egészségének vizsgálata)
Okos gazdaság	digitális innováció megjelenése (pl. meglévő szolgáltatások online elérhetővé tétele - Győr-Szol Zrt., Danube InGrid nyilvános online konzultáció, online szolgáltatások a hulladékgazdálkodásban)	szolgáltatások bővítése és fejlesztése (pl. Posta 7-es számú épületének fejlesztése, MVM győri irodájának megújítása, Győr-Szol Zrt.)	iparfejlesztés és (elektromos motorok sorozatgyártása az Audi Hungária Zrt.-nél)	zöld energiafejlesztése (PannEnergy hőenergiatermelés fejlesztése)	biztonságosabb áramellátás (pl.: E.ON. által)	
Okos életkörülmények	legvirágosabb házak díjazása: Virágos városunk Győr - 2023 (virágládák, Győr virágokkal való díszítése időszakosan), vásárok szervezése (advent, kézműves kirakodó vásár)	kulturális rendezvények (pl: Győri Táncfesztivál és Gyermecktánc Fesztivál, Györkőc Fesztivál, Szent László Napok, Győri Bornapok, Barokk esküvő)	„Zöld és Családbarát Győr fejlesztése” (Rumli és futóbicikli Fesztivál szervezése) ; Tavaszi Családi Sport- és Egészségnap, Egészségpiac	közüintézmények és közterek fejlesztése (pl: Gyirmóti Művelődési Ház energetikai felújítása, Eötvös park felújítása - Bölcsőde- és óvodafejlesztések stb.)	sportrendezvények szervezése (pl. Győri Zöld futás)	szociális városrehabilitáció (pl. Újváros)

Okos emberek	Kutatás és fejlesztés erősítése (Tudományos és Innovációs Park átadása a kekszyári „kockából”, az Egyetem Science parkjának fejlesztése)	Workshopok, roadshow és egyéb ösztönző programok szervezése (pl. Mobilitási Hét, Győri Klíma EXPO, Montázs projekt, „Zöld város kialakítása Győrben” projektek)				

A felkészültséget 4 szempontból került vizsgálatra: (1) szolgáltatói és (2) felhasználói oldal, (3) összhang a zöld átállással, valamint a (4) térségi kiterjeszthetőség. Az elmúlt időszakban több elképzelés is megfogalmazódott, és meg is valósult a digitális város kialakításnak irányában, ezeket az FVS „Megalapozó munkarész: Helyzetértékelés” című dokumentum részletesen tartalmazza.

Habár rengeteg digitális átállásra utaló kezdeményezést látunk, szolgáltatásnyújtási oldalról nézve ezek a megoldások mégsem tudtak egységes rendszerré összeállni, és a szakmai, szakpolitikai döntéshozatalt adatalapúvá tévő digitális adatplatform sem tudott létrejönni. Felhasználói oldalról vizsgálva a felkészültséget, jelenleg a városnak nincs olyan naprakész applikációja, ahol az összes szolgáltatás egy platformon van és az életminőséget jelentősen javító, valós idejű adatokat használó megoldások együttesen lennének elérhetőek.

Az EU által elvárt digitális és zöld átállás összekapcsolását tekintve kijelenthető, hogy az okos és digitális város felépítése és a zöld átállás céljai könnyen összeköthetőek. A várostérség többi településére való kiterjeszthetőséget vizsgálva látható, hogy számos esetben Győr város földrajzi határán átnyúló, régiós projektekben lehet gondolkodni. Ehhez a digitalizációs tudás megvan a városban, nagyrészt az egyetemi háttérnek köszönhetően.

Az FVS tervezésekor intézményi és lakossági kérdőíves felmérésre került sor a város gazdasági és társadalmi életében meghatározó szerepet betöltő szervezetek részvételével. A beérkezett válaszok alapján az egyes szervezetek a jelenlegi és a tervezett digitális átállása igen eltérő szinten áll. Összességében az állapítható meg, hogy sok területen organikusan, gyakran gazdasági szükségszerűségből elindult és intenzíven zajlik a digitális transzformáció. Azonosíthatóak olyan elemek, kezdeményezések, melyekre lehet építeni. Ugyanakkor ezek nincsenek rendszerbe szervezve, a kritikus sikertényezők azonosítása és a világos jövőkép is hiányzik. A fokozatos (kontextuális) digitális

innováció (pl. meglévő szolgáltatások online elérhetővé tétele), nem lesz elegendő a transzformáció eléréséhez.

II. Digitális fejlesztési irányok, célok és beavatkozási területek

A fejlesztési irányok és célok kijelölésénél elsődleges, hogy a digitális innovációk a legnagyobb hatást ériék el. A célok az alábbiak:

- *Felkészülés a technológiai alapú gazdaságra és társadalomra*

Az egyéni tudatosság és képesség kialakítása a digitális technológia által támogatott társadalomban való élethez és munkához, mind az Önkormányzatnál, a kapcsolódó intézményeknél és cégeknél, mind a lakossági, vállalkozói oldalon

- *Okos és adatvezérelt mobilitás*

Az aktív utazás támogatása és a személygépkocsiktól való túlzott függőség kezelése, adatvezérelt közlekedés-befolyásolás megvalósítása.

- *Digitális innovációs ökoszisztéma felépítése*

Az átalakuló gazdaság igényeihez alkalmazkodó közoktatás, felsőoktatás és K+F+I fejlesztése, amelyek megvalósítása elképzelhetetlen a digitális technológiák nélkül; vállalati partnerségi és beszerzési együttműködések magasabb szintre emelése, helyi vállalkozói ökoszisztéma erősítése.

- *A város működésének digitalizálása*

A mesterséges intelligencia, a tárgyak internete és a digitális ikrek aktív használata, hogy intelligensen kezeljék az Önkormányzat energiafelhasználásának, vízkészleteinek, hulladékszállítási rendszereink, épületfelügyeletének stb. a szervezése; digitális városleltár kialakítása.

A digitális átállás céljai és kapcsolódó beavatkozási területek:

- *Felkészülés a technológiai alapú gazdaságra és társadalomra*
 - *A digitális írástudás fejlesztése*
 - *Digitális kompetenciák erősítése a szolgáltatói oldalon (közsféra és közszolgáltatások)*
 - *Digitális ügyintézés elterjesztése a lakosság körében*
 - *Szociális és humán szolgáltatások digitalizációja*
- *Okos és adatvezérelt mobilitás*
 - *Intelligens forgalomirányítás és közlekedésszervezés*
 - *Smart mobility platform*
 - *Parkolás okos és fenntartható fejlesztése*
- *Digitális innovációs ökoszisztéma felépítése*

- Próba- és tesztkörnyezet kialakítása új digitális szolgáltatások indításához
- Stratégiai és operatív együttműködések továbbépítése az oktatási intézményekkel (triple helix modell alapján)
- Nemzetközi hálózatokhoz, partnerségekhez való kapcsolódás (Living-in.EU platform, Open & Agile Smart Cities (OASC), Data Spaces Support Centre)
- *A város működésének digitalizálása*
 - Környezeti és energetikai monitoringrendszerek kiépítése
 - Digitálisan felügyelt és távvezérelhető városi közszolgáltatások
 - Városi adatportál kialakítása, a meglévő adatbázisok összekötése, API-kon adatok megosztása, harmadik fél (3rd party) kiszolgálása
 - Digitális városleltár kialakítása

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

A prioritást jelentő beavatkozások megfogalmazásánál kiemelt szempont, hogy azok célzottak, diszruptívak legyenek, és egyedi profilt adjanak a győri digitális átállásnak.

Virtuális város és helyi digitális ikrek

Európa városai egyre okosabbak. Az új technológiák, például a dolgok internete (IoT), mesterséges intelligencia (AI) megjelenésével az érzékelők és gépi tanulási megoldások egyre inkább elterjednek a városi területeken, és adatokat gyűjtenek és osztanak meg a város működéséről. Győrben is rendelkezésre állnak adathalmazok (pl. közlekedési, parkolási, közműhasználati, turisztikai stb. adatok). Az adatok nagy része azonban nincsen becsatornázva a döntéshozatali és városműködtetési folyamatokba, azok még mindig kihasználatlanok, ami hatalmas lehetőséget kínál a döntéshozók számára, hogy mélyebb betekintést nyerjenek a társadalmi és gazdasági folyamatokba, és hatékonyabban tervezhessenek. Ez biztosíthatja az optimális megoldások megtalálását a problémákra gyorsabban, olcsóbban és biztonságosabban. A virtuális városok hatékonyan kommunikálhatják a döntések hatását a döntéshozók, társadalmi csoportok és polgárok között.

A virtuális városok koncepciója évtizedek óta létezik, bár a mögöttes technológia eddig még nem volt elég fejlett ahhoz, hogy megragadja az általános városi dinamikát. Most már elegendő intelligens érzékelő áll rendelkezésre ahhoz, hogy reprezentatív képet fessen a város rendszereiről, mint például a közlekedés, az energia, a környezet és az infrastruktúra.

A helyi digitális ikrek (local digital twins [LDT]), a város fizikai eszközeinek, folyamatainak és rendszereinek virtuális reprezentációi. Ezek az eszközökhöz kapcsolódó adatokhoz kapcsolódnak, ami megkönnyíti a mesterséges intelligencia algoritmusainak működését, az adatelemzést és a gépi tanulást, digitális szimulációs modelleket hozva létre, amelyek frissíthetők és változtathatók (valós

időben) a fizikai megfelelőik változásával. A város és közösségek sajátos szükségleteitől függően ezek felhasználhatók a fenntarthatósággal, az ellenálló képességgel, a várostervezéssel, a gazdaságfejlesztéssel, a részvételen alapuló városirányítással, a mobilitással és egyébekkel kapcsolatos kihívások kezelésére. Számos európai példa létezik már helyi, regionális és nemzeti szinten. Az Európai Bizottságnak is célja annak biztosítása, hogy 2030-ra számos uniós város és közösség részesüljön a (AI-kompatibilis) local digital twins előnyeiből, amelyek kiváló minőségű szolgáltatásokat, jobb – intelligens, fenntartható és rugalmas – városirányítást és várostervezést nyújtanak fokozott állampolgári elkötelezettséget kialakítva.

Digitális városi szolgáltatások és digitális városleltár

A cél az, hogy az önkormányzatiszolgáltatások könnyen elérhetőek legyenek, bármilyen időben és helyen is. Az e-szolgáltatások fogják jelenteni az elsődleges választási lehetőséget, amikor a lakosok vagy a vállalkozások igénybe kívánják venni őket, és ezeket érdemben igénybe is tudják venni; széles körben elérhetőek lesznek a hét minden napján, bármely napszakban. Az önkormányzati szolgáltatások biztosítása egyre inkább a digitális megoldásokra támaszkodik. A digitalizáció még fenntarthatóbb várost tesz lehetővé, amely képes előre jelezni és magabiztosan reagálni a változásokra és válságokra, például a globális felmelegedésre. A szolgáltatások mérhető hatékonyságának növekedésére kell törekedni, ami szolgáltatásfejlesztésben és költségmegtakarításban nyilvánul meg. Amikor az indokolt, az Önkormányzat elsődlegesen priorizálja a szolgáltatások és folyamatok automatizálását, és új önkiszolgáló lehetőségeket fejleszt ki. Az előrejelzést és a korai megelőzést szolgáló új szolgáltatások fejlesztése szintén prioritást élvez.

A digitális városleltár térképi alapon – tehát térbeli nyilvántartással – szerveződő, metadatokkal kiegészített kataszter, ami biztosítja, hogy adatain, azonos információs bázison szerveződjenek a közműszolgáltatások, karbantartások, panaszbejelentések, rendezvények, fejlesztési tervezések, engedélyezések, beruházások stb. Ez teszi lehetővé, hogy az önkormányzati szolgáltatások biztosítása során a városi intézmények és vállalatok, valamint az állampolgárok azonos nyilvántartásokból dolgozzanak, és egységes adatplatform szolgálja ki az alkalmazásokat. Az Önkormányzat közös felületen tudja megmutatni a tervezett beavatkozásokat, és így lehetőséget ad a koordinációra és a városlakók, vállalkozások bevonására. Az egységes rendszer segítségével Győr befolyásolni és várhatóan mérsékelni tudja az úthálózaton történő beavatkozások negatív hatásait is.

● FINANSZÍROZÁSI TERV

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítési útmutatója alapján a településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve a fenntartható városfejlesztési stratégia elengedhetetlen része. A pénzügyi terv alapos és részletes alátámasztást, értékelést és elemzést igényel, amely a stratégia többi részéhez hasonlóan iteratív, és szerepe kifejezetten a program megvalósulási feltételeinek biztosítása. A finanszírozási terv átmenetinek tekinthető, hisz a 2021-2027-es időszakra vonatkozó pályázatok, finanszírozási formák, intézményi keretek még nem véglegesek. Az alapvető cél itt, hogy egy előzetes üzleti modell készüljön, amely egyfajta keretrendszerként szolgál, és segíti a különböző beavatkozások esetén a kiválasztás, finanszírozás és megvalósulás menetét. A teljes körű üzleti modell kidolgozása a 2021-2027-es tervezési időszak feltételrendszerének megismerését követően várható, legkésőbb 2024. végéig valósul meg.

7.1. ELÉRHETŐ ÉS BEVONHATÓ FORRÁSOK SZÁMBAVÉTELE

A bevonható források között alapvetően megkülönböztethető támogatásokat, melyek európai uniós vagy hazai forrásokra támaszkodnak, az önkormányzat bevételeit, valamint piaci szereplőket. A nagyobb volumenű projektek Győr esetén csak támogatások igénybevételével valósulhatnak meg az önkormányzati források szűkössége miatt.

Uniós források:

- Operatív Programok (hat ágazati, egy területi): TOP+, DIMOP+, EFOP+, GINOP+, IKOP+, KEHOP+, VOP+, melyek közül kiemelt jelentőséggel bír a TOP+, ahol az Önkormányzat biztosabban tud az elérhető forrásokkal tervezni.
- Helyreállítási Alap: Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv (RRF), mint céltámogatás.
- Tematikus fejlesztési programok: Horizon Europe, LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program.

Hazai források:

- Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
- Uniós források kiegészítése
- Egyedi jellegű támogatások
- Lakosságot és vállalkozásokat érintő támogatások

Önkormányzati források

- Hitel felvétele, kötvény kibocsátása nem tervezett
- Önkormányzati bevételekből származó saját forrás

- Önkormányzati tulajdonú vállalkozások saját forrásai

Piaci szereplők, magán befektetések

- Magánbefektetői tőke
- Nagy beruházási igénye miatt néhány projekt csak befektető(k) megjelenése esetén valósul meg
- A vállalkozások és lakosság ösztönzése a számukra elérhető pályázati lehetőségek kihasználására kulcsfontosságú a célok elérése érdekében

7.1.1. AKTOROK, MEGHATÁROZÓ SZEREPLŐK

A legjelentősebb szereplők Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata mellett és az Önkormányzat intézményei, illetve a tulajdonában vagy rész tulajdonában álló különböző gazdasági társaságok. A hazai és uniós forrásokért felelős minisztériumok, mint irányító hatóságok kulcsszereplői a finanszírozásnak, a velük való szoros együttműködés az Önkormányzat érdeke. A turisztikai jellegű projektek esetén a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Kisfaludy2030 Turisztikai Fejlesztő Nonprofit Zrt. is meghatározó, különösen a nagyobb léptékű projektek esetén. Az egyes beavatkozások esetén kiemelhetők még akár a finanszírozás szempontjából is további jelentős szereplők, például az ipari területek fejlesztésénél a magántulajdonossal, míg a felsőoktatási infrastruktúra bővítése esetén a Széchenyi István Egyetemmel való együttműködés alapvető. Számos pályázati vagy fejlesztési lehetőség esetén a város lakosai és vállalkozásai a főszereplők, így a velük való összefogás elengedhetetlen.

7.1.2. KITEKINTÉS

Győr esetében a vármegyei és térségi kitekintést szükséges tenni, hiszen a város nagyobb térségi szerepéből fakadóan befolyásoló erővel bír. Az FVS célrendszerének elkészítésekor a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Koncepció céljai, beavatkozásai és megállapításai is integrálásra kerültek. A vármegyei koncepció célrendszerében Győr Megyei Jogú Város fejlesztése önálló stratégiai célként jelenik meg. Mivel a budapesti agglomeráció után a Győr környéki agglomeráció a második legjelentősebb országosan, így számos országos és regionális szintű fejlesztési dokumentumban megjelenik, erősítve Győr komplex szerepét a térségben.

7.1.3. EGYÉB KÖTÖTTSÉGEK ÉS LEHETŐSÉGEK

A finanszírozási mozgásteret csökkentik az önkormányzatok hitelfelvételi lehetőségeire vonatkozó kööttségek, melyek a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvényben kerültek szabályozásra. A 10. § (1) bekezdés szerint az önkormányzat érvényesen kizárólag a

Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhat a Polgári Törvénykönyv szerinti kezességet és garanciát, valamint köthet adósságot keletkeztető ügyletet.

7.2. AZ ÜZLETI MODELL BEMUTATÁSA

Az előzetesen kidolgozott üzleti modell a tervezés és a projektkiválasztás legfontosabb elveit és lehetőségeit foglalja össze.

Fontos, hogy a projektlista rugalmas rendszerként kerüljön kezelésre, melyre felkerülhetnek újabb lehetőségek, illetve lekerülhetnek olyan projektek, melyek megvalósítása nem indokolt – akár azért is, mert a felmerülő költségek meghaladják az elérhető társadalmi és pénzügyi hasznokat. A projektek között felállított prioritási sorrend és az intézkedések paraméterei szintén változhatnak. Ennek ellenére lényeges, hogy a megvalósítás sorrendje nem csak a források rendelkezésre állásán múlik. Az Önkormányzat költségvetésében – kötelezően ellátandó és önként vállalt feladatai mellett – nagy volumenű fejlesztések megvalósítására korlátozottan áll rendelkezésre saját forrás; ezek finanszírozásához elsősorban vissza nem térítendő támogatás elnyerésére törekszik, ám annak hiányában – illetve szükség szerint annak pótlásához is – törekszik ideális forrás-mix kialakítására. A megvalósításra kerülő projektek esetén a társadalmi hasznokon túl a pénzügyi jövedelmezőség lehetőségei is megvizsgálásra kerülnek, akár csak a fenntartás pénzügyi vonatkozásai, kiváltképp a költsége és esetleges bevételtermelő potenciálja.

7.2.1. BEAVATKOZÁSOK ADATAINAK GYŰJTÉSE ÉS ISMERTETÉSE DIMENZIÓNKÉNT ÖSSZEGEZVE

A Győr jövőképevel kapcsolatos célok – ahogy azt az FVS stratégiai célrendszere szemlélteti – szinte minden esetben több dimenziót érintenek, ezért a kívánt célok elérése érdekében a tervezett projektek szintűgy több dimenzióban jelenhetnek meg. A felesleges duplikációk elkerülése és az egyes tételek áttekinthetőségének megőrzése érdekében a tervezett projekteket csak egy-egy dimenzióba kerültek besorolásra. Az alábbi táblázatok dimenzióként összegezve mutatják be az intézkedések, beavatkozások azonosított költségeit, hasznait és kockázatait.

Értékelési szempont	Prosperáló város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Van (turisztikai fejlesztések, iparterület bővítés, növekvő adóbevételek, vállalkozások létrejötte)
Források	GINOP+, TOP+, hazai források, magánbefektető, saját forrás
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív)	A várt pénzügyi hasznok inkább a vállalatoknál jelentkeznek és kevésbé az Önkormányzatnál, de jelentős társadalmi hasznok is várhatóak (pl. magasabb életszínvonal), közlekedés és szállítmányozás egyszerűsödése és

externáliák)	gyorsulása; foglalkoztatás szezonális csökken, városi identitás és hírnév növekszik.
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, pandémia, turizmus visszaesése, klímaváltozás, gazdasági recesszió, energiaválság.
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi vállalkozások, termelők, Széchenyi István Egyetem, potenciális befektetők

Értékelési szempont	Zöldülő város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére és működésére
Források	Kisfaludy2030 program, KEHOP+, TOP+, RRF, Horizon Europe, Interreg
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Csökkenő hősziget hatás, javuló levegőminőség, javuló közhangulat, a városi arculat fejlődése, jelentős társadalmi hasznok, kékinfrastruktúra fejlődése
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, Széchenyi István Egyetem, helyi vállalkozások

Értékelési szempont	Digitális város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a turisztikai és egyéb helyi vállalkozások bevételeire
Források	DIMOP+, GINOP+, TOP+, RRF
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Minimális pénzügyi hasznok társadalmi hasznok, vonzóbb, innovatívabb városi környezet és vállalkozási kultúra kialakulása, növekvő lakossági elégedettség
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódása, szemléletváltás elmaradása
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, vállalkozások, közszolgáltatók, Széchenyi István Egyetem

Értékelési szempont	Megtartó város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>

Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Közvetlenül nincs (a fejlesztések elsősorban költségcsökkentő hatással bírnak). Közvetve élénkítő hatással lehet a helyi vállalkozások létrejöttére.
Források	EFOP+, GINOP+, Kiszalud2030 program, TOP+, RRF
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Életminőség javulása, jelentős társadalmi hasznok, vízpartok még jobb kihasználása, közösségi élet élénkítése, fiatalok helyben maradása erősödik, lakosság egészségi állapota javul, vonzóbb településkép
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnak, pedagógushiány, orvoshiány, kihasználtság elmaradása, magas fenntartási költségek
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, tankerület, civil szervezetek, egyházak, Széchenyi István Egyetem

Értékelési szempont	Kiszolgáló város
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	Van (parkolási rendszer, ivóvíz szolgáltatás, lakás bérleti díj).
Források	KEHOP+, IKOP+, TOP+, RRF, hazai források
Finanszírozási elemek aránya	<i>FVS felülvizsgálat során meghatározandó</i>
Várható vagy elvárt eredmények (társadalmi hasznok, pénzügyi hasznok, pozitív és negatív externáliák)	Javuló közműszolgáltatások, bővülő szociális ellátás és oktatás, minimális pénzügyi haszon mellett jelentősebb társadalmi haszon, aktív turizmus növekedése, jobb kohézió a vízparttal
Kockázatok (megvalósítás, finanszírozás, fenntartás)	Finanszírozás, beruházások elhúzódnak, magas fenntartási költségek, lehetséges a kellő érdeklődés hiánya, szakemberhiány (pl.: óvodákban és bölcsődékben)
Érdekeltek	Önkormányzat, helyi lakosság, közműszolgáltatók

A tervezett beruházás, fejlesztés hatékony megvalósítása érdekében az Önkormányzat – a pénzügyi ütemezhetőségen túl - a projektek finanszírozási forrása(i) igénybevételének, igénybevehetőségének, az optimális finanszírozási koncepció, esetleges forrás-mix szükségességének, lehetőségének előzetes felmérése, értékelése során számos szempontot mérlegel. A szempontok kifejtése az alábbi táblázatban kerül bemutatásra.

Forrás megnevezése:	Pályázati források / Támogatások: → Széchenyi Terv Plusz (2021-2027) → Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) → Egyéb európai uniós finanszírozású pályázatok (pl. Interreg) → Közvetlenül pályázható európai uniós/nemzetközi pályázati források → Hazai pályázati források, közvetlen állami támogatások	Magánbefektetés, Hitelfelvétel	Saját (önkormányzati) forrás
----------------------------	---	---------------------------------------	-------------------------------------

Forrásokhoz köthető kötelezettségek, determinációk	- Pályázati alkalmassági feltételek teljesítése - Pályázati követelményrendszer, projektekkel kapcsolatos elvárások maradéktalan teljesítése, (pl. kedvezményezett kör – konzorciumi partnerség lehetősége; támogatható tevékenységek köre, kötelezően megvalósítandó tevékenységek) - Pénzügyi támogathatósági és elszámolási feltételek teljesítése (pl. támogatási intenzitás mértéke, visszatérítendő/vissza nem térítendő forrás, önerő biztosítása) - Szerződéses határidők betartása - Indikátorvállalások teljesítése - Horizontális szempontok érvényesítése - Fenntartásra vonatkozó kötelezettségek vállalása	- Finanszírozási igény mértéke, pénzügyi megtérülés - Likviditás biztosíthatósága - Fenntarthatóság, fenntartással kapcsolatos pénzügyi és egyéb feltételek - Kockázatvállalás és a nyereség esélye közötti arány vizsgálata	- Jogszabályi kötelezettségek, intézményi fenntarthatósági követelmények teljesítése - Likviditás biztosítása, fenntarthatósága - Adóbevételek, költségvetési bevételek alakulása
Forrás elérhetőségének időtávja	2021-2027 +2-3 év (n+2 v. n+3 szabály alapján)	Igény szerint	Igény szerint
Forrás megszerzésének feltételei	Benyújtott pályázatok pozitív elbírálása, alkalmassági és egyéb pályázati feltételek, projektekkel kapcsolatos szakmai-műszaki, pénzügyi, egyéb követelményrendszer teljesítésének vállalása	- Kiforrott fejlesztési koncepció, hosszú távú stratégia, üzleti terv, kockázatelemzés - Jogszabályi háttér - Alkalmassági és egyéb feltételek, projektekkel kapcsolatos szakmai-műszaki, pénzügyi (hiteltörlesztési), egyéb szerződéses követelményrendszer teljesítésének vállalása	-
Forrás birtokosa	Európai Unió (+ Magyar Állam - hazai társfinanszírozási kötelezettség)	Magánbefektető, vállalkozás, banki piaci szereplő	GYMJV Önkormányzata (esetleg konzorciumi partner)
Forrásbevonási lehetőségek esetleges akadályai	- Pályázati kiírások hiánya, elmaradása, támogatható projektek körének szűkösége - Projektekkel kapcsolatos támogatási elvárások korlátozott teljesíthetősége, esetleg teljesíthetlensége (pl. alacsony támogatási intenzitás – magas önerő biztosítási kötelezettség, projektmegvalósítás során likviditási nehézségek, igényelhető támogatási előleg mértéke/ ütemezhetősége, támogatható tevékenységek köre) - Vis maior	- Alacsony befektetői „kedv”, befektetési hajlandóság hiánya - Befektetés szükséges mértékének és jövőbeli megtérülésének negatív aránya - Hosszú távú pénzügyi megtérülés, megtérülés alacsony mértéke, esetlegessége - Likviditási problémák - Finanszírozási feltételek korlátozott teljesíthetősége, esetleg teljesíthetlensége - Esetleg kockázatok negatív értékelése, túlzott kockázatvállalási kényszer - Hitelfelvételhez kapcsolódó kormányzati döntés hiánya - Vis maior	- Pénzügyi forrás, bevételek hiánya, alacsony mértéke - Likviditási problémák - Vis maior

7.2.2. A FINANSZÍROZÁSI TERV ÖSSZEFOGLALÓJA

Az előzetes tervekben is kirajzolódik, hogy számos projektem inkább költségcsökkentő, mintsem bevéeltermelő fókuszú, ami pozitív a projektek (társadalmi és egyéb szempontok szerinti) hosszú távú megtérülése szempontjából. A megvalósítás legjelentősebb kockázatait a finanszírozási források elmaradása, az árak növekedése, illetve a beruházások nyersanyaghiány miatti elhúzódása jelenti, melyek alapvetően mind külső tényezők. A belső kockázatok az előkészítés és a megvalósítás során jelentősen csökkenthetők.

7.3. FENNTARTHATÓ ÜZEMELTETÉS

A megvalósítandó projektek kiválasztása, rangsorolása során fontos szempont a fenntartható üzemeltetés, a pénzügyi fenntarthatóság mérlegelése. A tervezés, a projektek előkészítése során minden esetben meg kell határozni

- a fenntartási időszakot (kötelező/megtérüléshez szükséges),
- a fenntartási/üzemeltetési költségek mértékét,
- az esetlegesen realizálható bevételeket,
- bevételt generáló elem(ek) beépíthetőségét a projektbe,
- azon externáliákat, melyek a megvalósítást követően felléphetnek (negatív vagy pozitív társadalmi/gazdasági/környezeti hatások), valamint
- hogy a későbbiekben a projekt eredménye értékesíthető-e, ha igen, milyen feltételekkel.

A projektlista aktuális státuszában fenntartás, üzemeltetés tekintetében jelenleg korlátozott információk állnak rendelkezésre. Általános, átfogó feltételekként összefoglalóan elmondható, hogy

- infrastrukturális beruházások esetén a projektmegvalósítás befejezésétől számított három-öt évig, állami támogatás formájában nyújtott támogatás esetén az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alapján alkalmazandó időtartamig a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalni kell, hogy a projekt megfelel a fenntartási időszakra vonatkozó követelményeknek;
- az ESZA Pluszból származó támogatások esetén csak bizonyos, a felhívásban meghatározott esetekben áll fenn fenntartási kötelezettség;
- a fenntartási kötelezettségek igazolására támogató többnyire éves szinten fenntartási jelentéstételi kötelezettséget ír elő;
- a támogatott beruházással létrehozott, beszerzett ingatlan és vagyontárgy a fenntartási időszak végéig csak a támogató előzetes jóváhagyásával és a foglalkoztatási, illetve a szolgáltatási és az egyéb kötelezettségek átvállalásával, átruházásával idegeníthető el, adható bérbe, használatba, illetve terhelhető meg;
- ha egy, a projekt fenntartás végéig teljesítendő indikátor nem éri el a vállalt értéket, a támogató a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket (pl. visszafizetés) alkalmazhatja.

A beruházások, fejlesztések eredményeinek fenntartásához szükséges pénzügyi forrást az Önkormányzat általánosságban saját költségvetése terhére biztosítja. A fejlesztések eredményeinek fenntartásával, az üzemeltetési/karbantartási feladatok ellátásával az Önkormányzat valamely saját cégét (Győr-Szol Zrt., Győr Projekt Kft.) bízta meg, vagy az Önkormányzat által fenntartott intézmény (GYMJV Útkezelő Szervezete, köznevelési intézmények, kulturális intézmények, gyermekjóléti és

szociális intézmények) maga látja el a fenntartási feladatokat. Említett intézményeket, társaságokat az Önkormányzat - konzorciumi vagy stratégiai partnerként - lehetőség szerint már a projektek megvalósításába is bevonja.

A 8.3. számú mellékletben szereplő projektek egy része bevételtermelő. A várható bevételek mértékének előzetes becslése azok előkészítési fázisában, projektenként történik meg, többnyire költség-haszon elemzés összeállításával. Összességében előzetesen megállapítható, hogy a keletkezett bevételek az üzemeltetési költségeket részben vagy teljesen fedezik, ám további fejlesztésre már nem nyújtanak keretet. Támogatásból megvalósuló projektek esetén többnyire támogatói elvárás, hogy a keletkezett bevételeket az Önkormányzat – vagy konzorciumi partnere – mind a megvalósítási, mind a fenntartási időszakban igazolhatóan a projekt eredményeinek fenntartására, továbbvitelére fordítsa.

7.4. PROJEKTCSATORNA FEJLESZTÉS INTÉZMÉNYESÍTÉSE

A fejezet az FVS felülvizsgálata során, a 2021-2027-es fejlesztési időszak kereteinek letisztázódását követően készül el.

Az FVS 8.3 számú mellékletében szereplő Finanszírozási tábla nyújt előzetesen információt a tervezett beavatkozások előkészítettség szintjéről, tervezett gazdájáról, az esetleges együttműködő, megvalósító partnerek köréről, illetve a projektek végrehajtásának tervezett időtávjáról.

A megvalósult projektek, fejlesztések továbbvitelével, a fenntartási időszakban felmerülő műszaki-garanciális ügyek, továbbá a pályázati ügyek kezelésével összefüggésben felmerülő feladatokat az Önkormányzat kijelölt szervezeti egysége látja el.

● MELLÉKLETEK

8.1. ANTISZEGREGÁCIÓS TERV

A szegregációkülönböző társadalmi csoportok térbeli elkülönülését jelenti. A KSH a 2011-es népszámlálás alapján összeállított szegregációs adatait a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet által meghatározott értékek szerint szükséges értelmezni. Ez alapján a megyei jogú városokban szegregációval veszélyeztetett terület az, ahol a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül) értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%; és szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb vagy egyenlő, mint 35%.

Szegregációs adatok csakis népszámlálási adatokból vezethetők le, így a 2011-es lehatárolásnál frissebb információ nem áll rendelkezésre.

A városban a KSH által szegregátumként/szegregációval veszélyeztetett területként minősített akcióterület vonatkozásában történt már ERFA típusú fejlesztés az előző programozási időszakban, így a város csupán ezen fejlesztésekre épülő ESZA típusú projektek megvalósítását tervezi.

8.1.1 HELYZETELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

A szegregátumok, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

2021-ben az elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 4. fejezete tartalmazta Győr Antiszegregációs Programját és kapcsolódik Helyi Esélyegyenlőségi Program 2013-2017 dokumentummal, ami részletezi az intézkedéseket célcsoportonként. 2015-ben elkészült a Győri Járás Esélyteremtő Programterv, amely ugyan a járás egészét vizsgálja, a legtöbb esetben viszont Győr kerül a középpontba. A legfrissebb antiszegregációval foglalkozó terv a Győr Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja, melynek időtávja 2018-2023. A szegregált területek kijelölése a 2011-es népszámlálási adatok alapján történt, ekkor összesen 3 db szegregátumot és 3 db szegregációval veszélyeztetett területet határoltak le a településen. A 314/2012 (XI. 8.) Korm. Rend. 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján az tekinthető szegregátumnak, amelyben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya a 15-59 év közötti aktív korúakon belül meghaladja a 35%-ot valamint az érintett lakosság száma eléri az 50 főt.

GYŐR SZEGREGÁTUMAI A 2011-ES NÉPSZÁMLÁLÁS ALAPJÁN

1. szegregátum: Veszprémi út; Szent Imre út; **2. szegregátum:** Majorok utca; Pásztor utca; Síp Kismegyeri út utca.

3. szegregátum: Bercsényi liget; Erkel F. u; Kossuth L. u; Jakobinus u; Bálint M. u; Beér Köz; Kossuth L. u; Transzportház u; Bálint M. u; Budai N. A. u; Velence köz; Bálint M. u; Selyem u; Sütő u; Budai N. A. u; Cukrársz

köz; Rózsa köz; Kossuth L. u; Budai N. A. u; Festő u; Városház köz.

GYŐR SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEI

4. szegregátum: Bálint Mihály u; Beér köz; Rába u; **5. szegregátum:** Lakatos u; Szarvas u; Simor János Városház köz püspök tere; Akác u.

6. szegregátum: Sövényes u; Medvei u.

A KSH adatai alapján a három szegregátum teljes lakosságszáma 944 fő volt 2011-ben, ebből 806 főnyi a város legnagyobb szegregátumában, Újvárosban volt található. A három veszélyeztetett terület teljes lakosságszáma 279 fő volt. A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területen élők száma összesen 1223 fő. A KSH 2011-es szegregációs indikátorai szerint a 35% feletti szegregációs mutatójú területek Győr egészéhez viszonyítva számos mutatóban elmaradnak. Míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya Győrben egészében közel 10 százalék volt a mérés időszakában, addig a három szegregátumban, ennek értéke 40 és 60 százalék közé esett. Az aktív korú népességben belüli foglalkoztatottság Győrben 2011-ben 62 százalék volt, ez a szegregátumokban 33 és 37 százalék között mozgott. A munkanélküliségi ráta és az alacsony komfort fokozatú lakások aránya Győr teljes lakosságához képest a vizsgált szegregátumokban rendkívül mértékben eltér, magasabb a munkanélküliség és nagyszámú alacsony komfort fokozatú lakás jellemző a területeken.

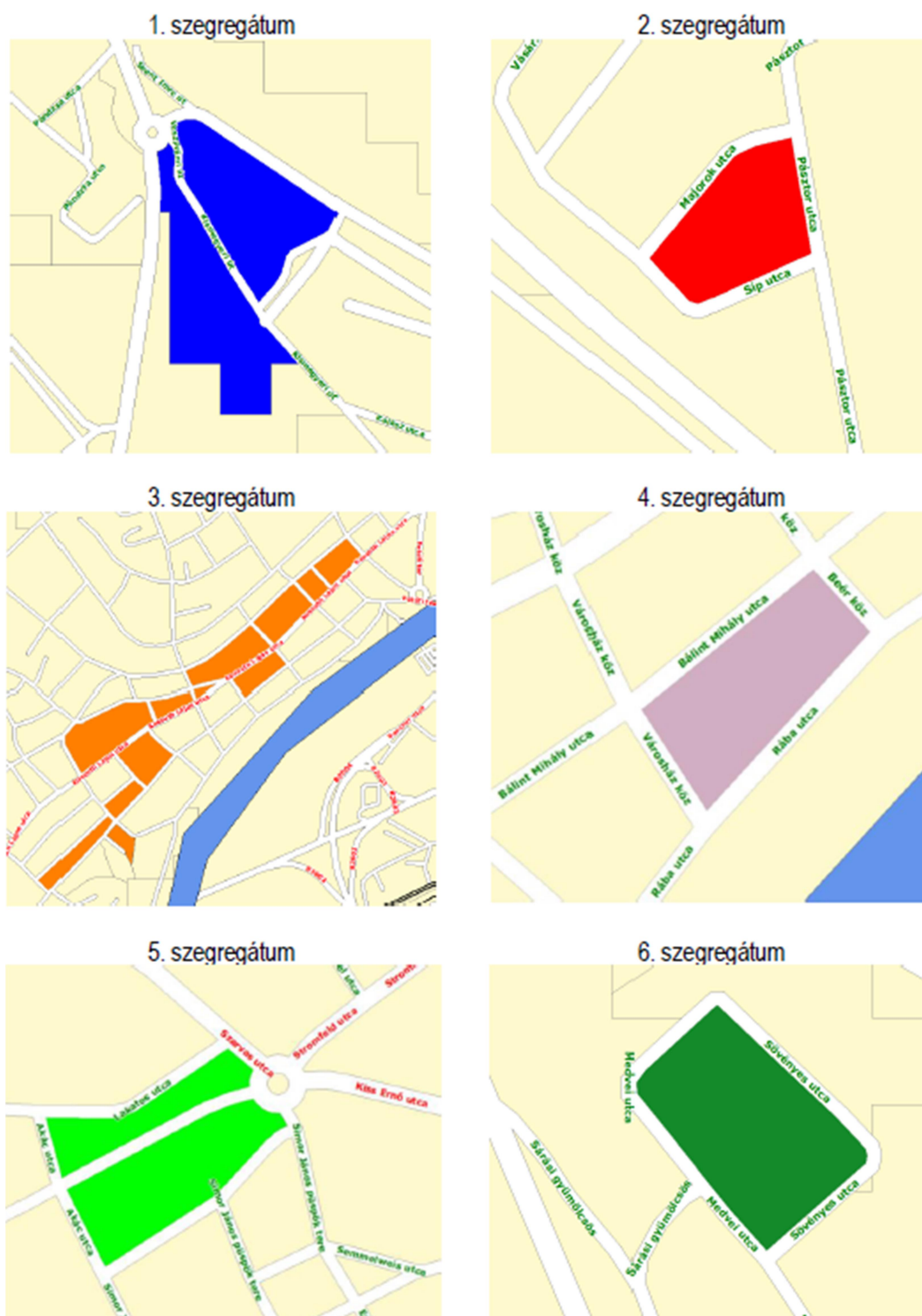
Az elmúlt években Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata több nagyobb projektet hajtott végre, amely a városban található szegregátumok és szegregátumokkal veszélyeztetett területeken élő hátrányos helyzetű személyek, társadalmi csoportok társadalmi-gazdasági hátrányainak enyhítésére, életkörülményeinek javítására és a helyi közösség társadalmi kohéziójának erősítésére irányult. A **Győr-Újváros szociális városrehabilitációhoz kapcsolódó társadalmi együttműködést erősítő komplex program I. II. és III. üteme** során több mint 1,1 milliárd forintot fordított a 2016 és 2023 között a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területekre.

A 2014-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiát (ITS) az Önkormányzat 2016-ban frissítette. Az ITS 1. sz. módosítása nevesíti a „Szociális városrehabilitáció Győr-Újváros területén, II. ütem” akcióterületét, lehatárolva az infrastrukturális beavatkozások és a soft beavatkozások területét, továbbá az Anti-szegregációs Program a KSH 2011-es városrészi adatelemzése alapján szintén módosításra került.

A 2011-es KSH népszámlálási adatok alapján meghatározott 1. és 2. szegregátumok esetében a népszámlálás óta eltelt közel öt évben olyan változások történtek, amelyek alapján feltételezhető, hogy a szegregátummal szembeni kritériumoknak a két terület már nem felel meg.

Összehasonlítva a fentieket a jelen projekt helyzetelemzésének kiindulásául szolgáló 2011-es népszámlálási adatokkal, az alábbi megállapításokat tehetjük:

Győrben a két népszámlálás között eltelt tizenegy évben csökkent ugyan a szegregátumok száma (4-ről 3-ra), ugyanakkor változatlanul Újváros városrészt érinti legsúlyosabb mértékben a szegregáció kérdése. Újváros szegregátumban (3. szegregátum) 2022-es összesítés szerint összesen 298 fő él. A szegregátum 3 főbb területre oszlik, a Kossuth Lajos utcára (234 fő), a Bercsényi ligetre (57 fő), valamint a Bálint Mihály utcára (7 fő). 2011-hez képest (384 fő) tehát a 3. szegregátumban élők száma közel harmadával csökkent.

98. ábra Győri szegregációs térkép a 2011-es népszámlálás alapján, Forrás: KSH Népjóléti Főosztály, Népszámlálás 2011

Az Antiszegregációs Programhoz készült primer kutatások fontosabb eredményei

Újváros szociális rehabilitációjának második és harmadik üteméhez kapcsolódó pályázat¹⁶ előkészítése során végzett akcióterületi felméréssorozat alapján naprakész helyzetelemzés adható a legnagyobb szegregátumban élő lakosság társadalmi, gazdasági és szociális jellemzőiről. A foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, iskolai felzárkózást, családsegítést, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító komplex programok megvalósítása érdekében kidolgozás alatt álló projekt célja a szegénység, a társadalmi és a munkaerő-piaci hátrányok újratemelődésekének megállítása, valamint a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése. A projekt akcióterülete Győr-Újváros városrésze, különösen a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területei (3., 4. és 5. szegregátumok).

Az igényfelmérés célcsoportjait a városrészben és a szegregátumban élő lakosság, az ott működő intézmények (társadalmi, civil szereplők is) képviselői, valamint a városrészben dolgozó és a lakossággal közvetlen kapcsolatban álló segítő szakemberek (szociális munkások, védőnők, pedagógusok) jelentették. Az információgyűjtés tartalmi szempontú módszertani kritériumrendszere úgy lett kidolgozva, hogy a lehető legátfogóbb képet adja a városrész társadalmi viszonyairól, az ott élők számára realizálódó problémákról, kihívásokról, konkrét helyi igényekről és szükségletekről, illetve a lehetséges megoldásokat jelentő potenciális fejlesztési elképzelésekről. Kilenc témakör, úgynevezett felmérési dimenzió került meghatározásra, amelyek esetében a megkérdezett szereplők az aktuális problémákról és a kívánt fejlesztési irányokról is beszámolhattak.

Az igényfelmérés témakörei:

- foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció,
- szegénység, hátrányos helyzet, depriváció,
- oktatási integráció, oktatási felzárkóztatás,
- családsegítés, szociális szolgáltatások,
- társadalmi integráció, mobilizálás,
- közösségfejlesztés, szervezés,
- lakhatási integráció,
- egészségügyi programok és szolgáltatások,
- közbiztonság, bűnmegelőzés.

Az igényfelmérés során fókuszcsoporthoz tartozó interjúk és strukturált, nyitott és zárt kérdésekből álló lakossági kérdőíves felmérések készültek. A témakörökhöz kapcsolódóan a fókuszcsoporthoz tartozó interjúk két alapvető kérdésre adnak választ. Egyrészt, hogy milyen problémákat, kihívásokat látnak az

¹⁶ „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” (TOP-6.9.1-15) című pályázati felhívás

érintettek az adott területen, másrészt, hogy milyen megoldásokat tudnának elképzelni. A lakossági vizsgálat során az alapvető demográfiai paraméterek mellett a kérdések négy fontosabb területet fedtek le: egészségügy-szociális ügyek (betegségek, kezelések, szolgáltatások, bölcsődei ellátás, életmód, egészségmegőrzés, szenvedélybetegségek); köznevelés (óvodai, iskolai ügyek, képzés, továbbképzés, továbbtanulás, iskolán kívüli tanulás, programok); munkavállalás (munkaviszony, munkanélküliség, munkavállalási szándék, szakmai tovább- és átképzési igények); közösség (lakókörnyezet, közbiztonság, közlekedés, helyi szolgáltatások, helyi programok). Az igényfelmérésre 2016 márciusában került sor, a lehető legszélesebb körű szakmai együttműködés és egyeztetés formájában. Módszertani szempontból az igényfelmérés során fókuszcsoporthoz tartozó interjúorozat (3 db, összesen 24 szakember bevonásával) és kérdőíves lakossági felmérés (összesen 41 fő) megszervezésére került sor.

Az igényfelmérés primer kutatási komponensének tekinthető a különböző szakértői körökben végzett három fókuszcsoporthoz tartozó interjú és az érintett lakosságot megcélzó strukturált kérdéssor anyaga.

Mindhárom fókuszcsoporthoz tartozó interjú során egyértelművé vált, hogy a célterület és tágabb vonzókörzete esetében a *társadalmi problémák*:

- Halmozódó, egymással szorosan összekapcsolódó, egymást erősítő formában jelentkeznek.
- A felmérés során használt kilenc problémakör jól leképezi az ott élő emberek életében jelentkező problémák komplex rendszerét, de ezekből nem lehet és nem is szabad egyetlen elemet sem kiemelni.
- Holisztikus, rendszerszintű megközelítéssel, komplex megoldásokkal kell reagálni a felmerülő igényekre.

A beszélgetések során fontos kiindulási alapként merült fel az is, hogy az érintett városrészben

- nagyon magas a nyugdíjas, idős népesség száma, illetve aránya,
- másrészt jelentős a roma népesség arányai is,
- de a városrész problémáit, nehézségeit nemcsak, illetve nem kizárólag romakérdésként kell kezelni, illetve elfogadni.

Állandóan visszatérő jelleggel, a statisztikákból kiolvasható alapvető kihívások mellett új elemként minden esetben felmerült

- a rossz közbiztonság kérdése,
- a droghasználat és droghasználati eszkalálódása,
- a speciális célcsoportokra fókuszáló fejlesztési modell koncepciója (pl. gyermekek, fiatalok, nők, idős asszonyok),
- a helyi véleményformáló, magas presztízsű lakosok bevonása, aktivizálása (mentor-program),
- a korábban megkezdett soft típusú rehabilitációs programok folytatása, fejlesztése, megújítása.

A vizsgálatok legfontosabb következtetései

Az igényfelmérés alapján egy összetett társadalmi kihívásrendszer képe tárult fel, amelyben a legtöbb tényező szorosan összefügg egymással, a társadalmi hátrányok halmozódnak. Néhány lényeges súlypontot célszerű nyomatékosítani.

Az utolsó két népszámlálás adatai alapján kirajzolódó változási tendenciák esetében kiemelkedő az idősödési folyamat megindulására, az aktivitási ráta enyhe emelkedésére, a tartós munkajövedelemmel nem rendelkezők arányának a csökkenésére, az iskolázottsági mutatók javulására, az egyre nagyobb számú beköltözőre. A statisztikai alapú elemzések, különösen a szegregációs indikátorok három fő problémacsoportra világítottak rá: lakhatási problémák, alacsony iskolázottság, alacsony foglalkoztatottság. A primer vizsgálatok célja az volt, hogy kiegészüljön a helyzetkép olyan komponensekkel is, amelyek statisztikai indikátorokkal nem mérhetők.

A beszélgetések során fontos kiindulási alapként merült fel az is, hogy az érintett városrészben nagyon magas az idős népesség száma, illetve aránya. Másrészt jelentős a roma népesség súlya is, de a városrész problémáit, nehézségeit nem csak, illetve nem kizárólag romakérdésként kell kezelni, illetve elfogadni.

Állandóan visszatérő jelleggel, a statisztikákból kiolvasható alapvető kihívások mellett új információként minden esetben felmerült az alacsony relatív biztonságérzet, a droghasználat és drogterjesztés eszkalálódása, a speciális célcsoportokra fókuszáló fejlesztési modell koncepciója (pl. gyermekek, fiatalok, nők), a helyi véleményformáló, magas presztízsű lakosok bevonása, aktivizálása (mentor-program), valamint a korábban megkezdett szoft típusú rehabilitációs programok folytatása, fejlesztése, megújítása.

A lakossági vizsgálat demográfiai és munkavállalási témájú kérdésblokkjai megerősítették a korábbi kutatások és a legfrissebb statisztikák alapján bemutatott helyzetképet, új szempontok nem kerültek elő. Az akcióterületen élők igényeinek a vizsgálata alapján kirajzolódó kép szinte teljesen egybevág a szakértői interjúk tapasztalataival, talán a súlypontokban figyelhető meg eltérés, így ebből a szempontból különösen értékes információforrásnak tekinthetők a válaszlapok. A lakosság szempontjából a válaszok gyakorisága alapján megállapítható, hogy néhány terület esetében különösen fontos lenne minél gyorsabb megoldást találni. Ide sorolható a közbiztonság helyzete, a droghelyzet, a köztisztaság, a rossz lakhatási körülmények. A szolgáltatásfejlesztési oldalon a nyilvános közösségi és családi programok szervezése, az iskolások délutáni, hétvégi és nyári elfoglaltságának megoldása, illetve az egészségügyi szűrőprogramok és prevenciós programok körének bővítése. A lakossági reakciók tartalma alapján a korábbi években sikeresen megvalósított rehabilitációs projektek kedvező fogadtatása és pozitív hatása is kimutathatóvá vált.

8.1.2. 2014-2020. PROGRAMOZÁSI IDŐSZAKBAN MEGVALÓSULT SZOCIÁLIS VÁROS-REHABILITÁCIÓ TÉMÁJÚ PROJEKTEK

A 2014-2020. programozási időszakban a 2011. évi KSH adatok alapján kimutatott Győr területén található szegregátumban az alábbi szociális város-rehabilitáció témájú projektek valósultak meg.

TOP-6.9.1-15-GY1-2016-00001, Győr-Újváros szociális város-rehabilitációhoz kapcsolódó társadalmi együttműködést erősítő komplex program

A projekt elsődleges célja volt a Győr-Újváros városrész területén elhelyezkedő szegregátumban, illetve szegregátummal veszélyeztetett területeken élő hátrányos helyzetű személyek, társadalmi csoportok társadalmi-gazdasági hátrányainak enyhítése, életkörülményeinek javítása és a helyi közösség társadalmi kohéziójának erősítése. A Győr-Újvárosi lakosok kirekesztettségének csökkentése, hosszabb távon annak megszüntetése olyan komplex, helyben elérhető szolgáltatások bevezetésével valósult meg, melyek a célcsoport aktív cselekvő részvételét igényelték és egyben az életkörülményeik javítását szolgálták.

A projekt konzorciumot alkotó két szervezet, Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény, Győr 2016-2020 közötti időszakban számos antidiszkriminációs, közösségi, szociális, mentálhigiénés, egészségügyi és oktatási, tehetséggondozó, ismeretterjesztő programot valósított meg, amelynek révén az érintett területen élők életminősége javult, társadalmi kirekesztettsége mérséklődött.

A szociális város-rehabilitációs programokkal elért hátrányos helyzetű lakosság száma: 840 fő volt, a helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma 228 fő volt, a helyi társadalmi akciókban résztvevők száma 7.500 fő volt.

TOP-6.7.1-15-GY1-2016-00001 „Szociális város-rehabilitáció Győr-Újváros területén, II. ütem”

A projekt célja volt a Győr-Újváros területén elhelyezkedő szegregátumban élő hátrányos helyzetű személyek, illetve társadalmi csoportok leszakadásának megállítása, életkörülményeinek javítása, a leromlott lakókörnyezet rehabilitációja.

A projekt során a szegregátumban található 3 ingatlan került felújításra, amely összesen 28 lakóegységet tartalmazott, így 28 család életkörülményeinek javítása valósult meg a projekt segítségével. A felújított ingatlanok és lakóegységek Győrben: Kossuth Lajos u. 31. szám (7849 hrsz.) –

13 db lakóegység; Bercsényi liget 41. (hrsz. 7895) – 9 db lakóegység; Bercsényi liget 35. (hrsz.: 7893) – 6 db lakóegység.

A projekt kidolgozásakor fő szempont volt, hogy a korábbi években megkezdett szociális város-rehabilitáció folytonossága biztosított legyen, és ugyanazon az akcióterületen legyen végrehajtva, amely a TOP-6.9.1-15 felhívásra benyújtott pályázatban megjelölt akcióterület.

TOP-6.7.1-16-GY1-2020-00002, „Szociális városrehabilitáció Győr-Újváros területén, III. ütem”

A projekt Győr-Újváros akcióterületén, a Kossuth Lajos utca 36. sz. alatti épület fejlesztésére irányult, melynek során 15 lakás felújítása történt meg, így 15 család lakhatási és életkörülményei javultak a szegregátum területén.

Az előbbiek alapján látható, hogy Győrben a KSH által szegregátumként, illetve szegregációval veszélyeztetett területként minősített akcióterület vonatkozásában történtek már ERFA típusú fejlesztések az előző programozási időszakban, így az FVS-ben, illetve a TVP-ben az Önkormányzat csak ESZA típusú szociális város-rehabilitációs projektek megvalósítását tervezi.

Az FVS készítésekor a 2022. évi KSH adatok feldolgozása még nem történt meg teljes egészében, így Győr városrészi adatai még nem állnak rendelkezésre, tehát nincs információ arról, hogy Győrben a szegregátum jelenleg hol található.

Így a 2021-2027. évi programozási időszakra vonatkozóan az FVS-ben egyelőre a 2011. évi KSH adatokra alapozott szegregátum területére van lehetősége tervezni az Önkormányzatnak a szociális város-rehabilitációs programokat. Összesen 3 db szegregátumot és 3 db szegregációval veszélyeztetett területet határoltak le Győrben. Az FVS-ben tervezett ESZA típusú szociális város-rehabilitációs projektek ugyanazon az akcióterületen valósulnak meg, mint az előző programozási időszakban az ERFA típusú szociális város-rehabilitációs projektek.

8.1.3. 2021-2027. ÉVI PROGRAMOZÁSI IDŐSZAKBAN TERVEZETT SZOCIÁLIS VÁROS-REHABILITÁCIÓS PROJEKTEK

Az alábbi ESZA típusú projekteket tervezi az Önkormányzat a 2021-2027. évi programozási időszakban a szociális város-rehabilitáció keretében:

1. Bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő képzési és szemléletformáló programok megvalósítása Győrben

Projektelemelek:

- 1.1. Vedd észre! Tégy érte! Belvárosi családi kalandos futam
- 1.2. Közösségépítés és fejlesztés élmény alapú módszerekkel hátrányos helyzetű fiataloknak a győri szegregátum területén
- 1.3. Szülők akadémiaja
- 1.4. Szabaduló-szoba tizenéveseknek
- 1.5. GYMJV Bűnmegelőzési Stratégiájának és cselekvési tervének kidolgozása

A projektben az Önkormányzat konzorciumi partnere a Közösségfejlesztés Oktatás Bűnmegelőzés Egyesület (KOBÉ) és a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőrfőkapitányság.

2. Családszervezési és életvezetési egyéni tanácsadás nyújtása szegregátumban élő családoknak

A projektben az Önkormányzat konzorciumi partnere a Család és Gyermekjóléti Központ, Győr.

3. A szegregátumban élő gyerekek fejlesztését, iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok megvalósítása

Projektelemelek:

- 3.1. projektelemelek: Tematikus nyári klubfoglalkozások a szegregátumban élő gyerekeknek bűnmegelőzés, pályaválasztás, egészséges életmód témában.
- 3.2. projektelemelek: Az iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok lebonyolítása (korrepetálás)

A projektben az Önkormányzat konzorciumi partnere a Család és Gyermekjóléti Központ, Győr.

8.2. KÉRDŐÍV MINTÁK

Győr - FVS lakossági kérdőív

Tisztelt Hölgyem, Uram!

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022-ben készíti el új településfejlesztési dokumentumait. E dokumentumok a település közép- és hosszútávú fejlesztési elképzeléseit rögzítik, kijelölik a fő célokat, bemutatják a tervezett intézkedéseket és a kiemelt fejlesztési helyszíneket, egy szóval meghatározzák Győr jövőbeni fejlődését.

A helyi igényekhez illeszkedő fejlesztések megvalósítása érdekében szeretnénk kikérni a helyi lakosok, a városban működő vállalkozások és szervezetek véleményét. Kérjük, segítse válaszaival munkánkat! A válaszadás anonim és önkéntes, az adatokat a hatályos jogszabályok értelmében kizárólag statisztikai célokra használjuk fel. A kérdőív egy rövid és egy hosszabb részből áll, kitöltésük nagyjából 2 és 5 percet vesz igénybe. A

válaszadásra 2022. június 15-ig nyílik lehetőség. Az adatvédelemmel kapcsolatos szabályozásról az alábbi linken tájékozódhat: [Győr Megyei Jogú Város Adatvédelmi Tájékoztató](#).

A tovább gombra kattintva elfogadja az Adatvédelmi Tájékoztatóban foglaltakat.

1) Az Ön neve*

() Férfi // () Nő

2) Az Ön születési éve*

**3) Az alábbi eszközök közül jellemzően melyiket veszi igénybe mindennapi közlekedéséhez?
Több válasz megadása is lehetséges!**

☐ Személyautó

☐ Helyközi autóbusz

☐ Vonat

☐ Kerékpár

☐ Gyaloglás (egy irányban 500 m-nél hosszabb)

☐ Egyéb, éspedig:: _____

☐ Egyik sem

**4) Kérjük, jelölje, hogy az alábbiak közül miket tart a legjobb beruházásoknak, fejlesztéseknek az elmúlt évekből?
Kérjük, legfeljebb hármat jelöljön!**

☐ A Győri Fürdőközpont felújítása (folyamatban)

☐ Egészségügyi fejlesztések – kórház, rendelőintézetek felújítása, új mentőállomás építése

☐ Győr-Újváros szociális városrehabilitációja

☐ Hermann Ottó utcai Vásárcsarnok és környezetének fejlesztése

☐ Ipari park és napelempark fejlesztés

☐ Iskola-, bölcsőde- és óvodafelújítás és létesítés

☐ Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése

☐ Közutak fejlesztése

☐ Zöldterületek (Malom liget, Halacska park, Ady-domb) fejlesztése

☐ Városi mobilalkalmazások fejlesztése (pl. Találd meg Győrt!, Építsd meg Győrt!, Vedd meg Győrt!)

☐ Egyéb, éspedig:: _____ *

☐ Egyéb, éspedig:: _____ *

☐ Egyéb, éspedig:: _____ *

5) Kérjük, fogalmazza meg, mit tart a város vagy közvetlen lakókörnyezete legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

Válaszát elegendő röviden, címszavakban megadnia!

6) Kívánja folytatni a kérdőív kitöltését annak érdekében, hogy részletesebben is megismerjük Győr város fejlesztését illető elképzeléseit?

A továbbiakban érintett témák között szerepelnek a város zöldfelületei vagy éppen a közlekedés.

() Igen, válaszolok még több kérdésre. (+5 perc) // () Nem, befejezem a válaszadást.

Fejlesztési célok

7) Mennyire elégedett az alábbi közszolgáltatásokkal és egyéb tényezőkkel? Kérjük, hogy az iskolai osztályzatokhoz hasonlóan, 1-5 közötti skálán végezze az értékelést, ahol az 5 esetén nagyon elégedett, az 1 esetén egyáltalán nem elégedett!

	1	2	3	4	5	Nem tudom / Nem érint
Bölcsődék és óvodák	()	()	()	()	()	()
Általános iskolák	()	()	()	()	()	()
Egészségügyi ellátás	()	()	()	()	()	()
Kulturális szolgáltatások (pl. mozi, kulturális központ stb.)	()	()	()	()	()	()
Szociális ellátás (pl. idősellátás)	()	()	()	()	()	()
Utak, közterületek	()	()	()	()	()	()
Járdák	()	()	()	()	()	()
Városi kerékpárutak	()	()	()	()	()	()
Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)	()	()	()	()	()	()
Közvilágítás	()	()	()	()	()	()
Közbiztonság	()	()	()	()	()	()

Parkolás	()	()	()	()	()	()
Önkormányzati online ügyintézés	()	()	()	()	()	()

8) Milyen *azonnali (sürgős, 1-2 éven belüli) beavatkozást igénylő fejlesztési javaslata* van Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?

Kérjük, válassza ki az Ön szerint sürgősen fejleszteni szükséges területe(ke)t és címszavakban írja be konkrét javaslatait.

Több válasz megadása is lehetséges!

[] Egészségügyi és szociális ellátás területén:: _____

[] Köznevelési, óvodai és bölcsődei ellátás területén:: _____

[] Kultúra, sport és közművelődés területén:: _____

[] Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén:: _____

[] Községi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén:: _____

[] Közterületek, parkok, zöldfelületek területén:: _____

[] Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén:: _____

[] Környezetvédelem területén:: _____

[] Digitalizáció, online ügyintézés területén:: _____

9) Milyen *közép-, vagy hosszú távú (3 éven túl megvalósítandó) fejlesztési javaslata* van Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?

Kérjük, válassza ki az Ön szerint középtávon fejleszteni szükséges területe(ke)t és címszavakban írja be konkrét javaslatait.

Több válasz megadása is lehetséges!

[] Egészségügyi és szociális ellátás területén:: _____

[] Köznevelési, óvodai és bölcsődei ellátás területén:: _____

[] Kultúra, sport és közművelődés területén:: _____

[] Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén:: _____

[] Községi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén:: _____

[] Közterületek, parkok, zöldfelületek területén:: _____

[] Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén:: _____

[] Környezetvédelem területén:: _____

[] Digitalizáció, online ügyintézés területén: : _____

Közlekedés, zöldfelületek, fenntarthatóság

10) Hol található a leggyakoribb hétköznapi utazási célpontja?

() A városban, 15 percnél rövidebb utazási idővel

() A városban, 15 percnél hosszabb utazási idővel

() Győr-Moson-Sopron vármegye más településén, és pedig: _____

() Nem vármegyei településén, és pedig: _____

11) Kérjük becsülje meg, egy átlagos hétköznapon hány percet tölt utazással?

12) Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára?

Kérjük, az Ön számára legfontosabb három fejlesztést, új funkciót jelölje meg!

[] Zöldfelületek megújítása (pl. fásítás, virágok kihelyezése, zöldfelületek rendezettségének javítása)

[] Sétautak fejlesztése

[] Játsszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan

[] Zenepavilon létesítése

[] Utcabútorok kihelyezése

[] Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni

[] Több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC

[] Közvilágítás (további) javítása

[] Egyéb, és pedig: _____ *

[] Nincs szükség további fejlesztésre

13) A város jövője szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

Kérjük, hogy rakja sorba az alábbi tevékenységeket, kezdve a legfontosabbal!

_____ Környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrásokkal: víz, áram stb.)

_____ Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon

_____ Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés

_____ Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása

_____ Megújuló energiaforrások használata

_____ Utak, közterületek

_____ Járdák

_____ Városi kerékpárutak

_____ Zöldfelületek (parkok, ligetek, fasorok)

_____ Közvilágítás

_____ Közbiztonság

_____ Parkolás

Digitális készségek

14) Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapi életben?

Több válasz megadása is lehetséges!

☐ Asztali számítógép, notebook / laptop

☐ Okostelefon, táblagép (tablet)

☐ Okos óra

☐ Egyéb, éspedig: _____

☐ Nincs ilyen eszközöm

15) Milyen céllal használja az internetet?

Több válasz megadása is lehetséges!

☐ Napi munkavégzés részeként

☐ Ügyintézés céljából (pl. ügyfélkapu, nyomtatványok letöltése és benyújtása)

☐ Elektronikus vásárlás, foglalások intézése (pl. szállás, repülőjegy)

☐ Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (pl. telefon, levelezés, Skype)

☐ Információszerzés, tájékozódás céljából

☐ Tanulási céllal (pl. oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele)

☐ Közösségi oldalak látogatása (pl. Facebook)

☐ Szórakozás: video, film, zene, játékok

☐ Egyéb, éspedig:: _____

☐ Egyáltalán nem használom internetet

16) Ön milyen módokon szokott ügyet intézni?

Több válasz megadása is lehetséges!

☐ Hagyományos postai levelezés

☐ Telefon

☐ Személyes ügyintézés

☐ Online ügyintézés (online platformok használata)

☐ E-mailes levelezés

☐ Mobil applikáció

☐ Digitális mérőn / eszközön keresztül

☐ Nem én szoktam ügyet intézni / Nem tudom

Demográfiai adatok

17) Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- ☐ 8 általános vagy kevesebb
- ☐ Szakképzettség, egyéb képzés érettségi nélkül
- ☐ Érettségi
- ☐ Szakképzettség érettségivel
- ☐ Felsőfokú végzettség (diploma)

18) Hogyan határozná meg magát?*

- ☐ helyi, egész évben itt élő lakos vagyok
- ☐ középfokú / felsőfokú oktatásban résztvevő helyi hallgató vagyok
- ☐ nem Győrben élek, de itt dolgozom/ itt működik vállalkozásom
- ☐ más módon kötődöm Győrhöz, és pedig:: _____

19) Mi az Ön jelenlegi státusza az alábbiak közül?

Több válasz megadása is lehetséges!

- ☐ tanuló // ☐ alkalmazott // ☐ alkalmazott, középvezető // ☐ alkalmazott, felsővezető
- ☐ vállalkozó (egyéni vagy cégvezető) // ☐ munkanélküli // ☐ nyugdíjas
- ☐ szülési szabadság (GYES, GYED) // ☐ háztartásbeli // ☐ inaktív (egyéb)

20) Kérjük, jelölje meg, Ön Győr mely városrészében él?

A városrészi lehatárolásban segítségére lehet az alábbi elérhető [térképi nézet](#).

- ☐ Belváros // ☐ Újváros // ☐ Sziget // ☐ Pinnyéd // ☐ Révfalu // ☐ Kisbácsa // ☐ Bácsa // ☐ Sárás // ☐ Gyárváros
- ☐ Likócs // ☐ Győrszentiván // ☐ Nádorváros // ☐ Jancsifalu // ☐ Adyváros // ☐ Marcalváros I. // ☐ Marcalváros II.
- ☐ Szabadhegy // ☐ Ipari Park // ☐ Kismegyer // ☐ Ménfőcsanak // ☐ Gyirmót

21) Kérjük, adja meg, mely településen van a munkavégzés (tanuló esetén oktatási egység) helye?

- ☐ Győr
- ☐ Egyéb magyar település, és pedig:: _____ *
- ☐ Egyéb külföldi település, és pedig:: _____

Győr városvezetői és képviselői kérdőív

1) Kérjük, adja meg, hogy milyen módon vesz részt a város vezetésében? *

- ☐ Egyéni választókerületi képviselő vagyok
- ☐ Listáról bejutott képviselő vagyok
- ☐ A városvezetésben egyéb módon veszek részt

2) Kérjük, adja meg a nevét! *

Városi problémák, konfliktusok

3) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

4) Kérjük, nevezze meg, hogy mit tart a városi lakosság legfontosabb igényeinek?

5) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a választókerületében jelentkező legégetőbb problémáknak, melyek leginkább megoldásra várnak?

6) Kérjük, nevezze meg, hogy mit tart a választókerületében a lakosság legfontosabb igényeinek?

Javasolt fejlesztési területek

7) Milyen konkrét fejlesztési javaslatai vannak Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata számára?

Kérjük, válassza ki az Ön szerint fejleszteni szükséges területe(ke)t és fogalmazza meg konkrét javaslatait!

[] Egészségügyi és szociális ellátás területén: _____

[] Közoktatási, óvodai és bölcsődei ellátás területén: _____

[] Kultúra, sport és közművelődés területén: _____

[] Közutak, közlekedésszervezés, parkolás területén: _____

[] Közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés területén: _____

[] Közterületek, parkok, zöldfelületek területén: _____

[] Közművek, hulladékszállítás, csatornahálózat területén: _____

[] Környezetvédelem területén: _____

[] Digitális megoldások, online ügyintézés területén: _____

[] Egyéb javaslat, éspedig:: _____

Győr intézményi kérdőív

1) Intézmény neve:*

I. Általános fejlesztési szükségletek

2) Kérjük, fogalmazza meg, Ön mit tart a város legégetőbb problémáinak, melyek leginkább megoldásra várnak?

3) Az Önök intézményében milyen konkrét fejlesztésekben (projektekből) gondolkodnak?

Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom, indoklás és (amennyiben ismert) a becsült finanszírozási igény megjelölésével.

A fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is.

A fejlesztési elképzelések során az infrastrukturális fejlesztéseken túl gondoljon az eszközfejlesztési igényekre (digitális és nem digitális eszközök tekintetében), a szervezetfejlesztésre, a humán erőforrásbeli fejlesztésekre és a kapcsolati háló fejlesztésére egyaránt.

	Projekt rövid megnevezése	Projekt tartalmának bemutatása, indokoltsága	Finanszírozási igény	Időtáv (1-2 év, 3-5 év, 5 éven túl)
1.	_____	_____	_____	_____
2.	_____	_____	_____	_____

4) Amennyiben további projektötletekkel rendelkezik, kérjük, az alábbi szövegdobozban fejtse ki azokat.

5) Eddig milyen fontosabb fejlesztéseket valósított meg az intézménye, amely fejlesztéseknek jelenleg is érzik hatásosságát? Ezek milyen forrásból kerültek finanszírozásra?

	Projekt rövid leírása	Forrás megnevezése (pl. TOP, ágazati OP, hazai, Interreg program, közvetlen brüsszeli támogatás, saját forrás)	Megvalósítás időszaka
1	_____	_____	_____
2	_____	_____	_____

6) Fejlesztései megvalósítása során voltak / vannak együttműködő partnerei? Ha igen, kérjük nevezze meg ezeket a szereplőket?

II. Digitális felkészültség

7) Elégedett-e az intézményének IKT eszköz- és szoftverállományával mennyiség és minőség tekintetében? Kérjük, értékelje csillagokkal az alábbi tényezőket!

	Mennyiséggel való elégedettség	Minőséggel való elégedettség
Asztali számítógép, laptop	_____ _____	_____
Nyomtató, fénymásoló	_____ _____	_____
Wifi hálózat / LAN hálózat	_____ _____	_____
Adattárolók	_____ _____	_____
Projektor, virtuális konferencia eszköz igény	_____ _____	_____
Felhő alapú adattárolás működése / kapacitásai	_____ _____	_____
Ügyintézés szoftveres támogatása	_____ _____	_____

8) Akadályozza az alábbiak közül valamelyik tényező az digitális megoldások széleskörű használatát?

	Egyáltalán nem akadályozza	Inkább nem akadályozza	Inkább akadályozza	Nagyon akadályozza	Nem tudom megítélni

Eszközhiány	()	()	()	()	()
Szoftveres problémák	()	()	()	()	()
Alkalmazottak / munkatársak ellenállása	()	()	()	()	()
Alkalmazottak / munkatársak technikai felkészültsége	()	()	()	()	()
Felhasználók (ügyfelek) ellenállása	()	()	()	()	()
Felhasználók (ügyfelek) technikai felkészültsége	()	()	()	()	()
Kiberbiztonsági kérdések	()	()	()	()	()

9) Amennyiben bővebben kifejtene véleményét a digitális és IKT eszközök tekintetében, arra az alábbi szövegbuborékban van lehetősége.

10) Rendelkezik az intézmény online média megjelenési felülettel?

	Igen, saját felülettel	Más szervezet által üzemeltetett felületen található információ az intézményről	Nem
Honlap	()	()	()

Közösségi média felület	()	()	()
-------------------------	-----	-----	-----

11) Milyen adattartalommal működik az intézmény honlapja?

Több választ is megjelölhet.

☐ Egyoldalú, általános információközlés

☐ Egyoldalú, dinamikus (hírekkel frissülő) információközlés

☐ Fórum típusú működés

☐ Online ügyintézés lehetősége

☐ Egyéb adattartalom, és pedig: _____

12) Miért nem rendelkezik az intézmény saját honlappal?

13) Rendelkezik az intézmény a munkáját segítő okoseszközökkel, szenzorokkal, okos megoldásokkal? (pl. távoli működés irányítása, okos parkolórendszer szenzor, környezeti szenzorok, automata megoldások, telefonos applikáció)

☐ Nem

☐ Igen, és pedig: _____ *

III. Ingázás, közlekedés

14) Hány munkatársuk van? *Kérjük, adja meg az alkalmazottak számát – beleértve a főállású, mellékállású és megbízott kollégákat is.*

15) Ebből milyen arányban vannak nem győri lakosok, akik napi szinten ingáznak a munkába járás során?

☐ Nem tudok ilyen kollégáról

☐ Kevesebb, mint az alkalmazottak 10%-a

☐ Az alkalmazottak körülbelül 10-25%-a

☐ Az alkalmazottak 25-40%-a

☐ Az alkalmazottak több, mint 40%-a

16) Jellemzően mely településekről érkeznek az ingázó kollégák?

17) Milyen közlekedési eszközöket használnak a kollégák a napi ingázás során?

Több választ is megjelölhet!

☐ Személyautó

☐ Helyközi autóbusz

☐ Vonat

☐ Kerékpár

[] Egyéb módon, és pedig: _____

8.3. FINANSZÍROZÁSI TERVTÁBLA BEAVATKOZÁSONKÉNT

GYOR-FINANSZOROZ
ASI-TABLA_2024-02-21

8.4. MŰKÖDÉSI TÉRKÉP

GYŐR MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA			
ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK	GYŐR-SZOL Győri Közszolgáltató és Vagyongazdálkodó Zrt. GYŐR PROJEKT Kft. Győri Térségfejlesztési és Projektmenedzsment Kft. Esély Győri Rehabilitációs és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. Xantus János Állatkert Közhasznú Nonprofit Kft. INNONET Innovációs és Technológiai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. Mobilis Közhasznú Nonprofit Kft. GYHG Győri Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.		ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ VÁROSÜZEMELTETÉSI INTÉZMÉNYEK Győr Megyei Jogú Város Útkezelő Szervezete
ÖNKORMÁNYZATI RÉSZESEDŐ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK	PANNON-VÍZ Zrt. Győr-Pér Repülőtér Kft.		ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ IGAZGATÁSI INTÉZMÉNYEK Mezőőri és Parkőri Szolgálat Városrendészet Győr
KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK	ÓVODÁK	12 Önkormányzati fenntartású 3 Egyházi fenntartású 1 Győri Tankerületi Központ által fenntartott 2 Alapítványi fenntartású 1 Egyesületi fenntartású 1 Magán fenntartású	
	Gazdasági Működtető Központ, Győr; Győr Megyei Jogú Város Gyermektábora		
OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK	ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLÁK		
	Állami fenntartású intézmények		
	Győri Tankerületi Központ	Győri Szakképzési Centrum	
	21 Általános Iskola	1 Általános Iskola	
	9 Középfokú Iskola	13 Középfokú Iskola	
	5 Kollégium	3 Kollégium	
	1 Pedagógiai szolgáltató		
	Egyéb fenntartású oktatási intézmények		
	Audi Hungaria Iskola Intézményfenntartó és Működtető Közalapítvány Széchenyi István Egyetem Győri Egyházmegye Magyar Katolikus Egyház Szent Mór Bencés Perjelség Győri Evangélikus Egyházközség Az ETO JÖVŐJÉÉRT Alapítvány Győri Waldorf Egyesület	7 Általános Iskola 9 Középfokú Iskola 6 Kollégium 1 Egyéb képzési központ	
	FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK		
Széchenyi István Egyetem Brenner János Hittudományi Főiskola			
SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK			
GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSI INTÉZMÉNYEK	Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr	SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSI INTÉZMÉNYEK	Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény Győr
	Család- és Gyermejjóléti Központ Győr		Hajléktalanokat Segítő Szolgálat
ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK	KÖZGYŰJTEMÉNYEK	Győr Megyei Jogú Város Levéltára dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum	
	KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK	Generációk Művelődési Háza Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ Újvárosi Művelődési Ház	
	ELŐADÓMŰVÉSZETI INTÉZMÉNYEK	Győri Nemzeti Színház Győri Balett Győri Filharmonikus Zenekar Vaskakas Bábszínház	
	KULTÚRASZERVEZÉS	Győri Művészeti és Fesztivál Központ	
	KULTURÁLI PÉNZÜGYI-GAZDASÁGI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT (KPGSZK)		
POLGÁRMESTERI HIVATAL			

Mellékletek

9.1 MELLÉKLET: AZ FVS-HEZ KAPCSOLÓDÓ INDIKÁTOROK ÉS AZOK MÉRÉSI MÓDSZERTANA

Indikátor neve	Indikátor mérési módszertana
Fejlesztéssel érintett háziorvosi, házi gyermekorvosi rendelők száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján a fejlesztéssel érintett háziorvosi, házi gyermekorvosi rendelők számbavétele a fejlesztési időszakban (2021-2027) Módszertan: a fejlesztéssel érintett háziorvos, házi gyermekorvosi rendelők számának összegyűjtése a NEAK adatszolgáltatás alapján a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság száma a fejlesztési időszakban (2021-2027) Módszertan: fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság számának összegyűjtése a NEAK adatszolgáltatás alapján a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Digitális fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján digitális fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők számbavétele a fejlesztési időszakban Módszertan: digitális fejlesztéssel érintett háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők száma NEAK adatszolgáltatás alapján a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Az önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok számbavétele a fejlesztési időszakban Módszertan: önkormányzati intézményrendszer által megvalósított kulturális programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Felújított önkormányzati tulajdonban lévő helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati tulajdonban lévő felújított védelem alatt álló épületek számbavétele Módszertan: Önkormányzati tulajdonban lévő

	felújított helyi vagy országos védelem alatt álló épületek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi közösségfejlesztési programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi közösségfejlesztési programok számbavétele a fejlesztési időszakban Módszertan: az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi közösségfejlesztési programok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi társadalmi akciókba bevont személyek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az Önkormányzat és intézményei által szervezett társadalmi akciókba bevont személyek számának gyűjtése Módszertan: Az Önkormányzat és intézményei által szervezett helyi társadalmi akciókba bevont személyek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
A helyi kkv-k által foglalkoztatottak száma	A helyi kkv-k által foglalkoztatottak számának mérése a KSH adatszolgáltatása alapján Módszertan: A helyi kkv-k által foglalkoztatottak száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (vendégéjszaka)	A vendégéjszakák számának mérése a KSH adatszolgáltatása alapján Módszertan: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (vendégéjszaka) a fejlesztési időszakban (2021-2027)
A város közigazgatási területén belül működő vállalkozások száma	Győr-Moson-Sopron Megyei Iparkamara, illetve a KSH adatszolgáltatása alapján a vállalkozások számának számbavétele Módszertan: A város közigazgatási határán belül működő vállalkozások száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Az Ipari park Győr területén működő vállalkozások száma	A Győri Nemzetközi Ipari Park Kft. adatszolgáltatása alapján a vállalkozások számának számbavétele Módszertan: Az Ipari Park Győr területén működő vállalkozások száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)

Helyi iparűzési adóbevétel változása a városban	Önkormányzati, illetve KSH adatszolgáltatás alapján számolva Módszertan: Helyi iparűzési adóbevétel változása a városban a fejlesztési időszakban (2021-2027)
A védelem alatt álló, funkciójában és/vagy szerkezetében önkormányzati tulajdonban lévő megújított épületek száma	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati tulajdonban lévő megújított épületek számbavétele a fejlesztési időszakban Módszertan: Az önkormányzati tulajdonban lévő védelem alatt álló, funkciójában és/vagy szerkezetében megújított épületek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Önkormányzati épületekben megvalósított energiahatékonysági fejlesztések száma	Önkormányzat adatgyűjtése alapján az önkormányzati épületekben energiahatékonyságot fejlesztések számbavétele. Módszertan: Önkormányzati épületekben megvalósított energiahatékonysági fejlesztések száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Városrészi központok száma	Önkormányzati adatgyűjtése alapján egyes városrészekben a szolgáltatás-sűrűsödés (humán, kereskedelmi) vizsgálata Módszertan: Új városrészi központok száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Új vagy felújított szolgáltatások, közszolgáltatások megjelenése a városrészi központokban	Önkormányzati adatgyűjtése alapján egyes városrészekben szolgáltatások számbavétele Módszertan: Új vagy felújított szolgáltatások, közszolgáltatások száma a városrészi központokban a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Közösségi közlekedés részaránya	Önkormányzati adatgyűjtése alapján a közösségi közlekedés részaránya a többi közlekedési módhoz viszonyítva Módszertan: Közösségi közlekedés részarányának változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Fenntartható, környezetbarát közlekedési módokat használók aránya	A SUMP módozati megoszlás (modal split) felmérése a SUMP felülvizsgálatok során Módszertan: Fenntartható, környezetbarát közlekedési

	módokat használók arányának változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
A felújított, illetve újonnan épített csapadékvíz-elvezető hálózat hossza	Önkormányzati és szolgáltatói adatszolgáltatás alapján a változás mérése Módszertan: A felújított, illetve újonnan épített csapadékvíz-elvezető hálózat hosszának változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
A lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék aránya	KSH adatszolgáltatás alapján a lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék arányának változása Módszertan: A lakossági hulladéktól elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék arányának változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek nagysága	Önkormányzati adatszolgáltatás alapján Módszertan: Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelületek nagyságának változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Éves ÜHG kibocsátás egyenérték	Az üvegházhatású gázok éves kibocsátásának mérése. Módszertan: Éves ÜHG kibocsátás egyenérték változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Környezet védelméhez, zöldfelületek fejlesztéséhez köthető projektek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)	Önkormányzati adatgyűjtése alapján a projektek száma a fejlesztési időszakban Módszertan: Környezet védelméhez, zöldfelületek fejlesztéséhez köthető projektek száma a fejlesztési időszakban (2021-2027)
Megújult és a lakosság számára hozzáférhetővé tett vízparti területek mérete	Önkormányzat adatgyűjtése alapján a hozzáférhetővé tett vízparti területek mérete Módszertan: Megújult és a lakosság számára hozzáférhetővé tett vízparti területek méretének változása a fejlesztési időszakban (2021-2027)

Központilag meghatározott FVS szintű indikátorok

Indikátor		Módszertan
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	a legtöbb iparüzési adót befizető ágazat által befizetett iparüzési adó nagysága (Ft) <u>osztva</u> az Önkormányzat teljes iparüzési adó bevétele (Ft)
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energiatermelés arányának növekedése	a város területén az adott évben megtermelt megújuló energia összmenyisége (MW GJ) <u>osztva</u> az Önkormányzat területén az adott évben felhasznált energia összmenyisége (MW GJ)
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	a digitálisan elindított / lefolytatott Polgármesteri Hivatali ügyek száma (db/év) <u>osztva</u> az összes adott évben elindított ügy száma (db)
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	Az IH által biztosított elégedettséget mérő kérdőív lehető legnagyobb mintán történő lekérdezését követően az elégedettségi arány kiszámítása (%) a megadott módszertan szerint történik. Az IH biztosítja a számítás elvégzéséhez az algoritmusokkal ellátott (képletezett) Excel táblázatot, ami lehetővé teszi, hogy a települések a felmérés adatainak bevitelét követően gyorsan és hatékonyan produkálják az eredményeket.
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha) (aktuális év) <u>osztva</u> a települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha)(bázisév)
Prospéráló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	(befektetett eszközök FVS (Ft) bázis év / önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft) <u>osztva</u> (tervezett befektetett eszközök FVS (Ft) /

		önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft) befektetett eszközök FVS (Ft) Bázis év = nulla önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft) = 2021-27-es allokált forrásösszeg (Ft) tervezett befektetett eszközök FVS (Ft): az FVS felhasználói sablon 7.2. fejezet Finanszírozási tervben meghatározott összesített összeg
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO ₂ /t)	[városi ÜHG kibocsátás tonna CO₂ egyenérték (bázis év)] – [városi ÜHG megkötés tonna CO₂ egyenérték (bázis év)]
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	A településen digitálisan mért adattípusok száma (db)
Megtartó város	vándorlási egyenleg	A bázisérték: a bázisév vándorlási egyenlege (fő)
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	újonnan belterületbe vont területek nagysága (ha) (aktuális év) <u>osztva</u> a kihasználatlan városi területek nagysága (ha) (aktuális év)